Tenkács János

330 K a keresk.
minisztertől

Estimisk 1904/5
17. l.

~~Rögebbi Kiutatás 2180.–~~
~~1000 P Dex~~ ~~1000.–~~
~~1000 " "~~ ~~1000~~
~~4180~~
~~2 Aemplom 200+300~~ ~~2500~~
~~4680~~
~~Maulbetsch~~ ~~+ 320 P.~~
~~320.–~~

...nak 3500 P.

...ön gyös tanyán 1000.–

~~Balogh R.~~ ~~306.–~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~Schwanfelder~~ ~~28.–~~
~~334.–~~
~~50~~

~~Ev. Capok~~ ~~1000.–~~ ~~800.–~~
~~Selvételek~~ ~~1000.–~~ ~~1184~~
~~1.50~~ ~~1000~~
2184

Tonkács János

kereskedelmi miniszterétől

400 k.

Értimusk 1905/6.

18. l.

LXVIII.

EKSZØ

emplom

Tenkács János

50 K Bereg vármegyétől

Értimisk 1903/4.

33. l.

72
1936

M. KIR. ÁLL. EL. ISKOLA IGAZGATÓSÁGA BORSODNÁDASD

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest

IX. Rákos út 10.

101

Tenkács József

Mücsamór

1915. tav. Erall. 342

~~Agyag gyöngy 64. 244.~~

Tenkács Hajnal

az 1969/70 tanévben lejezte be szakmai tanulmányát.

A Magyar Képzőművészeti Főiskola közlése alapján

az első dijnál is értékesebb külön dijat nyert.

1933-ban a "May Show" -n /Tavaszi Tárlat/ a clevel di másodgenerációs művész.

? : Amerikai magyar művészek sikere.
Képzőművészet. 1934. 77.sz. 2o2.l.

MDK

Tenkács Tibor

Aratás, linometsz.

II. M. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 11 l.

Tenkács Tibor fertő

n. gy: om. kérizőm. kiáll. Miskolcon

Nepszava 1955 jul. 27. 83 évf. 175 n. 4. l.

MDK

Tenkács Tibor

Bodrogi táj, festm.

Miskolci festőművészek kiáll. Főv.Képt. 1952.okt.

MDK

Tenkács Tibor

Bolgár K: Borsodmegyei Képzőm. kiáll. Szm. 1955.
303 l.

MDK

Tenkács Tibor

polg.isk. rajztanár

Rajzoktatás, 1943. 72 l.

MDK

Tenkács János iparművén (Debrecen)
(TENKÁCS)

1909. Damant abroszkénletet tervez

Debreceni Iparmův. Kiállítás vezetője. D. 1909. - 17. b.)

MDK

Tenkács Tibor IV.é.növ.
szines lino-metszetekért a Kultuszmin. 100 P
grafikai dij

Képzőműv. főisk. jelöléssei...
Magyarság, 1937. ápr. 9. 10 l.

Tenkács János MDK

Gyermektanulmány, gipsz

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Tenkács János MDK

Tanulmány, terrakotta

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Tenkáss Tibor, festő 7 Dk

A megyei tanács képet vásárolt tőle is.

–: Képzőművészeti alkotások készítésére adnak megbízatást a tanácsok borsod megyében

9. l

Népszabadság, Bp. 1960. nov. 23.

Terkács Tibor

Tokaji táj grafikai sorozata a VI. miskolci országos tárlaton szerepelt.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1960. dec. 18. 4.l.

Tenkács Tibor

MDK

akvarell:

Bodrogkereszturi templom

Koratavaszi domboldal

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G.Színház

MDK

Tenkács Tibor

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1968 juli.31.

TENKÁCS TIBOR /

Tiorakanyar fametszet 21x45.2

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

TENKÁCS TIBOR

1.) Tokaj télen, 1861. linómetszet 25 x 50.5

2) Aljnövényzet, 1861. -"- 35 x 43.5

Miskolci országos grafikai biennálé I. /Kat. bev.: D. Fehér Zsuzsa / Misk lc, 1961.

MDK.

Tenkács Tibor

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961.I.7.lap 8.

MDK

Tenkács Tibor, Tokaj

Kőzuzó üzem Tarcalon, gouache

Tokaji kőbánya rakodó, tus

Iskolaépitès, tus

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1960.

MIBK

Tenkács Tibor: Tokaj

Töltésépités, gouache

Erdőbényei kőbánya, "

Hidépités, tus

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1960.

MDK

Tenkács Tibor

Töltésépités, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

Tenkács Tibor, grafikus

A tokaji művén akvarellekkel szerepel.

Péter Imre: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

8. l

Népszabadság, Bp. 1961. jan. 7.

Tenkács Tibor, festö

Köbánya környéke. Olaj.

/Műcsarnok ?/.- III. Képzőművészeti Kiáll. 1952. dec.-1953. márc.

Kat. 9.1.

MDK

Tenkács Tibor

Aratás, lin.

Miskolci kiáll.I. Herman O.Muz. 1955. 22. l.

Tenkács Tibor

grafikus

MDK

Díjjal tüntették ki.

Kürek.

Művészet, 1961. december. — 41 l.

MDK

Tenkács Tibor

A tokaji csop.kiáll. Szabad Művészet, 1949. 3 l.

Tenkács Tibor

MDK

Szerepelt a Kiállitáson.

"Önarckép" repr.

Komáromi József: Néhány szó a sátoraljaujhelyi képzőművészeti kiállitásról.

NAPJAINK 1962. okt. 1.

Tenkács Tibor MDK

Sátoraljaujhelyen a szüreti hét alkalmából kiállitást rendztek.
Szabad Müvészet 1948. 399.o.

Tenkács Tibor
festő

M.D.K.

A sokagi gimnázium bar rendezett
ki állítást

—: Hírek
Művészet, 1962. szeptember — 45 lap

Tenkács Tibor
festő

M.D.K

Szőlőmunkások (repro)

Műveszet, 1962. szeptember — 43 lap

Tenkás Tibor, festő

Szüret c. vasvásskompozícióját elkészítették és Tokajban a vasútállomással szemben egy kőfalon elhelyezték.

— Hír

8.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 12.

TENKÁCS TIBOR, festő

A Székesfehérvári István Király Múzeum Képzőművészeti Gyűjteménye Tenkács Tibor ajándékozása révén egy pasztellképpel gyarapodott. 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről.-Képzőműv.Gyűjt. 169.old

ALBA REGIA. Az István Király Múzeum évkönyve, XI. 1970. Székesfehérvár, 1971.

TEN

Tenkács Tibor festőművész

Szept. 29.- én nyitja meg a Takaji Művelődési Otthonban Feledy Gyula grafikusművész kiállítását.

Északmagyarország, 1973. szept. 28.

Tenkács Tibor

„Magyar tájak" c. kiállítás nyílt meg a Nemzeti Galéria és a Hatvani Galéria közös rendezésében melyen szerepel a művész műve is.

Napló

Magyar Nemzet, 1974. nov. 29.

Tenkovics Tibor

1967 tavaszától a „Tokaji nyár" rendezvénysorozat keretében kiállításait láthatták.

Bánszki Pál: Művészeti élet Tokajban

Népművelés 1969/2 32 old.

Tenkács Tibor

Született Budapesten 1913-ban; a Képzőművészeti Főiskolán Benkhard Ágostnál, Lyka Károlynál és Varga N. Sajosnál tanult 1933-39 között.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

Jenkes Tibor

1948 óta Tokyóban él. Országos és területi kiállításokon 1948 óta részt vett. 1966-ban Svájcban, Franciaországban és Angliában járt tanulmányúton.

Borbély László: Városi gyűjtemény
Miskolci képtár, Miskolc, 1971

57 l

Tenkács Tibor

Egyéni tárlata: 1943 és 1955 Tokaj; 1958, Sárospatak és Miskolc, 1959, Gyula és Békéscsaba, 1962, Tokaj és Miskolc; 1963, Szerencs és Mád.

Barbély László: Városi gyűjtemény, Városi héptár, Miskolc, 1971.

5.1 f

Tenkács Tibor

1967-ben Tokajban, Sárospatakon és Tolcsván, 1968-ban Miskolcon a Könyi István teremben, a Műszaki Egyetemen és Encsen.

Borbály László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc 1971

5/1

Tenkács Tibor

A Miskolci képtári műve:
„A Bódva szendrőládnál." 1962, papír akvarell, 470 x 600 mm.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

51 1

Tenkácz Tibor festőművész

Békés Imre és Szabka Árpád festőművészek kiállítását nyitják meg a mai napon, Takajban.

Déli Hírlap, 1972. május 20.

Tenkács Tibor

A „Tokaji Nyár" rendezvénysorozat vetette meg a kulturális élet alapjait Tokajban. A művésztelep tagjainak kiállításai 1967. tavasztól kezdődtek. A művész alkotásai szerepeltek a tárlatokon.

Bánszki Pál: Művészeti élet Tokajban. Népművelés, 1969. febr. 32. old.

Tenkács Tibor festő

1949-ben a Tokaji Dolgozók Képzőművész Iskolájának tanára.

Képzőművészeti élet a felszabdulás után 418.1.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Tenkes Tibor

1952 okt 11 - nov.1-ig a Fényes Adolf teremben megrendezett borsodi művészek tárlatán egy műve szerepelt.

Északmagyarország 1952. nov. 1.

Tenkács Tibor

Tokaji müvész.

Részt vett a Képző és Iparművészek Szövetsége borsodmegyei csoportjának kiállitásán, amely 1951 okt. 14-én zárult.

Északmagyarország 1951 okt. 3

Tenkács Tibor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1969 DEC - 5

November 29-i számunkban megírtuk: pénztárcát talált egy miskolci lakos, és keresik a jogos tulajdonost. Hírünk nyomán az elveszett pénztárca megtalálta gazdáját: Nagy László, Miskolc, Fábián u. 13. szám alatti lakost.

KIÁLLÍTÁS

Tenkács Tibor festőművész munkáiból nyílik kiállítás december 8-án a Hollóházán, a klubkönyvtárban. A kiállítást Deák Imre, a Sátoraljaújhelyi járási Tanács osztályvezetője nyitja meg, tárlatvezetést Tenkács Tibor tart.

...művelődési Központ előcsarnokában. Nyitva reggel 8 órától este 8 óráig.

Borsos Miklós grafikai kiállítása a tiszaszederkényi művelődési központban, délelőtt 10-től este 6 óráig.

Rendezvény

„Az év sajtója" — sajtószemle a hazai és külföldi...

Tenkács Tibor
Tokaj

1952. borsodi képzőművészek tárlatán szereplelt tájképe és Vidám tizperc c. müve.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában

Északmagyarország 1952. aug. 29.

Tenkács Tibor.

Az I. salgótarjáni tavaszi tárlaton művei szerepelnek.

Papp Lajos: Egy új, tavaszi seregszemlévől.

Északmagyarország, 1971. ápr. 28.

Tenkács Tibor festőművész /Takaj/

Sáros András festőművész tárlatát nyitja meg okt. 4.-én a szerencsi Rákóczi várkastélyban.

Északmagyarország, 1974. okt. 2.

Tenkács Tibor MDK

Tokaji hid környéke, rézkarc

I.Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Balgótarján stb.

Tenkács Tibor MDK

Tisza-Bodrog torkolat, tus

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Tenkács Tibor
futó-

M.D.K.

A művész tokaji és sárospataki hiál-
litását a hegyalji felhelés vezéré-
ről, Rákóczi regéczi hadnagyáról
Tokaji Ferencről elnevezett tokaji
gimnázium fennállásának 15 éves
jubileuma hívta létre.

Szelágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. julius - 38 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Tenkács Tibor
festő

M.D.4

A tokaji Gör. Keleti Museumtemplomban sorozatos hegyaljai képző művészeti kiállítások vannak, ezen a művész részt vesz.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. julius - 38 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Tenhács Tibor
festő-

M.D.K.

"Tokaji ballada"
(repro)

Szilaggi Dezső: Tenhács Tibor
Művészet, 1969. július – 38 kép.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Tenkács Tibor
festő

M.D.K.

Hegyi földek c műanyaglemperа
műre szerepel kiállitásán.

Szalágyi Dezső: Tenkács Tibor
Műveszet, 1969. julius – 38 kep.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.Y.

Tenkács Tibor

festő

Tokaji pályafutásának huszadik éves fordulójához jutott el. A művész 1913-ban született Budapesten.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. julius – 38 kap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Terkács Tibor

festő

A Képzőművészeti Főiskolát
1933-1938 ig végezte. Mesterei
Vaszary J. Lajos és Benkhard
Ágost volt.

Szilvássy Dezső: Terkács Tibor
Művészet, 1969. június - 38 kép.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Tenkács Tibor
festő

1948-tól tokaji lakós és a
helybeli gimnázium tanára.
1949-ben részt vett a Tokajban
létrehozott képzőművészeti Bra-
hadiskola felállításában.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. július - 38 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Tenkács Tibor
festő -

A Mintanapiskolában Templényi
Tivadar volt a tanára majd
Nagybányán Hollósy Simon tanít-
vanya volt.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor.
Művészet, 1969. julius - 38 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Tenkács Tibor
festő

M.D.Y.

A „Denis tavasz" sugárzó színeivel
a tavasz igérelit sárgarja

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Műmesiet, 1969. julius – 38 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K

Tenkács Tibor

festő

A „Jókai ballada" egy 1894-ben végzetes körülmények között lezajlott szerelmi történetet ábrázol.

Szalaiji Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. július – 38 kép.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tenkács Tibor
festő

M.D.K.

Számtalan apró önálló kiállítást szervezett Tokajban, Szerencsen, Sáros patakon, Nyíregyházán és Sátoralja újhelyen.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Műrészet, 1969. Julius - 38 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Tenkács Tibor
festő

Csoportkiállításokon részt vett
1948, 1949, 1952, 1954 és 1955.
években Miskolcon és Budapesten.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. július - 38 l.p.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tenkács Tibor festő

Tokajon él. Hollóházán

Kiállítása nyílt

Szocialista Művészetért 1970 I. sz.

M.D.Y

Tankács Tibor

festő

Kiállításán bemutatta a „Szőlő-
telepítés a hegyen cimü műanyag
tempera művét

Szilágyi Dezső: Tankács Tibor.
Művészet, 1969. julius - 38 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tenkács Tibor
festő

M.D.

Szeles Tisza című műve szerepel
kiállításán

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969. julius – 38 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.

Terhács Tibor
festő

"Bodrog" c. műve a Bodrog
menti táj szépségét mutatja.

Szilágyi Dezső: Terhács Tibor
Művészet, 1969 július – 38 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.

Tenkács Tibor

festő-

Tokajban létrehozott időszaki
művésztelep létesítésében nagy
része van. Ez a művésztelep
Tokaj község anyagi segítségével
meg is alakult.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969 - július - 38 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tenkács Tibor festő

Tokajban él. A Zilahy művészet-barátok köre vezetője

Varga Imre: Tízezer művészetbarát nagyven vezetője

Szabadi Ha Művészetért 1969 VIII. sz.

Tenkács Tibor

1955 nyarán a miskolci muzeumban rendezett kiállitáson müve szerepelt.

Péter Imre: Gondolatok az első vidéki országos képzőművészeti kiállitáson

Északmagyarország 1955 jul. 27.

Tenkács Tibor

Mint hegyaljai festő szerepelt a sátora ljaujhelyi Kossuth Lajos Müvelődési házban rendezett kiállitáson.

Képzőmüvészeti nap Sátoraljaujhelyen

Északmagyarország 1961. v máj. 3. 4.1

Terhács Tibor

A sátoraljaujhelyi képzőművészeti kör tagja, a tagok müveiből évente kétszer rendeznek tárlatot Sátoraljaujhelyen, egyszer Sárospatakon, résztvesznek megyei és országos kiállitásokon.

Északmagyarország 1961. szept. 16. 4.l.

Tenkács Tibor, festő, pedagógus

A köszegi művésztelepre harmincan érkeztek az idén melyet a Pedagógusok Szakszervezet Közp. Vezetősége szervez. — Itt van például Tenkács Tibor Tokajból.

Szakály Éva: A művésztelepen: pedagógusok ecsettel.
Vas Népe, 1983. júl. 21.

M.D.K.

Tenkács Tiborné

tanitónő

1949-ben a Tokaji Dolgozók Képzőművész Iskolájának hallgatója volt.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 417.l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bp. 1965.

Tenke Tibor, építész M Dk

Egy építészcsoport tagjaként részese a sikernek.

-: Magyar siker egy nagy nemzetközi terv pályázaton 8. l.

Népszabadság, Bp. 1962. jún. 22.

Terbácz Tibor festőművész

Takajban rendezik meg Mabsoldine Papp Gizella festőművésznő tárlatát, melyen bevezetőt fog mondani.

Erdélymagyarország, 1942. aug. 19.

Tjeukács Tibor

Tokaj, hűséges festő-kronikása tárgyszerű hitelességgel örökíti meg a képzőművészek sokaságát méltán vonzó színes tájat, s az itteni jellegzetes minikafolyamatokat, a szőlőkapálást-metszést-szüretelést. A lsepel Galériában hét hegyaljai képzőművész műtat kozik be.

Berecz József: Hegyaljai tárlat lsepelen

Észak-Magyarország 1974/12 4old.

Tenkács Tibor

linoleummetszetei a
kör. kiadványban –

Képzőművészeti Főiskola

graf. oszt. munkáiból
1935-36. Bpest. 1936

Tenkács Tibor

III c.

tanári nak

Ferkápzomfoiskávk

1935-36. Ti. l

46.174/1926. szám.

III/a.

...gotthardi csata.

hegycsoportot szoktunk rajta megkülönböztetni: a Zala és a Móri-völgy között a *Bakonyt*, innen a bicskei árokig a *Vértest* és a *Gerecsét*, innen É-ra a *Budai-hegységet* és a *Pilist* magában foglaló *Dunazug-hegységet*. A területet egységes tájba foglalja az, hogy mészkőből és dolomitból van, s a rajta folyó élet ehhez idomult.

A *mészkő* és a *dolomit* haszontalan kőzet; nem mállik termő talajjá. Ezért a Magyar-középhegységnek még oldalai is csak erdőségekre valók, s hacsak valami más talajhordalék nincsen rajta, sok helyen csupasz sziklák meredeznek rajtuk a napvilágra. A tájnak ezért szántóföldje, folyóvize alig van; legnagyobb részén csak tölgyeserdők nőnek. Ezért a Bakonyt találó néven nevezik *Bakony-erdőnek is*.

A Magyar-középhegység DNy-i, legterjedelmesebb része a Bakony-erdő. A tájat a Várpalota—Veszprém—Városlőd—Devecser törésvonal két részre osztja. A töréstől É-ra eső rész neve *Öreg-Bakony*.

A balatoni felvidékről meredek kapaszkodóval érünk fel a *veszprémi fennsíkra*. A tengerszint felett 250 m magas, tehát már *hűvösebb éghajlatú;* a szőlő nem érik meg édessé. Veszprém környéke csupa dolomit, ezért csak rossz cserfaerdők kínlódnak rajta. A veszprémi fennsík a *szél* hazája; az É-i szél napokon át dühöng s zúdítja alá a Balatonra

Tenhács Tibor

1.

1955 miskolci kiállításon:
képei a Tokaj-Hegyalja lakóinak életét elevenítik meg: Szüret, Cséplés, Kőkúp-építők; Kőbányászok, Uszályok, Halászok
Aratók; Asztagrakók /linómetszet/
Kismosás, Rajzóra Tűzfalkántás /grafika/

Hajdu Béla: Három borsodi festő kiállitása
a Herman Ottó muzeumban
Északmagyarország 1955 máj. 28.

Terkács Tibor

Éltanuló c. képe szerepelt a IV. megyei kiállításon Miskolcon.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek negyedik megyei kiállítása /III/
Északmagyarország 1954. okt. 27.

Tenkács Tibor

Tokaji művész kiállítása a miskolci Herman Ottó muzeumban 1955 máj. Kunt Ernővel és Simon Terenccel.

Északmagyarország 1955. máj. 24.

Tenkács Tibor

.

A borsodi művészeknek az árvizkárosultak megsegitésére rendezett tárlatán 1956 ápr-ban részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

Tenkács Tibor

2.

Önarckép; Anyám, Uszályok; Köves szekerek c olajképek 1955-ben a miskolci kiállításon.

Hajdu Béla: Három borsodi festő kiállítása a Herman Ottó muzeumban.
Északmagyarország 1955 máj. 28.

Tenkács Tibor

Müve szerepelt 1956-ban a II. országos kiállitáson Miskolcon.

Hajdu Béla: A II. Miskolci országos képzőművészeti kiállitás

Északmagyarország 1956. szept. 9.

Tenhács Tibor

„Két öreg" /linó/ — repr

Északmagyarország 1957. febr. 17.

Tenkács Tibor

Két tokaji tájképe szerepelt a III. Miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról
Északmagyarország 1957. nov. 14. 5.l

Tenkács Tibor

Pedagógus-müvész.
1967. a tokaji Helytörténeti muzeum legujabb müveiből kiállitás.
1941 óta kiállitó müvész. 10 gyüjteményes kiállitása volt.
Tokaj és Hegyalja szépségeit festi: Tokaji ballada /repr/
Tavasz, Szőlőhegy, Márciusi domboldal,
Október végi táj
Temperával, gouache-sal dolgozik.

Rajztanitás 1967. 6. sz. 28.1.

MDK

Tenkács Tibor

Kőzuzó a tokaji bányában, linom.

Tiszahid-pillér épitése, "

Békeplakát és 5 évesterv graf. kiáll. Ernst Muz. 1953. szept. 11 l.

MDK

Tenkács Tibor
Aratás, linóleum

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz.
1955. 22 l.

Jenkáns Tibor.

Kiállítása volt Szekszárdon

Napjaink, 1963, 9 n. 1 old.

Tenkáns Tibor festő

Néhány művét a szikszói grafikai gyűjtemény ajándékozott

Napjaink, 1964, 1 sz., 12 o.

M.D.K.

Tenkács Tibor
festő

Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban nyílt meg a kiállítása.

Napló.
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 3.

Tenkács Tibor

1937/38. tanév végén
középiskolai rajztanári
oklevelet kapott.
Elfogadott művészeti
történeti ci-tehezése:
Rembrandt biblikus
karcai 4-r.

Ferkèpzőmfoiskévk 1937/39
182, 185. l.

Tenkács Tibor

ösztöndíjas tanár-segéd 1938/39

TENKÁCS TIBOR VI. é.
a „Művészeti grafika" című tárgynál.

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39

137. l.

Sjenkovsky · Józefa

Tenkács Tibor

V. éves

1937/38. 90 P állami ösztöndíj

Ferképzőmfoiskévk

1937/39 115 l.

Tek.

„Európa"

film-, könyv-, lapterjesz.

és Könyvkiadó r.-t.

Budapest

Visegradi utca

Tenkács Tibor

V. éves

1937/38. tanévben a vitéz Jalsoviczky István jutalomdíjat kapta

Ferkèpzomfoiskèvk 120,
1937/39 121.1.

Tenkács Tibor

VI. évés

1938/39. 90 P álbumi

Osztondij

Ferkèpzomfoiskèvk Ulcd.

1937/39

Tenkács Tibor

Tanár: Baranski

412. Tenkács Tibor . . . . . Őszi szántás

Képrőm. főisk. kiáll. 1937 verf.

Tonkács Tibor

IV. évés középiskolai tanuló

Ferk pzomfoisk vk

1936/37. 75 l.

Tenkács Tibor

IV éves.

A Főiskola tanulmányi kiállításai nincs linoleum-metszetére a közoktatás-ügyi kormány 100 pengős grafikai díját kapta.

Képzm. Főisk. Évk

1936/37. 57 C.

Ferkèpzomfoiskèvk

Keresz

Ötv

Tenkáts Tibor

1938/39. VI. éves
művészeti szak
rendes hallg.
I-II. félév

Ferképzomfoiskévk
1937/39

159. l.

Tenkács Tibor festőművész

a Tokajban élő művész tárlata hétfőn nyílik meg a Tit megyei szervezetének Csokonai klubjában. Egy évtizede vezeti a Zilahy György művészbarátok körét, két évtizede fogja össze a tokaji művésztelep munkáját.

Hajdúbihari Napló, 1974. máj. 17.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tenkács Tibor, festő — művész

1975 OKT 3

— Tenkács Tibor festőművész kiállítását október 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg Vancza János tokaji tanácselnök, a Sárospataki Galériában. A tokaji művész mintegy hatvan művét állítja ki Sárospatakon.

Tenkács István

dijat nyert Amerikában Clevelandban

Képzőművészek

1934. 202. l.

(Amerikai magyar művészek sikere.)

2 –

182. Procaccini, Giulio Cesare (
festő, 1548 körül – 1626 körül).
Madonna a kis Jézussal. Vászon,
olaj, 63×51 cm.

Őri kiállítás 1930, 3 polgi 87. szám

Tenkács János
Tanulmány, val.terrakotta

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 19 l.

Tenkács Tibor

1.

1958 jun 15 – jul 5 – ig kiállítása a tokaji gimnázium aulájában.
Tájképek (Tiszapart, Bodrogpart, Borpincék, Ősz a hegyen, Korai tavasz, Őszi nyárfás, Tavasz a Csurgó völgyben..) életképek (Uszály munkásokkal, Pallórakók, Szőlőkarózás, Szüret.)

Xantus Gyula: Tenkács Tibor tokaji gyüjt kiállítása
Északmagyarország 1958. VI. 24. 5. l.

Tenkács Tibor

2.

Rajztanár - Innen témái: Iskolaépítés Rajzóván.

Tájképei impresszionisztikusak: ősz a hegyen, Koratavasz, Tiszaparti sétány, Hegyi táj...)

Pallórahák, Tardosi komp c. képei konstruktivak.

Xantus Gyula: Tenkács Tibor tokáji gyűjt kiál. Északmagyarország 1958. jul. 24. 5. l.

Tenkács Tibor

Tokaji gimnázium rajzkörének a miskolci Nevelők Házában 1958 szept 21 - okt. 12-ig kiállítást rendeztek.

Északmagyarország 1958. szept. 21. 2l.

MDK

Tenkács Tibor, Tokaj

Asztagrakók, fam.

Őszi reggel, "

Vidéken élő képzőműv.kiáll.Ernst.Muz. 1954.nov.

14. 1.

Tenhács Tibor
festő

M.D.K

Merőkövesden rendezett
kiállítást.

Művészeti életünk — 40 hep.
Művészet, 1960. november.

MDK.

Tenkács Tibor

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 aug.24.

TENKÁCS Tibor festő

TÓBIÁS Áron: Tokaji festő Egerbe [beszélgetés Tenkács Tiborral]. = Magyar Nemzet, LV.évf. 103.sz. 1992. május 2. 11.p.

ttel, lobogó tettvággyal, sürgő-
el; pazar ösztönt is lehelt belé,
ámhegyére. De a Végzet, meg-
m halmozta el ennyire. Ennek
stúdiumokra szánta rá magát,
a ki magának akár a tudomá-
A gyors érvényesülés és az idő
. Így, hélas![6] megrekedt azon
ak, mint az eredeti műtárgyak.
ákán csomót keresni. Magával
yképe ellenben remekül hasz-
nert tapasztalati tény, hogy sok
összeállítani. Néminemű meg-
aktika, bár célszerűbb ezt elke-
méltó szolgaian ragaszkodni a
sszebb rugaszkodik tőle, annál
vebbé dagad a szókincse. Go-
li ki a szellemet, a mindenáron

nek. Mindig ráhibáz arra, hogy
az a becsali tálalás, amelynek
A receptet persze nem ő talál-
i iskolapéldái a mellébeszélés-
a művészetről nincs művészeti
empontokkal, s ezeket dorom-
az a tömeg, amelyre építesz, s
ogni, folytonos ismétléseid pe-
élekvesztőddel úgy hancúrozz,
uszárvágásokat utánozz! Nem
rnét is! De főparancsolatodat

Tenkács János, sárospataki fazekasmester

Nagytányér (átm. 22cm)
Lelőhely: Kenéslő
Sárospataki Rákóczi Múzeum. 52.72.1
a mester felesége tarkósta
1900 körül
Fekete-fehér rep.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
46.o.

Tenkács János, sárospataki fazekasmester

Első tál (fekete festés, nincs virágozás)
Sárospataki Rákóczi Múzeum. 52.409.1.
átm: 39,5 cm.
A mester felesége tartásta
1900 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
45.o.

Tenkács János, sárospataki fazekasmester

Elő tál (fekete festés, nincs virágozás)
Lelőhely: Kenézlő
Sárospataki Rákóczi Múzeum 52.68.1
átm. 41cm
A mester felesége tartásta
1900 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
45.o.

Tenkács Jánosné

tarcali származású. 1890 tájt vándorolt Sárospatokra. Fazekasmester.

Román János: A sárospataki kerámia. Bp. 1955. 32-o.

TENKÁCS *János*, szobrász. * Munkács 1883 máj. 30. A bpesti képzőművészeti főiskolán Radnai Béla növendéke volt. 1915 óta kiállítója a Műcsarnoknak.

K.

E. G. II. 527. 1

»	» 19	451–530	—	1132–1190	1541–1570	1831–1860	2
»	» 20	531–610	—	1191–1250	—	1861–1900	
»	» 21	611–690	—	1251–1310	1571–1616	1901–1930	2
»	» 23	691–760	—	1311–1359	—	1931–1970	2
»	» 24	761–840	927–1030	—	—	1971–2000	
»	» 25	841–926	1031–1131	—	—	2001–2025	
»	» 26	—	—	—	—	—	

Telefonszám:
Aut. 862-28.

RUCZ

régiség- és műkereskedő. Budapest,
utca sarkán. Az állami árver

MDK

Tenkáv János, szobrászm.

Munkács 1883 máj. 30.
A budapesti képzömüvészeti föiskolán Radnai Béla növendéke.volt. 1915 óta kiállitója a Mücsarnoknak.

E.G.II. 527.1.

MDK

Tenkács János

Munkában, patinázott gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 18 l.

Tenkács József Fáuos MDK

Munkában, szobor

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Tenkács János

Munkában, akttan. pat. gipsz bronzban
Mellszobor tanulm. " " márványban

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 22. l.

Tenkács János MDK

D.'G'.-né szobor

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Tenkács János

MDK

Portré-tanulmány, szobor

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Tenkács János, éremvésö

New Yorkban dolgozik.

Dr.Procopius Béla:A Magyar Emlékérem- és Plakett-művészet. MI.1934 XXXXX 125-127.l.

MDK

Tenkács János

Szobormüve a Műcsarnok kiáll.-án.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Tenkacs Janos

Tenkács János
Hobrász
1903–5.

Éimisk 1930
89. l.

Tihanyi Béla

miniszteri tanácsos.

t t s á g á n a k,

B u d a p e s t .-

Tenkács János MDK

Munkában, /Aktt-tanulmány/, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Tenkács János MDK

Relif.Kreybig L.M. gipsz

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Tenkács János MDK

Gyermektanulmány, gipsz

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Tenkács János

Müvészet 1916. 3.1.

Tenkács János

Keresk. min.-től 300 k
államsegély

Értimisk 1903/4. 32. l.

Tenkács János

1907/8 – 1913/14

Ferképzomfoiskövk

Ho. l.

Pörgölin.

Az előtérben, balra a kőfallal
a középső házon M.G: [illegible]: jelzés van,
kétkerekü malom köti le figyelmünket
háttért pedig hegyek foglalják el.

PERGELEN.

Rm., mér. a vk. 10.2: 12.5 cm.

126-94-270.

Tenkács János

Szül. Munkácson 1883
máj. 30. gör. kath.
1909/10 I. harmadosztálybeli
rendkív. művésznövendék
a képz. főiskolán.
Tanára Radnai Béla
1909/10. II félév. 3 osztály.
Radnai Bélánál.
1910/11. I. negyedosztálybeli rendk.
művésznöv. Radnai Béla.
1910/11. II. negyedosztálybeli.
Radnai Béla.

Kovátsch József rézmetsző

19. sz.

III. 200.

Tenkács János

1911/12. I. ötödosztálybeli
művésznőv. Radnai Bélánál
1911/12. II. ötödosztálybeli u.o.
1912/13. I. hatodéves u.o.
1912/13. II. " " "
1913/14. I. hetedoszt. u.o
1913/14. II. " " "

Lelet, miskolczi VI. 167

Tenkács János

Munkacsarnok Hobrai Bert

1916. tav. kiáll. 300, 318

1917. tav. kiáll. 437

1918. tav. kiáll. 422

1918-19 téli kiáll

1919. hadviselt mun. kiáll.

233

harcteren nem volt.

Szabó Kálmán III. 238.

Tenkács János

1920. máj.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Munkában, ~~[illegible]~~ gipsz

Mellszobor, gipsz.

Hainniciensis, Jörg l. Hajniki György.

Tenkács János

keresk. miniszterium-
tól 150 k

Értimisk 1904/5

16. l.

Tenkačo Janvo

100 k Bereg vármegyétől

Értimiok 1904/5

16 l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 DEC 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Tenkács Tibor

1021

A tokaji piac télen (Tenkács Tibor olajfestménye

lol üdültek Győr megyeiek?

Ezekben a hetekben értékelik járási, városi, kerületi és megyei bizottságok az idei üdültetés munkájukat. A Győr megyei zottság legutóbbi ülésén is sor rült erre.

Az összesített adatok szerint 77-ben — a családtagokat is leszámítva — mintegy 2500-an ülhettek a megyéből, kétszázl többen, mint tavaly. A növedést csaknem teljes egészében ját szervezéssel sikerült elérük. A *megyei bizottság* elsősorn a soproni egyetem kollégiuában nyújtott pihenési lehetséget számos pedagógusnak és ládtagjaiknak, emellett Csopa, Miskolctapolcán is több t a megyei férőhely. A lenlországi csereüdültetés részt-

Szlovákiai magy Budapesten

Hazánk és a szomszédos országok iskolapolitikai, pedagógiai kapcsolatai évről évre mind sokrétűbbé válnak. Mindebben egyre jelentősebb szerepet kap *a nemzetiségi oktatás-nevelés kölcsönös segítése* is.

A csehszlovák—magyar kulturális és közoktatási együttműködési egyezmény alapján novemberben szlovákiai magyar nyelvű óvodák óvónői vettek részt *kéthetes anyanyelvi tanfolyamon* az Országos Pedagógiai Intézetben.

A tanfolyam fő célja *az anyanyelvi nevelés tartalmának, módszereinek és eszközeinek mélyreható feldolgozása* volt. Ezért foglalkoztunk a nyelvhasználat tervszerű és rendszeres fejlesztésének

Tenkács Tibor

MDK

Szerepelt a Lőportár utcai művelődési teremben rendezett kiállításon.

Gábor István: Egy kiállítás vendégkönyvébe.
Pedagógusok Lapja. 1964 jun. 5.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tenkács Tibor

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

festőművész

1979 OKT 2 1

Tenkács Tibor festőművész kiállítása

1021

A tokaji származású neves festőművész, Tenkács Tibor alkotásaiból rendez kiállítást az Alföldi Nyomda Szakszervezeti Bizottsága a Béke aranyozó brigád közreműködésével. Az alkotó több mint 60 olajfestményét bemutató tárlatot október 22-én, hétfőn délután háromnegyed 2 órakor nyitja meg a vállalat kultúrtermében dr. Tóth Ervin művészettörténész.

Tenkács Tibor: N. Zs. arcképe (olaj)

ntem valami
ılt az egész
am, hogy a
ira kiterje
len fölszám
at át lehetn
s, hogy terei
it ez sok vesződéssel
öreg és beteges már
ı, mi lesz, ha meg-
bb a fák maradná-
a erre, csak legalább
yhatna maga után
világban! Bárcsak
oknak a gyári gyer-
rtjük! Szétoszthat-
a fákat és elültet-
dvarukba ... Mert
rosszak voltak is,
ta, hogy ha magról
vagy ezer fát ültet,
ezek közül olyan
és csodálatos almát
z hasonló korábban
ivel kudarcot vall-
tlenegy fa kárpótol
. S vajon ki tudná
ıogy az ott serkenő
elyikből lehet még
ı?
am akkor és nem is
vele. Utólag hallot-
imi alapja az elgon-
nem értettem, ho-
ıi magát egy öreg-
ent föláldozva any-
gy nagy-nagy igye-
eljen, amelyekből
ıaszna sem származ-
érhette meg, hogy
láthassa őket.
lt, és eltelt utána a
égiztem és feltehet-
fehér diáksapkáját,
legen országokban,
lem. Néha-néha a
én találkoztam Ny-
pedig az állomás
skalyibához is el-

vált.

Amint visszafelé sétáltam az esti szürkületben, most első ízben ösztönösen megsejtettem, hogy Nyberg emberi sorsában valami szokatlanság és nagyság rejtezett. Mindaz, ami nevetséges volt benne, most egyszerre csak szertefoszlott. A roppant magányos embert láttam benne, akit mások nem értettek meg, és aki, hogy életét az élethez méltóvá tegye, valami maradandót, s talán valami rendkívülit, szokatlant és szépet akart idegen embereknek örökül hagyni. Egy álom élt benne. Költő volt, minden sajátosságával együtt, aki rátalált önmaga kifejezésére. Ahogy valaki a vadon egy darabját kihasítva és termővé téve, vagy hatalmas mocsarakat kiszárítva, házat építve, vagy könyvet írva váltja valóra álmait, így ő az almafáiban hagyott hátra valamit, ami mindenki mástól megkülönböztette, és nyomorúságos életét értékessé tette.

(Finnből fordította:
Juhani Nagy János)

* 1901-ben született és néhány héttel ezelőtt Helsinkiben hunyt el Mika Waltari, a világhírű finn regényíró és elbeszélő. 1925. és 1970. között több mint hetven alkotása jelent meg szinte valamennyi műfajban, regényeit 25 nyelvre fordították le. Nálunk elsősorban történelmi regényei ismertek; magyarul a Szinuhe, a Mikael, a Mikael Hakim és Az emberiség ellenségei című művek olvashatjuk, továbbá Az aranyhajú című kisregényét, amely 1973-ban jelent meg A fiúk téli kalandozása című kötetben.

Waltari munkásságára ezzel az önéletrajzi vonásokat sem nélkülöző írásával emlékezünk.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tenkács Tibor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1959 SZEP 16

Kedd, 1958. szeptember 16.

Tenkács Tibor festőművész kiállítása a Nevelők Házában

610

Szeptember 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg gyűjteményes kiállítását Tenkács Tibor festőművész Miskolcon, a Nevelők Házában. A Tokajban élő festőművész, amint arról hírt adtunk, a nyár folyamán szűkebb pátriájában, Tokajban mutatta be legutóbb készült műveit, amelyeket, kiegészítve újabb műveivel, most a miskolci közönségnek is alkalma lesz megtekinteni. Tenkács vállalkozását azért köszönthetjük örömmel, mert megtöri a jeget Miskolc hosszabb idő óta pangó képzőművészeti életében. Ezidén ugyanis az országos képzőművészeti kiállítás óta, egyetlen nyilvános képzőművészeti kiállítás nem volt, csak a nemrég megnyílt kínai kiállítás. A Tenkács-kiállítást Gyöngyi István, a Pedagógus Szakszervezet területi bizottságának elnöke nyitja meg.

—ooo—

Kedd, 1958. szeptem

KOHÓK ÁRNYÉKA

Műszerész üzem

A martin, a nagyolvasztó, a hengerdék kemencéinél, de a kohászat minden üzemében megtalálhatjuk a műszerészüzem dolgozóit. Gázban, melegben, igen sokszor mostoha körülmények között végzik munkájukat. Sokan úgy gondolják, hogy a Lenin Kohászati Művek műszerészei is fehér köpenyben végzik munkájukat. Nem így van! A szétágazó a műsze-

a Szovjetuniótól kapták. Az auto matizálás a szocialista társadalomba a munka termelékenységének növe lését és a dolgozók munkájának me könnyebbítését segíti. A hőenerg automatizálása ezen belül a hők használás javulásához vezet és elős gíti a termelési színvonal általán emelkedését. A Lenin Kohászati M vek vállalatvezetősége egyre inká

DR. DRÓTOSNÉ NAGY ÁGNES

A KÉPZŐMŰVÉSZET A SZABOLCSVEZÉR ÁMK-BAN

Azért kényszerültem szűkíteni a tárgyat, mert ha a címben a művészet szerepelt volna, akkor képtelen lettem volna a pályázati kiírás terjedelmi határain belül megoldani a vállalt feladatot. A művészet szerepét vizsgálva óhatatlanul sort kellett volna kerítenem a rendhagyó irodalomórákra, a színházi előadások rendszerére, a tanulók tanórán kívüli művészeti tevékenységére (énekkar, irodalmi vizsgaelőadások stb). Még akkor is meg kellene említenem az utóbbiakat, ha ezekben a keretekben valójában még nem művészi alkotás, hanem művészeti nevelés folyik.

A művészet a valóság megismerése , a művészi tevékenység egyben megismerő tevékenység is. Eltér a tudományos megismeréstől abban, hogy annak általánosításával szemben a művészet az egyedit helyezi előtérbe. Vagy még pontosabban fogalmazva, mindig úgy igyekszik megjeleníteni az általánost, mintha az egyedi lenne.
Az oktatás-nevelés és a közművelődés nem mondhat le a megismerésnek erről a módjáról sem.

Amíg a hagyományos csak oktatás-neveléssel foglalkozó általános iskola számára kivételes ünnep, hogy minden szökőévben egy-egy színházi előadásnak, rendkívüli művészeti órának helyet adhatnak - még ritkábban van lehetőségük a képzőművészet magasabb régióival találkozni - , addig az általános művelődési központban, éppen a sajátos, a közművelődéssel kibővített szerepkör, feladat miatt ezek sűrűbben fordulnak elő.
Ha nem is a mindennapokat jelentik, de jóval gyakoribbak ezek az ünnepek.
Ennek természetesen vannak anyagi, finanszírozási okai is, hiszen az általános iskola költségvetésébe nincsenek beépít-

Tenkán Tibor

Szabolcsvezér Ált. Tüm. Kép. Ért. 1992

ve e művészeti szervezőmunkához szükséges tételek, rovatok, költségek. Valahonnan, a működtetés egyéb szféráihoz szükséges pénzekből kell elcsípni, kiszabni azt a pár forintot, amiből a művészek költségeit, a kiállítások anyagszükségletét fedezik. Ma már egyik sem kevés. Nemcsak az infláció miatt, hanem az érdekszférának ezen a területen észlelhető visszaszorulása miatt is. Vagyis a művészeknek a kevesebb adódó alkalom miatt is emelniük szükséges a kért gázsi összegét.

Amikor még csak általános iskolaként létezett a Szabolcsvezér Általános Művelődési Központ, már akkor megkezdődött a felkészülés a közművelődési feladatkör ellátására. Ennek a felkészülésnek dologi és tartalmi oldala egyaránt volt. Aligha lehet sikeres bármilyen művészeti munka anélkül, hogy "vevők" ne legyenek rá, azaz szükséges egy olyan réteg "kinevelése", megtalálása, összeverbuvása, amelynek igénye van az ilyeténfajta megismerésre, a szépre. Ezt a "nevelést" egyrészt az iskolai korosztállyal kell elkezdeni, másrészt meg kell találni azt a közönséget a felnőtt társadalomban, akik hajladók bejönni a rendezvényekre. Az iskolabálok, a "sátras ünnepek" mellé becsempészett tanulói működvelő előadások mellett a régi ebédlő felhasználásával így jelent meg az iskolában a "színház", a filmszínház, megfordultak itt előadóművészek.
Kultúrszemléletünk változásával a nyolvanas évek közepétől ezek az alkalmak megszaporodtak, rendszeresebbé váltak. A falu életében ugyan voltak már képzőművészeti kiállítások, de új jelenség volt ez az általános iskola működésének körében.

Arról már szóltam, hogy minden művészeti tevékenységnek vannak dologi feltételei.
A színpadot lehet nélkülözni egy ideig, de ha valaki igazi élményt akar, előbb-utóbb meg kell azt is teremteni a színi-

előadásokhoz. A képeket legegyszerűbb egy-két szeggel a falra akasztani, de a rendszeres képkiállítások sem lehetnek meg segédanyagok nélkül. Az ámk-ban a jelenleg látható alacsony paravánok így lettek megteremtve.
Kezdetben a folyosókon, az ebédlőben, tanteremben, a volt MSZMP-székházban, a házasságkötőben, az aulában volt a helyük, itt voltak a kiállítások is.
Nemrégiben kerültek a mai helyükre, az aulát körülölelő galéria tanáriszoba felőli oldalára. A kiállítások dologi feltételeit megteremtendő jöttek létre az aulában a régi üveges szekrények felsőrészéből kialakított tárlók, valamint a képek felakasztását megkönnyítő csőrendszer az előbb már emlegetett galérián.

Ugyanakkor még most is hiányos a felszerelés, hiszen igencsak nehéz feladat elé állítana bennünket, ha kisplasztikai vagy bármilyen háromdimenziós művészeti kiállítást kellene megrendeznünk.
Az ehhez szükséges esztétikus állványok még hiányoznak. Valószínűleg azért is, mert az ezek iránti igény nem fogalmazódott meg bennünk a mai napig sem, illetve nem akadt olyan művész az elérhető környezetünkben, aki szobrainak, téralkotásainak nálunk keresett volna kiállítótermet.

A kiállító művészek közül is szeretnék néhányról megemlékezni. Szerepelt már nálunk sok ma élő művész alkotása. HEIL JÓZSEF és RÉTI MÁTYÁS képei többször díszítették iskolánkat, jelenleg is mintegy 20 képünk van kiállítva a könyvtárban.
Néhány vegyes tárlat keretében SZEGVÁRI KÁROLY és XANTUS GYULA alkotásai is eljutottak hozzánk, hogy a legnagyobbakat is megemlítsem.
Ugyanakkor kezdő művészek bemutatására is vállalkoztunk. Így került sor CSOMA JÓZSEF sajátos hangulatú, hideg szépséget sugárzó pasztelljeinek és akvarelljeinek a bemutatá-

sára. Ugyanakkor Csoma József (aki a szomszédvár, Rakamaz művelődési házának igazgatója) mutatott be nálunk először tűzzománc technikával készült képeket. Bár Csoma művész urat kezdőnek tituláltam, valójában neki sajátos, kialakult stílusa van már. Kezdőségét talán életkora miatt hangsúlyoztam. Tőle is fiatalabb és a térben jóval távolabb élő művész a nagybányai CRISTIAN STOINESCU, akinek színesceruzával készített rajzait csodálhattuk meg. Különösen virágaival aratott osztatlan sikert.

Összefoglaló néven tiszaladányi autodidakta művészeknek neveztük az idén lezajlott egyik kiállítás résztvevőit. Nagyon kezdő önálló stílusban PÁSZTOR MIKLÓS, akit szobafestő vállalkozóként ismertünk meg korábban. De stílusában kiérlelt, szép képeket festett BÁRÁNY GYÖRGY, aki körzeti orvosként működik civil életében Tiszaladány községben.

Az első háromdimenziós alkotásokat létrehozó művész a kiállítóink között egy műkedvelő fafaragó volt, a szintén tiszaladányi KOTÁN JÁNOS. Parasztember, aki naív látásmóddal és ügyes kézzel rendelkezik, de különösen a rusztikus bútorai nagyon szépek.

A befutott, nagy művészek képeiből, műveiből rendezett önálló kiállítások közül az első HUSZÁR ISTVÁN-é volt. Ő Diósgyőrben 1925-ben született, vándortanítóként kezdte, s 1949-től Rakamazon volt rajztanár az iskolában. A rakamazi múltja révén került kapcsolatba intézményünkkel is. Kiállítását még az MSZMP-székházban rendeztük. Huszár István sokoldalú művész, már nyugdíjaskorú, de nyugdíjazása előtt is művészi munkájából élt meg.

KRUTILLA JÓZSEF szintén rajztanár, a megyénkben e téren elismert szaktekintély, közismert művész is. Akvarelljei, tusrajzai szerepeltek nálunk kiállításon. Maga a kiállítás (az építkezés idején) az akkor tanteremként is használt házasságkötő teremben volt.

KERÜLŐ FERENC szintén a megyénkben elhíresedett festő, rajztanár a gávavencsellői RAKOVSZKY SÁMUEL 1948-as husztárezredesről elnevezett általános iskolában. Kezdetben kísérletező, kissé avantgard hatásoknak is engedő művész mára a tompított, de nagyon szép színű reális tájképek alkotója lett. Foltszerűsége kicsit az impresszionisták stílusára emlékeztet. Csodaszép egeket tud festeni. Emberi precizitása a képein is meglátszik. Kerülő Ferenc kiállítása már az ÁMK aulájában volt. Talán a legjobban megszervezett kiállításunk volt a közel 80 éves TENKÁCS TIBOR impresszionista műveiből az 1992-es évben rendezett kiállítás. Tenkács Tibor a tokaji Zilahy György Művészbarátok Köre kiállításainak szokásait, tapasztalatait hozta el hozzánk.
Az eddigi egy-egy verset, megnyitó előadást az ő képeinek kiállításán egy kerek kis műsor váltotta föl. Mindehhez hozzácsatoltuk még az intézményünkben szokásos tárlatnézés utáni fogadást. Így egy élménytadó kis este kerekedett ki az egészből. A Tenkács-képek szépek. Végülis azért azok, mert a festészet legfontosabb hatáseszközét, a színeket változatosan alkalmazza. A művész úr képei tőlünk vándorútra indultak, s a környező községek mindegyike hasonló volumenű kiállítást szervezett azokból. Tenkács Tibornak sok tanítványa is él, dolgozik a faluban, akiket a tokaji gimnázium tanáraként tanított.

Szólni kell arról is, mert a művészeti kiállítások szervezéséhez hozzátartozik, hogy a kiállítás maga anyagi sikert is hozhat a művészeknek. Aki úgy hozta ide a munkáit, hogy el is akarta adni azokat, nem ment még úgy el, hogy ne is vettek volna tőle.
Az emberi ízlésvilág tág a szép fogalmát illetően. Vannak olyan kiállításaink, a könyvtár szervezésében létrejöttek ilyenek, amelyeknek a képeladás a céljuk. Ilyen céllal vannak nálunk szép számmal az ismert és megyénkben kedvelt Bu-

dapesten élő és alkotó keramikus KOVÁCS ÉVA kerámiái. A mesevilágot, az élet idillikusabb oldalát megörökítő lányfigurái, jelenetei, menyasszonyai szép alkotások, művészi értékük mellett csodálatos lakásdíszek. Nagyon sokan birtokolnak ilyet a falunkban is.

Jelentős mennyiségű művészi alkotás van az ÁMK tulajdonában is. A kápolnában Huszár István triptichonja az oltárkép, amelyen Mária istenanya mellett két Árpád-házi szent, István király és Imre herceg áll.
Ugyancsak Huszár-kép díszíti az igazgatói irodát is. A számomra ismeretlen nevű Bótos Sándor képe van a vezetőhelyettesek irodájában. És mindkét vezetői irodában van virágrajz a román anyanyelvű Cristian Stoinescutól.
Pál Gyula 1969-ben készült sötét tónusú nagyméretű festménye díszíti a tanáriszoba előterét.
A tanári szobában pedig Csoma József pasztelljei díszítik a falat.

A művészeti nevelés egyik eszköze a pedagógusok falfestők vállalkozása is, amelyek eredményeként Zajáczné Rudolf Éva rajzszakos tanár jóvoltából létrejött a "csodavilág" folyosó, a szcenikai frontfalának "fája", az "A" tanterem hátsó falának díszítése, s az ebédlő egy részének a festése.
Az alsóban tanító kollégák pedig a tantermi galériaszárnyat díszítették a tanulókkal együtt, az alsós olvasókönyvek figuráival. Nem igazán művészi alkotások ezek, de alkalmasak arra, hogy valamilyen esztétikát nyújtsanak a tanulóknak.
Mivel végsősoron a férjem szervezi ezeket a kiállításokat többségükben (kivéve a könyvtári kezdeményezésűeket), tudok a közeljövő kiállítási terveiről is.
Most készül egy kiállítási anyag Láta László erdélyi származású, Budapesten élő festő műhelyében a számunkra (még a

téli szünetben jártunk ott). Mintegy 20-30 képről van szó, amelyekkel kapcsolatban jogokat kapunk majd az árusításra is.
Régóta készül, vajúdik Csisztu Mihály Timárról elszármazott, Pilisborosjenőn élő grafikusművész rézkarcainak kiállítása. Időközben a kiállítás ötlete egy állandó tárlattá bővült, s az ezzel kapcsolatos targyalások jelenleg folynak a művésszel.
Kezdő festőt, Vass Etelkát szeretnénk még a tanév során megmutatni Timárnak. Szép képei vannak, sajátos színvilága.

Gazdagodna, ha sikerül, az intézmény műtárgygyűjteménye egy "köztéri" szoborral is. Ennek tartószerkezetét házilagos kivitelezéssel, művészeti tárgyi részét pedig Mester András borsodi fafaragóval alkottatnánk meg. Legalábbis férjem ez ügyben is tárgyalt már az érintettekkel. Természetesen tervről lévén szó, még sokféle változás lehet a kivitelezésben.

Tulajdonképpen itt is berekeszthető a dolgozat, hiszen a leglényegesebb kérdéseket érintettem. Egy folyamatosan bővülő vállalkozás folyamatában vagyunk; úgy vélem, hogy még a fölfelé ívelő, a további kibontakozást sejtető szakaszban. Azzal, hogy a tanulóink esztétikai érzéke a kiállítások révén is fejlődik, már célt ért ez a tevékenységünk. Ha pedig a felnőttek köréből is akad néhány érdeklődő, ez megnyugtató érzés lehet a számunkra.

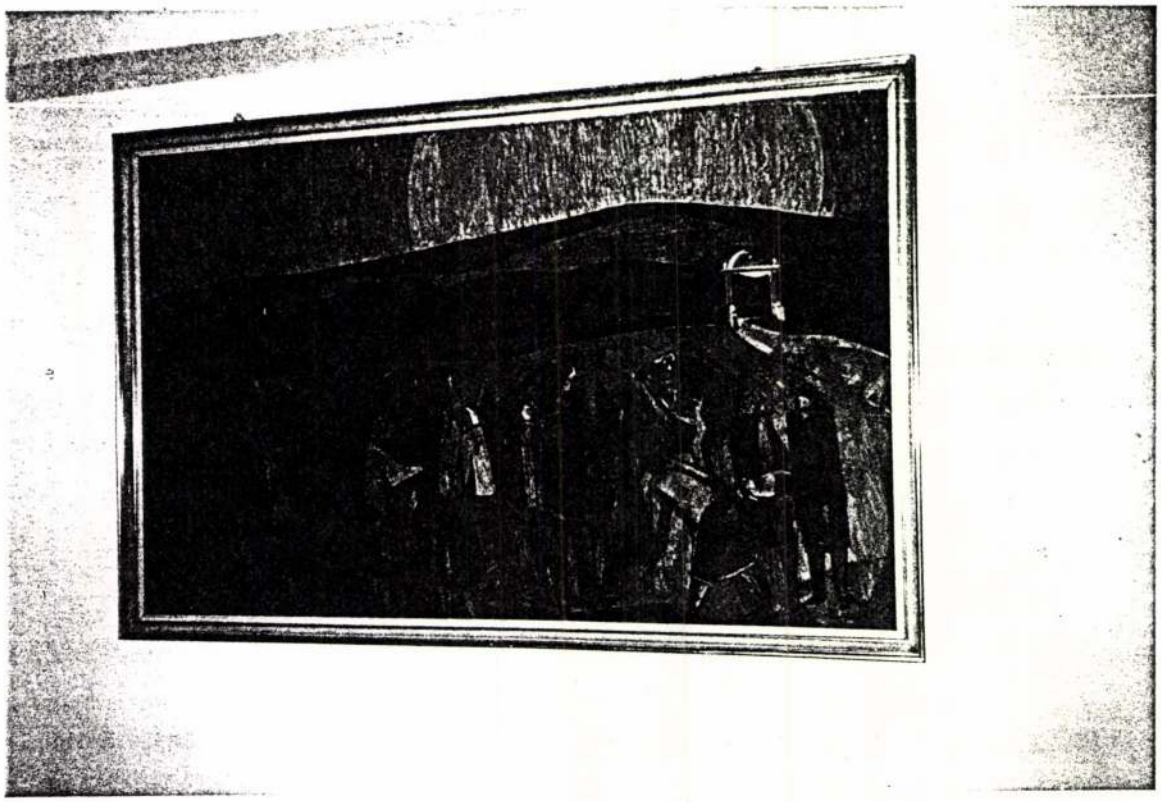

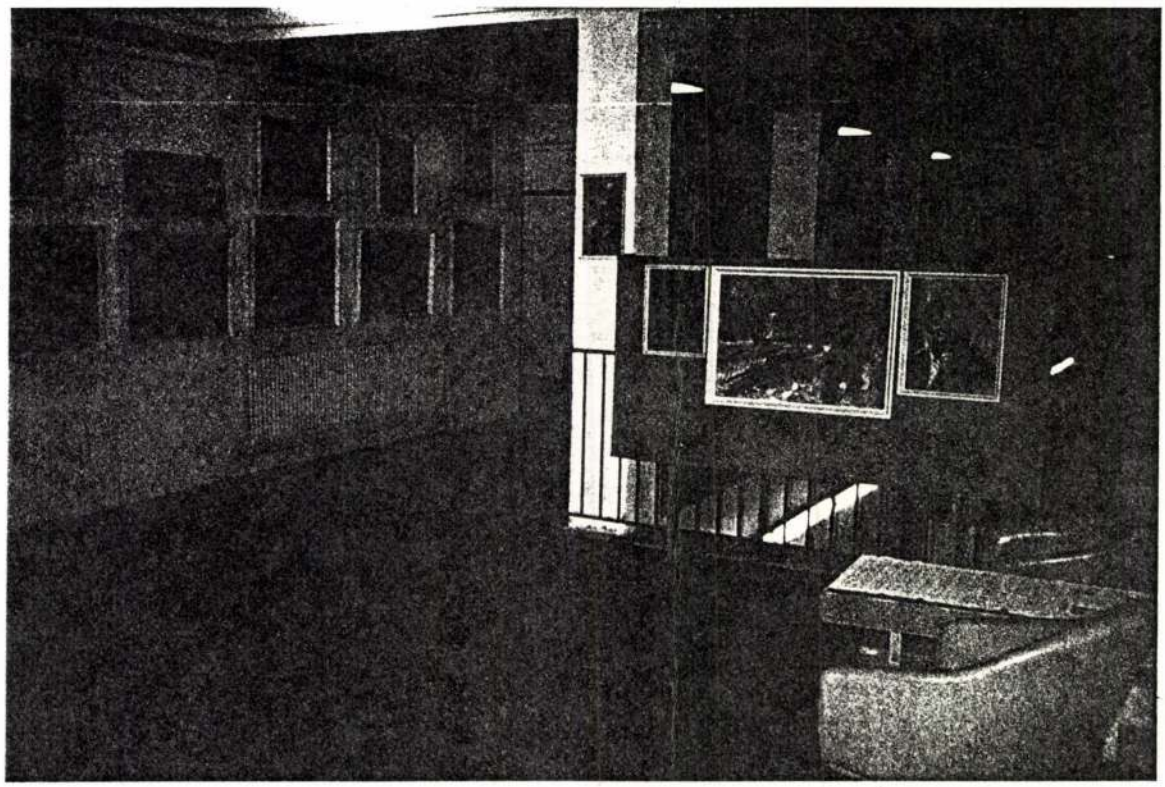

Három mondat Gyémánt László kiállításához

Jétékokra csábítana a kiállító neve — ugye, milyen értékes szó a gyémánt, kék gyémánt, vörös gyémánt, fekete gyémánt —, de nem engedek, s annak sem, hogy barátságunkról beszéljek, amely — ha jól emlékszem — negyedszázados, — ennyi év! — és mégis életben maradtunk és itt vagyunk, s annyi kaland — hát hol, a Föld melyik részén s mikor, a történelem melyik szakaszában élhettünk volna ennyi mindent? — és mégis itt vagyunk és mosolygunk és nézzük egymást, miközben mindenminden másodperccel, minden óraütéssel megyünk a múltba s elmosódunk, s megyünk a ködbe, amely jövőnek neveztetik.

Azért vagyok itt, mert szeretem Gyémánt művészetét, egyik képén a szétvagdalt vásznat, másikon Churchill, Roosevelt, Sztálin lecsorgó lábát, másikon egy Vénusz gyönyörű hátsófelét, másikon, mely csupa barnaság, egy cigaretta piros parazsát, másikon a vastraverzek énekét, másikon a mosószerek sokaságát — mennyi mosószer és nem elég, hogy tisztára mosakodjunk! —, másikon őt magát szakállasan és szigorúan, másikon, pontosabban két másikon, Évát és Ádámot, ahogy maguk fölé nyújtózkodnak, másikon a jazz sárga és piros futamait, s a dobot, ahogy dübög alattuk, másikon a nagypapa inggombját az elcsúszott nyakkendő mellett, másikon a pisztolyt, mert hiányzik a ravasza, másikon Zeusz szobrát, és mindegyiken a fényeket és árnyakat, a színeket és a feketéket, a kihagyásokat és szüneteket, a semmiből kiemelkedő emberi arcokat, a rajztudást, a mit-kell-megfesteni és a mit-kell-elhagyni tudását, a közlés és elhallgatás egyensúlyát, a szépséget, amely megállít és elnémít, mert kimondására nincsen elég szó, és a félelmet, amely megállít és azonos az én félelmemmel, és a nyugalmat, amelyre vágyunk és vágyom, s amelyet a művész boldog pillanatokban megtalál és a vászonra, lemezre és a papírra rögzít.

Emberrel találkozunk itt, művésszel, aki nem korlátozza önmagát, aki csodálatosan rajzol és olykor mégis belecsap a hangszer húrjaiba és nem fegyelmezi érzelmeit, és kissé szégyenkezve, hiszen elcsépelt a szó, de mégis kimondom: a humánummal vagyunk itt együtt, az emberséggel, az önmagát és másokat megértő szeretettel, de figyelmeztetéssel is, hiszen századunk a XX. század, s benne élünk és szereplője és szenvedője, de megfigyelője is vagyunk, és ezért és ezen túl a világgal is találkozunk itt, ezeken a kiállított munkákon, vasoszlopokkal és lépcsőkkel, traverzekkel és homállyal, és ezek a művek, amelyek nekem az áldott emlékezetű Giambattista Piranesi börtöneit juttatják eszembe, (amelyek most éppen láthatók is a Szépművészeti Múzeumban), nem formai, hanem lényegi hasonlatosságok miatt, tehát ezek a művek szerintem a Törvényekről szólnak, a Világ Törvényeiről, kemény és komor törvényről, felderített és titkos törvényekről, törvényekről, amelyeknek alá van vetve életünk, s amelyeket érthetetlennek találhatunk, vagy értelmezhetünk, úgy, ahogyan én, egyszerű nézőként értelmezem őket.

Budapest, 1993. november 11.

Kuczka Péter

Kuczka Péter

Fenyő

Elmegyek fenyőnek,
tűleveleim nőnek,

temetőm talajában
vigyázok hóbundában.

Nem csap belém a villám,
madárka nem repül rám,

se szemem, se szájam,
embertelen világban.

Időtlen időt rejtek,
mindenkit elfelejtek.

Elmegyek fenyőnek,
tűleveleim nőnek,

éles vassal kivágnak,
tűzre, karácsonyfának.

Félmunka

Úgy tudtam, hogy . . .
(Három mondat kimarad.)

Azt hittem, hogy . . .
(Két mondat kimarad.)

Úgy gondoltam, hogy . . .
(Öt mondat kimarad
rímmel, ritumussal együtt.)

Erre bizony
azt mondtam, hogy:

"Nyáreste volt,
pacsirta szólt a fán,
ott kóborolt,
bolyongott egy cigány."

(Nem maradt ki semmi.)

Zolika

Először kék gombócokat
rajzolt a papír
felső részére
— ezek a felhők

utána zölt krikszkrakszokat
rajzolt a papír
alsó részére
— ez itt a tenger

piros csónak úszott
sárga emberke
húzta az evezőket

lila repülőgép repült
a felhők között
fehér ejtőernyő libegett
— és hol van apu meg anyu?

a vastag fekete
filctollat vette kezébe
Zoli

befeketültek a kék gombócok
a lila repülő
a fehér ejtőernyő

a piros csónak a sárga emberkével
elmerült a fekete vizekben

aztán vastag pöttyökben
esni kezdett az eső

egyre magasabbra áradt
a tenger fekete vize
— ez itt a világ
benne van apu meg anyu

Tenkin Tibi

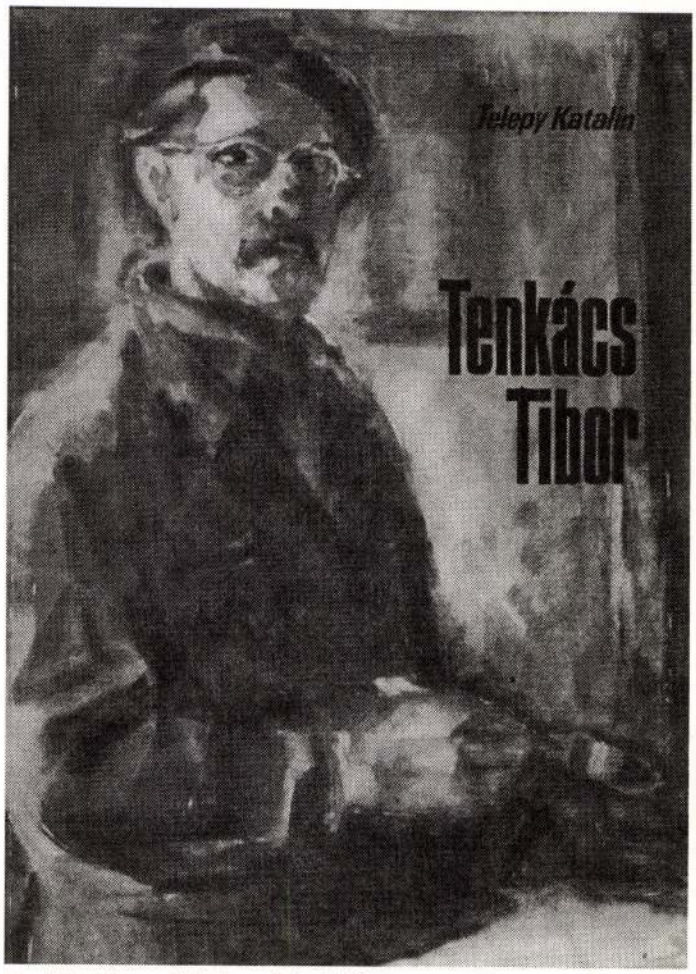

Tenkács Tibor: Kék önarckép, 1962

Tenkács Tibor 80 éves

Tokaj festője 80 éves. Lehet-e szebb elismerése egy életműnek annál, hogy mint alkotója, e szép történelmi város apraja és nagyja, ismerőinek szűkebb és tágabb köre, e megtisztelő címmel illeti?

Pedig sokakat ihletett az idővel dacoló, nap-áldotta Kopaszhegy, a romantikus kőbánya, e kisváros hegy tövén bujkáló, ódon utcái, a Tisza és a Bodrog-szerelmes ölelkezése. Sok művész kereste és örökítette meg a tüzes hegyaljai bor mámorában e táj szépségeit.

Mégis Tenkács Tibor küzdötte és érdemelte ki e címet, aki több mint fél évszázada éli itt a tokajiakkal együtt mindennapjait, bebarangolva a zempléni tájakat, a természet kimeríthetetlen kincsestárából erőt és szépséget gyűjtve.

Rajzain, metszetein a Hegyalja embereit örökítette meg. Festményei, hangulatait, érzéseit érzékenyen tükröző akvarelljei, gvassal festett lendületes munkái az évszakok változásairól, a táj és a természet örök metamorfózisáról mindig alázattal készült feljegyzések, összegzések. Egyéni létükkel, opálos csengésű színvilágukkal eltéveszthetetlenül kötődnek alkotójuk személyiségéhez, idézzék akár a szüret arany-zengésű őszi hangulatát, a téli Tisza-part zúzmarás magányát vagy éppen a soproni gesztenyevirágzás menyasszonyi pompáját.

Tenkács Tibor küldetése azonban jóval több e festői vállalásnál. Ő generációkat útra bocsátó tanár, a műveltségért és művészetért missziót vállaló népművelő is, aki fáradtságot nem ismerve munkálkodott embertársaiért. Most, a nyolcvanadik születésnapjának évében Tokaj városában két kiállításon mutatja be az életművét reprezentáló munkáit.

Ebből, a hatvan év terméséből, válogatott, új alkotásokkal is gazdagított anyagból készült tárlatot bizonyára szeretettel fogadják majd a Miskolci Galériába látogatók is. Köszöntése ez egyben az idős mesternek, kinek ezúton kívánok, sok tisztelője nevében, Istentől áldott, hosszú életet.

Dobrik István

Folytatás az 1. oldalról

Másoknak, csupán a művészet hódolóinak, kis- és nagypénzű gyűjtőknek is gazdagabbá varázsolja életüket. A pszichiátereket segíti a lelki problémákkal viaskodó betegeik diagnózisának pontosításában a velük készíttetett rajzok, festmények "elolvasása", gyermekpacienseik rajzai beszédesebb kórképek a feldúlt családi otthonról, a sanyargató szülők dadogásainál. Másféle betegeket is gyógyíthat, felépülésüket gyorsíthatja a képzőművészettel vagy a zenével, az irodalommal való napi találkozás.

Felsorolhatatlanul bőséges tehát a kérdésre adható válasz: mire jó a művészet? — Érdemes lenne eltűnődniök e földönjáró kérdésen országos és világhírű és nem is híres de profi (diplomás, Alap-tag, stb. tag) művészeknek. Kiváltképpen a napjaink hajszás divatjától felkapott hírességeknek, még inkább szóvivőiknek, elméletgyártó esztétáiknak, hogy az általuk megtagadott, vagyis az eddig alkotásnak, művészetnek nevezett, legsajátosabban emberi szférán túllépő "tevékenykedésük" műtárgyaiként a közönség elé felvonultatott "akármicsodáik" *mellett* még mi mindenre jó, mi mindenben nélkülözhetetlen, mert másssal nem helyettesíthető az, amit a tízmilliós állatfaj seregéből egyes egyedül az EMBER emelt bámulatos magasságba az altamirai barlangfestmények óta eltelt 20 ezer évben.

Aminek neve ma is, remélhetően még igen sokáig és egyre többek számára változatlanul így írandó: MŰVÉSZET! Akkor is, ha a szerelem reménytelen önámítás, de életmentő erőforrás, de életet gazdagító napi "sikerélmény", az *amíg lehet* fekete végpontjáig kitartó-késleltető csodaszer. Kitüntetések, országos és világhír nélkül is. Mégis a családot, a társadalmat tehermentesítő, elismerésünkre méltó egyszemélyes megváltó teljesítmény.

1993. november 29.

Király Lajos

Madonna

Madonna!
Büszke vagy a népre,
aki Fiadat
balgán megtagadta?

Madonna!
Fájnak a korbácsütések,
melyek fiadat
rútúl megalázták?

Madonna!
Fájnak a kalapácsütések,
melyek Fiadat
keresztre szögezték?

Madonna!
Szülnél-e újabb
jámbor Jézust —
megváltani
a bűnös világot?

* — A verset a szerző REKVIEM címmel karácsonyra megjelent tizenegyedik kötetéből választottuk.

Tenkács Tibor
/Tokaj/

„Tavaszi napsütés" c. képe az 1953-as megyei kiállításon.

Észak magyarország 1953. okt. 29.
Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek harmadik megyei kiállítása

M. D. K

TENKE Tibor építész

LAKÓTERV.

A Corvin Áruház átépítésének

terve Társtervező: Hallay György

Mandel Tamás

Korszerüsitik a budapesti áruházakat

Magyar Nemzet 1961. december 2. 7.1.

TEN KE Tibor épitész M.[illegible].K.

résztvett a pályázaton/ II. dij: 11 000 Ft/

Tár stervező: Mester Árpád, Láng Tivadar, Dalányi László

Mirgai László: A [illegible]p. X. Fehér uti Sportliget Tervpályázata

Magyar Épitőművészet 1962/2. 34-36.l.

TENKE Tibor építész M.É.K.

részt vett a pályázaton / ~~költségtérítés~~
költségtérítés 2000 Ft/

Társtervező: Mandel Tamás, Bretz Lajos

Borsányey Pál: A szabadonálló üzletház tervpályázata
Magyar Építőművészet 1 t 1962/2. 36-39.l.

TENKE Tibor építész M.D.K.

részt vett a pályázaton / megvétel 6000 Ft/

repr.

Társtervező: Dalányi László, Mester Árpád

Mosonmagyaróvár városközpont tervpályázata 1961.

Magyar Építőművészet 1962/3.2-4l.

TENKE Tibor épitész M.D.K.

a Típus Tervező Iroda mérnöke

Budafok beépitési tervek

Gárdonyi Jenő: Budafokon uj 500 lakásos kisérleti lak/telep épül

Magyar Nemzet 1962. szeptember 15. 3.l.

M. D. K.

TENKE Tibor építész

Lang Tivadar

Közös munkájuk

a Sztálinváros új városrészének terve-
zésére kiírt pályázaton díjat nyert

szept. 18.

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 221. 78. 3. l

Eredményesen zárult a Sztalinváros
fejlesztésére kiírt pályázat

M. D. K.

TENKE Tibor építész

Debrecen, Dobozi úti lakótelep terv-
pályázata II. díj

Társtervezők: Lóng Tivadar – köcsé-
nyi lehály

Döntöttek Debrecen új városrésze épí-
tésének tervéről

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 240. sz. 4. l.
okt. 10.

M. D. K.

TENKE Tibor építész

Részvétel a pályázaton II. dí
(Pest.)
Társtervező: Mandel Tamás

Callmeyer Ferenc: A bétvégi ház pályázata

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 25-l.

M. D. K

TENKE Tibor építész

Résztvesz a Moszkva lér-Szeria-Tér rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Láng Tivadar

Magyar képőművészet 1960. 1. sz. 64. l.

M. D. K.

TENKE Tibor építész

Résztvesz a Moszkva tér - Szena tér rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Horkay György, Long Tivadar

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 64. l.

Tenke Tibor

Újpalota részletes rendezési terve
(Makett.)

Heinez Miháy: A fővárosi lakásépítés helyzete.
Budapest VII. évf. 2. sz. 1969. febr., 4. l.

Tenke Tibor

A lakásépítési tervek megvalósítása során 1969-ben kezdik el a XV. kerületben az egykori Páskomdűlő helyén egy új lakótelep építését. 60000 ember talál itt otthonra, viszonylag kis területen.

A lakótelep két fő közlekedési útvonalának találkozásánál alakították ki a ~~terve~~ terverők, a Típusterverő Vállalat építészmérnökei: Tenke Tibor és Callmayer Ferenc a városközpontot és ezen belül a kereskedelmi üzletközpontot.

Dr Pásztor László - Dr Saly Ferenc: A kiskereskedelmi hálózat fejlesztésének távlatai, Budapest VII. évf. 2. sz. 1969. febr., 28. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

R.D.K

TENKE Tibor építész

(LAKÓTERV)

díjazott terv (Repr.)

Társtervező: Láng Tivadar

Szpálinnaros „Római Tábor" nevű területének rendezésére kiírt tervpályázat

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 9. l.

M. D. K

TENKE Tibor építész

Balatonkörnyéki kisnyaraló pályázat (I. díj.)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l

Terhe Tibor
építész

M.D.K.

Vikendhár tervét elsődíjjal jutalmazták.

Ötletes tervek a kisnyaraló pályázaton.
Magyar Nemzet, 1959. márc 1.

5 l.

Tenke Tibor [építész]

784

Pesterzsébet központjának rendezésére kiírt tervpályázat második díjának egyik tervezője.

M. L.: Október 16-án: Általános tanácstagi választások — A Pesterzsébet ....

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 28. 2.1

Tenke Tibor épitész

Lakóterv

Kzinwbarcika beépitési terve /III-IV. szomszédsági egység/

repr. makett.

Magyar Építőművészet 1966. 5.sz. 5.1.

Tenke Tibor épitész M.D.K.

TTI

1967-ben Ybl-dijjal kitüntetve
II. fok.

Lakótelep tervezéséért, Budafoki Lakótelep

Magyar Épitőművészet 1967/3. 7.1.

MDK.

Tenke Tibor

Az Ybl dij II fokozatát kapta

Népszava 1967 ápr.2.

MDK.

Tenke Tibor

Ybl dijat kapott

Délmagyarország 1967 ápr.2.

S.D.K.

Tenke Tibor épitész

TTi

Strandfürdő, Izsák, repr.

Magyar Épitőművészet 1966/1. 28-31.1.

Jenke Tibor építész

Ybl Miklós díjat (II. fok)

Nógrád 1967 IV. 2. 2old.

Tenke Tibor, [építén]

MDK

A XV. ker.-i Páskom-ligeti új város-negyed egyik tervezője.

–: Új városrész épül tizenegyezer lakással a XV. kerület ben

4.

Népszabadság

Bp. 1967. okt. 11.

09

M.D.K.

Tenke Tibor, építez

és Mester Árpád hőrös tervei alapján építendő uj városház korpont vonalat távlati rajzát és az Uj-Rákospalotai lakótelep modell-fényképét hőzli:

Heim Ernő: A lakótelepépítés jöröje fővárosunkban

BUDAPEST, 1968. VI.évf. ápr. sz. 8-9. old.

MDK

Tenke Tibor, [építész]

A Párkom ligeti lakótelep egyik tervezője.

Acsel: Mini-City

3

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. ápr. 12

MDK

Tenke Tibor, építész

A rákospalotai városnegyed egyik tervezője.

Fehete Gábor: Város a tervezőasztalon 13

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 17

M.D.K.

Tenke Tibor épitész

TTI

Kisérleti lakótelep, középmagas lakóház ,

Budafok, repr

Munkatárs: Jäger László

tervezés éve: 1963

Magyar Építőművészet 1966/4 28ä29;L;

Tenke Tibor épitész M.D.K.

Budapesti uj Sportcsarnok tervpályázata

II. dij

Társtervező: Mester Árpád- Judik Zoltán
Munkatárs: Horts Hoefs-Péteri László

Magyar Épitőművészet 1966/6. 5.l.

Tenke Tibor, építész

Az Ybl M.-díj. II. f.-t kapta.

-: Az idei irod. s' művészeti díjazok 6

Népszabadság, Bp, 1967 ápr. 2.

MDK

Tardos Tibor
épitész

M.D.K.

Az Ybl Miklós díj II. fokozatát
kapta.

— . 1967 Kiváló és érdemes művészei . . .
Élet és Irodalom, 1967. április 8 - 4 lap.

Tenke Tibor M.É.K.

A pályázaton 15 000 Ft-al dijazva

Társtervező:Mester Árpád

Érdekes javaslatok a nagym rosi vizilépcső és környéke épitészeti kialakitására meghirdetett pályázaton

Magyar Nemzet 1964. november 4. 3.1.

M.D.K.

Tenke Aibor építész

Tervét a bilbaoi pályázaton megvásárolták

Tervpályázatok, tervpályázat ismertetések

Magyar Építőművészet 1962 /4. 50.1.

Tenke Tibor épitész M.É.K.

Részt vett pályázaton

10 000 forintos kiemelt megvétel

Társtervező: Meste Árpád Voinits István

18 terv érkezett a székesfehérvári piactér rendezésére

Magyar Nemzet 1963. december 22. 9.l.

Tenke Tibor M.E.K.

10 000 Ft-al jutalmazva a pályázaton

Társtervező: Dalányi László- Mester Árpád

Eldőlt a Miskolc- Tapolca üdülőhely tervpályázata

Magyar Nemzet 1964. december 18. 3. l.

.

Tenke Tibor M.D.K.

Dijazva a tervpályázaton / 15 ooo Ft /

Társtervező: Mester Árpád

Tóth György: Milyen lesz a Dunakanyar erőműve?

Odaitélték az első tervpályázat dijait

Pest megyei H irlap 1964. december 6. 2.1.

MDH

Tenke Tibor, [építész]

11000 ft-s II. díjat nyert Mester Árpád, Láng Tivadar és Balányi László építésszel közösen.

-: Kihirdették a sportliget terepkiszakítának eredményét 6.

Sp. 1961. dec. 22.

ESTI HIRLAP

Tenkei Rusz Livia

MDK

Szerepelt a tárlaton.

"Anne Frank" Könyvillusztráció

Kováts Iván:Tartományi tárlatok. Kolozsvár.
Igaz szó.1963. febr. 274-278.l.

Tenkács Tibor

festőművén kiállítása. Tokaj, Helytört. Múzeum.
– Ism: (kabdebó) Napjaink, 1967. okt. —
Maksai László: Rajztanítás, 1967. 9. évf. 6. n.
28. l. – Nő. Köznevelés, 1967. 23. l'vf, 24. n. 952. l.
– Nő, Pedagógusok Lapja, 1967. dec. 15.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./
94. 1.

Tenkás Tibor

„Bodog" Repr.

Ékahnoquovorný 1967 okt. 15. + okl.

Tenkás Tibor

festő

művestőr kiállítás nyílt Hollóhá-

zán.

Ésrahmegyorország 1969 XII. 5. 8.

Tenkács Tibor

Képzőmüvészeti Kiállitás /Debrecen, Medgyessy Terem/ /Biró Lajos, Józsa János, Menyhárt József, Tenkács Tibor, Böhm Lipót./ - Ism: Brendel János, Hajdú-Bihar Megyei Népujság, 1967.aug.24.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. l./
96. l.

Tenkes Tibor

Riport

Tenkes Tibor Tokajban
Északmagyarország kiskole 1970 júl. 15

Tenkács Tibor

„Falusi utca" Repr. /Bjz/

Énekmagyarország 1968 máj. 19. 7

Tenkács Tibor

Rajza Repv

Énekmagyarország 1968 jún. 2 7; 9.

Tenkán Tibor

Réntrett az első országos akvarell-
-kiállításra.

bm. Vasárnap. vizlik.
Énekmagyarország 1968. aug. 1. 4.

8) Tenkács Tibor

fotó

Kiállítása volt Tokajban és Sárospatakon.

32 alkotása nevezett, köztük a „Tokaji ballada" című.

Fotómérge Repr.

Szilágyi Dezső! Tenkács Tibor ...

Ennahmagyarország 1967 okt. 29.

Tenkács Tibor

Tiszakanyar fametszet 21 x 45,2.

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolc 1963. Herman Ottó Múzeum. Kiáll. kat. Bev.: Kocsoph Aladár

M.D.K.

Tenkáls Tibor, festő

felajánlott müvét kiállitották a "Borsod képzőművészei az árvizkárusultak" c. kiállitáson a miskolci Herman Ottó muzeumban.

Északmagyarország, Miskolc, 1956. ápr. 24.

MDK

Tenkács Tibor, festö

Aratás. Linometszet.

Bp.Mücs.-II.Magy. Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.11.1

Tenhács Tibor
festő

M.D.K.

Sátoraljaújhelyen állította ki
képeit

Kirek
Műveriet, 1961. augusztus — 44 l.

M.D.K.

Jan Kochanowski
Pieśni

Warszawa Państwowy Instytut Wydawniczy

Pieśni
Jan Kochanowski
Warszawa 1961 Państwowy Instytut Wydawniczy — 122 —

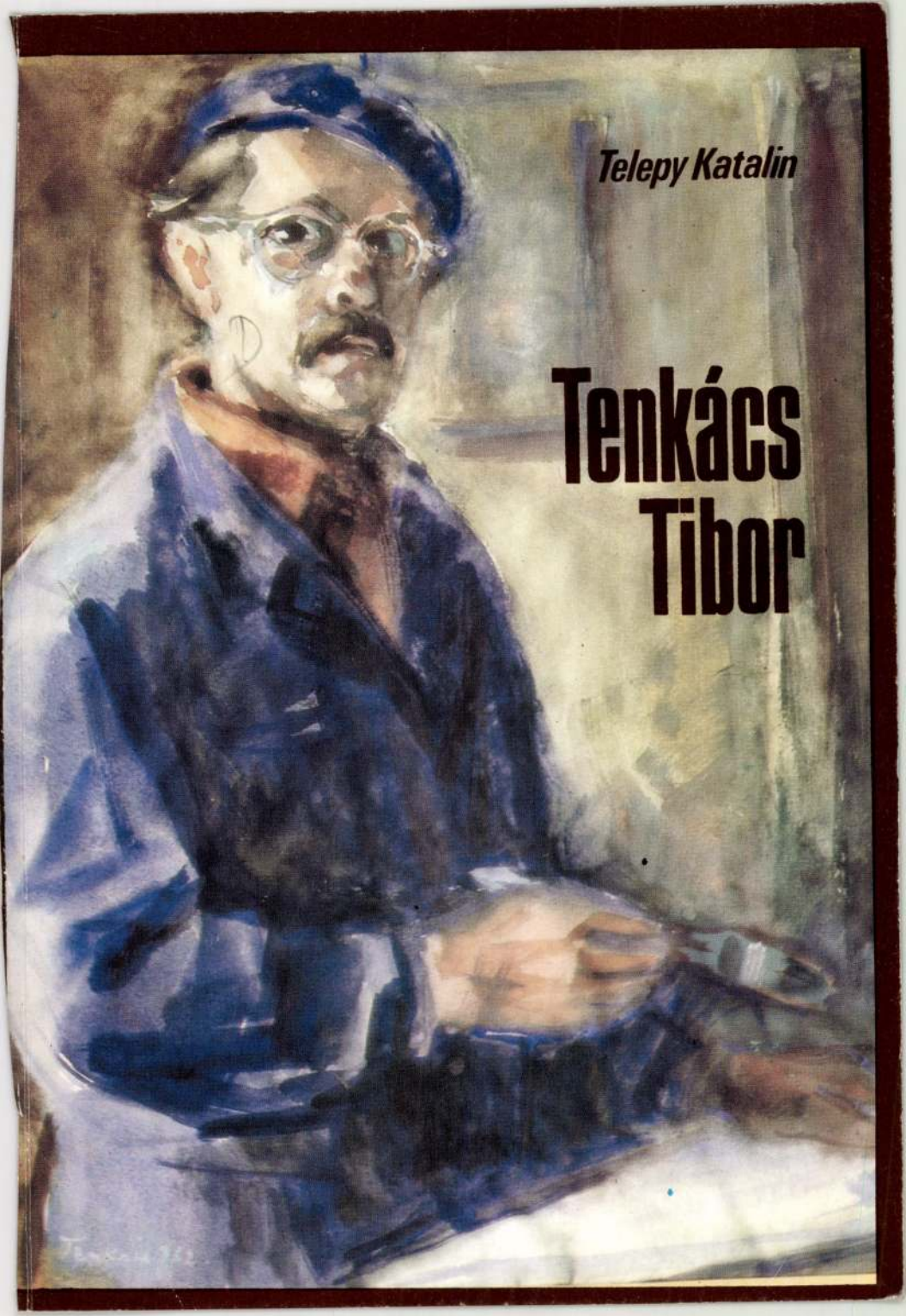
Telepy Katalin
Tenkács Tibor

Neve összeforrt hazánk egyik ismert tájegységével, az egymásba simuló szőlődombok vidékével s a Bodrog–Tisza találkozásánál épült, immár több mint kilencszáz éves várossal, Tokajjal. Ez a terület otthona, festői munkásságának ihletet adó birodalma. Itt él csaknem negyven éve. Fiatalon Tokajt választotta működésének színteréül, s az eltelt idő alatt példát adott arra, miként lehet három hivatásban is odaadó figyelemmel, soha nem lankadó kedvvel látáskultúránk emelését a fővároson kívül is megteremteni.

Kék önarckép, 1962.
Gouache, papír 60x48 cm
Jbl. Tenkács 962.

Blue self-portrait, 1962.
Gouache, paper. 60x48 cm
Marked Tenkács 962.

Selbstporträt in Blau 1962.
Gouache, Papier, 60x48 cm
Sign. Tenkács 962.

BORSODI
KISMONOGRÁFIÁK
27

Telepy Katalin

1268

TENKÁCS TIBOR

Herman Ottó Múzeum
Miskolc, 1987

A kötet megjelent Tokaj Város Tanácsa és a művész támogatásával

Lektorálta: Pogány Ö. Gábor
Végvári Lajos

Szerkesztette: Szabadfalvi József
Veres László

Technikai munkatárs: Feketéné Bíró Edit
Fotó: Sáros László

Borítóterv: Valent Ede

ISSN 0324 4563
ISBN 963 01 8182 7

Felelős kiadó: dr. Szabadfalvi József
Borsodi Nyomda, Miskolc, 1987 – Felelős vezető: Wirth Lajos

Előszó

Tokaj talán mindenki által ismert és sokak által szeretett településeink egyike. Noha végig a középkoron rangos hely volt *hazánk abroszán,* mert azzá tette az országrészeket összekapcsoló utak metszésében emelt, fontos folyami átkelőhelyet – révet majd hidat – őrző vára, mégis hírét s nevét elsősorban a csaknem egyedül a méltán kedvelt borának, a „tokaji"-nak köszönheti. Írók, közéleti személyiségek dicsérték, költők énekelték meg világhírű borát, s e nemes, már-már nektárt termő hegyeit, lankás hegyoldalait.

Bizony, bevallhatjuk, hogy e világhírben, hírnévben a „tokaji"-val aligha osztozhatott bárki vagy bármi is. Születtek itt jeles férfiak (Paulay Ede), rövidebb-hosszabb időt töltöttek városunkban jeles személyek (N. Lenau vagy Münnich Ferenc), de ritkán akadt bárki is közülük, hogy egy életet töltöttek volna Tokajban. Mindössze innen indultak (mint Dienes László és Dienes Pál), vagy közbülső állomáshelyként tartózkodtak (mint Spech Lajos) a Tisza–Bodrog összeömlésénél épült városkában.

Ezzel együtt is van valami sajátos múltjában; e valamikor „kiváltságolt" városka szellemi arculatával – kultúrájával – sokáig aligha ütött el a szomszédos, hasonló fontosságú (és fejlettségű) településektől. Nem, vagy alig alakították, formálták rangos intézmények (ha szólunk is itt a XVIII. századi piarista kisgimnáziumáról), jeles személyek szellemiségét. Különösen egyhangú az a hagyaték – ha egyáltalában beszélhetünk erről –, melyet a művészet, közelebbről a képzőművészet területén örököltünk. Pedig bizonyára itt is akadtak, ha mások nem is, néhányan lelkes amatőrök, akik szívesen festegették a tokaji tájat, mintázgatták a tokajiakat.

Ha voltak is ilyen alkotások, hírük is alig maradt Tokajban. E területen, mármint a hagyományteremtésben, elsőbbséget élvezett mindig is a tokaji bor.

A XX. század is csupán lassú változást hozott, az araszolgató fejlődés máig sem tudott számos tartozást törleszteni. Azzal azonban, hogy az 1903/04-es tanévben megkezdte működését a *polgári iskola,* elindult, elindulhatott valami Tokajban is. Ezt megelőzően városunk kereskedelmi és speciális ipari vonzása közismert. Közjogi és pénzgazdálkodási kisugárzása is szóba kerülhet, hisz járási székhely lévén, szolgabíróság működött itt, takarékpénztára volt. E bázison – no meg az egyházak teremtette lehetőségekre alapozottan – jöhetett létre, születhetett meg a Mosolygó József-féle *Tokaj monográfia* (1931). A polgári iskola megteremtésével Tokaj szellemi vonzóerőt gyakorolhatott a szomszédos, elsősorban a tiszántúli és a taktaközi kisfalvakra. A polgári iskola egyfajta szellemi műhellyé kovácsolódott tanári karában mindig működött egy-két ambiciózus egyéniség. A művészetek iránt fogékony egyének Tokaj – és környéke – szellemi életének erjesztői lehettek, s több esetben azzá is lettek. Időről-időre működött egy-egy rajztanár, művész-tanár, olykor művész, kik városunkban hagyták „névjegyük"-et. Elsősorban mint pedagógusok növendékeiket (rajtuk keresztül a szüleiket) nevelték a művészet szeretetére, a műalkotások, a műkincsek megbecsülésére. E kis körből név szerint is felemlíthetünk néhányat. Az 1930-as évekből ismerjük *Holubek Imre* nevét, aki a római katolikus templom freskóit festette, *Gyoroki-Gyurkó Pál*t is megemlíthetjük, aki rövidebb-hosszabb időt töltött Tokajban. Itt tanítottak *Benedek Jenő* és *Urbán Béla* rajztanárok, közülük Benedek később a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium tanára lett. E kis kör, illetve e szellemiség vonzotta. Tokajba *Győri Eleke*t (Tiszaladányból) és *Erdélyi Endré*t (Tarcalról). Ők másokkal együtt rendszeresen átlátogattak Tokajba, a barátok, talán a művészet kedvéért. Említsük meg *Bolner Károly*t (aki egyebek mellett a vívóklubot is irányította) és *Helm Sámuel*t is, akik amatőrként festegették a tokaji részleteket, régi utcákat, házakat. Közülük a műszaki képzettségű, helyben született Helm Sámuel csaknem krónikási hűséggel örökítette meg az 1950-es évektől az akkori Tokajt. A felszabadulást követő szellemi pezsgés Tokajra is jellemző volt. Egyebek mellett megindították a *festő szabadiskolá*t, tanárai között pedig Tenkács Tibort és Urbán Bélát találhatjuk.

A polgári iskola mellett a *Járási Kaszinó* biztosította azt, hogy alkalmasint közönség elé kerüljenek az arra méltó alkotások. A kaszinó közönsége nyilvánvalóan – elsősorban – a városka értelmiségi köreiből került ki: tanítók, tanárok, papok, jogászok, orvosok, állatorvosok, tisztviselők (városi hivatalok, MÁV) és katonatisztek. Ez képezte Tokaj művészetértő- és többé-kevésbé szellemi közvéleményét. E szellemi közegbe cseppent bele 1941-ben a Budapestről érkezett rajztanár, *Tenkács Tibor*. Bevallottan vagy anélkül is, nem találta minden szempontból otthonosnak e környezetet, vissza is ment tehát 1943-ban Pestre. Miután időközben megházasodott, feleségét is az egyik fővárosi iskolában helyeztette el. Öt év (1943–1948) kihagyásával települt le végleg Tokajban. Ehhez azonban, úgy is fogalmazhatunk, hogy a számára (Tenkács Tibor számára) szükséges szellemi miliőt, önzetlenségével, áldozatkészségével maga teremtette meg. Ebből a szellemi vonzástérből nőtt föl a *Tokaji Művésztelep,* illetve kelt önálló életre a *Művészbarátok* (később a *Zilahy György* nevét viselő) köre, a ZMK.

A művészet tematikája igen gazdag lehetett a mindenkori Tokajban. A hegyek, a folyók, a műemléki épületek, az ódon hangulatú utcák kínálták magukat. Ez volt az a természeti környezet, amelyben éltek, dolgoztak, robotoltak a tokaji emberek. Munkájuk is sokszínű volt. A szőlőmunkások, a szüretelők mellett a víziélet megannyi mozzanatára figyelhettek a művészek: hajósok, csónakázók, az árvízzel hadakozók. A kőbányászat nehéz munkája, a heti piacok hangulatos helyzetei, mind-mind érdemes a megörökítésre. Emberi arcok, emberi sorsok generációk munkás, küzdelmes élete. A fény mögött persze az árnyék is megjelent. Aki hosszabb ideje élt Tokajban, megismerhette a tokajiakat, azt mindig megragadhatta a fojtott levegőjű és nehéz munkásélet, a kőbányászok, a szőlőszakmányosok alig becsült munkája. Így bukkant – mondhatnánk azt is, hogy már-már szükségszerűen – Tenkács Tibor a vagyon-gyarapítás, a vagyonféltés tragédiáját megéneklő „tokaji balladá"-ra.

Borsodi Jóska gyócs ingbe, gatyába,
El is ment a püspök mulatságba,
Gondolkodik, nem sok idő hátra,
Mert megszúrta magát éjféltájba.

Rátették a disznóól ajtóra,
Mariskája sírva ment utána,
Nyisd ki anyám rácsos kis kapudat,
Itt hozzák a te Jóska fiadat.

Anyám, anyám, csak egy a kérésem,
Házasítson meg engem a héten,
Hogy vegyem el Sikorszky Mariskát,
Kivel eltöltöttem sok éjszakát.

Sok éjszakát, sok számos napokat,
Verje meg az isten az anyákat,
Verje, verje, veretlen se hagyja,
Ki a fiát szerelemtől tiltja.

Gyűjtötte: Domján Gyula, Sipos Zoltán, 1960.

Tenkács Tibor szinte kötelességszerűen közeledett témájához. Tokaj iránt érzett vonzalmát és édesanyja halála miatti keserűségét, fájdalmát sűrítette bele a képbe. E ballada drámai hangvételű megfogalmazásával nemcsak a színes, hangulatos hegyoldalak, girbe-görbe utcácskák, a folyóparti fák krónikása immár, hanem a tokaji emberek sorsát is megjelenítő művész. Tenkács Tibor egy életen át hűséges festője, tanára és nevelője a tokajiaknak.

Tokaj, 1987 márciusában

Bencsik János

Neve összeforrt hazánk egyik ismert tájegységével, az egymásba simuló szőlődombok vidékével s a Bodrog–Tisza találkozásánál épült, immár több mint kilencszáz éves várossal, Tokajjal. Ez a terület otthona, festői munkásságának ihletet adó birodalma. Itt él csaknem negyven éve. Fiatalon Tokajt választotta működésének színteréül, s az eltelt idő alatt példát adott arra, miként lehet három hivatásban is odaadó figyelemmel, soha nem lankadó kedvvel látáskultúránk emelését a fővároson kívül is megteremteni.

Mint festő, számtalan kiállításon bizonyította, hogy művészi elképzeléseinek kiteljesítését, a gazdag természet örömteli élményeit a tokaji tájban találta meg. Életútját, festői pályáját érzékletes színvonalú, expresszív hatású, lendületes festői biztonsággal előadott tájak, karakterisztikus arcképek, ízes csendéletek kísérik.

Tanárrá – büszkén hivatására – gyermekkora óta vallott emberszeretete kapcsán vált. Hosszú esztendőkön keresztül festői elveit adta át azoknak, akik a legfogékonyabbak voltak erre: az ifjúságnak, fejlesztve esztétikai érzéküket, növelve a művészet iránti érdeklődésüket. A két hitvallás nála eggyé olvad, mint festő és tanár, ezért tud hiteles lenni mindkét minőségben.

Pedagógus alkatával függ össze harmadik vállalt tevékenysége is. Erőfeszítéseivel a köz érdekében: a közönség érdeklődésének felkeltésével, kiállítások rendezésével, a Művészkör megalapításával olyan fundamentumot teremtett, melyre mindmáig építeni lehet, s hogy Tokaj ma az érdeklődéssel várt képzőművészeti események városa, jórészt neki köszönhető.

1913-ban Budapesten született. Elődei anyai ágon erdészek voltak, a természethez való vonzódása talán innen ered. A művészi hajlandóság apai örökség. Tenkács János munkácsi, kilencgyermekes család tagjaként Kisfaludi Stróbl Zsigmonddal végezte a Kép-

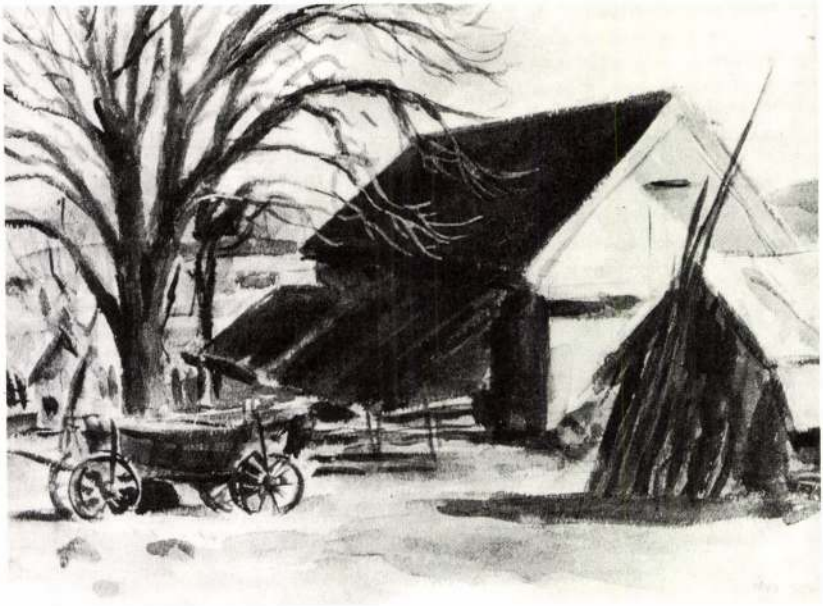

1 Szunyogh tanya, 1934.

zőművészeti Főiskolát és szobrász lett. A lexikon adatai szerint Amerikába vándorolt, és Clevelandban telepedett le, ahol épületkerámiával és emlékműszobrászattal foglalkozott. Hosszú ideig a család nem tudott róla. Tenkács Tibor gyermekkorát Pesten, anyjával és húgával együtt a Dembinszky utcai lakásban töltötte. A szűkös megélhetést a kiadott szobák biztosították. A körülötte élő, egyszerű, legtöbbször kézműves emberektől sokat tanult, az albérlőkkel való barátkozás pedig emberismeretre tanította.

Édesanyja akaratából került a Szent István Gimnáziumba, ott is érettségizett. Egész életében büszke boldogsággal emlegeti az ott töltött éveket. A Szent István Gimnáziumban fiatal rajztanára, Kerekes György látván rajz iránti jó készségét, biztatta, foglalkozott vele. Kézügyességét a cserkészcsapatban fejlesztette, amely az akkori fiatalokat összefogó szervezet volt. Fegyelem, barátság, állandó fizikai és szellemi foglalatosság kötötte le őket.

Érettségi után kibontakozó, egyre inkább letisztult vágyakozása a művészet felé irányította. E hivatásról – apja példáján okulva

2 Márciusi alkony, 1936.

– kétségei voltak ugyan a megélhetést illetően, végül is tanára, Hohmann Antal irányította a Képzőművészeti Főiskolára, tanári és művészi pályára. A tervet rajztanára is támogatta.

Húszévesen, Szőnyi István magánfestőiskolájában eltöltött két esztendei kísérlet után jutott be a sokak által óhajtott intézménybe 1933-ban. Tehát Szőnyi mellett a felkészülés ideje alatt az első perctől kezdve kitűnő kezekbe került. Ebben az időben alakította ki Szőnyi Zebegényben sajátos stílusát, ekkor válik életének fő témájává a zebegényi táj. Előbbi korszakához képest színkezelése sokkal lágyabbá válik, kivilágosodik, lágy pasztellszínekre vált. Ezek az érzékletes színharmóniák nyilvánvalóan hatottak a nála tanuló fiatalokra, így Tenkácsra is. A lírai gyengédség pedig később a fiatal főiskolai hallgató egyik-másik linómetszetén érzékelhető. Tenkács megkedveli a világos színharmóniát, de szenvedélyes mozgású alakjai a munkára koncentrálnak. Szőnyi zöldes-lilás fátyolos tónusokba ágyazza csendes, tűnődő alakjait, lírai ihletésű, Tenkács tárgyilagos.

A Szőnyinél ért hatások után a főiskolán Benkhard Ágost osztályán tanult. Évfolyamtársai voltak Áron Nagy Lajos, Csabai Kálmán, Diószegi Balázs, Kelle Sándor, Gyarmathy Tihamér, Szalatnyay József, Szarka Árpád és Sáros András. Valamennyien a hagyományos piktúrát művelték, azt egyéni ízzel kísérletezgették, Gyarmathy utóbb azonban az absztrakt művészet mellett döntött. Benkhard nem fektetett súlyt a grafikára, a Nagybányán nevelődött mester színekben, tónusokban gondolkodott, Tenkács pedig világos–sötét ellentétekre figyelt. Tanára érdeklődését így nem kelthette fel, nem foglalkozott vele kellőképpen, amiért is a fiatal növendék érthetően elbizonytalanodott.

Szerencséjére a III. évfolyamtól kezdve Baránsky E. László és Varga Nándor Lajos mellett tanulhatott tovább. Varga a grafika virtuóz mestere, felfigyelt a fiú rajzbéli érzékére és segítette. Társai is, az azóta neves mesterek Szalay Lajos, Szentiványi Lajos, Szabó Vladimir, Áron Nagy Lajos mellett megértő környezetbe került. Megkedvelte az akvarelltechnikát, de mivel festő-grafikus számára a fővárosi tartózkodás nem jelentett előnyt, ha tehette, vándorútra kelt. Akkori vízfestményei a Duna partján, a Budai-hegyekben, a Bükkben, Baranyában és kissé visszafogott, borongós színskálával a Balaton mellett, Tihanyban készültek. Ilyen a *Szunyogh tanya, Hárshegy alatt, Bükki táj, Tihanyi földek* stb. Ugyanakkor örömét lelte a fekete-fehér, majd színes linómetszetek készítésében is. *Márciusi alkony, Zugliget, Öregasszony, Kenderáztatók, Tél* c. lapjai már előre vetik a megtalált témakör árnyékát. Az azóta többször is reprodukált lapok közül *Ember és kutya, Favágó, Asztagrakók, Falu, Szilvás, Öregek a téli napon* bizonyítják álhatatos emberszeretetét.

Tevékenységéről apja Amerikában is tudomást szerzett, akinek 1933 óta Clevelandban biztos megélhetése volt, így családját is segíteni tudta. Fia metszeteiből mintalapokat kért, amelyeket kint értékesített s a pénzt hazaküldte.

A Képzőművészeti Főiskolán Tenkács szorgalmas, ügyes növendék volt, akinek képességeit figyelemre méltónak találták. Erre utal ugyanis, hogy *Akt*-ot ábrázoló színes linómetszete a Főiskola 1936. évi évkönyvének címlapjára került. Ugyanez évben nyerte el a Közoktatásügyi Minisztérium grafikai díját, ötödévesen pedig a Jalsovszky István jutalomdíjat, és 1939-ben állami ösztöndíjban részesítik.

3 Öregek a téli napon, 1937.

Mint látjuk, korai munkái sok esetben metszetek, erősen vonzódik a grafikai megoldások felé. A Varga Nándor nyújtotta tanulságok foglalkoztatták. Tanára egy-egy elismerő, támogató véleményére úgy érezte, hogy a grafika talaján biztonsággal mozog. Mindmáig pasztell- tempera- vagy olajképeiben is a színek alatt ott feszül a grafikai bázis. A ceruza, tustoll egész életében kedvelt munkaeszközévé vált. Fiatalkori munkái közül néhány a Szépművészeti Múzeumba (ma Magyar Nemzeti Galéria Grafikai Osztálya), és a bécsi Albertina gyűjteményébe került.

Középiskolai tanári oklevelét az 1938-as tanév végén szerezte meg. Elfogadott művészettörténeti értekezését Rembrandt bibliikus karcairól írta. Ezek a fiatalkori studiumok rányomták a bélyeget korai linómetszeteinek humanisztikus felfogására, s ezen vonásának későbbi pregnáns jelei mélyen a lelkébe vésődött emlékekből táplálkozó motívumok.

Apja a már diplomás tanárt hívta magához Amerikába, de Tenkács Tibor már akkor döntött, itthon marad. Szereti hazáját, úgy érezte, szükség van rá, megtalálja majd a helyét. A friss diplomával Varga Nándor mellett tanársegédként dolgozott, egy év után tanári állást kapott Pestimrén, de időközben nevelő is volt a gazdag Dános családnál.

Tokajban először 1941-43 között tanított. A véletlen vezette ide útját. Hírt kapott, hogy Tokajban nincs rajztanár. Azonnal elhatározta, hogy jelentkezik. Odautazott, és másnap, 1941. szeptember 9-én már le is tette a hivatali esküt. A város és környéke első perctől kezdve foglyul ejtette. Míg eddig Pest környéki kirándulásainak témát kereső bolyongásaival, vagy a főiskolai festőtáborok (pl. Tihany) felkeresésével kellett beérnie, most úgy érezte, hogy amerre fordul, mindenütt hálás téma kínálkozik. A tanítás mellett adódott kevés szabadidejét használta fel arra, hogy a hegyeken, a vizek partján, a szőlőkben gyors lejegyzéssel, akvarell- és pasztelltechnikával rögzítse művészi élményeit. Erre az időre úgy emlékszik, mint a megtalált festői kifejezés lehetőségeinek beteljesülésére.

Művészi fejlődése a főiskola után itt indult el. Első kiállításán Tokajban életképeket, tájképeket mutatott be 1941/42 telén a járási Casinóban. Korai próbálkozásai nem mentesek az elbeszélő tartalomtól s a táj iránt lírai fogantatásúak. Annak idején Benkhard, ha nem is törődött növendékének grafikai biztonságával, de a nagybányai eszméken nevelődött mester Tenkács természetrajongását elmélyítette, megerősítette. A hely érdekes tájformációi, a gazdag vegetáció tettre kész művészi munkálkodásra serkentették. Első kiállítása friss, erőteljes színekkel kitárulkozó élménybeszámoló. A rázúduló hatások alatt örömteli festői adakozás mindmegannyi akvarellje. Az *Esős hangulat, A Bodrog partján, Téli napos délelőtt, Futó felhők, Tisza felett, Tiszai halászok,* az ott élők élményeire is apelláltak, nem csoda, ha a képek megnyerték a látogatók tetszését. Az egyik elragadtatott, fiatal tanítónő, ismert

4 Aratás 1951.

régi tokaji család lánya, Csutkai Márta három művét is megvásárolta. Ez az elragadtatás mind a mai napig töretlen, ugyanis megismerkedésük után egy életre szóló barátság – szerelem alakult ki közöttük.

A következő évben ismét egy sorozatát mutatja be városában, most már némi anyagi sikerrel is. Az Új Hegyalja c. lap örömmel üdvözölte a közönség szívéhez nőtt témákat: *Bodrogliget, Tokaji hegy a Tisza felől, Pápai Sándor juhász, Fafűrészelés, Estefelé a Tiszánál* c. munkái egyúttal a pasztelltechnikában való jártasságát is bizonyították. A vízfestés mellé most ezzel újabb anyagot talált, a bársonyos árnyalatok–színek adta hatásokat érzi fontosnak.

Közéleti tevékenységének első kezdeti lépéseit is Tokajban tette meg. Az északkeleti országrészben élő festőket közös kiállításra nyerte meg. Megismerkedett Veres Péterrel, Gulyás Pállal, Somogyi Imrével, Győri Elekkel. A népi írók Tiszaladányban találkoztak, s velük Tenkács megérezte a társakat összefűző rokon eszmék erejét.

Csutkai Mártával 1944-ben kötöttek házasságot. Életének hűséges társával visszakerültek Budapestre. A katonaságtól szeren-

csésen megmenekült, s így mindketten taníthattak. Előbb Újpesten, majd Megyeren, 1948-ig. Két leánygyermekük, Márta 1945-ben Pesten, Hajnalka 1947-ben Tokajban született. A pár esztendő, amit a fővárosban töltöttek, a háború tragédiákkal terhes éveiből való felocsúdás, majd az élet újrakezdésének időszaka volt számukra is. Tokajtól sem kellett időközben elszakadniuk, a nyári vakációkat, iskolai szünidőket felesége szüleinél töltötték.

1945–48 közötti időben készült művei jórészt portrék. Adódott ez abból, hogy kevés idő jutott a festésre, természetbeni szemlélődésekre. Családjának tagjai váltak modelljeivé. Arcmásai, zsánerjelenetei a boldog családapa örömének festői megnyilvánulásai. A pasztellel készült családi portrék: *Márta, Anya gyermekeivel, Alvó gyermekeim, Apu, Anyu, Pali.* Ezekből az ábrázolásokból kicseng humanista felfogása. Az emberi arc fiziognómiai és pszichikai sajátosságai, melyek a vonásokban tükröződnek, vezetnek az egyéniség megtalálásához. A bensőséges felfogás mellett sem válik érzelgőssé. Tenkács már a huszadik század embere. Távol állnak tőle a naturalista külsőségek, aprólékos festői részletek. Inkább csak a modelljeit körülölelő világ jelzésszerű tartozékai vannak jelen. Nincs hatásos képszerkesztés, a *Fésülködő* megszokott mozdulattal beletekintve az elhelyezett tükörbe, ellenőrzi a hajkorona elrendeződését. A hibátlanul megrajzolt fiatal nő alakjában a hangsúly a kellemes arc komoly szépségén van. A feleségéről készült ábrázoláson finom halványrózsaszínek teszik még puhábbá az összhatást. Ezek a családi pasztellek spontaneitásukkal őrzik frissességüket. Csaknem negyven éve annak, hogy Tenkács Tibor 1948-ban most már véglegesen letelepedett Tokajban. Az új élet megkezdését szerencsés körülmények tették lehetővé. Ami a legfontosabb volt: a tanács fogadta tanárként mindkettőjüket, felesége szülei pedig hajlékot nyújtottak számukra. Örömükhöz az is hozzájárult, hogy a nagyváros bezártságából gyermekeik szabadabb, egészségesebb környezetbe kerülhettek.

Tenkácsot festői pályájának kérdései izgatták: hogy valósulnak meg művészi álmai? A téma a város lakói, a változatos tájak, a Bodrog, a Tisza kéznyújtásnyira volt tőle, ám felszabadult örömét fékezte az a tény, hogy – mivel tanári hivatását is szívvel-lélekkel művelte – a tanítás mellett nagyon kevés ideje maradt rajzra, festésre. Az általános iskolában tanított, s hogy némiképp időt nyerjen, kérésére órakedvezményt kapott, fizetésének arányos csökkenté-

sével. Nem zúgolódott, igyekezett idejét kihasználni. A szabadságharc centenáriuma közeledett, ennek tiszteletére, mint lelkes hazafi az akkori Népfőiskola igazgatója, Nagy János támogatásával kollektív tárlatot szervezett. Az akkori művészeti sajtóorgánum, a Szabad Művészet elismerő kritikát hozott Szegi Pál tollából, és Tenkács két képét is közölték, az *Aratás*-t és az *Áradó Bodrog*-ot.

Tenkács azonban nem elégedett meg saját előmenetelének egyengetésével, neki mindig is közösségre volt szüksége, és gondolatait a jövő foglalkoztatta. Pesti festőtársaival hamarosan felvette a kapcsolatot. Most már apósáék segítségével, kertjükben melléképület átalakításával – tágas műteremhez is jutott. Ezzel már társaira is gondolt. Örült, hogy vendégül láthatta barátait két-két hétre, megteremtve ily módon a „magán művésztelepet". Az ellátásról a Csutkai család gondoskodott, így festhettek nála három éven keresztül nyaranta kollégái: Breznay József, Iván Szilárd, Vidéky Brigitta, Győri Elek, G. Szabó Kálmán, Szabó Vladimir, Bajor Ágost, Rozs János, Szilvásy Margit, Juris Ibolya és sokan mások. A festők egy-egy képüket átadták kiállítás céljára és ezekből a lelkes szervező Tenkács a majdan megvalósítandó Tokaji Galéria anyagát gyűjtötte össze.

A magánművésztelep úttörő, fontos intézménynek bizonyult, és közkedveltségnek örvendett az akkor még meglehetősen szervezetlen hazai művésztársadalom körében. Három évig a helyi tanács támogatását is megkapta. A most már Szakkör-ként működő kis közösség munkájának ellenőrzésére megjelent Fischer Ernő, a Népművelési Intézet akkori munkatársa. Megtetszett neki a lelkes együttes és Tokaj: így tette át az Intézet ide állandó művésztelepét, amely az Amatőr Képzőművészeti Mozgalom számára mindmáig centrumnak számít. Ehhez a gondolathoz kapcsolódva Tenkács hamarosan megszervezi 1949-ben a Tokaji Dolgozók Képzőművészeti Iskoláját, melynek egyben Urbán Bélával együtt tanára is lesz.

Az ötvenes évek alkotásai az újjáépítés lázas időszakát tükrözik országszerte. Minden művész ezt az eszmét szolgálta, ki ecsettel, ki vésővel, kalapáccsal, ki fa- és rézlemezen késsel, tűvel metszve ki a kompozíciót. Az országos kiállításon sem lehetett érdeme annak, aki nem vette ki részét az ilyenfajta ábrázolásból. Senki sem volt kivétel, a nagy beérkezett mesterek épp úgy, mint a kezdők a munkát ábrázolták. Megbabonázottan keresték a motívumot, a témát, hiszen a témaválasztás a díjazás lehetőségeit is bizto-

sította. Volt azonban ennek egy olyan indító oka is, amelyet ma az új nemzedék átérezni nehezen képes – az egymásért, a közösségért tett erőfeszítések szépsége. Tenkács Tibor élvezettel látta az épülő, izmosodó ország kicsiny sarkában a jóra való készség igyekezetét, teljes odaadással fogott hozzá ennek az oly sokat ígérő jövőnek festői emléket állítani.

Az ötvenes évek budapesti és vidéki képzőművészeti kiállításainak katalógusait és a beszámoló kritikákat lapozgatva mindenütt ráakadunk Tenkács nevére. Többek között a Képző és Iparművészek Szövetsége Borsod Megyei Csoportkiállításán, a Fényes Adolf teremben, a Nemzeti Szalonban, az évenkénti Országos Képzőművészeti Tárlatokon, Miskolcon a Herman Ottó Múzeumban, Sárospatakon és Kelet-Magyarország majd minden városában. Figyeli a munkálatokat a környéken, sok képe ennek a rendkívül agilis korszaknak valóságos krónikája lehetne. Ilyen a *Tisza híd építése, Kőzúzó a tokaji bányában, Iskolaépítés, Bodrogmenti szüret* és az *Aratás* (1951). Ez utóbbi linómetszet a kézi aratás ősi rítusát örökíti meg. Az évszázadok óta változatlan teendő lejegyzése emléket állít a környéken ma már alig ismert kézi aratásnak. Világosan elrendezve látjuk a két csoportot. Mindegyikben egy-egy kaszás dolgozik marokszedővel, és a kévekötővel. A kompozíció tiszta, áttekinthető, a ritmikus mozgás a munka tempóját is érzékelteti.

Ha sorozatos munkaábrázolásainak címeit olvassuk, a község tevékeny évei rajzolódnak ki. Témái döntő szerepet játszó események létrehozásának krónikái, a megjelenítésben azonban előző képeihez viszonyítva bizonyos változásoknak lehetünk tanúi. Erős lendületű mozgás jellemző ettől kezdve munkáira. A *Pallórakók* igen jó példa ennek illusztrálására. A folyó vizén közel a parthoz, uszály foglalja el a képtér felső szélét, majd átlósan csónak helyezkedik el a középtérben, a kép alsó harmadát a két munkásnak pallót rakó jelenete fejezi be. A Z alakban épített kompozíciót a míniumos vörösek emelik ki, így az egész vásznat betöltő mindennapi jelenet mozgalmasságával, színességével válik festőivé.

Az ötvenes évek közepén nyugtalanítja az igény, hogy újabb képeivel önálló tárlaton jelenjék meg. Egyelőre hármas kiállításon, Kunt Ernővel és Simon Ferenccel együtt a Herman Ottó Múzeumban, Miskolcon újabban készült pasztelljeit, lavírozott tusrajzait, metszeteit láthatta a közönség.

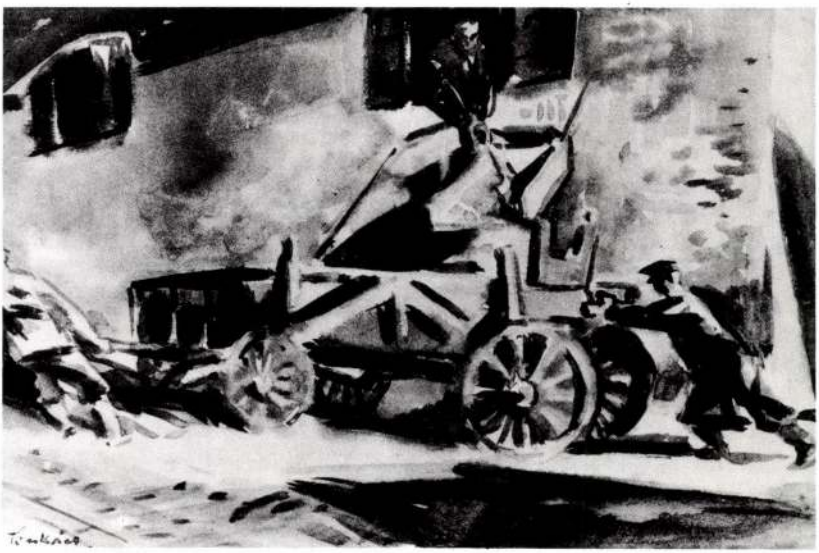

5 Meszes szekér, 1961.

Nagy jelentőségű volt a Tokaji Művésztelep pesti bemutatkozása a Műcsarnokban 1956-ban. Tenkács barátaival, festőtársaival szerepelt itt s a tény, hogy bemutatkozhattak a fővárosban, kiemelkedő eredménynek számított.

Számára azonban nagyobb jelentőségű volt az 1958-ban most már főleg olajképeit bemutató tárlata. Tokajban az iskola folyosóin kapott helyet, ez azonban Tenkácsot soha nem keserítette el, mert meggyőződése volt, hogy nem a hely a fontos, hanem az anyag. És itt valóban nagy sikere volt. Vásárolt a város, a szakszervezet, de szép számmal vásároltak magánosok is. Anyagát elvitték Miskolcra, Sárospatakra, Xantus Gyula értően méltatta képeit a Pedagógusok Lapjában.

Ettől kezdve életében és művészi fejlődésének tekintetében is sorsdöntő javulás állt be. Az újból felállított gimnázium igazgatója, dr. Fabulya László az általános iskolai rajzoktatás mellett átvette tanárnak. Ettől kezdve heti két nap alkotói órakedvezményt kapott, fizetésének teljes meghagyásával.

Tájszeretete továbbra is festői vallomásokban nyilvánul meg. Az ötvenes évek végén, a hatvanas évek elején tavasszal, nyáron,

ősszel a zempléni hegyeket járja, az eldugott kis falvakat, útközben fest, pihen, élvezettel veszi birtokba mindazt a hasonlíthatatlan szépségű tájélményt, aminek változásait később táblaképpé dolgozza majd fel. Közben az olajtechnika eddig elhanyagolt gyakorlatához is kedvet kap. Szívesen foglalkozik a számára újra felfedezett lehetőségekkel. Tenkácsnak mindig van közlendője, ez az informatív szándéka festői törekvésekben bontakozik ki. A *Tokaj télen* nemcsak élvezetes, hangulatos élmény, de ráébreszt a jelen idő változásaira is. Ebből az időből egyik legjobban megoldott vizuális utalás erre ez a kép. A lovas szánkó – mivel az utakat nem sózzák, a hó megmarad – még bejöhet a városba a szomszédos falvakból, ugyanakkor jelen van már az autóbusz őse is. Az eltűnőben lévő korszak, és az új motorizációs fejlődés mesgyéjén áll ez a jelenet. Irigylésre méltó biztonsággal szerkeszt. Bravúros megoldás a középtérben fehéren csillogó hó – fényfolt – mely köré kör alakban rendeződnek a környék házai s a háttérben futó utca elvezeti a szemet az ég irizálóan rózsaszín–lilás téli felhőihez. Az előtér súlyosabb formái a háttal álló gazda, s a körívbe belesimulóan álló szán a lovakkal lezárja a kompozíciót. Tovatűnt emlékek nosztalgikus vágyait indítja el az ábrázolás.

Tenkács igen jó érzékkel festi barátait, ismerőseit, mivel előadásmódja az ábrázolt lelkiségének visszaadására törekszik, ebben a műfajban is mindig akad tennivalója. Ismerve modelleit, megtalálta a legharmónikusabb megoldást a belső én kivetítésére. Korábbi, jórészt családi arcképeit már említettük. Ide kívánkozik az 1959-ben lányáról, Hajnalkáról *Merengő* címmel fájdalmasan komoly portréja. A finom alkatú lányka fiatalságának hamvas báját a lenge, könnyű ruha rózsaszín tónusainak igen érzékletes festőisége hangsúlyozza. De tekintete szomorú, a körülötte lévő világról tudomást sem véve a távolba révedező. Ismerve sorsát – néhány év múlva tragikusan fejezte be fiatal életét – ez a tekintet szinte jövőbe látó, lelket borzongatóan szívszorító. A komor gondolatokat feloldja, hogy az ábrázolás miként jében körülöleli alakját az apai szeretet gyengédsége.

Ezekben az években még mindig élt az a gyakorlat, hogy a gyárak, üzemek patronáltak egy-egy művészt (mintegy ösztöndíjat adva nekik), hogy a helyszínen készült képek a művészet kifejező eszközeivel is felhívják a figyelmet a gyár tevékenységére. Igazában kettős cél lebegett a kultúrát terjesztők előtt. A gyár hírneve öreg-

6 Vörös tulipáncsokor, 1962.

7 Erdőhorvátiban, 1962.

bedik, ha művészi vizsgálódásra is érdemesnek tartják, s a gyár vagy üzem munkásai is nyernek azáltal, hogy a tőlük eddig oly messzeálló képzőművészettel ismerkedhettek, vagy esetleg vásárolni is tudtak.

Tenkács Tibort Dr. Lóci László járási tanácselnök közvetítésével a Szerencsi Cukorgyárba hívták meg (1961–62.). Egy egész idényt végigfestett ott. A cukorgyártás minden mozzanatát nyomon kísérhetjük. Megismerjük a sokféle, gyártással kapcsolatos munka egyes fázisait, a munkahelyeket és eszközöket. A sorozatból, ha néhányat kiemelünk: *Kazánház, Réparakodás, Mészégető, Csillések, Váltóőrház gyár háttérrel* stb. érzékeljük, hogy a gyár vezetősége érdeklődéssel fogadhatta az olajfestményeket és gouacheokat. Olyannyira, hogy azokból sokat meg is vásároltak. A sorozatnak egy darabja, a többször reprodukált *Meszes szekér* az egyik munkafolyamat kiemelt fázisa. Tenkács szeret gouache-sal dolgozni, és igaznak érezzük vonzódását, hiszen éppen a lendületes mozdulatok pillanatnyiságának rögzítésére alkalmas ez a technika. 1962-ben Sátoraljaújhelyen, a megyei képzőművészeti kiállításon éppen e goueche sorozatára II. díjat kapott, s a Képzőművészeti

8 Felfelé a szőlőbe, 1962.

9 Tokaj télen, 1962.

Alap is elismeréssel adózva munkásságának, 1962-ben tagjai közé sorolta.

A pálya kezdetén oly szívesen használt technikák, fa- és linómetszet, továbbá a rézkarc ismét helyet kér munkásságában. Grafikai tevékenysége új lendületet kap. A megye megrendelésére lavírozott tusrajzsorozatot készít, ennek egyik darabját, *Szőlőtelepítés a hegyen,* 1963-ban közölte a Művészet is.

A Művészetbarátok Körének nagyobb arányú fejlesztése is megindult. A Népművelési Intézet instruktora, Zilahy György sűrűn látogatta Tokajt. Zilahy közkedveltségnek örvendett, nagy bajusza miatt Bajusz-ként emlegették, szívesen dolgozott Tokajban és nem egy jelentős képe itt született. A legtöbb kollégához képest szélsőségesen modern felfogást követett, de elfogadták. Mint ahogy elismerték Tóth Menyhért újabb kísérleteit is, aki itt talált rá fehér korszakára.

Tenkács Zilahyval együtt még aktívabban szerette volna a közönséget a művészi életbe bevonni. Együtt teremtették meg lelkes munkával a Tokaji Művészetbarátok Körének társaságát. Az eddigi eredmények is számottevőek voltak, hiszen nemcsak kiállításokat rendeztek, de előadásokat, zeneesteket is. Az Észak-Magyarország kultúrrovatának vezetője, Benedek Miklós úgy fogalmazta meg kívánságaikat, hogy az eddigi Tokaji Nyár – címen meghirdetett rendezvénysorozatot a nagyközönség bevonásával az egész évre ki kellene terjeszteni. Készítettek tehát egy évre szóló programot. Kinyomatták, elküldték szerte az országba, a helybeli, a fővárosi és más vidéki pártoló tagoknak olyan sikerrel, hogy 1966-ban a társaságnak 200 tagja volt, de 1973-ra, amikor Tokaj 900 éves fennállását ünnepelte, már 500. A közönség most már, mint a Kör tagsága, támogatta a kulturális megmozdulásokat.

A hűséges baráttal, Zilahyval egyetértésben kidolgozott terveket már csak egyedül valósíthatta meg Tenkács, Zilahynak 1966-ban bekövetkezett tragikus halála miatt. A Művészetbarátok Köre tiszteletből ekkor vette fel Zilahy György nevét. A lelkes művésztanárról és kitűnő festőről elnevezett kör, a ZMK mindmáig számottevő szellemi-művészeti-kulturális erő.

Festőnk kezdettől fogva vállalta a megerőltető feladatokat, azóta is lelke a munkának, megindítója, tervezője, kivitelezője sok életrevaló ötletnek. Amikor budapesti születésű lévén mégis Tokajban telepedett le, egyúttal missziót is vállalt. Fiatalon határo-

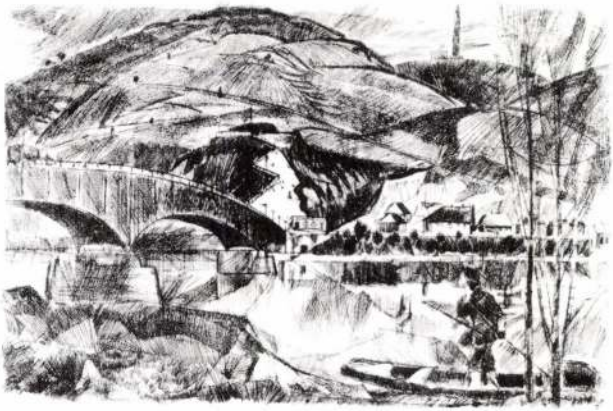

10 Tokaji híd környékén, 1965.

11 Fahordók, 1967.

zott, tudatosan vállalta azt a bizonyos fokú elszigeteltséget, ami a vidéki művészek legtöbbjének sorsa. Ő azonban érezte, mint művészetét megteremteni akaró festőnek, és mint az emberek kulturális érdeklődését szolgáló pedagógusnak, emberközelben kell maradnia. De tenni is akart azért, hogy a provinciális elzárkózottságot valamiképpen feloldja. Ezért fáradozott szívós kitartással a közönség megnyerésén, és a művészeti alkotások elfogadtatásán. A hosszú, dolgos évek mérlege őt igazolta. Tokajban olyan kulturális, művészeti légkört teremtett, amelynek példája követésre buzdít más megyékben is!

Évek folyamán az egymást váltó képzőművészeti tárlatok az átalakított görögkeleti templomban, a mai Tokaji Galériában kaptak helyet. Fennállásuk óta, 1984-ben a 272. kiállítást nyithatták meg s a sorozatot csak a Tokaji Galéria restaurálása állította meg időlegesen. A zenei esteket a római katolikus templomban, de olykor szabad téren is tartották. A tokaji születésű Záborszky József, a pesti István Gimnázium zene és énekkara élén többször volt dirigense a szabadtéri operáknak, a szintén tokaji Nagy János pedig a kórusoknak. A sorozatból az irodalom sem hiányzott. 1971-től az egy hétig tartó Tokaji Írótábor idején a várost gazdag, pezsgő irodalmi érdeklődés jellemezte, őrizve Tiszaladányban a népi írók szellemi hagyományait.

Tenkács kimunkált alkotóereje a maga teljességében tulajdonképpen a hatvanas évektől kezdve mutatkozik meg. Ennek az időszaknak képeit nézve úgy tűnik, most talált igazán magára. A nyitány az *Önarckép* (1962). A nagy foltokból álló, jelzésszerű külsőségek csak magyarázatul szolgálnak – a teremtő művészi foglalatosság kellékei – de az arc kifejezése a tettrekészség, a szigorú pedagógusi magatartás, egyszersmind a festői öntudat sommásan összefogott vallomása. Egymás után készült önarcképeinek mindegyike számottevő gesztus. Nemcsak az a tény készteti önvallomásra, hogy teljesen kötetlen a készítés ideje s modellprobléma sincs, hanem maga az izgalmas feladat, kutatva keresni azt a bizonyos ént, amely megfoghatatlan, teljes igazságában ábrázolhatatlan, mert szubjektív.

Elmosódott, halványzöldes háttérfolt előtt, kék festőkabátban, félrecsapott festősapkában a magáratalálás titkát boncolgató ember néz szembe velünk.

12 Szőlőtelepítés a hegyen, 1967.

Az idáig megtett út szakmai tanulságokon keresztül vezetett s a sokféle feldolgozott impulzus rétegződött, beépült tudatába. Élete során – szerencséjére – megismerkedett a kor sok jeles festő képviselőjével, részben tanítványi – részben évfolyamtársi – baráti minőségben. Már a kezdet is sokat ígérő. Amikor Szőnyi István szabadiskolájában készül a főiskolai felvételre, a mester zebegényi korszakának már nem egy kitűnő alkotását csodálhatta meg. Tenkács korai metszeteinek lírai hangvétele, (pl. *Öregek téli napon, Aratás),* bizonyára innen ered. A Főiskolán első tanára, Benkhard Ágoston Nagybányáról a természet szeretetét életreszólóan örökítette át tanítványaira. Tenkács eszményképei is Koszta, Nagy István, Egry, habár más módon, a természet, a táj s az ember rajongói. Koszta sötétkék égbolt alól kivillanó fehér falú parasztházai, vagy a napsütötte kukoricaföldön dolgozó parasztasszonyai épp úgy közelálltak szívéhez, mint Nagy István szűkszavú, vonalas; többnyire pasztell-szénrajzai, vagy ugyanúgy megragadta képzeletét Egry a Balaton partjának dolgos, paraszti, heroikus alakjaival.

Tenkács nem komplikált, nem is spekulatív alkat. Őszinte vonzódását a természet és ember iránt csakis saját kifejezési eszközeivel valósítja meg. Habár Koszta színei, elnagyolt expresszivitása, Nagy István szálkás vonalassága nyughatatlan kutatóútjai, Egry paraszti alakjai hatottak rá. Egyértelmű, hogy érdeklődési területük azonos. Rokon velük abban is, hogy őt is a magyar föld adta panteisztikus tisztelet s a földdel dolgozók élete vezérli. Külföldi példák hidegen hagyták, őt a magyar látásmód ihlette meg.

A hatvanas évek óta festésmódja puhábbá, zamatosabbá vált. Jó példa erre a *Fahordók* (1967), vagy a *Szőlőtelepítés a hegyen* (1967). Előbbinél a súlyos kordét húzó ember erőfeszítése szinte Millet parasztjaira emlékeztet. A festői mondanivaló minden időben egybeesik az általános társadalmi helyzet létével. Millet parasztjait egy olyan rendben állította a társadalom elé, amely a kizsákmányoló módszert követte. Tenkács pedig egy jobbra fordult világot tükröz. Az ő képén vigasztal a festői táj, és a tudat, hogy munkája eredményén ennek a fahordónak nem kell többé osztoznia. A másik temperakép a tónusok érzékeny, árnyalt gazdagságával szinte felvidít. A domb oldaláról a háttérben húzódó hegyvonulatra s a Bodrog vizére nyílik kilátás, ahol szorgos kezek a szőlőtelepítés felelősségteljes munkáját végzik. A *Hegyi földek* (1967) érett szép színeivel, határozott, expresszív előadásmódjával java képei közé tartozik. A mélykék hegy alatt nyugtalan vörös–kék–zöld vonalakba fogott földek az elszórtan álló fákkal, előtérben a domb magas hajlatával olyan összefogott, mégis mozgalmas tájegységet ad, amelyet egyik főművének tekinthetünk. Tenkács minden művén érezzük az őszinteséget. Mindig talál figyelemre méltó visszaadnivalót, friss élmények befogadására nyitja föl szemünket.

Igazi tokaji hangulatot sugall a *Téli hegyoldal sárga házzal* (1963) c. gouache képe. A havas télben fázósan álló házak, és az ágas-bogas fekete fák várják a tavaszt, amikor megtelik az utca élettel, ahogyan megfestette több, mindig más hangulati elemmel gazdagítva a sürgő-forgó városi sokaságot, a piacot, vagy az utcákon a tokaji emberek életét.

A korai tavasz boldog sejtése árad abból a gouache képből, amelyen vad kék ég borul a domboldalra s a tavasz rózsaszín pompájában kábultan álló fák ágai nyújtóznak a Nap felé: *Felfelé a szőlőbe* (1962). E modern árkádiai tájban a szőlők felé haladva parasztember lépdel, vállán kapa, rá korsó kötve. Egész napi munkáról

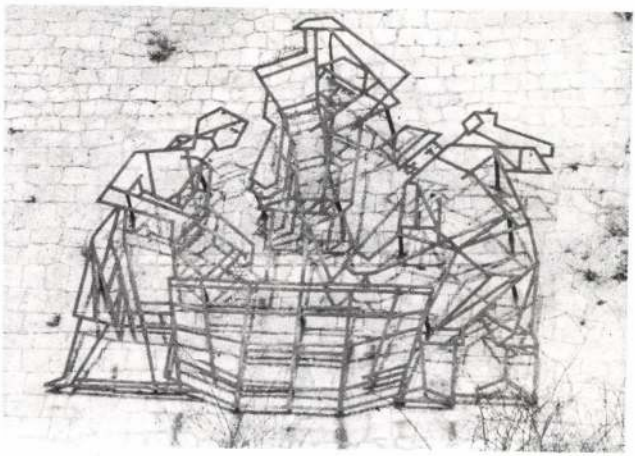

13 Szüret (Máv pályaudvari vasgrafika), 1973.

14 Téli reggel, 1976.

van szó, sok vesződség van a szőlőmíveléssel. Mindezt a képre pillantva megértjük. Tenkács soha nem választ különleges témát – nem meditáló természetbarátot helyez a tájba – mindig célja van s ez a cél a munka.

A virágok, gyümölcsök adta festői megnyilatkozás változatos lehetőségeit is boncolgatja. Ilyen a *Tulipáncsokor* (1962). Sötét háttér elé helyezi a világítóan színes csokrot, friss, laza a festékfelrakás, a lila–sárga–rózsaszín virágok esztétikai megjelenésükkel a tavasz ébredését intonálják.

Szólnunk kell a munkái között ritkaságnak számító művéről, melynek rendhagyó volta Tenkács művészetéből hiányzó, epikus tartalomból fakad. Az 1969-ben a Művészetben reprodukált kép létrejötte édesanyja halálához kapcsolódik. A falusi dráma: a *Tokaji ballada* (1967). Megörökítésével saját lelkének a halál tényével való fájdalmas vívódását vezeti le. Ugyanakkor a századvégi Tokajon történtekben most is a városához fűződő vonzalmát fejezi ki. A múltban kiengesztelhetetlen falusi gazdag–szegényparaszt réteg könyörtelen törvényei okozta tragédiák árnyai mindenfelé kísértettek. Ez a történet 1894-ben játszódik. A gazdag parasztasszony gyűlöli fia szegénysorú választottját. Mindent elkövet, hogy a fiú elhagyja őt. Tenkács még ismerte a lányt öregen, őt komponálta a kép közepébe és körülötte balról lefelé indulva a dráma eseményeit beszéli el. A felső szegélyen tokaji lányok dolgoznak, akik szőlőművelés közben versbeszedték a történetet. Lassan dallamot is találtak hozzá, így vált Borsodi Jóska halálbamenekülése a nép ajkán fennmaradt ballada intő figyelmeztetés a régi, elavult felfogás elítélésére. A fiatal szerelmesek hűek maradtak egymáshoz, az anya kíméletlen tilalma ellenére is. A legény végzetes tettre szánta el magát. Ha nem lehetnek egymáséi a Földön, halálukban sem választhatja el őket senki. Kést ragad és fogadkozik, hogy „. . . még aznap két csillag leszalad az égről". Mariskát lánytársai veszik körül,hogy ne követhesse el szerelmese végzetes tettét. Amikor az látja, nincs számára más út, szíven szúrja magát. A kép jobb oldalán a temetési menetet látjuk, fent pedig a már megzavarodó anyát, aki nemsokára saját kezével vet véget életének. A lány hosszú életet élt, férjhez ment, és nagy lelkierővel tűrte szomorú, kegyetlen sorsát. Elrontott életén bánkódik most a lámpa fénye mellett öreg korában is. Láthatóan sok vesződséggel járt a festő számára, míg a történetnek képi megfogalmazásáig eljutott. Mit kezdhetett Tenkács –

15 Vira 1977.

a színes, derűs tájak festője – ezzel a témával? Sok meditálás után fehér–fekete–barna színeket használt. A kép a tempera fénytelen, sötét tónusaival a grafikai lapok megoldására emlékeztet.

Mesterünk városát mindig is sok irányba akarta fejleszteni. Számtalan ötleteinek egyike volt pályaudvari vasgrafikája, a *Szüret*. A pályaudvarral szembeni meredek, magas fal már 20 esztendeje üresen állt. Művészi ízlését zavarta a sivár kőfal felülete. Szeretett volna változtatni ezen, s mivel éppen a város 900 éves ünneplésére került sor, tervvel állt elő, szüreti jelenetet készít vaspálcákból. Szándékát felkarolták, és 1973-ban 7x10 m-ben a Vasipari KTSz kivitelezte. Azóta a vonaton érkező látogató azonnal érzékelheti, hogy a híres tokaji szőlő hazájába érkezett.

Szintén a város történetéhez kapcsolódó témája 1973-ból a *Vörös ház konflissal*. Az utolsó lófogatú közlekedési eszköz gazdája megöregedvén látva az autó térhódítását, elvonult a tokaji utcákról. Tenkács nem akarta, hogy feledésbe merüljön az öreg Réti Sándor, az utolsó bérkocsis, az egykori szolgabírói altiszt, aki nem tudott dolog nélkül élni, s így lett kocsijával a tokaji utcák ismert figurája.

1974-ben számára nemzetközi siker is született. A dán kiadású International Grafik album életrajzi adatokkal közli 7 linómetszetét.

Szinte hihetetlen, hogy Tenkács egész élete folyamán milyen energiával dolgozik. Sorozatos önálló és kollektív kiállításain kívül a ZMK programjainak lelke. Időközben még sok gonddal és fizikai megterheléssel családi házát is felépítette.

Eddig a gouache- és temperafestést érezte közel magához. A hetvenes években már több ideje jut a kísérletezésre. Most az olajfestést részesíti előnyben. Az 1979-es gyűjteményes kiállításán már kivétel nélkül olajképekkel jelenik meg. A görögkeleti templom belső tere egészében felszabadulván a ZMK működésének színhelye lett. Több mint 60 képét láthatta itt a közönség, s Tóth Ervin lelkesen értékelő bevezetőjét hallván örömmel gratulált a művésznek. Sikerét mi sem bizonyította jobban, minthogy már a megnyitó előtt több képét megvásárolták. Ennek a kiállításnak anyagát mutatta be azután jórészt a környéken. Ózdon, Szerencsen, Mátészalkán, Miskolcon stb., de Debrecenben is, ahol az Alföldi Nyomdában bemutatott kiállításáért a nyomda szép katalógussal tisztelte meg. Úgy tűnik, a festésben új hanggal gazdagítja

16 Koratavaszi szélben, 1978.

17 Magyar utca (Sopron), 1980.

eddigi tapasztalatait. Jellegzetesen színes, vonalas stílusa egyéni ízt kap. Az expresszivitás épp úgy sajátja marad, de kissé higgadtabb módon. Érettebb, átfogóbb s az olajfestéssel gazdagabb kifejezésmódra talált.

Az életében nyugdíjba vonulásával 1975 után sem következett be törés, mert megmaradt számára a másik fontos éltető erő, a festés. Azóta idejét ennek szentelheti. Nyugdíjas évei lendületet adtak tevékenységének. Azóta több mint 60 egyéni kiállítást rendezett szerte az országban, mindig úgy, hogy előzetesen Tokajban mutatta be azok anyagát. Több hazai és külföldi tanulmányutat tett. Sopronban és Kőszegen rendkívül vonzó környezetet talált, 1980-tól szívesen látogat oda s a régi barátok mellé újakkal is kapcsolatba került. Élete során a ZMK-rendezvények szintén több íróval, képzőművésszel, zenésszel hozták össze. Így többek között Fábián Zoltán, Gergely Mihály, Erdős László, Karsai Zsigmond, Sebő Ferenc, Reményi János, Tamás Ervin, Xantus Gyula, a Záborszkyak, Kass János barátsága gazdagította életét.

Az 1977-ben Mezőkövesden bemutatott anyagának nagy sikere volt. Végvári Lajos az általános véleményt fejezte ki előszavában: „. . . hálásak vagyunk Tenkács Tibornak, hogy nem tűri el szemléletünk megmerevedő kategóriáit, s mindig felráz bennünket: A környezetünkkel folytatandó párbeszédre késztet bennünket".

Barátai meghívására 1983 óta bekerült a Szőnyi István Munkaközösség tagjai közé. Ez megnyugtató jövőt biztosít számára. Nemegyszer jelentette ki, hogy boldog ember, mindazt, amit célul tűzött ki maga elé, megvalósíthatta. Az utolsó évek gazdag festői eredményei hozzájárultak ehhez a boldogsághoz.

Számottevő eredmény az a kiadvány, amely 1981 decemberében jelent meg a Hazafias Népfront kiadásában, Olvasó Nép címen, ahol a vaskos kötet címlapján s a közölt cikkek, beszámolók között Tenkács 36 ízes, jórészt egész lapos tusrajza szerepel. Valóságos képeskönyv kerekedett ki a sorozatból, mely így a tartalmat is gazdagította, a cikkek olvasása közben esztétikai élvezetben is van részünk. Minden lap változatos élményt kínál. Hol egy-egy pillantással befogható ódon városrészlet kelti fel figyelmünket, hol a folyópart, vagy hegyoldal lombos fái hívnak meditációra, s néhány gyorsiramú tusrajz a pillanat tovaillanásának emlékeit őrzi. Tenkács rajzain szálkás vonalak szelik át a felületet. Ez a módszer alkalmas arra, hogy levegős, könnyed hatásával olyan részleteket is

18 Téli csend, 1981.

felvillantson, melyeket eddig észre sem vettünk. Nem lenne teljes a témakör, ha a szőlőművelés nem kapna teret a rajzok között. A szőlő a tokaji ember részére nemcsak nélkülözhetetlen, kifogyhatatlan javak forrása, de a velejáró munka gondját is jelenti. Festőnk ismeri a tennivalókat, csakúgy, mint bárki Tokajban, a szőlőhegyen. Így hát képes bravúros gyorsasággal, a megszokott mozdulatok lendületes visszaadásával hiteles képet adni. Teszi mindenki a dolgát, a fatörzsfűrészelők, a tavaszi tőkékkel bajlódók, az új tövek ültetői, vagy a már puttonnyal szőlőt gyűjtők, a hordókat szállítók is. Nincs tétova időpocséklás, ezt tükrözik a rajzok.

1983-as kiállításának előkészítése közben a Budapester Rundschau 1982. november 1-i számában Tóbiás Áron tollából, Der Maler von Tokaj címmel, a művész életéről és festői elképzeléseiről sommás cikket ad közre. A nagy kiállítás azután Tenkács hetvenedik életévében, 1983-ban valósult meg.

Műveit Dr. Fabulya László, a hűséges segítőtárs, volt gimnáziumi igazgató, a Művésztelep egykori patrónusa méltatta. A közönség zsúfolásig megtöltötte a termet, a város és környék így rótta le tiszteletét iránta, a zenei programmal gazdagított, parádés megnyi-

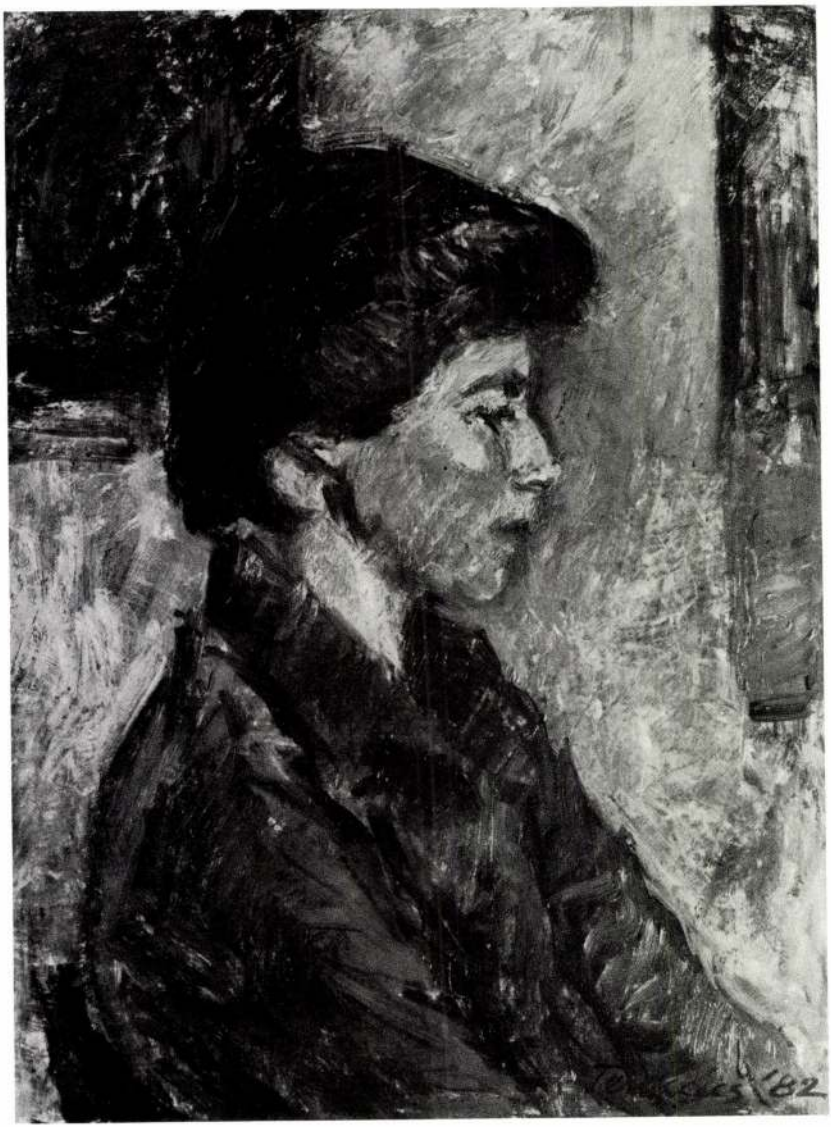

19 Zsuzsa, 1982.

20 Kiszolgált uszályok, 1983.

tón. Ekkor tüntették ki a Lévay József közművelődési díjjal. A Tokaji Galériában kinyilvánított művészi hitvallása ezen a tárlaton teljes mértékben megvalósult: „Törekszem arra, hogy művészetemet a kiegyensúlyozott optimizmus hassa át. Embertársaimnak örömet, bizakodást, gyönyörűséget szeretnék okozni".

Jellemzően a nála mindig fontos közösségi szemléletre, ebben az évben az egykori növendékekre is gondol, akikkel a tanuló éveket töltötte a Főiskolán. Összegyűjtötte a még felkutatható művészeket, és „Évfolyamtársak 50 éve" címmel találkozóval egybekötött, közös kiállítást tervezett velük. A ZMK 260. kiállítása volt ez. Mindegyikük szívesen mutatta be néhány művét, amolyan ízelítőt munkásságából. Valamennyien már sikereket, elismeréseket szerzett művészek: Áron Nagy Lajos, Bodor Aladár, Csabai Kálmán, Diószegi Balázs, Forgács István, Gyarmathy Tihamér, Kelle Sándor, Nádaskay József, Pákey Izabella, Sáros András, Szalatnyay József, Szarka Árpád, Tenkács Tibor. Ketten külföldről jöttek. Chován Loránd San Franciscoból, Polony Elemér New Yorkból.

21 Október végi szüret, 1984.

22 Aljszőlő szüret, 1984.

23 Két templom (Tarcal), 1984.

Újabban festett tájai: *Este a tóparton* (1982), *Kiszolgált uszályok* (1983), *Október végi szüret* (1984), *Téli csend* (1981), *Tokaji piac* (1983), *Skanzen Cákon* (1985). Mind megannyi lelket derítő részlet. Kedveli a tájnak évszakonkénti költői lejegyzését, így a mandulafák tavaszi és a nyárfák őszi pompája egyúttal az emberi élet szakaszaira is emlékeztet. Tokaj utcáinak, tereinek olyan hangulatát képes megragadni, amely jellegzetesen a helyhez kötődik.

Ha festészetét jellemezni akarjuk, az impresszionizmus utáni szintéziskereséssel rokoníthatjuk s kibontakozásának alapjait Szőnyi István, Nagy István művészetében találjuk meg. Szőnyi népi líraisággal átitatott témáiból s Nagy István hibátlan vonalakra épülő, szálkás képszerkesztéséből sokat merített. Önálló festői világának kialakításához azonban a választott tárgykörrel adekvát kifejezésmódot kellett találnia. Ehhez tapasztalatainak, tanulmányainak összessége, egyéni felfogású temperamentuma segítette hozzá – festői eredményei így sajátos világot teremtettek. Az impresszionisztikus elvek a gyors tovavillanó természeti élmény megragadására tanították, a színek ragyogó erejét Koszta révén nyerte el s a hibátlan szerkezet megteremtését jó grafikus képességei biztosították. Hazája iránti szeretetét itthoni működése teszi nyilvánvalóvá. Mindenekelőtt a hazai tájak késztetik alkotásra, a bensőségesen

szeretett tokaji hegyek, folyók, vízparti ligetek s a szőlőművelésnek ősrégi formái. E mikrokozmosz bemutatásával csúcsosodik ki festői hitvallása. Nagyra törő álmai soha nem voltak, melyek természetével, festői tudásával szemben más irányba csábították volna. Úgy érzi, hogy számára a kötelesség a legfontosabb: A festői nyelven megfogalmazott üzenet.

Ma egy kis szűkre szabott világ, mindössze néhány négyzetkilométernyi terület munkálkodásának fő tere, de a képeken látott festői gondolatok a lényeget megőrző szeretetet sugárzó emlékek szülöttei.

Sok irányban végzett tanításai egymástól el nem választható egységet alkotnak. A festő, a pedagógus, a szervező Tenkács ma Tokaj ismert, tisztelt személyisége, oklevelek, kitüntetések, dicsérő elismerések tulajdonosa. Szerény lénye azonban az évtizedek során mit sem változott. Ma is így határozza meg művészete értelmét: „Tájképeimben, arcképeimben és kevesebb számú kompozíciómon is az *ember* a központ, érte van minden."

És van-e szebb, emberibb hitvallás ennél?

Életrajzi adatok

1913 Budapesten született
1931 A Szent István Reálgimnáziumban, Budapesten érettségizett
1933–1938 A Képzőművészeti Főiskolán tanul Budapesten
1938 Középiskolai tanári oklevelet kap
1938–1941 Tanárként dolgozik Pestszentimrén
1939 Tanársegéd a Képzőművészeti Főiskolán Varga Nándor mellett
1941–1943 Tanárként dolgozik első ízben Tokajban
1944 Megnősül
1945–1948 Budapesten tanít feleségével együtt
1948 Végleg Tokajban telepedik le családjával
1948 Megszervezi a Magán Művésztelepet
1948–1958 Tokajban tanít, közben kiállításokon vesz részt
1949 Létrehozza a Dolgozók Képzőművészeti Iskoláját
1958 Az új gimnázium is átveszi tanárként Tokajban
1962 Tagja lesz a Művészeti Alapnak
1963 A Szerencsi Cukorgyár meghívja festeni
1966 Megindítja a Tokaji Művészetbarátok Körét
1967 Nyugat-Európában nagyobb utazást tesz
1967 A Művészetbarátok Köre felveszi Zilahy György nevét (ZMK)
1973 Tokaj 900 éves fennállása ünneplésének alkalmából a ZMK megkapja a Kiváló Együttes címet
1975 Mint tanár, nyugdíjba vonul
1975 A Katowice-i Művésztelepen dolgozik
1979 A görögkeleti templom helyreállítása során a ZMK megkapja kiállítási célokra a helyiséget, Tokaji Galéria néven
1983 A Szőnyi István Alkotóközösség tagja lett
1984 A ZMK fennállása alatt (18 év) 272 kiállítást rendezett, jórészt Tenkács közreműködésével

Kiállítások

1940 Magyar Művészetért Kiállítás, Műcsarnok (szerepelt)
1941 Első önálló kiállítása Tokajon
1948 A szabadságharc centenáriumára rendezett kiállításon szerepelt Tokajban
1948 A Nemzeti Szalon Kollektív Kiállítás-án vett részt Budapesten
1949 Csoportkiállításon vett részt Tokajban
1950-től az évenkénti, Borsod megyei Képzőművészeti Kollektív Kiállításon vett részt
1953 Az Ernst Múzeumban, Budapesten „Békeplakát és ötéves terv" kiállításon szerepelt
1954 Vidéken élő képzőművészek kiállításán vett részt az Ernst Múzeumban, Budapesten
1955 Önálló kiállítás Tokajban
1955 Közös kiállítás Simon Ferenccel és Kunt Ernővel Miskolcon, a Herman Ottó Múzeumban
1956 A Tokaji Művésztelep tagjainak kiállításán vett részt a Műcsarnokban, Budapesten
1958 Önálló kiállítása Tokajban
1958 Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek c. kiállításon vett részt Sárospatakon
1958 A tokaji új gimnázium megalapításának tiszteletére saját műveiből kiállítást rendez
1958 Kiállítása a miskolci Képcsarnokban
1963 A Köznevelés Rajzolói c. kiállításon vett részt Budapesten, a XIII. ker. Művelődési Otthonban

1963 Önálló kiállítása a Szerencsi Cukorgyárban
1963 A sátoraljaújhelyi Megyei Kiállításon vett részt
1963 Gouache sorozatát állítja ki Mádon és Kazincbarcikán
1967 Önálló kiállítást rendez Tokajban
1970 Szocialista Művészetért c. kiállításon szerepel Budapesten
1971–1975 Egyéni kiállításai:
Budapest, II. ker. Hazafias Népfront, Budapest, Szent István Gimnázium, Budapest, Fáklya Klub, Debrecen, Makó, Nyíregyháza, Visegrád, Fűzfő, Sopron, Szombathely, Szekszárd, Kaposvár, Szikszó, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Szerencs
1979 Önálló kiállítása a Tokaji Galériában
1983 Évfolyamtársak 50 éve c. kiállításon szerepel a Tokaji Galériában
1983 Önálló kiállítása Tokajban
1984 Kisebb kiállításokat rendez Encs, Timár, Ibrány és Göncruszkán
1986. Kiállít Gömörszőlősön

Díjai – kitüntetései

1936 A Közoktatásügyi Minisztérium grafikai ösztöndíját kapja
1938 A Jalsoviczky István Jutalomdíjat kapta
1939 Állami ösztöndíjat kapott
1947 A Földművelésügyi Minisztérium különdíját kapta
1958 Sárospatakon a Hegyaljai tájak–hegyaljai emberek c. kiállításon grafikai díjat kapott
1963 A Sátoraljaújhelyi Megyei Kiállításon II. díjat kapott
1970 A Szocialista Kultúráért kitüntetést kapta
1974 A Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapta
1975 Kiváló Népművelő
1979 Lévay József Közművelődési díjat és plakettet kapott

Irodalom

1936 Képzőművészeti Főiskola Évkönyve, 57. lap
1939 Képzőművészeti Főiskola Évkönyve, 116. lap
1938/39 Képzőművészeti Főiskola Évkönyve, 182-185. lap
1941 A Tokaji Tárlat után c. cikk. Új Hegyalja, 1941. december 30. sz.
1948 Szabad Művészet, 399. lap
1949 Szabad Művészet, 351. lap. A tokaji csoportkiállítás
1951 Észak-Magyarország, október 3. A tokaji tárlat
1952 Észak-Magyarország, november 1. Kiállítás a Békéscsabai Múzeumban
1954 Vidéken Élő Képzőművészek Kiállítása, Budapest, Ernst Múzeum katalógusa, 144. lap
1955 Országos Képzőművészeti Kiállítás. Miskolc, katalógus
1956 A II. Országos Miskolci Kiállításon Tenkács 9 művel szerepel. Észak-Magyarország, szeptember
1957 Észak-Magyarország, 1957. február 17.
1958 Xantus Gyula: Tenkács Tibor tokaji gyűjteményes kiállítása. Észak-Magyarország, VI. 24. 5. lap
1958 Élet és Irodalom, június 11.
1959 Magyar Nemzet, február 3.
1960 Tenkács Tibor Mezőkövesden rendezett kiállítást. Művészet
1960 Hajdú Béla: A VI. Országos Miskolci Képzőművészeti Kiállítás. Észak-Magyarország, december 18. 4. lap
1960 Népszabadság, november 23. 9. lap
1961 Művészet, szeptember 43. lap
1962 Komáromi József: Néhány szó a Sátoraljaújhelyi Kiállításról. Napjaink, X. 1.

1963 Péter Imre: A hegyaljai festő. Köznevelés, V. 24.
1963 Tenkács kiállítás Szerencsen. Napjaink, 9.sz. 10. lap
1964 Tenkács Tibor néhány képét a szikszói grafikai gyűjteménynek ajándékozta. Napjaink, 1.sz. 120. lap
1964 Erdőrészlet c. rajzát reprodukálják. Észak-Magyarország, október 18.
1965 Köznevelés II. 12.
1967 A Tokaji ballada. Rajztanítás, 6.sz. 28. lap
1967 Dr. Maksai László: Tenkács Tibor kiállítása. Pedagógusok Lapja, december 15.
1967 Benedek Miklós: Tenkács Tibor meg a többi tokaji. Észak-Magyarország, október 8.
1968 Művészet, július 22.
1968 Napjaink, szeptemberi szám
1969 Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor, Művészet, 1969. július, 38. lap
1974 Tenkács Tibor kiállítási katalógus, előszó: Bánszky Pál
1976 Tenkács Tibor kiállítási katalógus, előszó: Végvári Lajos
1979 Tenkács Tibor kiállítási katalógus, előszó: Dr. Tóth Ervin
1982 Áron Tóbiás: Der Maler von Tokaj. Budapester Rundschau, november l. 6. lap
1982 Tóbiás Áron: A tokaji festő. Képes Újság, IV. 24.
1985 Borsodi Művelődés. IX. sz. Goda Gertrúd: Hegyalja festője.
1985 Benedek Miklós: Állandó kamarakiállítás készül. Észak-Magyarország, augusztus 23.
1986 Benedek Miklós: Tenkács Tibor tantermi tárlata. Észak-Magyarország, szeptember 13.

List of Pictures

1 Szunyogh farm, 1934 aquarelle, paper, 21,5x29,5 cm. Marked Tenkács 934
2 March nightfall, 1936 lino–cut, 24x32 cm. Marked TT.
3 Old people in the winter sun, 1937 colour lino-cut, 32x23 cm Marked Tenkács Tibor, 937
4 Harvest, 1951 lino–cut, 24x33,5 cm. Marked TT 51
5 Cart with lime, 1961 gouache, paper, 31x48 cm. Marked Tenkács
6 Red tulip bunch, 1962 gouache, paper, 62x46 cm. Marked Tenkács
7 In Erdőhorváti, 1962 gouache, paper, 30x47 cm.
8 Up to the vineyard, 1962 gouache, paper, 48x62 cm. Marked Tenkács T. 962
9 Tokaj in winter, 1962 oil, canvas, 90x100 cm. Marked Tenkács 962
10 In the vicinity of Tokay bridge, 1965 copper-plate, paper, 19,5x30 cm. Marked T.T.
11 Wood carriers, 1967 oil, canvas, 85x100 cm. Marked Tenkács 967
12 Vine planting on the hill, 1967 tempera, fibreboard, 120x160 cm Marked Tenkács 967
13 Vintage (Iron drawing on MÁV railway station), 1973 7x10 m
14 Winter morning, 1976 oil, fibreboard, 50x70 cm
15 Vira, 1977 oil, canvas, 40x30 cm. Marked Tenkács Tibor 977
16 In early spring wind, 1978 oil, fibreboard, 70x100 cm. Marked Tenkács 978
17 Magyar street (Sopron), 1980 oil, fibreboard, 30x40 cm. Marked T.T.80

18 Winter silence, 1981 oil, fibreboard, 40x49 cm. Marked Tenkács 81
19 Zsuzsa 1982 oil, fibreboard, 60x45 cm. Marked Tenkács 82
20 Worn-out tow-boats, 1983 oil, fibreboard, 60x100 cm. Marked Tenkács 83
21 Late October vintage, 1984 oil, fibreboard, 60x80 cm. Marked Tenkács 84
22 Bottom grape vintage, 1984 oil, fibreboard, 70x80 cm. Marked Tenkács 84
23 Two churches (Tarcal), 1984 oil, fibreboard, 60x90 cm. Marked Tenkács 84

Bilderliste

1 Das Gehöft von Szunyoghs, 1934 Aquarell, Papier, 21,5x29,5 cm. Sign. Tenkács 934
2 Abenddämmerung im März, 1936 Linoleumstich, 24x32 cm. Sign. TT
3 Alte Menschen im Wintersonnenschein, 1937 Farbstich in Linoleum, 32x23 cm. Sign. Tenkács Tibor 937
4 Ernte, 1951 Linoleumstich, 24x33,5 cm. Sign. T.T. 51
5 Eine Fuhre mit Kalk, 1961 Gouache, Papier, 31x48 cm. Sign. Tenkács
6 Roter Tulpenstrauss, 1962 Gouache, Papier, 62x46 cm. Sign. Tenkács
7 In Erdőhorváti, 1962 Gouache, Papier, 30x47 cm
8 Zum Weinberg, 1962 Gouache, Papier, 48x62 cm. Sign. Tenkács T. 962
9 Winter in Tokaj, 1962 Öl, Leinwand, 90x100 cm. Sign. Tenkács 962
10 In der Nähe der Brücke in Tokaj, 1965 Kupferstich, Papier, 19,5x30 cm. Sign. T.T.
11 Holzträger, 1967 Öl, Leinwand, 85x100 cm. Sign. Tenkács 967
12 Anpflanzung von Weintrauben auf dem Berg, 1967 Tempera, Holzfaser, 120x160 cm. Sign. Tenkács 967
13 Ernte (Eisengraphik auf dem Bahnhof MÁV), 1973. 7x10 m
14 Wintermorgen, 1976 Öl, Holzfaser, 50x70 cm
15 Vira, 1977 Öl, Leinwand, 40x30 cm. Sign. Tenkács Tibor 977
16 Im Wind des Vorfrühlings, 1978 Öl, Holzfaser, 70x100 cm. Sign. Tenkács 978
17 Magyar Strasse in Sopron, 1980 Öl, Holzfaser, 30x40 cm. Sign. T.T. 80

18 Winterstille, 1981 Öl, Holzfaser, 40x49 cm. Sign. Tenkács 81.
19 Susi, 1982 Öl, Holzfaser, 60x45 cm. Sign. Tenkács 82
20 Aussortierte Schleppboote, 1983 Öl, Holzfaser 60x100 cm. Sign. Tenkács 83
21 Ernte am Oktoberende, 1984 Öl, Holzfaser, 60x80 cm. Sign. Tenkács 84
22 Weinernte, 1984 Öl, Holzfaser, 70x80 cm. Sign. Tenkács 84
23 Zwei Kirchen in Tarcal, 1984 Öl, Holzfaser 60x90 cm. Sign. Tenkács 84

Resumée

One of the most beautiful regions of Hungary is where at the foot of Tokay hill, the rivers Tisza and Bodrog join together. On the gently slooping hillside of this enchantingly nice area, that grape is vintaged from which the famous Tokay Aszu is made. The hill has been famous for its grape for centuries. After the second World War such cultural activity joined up to the famous wines that has recently grown nation wide.

In result of the enthusiastic work of Tibor Tenkács who moved here from Budapest in 1948, the Tokay Colony of Artists came into existence. In the summer months many celebrities of the Hungarian painting have come here ever since.

Tenkács spent his young years in Budapest and graduated at the Art School there; then, in 1938, he got his teacher's degree in drawing.

He first came to Tokay in 1941 to practise his profession and here he arranged his first exhibition in winter, 1941–42. After marrying the daughter of an old Tokay family Márta Csutkai, in 1944 he went to Budapest to teach drawing and spent there four years. They managed to return to Tokay in 1948 which has ever since been providing an inspiring home for his creative work. In the past four decades, he stated example how one could meet all requirements of three professions at the same time.

As a teacher he educated the youth for long years developing their knowledge of drawing and aesthetic sense and increasing their interest in Art with his life showing them example.

As a painter his carreer is indicated by sensible and expressive pieces made up with dynamic pictorial certainty. He is the interpreter of home regions, mostly of Tokay's natural beauty. The picturesque environment serves the subject to his landscapes many times. (Hilly lands, 1967; Up to the vineyard, 1962; Bodrog in autumn, 1971; On the waterside, 1974; Evening on the lake-shore, 1982.). He often deals with the description of the moments of viniculture. (Vine-planting on the hill, 1967; Late October vintage, 1984; Bottom grape vintage, 1984; Aszu–picking on the hill, 1981.). His interest often focuses on other jobs going on in the region, and the life of the town and its characteristic details. (Plank-layers, 1958; Cart with lime, 1961; Winter hillside with yellow house, 1963; Winter silence, 1981; Tokay market, 1983.). His portraits are made with quick creative method. Every time he endeavours to reflect the mentality and character of the person portrayed. (The hair-doer, 1974; Blue self-portrait, 1962; Muser, 1959; Vira, 1977; Zsuzsa, 1982.). His sensible flower pieces foster to love Nature and give aesthetic pleasure (Red tulip bunch, 1962; Still–life with mushroom and sour cherry, 1982.).

His third chosen activity relates with his pedagogical makeup. His humanistic attitude designated him to serve public interests. He made efforts to help his art companions in establishing Art life. Being a young painter, first on his own, he founded a private Colony of Artists in Tokay which is sponsored now by the state. It does not only attract home artists, but in summers, also foreign participants to the picturesque town by river Tisza. He has strenuously and always with the same intensity kept public interest awake in order to raise culture. To secure this he with his companions established the „Zilahy György" Art-Lovers' Circle that has 500 members in this country. For decades he arranged exhibitions with unwearied steadiness involving numerous painters of the country.

Tenkács himself often participated in exhibitions. His pictures, either etchings or made with gouache, aquarelle or oil technics, are characteristically colourful and outlined and often made up with paint patches – showing the varied reflections of the post-impressionalist age. As he paints unambiguously and yet with prospective and modern aspect, his works meet public acknowledgement. His personality and figure is still a firm guarantee to fulfil his various activities completely. Since his retirement in 1975, his creative instinct has even more vigorously glowed up and now he devotes his free time to the poetric description of Tokay regions, the life of its inhabitants and the daily work of wine growers. He is the painter-recorder of Tokay's recent history. For his faith and generosity to public and uplifting culture and for his outstanding artistic activity, he was awarded diplomas and medals. His name has become inseparable from the 900 year old town. The painter, the pedagogue and the organizer Tibor Tenkács is a known and respected personality of the town.

Resümee

Tokaj ist eine der schönsten Landschaften Ungarns, wo sich am Fuße des Tokajer Berges die Flüsse Theiß und Bodrog vereinigen. An den Hängen der Berge dieser zauberhaft schönen Gegend findet die Lese der auf der ganzen Welt bekannten Trauben statt, aus denen der berühmte Tokajer Aszu hergestellt wird. Jahrhundertelang waren die Berge für ihre Trauben bekannt. Nach dem zweiten Weltkrieg ist neben den berühmten Weinen eine solche kulturelle Aktivität dazugekommen, die sich im letzten Zeitraum zu landesweiter Größe erhoben hat.

Tibor Tenkács ist 1948 als Mal- und Zeichenlehrer von Budapest dorthin umgesiedelt und als Ergebnis seiner langjährigen enthusiastischen Arbeit ist die Tokajer Künstlerkolonie entstanden. Seitdem halten sich hier in den Sommermonaten viele illustre Vertreter der ungarischen Malerei auf.

Tibor Tenkács hat seine Jugend verbracht, er absolvierte dort die Hochschule der Bildenden Künste und bekam 1938 sein Diplom als Zeichenlehrer. 1941 kam er zur Ausübung seines Berufes zum ersten Male nach Tokaj und veranstaltete hier auch seine erste Ausstellung im Winter 1941–42. Nachdem er mit der Tochter der alteingesessenen tokajer Familie Márta Csutkai die Ehe geschlossen hatte, gelangte er als Lehrer ab 1944 für vier Jahre nach Budapest. 1948 gelang es ihm nach Tokaj zurückzukehren, welches ihm bis heute bei seinem Schaffen inspirierendes Zuhause blieb. In den vergangenen vier Jahrzehnten gab er ein Beispiel dafür, wie man auf drei Schaffensgebieten jeden Anspruch erfüllen kann.

Als Lehrer hat er lange Jahre die Jugend erzogen, ihr zeichnerisches Können, ihren ästhetischen Sinn entwickelt, ihr Interesse in künstlerischer Richtung gefördert, indem er mit seinem Leben, seinem Schaffen Beispiel gab.

Als Maler begleiten seine gefühlvollen, expressiven, mit schwunghafter malerischer Sicherheit geschaffenen Werke seinen Lebensweg. Er ist der Vermittler der natürlichen Schönheiten der einheimischen Gegenden, in erster Linie von Tokaj. Als Thema seiner Landschaftsbilder diente meistens die malerische Umgebung (Bergäcker 1967, Hoch in den Weinberg 1962, Herbstlicher Bodrog 1971, Am Ufer 1974, Abend am Ufer des Sees 1982). Häufig beschäftigt er sich mit der Darstellung eines Momentes des Weinbaus (Weinanpflanzung auf dem Berg 1967, Lese Ende Oktober 1984, Weinlese am Fuße 1984, Aszulese am Berge 1981). Vielmals sind auch andere, in der Gegend geleistete Arbeiten und charakteristische Einzelheiten der Stadt, ihres Lebens in den Mittelpunkt seines Interesses getreten (Schieferdecker 1958, Kalkfuhrwerk 1961, Winterlicher Berghang mit gelbem Haus 1963, Winterliche Ruhe

1981, Der Markt von Tokaj 1983). Seine Porträts sind mit schnellen Methoden hergestellt. In jedem Falle war er bemüht, den Dargestellten seelisch und charakterlich widerzugeben (Sich Kämmende 1947, Selbstporträt in Blau 1962, Träumend 1959, Vira 1977, Zsuzsa 1982). Seine geschmackvollen Blumenstilleben erziehen zur Liebe zur Natur und bieten einen ästhetischen Genuß (Strauß roter Tulpen 1962, Stilleben mit Pilzen und Sauerkirschen 1982).

Die dritte von ihm übernommene Tätigkeit hängt mit seiner Person als Pädagoge zusammen. Seine humanistische Anschauung erforderte für ihn den Dienst für die Allgemeinheit. Er bemühte sich, für seine Künstlerkollegen das künstlerische Leben zu gestalten. Schon in jungen Jahren schuf er – zunächst aus eigener Kraft – in Tokaj eine Malerkolonie, die seit Jahren jetzt schon mit staatlicher Hilfe nicht nur einheimische, sondern jeden Sommer auch ausländische Teilnehmer in die malerische Stadt am Ufer der Theiß lockt. Zur Entwicklung der Kultur hat er unermüdlich immer mit gleicher Intensität des Interesse das Publikums wachgehalten. Zur Sicherung dessen schuf er mit seinen Kollegen den Kreis der Kunstfreunde „György Zilahy", zu welchem im Lande jetzt schon 500 Mitglieder gezählt werden können. Mit zäher Ausdauer veranstaltete er über Jahrzehnte hinweg Ausstellungen (etwa 300), in die er auch das vielköpfige Lager der Künstler des Landes einbezog.

Tenkács hat auch selbst oft an den Ausstellungen teilgenommen. Seine Bilder, als Stiche, oder in Gouache-, Aquarell-, oder Öltechnik hergestellt, vermitteln mit seiner charakteristischen bunten, strichartigen, häufig aus Farbflecken entwickelten Methode viele verschiedene Gefühle der Lehren des Zeitalters nach dem Impressionismus. Und da er allgemeinverständlich, aber doch vorausschauend mit moderner Anschauung schafft, erringen seine Werke auch den Gefallen des Publikums. Seine Persönlichkeit, seine Gestalt ist heute noch für die Stadt und das Komitat die Garantie für die restlose Erfüllung verschiedener Tätigkeiten. Sein Schaffensdurst ist seit 1975, seit seiner Pensionierung noch stärker aufgeflammt und seine frei gewordene Zeit opfert er weiterhin auch der lyrischen Darstellung der Gegenden um Tokaj, des Lebens seiner Einwohner und der täglichen Arbeit der Weinbauern. Seine Treue, seine Opferbereitschaft für die Allgemeinheit, für die Förderung der ungarischen Kultur und seine herausragende schöpferische Arbeit sind mit Urkunden und Auszeichnungen honoriert worden. Sein Name verwuchs mit der 900 jährigen Stadt; der Maler, Pädagoge, Organisator Tibor Tenkács ist eine bekannte, geehrte Persönlichkeit der Stadt.

SZÍNES TÁBLÁK

I. **Esős hangulat (A Bodrog) 1941.**
Akvarell, papír, 31x47 cm
Jjl. Tenkács 941 X.

Rainy atmosphere (Bodrog), 1941
Aquarelle, paper, 31x47 cm
Marked Tenkács 941 X.

Stimmungsbild bei Regen (Der Fluss Bodrog) 1941
Aquarell, Papier, 31x47 cm
Sign. Tenkács 941 X.

II. **Fésülködő, 1947.**
Pasztell, papír, 48x61 cm
Jjl. Tenkács 947.

Hair-doer, 1947
Pastel, paper. 48x61 cm
Marked Tenkács 947

Das Kämmen 1947
Pastell, Papier, 48x61 cm
Sign. Tenkács 947.

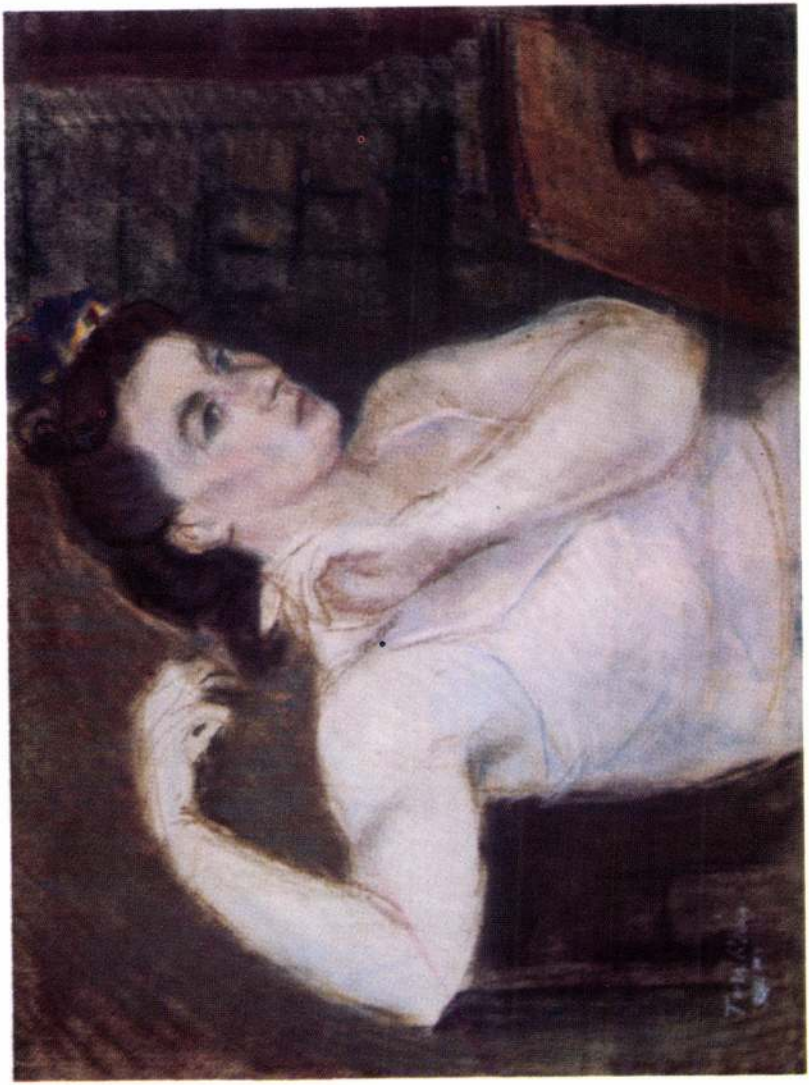

III. **Pallórakók, 1958.**
Olaj, vászon, 65x80 cm
Jjl. Tenkács 959.

Plank layers, 1958.
Oil, canvas. 65x80 cm
Marked Tenkács 959

Stegbauer 1958
Öl, Leinwand 65x80 cm
Sign. Tenkács 959

IV. Merengő, 1959.
Olaj, vászon, 100x75 cm
Jjl. Tenkács 959

Muser, 1959
Oil, canvas. 100x75 cm
Marked Tenkács 959

Der Träumer 1959
Öl, Leinwand, 100x75 cm
Sign. Tenkács 959

95

V. **Téli hegyoldal sárga házzal, 1963.**
Gouache, papír. 48x63 cm
Jbl. Tenkács

Winter hillside with yellow house, 1963
Gouache, paper. 48x63 cm
Marked Tenkács

Berghang im Winter mit einem gelben Haus 1963
Gouache, Papier, 48x63 cm
Sign. Tenkács

VI. **Tokaji ballada, 1967**
Tempera, farost. 124x144 cm
Jjl. Tenkács T. 967

Tokaj Ballad, 1967
Tempera, fibreboard. 124x144 cm
Marked Tenkács T. 967

Ballade von Tokaj 1967
Tempera, Holzfaser, 124x144 cm
Sign. Tenkács T. 967

JUKAI BALLADA

VII. Hegyi földek, 1967.
Tempera, farost. 100x110 cm
Jjl. Tenkács T.

Hilly fields, 1967
Tempera, fibreboard. 100x110 cm
Marked Tenkács T.

Bergland 1967.
Tempera, Holzfaser, 100x110 cm
Sign. Tenkács T.

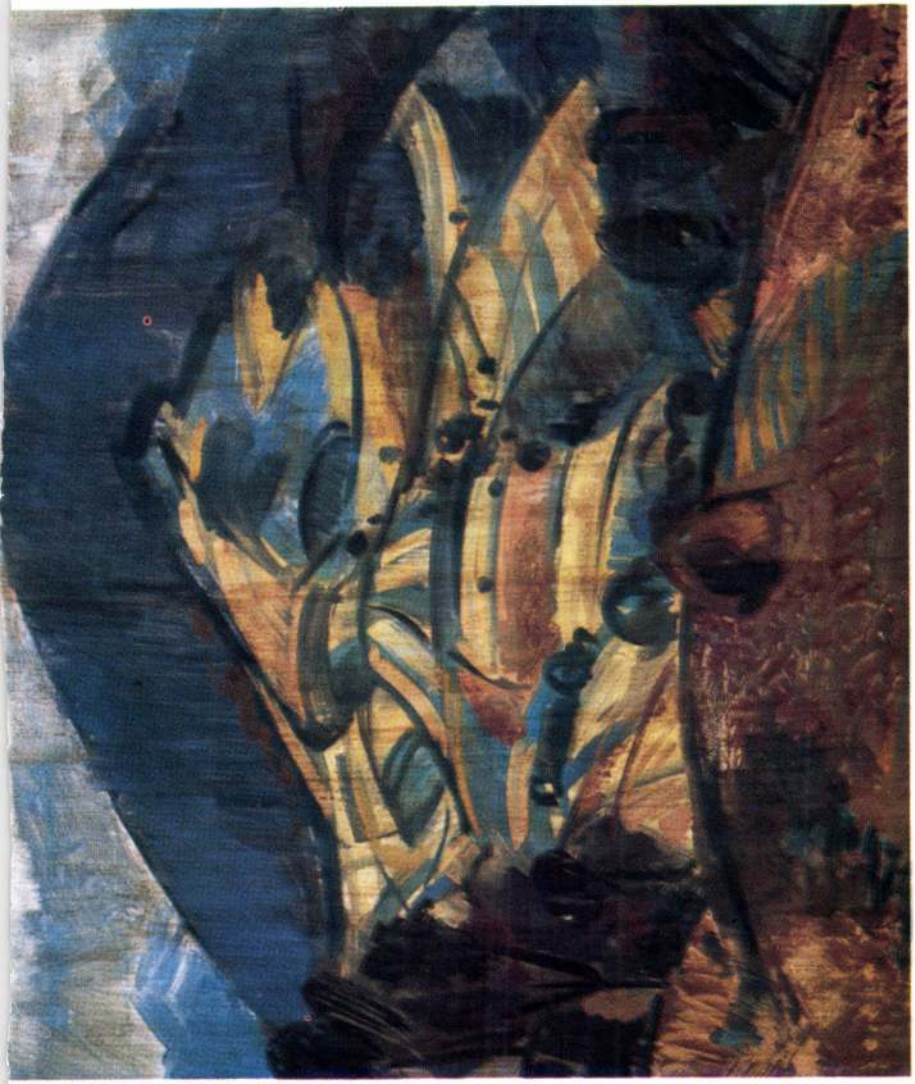

VIII. **Őszi Bodrog, 1971**
Tempera, farost. 60x80 cm
Jbl. Tenkács T.

Autumn Bodrog, 1971
Tempera, fibreboard. 60x80 cm
Marked Tenkács T.

Der Fluss Bodrog im Herbst, 1971
Tempera, Holzfaser, 60x80 cm
Sign. Tenkács T.

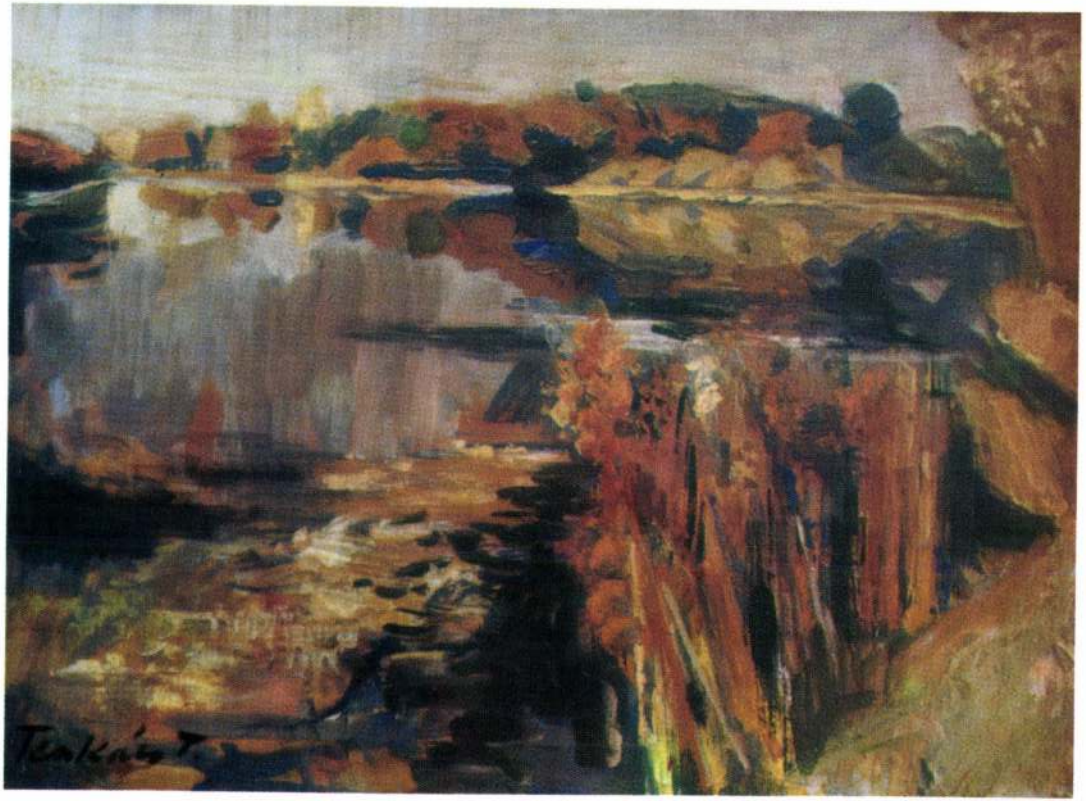

IX. Vörös ház konflissal, 1973.
Olaj, farost, 60x80 cm
Jjl. Tenkács T. 73.

Red house with hansom cab, 1973
Oil, fibreboard. 60x80 cm
Marked Tenkács T. 73.

Rotes Haus mit Droschke 1973
Öl, Holzfaser, 60x80 cm
Sign. Tenkács T. 73.

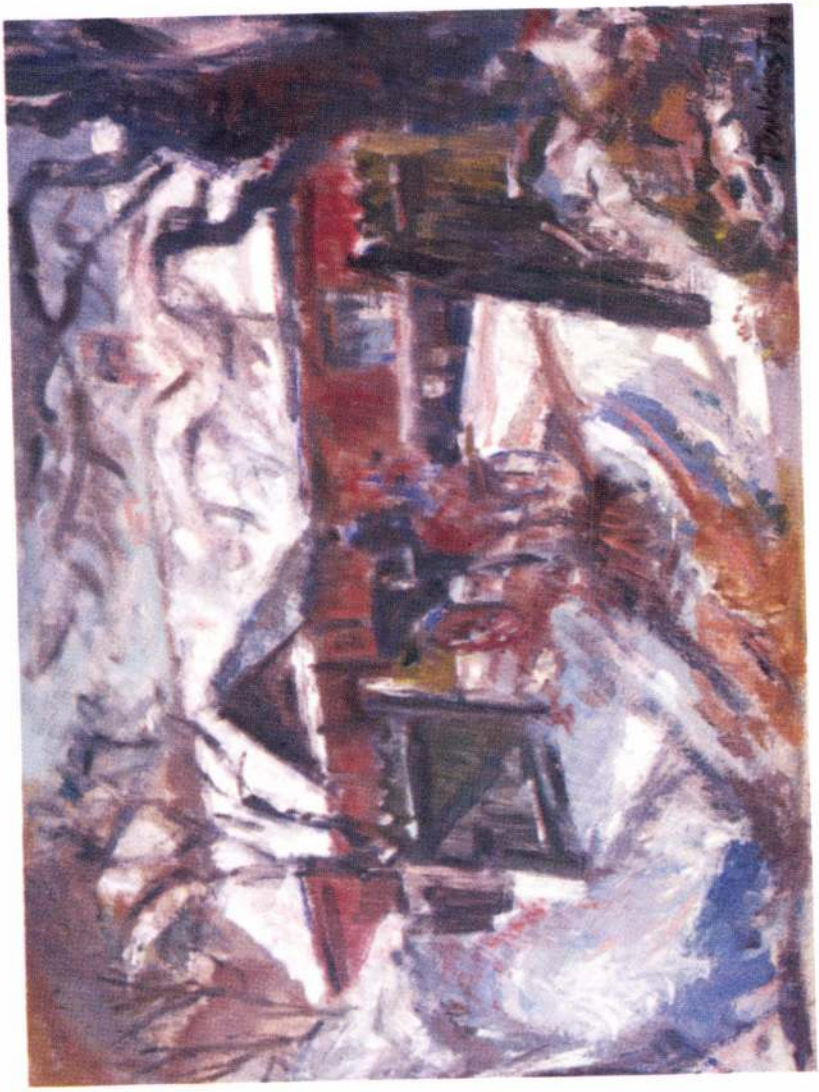

X. **Vízparton, 1974.**
Tempera, farost. 60x80 cm
Jjl. Tenkács

On the water shore, 1974
Tempera, fibreboard. 60x80 cm
Marked Tenkács

Auf dem Ufer 1974
Tempera, Holzfaser, 60x80 cm
Sign. Tenkács

XI. **Aszuszemelés a hegyen, 1981.**
Olaj, farost. 60x90 cm
Jjl. Tenkács '81.

Aszu-picking on the hill, 1981
Oil, fibreboard. 60x90 cm
Marked Tenkács '81.

Aszubeeren-Lesen auf dem Berg 1981
Öl, Holzfaser, 60x90 cm
Sign. Tenkács '81.

XII. Este a tóparton 2, 1982.
Olaj, farost. 34x90 cm
Jjl. Tenkács '82.

Evening on the lake shore 2, 1982
Oil, fibreboard. 34x90 cm
Marked Tenkács '82.

Abend auf dem Seegestade (2). 1982
Öl, Holzfaser, 34x90 cm
Sign. Tenkács '82.

XIII. Este a tóparton 3, 1982.
Olaj, farost. 60x80 cm
Jjl. Tenkács '82.

Evening on the lake shore 3, 1982
Oil, fibreboard. 60x80 cm
Marked Tenkács '82.

Abend auf dem Seegestade (3). 1982
Öl, Holzfaser, 60x80 cm
Sign. Tenkács '82.

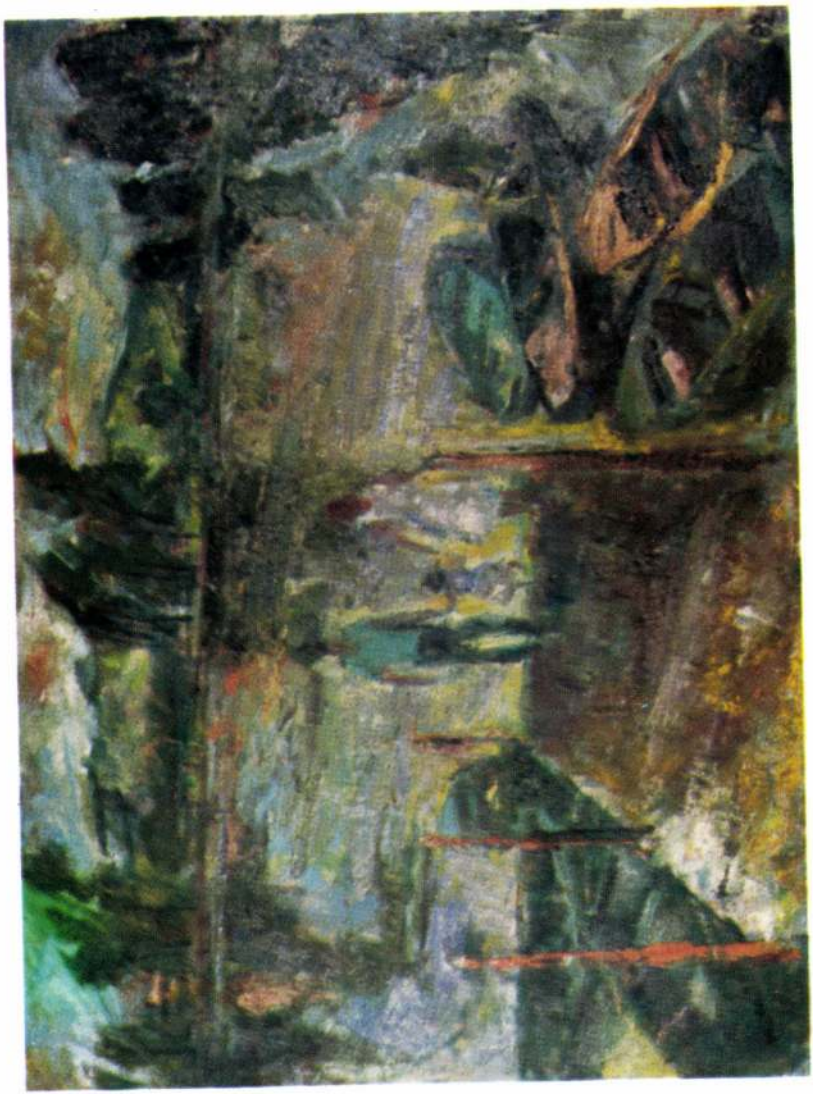

XIV. **Gombás, meggyes csendélet, 1982**
Olaj, farost. 70x50 cm
Jjl. Tenkács 82

Still life with mushroom and sour cherry, 1982
Oil, fibreboard. 70x50 cm
Marked Tenkács 82

Stilleben mit Pilz und Sauerkirsche 1982
Öl, Holzfaser, 70x50 cm
Sign. Tenkács 82.

XV. **Tokaji piac, 1983.**
Olaj, farost. 75x100 cm
Jbl. Tenkács 83

Tokaj market, 1983.
Oil, fibreboard. 75x100 cm
Marked Tenkács 83

Markt in Tokaj, 1983.
Öl, Holzfaser, 75x100 cm
Sign. Tenkács 83

XVI. **Skanzen Cákon, 1985.**
Tempera, farost. 60x80 cm
Jjl. Tenkács 85.

Skanzen in Cák, 1985.
Tempera, fibreboard. 60x80 cm
Marked Tenkács 85.

Skansen in Cák, 1985.
Tempera, Holzfaser, 60x80 cm
Sign. Tenkács 85.

Tenkäs '85

TARTALOM

Előszó 5
Tenkács Tibor festőművész életútja, munkássága 9
Életrajzi adatok 41
Kiállítások 42
Díjai-kitüntetései 44
Irodalom 45
Szövegközti képek jegyzéke 47
Angol nyelvű összefoglaló 51
Német nyelvű összefoglaló 53
Színes táblák 55

A SOROZATBAN EDDIG MEGJELENT MŰVEK

1 DOBOSY LÁSZLÓ: Várak, várhelyek és őrhelyek Ózd környékén (1975) (elfogyott)
2 BENKŐ SÁMUEL: Miskolc történeti-orvosi helyrajra – 1782. Sajtó alá rendezte Szabadfalvi József, fordította M. Kiss Júlia (1976)
3 BAKÓ FERENC: Bükki barlanglakások (1977)
4 KATONA IMRE: Miskolci kőedénygyárak (1977)
5 VASS TIBOR: Jelbeszéd az ózdi finomhengerműben (1977)
6 PETERCSÁK TIVADAR: Hegyköz (1978)
7 VERES LÁSZLÓ: A Bükk hegység üveghutái (1978)
9 SZABADFALVI JÓZSEF: Festett asztalosmunkák Megyaszóról (1980)
10 SZILÁGYI MIKLÓS: A Hernád halászata (1980)
11 FELD ISTVÁN–JUAN CABELLA: A füzéri vár (1980) (elfogyott)
12 VIGA GYULA: Népi kecsketartás Magyarországon (1981)
13 VÉGVÁRI LAJOS: Imreh Zsigmond (1981)
14 SZUHAI PÉTER: A Szendrő környéki falvak paraszti gazdálkodása a kapitalizmus időszakában (1982)
15 PALÁDI-KOVÁCS ATTILA: A barkóság és népe (1983)
16 DÉNES GYÖRGY: A Bódvaszilasi-medence 700 éves története (1984)
17 PETERCSÁK TIVADAR: Népi szarvasmarhatartás a Zempléni Hegyközben (1983)
18 DOBRIK ISTVÁN: Mokry Mészáros Dezső (1881–1970) (1984)
19 DOBOSY LÁSZLÓ: Gömörszőlős, egy gömöri falu néprajzi monográfiája (1984)
20 NAGY KÁROLY: Somsálybánya története (1985)
21 DOBROSSY ISTVÁN: A miskolci vendéglátás története 1745–1945 (1985)
22 KAMODY MIKLÓS: Észak-Magyarország hírközlésének története (1985)
23 VIGA GYULA: Tevékenységi formák és a javak cseréje a Bükk-vidék népi kultúrájában (1986)
24 KATONA IMRE: Az első magyar porcelángyár (Telkibánya) (1986)
25 SZABADFALVI JÓZSEF: Írások Herman Ottóról és a Herman Ottó Múzeumról (1987)
26 GODA GERTRÚD: Ficzere László (1910–1967)
27 TELEPY KATALIN: Tenkács Tibor

A kiadványok utánvéttel megrendelhetők a Herman Ottó Múzeum gazdasági osztályán. Ügyintéző: Veres Ferencné, Cím: 3501 Miskolc, Pf. 4.

Ára: 70,– Ft

Tenkács Tibor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG
1980 DEC 21

1610

Megrendezték az Élet és Tudomány-napot Gyulán

Gyulán a Múzeumbarátok Köre egésznapos Élet és Tudomány-napot rendezett tegnap, szombaton. Az Erkel Ferenc Múzeumban kiállítás nyílt Menyhárt József és Tenkács Tibor debreceni és tokaji festőművészek alkotásaiból, melyet dr. Kátai Ferenc, a Békés megyei Tanács művelődési osztályának csoportvezetője nyitott meg. Délután a városi tanács dísztermében Enyedi G. Sándor Gyula városi tanácselnök megnyitó szavai után dr. Kocsis Ferenc, az Élet és Tudomány felelős szerkesztője, dr. Dankó Imre, a Gyulai Erkel Ferenc Múzeum igazgatója, dr. Öveges József Kossuth-díjas professzor és dr. Vincze Ferenc, a Munka Vörös Zászló rendjével kitüntetett szarvasi Tessedik Sámuel Mezőgazdasági Technikum igazgatója tartottak érdekes tudományos előadásokat. Az eseménysorozat Törzsök Márton, a Hazafias Népfront Gyula városi bizottsága elnökének záróbeszédével ért véget.

os
gí-
tá-
tet
t a
ak-
a
zett
be,
t e-
az

lesztési tervét, egyes hely
megvizsgálják a megye mu
sainak helyzetét, a termel
vetkezetek fejlesztésének
lémáját, másutt a helyiipar
az egészségvédelem helyzet
így tovább. A megyei képvi
csoportok elsősorban azokkal a
kérdésekkel foglalkoznak majd,
amelyek a megyében leginkább
előtérben állnak. Nemcsak a kép-

viszont tovább csökkent.

Nemzetközi viszonylatban sem állunk rosszul: Franciaországban például 28,1 liter, Olaszországban 8,3 liter az évi átlagos szeszes-italfogyasztás, Magyarországon pedig azonos alkoholtartalmú italra átszámítva csupán 6,6 liter.

Az eddigi eredmények annak is köszönhetők, hogy az égetett szeszesitalok árát felemeltük s a Belkereskedelmi Minisztérium rendelete értelmében cukrászdákban, színházak, mozik, iskolák, üzemek, kultúrotthonok, klubok büféjében égetett szeszes-italt nem szabad kimérni.

Az alkoholizmus ellen elsősorban nem adminisztratív rend-szabályokkal, hanem társadalmi úton akarunk küzdeni. Ennek elenére a meglévő rendszabályoknak az eddiginél hatékonyabban kell érvényt szerezni. Véleményem szerint ezeken kívül még

Tenkács Tibor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1958 SZEP 2 4

610

Tenkács Tibor kiállítása

Tokajhegyalja nemcsak borával tett szert világhírre, hanem azzal is, hogy sok dicsőséges történelmi hagyományunk fűződik e tájhoz. Tokaj, Sárospatak, a Bodrogköz és a felső Tiszatáj, népünk szabadságharcainak, a magyar kultúra haladó hagyományainak szellemét őrzi. E tájék ihlető szépségei és történelmi levegője a felszabadulást követő években mind nagyobb vonzóerőt gyakorolnak képzőművészeinkre s különösen a legutóbbi években, amikor a sárospataki Alkotók Házán kívül Tokajban is egy kis képzőművészeti központ alakult ki, sokan keresik fel nyaranta elsősorban a borsodi művészek közül az ottani alkotó otthont.

Tenkács Tibor abban szerencsésebb a vendégművészeknél, hogy ő Tokajt vallhatja szűkebb hazájának. Kiállításainkon ő képviselte először a tokaji tájakról, a tokajvidéki emberek életéről hírtadó művészetet. Emlékszünk még az első megyei kiállításokon kiállított műveire, amikor néhány festménye mellett elsősorban grafikai művei ragadták meg a műértők figyelmét. Azóta is sok értékes grafikájával találkoztunk kiállításokon, folyóiratok címoldalain. Festői munkájában is a pasztell volt elsősorban az az eszköz, amely legjobban »feküdt« művészi meglátásainak.

A miskolci Nevelők Házában most megnyílt kiállításáról hiányoznak rajzai, metszetei, a szorosan vett grafikai alkotások, annál több olajfestménnyel és pasztellképpel találkozunk. Első benyomásunk az, hogy a korábban bizonyos elszigeteltségben dolgozó művész fejlődésére igen előnyösen hatott a Tokajban kialakult kollektív művészeti élet, de meg a maga fejlett bírálata önmaga műveivel szemben és az alkotó gyakorlat folyamatossága. Meglepően nagyot fejlődött technikai felkészültsége, biztonsága, meggazdagodott színkultúrája, a tónusegység iránt való érzéke, festői látása.

A kiállítási terem előhelyiségében kiállított pasztelltájai domborítják ki talán legjobban Tenkács műveinek új és értékes vonásait: színkultúráját és frisseségét, azt a könnyedséget, ahogyan Tenkács ezt a festői eszközt, a színes krétát kezeli és változatos tárgyú, hangulatú és alaptónusú művein összehangzóan értékesíti. Itt egy sor sötétebb, szürkés színekben megbújt költői hangulatú erdei tájsorozat, amott egy sor napfényes, szikrázóan optimista hangulatot árasztó jellegzetes tokaji részlet (Borpincék, Napos feljáró, Sárga ház). Tenkácsnak sikerül ezeken a művein a festői látvány, a fény és árny játékainak kitűnő impresszív rögzítése.

Az impresszív benyomásokat igyekszik megörökíteni olajképein is. Olajfestményei azonban kétféle festői módszert képviselnek. Egyik részük azt a könnyed megelevenítési módszert, amely pasztellképein érvényesül. Ezeken a képein a természetben mozgó embereket, állatokat is ugyanolyan könnyedén odavetett színfoltokkal ábrázolja, mint magát a tájat. Nézzük meg azt a lankás dombos napos tájat, amelyben a lovas szekér körül tevékenykedő emberek vidám színharmóniába olvadnak a tájjal, vagy egyik legsikerültebb rajzban, vonalakban összefogottabb képét, a Tavaszi szőlők közt című, amelynek még tar fái olyan szép stilusegységbe forrnak össze az úton ballagó öregasszony figurájával. Ide kell sorolnunk, mint legsikerültebb kompozíciót, helyesebben mai életképet, Iskolaépítés című művét, amely tartalmilag is, művészi megoldásában is a legigényesebb darabja a kiállításnak.

Az olajfestmények másik része: a vázlatok alapján műteremben készült kompozíciók (Pallórakók, Rajzóra, a tiszaparti hajósok napi életét ábrázoló kép, a Szőlőtaposók, stb.). E képek alapjában jól, kifejezően megfogalmazott kompozíciójának művészi megoldásába már beleszól bizonyos nehézkesség, a részletek festői érzékeltetésének, a tónus összehangolásának bizonytalansága. Megérzésünk szerint Tenkács a sötét színek harmonikus komponálásában, ahol a műterem a külső témák megjelenítéséhez nem ad támpontot, még ingadozó léptekkel halad előre. Így e kompozícióiban még nem találta meg művészi önmagát, saját stílusát sem. De mert ismeri fogyatékosságait, biztosan megtalálja a helyes utat, amire a gyakorlat fogja rávezetni.

A tárlat összképe komoly, lelkes művész elhatározott előretöréséről tanúskodik. Hosszú vívódások, fáradhatatlan munka előzte meg ezt az előretörést s az eredmények biztosítékai annak, hogy Tenkács Tibor mindig nagyobb és igényesebb művészi feladatokat is sikeresen fog megoldani. Tárlata igenigen megérdemli a művészetszerető közönség érdeklődését, a közületek támogatását.

HAJDU BÉLA

!

ORSZÁG

ZEI BIZOTTSAGANAK LAPJA

1958 szeptember 24, szerda

zautasítása okra ütött vissza

a

Államoknak nincs joga úgy tenni, mint elkényeztetett gyermeknek, aki elveszi a labdáját, mert nem akar úgy játszani, mint a többi gyerek. Megtörténhetik, hogy ez lesz az utolsó labdajáték a földön...

Azt mondják, hogy Eisenhowert különösen Hruscsovnak az a figyelmeztetése sértette, hogy sokkal inkább Dulles szócsöve, mintsem a béke hirdetője. Az emberek legjobban akkor reagálnak bőszülten, amikor úgy érzik, hogy a vádnak van bizonyos alapja.« (MTI)

—ooo—

na diplomáciai elismerését

köt a kínai területeken állomásozó amerikai haderők visszavonására.

A világ közvéleménye a Kínai Népköztársaság oldalán áll — írja szerkesztőségi cikkében a Financial

„Munkaszünet"

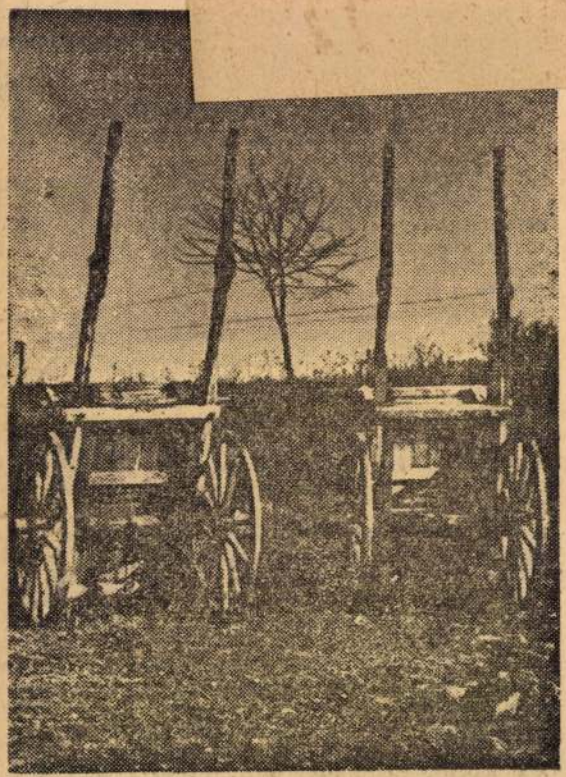

(A III. miskolci országos fotókiállításról.)

Juhász Miklós felvétele.

IPARI HIRADÓ

Nagyjavítás a bányatámhajlítóban

Mind szebb és gazdagabb eredményről ad számot a Lenin Kohászati Művekben működő bányatámhajlítóüzem. Az állandóan fejlődőben lévő üzem tervét mindig teljesíti és túlteljesíti.

A bányatámhajlítóüzem most TMK nagyjavításra állt le két napra, hogy aztán még több lendülettel láthassanak munkához. Kinn a platzon is szorgos munka folyik. Az olló fölé tetőt húznak, amire már régen szükség volt. Munkához kezd egy új hajlítógép is, amely nagymértékben elősegíti az üzemben a termelést.

MDK.

Tenkács Tibor

Szabad Művészet 1949. 2-3.sz. 127.l.

MDK

Tenkács Tibor
tokaji művész

szerepelt a Rákóczi Muzeum termeiben megnyilt kiállitáson.

Linoleumba metszett zsánerképei:

"Szüretelők"
"Öreg napszámos"

Fekésházy Géza /Sárospatak/: "Hegyeljai tájak, hegyeljai emberek"
ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1957. márc. 14.

K

Tenkacs

~~Gyorski Pál~~

~~Hebm Sámuel~~

Horváth Zoltán

Tenkacs Tibor

tovább

Urban Béla

tokaji művének

P. Szabad Művészet

1949. 35 f.

(A ~~[illegible]~~ tokaji szt. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~)

P

[illegible] Vémeter-templom.

26

ágos Bizottsága.

ány	száma:	Hivataltól.	1926
	kelte:		192
	beérkezése:		192

ek száma:

elintézett szám:

áma: 363/1926.

áma:

Dr. Könyi Akos

6 { XII/3.

I.

[illegible] Sebestyén Károly [illegible]

Jenkács Tibor

festő

Szabad Művészet

1957. 469. l.

evőségnek (Műemlékek Orsz. Bizottsága)
Budapest.

n, hogy hivatalos használatra
Orsz. Bizottságának személyi és
nek meg
övid kimutatás
ájus 31.

Kiváló tisztelettel

Cs. Czörnyi Ottó

Tenkács Tibor

Lánd

Szabad Művészet

1952. 10 sz. 508. l.
509. l.

Div. Hintelettel

...nivy 5-én Bohnert M. Endre
plebános

Tenkács Tibor I. é.

Ferkpzomfoiskèvk

1933-34-43. é.

Jegyzetek 161
Illusztrációk 171

MIHÁLY GÉZA

KÉPKERESKEDŐ, KÉPKERETEZŐ ÉS ARANYOZÓ SZAKÜZLETE

Budapest, VIII. ker., Baross-utca 41. szám (Mária-utca sarok)

Telefon: J. 398—86. — M. kir. postatakarékp. csekkszámla 22.466.

KÉSZIT:

Blondel, brüsszeli, barokk, florentini, ampire és léckereteket tetszésszerinti kivitelben, függönytartó karnisokat, minden féle javítási és aranyozási munkákat, kézimunka- és hamutálcákat, festővásznakat és vakkereteket

Képek tisztítását, újbóli firniszelését, restaurálásokat szakszerűen eszközli

Felelős szerkesztő: Dr. Lator Géza igazgató
Felelős kiadó: Magyar Kir. Postatakarékpénztár

Tenkács Tibor

Eger

l.

Szabad Művészet

1948. 336. l

12. 28.

1928. Jak. 9.

A m.kir.valláS- és közoktatásügyi
alatt a keb.számvevőség XII.és Cs
solata.-

Utasitom, hogy S
I. Ménesi út 37.sz. :/ a Müemlék
ból folyó évi október hó 22-én I
sza tett. hivatalos utazásával ka
három /: 73 :/ Pengő 28 fillért
la terhére utaljon ki.-

Budapest, 1927.

rendeletéből: Tihamér Lajos s.k.

Tovább

Tenkács Tibor
Budapest

Thain János
Ersekujvár

Tihor Gábor
Székesfehérvár

Tóta Gyula
Kecskemét

Tóth Géza
Pásztó

Török István
Orosháza

Vadonné Perenyi Irén
Bpest

felvételüket kértek
a Rajztanárok Egyesületébe.

Rajzoktatás 1941.
II. évf. 3. sz. 24. l.

Valonnemyit felvettek
Rajzoktatás. 1941. II. évf. 4. sz. 37. l.

ek 1921. II/21.

Tierbetrieb

Radnich Jung

plebänn

Tenkács Tibor
rajztanár

Tokajból Nyíregyhelyre
helyezték át -

Rajzoktatás

1943. IV. cvf. 9. n
72. l.

Névjegy

A Műemlékek Országos Bizott
tisztviselőkről és egyéb alkalmazot
P. M. számu pénzügy min. körrendelet alapján

1	2	3	
Sorszám	Az igényjogosultna		
	neve	állása	
1	Dr Éber László	előadó	
2	Németh Sándor	titkár	
3	Nagrand Mihály	művezető	
4	Saláth Te		

Tenkács Tibor

fesso

l.

Szabad Művészet

1949. 352.

többször

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS
BIZOTTSÁGÁNAK

Budapest.
IX.Hőgyes Endre-u.10.sz.

Tenkács Tibor

festő

TENKÁCS TIBOR

127.	Épülő hid, I. olaj	1000—
128.	Épülő hid, II. olaj	1000—
129.	Pilótázók, vizf.	400—
130.	Uszályok, vizf.	400—
131.	Cséplőgép körül, vizf.	400—
132.	Udvarban, vizf.	400—
133.	Szérüskertben, vizf.	400—
134.	Vizmeritő, vizf.	400—
135.	Lekvárfőző, vizf.	400—
136.	Cséplés hadaróval, vizf.	400—
137.	Metszetek	eladó
138.	Metszetek	eladó

Nemzeti Szalon 1949. jan.

101. csop. kiáll.

Igen szép szines fa-

metszetek.

Vaja.

Szabolcsm.

Hivatkozva ~~Vaj~~ Vay
Ádám muzeum tábornok
siremlékre ügyében a Tek.
Körjegyzőséghez intézett
135/926. sz. a. kelt iratom-
ra, van szerencsém érteszi-
teni, hogy a Pénzügyminis-
ter úr a ~~Bizott~~ hozzá inté-
zett felterjesztésre válaszol-
va 72.240 – I. fő./1926. sz.
~~ati~~ alatt arról értesíti a
Műemlékek orsz. Bizott-
ságát, hogy a siremlék be-
kerítésének Költségeire
~~targ~~ tárcája keretében

Tenkács Tibor MDK

Nyár, pasztell

Müdsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

MDK

Tenkács Tibor

Tokaj télen, lino
Aljszőlőszüret, "

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tenkes Tibor
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1964 AUG 20.
/1021

...aritanuló Intézetben szép
... mérnök pedig már ugyar
gondolkodni: ho- Jó le
a művelődési házak
...ri tánchellyé is tö...
...ítette a ter-

...TEK

...és a nyúl

...omán.
...házához, ahol már
...tak valamennyien,
...ngatás, nagy id-
...ette.
... legszebb ele-
... ebben az
... Most vet-
...ücs.
...ak a meste-
...ajt rá a foguk,
... aznap, bőjteste
...ak. Eleresztették a
... a kert tisztásán, és
... egy kutyát is hoztak,
... fogocskázzék a nyulacs-
...ával.
Lementek mind a szűcsök a

Tenkács Tibor rajza

Tenkács Tibor
grafikus

M.D.K.

Rajzát állította ki a tárlaton.

Makrai László: Pedagógus képzőművészek országos kiállítása
Művészet, 1965. szeptember - 45 lap.

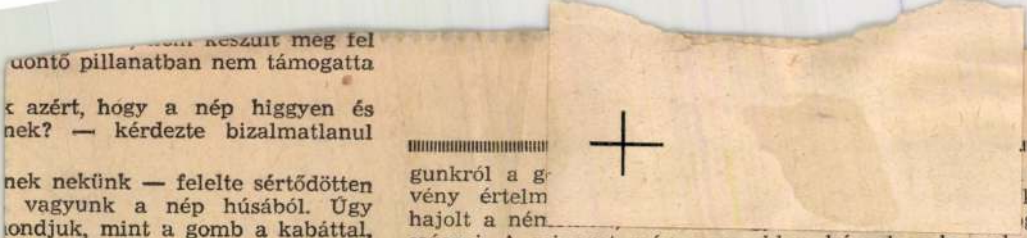

... keszült meg fel
dontó pillanatban nem támogatta

k azért, hogy a nép higgyen és
nek? — kérdezte bizalmatlanul

nek nekünk — felelte sértődötten
vagyunk a nép húsából. Úgy
ondjuk, mint a gomb a kabáttal,

y így van. De mégis, mit tettek

három nap alatt? — álmélkodott

meg csak egy olyan törvényt vagy
n nap alatt kihirdettek és meg-

re nem is került sor. Kormá-
n napig létezett.
tetlenül folytatta:
zt egyáltalán nem használták ki!
öket a proletariátus, amikor még
yzatát se tudták életbe léptetni!
ak önök mellé, mert önök egy
l, hogy felosztják a nagybirtoko-
el önök? Annyit, hogy feszesen
lyesen bevonultak a megszökött
? Ez kevés. Ez megbocsáthatat-
thatták magukat három napnál
látja, már több mint három
, és bízunk benne, hogy örökre!
te ez a sok önbizalom, és hirtelen
áltott fel:

gunkról a g ... tö
vény értelm ... köz
hajolt a nén ... g l
csúszni. A zsineget még szorosabbra húzzuk a hasunkon é
remekül fog, amíg csak el nem űztük Vrangelt. Azután pedi
lesz bőven a mi országunkban gomb is, meg minden egyé
hasznos holmi. Nem kisebb lelkesedéssel fogjuk gyártan
ezeket, mint ahogyan harcoltunk. Addig azonban arra kéren
kedves elvtárs, hagyja békében az én gombomat.

— Bocsánat — hebegte a német, aki heves vitájuk sorá
mindvégig csavargatta Lenin kabátgombját.

Később együtt indultak el egy munkás-klubba, ah
Leninnek gyűlésen kellett felszólalnia.

Nyár volt, Leninnek a sietségtől melege lett, kigor
bolta kabátját, s ekkor — lepattant a gomb, am
lyet vitapartnere oly buzgón csavargatott. L
pattant és elgurult a járdán. Lenin észre se vet
De nem úgy a német. Ő észrevette, még nagyol
zavarba jött, felvette és zsebre tette a gombot. Minden esh
tőségre — ezt gondolta —, aztán valahogy módja lesz hel
rehozni baklövéseit.

Miután a klubban a gyűlés véget ért — Lenin a szovj
hatalom időszerű feladatairól, a katonai és a termelési ar
vonalról beszélt —, ismét kiléptek az utcára. Ekkor a ném
elképedve látta, hogy Lenin kabátjának minden gombja
helyén van. Hát ez miféle csoda? Hiszen Lenin alig tíz perc
tette le a teremben a kabátját, és maga mögé, a székre rakt
Kinek sikerült ez alatt felvarrnia a gombot? És honnét vett
Kétségtelen: az ország vezetőjének öltözékét egy külön en

1021

Tenkács Tibor rajza

Terhes Tibor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964
BORSODI SZEMLE

1021

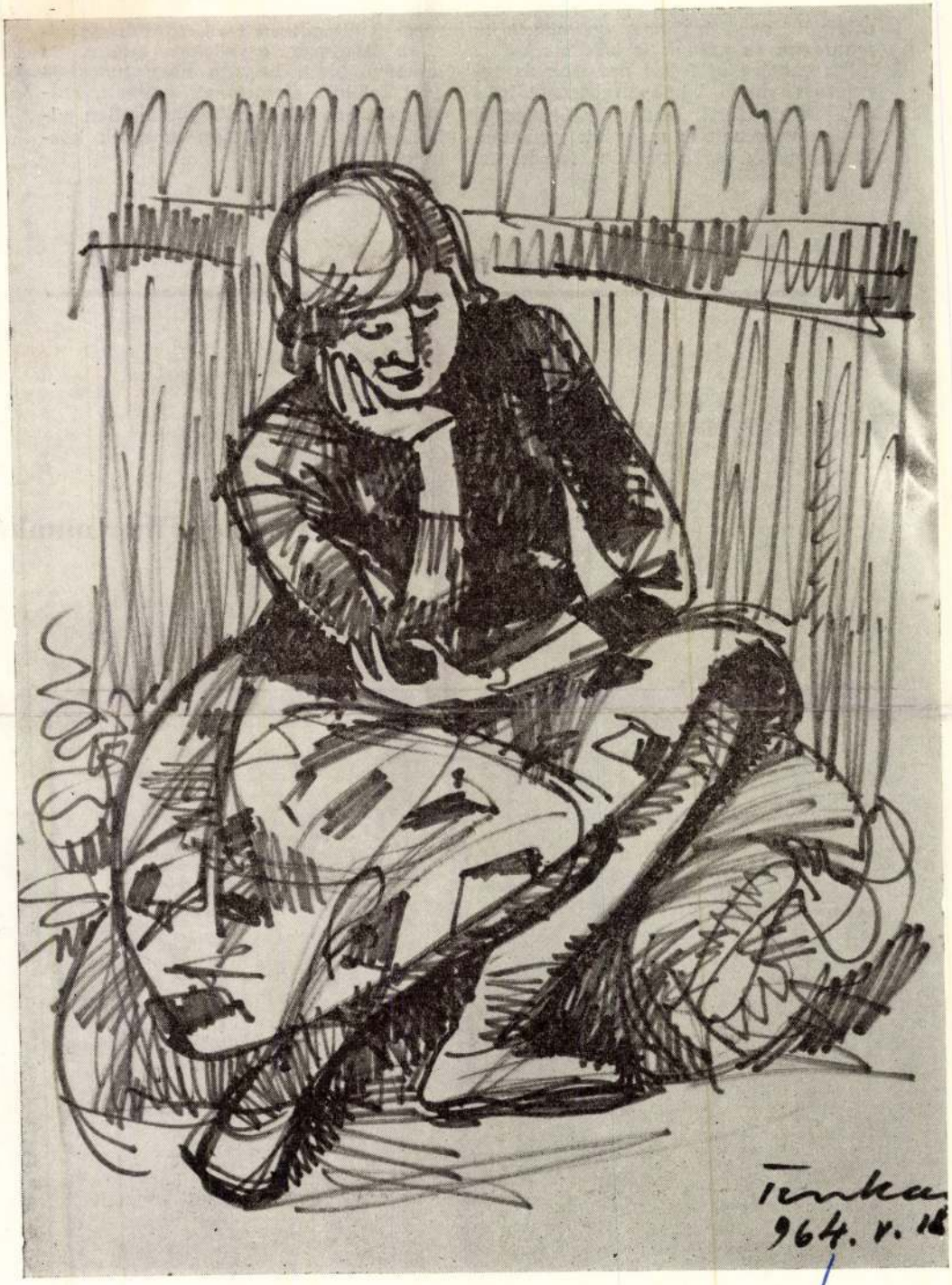

csőségét egy értékes gyümölcsfajta fenntartsa és nálunk is hirdesse."

Szerencsére új fajtái nemcsak az országos és helyi lapokban összegyűjtött cikkekből váltak számomra ismertté, hanem városunk és megyénk területén, de az ország egyéb részein is sikerült még jó állapo
tásra alkalma
lehetővé teszi,
évet felölelő életútjának értékeit, számunkra ma még felbecsülhetetlen alkotásait a gyakorlatban tehessük közkinccsé.

MŰVÉSZET, IRODALOM

Tenkács Tibor munkáiból

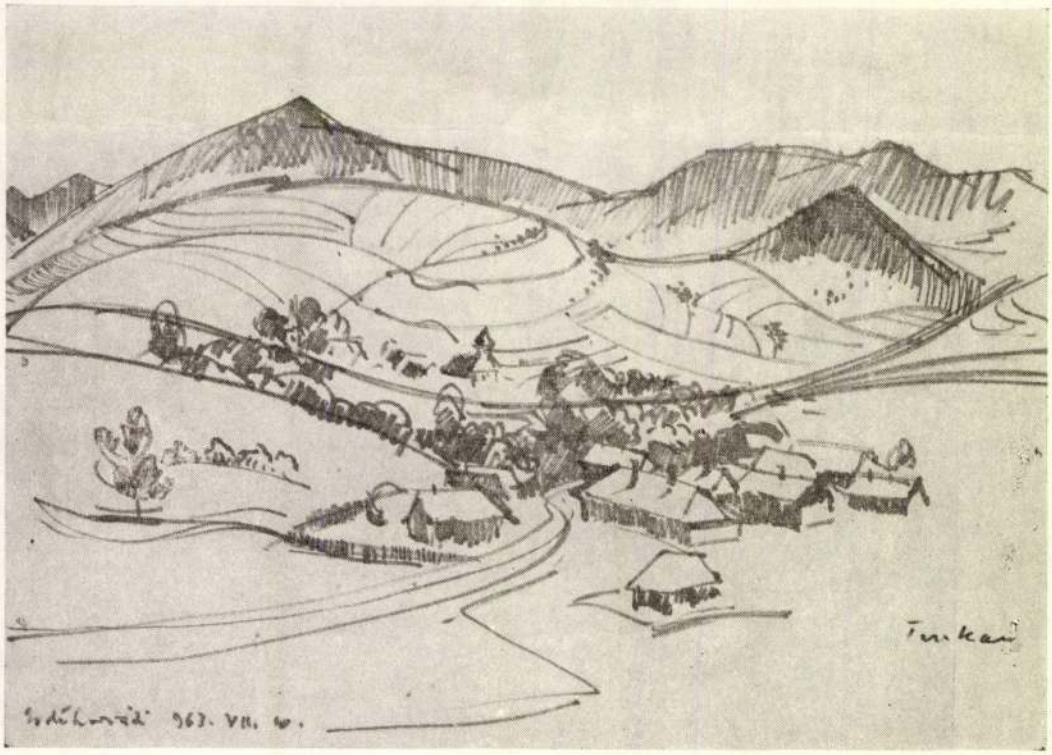

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tenkács Tibor

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 MÁJ 23

1021

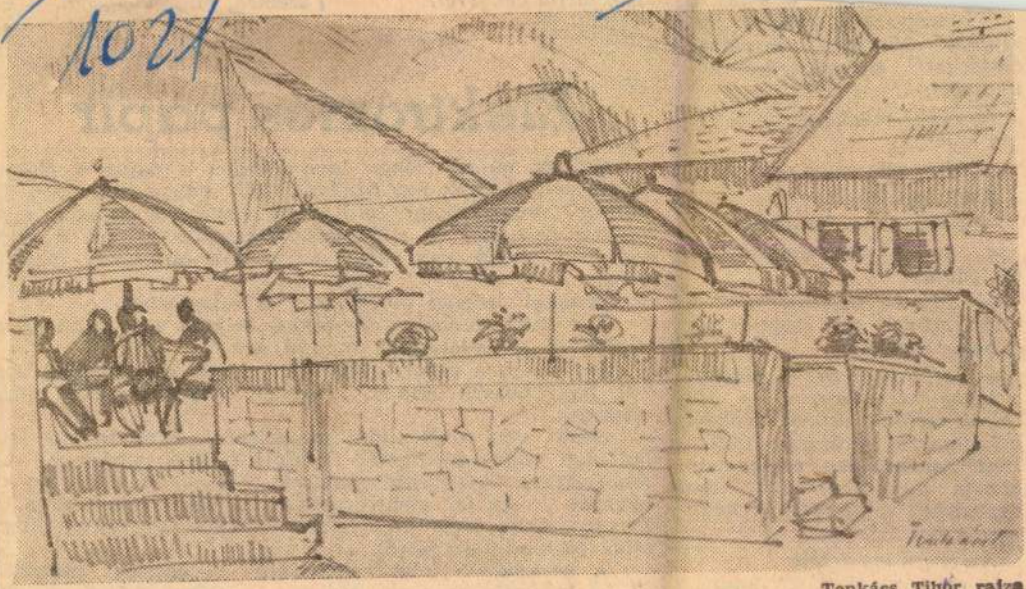

Tenkács Tibor rajza

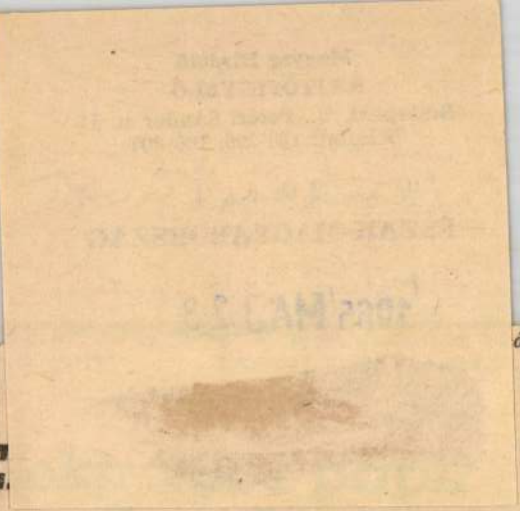

... úgy fájt a hasa, hogy a földön fetrengett kínjában, jajgatott, ájuldozott, gyógyszerért könyörgött.

Az orvos megkérdezte a beteg kísérőit:

— Mit evett ez az ember?

Azok így feleltek:

— Friss, forró kenyeret.

Az orvos parancsot adott szolgáinak:

— Adjatok valamit, ami a látást erősíti, azt cseppentem a beteg szemébe!

— Jaj, doktor úr! — kiáltott a beteg kétségbeesve. — Ne tessék tréfálni velem! Nekem a hasam fáj, ordítanom kell a kíntól, maga meg a szemem akarja gyógyítani! Mi köze egymáshoz a szemcseppeknek meg a hasfájásnak?

Az orvos így felelt:

— A látásod kell rendbehoznom, hogy észrevedd: mi

többé forró ... ább a

E

Száraz, meleg időben igen könnyű a papírost elektromossá tenni. Csak egy kefével, vagy száraz tenyérrel kel többször megdörzsölni. Ez a papír azután hozzátapad a kezedhez, arcodhoz, a ruhádhoz. Vastagabb papírt is elektromossá tehetsz úgy, hogy az kisebb tárgyakat magáho vonz.

Ezekkel érdekes mutatványt is végezhetsz.

Egy szék gömbölyű támlájára helyezz egy botot egyensúlyba és a társaságnak mondd azt:

— Tessék a botot kibillenteni ebből a helyzetből anélkül, hogy hozzányulnánk, ráfújnánk, vagy a széket elmozdítanánk.

Senki sem fogja tudni megcsinálni. Erre te egy levelező lap nagyságú papírt dörzsölj erősen ruhádhoz, vagy többszörösen összehajtott papírost a hónaljad alatt szorítva húzz át-át. Az így elektromossá vált papírt közelítsd a bo fogantyújához, mely erre lassan kibillen egyensúlyi állapotából és leesik a székről...

A kísérlethez feltétlenül száraz — esetleg melegítet papírt használj, és a szövetdarab is legyen száraz, melyhe dörzsölöd. Ellenkező esetben nem fog sikerülni a kísérlet

MDK

Tenkács Tibor

Cséplés hadaróval, vf.

Metszetek

Metszetek

lel. Csop. kiáll. N.Szal. 1949. jan.

Tenkács Tibor.

tokaji festőművész.

arcképpel, tájképpel kézül a mjelvánosság elé lépni.

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Jún. 15.

Tenkedes Tibor.

takaji jeztűnünk.

oveképpel, tájkeppel hívül a nyilvánosság elé lépni.

Akademiaposztság, Budapest, VI. Szt. Jan. 15.

Tenkács Tibor IV. éves

A Képzőmův. Főiskola kiállításán a Kultuszminisztérium 100 pengős díját kapta szines livometszeteiért

Magyarság 1937 IV. 9.

Tenkács Tibor

Pedagógusképzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett, Iskolaépitész c. képével.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek az Ernst Muzeumban

Rajztanitás 1959. IV.sz. 29-30. l.

Tenkács Tibor M.D.K.

Művei a kiállitáson

A pedgógusművész konfliktusa
Gondolatok a IV. Orsz. Pedgógus Képzőművészeti Kiállitáson
Köznevelés 1965. febr. 26.

MDK

Tenkács Tibor

Tokaj télen, linómetszet

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 25.l.

Tenkács Tibor

40 képből álló kiállítása nyílt meg a Szőnyi István teremben.

Észak magyarország 1962. dec. 16. 10. l.

MDK

Tenkács Tibor

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 jun.

Jenkács Tibor

107. Tokaji hid környéke, rézkarc, 20 x 30 cm.

Érsek Nagymagyi Területi képzőművészeti kiállítás. 1965. Bp.
Kat. bev. Aradi Nóra

Jenkás Jibor

63. Lékvágó, pant. 50×64
64. Jél, pant. 50×64

Ének M.o-i tesületi képz. műv. kiállítás 1966
kat. bev. Aradi Nóra Bp. 1966

Tenkács Tibor

Téli táj - rajz

/tepr./

Északmagyarország 1965. jan. 10. 6. l.

Tenkács Tibor

Rakodás

– rajz

/ repr. /

Északmagyarország 1965. jan. 17. 6. l.

M.D.K.

Tenkács Tibor
festő

Tájképei szerepelnek a tárlaton.

Pozgány Ö. Gábor: A Sárospataki Galéria
Művészet, 1968. julius - 22 kep

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tenkács Tibor

KÖZNEVELÉS

1965 NOV 17.

1021

Tenkács Tibor rajza (Tokaj)

tályok jöttek létre és üzemgazdasági, szervezési és egyéb, távolról sem lélektani jellegű tanszékeken is új bázisai alakultak ki az emberi tudattal, a személyiséggel, az emberi magatartással és a tevékenységgel foglalkozó tudományos kutatásoknak.

A nagygyűlés iránti érdeklődés már a szervezés időszakában is mutatta, hogy jelentős lesz a résztvevők száma. Ez a feltételezés beigazolódott és az üléseknek átlagosan mindig mintegy 700—800 résztvevője volt. Ennek magyarázata, hogy a pszichológia nagy népszerűségnek örvend. A résztvevők között nemcsak az e tudományt művelő szakemberekkel találkoztunk, hanem azokon a területeken dolgozó szakemberekkel is, akik a gyakorlatban a pszichológia eredményeivel találkoznak. Ez érvényes a pedagógiai, pszichológiai, klinikus pszichológiai és munkalélektani gyakorlatra egyaránt.

KI KELL EMELNÜNK e helyen, hogy a résztvevők között igen nagy számban szerepeltek pedagógusok. Nem is gondoltunk volna arra, hogy egy ilyen kongresszus a vidéket is megmozgatja és a nagyobb vidéki városok mellett a kisebb helyek is (pl. Vecsés) képviseltetik magukat. Vidékiek az előadók sorában is szerepeket vállaltak.

A pszichológiai nagygyűlés plenáris ülésén az Aka-

mányt, ha az eg
rekben is érvény
A következő e
lélektani laborat
aki *„A tükrözés*
kapcsolatának re
gondolatokat ism
mára csak persp
A pedagógusok
váč, a Szlovák Tudományos Akadémia Kísérleti Pszichológiai Intézete igazgatójának előadása *a többnyelvűség pszichológiai aspektusáról.*

A PLENÁRIS ELŐADÁSOK UTÁN a nagygyűlés négy helyen párhuzamosan megtartott szekció ülések keretében pergette le a 15 percnyi időtartamra korlátozott előadás-sorozatát.

Az általános pszichológiai szekció előadásai — szám szerint 19 — főleg pszichofiziológiai jellegű, vagyis alapkutatásokról számoltak be. Egyes referátumok a magasabb idegműködés tanulmányozására vonatkoztak elsősorban az embernél, mások viszont ugyanezt a problémát taglalták állatkísérleti vonatkozásban. Ezek az előadások arról tanúskodnak, hogy az általános pszichológiai tudományos munka igen

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1968 MÁJ 19

Tenkács Tibor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

FALUSI UTCA

1021

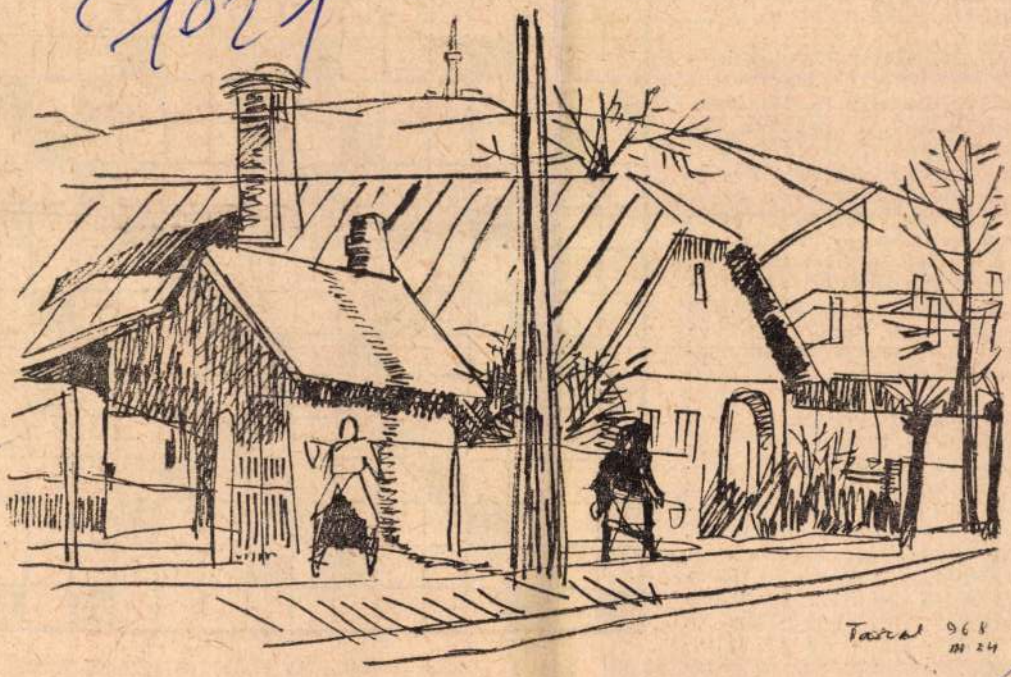

Tenkács Tibor rajza.

FEJTŐRŐ

Bajor Gizi

VIZSZINTES: 1. Ezzel a címmel jelent meg az a könyv, amelyben a kortársak emlékeznek a nagy művésznőre. 13. Északi pénz. 14. L. Z. I. 15. Baranya megyei község (+'). 16. Kis ház. 17. Bajor Gizi egyik felejthetetlen szerepe. 21. Négy — németül. 22. ...for, kanalas orvosság. 24. Állami Biztosító. 26. Járhatatlanná teszi az őserdőt. 28. Ez a szalonna a legjobb paprikásan. 29. P. S. 30. Rövid lejáratú kötelezvény. 32. Zörgő hangot adó. 34. Pest megyei város. 35. Hegycsúcs. 37. Nem egészen — feltűnő színű. 38. Németül — engem. 39. Rag. 40. Juttat. 42. Névelős állóvíz (—'). 43. Szeszes ital. 44. Férfinév. 46. Sporting, trikó. 47. Kis patak. 48. Papírmérték. 50. Hálóban a labda. 51. Névelővel — felhívás. 53. Kikönyörög. 55. Azonos betűk. 57. Település Texasban. 59. Majdnem szerencsejáték. 60. Formátlan, alaktalan (magánhangzó hibával). 62. Harapj. 63. Állati lakhely-e? 64. Hálóban a labda. 66. Z. N. Z. 69. Az 23. Szerzőpár; művük Bajor Gizi címmel jelent meg. 25. A közölt könyv előszavát írta. jó része. orsó közepe. 70. Juttat. 72. Y.

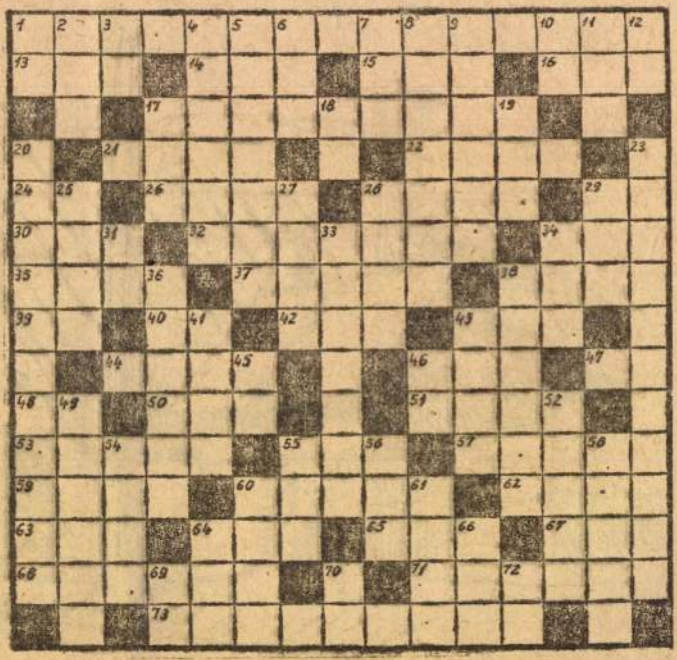

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tenkács Tibor

önbséget. Az elmúlt heti számban közölt rejtvény megfejtése: *Írók és olvasók nagy találkozója, országszerte az ünnepi könyvhét, Benjámin, Simon.*

Könyvet nyertek: *Nyitray Lajos* Miskolc, I., Hunyadi u. 50., *Szilvási Józsefné* Mezőkövesd, Margit u. 11. sz., *Bősze Zsuzsa* Tata, Baji u. 35. sz. 4. épcső, fszt. 1.

A könyveket postán küldjük el.

Jó tanács az üdüléshez

A pihenést, akárcsak a munkát, jól kell beosztani. Nem helyes egész nap az ágyban heverészni, de éppígy nem helyes reggeltől estig túrázni és nem ajánlatos órákat tölteni a vízben sem. Utóbbi főleg a meleg vizű fürdőkben szokásos. A középkorú, vagy még idősebb üdülők, akik közül sokan nemcsak reumások, hanem magas vérnyomásúak is, vagy szívbántalmakban szenvedők, szívesen töltenek [illegible]

rofil szerepét és a na[illegible] hatását — a fotoszintéz[illegible] a növények életfolyamat[illegible] Forradalmi-demokrata [illegible]

— A VIETNAMI nép[illegible] segítésére indított akc[illegible] csatlakoztak a Lenin Koh[illegible]ti Művek valamennyi [illegible] részlegének dolgozói. Szolidaritásuk kifejezéseként havi fizetésük egy százalékát ajánlották fel.

— KÖRZETESÍTIK a vasúti forgalmat a közeljövőben a Miskolc—Hidasnémeti és a Szerencs—Hidasnémeti vonalon. A szakértőkből és a járás intézményeinek illetékeseiből álló bizottság helyszíni szemlén vizsgálja majd meg a körzetesítés lehetőségeit.

— A NÉVADÓJUK: Martos Flóra. Ünnepélyes taggyűlést tartottak a közelmúltban az Északmagyarországi Vegyiművek hivatalházának KISZ-esei. A magyar munkásmozgalom egyik harcosának, Martos Flórának nevét vette fel az alapszervezet.

— SZANDAI Sándor szob[illegible]művész alkotásaiból ki-

szervez tanfolyamokat a megyei tanács. Ebben az esztendőben 840 hallgatója lesz az előadásoknak.

A nők fölénye

A gyengébb nem átlagéletkora nemrég még csupán 2—3 évvel volt magasabb a férfiakénál. Mostanában azonban már Európában 4—5 év a fölény a nők javára. A szovjet nők általában 8, a lengyel nők csaknem 6 évvel élnek átlagosan tovább, mint a férfiak.

Hogy miért élnek hosszabb ideig a nők? Erre a tudomány ma még nem tud választ adni...

BONYÓDLIGETEN üdül

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS
1961 DEC 22

1021

KIÁLLÍTÁSOK

Tenkács-kiállítás Tokajban

Xantusz Gyula és Zilahy György után egy helybeli neves pedagógus-festőművész, Tenkács Tibor legújabb műveit mutatta be a tokaji helytörténeti múzeum.

Tenkács már két évtizede Tokaj és Hegyalja szépségeinek festő-tolmácsolója; most is hű maradt e vidékhez, s ezt legszemléletesebben *Tokaji ballada* című kompozíciója dokumentálja. Egy helybeli, múlt századi — azóta a nép ajkán balladává vált — történetet jelenít meg. Többi képén inkább a természet szépségeit ábrázolja. Erről vallanak a címek is: *Tavasz, Szőlőhegy, Márciusi domboldal, Októbervégi táj* stb.

Távol áll az impresszionizmustól. Formanyelve summázó, a lényeget tömören összegező, kompozíciója a témára jellemző színakkordokra épül. Előadásmódja a posztimpresszionisták atmoszférikus oldottságához hasonló, de beépítette kompozícióiba a konstruktivizmus szerkezeti tisztaságát is. Ez a világos, tömör festői nyelv teszi oly élvezetessé műveit. Valamennyi festészeti technikának kitűnő mestere. Nagyobb kompozícióri jórészt műteremben gondosan kiérlelt temperaképek. A természetben készült gouache-munkái őrzik leghívebben az élmény frisseségét. Hogy milyen sok tanulmánnyal érkezett a szuggesztivitáshoz, azt tusrajzai érzékeltetik legszemléletesebben.

Áron Nagy Lajos kiállítása

Áron Nagy Lajos kimagasló tehetségeink közé tartozik. A Csók Galériában rendezett újabb kiállítása az eddigieknél is nagyobb sikert aratott. Mint székesfehérvári rajztanár a posztimpresszionista hagyományokból indult ki, de stílusát teljesen egyénivé érlelte. Régebbi képei is elsősorban lírai hangulatú mondanivalóikkal tűntek ki; a mostaniaknak még inkább ez a legfőbb értéke. Vannak bravúros tanulmányjellegű művei is. Sok festő megelégszik a látott világ lefestésével, ő nem. Tájképei nem egyszerűen a Velencei-tó vizének, vagy a füzesek ágkoronáinak megörökítői, hanem különös életérzéseket sugallnak. A lírai érzések tolmácsolása érdekében rendszerint mély színeket használ és leegyszerűsíti a természeti részleteket. Néhány görög földön készült képe a görög tragédiák hangulatait idézi.

Dr. Maksay László

mtani mu-
jelentik. A
ányai bizo-
ranglistán
dményt *vi-*
ik. Legegy-
sztráló mé-
edményeket
l venni, de
t tekinteni,
ozónak (tu-
i jegynek).
zák a teszt
ározzák a
, hogy egy
rmálják. A
góriába tar-
tjának sta-
lett véletlen
nérendő is-
ális eloszlá-

a „merítés",
z az etalon.
kétely ab-
gy nincs ki-
nak mérésé-
n az egyéni
ormális" el-
in feltételez-
llentmondás
nak látszik:
r idem eljá-
nyegbeli sa-

tesztek megbízható mérőeszközök, például a pályaválasztásban, a tanulmányi előmenetel megállapításában, bizonyos konkrét feladatok elvégzésére való alkalmasság vizsgálatában.

A fent említett ellentmondások érdekes módon éppen nyugati pszichológusokat arra késztettek, hogy lemondjanak a teszteredmények pszichológiai elemzéséről. Aligha van igazuk, valószínű, hogy a jelenlegi szisztémák és kiindulópontok, koncepciók *felülvizsgálatát* kellene elvégezni. Ez feladata a marxista pszichológiának is. *Nem a tesztek tagadása, hanem felülvizsgálatuk és alkalmazásuk kritikája szükséges.* Az utóbbi években lezajlott hatalmas ipari fejlődés és a vele járó oktatási reformok útkeresése is ezt követeli.

Tenkács Tibor

Tenkács Tibor

festő m. kiállítása a tokaji hely-
történeti múzeumban.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 16. 4. o. Napló

MDK.

Tenkács Tibor

Kiállitási hir

Északmagyarország 1966 dec.17.

Tenkács Tibor MDK

Aratás, lino

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Tenkács Tibor MDK

Tokaj télen, linó

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Tenkács Tibor

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1967 juni.11.

Tenkács Tibor

Tokaji festő - rajztanár.

"Rajzóra" /repr/

Rajztanitás 1963. II, sz 5.1.

Tenkács Tibor

a nolid, kellemes impressionisztikus akvarell bijárt útját követte a Nemzeti Szalon 101. kiállitóncán kiállitott műveiben.

Rabinovszky Márium: Budapesti kiállitások — A Nemzeti Szalon 101. csoportkiállitása. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 80. l.

Tenkács Tibor MDK

Kőbánya környéke, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Tenkács Tibor

Tiszakanyar, fam.

II. Miskolci orsz. grafikai biennale

Herman O. Mus. 1963.

MDK.

Tenkács Tibor

Kiállitási hiradás

Északmagyarország 1966 okt.3o.

Tenkács Tibor

Salgótarjáni helyi képzőművészeti kiállításon gouache-okkal és linóleummetszetekkel szerepel. Festménye: „Önarckép".

említve.

Napjainkban, 1962. 7. szám, 4. oldal.

Tenkács Tibor

Kiállítása jún. 23-án nyílt a tokaji gimnáziumban. 43 képét mutatta be. Gouache.

emlitve.

Napjaink, 1962 5. szám, 4. lap.

Tenkács Tibor

Önarckép.

festmény, reprodukció.

Napjaink. 1962. 7. szám, 4. kép.

Tenkács Tibor

Új takóhás

lincó, reprodukció

Napjaink, 1962 5. szám, 4. lap.

Tenkács Tibor

„Szőlőművelés c. műve Sárospatakon.
„Hegyaljai tájak - hegyaljai emberek"
c. kiállításon.

emlékére.

Napjainkért 1962 4. szám, 2. lap.

Tenkács Tibor

tokaji festőművész. Kiállítása június 23-án nyílt meg a tokaji gimnáziumban.

Emlékül.

Napjaink, 1962. 4. szám, 12. lap.

Tenkács Tibor

A Műcsarnokban, a IX. Magyar Képzőmű. Kiállításon grafikái.

emlétve.

Napjaink, 1962. 3-szám, 12. lap

Tenkács Tibor MDK

tokaji hajóépitése
szerepelt a kiállitáson.

Hegyi József: Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek.
Képzőművészeti kiállitás Sárospatakon.

Borsodi Szemle. 1963.5. sz. 88-89.l.

Tenkács Tibor

A mezőről hazafelé / rajz /

— repr. —

Északmagyarország 1964. aug. 20. 4. l.

Tenkács Tibor

Gerblyézők - rajz

/kept./

Északmagyarország 1964. aug. 16. 7. l.

Tenhács Tibor

Két rajza – erdei tisztás

– munkába

/repr./

Északmagyarország 1964. okt. 18. 6. l.

Tenkács Tibor

Gouache-ai a hegyaljai művészet sárospataki kiállításán kitűntek.

Hegyaljai tájak - hegyaljai emberek

Északmagyarország 1962. jun. 16. 4.1.

Tenkács Tibor

2 kajza /képt./

É szakmagyarország 1964. jul. 19. 6. l.

Terhács Tibor

Kubikusok

- rajz

/képr./

Északmagyarország 1964. nov. 1. 6. l.

Tenkács Tibor

Önarckép, gouache

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.
1967. Salgótarján, Egyr, Miskolc, Sátoraljaujhely

Tenkács Tibor

A városi tanács II. díját nyerte el
a megyei képzőművészeti kiállításon.

Megyei képzőművészeti kiállítás
nyílt Sátoraljaújhelyen
Északmagyarország 1962. szept. 4.
4. o.

MDK

Tenkács Tibor

Nyár, pasztell

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 21.1.

A geodézia és bányamérés oktatás jelentősége a bányamérnökképzésben

HOVÁNYI LEHEL

A *geodézia* egyik feladatkörébe tartoznak azok a munkálatok, amelyek a földfelszín mérésével, annak ábrázolásával és az ezekkel kapcsolatos számításokkal foglalkoznak. A mérések eredménye alapján térképeket, helyszínrajzokat készítünk a Föld felszínéről. Ezeknek a térképeknek fel keli tüntetniük a Föld felszínén levő vonalakat: hegyeket, völgyeket, vízfolyásokat, mesterséges határvonalakat, épületeket, létesítményeket és az egyes pontok közötti szintvonalakat is.

A Föld felszínét ábrázoló térképek elkészítéséhez mérési műveletekre, a méréseknek az elvégzéséhez pedig különféle mérőműszerekre van szükség. A geodézia tehát elsősorban a mérőműszereket ismerteti.

A műszerek ismertetése után foglalkozik azokkal a mérési módszerekkel, amelyekkel a Földön levő pontok egymáshoz viszonyított helyzetét meghatározhatjuk. A mérések alapján kiszámított értékek segítségével szerkesztjük meg a térképet, amely kisebbített és hű képét adja a természetben levő vonalaknak.

A geodézia a mérnöki tevékenység legrégibb ága. Földmérési munkák már az ókorból is ismeretesek. A Mezopotámiában feltalálható ősrégi öntözőberendezések létesítése megfelelő geodéziai ismeretek nélkül el sem képzelhető. A régi görögöknél is fejlettek voltak a geodéziai ismeretek. A rómaiaknál külön földmérők, ún. agrimensorok működtek. Ezek vezették a földterületek nyilvántartását, a kataszteri nyilvántartásokat.

Később a kereskedelem fejlődésével a tengeri hajózás tette szükségessé az egyre pontosabb térképeket.

A földmérési eljárások fejlődése nagy lendületet vesz a XIX. században, amikor az egyes államok az adózást a föld területe és annak jövedelme szerint vetették ki.

A *bányamérés* a bányamérnöki tevékenység alapját képezi. Lényegében a geodéziának önálló és különleges része. A bányaműveletekkel kapcsolatos mérési, számítási és térképezési feladatokat öleli fel.

Múltját tekintve szintén az ókorba nyúlik vissza. A bányamérési munkálatok közé sorolható és első áttörési mérésnek tekinthető munka az i. e. VI. századból való, kb. 1 km hosszú samosi Eupalino s vízvezető tárójának kitűzési mérése.

Magyar vonatkozásban a legrégibb bányamérési feladatok a magántulajdont védő bányahatármegállapításokkal függtek össze. Az 1573. évi bányarendtartás már külön bányamérőkről intézkedik.

A mai bányamérnökképzés szempontjából a geodézia és bányamérés oktatásának jelentősége abban áll, hogy megismerteti a bányamérnököket a bányászati tervezésekkel, kivitelezésekkel és a bányák üzemeltetésével kapcsolatos összes külszíni és bányabeli mérési, számítási és térképezési munkákkal.

A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen a geodézia és bányamérés tárgyak oktatását a Geodéziai és Bányaméréstani Tanszék végzi.

A tanszék az oktatás keretében a bányaművelő szak részére a „Geodézia" és „Bányaméréstan" tárgyak előadásait és gyakorlatait tartja. A geológus és olajbányász szak részére „Geodézia és térképrajz", a bányamérő ágazatos hallgatók részére a bányaművelőkénél részletesebb „Bányamérés", továbbá „Bányatérképezés és Tervezés" címen tart előadásokat és gyakorlatokat.

mörülésnek? Van-e sajátos területe, feladata, színe, megkülönböztető jellege a hegyaljai festők művészetének?

A magyar szabadságmozgalmak, a tüzes borok, a haladó tudományok és művészetek ősi földje volt századokon át Hegyalja, és ehhez a gazdag múlthoz mai új életében is méltó maradt. A táj történelme és hegyaljai jellege az itt élő festőket is összefogja. Számukra a vidék hegyhátteres falvai, kisvárosi utcaképei, romantikusan patinás sikátorai, a Bodrog-part vagy a szőlőkarós domboldalak valósággal kínálják a tájképi témákat. Bizonyos intimitás jellemző erre a tájra, s a festők képein is a bensőséges hangulat, de nem az olcsó kedveskedés uralkodik.

Sok színnel mutatják be Hegyalja természeti szépségeit, az itt élő emberek jellemző vonásaival, munkájuk ábrázolásával azonban szinte még mind a tizenhárman adósak. Ez persze hasonlíthatatlanul nehezebb is. Hiszen az is kérdés: vajon a hegyaljai embertípust vagy az életnek hegyaljai formáját kellene megtalálniuk? Ha sokáig és sokat dolgoznak a festők, talán egyszer beszélhetünk erről a most még nehéz problémáról. Egyelőre — úgy látszik — azt tartják fontosnak, hogy összefogtak és festenek, talán többségük még tervszerűtlenül, de mindenképpen friss szemű megfigyelések alapján.

Sajátos munkakompozícióival az előző években is elég ritkán találkoztunk náluk. Az idei őszi tárlatuk anyaga pedig a festők és a művek számát illetően is szerényebb valamivel a korábbi évekénél, így ezen a téren inkább visszaesés, mint fejlődés tapasztalható művészetükben. Hiszen Tenkács Tibor tokaji hajóépítésén, Urbán György gyönyörű leányfején és Huszár István két Krúdy-illusztrá
kos meg
mébe.

Inkább
rű megoldási törekvésekkel örvendeztetnek meg bennünket. Gondolunk itt Tenkács hangulatos, színes gouacheaira, amelyek nemcsak a lágy, festői megoldásra példák, hanem a nagyobb felületi összefogásokra is. Urbán György remek csendélete határozott körvonalú formákkal dolgozik anélkül, hogy merev lenne, s tud színes lenni hangoskodás nélkül. Bertha Zoltán két olajképén az erős foltok vibráló játékával érezteti — kicsit talán a tőle megszokottnál is pesszimisztikusabban — a színek kavargását. Örvendetes műfaji változást tapasztalhatunk Debreczeni Zoltánnál, aki gazdag grafikai anyagával, éles vonalú, harsány réz- és fametszeteivel új oldaláról mutatkozott be a tárlatlátogató közönség előtt.

De a többiek képein — ha szerényebb mértékben is — találunk valamelyes kísérletet az újszerű fogalmazásra, hiszen Bíró Ilona, Hubay Miklós, Koncz József, Lavotha Géza, Nagy Dezső, Oláh István, Sárdi Tiborné, Szathmáry István alkotásai szintén örvendetes fejlődésről tanúskodnak a korábbi évekhez képest. Nem hallgathatjuk azonban el, hogy bár a hegyaljai festők idei, nyolcadik kollektív kiállítása méltó módon igyekszik bemutatni a nagymúltú táj szépségeit, a kiállítás címében hirdetett hegyaljai emberábrázolással adósunk maradt. Éppen ezért — a provincializmus veszélyét kikerülendő — a jövőben az eddiginél bátrabban és tudatosabban kell valamennyi festőnek a szocialista-realista ábrázolás útjára lépnie.

Hegyi József

1963

nak, áttekintő és értékelő képességének, elvi tisztaságának és határozottságának... Arra az „új értelmiségi" nemzedékre gondolunk, amely a harcos napi publicisztika útjáról elindulva, annak iskolájában és „viadalhelyein" edződve jutott el — „az Értől az Óceánig" — a kritikához, majd az irodalomtörténethez, sőt az általános esztétikához és az ideológiához is...

Diószegi tömör összefoglalásaiban voltaképpen „minden benne van", s ezért is hat szomszédságukban elnyújtott és olykor szinte fölösleges ismétlésnek *Mezei József* egyik-másik hosszadalmas elméleti fejtegetése. Különösen ki szeretném emelni *A századvég stílusa* című fejezetet, amelyben igen találóan alkalmazza *Diószegi* az alap és felépítmény bonyolult viszonyának általános és sajátos törvényszerűségeit egy adott konkrét korszak meghatározott vonatkozásaira, azok átfogó elemzésében. (Kár, hogy a jelenségek példatárában sehol sem szerepel *Gárdonyi*, holott több helyen is szinte kínálkozott volna alkalmas szemléltető-bizonyító anyagként!...) Továbbá: a *szecesszió, szecesszionizmus* új és újszerű, teljesebb, átfogóbb *tudományos* értelmezését (434., ill. 203—204. l.), amelynek nyilvánvalóan lesz visszhangja, hatása a felépítmény művészeti területeivel foglalkozó szakembereink ezutáni munkásságában...

*

Teljességre nem törekvő méltatásomban az a cél lebegett előttem, hogy az új magyar irodalomtörténet II. kötetének értékét, jelentőségét meghatározzam, valamint, hogy dolgozótársaimnak, szerzőinek irodalomtörténészi arcképét felvázoljam. Befejezésként csupán egyetlen gondolatot vetek még fel.

Minden irodalmi, művészeti vagy tudományos teljesítmény értékének elengedhetetlen és biztos próbaköve az, hogy mennyire sikerült „kibékítenie" egy látszólagos vagy úgy vélt ellentétet. Azt az — úgy vélt vagy látszólagos — ellentétet, amelynek egyik oldalán a színvonal iránti legmagasabb igények, a kor fejlettségének megfelel őszemlélet és művészi eszközök, illetve módszeres eljárások, másik oldalán pedig a közérthetőség, a mindenkihez szólás *objektív* parancsa követeli a magáét.

Nos, *A magyar irodalom történeté*-nek II. kötete *ezen* a mérlegen — melynél megbízhatóbb és egyben szükségesebb kritérium meggyőződésünk szerint *nincs!* — végül is igen kitűnő eredménnyel állja meg a próbát!.....

Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek

Képzőművészeti kiállítás Sárospatakon

1021

A történelmi emlékekben gazdag, értékes hagyományairól híres zempléni föld, Hegyalja kulturális életéhez elmaradhatatlanul hozzátartozik a Tokajban, Szerencsen, Tállyán, Abaujszántón, Erdőbényén, Sárospatakon, Sátoraljaújhelyen élő festőművészek kollektív kiállítása, amelyet „Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek" összefoglaló címen rendeznek meg minden évben a sárospataki Rákóczi-vár termeiben. Ezen az őszön nyolcadszor mutatták be a közönségnek legújabb alkotásaikat, s a művészetük iránt egyre fokozódó érdeklődés azt bizonyítja: érdemes volt munkacsoportba tömörülniök, hiszen így sokoldalúbban, erőteljesebben mutathatják be vásznaikon annak a nagymúltú tájnak a szépségeit, dolgozó embereit, ahol ők maguk is élnek.

Alkalmi társulásként jött létre 1955-ben a hegyaljai festők csoportja, s elsősorban a közös kiállítások hozták őket össze. Fokozatos fejlődésüket mutatja, hogy ma már csaknem mindnyájan tagjai a Magyar Képzőművészek Szövetsége megyei csoportjának. Önkéntelenül is a régi és a mai híres művésztelepekre (Nagybánya, Szolnok, Hódmezővásárhely, Szentendre) gondolunk, s felvetődik bennünk a kérdés: van-e létjogosultsága Hegyalján ilyen művészeti tö-

csak Móricz *foglalja össze* mindazt, ami a XIX. századból és a századforduló vajúdásából megmaradt", — írja nagyon helyesen. Ha *összefoglalja*, akkor ez pontosan annyit jelent, hogy *szintézist* alkot, nemcsak „kezd" és „kísérletezik"!...

Efféle *kitérői, reflexiói* gyakran elborítják tanulmányainak irodalomtörténeti alapszövetét. Feltehetőleg saját tudományos és közírói fejlődésének „Sturm and Drang"-periódusában jár még...

Tóth Bélát — úgy vélem — túlságosan magasra értékeli (bár tagadhatatlanul fölöttébb érdekesen!)...

Túlméretezi a *Tömörkény*-fejezetet is, de ez azért igen értékes, helytálló, alapos és megbízható, jó írás. Az elméleti kitekintések itt *nem* kitérők: szervesen illeszkednek az irodalomtörténeti portré alapszövetébe, — nem „függetlenednek", nem „önállósulnak", hanem: Tömörkény egyéniségének vonásait jelentik és magyarázzák is!... Hiányzik azonban ebből a remek fejezetből az irodalomtörténeti kitekintés a közvetlen és nagy tanítvány: *Móra Ferenc* irányába!...

Az előzőkben tett bíráló megjegyzéseink mellé méltató szavakat is kell fűznünk *Mezei András* — teljesítményeként sem csekély — munkájának jellemzésére, ha azt akarjuk — márpedig akarjuk! —, hogy ez a jellemzés *hűséges* legyen.

Jól megoldott, tömör, ügyes részlet a *Szocialisztikus lírai törekvések* című fejezet bevezetése. Vagy a Szentessy-portré, amelyben szinte a felfedezés izgalma érződik... Ilyen „szerencsés pillanatot": jól megalkotott, szép részletet jelent *A Hét* szerepének megrajzolása (297. l.). Helytálló és érdekes elméleti-történeti kitekintésjellegű bevezetőt olvasunk „A romantikus társadalmi regény" című fejezet kezdetén, *Iványi Ödön* munkásságának fejtegetésébe beszőve. Ugyancsak érdekes, jól sikerült rész az *Ábrányi Kornél*ról és a *Vértesi Arnold*ról rajzolt kis arckép. mármár annyira, hogy úgy tűnik, mintha jelentőségükhöz képest túl is becsülné őket *Mezei*. Igen értékesek és elgondolkoztatók a *Petelei István*nal kapcsolatos alkotáslélektani és stíluseszétikai megfigyelései (különösen a 343. és 344. lapon). Hasonló méltánylással olvashatjuk a *Gozsdu Elek*ről szóló lapok néhány észrevételét. Helytálló, okos, világos és sikerült munka *Ambrus Zoltán* bemutatása, amelyből külön is ki szeretném emelni rendkívül ügyes és mélyenjáró fejtegetését a különböző irodalmi irányok, ábrázolási, alkotási módszerek, stílusok mozgásáról: fejlődéstörténetéről, vegyüléséről. (376—377. l.)...

Mezei József eredeti meglátásokra képes, nagy tehetségű és színes egyéniségű irodalomtörténész, önnön fejlődésének még alakuló-formálódó időszakában, a Sturm und Drang-nak körülbelül abban a stádiumában, amely már-már a lehiggadás küszöbét jelzi és ígéri. Néhány év múlva, bizonyos tapasztalatok felhalmozódása és ezzel párhuzamosan bizonyos elmélyülés bekövetkezte *után*, biztonsága hihetőleg teljesen megszilárdul, s ő maga irodalomtudományunknak erőteljes egyénisége, tömör összefogásra is képes művelője lesz...

*

Mikszáth Kálmánt Király István írta meg e könyv számára. Voltaképpen monográfiája eredményeit, sőt legszebb mondatait is sűrítette, „kivonatolta" erre az alig több mint harminc oldalra.

E kézikönyvnek sajátos színe a *Mikszáth-fejezet*. Nem csupán világos tagolása, fejlődéstörténeti fővonalra épített és asszociációkban is gazdag kristálytiszta gondolatmenete a nagy erénye, hanem: kedves, vonzó, meleg hangvétele, művészi eszközökkel élő, olvasmányos, valósággal szépirodalmi *stílusa*. Ezt a stílust nem teszi mesterkéltté sem képgazdaságsága, sem csiszolt műgondja, sem zenei hatásokra is törekvő esztétikussága...

A tudomány és művészet mintaszerűen tökéletes összhangjának észrevétlenül egyszerű megvalósulása ez a Mikszáth-fejezet. Olvasása — élmény!...

*

Diószegi András munkája is a kötet legkitűnőbb néhány oldalát jelenti. A kiegyezési korszakhoz és a századvéghez adott sokoldalú, tömör és magas színvonalú bevezetője, illetve „Összegezés és kitekintés"-e: bizonysága a fiatal marxista nemzedék fölényének, biztonságának, mélységeket és távlatokat nyújtó gondolkodásá-

Tenkács Tibor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1963 JUN. 2

1021

A hegyaljai festő

Nem egészen két év alatt két kiállítását láttam Tenkács Tibor pedagógus-művésznek. Az egyiket a tokaji gimnáziumban, ahol tanít. A másikat nemrégen Szerencsen, a Bocskai Gimnáziumban. Ez utóbbin zömével olyan művek szerepeltek, amelyeket a Szerencsi Cukorgyárban, ebben az öreg — kiváló termékeiről híres — üzemben festett, s előzőleg már a gyárban, a munkásoknak is kiállított. Most pedig Mádon van kiállítása.

Meglepő és figyelemre méltó ez a sok fáradsággal, gonddal, utánajárással járó tevékenység, amelyet Tenkács a pedagógiai és alkotói tevékenysége mellett vállal. — nyilván nem csupán egyéni ambíciói kielégítésére, hiszen akkor nem kisebb-nagyobb falvakban, községekben rendezné kiállításait, hanem a nagyobb városokban, végső soron a fővárosban. Közbevetőleg megjegyzem, ez is indokolt és időszerű volna, hiszen Tenkácsot már úgy ismerik a szakma és a művészetszerető közönség körében, mint a nagy és szép tájegység, a Hegyalja festőpoétáját. Művészete abban a tájban gyökerezik, szorosan összeforrott az ott lakó emberekkel és egész habitusa, művészi programja e táj életének művészi kifejezése, s a helyi kulturális hagyományok alapján történő gazdagítása.

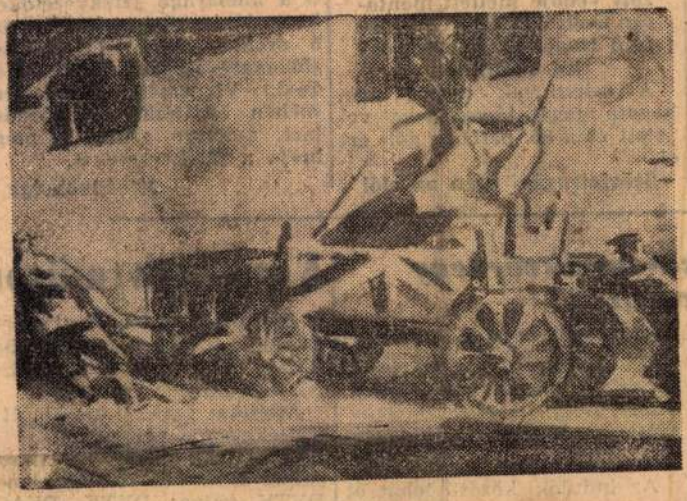

Meszes szekér

Szerencsi vártemplom.

Város- és faluképein a múlt összefonódik a jelennel, az öreg templomok, falusi kuriák, ütött-kopott parasztházak festői szépsége mögött Bocskai, Rákóczi, Kossuth eszméinek, harcainak társadalmi gyökerét érezzük. S a hegyek közé szorult Erdőhorváti utcáján emelkedő vasbeton villanypózna, az erdők tisztásain nyüzsgő nyári diáktáborok már a jövőt idézik. Állványát szeretettel állítja a hegyoldalon szorgoskodó szőlőmunkások közé, de onnan tekintete messze lát. Fölfedezi a tiszaparti hajójavítókat, a tarcali trachitbánya kőfejtőit, s újabban a Szerencsi Cukorgyár forró kazánjai, gépei mellett dolgozó munkásokat. S nemcsak a témát látja bennük, amelyet érdemes lefesteni, hanem kiállítások szervezésével, előadásokkal igyekszik fogékonnyá tenni őket a művészet, saját életük, munkájuk szépségének érzékelésére.

Így forr össze a pedagógus munkája az alkotó-művészével. Mintha csak érezné, hogy saját maga emberi, művészi fejlődése olyan mértékben következik be, amilyen mértékben környezete is fejlődik, nemcsak gazdasági, hanem kulturális vonatkozásban is.

Tenkács következetesen halad előre, nem meredeken felfelé törő ívben, inkább lassan, lépésekben: témaköre gazdagszik, rajzban, színben, megformálásban egyre kifejezőbbé válik. S ezek az eredmények annál becsesebbek, mert egész Hegyalja kulturális felemelkedését érezzük mögöttük.

Péter Imre

sem rózsás a helyzet. Több sérülés miatt,

Baróti Lajos szövetségi kapitány, kénytelen a tervezett összeállítástól eltekinteni.

Göröcs, Sándor, Solymosi sérült, így Bene, Nagy és Machos került az utazó keretbe. A magyar csapat szombaton délelőtt repülőgéppel utazott a csehszlovák fővárosba. Baróti Lajos szövetségi kapitány szerint, a fiúk bizakodóak és jó szereplésre számítanak.

A nyitott kérdésekre, ma délután a prágai stadionban kapjuk meg a választ...:

lp.

eke eredmény

miskolci tekéző a Kőhalmiéhoz hasonló eredményt még soha nem ért el.

[illegible] Fülé, majd két szögletet rughattunk — mény nélkül.

Húsz perc után ismét a magyar csapat. Novák fölé szállt, majd Karába bája a kaputartó vasat el.

A 73. percben Vojta badrúgását szépen ütött Gelei.

A csehszlovák támadásokat rendszerint Lichtnégl indította el, a legveszélyesebb csatár viszont Masny volt, aki nem boldogult Novákkal.

A 80. percben Taliga jó labdával szöktette a helyére futó Povázsait, aki elhúzott védője mellett, pontosan ívelt középre és a befutó Dunai II. a balsarokba fejelt. 4:1.

A csehszlovák csapat nem hagyta magát, támadásokat vezetett és a 85. percben gólt ért el.

Szögletrugás után az elől

Lesko Pál

—o—

ÉRTESÍTÉS

A Borsod megyei Labdarúgó Szövetség Játékvezetői Tanácsának elnöksége értesíti a labdarúgó játékvezetőket, hogy június 3-án, hétfőn du. 6 órakor, az SZMT székház (Magyar—Szovjet Barátság tér 1—3.) VI. emeleti tanácstermében továbbképző előadást tart, amelyre ezúton is meghívja a játékvezetőket.

JT Elnöksége

Az Asztalos sakk-emlékverseny részvevői

Ismeretes, hogy Miskolcon rendezik meg július 6 és 23 között az Asztalos Lajos emlékversenyt. A viadal nagyszabásúnak ígérkezik. A részvevők névsora a következő lesz: *Bronstein, Tal (Szovjetunió), dr. Filip (Csehszlovákia), Giustolisi és Paoli (Olaszország), Fuchs (NDK), Lokvencz (Ausztria), Ghitescu (Románia), Brzozka (Lengyelország), Bilek, Szabó, Dely, Lengyel, Bárczay, Flesch, Forintos (Magyarország).*

Az indulók között tehát öt nemzetközi nagymester, hét nemzetközi mester, valamint négy nemzeti mester (Brzozka, Bárczay, Flesch, Foristos) veszi fel a küzdelmet. A két „főesélyes" a két szovjet nemzetközi nagymester, köztük elsősorban Tal, akinek egy alkalommal sikerült elhódítania a világbajnoki címet Botvinniktől. Természetesen a sok kiváló sakkozó alaposan megnehezítik majd a „főesélyesek" helyzetét.

jnokság és disztorna

sége: bemutatják tudásukat a magyar bajnokságon művészi tornában győztes újpesti dózsások. A két napos esemény iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A Rádió és TV mai sportadásai

Kossuth rádió: 18.55: Közvetítés Prágából a Csehszlovákia—Magyarország válogatott labdarúgó-mérkőzésről.

TV: 13.55: Az ökölvívó EB döntőinek közvetítése Moszkvából. 16.55: A Csehszlovákia—Magyarország mérkőzés közvetítése Prágából.

A mai sportműsor

Asztalitenisz: Népkerti sportcsarnok: 9.00: MMTE—Bp. Postás férfi és MMTE—HSC női mérkőzések.

Atlétika: Ózd, 11,00: II., III.; o. Béke-kupa verseny.

Kézilabda: Népkerti sportpálya: 10.00 MMTE—Szolnok, DVTK pálya: DVTK—BEAC. NB II-es mérkőzések.

Ökölvívás: DVTK stadion, 19,00: DVTK—Honvéd Zalka SE.

Röplabda: Farkaslyuk: 11,00: Farkaslyuk—MTK. NB I. férfi.

Tenisz: DVTK teniszpályák, 8,30: DVTK—MAFC. NB I. női, DVTK—Bp. Spartacus NB I. férfi mérkőzések.

Torna: DVTK stadion, 9,00: Megyei újonc fiú egyéni bajnokság.

Vívás: Miklós u. iskola 9,00: II. o. vívóverseny.

Labdarúgás: DVTK stadion, 17.00: DVTK—Nyiregyháza NB II., Ózd, 16.30: Ózdi Kohász—MVSC, NB II. Pereces, 17,00: Miskolci Bányász—Szuhavölgyi Bányász. NB III. mérkőzések.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tenkács Tibor
KÖZNEVELÉS
1963 MÁJ 24

EGY VIDÉKI PEDAGÓGUS-MŰVÉSZ

1021

Nem egészen két év alatt két kiállítását láttam Tenkács Tibor pedagógus-művésznek. Az egyiket a tokaji gimnáziumban, ahol tanít. A másikat nemrégen Szerencsen, a Bocskay Gimnáziumban. Ez utóbbin zömével olyan művek szerepeltek, amelyeket a Szerencsi Cukorgyárban, ebben az öreg — kiváló termékeiről híres — üzemben festett, s előzőleg már a gyárban, a munkásoknak is kiállított.

Olvasóinknak nem kell bemutatnunk Tenkács kollégát. Rajzai, metszetei — amelyek viszonylag sűrűn szerepelnek lapunk hasábjain — egy vidéki pedagógus-művész őszinte vallomásai, bennük a pedagógus munkája szorosan összeforrott Hegyalja tájai szépségével, embereinek életével, őszintén tükrözve a művész lelki habitusát, művészi programját. Tenkács számára az iskola a bázisterület, amelyen komplex nevelői-alkotói tevékenysége alapozódik, s ahonnan a művészet fényét az egész Hegyaljára, szűkebb pátriájára sugározza. Teljes idegzetével a tájban és a benne élő emberekben gyökerezik. Városi- és faluképein a múlt összefonódik a jelennel, az öreg templomok, falusi kúriák, ütött-kopott parasztházak festői szépsége mögött Bocskai, Rákóczi, Kossuth eszméinek, harcainak társadalmi gyökerét érezzük. S a hegyek közé sorolt Erdőhorváti utcáján emelkedő vasbeton villanypózna, az erdők tisztásain nyüzsgő nyári diáktáborok már a jövőt idézik. Állványát szeretettel állítja a hegyoldalon szorgoskodó szőlőmunkások közé, de onnan tekintete messze lát. Fölfedezi a tiszaparti hajójavítókat, a tarcali trachitbánya kőfejtőit, s újabban a szerencsi cukorgyár forró kazánjai, gépei mellett dolgozó munkásokat. S nemcsak a témát látja bennük, amelyet érdemes lefesteni, hanem kiállítások szervezésével, előadásokkal igyekszik fogékonnyát tenni őket a művészet, saját életük, munkájuk szépségének érzékelésére.

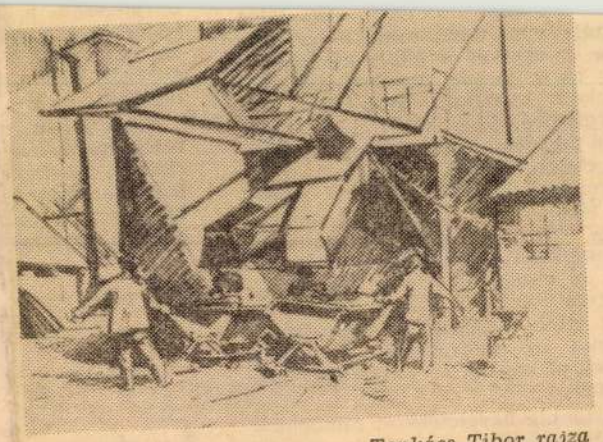

Tenkács Tibor rajza

Salakozó

Tenkács következetesen halad előre, nem meredeken felfelé törő ívben, inkább lassan, lépésekben: témaköre gazdagszik, rajzban, színben, megformálásban egyre kifejezőbbé válik. S ezek az eredmények annál becsesebbek, mert egész Hegyalja kulturális felemelkedését érezzük mögöttük.

Péter Imre

...ban 10 első tagozatos osztály van, tehát mindenkire egyszer, és egy-két osztályra kétszer kerül rá a tanuló ügyeletesség. Naponként 13 tanuló vesz részt az ügyeletben. Ezek közül 1, mint *vezető ügyeletes* és 4—4 mint *folyosó-ügyeletes* teljesít szolgálatot. Az ügyeletes tanulók fél 8-ra jönnek az iskolába, és utolsóként mennek haza. Úttörőruhában, karszalaggal és emblémával teljesítenek szolgálatot, a vezető ügyeletes megkülönböztetett színű szalagot, és emblémát visel. A vezető ügyeletesi szolgálatot az úttörőtisztséget viselők látják el két-három naponkinti váltásban.

A tanuló ügyeleteseket mindenkor az érdekelt osztályfőnökök készítik fel a 2 heti munkára. A felkészítésen 4 osztályfőnök, illetve rajvezető vesz részt, mint átadó és mint átvevő fél. A felkészítés alkalmával az átadó osztály úttörőtisztséget viselő tanulóvezetői mint vezető-ügyeletesek elmondják az elmúlt 2 hét tapasztalatait, megnevezik a legjobb osztályokat, amelyekkel nem volt semmi baj és azokat, amelyek fokozottabb figyelmet érdemelnek, majd ünnepélyesen átadják a karszalagot és az emblémát a soron következő pajtásoknak. Ezeknek a pajtásoknak az osztályfőnökök elmondják az iskola tantestülete által kidolgozott és az *Is-*

ügyeletesek a helyükön van... teljesítik-e a rájuk bízott fe... kat, s ha kell, a tanár-ügyele... gítségét kéri a feladatok vé... tásához.

Iskolánkban a nevelési ... zések megvalósítása érdekéb... cialista munkaverseny folyik ... lem, tisztaság és társadalmi ... területén. A munkaversenyt ... gyűléseken havonként értékeljük, és

Lukács Ágnes rajza

Gyakoroljak a ... mindenki lesz beosztott és vezető. 2. A tanárok a könnyített felügyeleti munkában megismerik az iskola tanulóit, mert olyanokkal is kapcsolatba kerülnek, akikkel a tanórán nem találkoznak, akiket pedig már ismernek, azoknál a közös tevékenység során gazdagodik személyiség ismeretük. 3. Színesebbé és gazdagabbá válik a tanulók iskolai élete. Újszerű, érdekes vonásokkal gazdagodik a nevelés. Növekszik a tanulók aktivitása a közösségi feladatok megoldásában. 4. Elősegíti a nyugodt tanítási óra kezdetét, az óra további részének eredményét és sikerességét.

A mi rendszerünk bizonyára számos hibát is takar, de cseréljük ki tapasztalatainkat, s akkor egy lépéssel előbbre jutunk.

Erhardt Imre

gyakorló iskolai tanár,
Pécs

MDK

Tenkács Tibor

1963 évi kiállitása

Szerencsen

A Cukorgyár a kiállitás előtt egy évi elménygyüjtés lehetőségét biztositotta.

-r -ó: Ez évi képzőművészeti kiállitásaink. NAPJAINK 1963. szept. 1.

MDK

Tenkács Tibor

néhány ////// grafikai művet ajándékozott az ország első falusi grafikai képtárának, amely ő Szikszón nyílt meg a Borsod megyei Tanács kezdeményezésére.

Napjaink. 1964. jan . 1.

Tenkács Tibor MDK

Szerepelt a kiállitáson.

"Önarckép"

A grafikai dijat nyerte el.

K.J.: Megyei képzőművészeti kiállitás Sátoraljaujhelyen.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1962. szept. 7.

MDK

Tenkács Tibor, Tokaj, Borsod m.

Asztagrakók	fametszet
Öszi reggel	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 14.1.

Tenkács Tibor

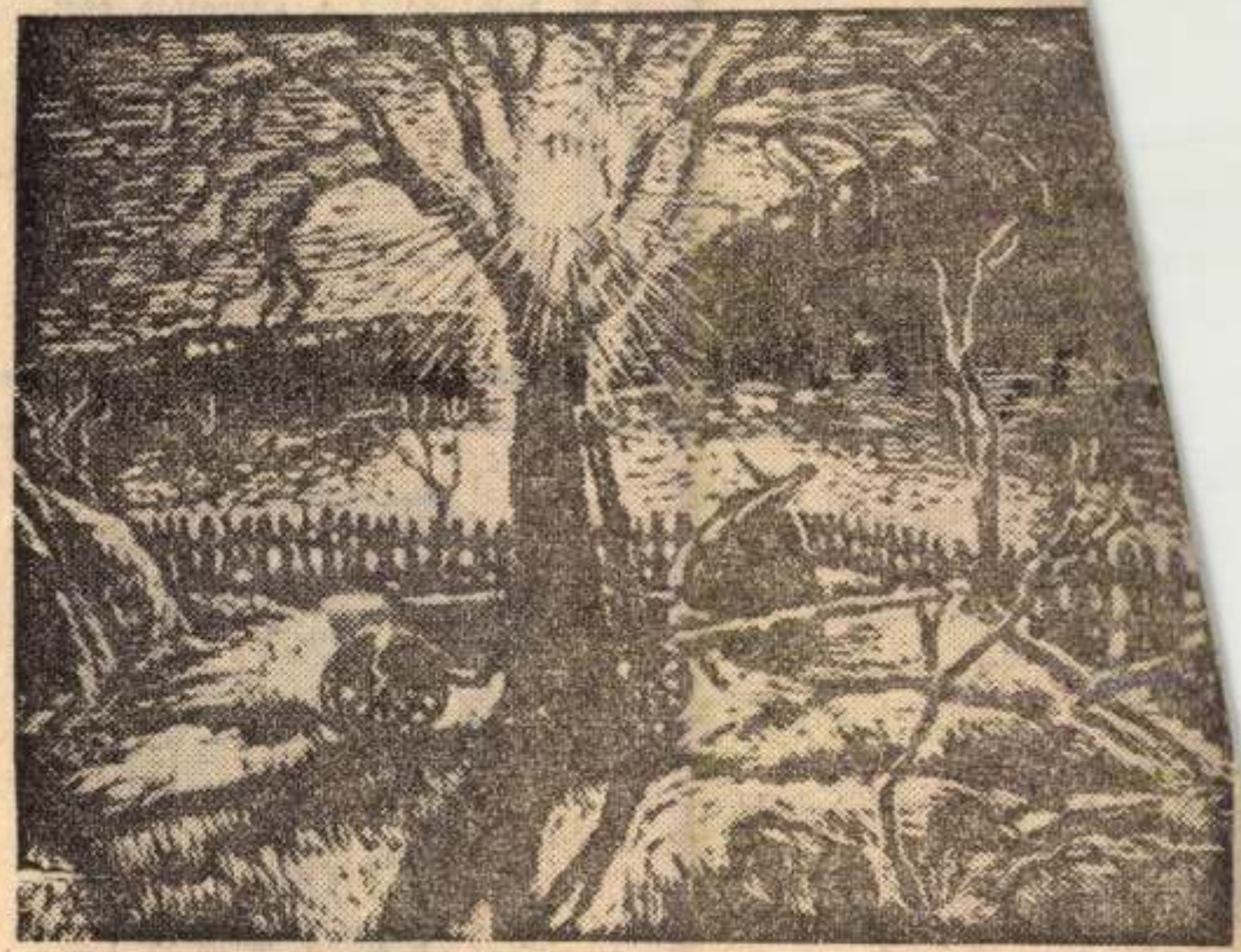

Tenkács Tibor: Március.

Esztelmo [illegible]
1962 szept 27

szám alatt

...un

...lhat

...n

...k

...

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagyapa

TIRPÁK JÁNOS

életének 65. évében, váratlanul elhunyt. Temetése szeptember 27-én, csütörtökön délután 3 órakor Görömbölyön, a Kaffka Margit u. 31. szám alatt.

A gyászoló család

mdk

Tenkaes Tibor tokaji festőművész Tanár

Tél e. műve

kép

Seres Sándor. Képzőművészet Borsodban
Vépművelés 1963. 1 sz 18. l

Tenkács Tibor

Munkába indulás, kréta

Metrés

Rajzok
Miskolci Galéria

Tenkács Tibor

Metsés, vegyv.

Rajzok
Miskolci Galéria

Tenkács Tibor

festőművész kiállitása, Miskolc, Szőnyi I. terem. - Is
Ism: Szőnyi Györgyné, Északmagyarország,1968.ápr.13.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149.182.l.

17o.l.

Tenkács Péter

Művei szerepelnek a MIskolci
Galéria Rajzkiállitásán

Napjaink 1971 junius 4.old.

Tenkes Tibor festő

A tokaji Helytörténeti Múzeumban

nyílt kiállítása

Napjaink 1967 október 1

7. oldal

Tenkács Tibor 2

„Tavaszi"

„Máscinusi domoldal" c. Zejci
emlékre

Napjaink 1967 október 1
7. old.

3

Tenkácz Tibor

„Októberi táj"

„Csenhegy" c. képei emlékve.

Nagyjaink 1967 október 1

7. old.

Tenkács Tibor 4

„Hutai hegyek alatt" c.

regie emlitve

Napjaink 1967 oktober 1

7 cold.

Tenkács Tibor

„Öregapóm" c. regéje a
2. oldalon

Napjaink 1968 szeptember

Tenkács Tibor, festő

Kiállítása nyílt meg Budapesten az István gimnáziumban. Tenkác, „nemcsak festőművész – tanár, hanem művészetpolitikus is." 6" kezdeményezte a tokaji művésztelep létesítését.

B.R.Zs.: Tenkács Tibor kiállítása 2.

ESTI HIRLAP, Br. 1974. okt. 31.

Tenkács Tibor

Téli Tisza a szőlőből
tempera 60×80

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Tenkács Tibor

1. Kánikula akvarell 47×65
2. Kikelet — " — 47×65

Miskolci Téli Tárlat 1970

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 AUG 12

Népszabadság

Tenkács Tibor festőművész

— Szüret című vasrácskompozíciót avattak fel szombaton Tokajban. A Tenkács Tibor festőművész tervei alapján készült, mintegy 10 méter magas, szüreti jelenetet ábrázoló kompozíciót a vasútállomással szemben levő kőfalon helyezték el.

1024

Tenkács Tibor festőművész.

Takajában kiállítása nyílik szept. 29.-én Feledy Gyula grafikusművésznek, a megnyitót Tenkács Tibor mondja.

Déli Hírlap, Miskolc, 1943. szept. 28.

Tenkács Tibor
Egy lokaji tájképpel szerepel.

B. J. Hegyalyai tárlat Ujhelyen

Észak-Magyarország 1972/242 4 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tenkács Tibor
KÖZNEVELÉS
1964 JUL 31.
1021

Hajóépítés

Tenkács Tibor rajza

kat ébresztett, megindította a fantázia képeit, egyszóval: élményt jelentett. A gyermekek átélték a látottakat, minden magyarázó szó hatásánál mélyebben. A vetítés után legtöbb esetben záporoztak a kérdések, kiegészítő tapasztalatközlések, kritikai megjegyzések az osztályfőnökhöz. Jó lehetőségek adódtak ekkor a vitás kérdések tisztázására, a nem értett dolgok megvilágítására. A tanárra az a — sokszor nem könnyű — feladat hárult, hogy közben tervszerűen irányítsa a tanulók figyelmét a kijelölt célra, mivel az óra feladata sohasem a film „feldolgozása" volt, hanem az osztályfőnöki tantervben szereplő témakör egy-egy kisebb egysége.

A „Ketten a nap alatt" c. szellemes rajzfilmet a „Figyelmesség és előzékenység" témánál használta fel *dr. Szalay Tiborné*, a debreceni Szoboszlói úti iskola 7. osztályában. A játékos pálcikaemberkék által életre keltett történet alkalmat adott a fenti fogalmak (illetőleg azok ellentéteinek: önzés, irigység, gorombaság) élményszerű megvilágítására, az emberek egymás közötti viselkedésének tudatosítására, a szocialista humanizmus elveinek felvázolására is.

A film lehetőséget ad arra is, hogy a tanulmányozandó kérdések jobban életközelbe kerüljenek.

A képek ugyanis meggyőzőbbek a szónál, az elmondásnál. Ady költeménye ihlette a „Történelmi lecke fiúknak" c. kisfilm alkotóit. A film a kenderesi Horthy-kastély egykori és mai életét vetíti a nézők elé, korabeli filmhíradók anyagát felhasználva. *Pozsonyi Istvánné*nak, a Lovag utcai iskola 8. osztályában szinte semmit sem kellett hozzáfűzni a filmhez: a tanulók a megunt (és hatástalan) frázisok helyett meggyőző erejű képeket láttak a múltról és a jelenről. „Nagyon megdöbbentő volt, amikor megmutatták a régi iskolai naplót. Mennyi gyerek nem tudott iskolába járni, mert nem volt ruhája; az akkori tanító

megfelelő köz

A „Mi lenne, h
formában mutatj
egyéni, vélt javá
közösség érdekeit
Zalka Máté iskol
útját, s látták, m
lötte mindenki, a
bot hazavitt a tá
— komolyra fordítva a szót — önkéntelenül felmerült közöttük a kérdés: hogyan fonódnak össze az osztály, az iskola, a család egyéni ügyei a többi ember, a társadalom életével. Nemcsak arról esett itt szó a film közvetlen hatása alatt, hogy „üzemlátogatáskor mindig úgy vagyunk, hogy bármilyen hulladékkal megtömjük a zsebünket, csakhogy hozzunk valamit, és az utcán eldobáljuk", hanem a tanulást, a felelést, a súgást, a magatartást, a bevásárlást és sok mást is haszonnal vizsgáltak a „Mi lenne, ha ..." összefüggésében.

Úgy véljük, hogy a fentiek alapján jogos az a következtetésünk, hogy az ilyen jellegű filmek eredményesen használhatók fel az osztályfőnöki órán a nevelés hatékonyabbá tétele érdekében. Az általunk kiválogatott filmeket megértették a tanulók. (Egyedül A város peremén című filmmel merültek fel megértési problémák.) Munkatársaink közül néhányan jelezték, hogy egy-két kötött témájú órához kiválasztott film nem a legmegfelelőbb.

Ez az év igen gazdag tapasztalati anyagot adott a film felhasználásának pedagógiai-módszertani kérdéséhez is.

Munkatársaink eredményesen használták fel a kijelölt filmet az óra elején a beszélgetés kiindulási alapjaként. Esetenként a téma megbeszélése során, közbeiktatva, mintegy illusztrációs anyagként vagy

Tenkács Tibor, festő

Egy tokaji festő

Ma délután nyílik Tenkács Tibor kiállítása a megyei művelődési központban.

A művész, aki Tokajban él 1941 óta, nemcsak mint festő közismert, hanem mint olyan művész, aki aktívan vesz részt a képzőművészeti ismeretterjesztésben.

Rögtönző ábrázolási módszere miatt az impresszionistákkal rokonítják művészetét. A Szekszárdon látható harmincnégy alkotás nagyobb fele olajfestmény de néhány szép temperát is kiállít Tenkács Tibor.

A bemutatót Gergely Mihály író nyitja meg és október 30-ig lehet megtekinteni.

Tolna Megyei Népújság, 1974. okt. 20.

Lenkács Tibor, festőművész

Szombathelyen szept. 15.-én nyílik a művész kiállítása.

(b-i): Képzőművészeti Világhét szept. 14-25.
Vas Népe, 1944. szept. 15.

Tenkács Tibor

Munkába indulás, Gr., 20 x 29

Metrós , Gr., 20 x 29

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus művészek rajzkiállítása a Leskolci Galériában

Tenkács Tibor

A Bódva Szendrőládnál
p. akv. 47×60 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár
1971.

Tenkács Tibor

Metszés, repr.

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus műrészek sajzkiállítása a Miskolci Galériában

TENKÁCS Tibor

Tóbiás Áron: Tokaji ballada [interju]. =
Magyar Nemzet, 1992.julius 11. lo.p.

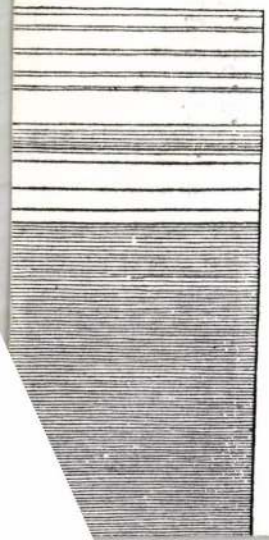

neten Außen- und Inn
voll lehrreicher Einzel
Italien längst bearbeit
Colines hat 1539 mit
voll hübscher Holzsch
als Bilder zu einer Ü
extraite de Vitruve et
Kaplans Diego de Sa
Kommentar zum Vitru
druckt, erschien 1545
dien aber ward der ge
1547 dem Serlio geho
sein fünftes Buch mit
hat er eine Übersetzun
der Hypnerotomachie,
de Poliphile«, deren Ho
Ausgabe von 1499 vol
Zeitgeschmacks umset
und Architekten Jean

Terrán Tibor

A Mikolai Haman Otthon
Kal. 24(1986

Az árpa, rozs vagy a zab szalmája főként a régi falusi házak rakott vagy hányott tetőfedő anyagaként voltak értékesek, de kevésbé mint alom, vagy takarmányszalma.

Rozs- és zabszalmát, gyenge vízáteresztő képessége miatt csak kényszerű helyzetben tettek a jószág alá. A búzaszalmával mind a nagyobb, mind a kisebb juhtartó gazdaságok takarékosan, a jövőre is gondolva gazdálkodtak.

A búzaszalmának a juhtartásban elfoglalt jelentős helyét a biztosító társaságok is ismerték. A tűzkáreseteknél, a hatósági kivizsgálásnál a juhászok sokszor keveredtek gyanúba. Erre elsősorban az adott okot, hogy a tűzesetek – a régi szakemberek ismerete szerint – főleg a Demeter-napi juhász-fogadások után fordultak elő. Ilyenkor a fogadásnál mellőzött juhászt hallgatta ki elsőként a csendőrjárőr. A juhászok vallatása mögött ott húzódott a búzaszalmának a téli juhtartásban – általuk is igen jól ismert – jelentősége.

A keleméri földeken a nagy szalmájú búzafajtákat termesztették a gazdaságok. A szalma értékes tömegét emelték még azzal is, hogy az aratókkal rövid tarlóra vágatták a búzatáblákat, így az aljnövények is a szalmába kerültek.

A téli takarmányozás időszakában kiegészítő abrakként kapták a juhok – a búzatáblák gyomnövényeként jól ismert – kalóriadús konkolyt, amit a gazdaságok olcsón szerezhettek be a malmokból, vagy triőr (konkolyozó) segítségével, vetőmagtisztításnál saját búzakészletükből szelektálhatták ki. Szükségképpen, abrakként feletették a cséplésnél kikerült III. osztályú búzát vagy ocsút is.

Ha összevetjük a hagyományos téli juhtartást a mai, vetett takarmánnyal való átteleltetéssel, feltűnik az alj- és gyomnövényekkel együtt élő búza szalmájának, mint olcsó élelmezési faktornak a téli takarmányozásból való kiesése. A szántóföldi termelés gépesítésével, a vegyszerek alkalmazásával a búzatáblákon is lezajlott a növénytársulások leépülése, melyek még a két világháború között a vetésforgós növénytermesztés bázisai voltak. Ennek a célratörő kiválasztásnak estek áldozatul mindazok a gyomnövények, melyeknek oly nagy szerepe volt az olcsó, gazdaságos, hagyományos téli takarmányozásban.

FAGGYAS ISTVÁN

Beszélgetés Tenkács Tibor festőművésszel

1. kép. Önarckép 1967, gouache
(A felvételeket Kulcsár Géza készítette)

A természet két, önmagában is elégséges festői témát nyújtó, lenyűgöző megnyilvánulása: a tokaji Kopasz-hegy fiatalos hetykeségével és a folyamatosságot hirdető, már a Bodrogot is magába ölelő Tisza veszi közre azt az utcát, ahol otthonát és a művészi munka nélkülözhetetlen mikrovilágát megteremtette Tenkács Tibor festőművész.

Mielőtt arról kérdezném, hogyan került 1941-ben Tokajba – a Képzőművészeti Főiskolát elvégezve – meséljen az azt émegelőző évekről és arról, hogyan jutott arra az elhatározásra, hogy művészeti tanulmányokat folytasson?

Budapesten születtem, de ennek ellenére mindig vonzódtam a természethez. Ebben talán vadász elődeim és művész apám is közrejátszott, talán a kettő összeolvadt bennem. (Részint mint ifjú, a cserkészmozgalom, mely engem a természet és az egyszerű emberek megszeretésére, azonkívül a munkára neveltek.) Rajzolni már a gimnáziumban is szívesen rajzoltam, de az igazi indítást a nyolcadik osztályban egy fiatal tanártól kaptam, akik akkor végezte el a főiskolát – Kerekes György. Előkészítő-tanfolyamra a Zebegényből ismert Szőnyi István szabadiskolába jártam – 1932-ben. Szőnyi, mint ember is igen nagy hatást tett rám, úgyhogy talán innen is származik az a nehéz viszony, ami közöttem és Benkhard Ágost között volt a főiskola első három évében. Amikor én megfeneklettem, egyszerűen nem ment a festés és hirtelen ötlettel. Varga Nándor Lajos grafikai osztályára jelentkeztem. Itt azután megtaláltam az egyenes utat, ami önmagamban való hitet is visszaadta nekem. Baransky Ede László akvarellóráin nagyon

megszerettem a vízfestést.(Tehát a grafika és a vízfestés voltak azok a technikák, amelyeket főiskolai koromban műveltem. Baransky Ede László nagyon jó képességű ember volt, hiszen Londonban nyert aranyérmet, az akvarelljeivel. Ő nemcsak akvarellre tanított, hanem a rajztanítás módszerének professzora is volt. Emlékezetesek maradnak a tihanyi akvarelltáborok. Ezek évente szeptemberben voltak egy hétig. Grafikát a műhelyben, a természetben látott élmények alapján, az akvarellt rendszerint pedig kinn a természet után készítettem. Miután én nagyon szerettem kinn barangolni, mindkettőt magától érthetően tudtam művelni – tanáraim megelégedésére, mert 1936-ban a főiskola jubileumi kiállításán én kaptam a kultuszminisztérium grafikai díját, színes linómetszeteimre.

Az akvarelljeimnek ilyen sikerei nem voltak, de majdnem mindegyike ott maradt a főiskolán. Ezeket évente a tihanyi akvarelltáborban csináltuk. Ebből a korszakból megemlíteném színes linómetszeteim közül: „Öregek a napon", és az „Este" címűt, valamint az egyszínűek közül a „Március"-t. Nos, Varga Nándor Lajos igazi mesteri és tanári működése révén ezekből egy-kettő bekerült a Szépművészeti Múzeumba és a bécsi Albertinába is, amiről a katalógus is meggyőzött. Varga Nándor Lajos, egyszerű, közvetlen, de lényegre ható viselkedésével engem átsegített nehézségeimen. Linóleumokat metszettem, mégpedig fekete-fehéret, de hamarosan áttértem a színes linómetszésre, mert úgy látszik, valami festői véna azért mégis buzogott bennem.

Tanult a nagy pedagógus-festőművésztől is, Szőnyi Istvántól, 1932-ben. Milyen volt az általa vezetett előkészítő iskola? Erről a művészeti nevelési formáról ma már csak életrajzokban olvashatunk. Mondja, hogyan segítette tanítványait a szigorú, következetességéről ismert Szőnyi, milyen korrektúrájára emlékszik legszívesebben?

Arcot, illetve portrét kellett rajzolnunk és aktot. Festeni nem festettünk ezalatt az előkészítő alatt – esetleg úgy, magánszorgalomból. Nos, Szőnyi nagyon – már említettem – nagyon emberséges, megértő valaki volt. Egyáltalán nem volt fölényes, nem volt olyan, hogy leszidja a szerencsétlen növendéket és elvegye a kedvét a továbbiaktól. Emlékszem egy olyan korrektúrára, amikor végképp nem sikerült a rajz és azt hittem, hogy iszonyú dorongolás lesz a vége, akkor szépen megmutatta – „Tudja, az ilyen elrontott rajzból is lehet még jót csinálni" – és éles, grafikus vonalakkal abból a szénmaszatból egy remek munkát csinált. Ritkán nyúlt bele, de itt akkor helyesen tette és láttam, tényleg nincs elveszett ügy.

Szőnyi Istvánnak a Baross utcán volt akkor Budapesten műterme. Tavasztól őszig Zebegényben dolgozott, de így nyáron hetente kétszer bejött Zebegényből és akkor délelőtt foglalkozott az előkészítősökkel. Voltak húszan, harmincan, mindig egy osztályra való.

Mikor én érdeklődtem, hol lehetne tanulni, nekem Szőnyi iskoláját ajánlották. Mert volt Vaszary-iskola, de az más volt, ez előkészítő iskola volt, azok magániskolák voltak. Ott már művészeket neveltek. Szőnyi viszont vállalta ezt, s végül neki remek tapasztalatai voltak már mint főiskolai tanárnak, amikor oda került. Ezek között voltak tehetséges emberek, akik végül kiugrottak, Juhász Berger Pál, Berda Ernő – hirtelen nem is tudom mondani –, ezek szegények elpusztultak a háború alatt. Csak áldani tudom szegény Szőnyi emlékét, mert én második, harmadik hónapban belebonyolódtam tandíjfizetési nehézségekbe, s azt mondta: „Csak hagyja fiam, majd kifizetik azt mások" – szóval a jómódúak.

Mit biztosított a főiskola a tanársegédeknek? Milyen egzisztenciális tekintélyt jelentett végzősként bennmaradni Varga Nándor Lajos mellett?

A tanársegédi megbízások egy évig szóltak. Ez azt jelentette, az illető kapott egy évig lehetőséget a további munkára; tehát műtermet, festéket. Voltak, akiknek ezt évről évre megújították, így voltak heted-, nyolcadéves növendékek, mint Szabó Vladimir, Szalay Lajos, Bartha László – amíg meg nem kapták a külföldi ösztöndíjat. Szóval

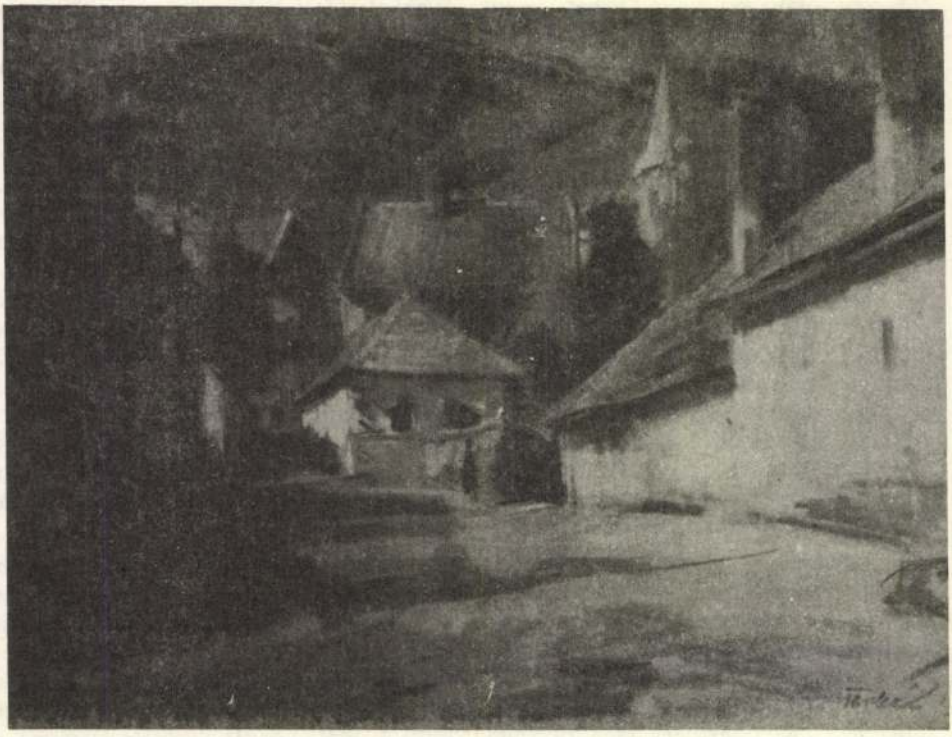

2. kép. Tokaj, pasztell

ilyen módon segített a főiskola. A mi megbízásunk egy-egy évre szólt és ez azt jelentette, hogy az alsóbb évfolyamokat egy kicsit segítettük, a modell után jártunk stb.

1921–1952 között a Képzőművészeti Főiskola művésztelepe működött Miskolcon, a Csabai kapuban. Akkor növendékként a művész is dolgozott ott? Milyen hangulatú volt e nyári telep? Ez volt első találkozása Észak-Magyarországgal és az itt élő emberekkel?

Nem jártam, azért nem, mert nagyon szegény voltam, nem tudtam előteremteni a költségeket. Azért nem voltam egyedül, a cserkészettel való kapcsolatom a tanári oklevelem elnyeréséig megvolt, velük jártam táborba a Balaton mellé, ott dolgoztam vagy pedig a kirándulásokon. Utólag sajnálom, hogy ez kimaradt az életemből, nagyon érdekes lett volna, hogy én, aki Tokajba kerültem és itt leéltem negyvenegynéhány életévet, hogy milyen miskolci hagyományaim lettek volna.

Bár Tokaj látképét már évszázadokkal ezelőtt is megörökítették, de arról nincs tudomásunk, hogy a város tartósan idekötött volna festőművészt. Ma, mikor nyaranta pezsgő művészeti élet van Tokajban, tudjuk mindez Tenkács Tibor szervezőmunkájának eredménye. 1941-ben költözött a Hegyaljára. Mik voltak azok a tényezők, amik segítették döntésében, hogy a fővárosi tanársegédi állást otthagyja? Hogyan tudta megteremteni maga számára azt a szellemi légkört itt, a Tisza partján, ami az alkotó munkának elengedhetetlen feltétele?

Én a szerencse fiának tartom magam, életem sorsdöntő pillanataiban mindig valami belső intuíció alapján döntöttem. Így kerültem Tokajba, így kerültem el a háború viszontagságait, így jártam a házasságommal . . ., a barátok kiválasztásával. Hogy kerültem Tokajba? Karácsonyra megajándékoztak, magántanítványomék engem öt üveg

négyputtonyos tokaji aszúval. Amikor mi ezt anyámmal, húgommal megittuk, jókedvre derülve úgy éreztem, ez valami varázsital. Igaz, hallottam már róla, de soha nem ittam azelőtt. Tréfásan azt mondtam; nekem ott kell élnem, ahol ez terem. A sors szavamon fogott. 1941 nyarán – akkor három évig kellett egy állásra várni, míg megkapta az ember – mehettem Tokajba. Éjjel vonatra ültem, másnap itt voltam. Nos, először megijedtem az elmaradottságtól, amit itt tapasztaltam, de azután megvígasztalt a vidék szépsége, a két folyó, a Bodrogköz, a Tokaji-hegy és környéke. Első délután a környéket beszállingóztam, és kijelentettem: maradok.

Eléggé le voltam kötve az órákkal, de hát fiatal lévén, kerékpár segítségével hamar megismertem a környéket. Abban az időben ide tartozott Magyarországhoz Nagybánya. És itt elkövettem életem második nagy hibáját, ugyanúgy,

3. kép. Merengés 1959, olaj

4. kép. Pallórakók 1958, olaj

5. kép. Téli önarckép 1950, olaj

mint előbb a miskolci művészteleppel, hogy nem mentem el. Mondván: Tokaj szebb, majd ráérek elmenni később. A sors aztán ezt a lehetőséget elzárta. Nagybánya azért érdekes számomra, mert egyrészt Benkhardt Ágost a második nagybányai nemzedékhez tartozott, azonkívül hát a múzeumi tapasztalatok alapján Ferenczy Károly olyan magasan emelkedett ki a többi közül az életművével és az a természetszeretetével, ami bennem rokon visszhangokat keltett – engem elkötelezett a nagybányai hagyományok mellett. Igaz, hatottak rám az alföldiek is: Koszta József, Nagy István, sőt Egry József is – így fokozódott fel bennem a festői kedv itt, Tokajban. Elsősorban vízfestményeket és pasztelleket csináltam. Az őszi délutánok rövidek voltak már a vasárnapokon viszont esetleges az idő, de én már az első év karácsonyán megrendeztem első kiállításomat itt Tokajban. Ez 1941 decemberében volt. Mennyire sorsdöntő volt ez számomra! Önmagam számára is, hogy képes vagyok egy kiállítást csinálni, azonkívül ez sikert is hozott; vett egy tanítónő három akvarellt! S akkor megint az intuíciómra hallgattam, megismerkedtem ezzel a tanítónővel, s később ő lett életem párja, 1944-ben.

Mielőtt a Népművelési Intézet központi művésztelepet indított volna Tokajban, Tenkács Tibor már rendszeresen szervezett kiállításokat azoknak a művészeknek, akik az általa létrehozott „Magánművésztelepen" dolgoztak. Melyik évben szervezte meg először a művésztelepet? Kikkel dolgozott itt együtt, hogyan fogadta Tokaj lakossága, vezetése a kezdeményezést?

A háborút ott, Pesten vészeltük át, de nem szakadtunk el Tokajtól. Ekkor születtek gyermekeink, s ebben az időben a családot festettem. Elsősorban: feleségemet, gyermekeimet, a szülőket – pasztellal. Feleségemmel közös erővel műtermet alakítottunk ki Tokajban. Idáig ez hiány volt. Örömömet hamar megosztottam másokkal, meghívtunk nyárra jó pár barátunkat; Breznayt, Iván Szilárdot, Vidéky Brigittát, Győri Eleket, Szabó Vladimirt, Juris Ibolyát, Rozs Jánost – ezektől csak azt kértük viszonzásul, hiszen mi adtunk szállást és kosztot is nekik teljesen ingyen, hogy egy-egy képükkel járuljanak hozzá, hogy télen itt, Tokajban kiállításokat rendezzünk. Ugyanakkor megalakítottam a helyi kört, ami húsz évig működött. Ennek az volt a következménye, hogy egyszer csak megjelent itt a Népművelési Intézet képviselőjeként Fischer Ernő és az addigi „maszek" művésztelep így átalakult közéleti művészteleppé, mert hiszen azóta is 31 éve Tokaj az amatőr művészeti élet központja.

Egy aláírása alatt láttam: rajztanár, festőművész. Hogyan tudta e két, teljes embert igénylő hivatást évtizedekig együtt folytatni? A végig járt útjával példát ad azoknak, akik pedagógus-művészként dolgoznak. E vállalásának fokmérője lehet elismeréseinek sora; Szocialista Kultúráért, a Munka Érdemrend ezüst fokozata, Kiváló Népművelő. Tokaj legismertebb embere. Sokat tett és tesz a településért, szervez és összefog, figyelmet orientál és tehetséget fedez fel. Több generációt nevelt nem csupán a vizuális kultúrára, hanem

6. kép. Tokaji piacon, olaj

a humán műveltségre is. Mondhatni a tokajiak legjobb ismerője. „Közéleti munkái" közül mit tart legnagyobb eredményének?

Büszke voltam rá mindig, hogy rajztanár is vagyok, és arra is, hogy a kettőt is össze tudtam egyeztetni. Nem volt könnyű, sokáig gátlásaim voltak, mert hiszen a tanítást teljes szívvel csináltam, mindig szerettem a gyerekeket és nálam a tanítás végén egy teljes kimerültség lépett fel. Félórás séta a parton, máris leráztam a fáradtságot, s elővehettem a másik mesterséget: a művészetet. Ehhez persze óriási hit kell, ami hála istennek fokozatosan kifejlődött bennem, a kisebbségi érzés is elmaradt, és rájöttem, hogy amit én csinálok hiszem, hogy fontos, akkor tényleg fontos is. Kitüntetéseimen látszik, hogy azok közművelődésűek és szakmai kitüntetéseket nem nyertem el – talán azért, mert mindig elsősorban a nevelést tartottam fontosnak, mert azért kaptam a fizetést, s csak másodsorban a művészetet. Évtizedek kellettek ahhoz, hogy teljes értékű művészként léphessek fel. Ez most életem vége felé sikerült.

Az optimizmus egy öröklött, szerencsés jó tulajdonság, vagy ez kinevelhető? Kaphat egy festőnövendék olyan impulzusokat mestereitől, amely később egy ilyen világnézetté fejlődik?

Örülök a kérdésnek. Az anyám pesszimista volt, s engem az anyám nevelt, mert apám hatéves koromban Amerikába távozott, mint szobrász – egyébként Kisfaludy Stróbl Zsigmond évfolyamtársa volt –, hogy majd ott nagy karriert csinál, de szegény soha nem csinált. Ő tudniillik úgy képzelte el az életet, mint egy bohém világot, ahol a művész előtt meghajolnak, mert a művész egy rendkívüli ember. Anyám ezt igyekezett bennem visszafojtani, ne tedd, ne légy művész. Így jutottam én oda, ha nem lehetek művész, akkor legalább rajztanár legyek. Igen, az optimizmus nevelhető. Én egy majdnem

emberkerülő kisfiú voltam. Rájöttem, lehet küzdeni a rossz jellemvonások ellen. Ezt a cserkészektől tanultam meg. Én tudatosan neveltem magam egész életemben gyermekkoromtól kezdve és ez sajnos, amiről máma alig hallok valamit. Nem tanítják ezt, nem nevelik. Sémák elé állítják a gyereket, vagyis sablonos embereket nevelünk. Egyéniségeket kellene nevelni, s legalább olyan mértékben megtanítani a gyereket arra, hogy önmagát nevelje. Mert akkor nem lenne ennyi öngyilkos gyerek, ha ezt megtanulnák, hogyan lehet hinni önmagunkban. Én hittem magamban, bár jól tudtam, nem vagyok zseni, sem élvonalbeli művész. De hittem, egyszer nekem igazam lesz. Az élet bebizonyította, igazam lett.

Nemcsak magamnak, barátaimnak is megszerveztem a kiállításokat itt Tokajban. Örömömet, sikereimet mindig megosztottam környezetemmel. Ez nagyon jó. Úgy érzem, nem felejtkeztek el rólam, azok sem, akiket én szeretek, igaz az a magyar közmondás: jó tett helyébe jót várj.

Évente háromszáz levelet írtam meg, hogy ezek a kapcsolatok életben maradjanak, és 260–270 kiállítást rendezhessünk 1985-ig. Nem állítom, hogy ez okvetlenül az élvonalbeli művészet, amit itt bemutatunk, de szerintem az a bajunk sok területen, hogy mindig csak az elsőként célba futókra figyelünk, és azokra nem, akik másodiknak, harmadiknak, de netán tizediknek futnak be. Akkor az ő erőfeszítésük hiábavaló volt, nem? Tudtam azt is, hogy kiállítási programunkat nem az avantgard, de közérthető művekkel kell kezdeni, mert nem volt hagyomány. De most az utóbbi években már Tóth Menyhért volt a sztár, ő itt lett Tokajban igazán nagy művész, a fehér festést itt kezdte.

Egy érdekes kiállítás szervezője volt Tenkács Tibor. Évfolyamtársainak rendezte meg közös tárlatát 1983-ban.

Ki kell térnem a Zilahy György Művészetbaráti Körre, ami 1966-ban alakult. Ennek programja az volt, hogy ne csak a nyár egy hónapja alatt legyen művészeti élet Tokajban, hanem tárlatokkal hozzuk ide a művészetet. Legyen valami olyan itt Tokajban, hogy ne csak a boráról emlegessék ezt a várost, amely egyre kisebb fényt hoz Tokajban, mert hiszen elvitték a bort Tokajból azt lehet mondani, és vele együtt azt, amire büszkék vagyunk, mint hagyományra. Azt mondtam: mi kortársak. Az évfolyamtársak kiállítása és háromnapos találkozója Tokajban 1983 júniusában, ez úgy érzem egy méltó csúcsa volt a művészetbarátok körében folytatott munkámnak. Tizenöt fő állított ki. Senki sem hitt ennek a sikerében, D. Fehér Zsuzsa mégis vállalta a kiállítás megnyitását, mert az életben való cselekvőképesség, az aktuális tett mindnyájunkat igazolt. Óriási közönség mellett, szép hangversennyel egybekötött megnyitó volt. S nagy élményt jelentett találkozni azokkal, akikkel 20–25 éve nem találkoztunk. Ez volt az utolsó tevékenységem a Zilahy Művészetbaráti Körben. Be kellett fejeznem koromnál és egyéb elfoglaltságom miatt is. Az a szerencse ért engem 1983-ban, amikor az egyéni kiállításomat megrendeztem ősszel – akkor voltam 70 éves, akkor kaptam meg a Lévay József kőzművelődési díjat és érmet –, hogy meghívtak a budapesti Szőnyi István Alkotóközösségbe. Most van lehetőség hivatalosan arra, hogy a művészek szerencséjüket maguk kovácsolhassák. Engem azok hívtak meg – egyetlen vidékit –, akik hosszú éveken, évtizedeken keresztül jártak Tokajba. Megint csak azt mondom: jó tett helyébe jót várj, ez megint bebizonyosodott. Ez azt jelenti, havonta olyan megfeszített munkát kíván tőlem, hogy szinten maradjak, sőt érvényesüljek, hogy emellett semmilyen más munkát nem végezhetek.

Egy-egy önálló kiállításához készült katalógust átlapozva, vagy akár itt a műteremotthonban körülnézve is észreveszem, hogy festői témái mennyire változatosak. Többfigurás nagyméretű kompozícióin a tokaji földművesek, a kisvárost építő aszfaltozók láthatók. De természet és ember szoros kapcsolata egy-egy mű erejéig felbomlik; látok jellemet fölidézni képes portrékat, ülő kislány egész alakos képét, s a tájat embertől nem há-

borgatottan. Voltak időszakok, amikor egyik vagy másik témával foglalkozott inkább szívesen? Fel tud fedezni művészi munkásságára visszatekintve – korszakokat?

A fő témakör mindig is a tájkép volt. Említettem már, hogy természetrajongó voltam már gyermekkoromtól kezdve. No de életemnek az is jellemvonása, hogy szeretem az embereket, tehát azt az embert, aki ebben a tájban dolgozik, talán csak staffázs alakonként, de engem a munka ritmusa mindig vonzott, tehát kerestem azokat a témákat, amiken ez szerepeltethető. Műveim a szőlőműveléssel kapcsolatosak, kőművesmunkával, érdekel a pásztorok élete, a hajósok élete, a szőlőtelepítés. Ezek az egyszerű lefestésen túl, kompozíciós feladatokat jelentettek, amelyeknek megoldására nagyon jó a műterem, mert ez már műhelymunka. Tehát ez a fejlődés alapja. Végül is a szabadban festeni egyedül Nagy István tudott, – de hát én messze vagyok Nagy István nagyságától, úgyhogy csak példának említem őt, ellenpéldának. A dolgozó emberből önkéntelenül is elsősorban az emberi arc, az arckép tűnik fel, magától adódik, hogy tanítványaim, akiket szerettem, barátaim, családtagjaim, vagy új emberekkel megismerkedve, friss élmények alapján sok portrét festettem. Ezeken úgy érzem valami hangulati hordozókat is megfesteni a jellemvonásokon túl. Egy idősnél azt, hogy végigküzdötte az életét, mint egy hős, s ez rám fölemelő hatással van – tehát mindig a külszín mögött igyekeztem tartalmat keresni. Pihenésképpen ott vannak a csendéletek és a virág. Ez is hozzátartozik az én művészeti oeuvre-höz.

Munkáinak szellemi frissessége valami impresszionisztikus lendülettel bír, a komponálási módjának képi rendjébe már a posztimpresszionizmus eredménye van benne. Vezeti valami tudatos törekvés erre? Valódi és választott mestereinek példája mennyire befolyásolja festői előadásmódját?

Természetesen befolyásol, de tudat alatt, mint inspiráló szellemek ott vannak mögöttem. Az inspiráció a szabadban rögtönzött akvarelljeimen jelentkezik, a posztimpresszionizmus pedig óhatatlanul a műhelymunkákon. Végül is ez inkább a színekre vonatkozik, mert hiszen életem utolsó idejében annyira eltolódtam a színvilág irányában. Bár minden képemen megvan a grafikai szerkezet, én mindent rajzzal indítok, s a színek élményével haladok a dekorativitás irányába, s ez már posztimpresszionista vonás. Nem másolom a természetet egy az egyben, mint a naturalisták, hanem átszűrve lelkemen – nagy szó talán –, de a tanulmányaimon elsajátított technikai készségekkel, valamint azzal, hogy optimista vagyok és igénylem a jót, s a szépet, hiszek annak a fejlődésében, ezt csakis úgy tudom kifejezni, hogy az utolsó éveimben egyre inkább a színek felé tolódok el. Végvári professzor is megállapította egyik kiállítási megnyitásán: kolorista lettem. Ha ezt átteszem emberi érzelmekre, akkor nyilván az érzelmesség jelzőnek megfelelője a festészetben a kolorizmus, vagyis a kolorizmus egy felfűtött érzelem, amit optimizmusom táplál.

A festészet számomra elsősorban öröm volt magam kifejezésére. Mikor kifestettem magamat, hihetetlenül megkönnyebbültem és rendkívül jó közérzetem lett. Ez egyúttal mutatja azt is, hogy az önkritikai oldalam az kevéssé fejlődött, mert hiszen érzelmeimre hallgatva elsősorban nem voltam túl szigorú önmagamhoz. Művet nem nagyon semmisítettem meg – gondoltam, majd az idő megteszi. Mint nevelő, minden szégyenkezés nélkül bevittem az órára munkáimat, hiszen azokat én csináltam, azokról tudtam élményszerűen beszélni. Ez meglepően nagyon hatott a gyerekekre. Rájöttem, a személyes példa az mindennél jobb.

A művész és a közönség kapcsolatában nem elég a kép, kell a személyes jelenlét is. Ezért tartom fontosnak, hogy a kiállítási megnyitókon legyen alkalom beszélnie az érdeklődőkkel. Nekem ezek a találkozások óriási lendítőerőt adtak.

Nagy Istvánt és Koszta Józsefet említi választott mesteréül. Festői felfogásában érezni lehet az alföldi mestereknek azt a legsajátosabb jellemzőjét, ami lényegkiemelést jelent. Ez lenne az alapja választásának?

Nem véletlen, hogy ezek az említett mesterek mind vidéken éltek, tehát példaképek. Szőnyi Zebegényben, Koszta ugye Szentesen, Nagy István barangolt, Egry Badacsonyban. Én igazolva látom abbéli sejtéseimet és megérzéseimet, hogy közel a természethez, vidéken akár Magyarország északkeleti csúcsában is – távol a nagyvárostól – lehet munkálkodni. Hogy milyen eredménnyel, ezt majd eldönti a kritika, az utókor. De művésztelep közvetlen hatása, az ott megforduló kollégák Xantus, Tamás Ervin, Zilahy, Fischer Ernő, Bér Rudolf – sorolhatnám – kortársaim egyikét sem utánzom, de mindegyiktől tanultam. Magatartást például Zilahytól, a szinte vak hitet a művészetben. Tanultam Xantustól, hogy tanár és művész lehet egy ember. Tamás Ervintől az emberséges kollegalitást.

Mi az, ami az Észak-Magyarországon dolgozó kortárs művészekhez kapcsolja? Tudom, Miskolcon élő festőkollégáihoz régebben rendszeresen ellátogatott, részt vett a csoportos kiállításaikon. Mintha visszavonult volna, vagy talán ez csak az általános tünet, ami napjainkat jellemzi?

Különös, hogy Csabai Kálmán, aki Miskolcon él, évfolyamtársam volt. Barátságban is vagyunk, bár ritkán találkozunk, de akkor nagyon jól érezzük magunkat. De valami mégis hiányzik. Az igény, hogy egymást fölkeressük. Ugyanígy vagyok a többi miskolci művésszel, messziről tisztelem, szeretem őket, de énrám nem hatottak úgy, mint az előbb említett kollégák, akikkel nyaranta folyamatosan találkozhattam. Azt mondhatom, nagyon el voltak foglalva a maguk dolgával, s a vidékről Miskolcra beutazó kültelki emberrel, nem értek rá foglalkozni velem, vagy az én gondjaimmal annyira, mint azok, akik otthonomban kerestek fel. Ez nagy különbség. Nagyon sajnálom, de azt hiszem ez nem az én hibám. A tokaji művésztelepen, ami az amatőrmozgalom fellegvára, csak Seres János és nagy néha Papp László fordul meg.

Életfilozófiám: Az életet a művészet segíti elviselni, megszépíteni. A természet, a természetért való rajongás, az országjárás, a művésztelepek és a vonzódás az egyszerű emberek felé, akik a természetközelben élnek, ez már emberszeretetté minősül az én életemben. Tudom, hogy az ember gyarló, pártját kell fogni szépre vágyókat és vezetni kell. A nevelés mindenképpen segítheti ezt kifejleszteni, tehát úgy érzem, az iskolai munkám sem volt hiábavaló. Lépésről lépésre haladva a család, a rokonok, a barátok tanítványok, szimpatizánsok, mint a koncentrikus körök úgy épülnek egymás köré, míg eljutunk a közvéleményig, a tömegig. Ez viszont a társadalmi tevékenységemet igazolja. A jó és szép együtt hat, és eljuthat a szeretetig, mely nélkül nincs igazi élet, mint ahogy Nap nélkül sem. Szerepem az életben mindig a második vonalban volt, ahol a tömegek állnak, ők a nemzet derékhada, őket kiszolgálni nem megvetendő feladat. Az élvonal és a második vonal összekötése, vagyis a művészet propagálása, a művészetre való nevelés, az esztétikai igények kifejlesztése volt életcélom, távol a fővárostól.

Tokaj, 1985 májusa

GODA GERTRÚD

TENKÁCS TIBOR

Gorda Gerhúd: Hegyalja festője.
= Borsodi Művelődés, 10, 1985,
3. 82-83. ll

Fenhács Tibor
festő

MDK,

Miskolcon rendezett kiállítást

—: Sirek
Művészet, 1963. február — 4 6 lap

TENKÁCS TIBOR

Kőbánya környéke. Olaj 60x50.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Tenkács Tibor

festő és rajztanár

VII. Damjanich u. 2.

MKSz 1947

Jenkács Tibor

Jenő

Szabad Művészet

1957. 420,421.l.

A m. kir. vallás- és közokt
ügyszám alatt a keb. számv.
rendeletének másolata:

Költségvetéis év: 1928/29.
gatása"cim. Müemlékek Orszá
nincs.

Utasitom, ho
/Budapest, I. Krisztina-kör
16-án Budapestről- Zsámbékr

Tenkács Tibor
levele

LEVELEZŐ-LAP

dr. Szentiványi Gyula

szerkesztő úrnak

Budapest XI.

Lágymányosi u. 16.

Feladó: Tenkács Tibor

Bp. VII. Damjanich

u. 2. II. 7.

Igen Tisztelt Szerkesztő Úr! 447.X.10.

Mint a szabadszervezet új tagja – most olvasván a felhívást – kérem, hogy ummyilen mégnem késtemel – szinesudjék adataimat a Készülő Nagy Magyar Művészlexikonba felvenni.

Név: Tenkács Tibor, Bpest, 1913. márc. 20. – Bp. kipzőműv. főiskola; Benkhárd Ágost és Varga N. Lajos. – áll. ösztöndíj és kultuszmin. grafikai díja – áll. polg. isk. rajztanár újpesten.

Szerepelt a Műcsarnok Nemzeti Kiállításán és Tolajban – tanárvodása idején – 2 saját gyűjteményű kiállításán – Foglalkozik: főleg grafikával / szines linoleummetszet, fametszet, aquarell, pasztell / Legjobbak a magyar táj, és a dolgozó parantember érdekli. Felfogása élénkszinezésű, dekorátív naturalista.

Kiszönetemet kitejezve maradtam a Szerkesztő Úr híve

Tenkács Tibor

TENKÁCS JÁNOS, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plaketten.-A gyüjt.a MNM.-ben van. 116.drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
TENKÁCS JÁNOS.-Felirat:TENKÁCS J.921.-MNM.-100+100 mm.
Ltsz.: 41/963/12.- 32.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXXII.évf. 1975.-1. Bp. 1975.

Tenkács Tibor

ceglédi születésü müvész, festő a IX Zenei Napok alkalmából Nyirbátorban a Báthori István Muzeumban szerepelt

Rajztanitás 1976/1/32

F Gyné: Pedagógus fes. tők kiáll.

Tenkács Tibor

festő-rajztanár kiállitása nyilt meg az István gimnáziumban,most a müvész a tokaji gimnázium rajztanája,

Rajztanitás 1975/1/32

Tenkács Tibor

a Tokajban élő és alkotó müvésztanár, 31 munkáját bemutató kiállitás nyilt meg VII.8-án, Nyiregyházán. Elsősorban hegyaljai tájakat ábrázoló festményeket mutat be.

Magyar Hirlap 1975/188/8

Tenkács Tibor, festő

Tervei alapján készítik el a Szüret c. vesszőkompozíciót.

Tokaj ünnepére

— Szoborcsoport a Hegyaljáról 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 28.

Tenkács Tibor

A tárlaton bemutatott művei:

„Kánikula", akvarell, 47.5 x 65 cm.

„Kikelet", akvarell, 47.5 x 65 cm.

Kovács Béla: Miskolci téli tárlat 70.

Miskolc, 1970.

TENKÁCS TIBOR, grafikus

1955. júl. 9-én nyilt meg miskolcon az első vidéki orsz. képzőmüv. kiállitás a Herman Ottó Múz-han a bpesti Műcsarnok rendzeésében. Ezen Tenkács is szerepelt müveivel. 59. old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58. old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. MISKOLC

Tenkás Tibor

Tokajban él. Szerepel az I. salpótartjám: tavaszi Távlatok

Varga Imre: Az első tavaszi távlat

Nógrád 1971 IV. 11

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 VIII. 16

NÓGRÁD

Tenkács Tibor (Miskolc)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI MŰVÉSZEK KATOWICÉBE

1021

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-Magyarországi Területi Szervezete, amelynek megyénk művészei is tagjai, szoros kapcsolatot épített ki Katowice képzőművészeivel. E kapcsolat elmélyítése érdekében művészek cserelátogatására is évenként sor kerül. Ebben az évben Miskolcról Tenkács Tibor és Lukovszky László tölt pár hetet Katowicében a nyár végén. Pár évvel ezelőtt a Balassagyarmaton élő Farkas András és Réti Zoltán voltak az ottani művésztelep vendégei. Az ottani művészeket alapban a tokaji művésztelepen látja vendégül az észak-magyarországi szervezet.

tagjai: Lukinisch. Nagy, Tajti. Ugyancsak szerepelt a bátor kiállású lány a junior fiúk kisöbű sportpuska 40 térdelőben is. Itt egyéniben Nagy Gy. második, Tajti a harmadik. Lukinisch az ötödik lett. Összteljesitményük 1087 köregység, amelylyel ugyancsak vidékbajnoki címet szereztek a Zalkás-fiatalok.

A Tatabányán megrendezett vidékbajnokságon hat

1021

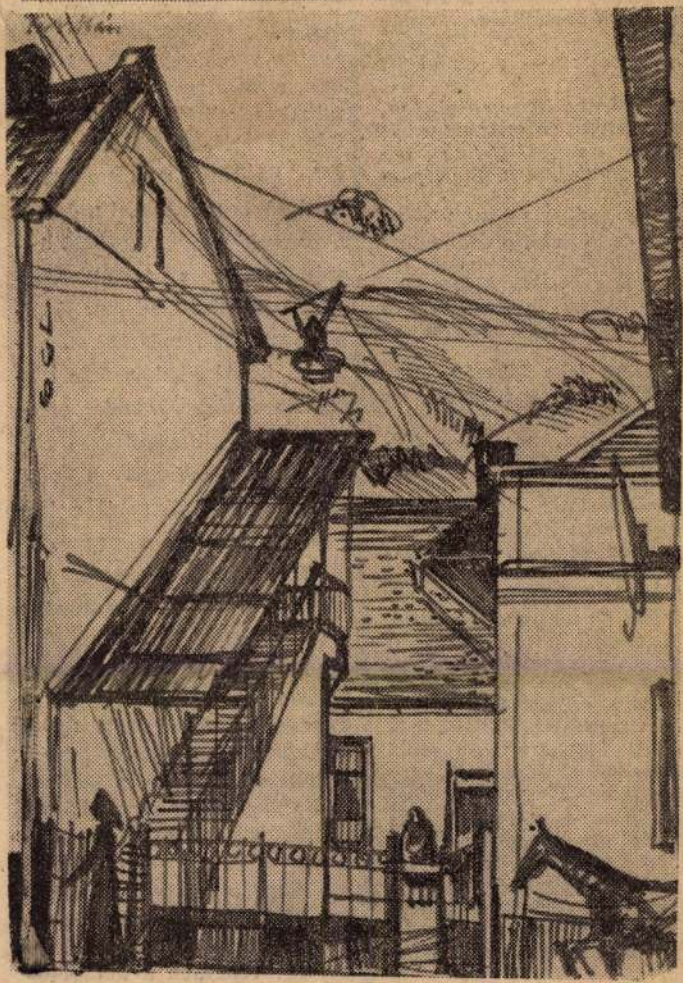

Tenkács Tibor rajza

t tessék visszamenni a II. ke
őgazdasági osztályára, s onnan
edélyt.
esen ugrott: — Azonnal itt

ölgy elnézően összemosolygott,
úgy, ahogyan az orvosok szok-
y súlyos rákos beteg be-
gy két év múlva a tengerpar-
nyaralni.
an forgó helyen közölték vele,
gkapja az engedélyt, már miért
meg? Csak legyen szíves ezt
érni, valamint elfáradni a lak-
rint illetékes tanácshoz egy
zolásért, hogy még eddig nincs

ogva ment le a lépcsőn. Már
azt bánta, hogy vásárolt, de
gy a világra jött.
or nagyon irgalmas dolog tör-
tán mindent hősiesen beszer-
nondták:
jen szépen haza, kedves Ügy-
nagyon rossz bőrben van. Pi-
issé, gyűjtsön erőt. Az enge-
án kiküldjük.
y is lett. Az Ügyfél pihent, re-
generálta az idegeit egy hétig,
kettőig, míg a harmadik héten
megkapta az engedélyt. Most
már gyorsan peregtek az ese-
Az egész paksamétát bemu-
lletékkiszabási osztályon, ka-
csekket, befizette, az igazoló
visszavitte, bejegyezték, to-
a telekkönyvi hivatalba, ahol
hogy rossz a szerződés szö-
tást aláíratni kigyalogolt az
jén lakó eladóhoz, majd írt
nyt a telekkönyveseknek, arra
ott egy húsz forintos okmány-
kész volt az egész.
örtént. S ettől kell úgy oda-

Adamovics Ilona

ségi mozgalom két

nyos eredményeiről szóló beszámolókkal, s foglalkozhatnak a pályázók az ipartelepítés gazdasági, műszaki, társadalmi kérdéseivel, a falu szocialista átalakulásának eredményeivel. Ugyancsak a témák között szerepel a népi demokratikus állam és a jogrend fejlődése, a népgazdasági fejlődésnek közoktatási vonatkozásai és a kommunista ember-ideál.

A pályázat beküldésének határideje 1965. január 31. A dolgozatok elbírálását és a jutalmazási javaslatot az érdekelt egyetemek oktatóiból és KISZ-szervezeteinek képviselőiből alakult bizottság dönti el.

A központi pályázati tételeken kívül a hallgatók más témákból készült dolgozatokkal is részt vehetnek a konferencián.

Elment Tenkács Tibor

Ha festészetét jellemezni akarjuk, az impresszionizmus utáni szintéziskeresésssel rokoníthatjuk s kibontakozásának alapjait Szőnyi István, Nagy István művészetében találjuk meg. Szőnyi népi líraisággal átitatott témáiból s Nagy István hibátlan vonalakra épülő, szálkás képszerkesztéséből sokat merített. Önálló festői világának kialakításához azonban a választott tárgykörrel adekvát kifejezésmódot kellett találnia. Ehhez tapasztalatainak, tanulmányainak összessége, egyéni felfogású temperamentuma segítette hozzá – festői eredményei így sajátos világot teremtettek. Az impresszionisztikus elvek a gyors tovavillanó természeti élmény megragadására tanították, a színek ragyogó erejét Koszta révén nyerte el s a hibátlan szerkezet megteremtését jó grafikus képességei biztosították. Hazája iránti szeretetét itthoni működése teszi nyilvánvalóvá. Mindenekelőtt a hazai tájak késztetik alkotásra, a bensőségesen szeretett tokaji hegyek, folyók, vízparti ligetek s a szőlőművelésnek ősrégi formái. E mikrokozmosz bemutatásával csúcsosodik ki festői hitvallása. Nagyratörő álmai soha nem voltak, melyek természetével, festői tudásával szemben más irányba csábították volna. Úgy érzi, hogy számára a kötelesség a legfontosabb: a festői nyelven megfogalmazott üzenet.

Ma egy kis szűkre szabott világ, mindössze néhány négyzetkilométernyi terület munkálkodásának fő tere, de a képeken látott festő gondolatok a lényeget megőrző szeretetet sugárzó emlékek szülöttei.

Sok irányban végzett tanításai egymástól el nem választható egységet alkotnak. A festő, a pedagógus, a szervező Tenkács ma Tokaj ismert, tisztelt személyisége, oklevelek, kitüntetések, dicsérő elismerések tulajdonosa. Szerény lénye azonban az évtizedek során mit sem változott. Ma is így határozza meg művészete értelmét: "Tájképeimben, arcképeimben és kevesebb számú kompozíciómon is az ember a központ, érte van minden." És van-e szebb, emberibb hitvallás ennél?

(Részlet Telepy Katalinnak 1987-ben Tenkács Tiborról megjelent monográfiájából)

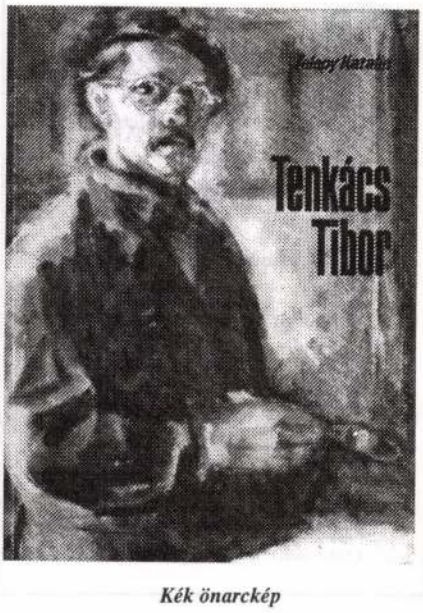

Kék önarckép

MŰVÉSZKEDŐ ÉS BARÁTAI

1992-ben hívták életre a **Művészet és Barátai Alapítványt.** A számlára érkező szerény összege mintegy biztosítékát jelentik a Művészetbarátok Egyesülete működésének, lapunk megjelenésének. Terveinkből még kevés valósult meg és az egyre növekvő működési költségek miatt is azt kérjük, hogy aki teheti pénzzel is támogassa alapítványunkat. **Számlavezető**: Magyar Takarékszövetkezet Bank Rt.
Bp., V., Szabadság tér 14.
Számlaszám: 11500102-10014547

* * *

Az 1997. évi jövedelemadó 1%-os fölajánlásából a Művészetbarátok Egyesülete 37 ezer, a Művészet és Barátai Alapítvány 30 ezer forinttal részesedik. Köszönet a támogatóknak.

Gyászhírek

Tagtársaink közül Pogány Ö. Gábor 82., Száky Sándor 81., Bárdóczkyné György Gizella, Winterlitz Mária 77., Szánthó Imre (Szentendre) 73., M. Róka Sándor (Nyíregyháza) 72., Gyimóthy Mária Felfödiné 60. évében meghalt.

* * *

Szántó Piroska 85., Dr. Gelányi Kovács Dénes Pál (Fenyves Mária Annunziáta férje), Márkfy Ferenc a Képzőművészeti Kiadó nyugalmazott gazdasági igazgatója 72., Gál István az Ifjúsági Lapkiadó nyugalmazott expedícióvezetője 71., Bánó Attiláné (Zsuzsa) 52. életévében elhunyt.

Emléküket kegyelettel megőrizzük.

Ügyelet

az Egyesület VII., István utca 42. szám alatti helyiségében.

Geröly Tibor:
szeptember 23-án 16-17 óráig.

Láng Miklós:
október 28-án, 14-15 óráig.

Tárkányi Imre:
október 14-én, 16-17 óráig.

MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI

A Művészetbarátok Egyesületének lapja

Megjelenik minden páratlan hónapban július kivételével.
Készült a Nemzeti Kulturális Alap és a Művészet és Barátai Alapítvány támogatásával.

Felelős kiadó:
GERÖLY TIBOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., István u. 42.
Postacím: 1388 Bp. Pf. 60, Telefon: 322-6926
Szerkesztőségi órák azonosak a programunkban közölt ügyeletek idejével.

Készült 1400 példányban
a BIRÓ family Kft Nyomdaüzemében.
Felelős vezető: Biró Endre ügyvezető igazgató

Tenke Gábor

mülakatos

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa

50 lap

TENKE István

J.B.SZ.: Elektrografika. = Magyar Hírlap,
24.évf. 109.sz. 1991. - melléklet 1.p. és ill.

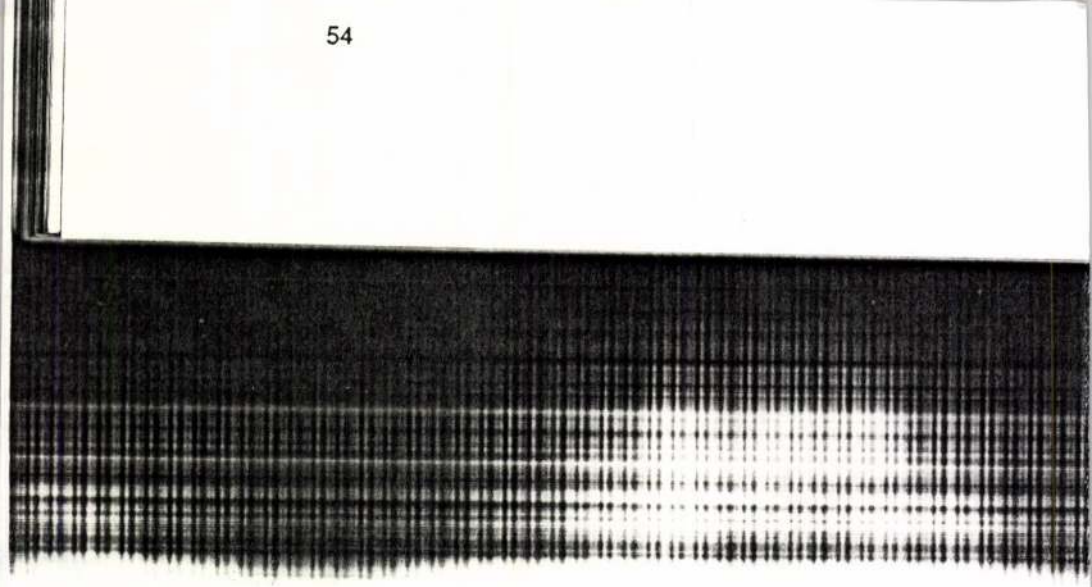

TENKE István

(Tenke István In Your Eyes, 1991. április 15-19.) A

szemünk által látjuk a világot és a világ látja a szemünket, arcunk jelzőpontjait. Tenke István „szemeiben" a látás, a vizualitás mint akció fogalmazódik meg. A kiállítás megnyitójaként Rodolphe Hervé egy faxtekercset gurított végig a kiállítótermen, amin az alkotó szemei jelentek meg. Az elektrografikák változó motívumai (Laurie Anderson, Interferencia, Mindenkinek a maga xeroxa) a világ sokféleségének izgalmait idézik fel.

Tenke István a lehetőségeket villantotta fel mind önmaga, mind a befogadók számára, ahol az utóbbiak a saját szemükkel láthatják és érezhetik, hogy mi van a másik szemében.

Bohár A.

Új Mű 1992/3. 73.

sz. 2 fele. Jelzett: H
sel áthuzva.
estve.

egészitett
t védi a forró ételektől.
zukás négykaréjos terasz -
es kagylóalaku karéjok kö -
tnek fel a lapra, amelynek
pján nagy, szinesen, lendü -
bibor rózsával, lila tuli -
ebb sárga virágokkal, elszórt
parmüvészeti Muzeum fajánsz -
tt virágokkal ékes darab -

ISTVÁN TENKE

1147 Budapest, Benkő u. 50. HUNGARY

He was born in 1963, in Kisvárda. He is engaged in drawings, graphics, and electrographics. He is a foundation member and the member of the artperiodical called Árnyékkötők electrographic art. He is a member of the electrographic section in the FÁME.

Individual exhibition:

1987 M-Galéria, Budapest
1991 Vasas Minigaléria, Budapest

Group exhibitions:

1984 Galéria 11, Budapest (with Szász János and Kovács Tamás)
Józsefvárosi Galéria, Budapest
1982 Józsefvárosi Galéria, Budapest
1991 „Saját Idő Művészeti Zóna'', Újpest
Megyei Művelődési Központ, Kaposvár
Városi Galéria, Nyíregyháza
Fax-nemzetközi elektrografikai kiállítás, Bonyhád

Exhibited works:

1st Mai 1991 electrographic 290x410 mm
Május elseje 1991 elektrografika 290x410 mm
2nd Mai 1991 electrographic 550x400 mm
Május 2-a 1991 elektrografika 550x400 mm

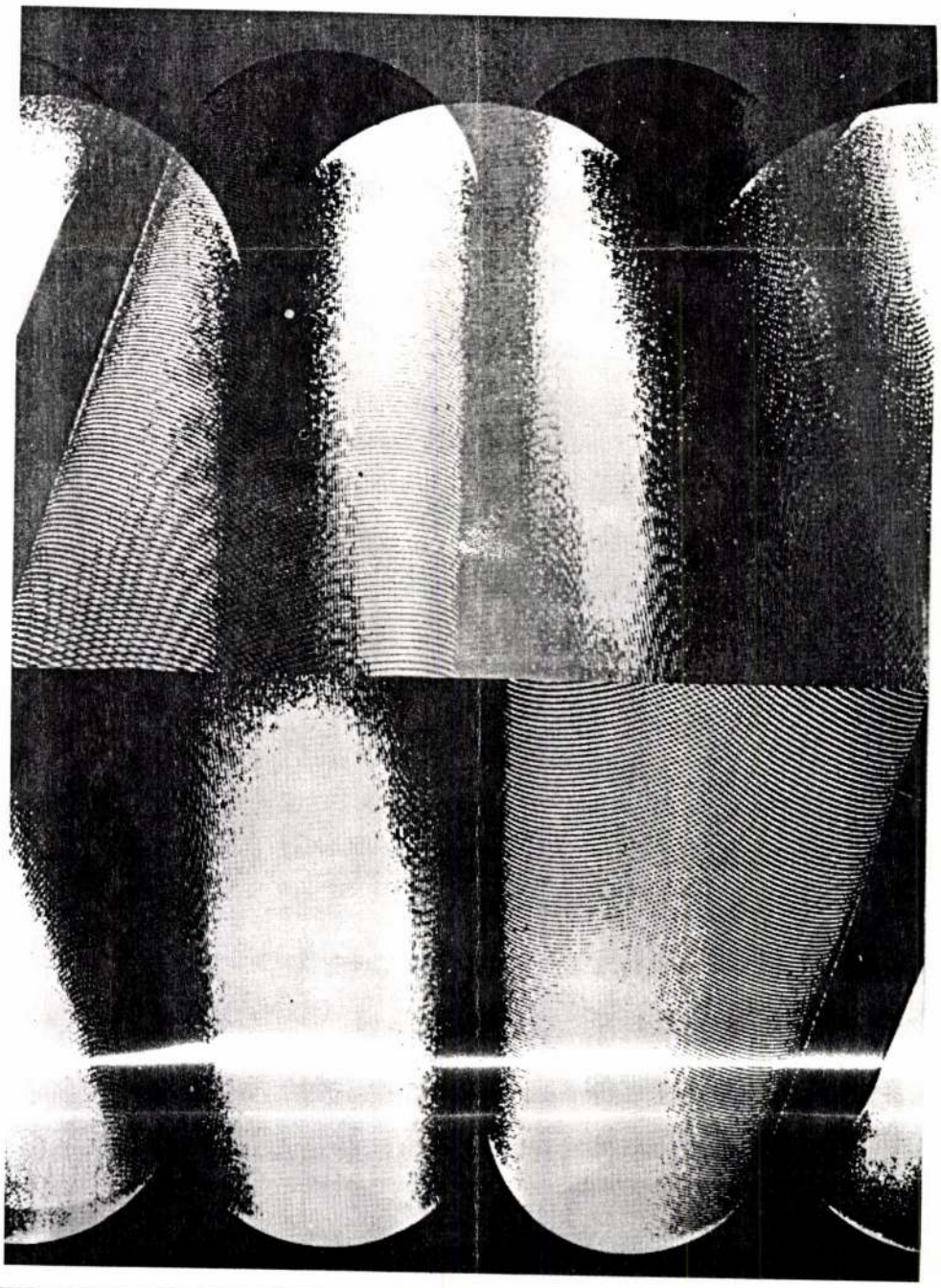

TENKE István

1.NGB

árnyékkötők

electrographic art

Az **Árnyékkötök Electrographic Art** nemzetközi folyóirat, mely az elektrografika irányzatainak bemutatására vállalkozik. A lapot az Árnyékkötök alkotócsoport - Dárdai Zsuzsa, Szász János, Tenke István és Zsubori Ervin - alapította, 1990. márciusában. A háromszáz példányban, A4-es formátumban, átlagosan 60 oldalon készülö folyóirat negyedévente jelenik meg, a Cserépfalvi Könyvkiadó gondozásában. Sokszorosítása a Reprocom Kft. OCÉ fénymásológépein történik. A lap fénymásológéppel, számítógéppel, telefaxszal vagy más elektromos berendezéssel készített grafikákat, illetve a témával foglalkozó elméleti írásokat publikál. A szerkesztöség várja mindazok jelentkezését, akik e müfajban alkotnak, illetve bármiféle információval, hírrel, írással tudnak szolgálni az elektrografikával kapcsolatban. (Szerkesztöség és kiadóhivatal: 1013 Budapest Attila út 20. III. em. 1. Telefon: (361)175-0948)

Az **Árnyékkötök Electrographic Art** indulásával egyidöben jött létre a Fény-Árnyék Müvészeti Egyesület (FÁME), melynek elektrografikai csoportja kiállítások, akciók szervezésével, illetve anyagi eszközökkel támogatja a lap törekvéseit.

Az **Árnyékkötök Electrographic Art** folyóirat egyre igényesebb megjelentetése érdekében 1991. decemberében megszületett az Árnyékkötök Alapítvány, mely szívesen fogad minden pénzbeli és természetbeni támogatást, a Kulturbank KL1 13332 5012-es számlaszámon. Az alapítvány kuratóriuma létrehozta az Árnyékkötök Archívumot, amely magyar és külföldi elektrografikusok által fölajánlott alkotásokból áll. Az alapítány címe: 1034 Budapest Tímár utca 17. fsz. 3.

TENKE István

MDK

Tenke Tibor, építész

„Hétvégi házak, nyaralók" c.
tervpályázatát ismerteti a Magy.
Építőművészek Szövetsége.

– : Hétvégi házak

8

ESTI HIRLAP, B.p. 1969. jan. 24.

MDK

Tenke Tibor, építész

Új-Palota terve nevéhez fűződik.

Fővárosi körkép

Acél kovách Tamás: Blaha Lujza mosolya 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 1.

Tenke Tibor

M.Á.: Budapest, XIV. Páskomliget-Ujpalota részletes rendezési terve. Tervezők: Mester Árpád, Tenke Tibor /BVTV, TTI/, konzulensek: Csordás Tibor, Selényi István, Callmeyer Ferenc /TTI/, munkatársak: Ropár Ferenc /BVTV/, Zaitva T. Zoltán /TTI/. /Tervismertetés/

Magyar Építőművészet, 1968.5.sz. 32-33. l.

Tenke Tibor építész

Terverősoperfjának terve
Költségtérítést kapott az
alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz
fjágy fürdő tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

MDK

Teuke Tibor, építész

Pályázatot nyert.

(-ts): Terveztek irodaházat, kereskedelmi Központot

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 22.

Tenke Tibor –

Mester Árpád (BVTV, ΠI)
mint tervezők;

konzulensek: Gordás Tibor, Selényi István, Callmeyer Ferenc; munkatársak: +Ropár Ferenc (BVTV), Zsitva T. Zoltán (ΠI)

Bpest XIV. Páskom liget – Vipalota rendezési terve. 1967.

Magyar Épi Lőmüvének 1968. 5. n. 32. l.

1980.IV.3. 4,25 N.

1021

Tenke Tibor Erkel Ferenc-díjas építész

Jó reggelt!

- A Reggeli párbeszéd következik. Tegnap a Városházán is kitüntetéseket adtak át. A főváros társadalmi életében érdemeket szerzett kitüntetettek között van Tenke Tibor építész a lakótelepk tervezéséért kapott Erkel Ferenc díjat. Tenke Tiborral Kelemen Kata beszélget.

- Hallottam Önt már szenvedélyesen vitatkozni az uj lakótelepek megitélését illetően és érvei egyáltalán nem mentegetődzés ként szóltak, nem védekezésként, hogy azért, mégis, van ezek ben a lakótelepekben szép is, meg jó is. Érzem, hogy Ön nem azért beszél igy a lakótelepekről, mert lakótelepeket kell terveznie, hanem talán az rt, mert szereti ezeket a lakótelepeket. Miért sajnálják mégis az épitészt, akinek az a dolga, hogy lakótelepeket tervezzen?

- Az tény, hogy ezelőtt mondjuk egy 25-30 évvel lakótelepet tervezni, az egy rendkivül nagy áldozat volt és egész ősszinte legyek az épitészek harmadik kategóriája volt, amely hajlandó volt elvállalni. Ma a legkvalifikáltabb épitészeknek a dandárja dolgozik lakótelepekn. Mindenki na már megtisztelte tésnek veszi, a munkája eredményének tekinti azt, hogyha megbizzák egy lakótelepnek a tervezésével. Na most, hogy miért sajnáltak az épitészt,

- talán, mert tul sok a partner, akikkel együtt kell dolgozni?

- Ez nem egy ilyen épitészeti álmodozásnak az eredménye a lakótelep, mert ez egy nagyon logikus, nagyon sokszor átgondolt,agyonértékelt és agyonvitatott problémáknak kell, hogy a megoldásaként létrejöjjön. Egy épitész, az nem tud várost csinálni, legföljebb elrontani tud várost akkor, ha egy ilyen türelmetlen toporzékolással a saját piramisát akarja megépiteni. Ma elhatározza, hogy 13 év mulva ezen a sarkon, milyen háznak kell lenni, ez egy abszurdum. Ez egy gyerekes dolog, szóval ez avonat elment. Egy városnak a tervezése, az a lakótelep az egy rosszizü szó, azért nem szivesen mondom - egy városrésznek a tervezése, az egy kollektiv munka. Én a teljesen nyilt várospolitikát nagyon helyesnek tartom. Beszéljen bele a tervbe mindenki, de amikor megvalósul az a városrész, az épitkezés, akkor ne dugják ezek zsebre a kezüket és ne legyenek drukkerek és utána kiszáll, mert az nem nyilt várospolitika, a nyilt várospolitika az, hogy az utolsó ródlidombig maradjon bent a kerületeni tanácselnök és a szociális osztálynak a vezetője és mindenki és a népfront, attól nyilt várospolitika. Mert hogy igy a tervtanácson egy-két jó tippet adok és mondok valamit, hát ez igen csak tessék-lássék nyilt várospolitika.

- Tehát azt várja, hogy ne a kibic legyen több, hanem az együtt gondolkodó és az egyótt dolgoz-,

- az együtt gondolkozó és együtt alkotó. Mert ez a társadaomban lévő energia változhat városképző erővé.

- Ön elég sokat hivatkozott a beszélgetés során a partnerekre. Azokra, akikkel együtt kell épitenie, terveznie, kigondolnia a várost az épitésznek, de gondolom, hogy azért mindig és mindenkor vállalja az Ön részét, az Ön felelősségét abból, hogy milyenek lesznek, lettek azok a városrészek, amelyekhez Önnek is köze volt.

- Hát ez magától értedődik, hogy a felelősséget vállalni kell, de én ezt nem tudom valami olyan felelősségnek érezni, mint hogy egy kassza a záráskor stimmeljen, mert itt az önmagunkkal szembeni felelősség az elsődleges és nem az intézet vezetőjével vagy a fölöttes szervekkel szembeni felelősség az elsődleges, mert én azt hiszem, hogy ha csak ez a tipusu, tehát ez az adminisztrativ felelősség volna amiért dolgoznánk, hát akkor tényleg nem volna talán érdemes ezt csinalni.

- Tekke Tibor épitésszel Kelemen Kata beszélgetését hallották.

Temke Tibor, építész

Az Újpalota-lakótelepet tervezte.

Gross István: Újpalota – ma

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 26. 6.

Tenke Tibor, építész

Reitter Ferenc-díjat kapott

: A kitüntetettek névsora

Esti Hírlap, 1980. ápr. 3.

12

1021

1979. jún. 3o. Kossuth 16.oo M.

168 óra.

- Bánkúti Gábor az Ujpalota-i lakótelep urbanisztikai bejárásán járt és ott találkozott Láng Tivadar nyugdijas épitésszel, a városépitészet osztályvezetőjével. A mai lakótelep szervezés mintájának tartják a szakemberek Ujpalotát. Tervezéséért Tenke Tibor állami dijat kapott. Bánkúti riportjában felvetődnek az örök kérdések; egyhangúság, szürkeség, vagy....vajon ez tünik először szemünkbe? Avagy a lakótelepi járulékok lehetnének bővebben, az ÁBC Áruház, az élelmiszer üzlet, netán kiskocsma, kisvendéglő, presszó. Minden esetre jó alkalom ez a beszélgetés arra, hogy majd tovább füzzük gondolatainkat.

- Itt az egyik loggián látunk egy rácsot. Itt egy-két ablakon, ez sem a legszabályosabb. Na most vajon mi ennek a magyarázata? Városképet őrzendő, nálunk a lakó semmit sem kezdhet a loggiával, ami megbontaná, hadd mondjam igy ezt a monotóniát.

- Meggyőződésünk, hogy ez a mi helytelen szemléletünk, mert számtalan lakóterületet láttam az NDK-ban, egy nálunknál szabályokkal megrendszabályozott és fegyelmezett négy lakótelepen, minden loggia más volt; szines napernyőket tettek ki, szarvas agancsokat, nagyon izléses volt, és magán viselte minden loggia a mögötte lakónak az egyéni bélyegét és attól a ház elveszitette azt a kaszárnyaszerü uniformizáltságát. Még inkább láttam ilyen jelenségeket Finnországban. Ott semmi akadálya nincs, meg kellene engedni véleményem szerint. Ez a városkép egy rendezett szép, nemes anyagokból készült homlokzat az én tapasztalatom szerint.

- Túl sok benne az egyforma.

- Az értelmiségi, tipikusan értelmiségi és nagyon sok esetben újságirói, soha nem lakói vélemény. Nem hallottam még, nem is ismerek, nem is hiszem el, hogy létezik olyan háziasszony aki egy lakótelepen, ahol sok baja van, mert sorban áll az ÁBC-ben mert kevés az ÁBC, nem tudja leküldeni a játszótérre a gyerekét, mert kevés és kicsi a játszótér. Nem tudja elérni, hogy bejusson az óvodába esetleg, mert még nem épült meg az óvoda, szóval rengeteg problémával küzd egy lakótelepen. Még soha nem fordult elő, hogy egy háziasszony kilpett volna a penelházból húsz métert megtett volna, visszafordul és végignézett volna hogy monoton az én panelházam homlokzata. Ilyen háziasszony nincs. A lakók számára a monotonitásban a homlokzat-monotonitásban fejeződik ki, hanem abban az ellátási monotinitásban amely egységesitette a játszótéri berendezéseket, amely egységesen, szükösen oldott meg bizo yos alapvető funkciókat.
Ez zavarja a használót. A gépkocsi XX. századi találmány.
A gépkocsi gyártás mindig a széria-gyártás játékszabályai szerint zajlik le. A legtöbb embert soha nem zavarta, hogy az ő Zsiguli-ja, vagy BMW je vagy bármi más márkája pontosan olyan volt mint a többi Zsiguli, vagy mint a többi BNW, pedig pontosan olyan volt.

mint a többi Zsiguli, vagy mint a többi BNW. Az autó eleve mint tömeggyártás-termék született, tehát előképe nem volt, valami más előképe, amihez képest ez visszafejlődésnek tünik. A lakóház azonban, általában az épület a városban, a történelemben nem szériagyártás játékszabályai szerint született, hanem kis számú egyedi építéssel, amely mindég lehetőséget ad arra, hogy mindegyik egyéni bélyeget hordjon magán. Ezek a lakóházak pontosan ugyanolyan széria-termékek mint az autó maga. Nem is lehet róluk lehámozni azt a szalagszerü termelés bélyegét, mert ha lehámoznánk róluk, akkor megbuktatnánk a gazdasági hátteret mögötte. De mivel ezeket a házakat nem az autógyártáshoz hasonlitják, hanem a történelmi városnak az egyedi házaihoz, azokhoz képest tünik ez egy tömegterméknek. Pedig valójában muszáj tömegterméknek lennie, mert csak igy lehet ilyen mennyiségben jelenleg eljárni

- De legalább eltérő játszóterek miért nem épülhetnek? Legalább a földszinteken különféle üzletek miért nincsenek?

- Furcsa lenne, hogy a földszinteken különféle üzletek legyenek egy lakótelepi házban, amikor soha lakóházakban nem voltak különféle üzletek. Én ~~nem~~ megmondom, hogy itt mi a baj; soha azon nem elmélkedik senki, hogy a történelmi belső budapesti városrészeken belül végighúzódó nagy körútnak mind a két oldalán látványos üzletek születtek, de a Lenin krt-tól három háznyira lévő Cserkész utcában sose voltak üzletek. Vagyis a város lakóterülete soha nem volt üzletutca szövedéke /?/ Az üzlet utcák mindig a központi zónák részei voltak, a lakóutcában a földszint ugyanúgy lakás volt mint az összes többi emelet. Tehát amikor azt várjuk, hogy egy lakótelepen az összes ház teljes földszintjén üzlet legyen, valami olyan követelményt támasztunk, amit régen nem támasztottak a várossal szemben soha. Nekünk minden körülmények között az ellátási normákat nemzeti jövedelmünk növekedésével arányban növelni kell. Ahogy y lakás-nagyság 5 éves terveinkként nő, úgy nő az ellátási norma is. Sokkal több üzeletet épitünk ma már mint régen, az épitésügyi miniszter is és a Sporthivatal rendelete a jövő számára biztositani fogja, hogy sokkal nagyobb lesz a lakótelepi sport terület, ezzel együtt a lakóterületi zöld felületi rendszer. De nem nagyon kell azon törnünk a fejünket, hogy másfajta házakat csináljunk mint amiket addig csináltunk. A fejünket azon kell törni hogy ezeket a házakat hogy rakjuk össze egymáshoz, hogy a belőlük kialakuló városkép legyen kellemes. Itt nem a házzal van a baj, mert a házakban kitünő lakások vannak, kőzúzalékos homlokzataik loo éves időállóságúak, erről nem fog soha sem leperegni a vakolat, nem lesz lo vagy 2o év múlva lehordott jellege ennek a homlokzatnak és a ház önmagában egy kitünő tömegtermék.

- De most ugyanezekből a panelekből vajon nem lehetne több házalapot, figurációt készitení?

- De lehetne, persze több pénzért és annak ellenére, hogy ez többe kerül a fejlődés útja ez. Az ma már köztudott, hogy a

hatodik 5 éves tervnek kb. a derekától a házgyári panelos házak homlokzatképzése több megformálása sokkal gazdagabb lesz mint az eddigiek.

-A Televizióban Oskó Judit népszerü sorozata " Az unokáink is látni fogják" nyilván emlékeznek rá foglalkozott a lakótelepekkel is. Szinte ugyanezek a kérdések és találgatások szerepeltek benne. Kolzsvári Grandpierre Emilnek például tetszett a lakótelep és egyáltalán nem csodálkozott azón, hogy azok, akik kertes házból jönnek nehezen szokják meg. Ő mesélte; hogy Kamilla néni, a nagynéném 18 éves leányának amikor új paplant akart venni azt mondta: minek, hát 18 évig jó volt ez is. Na most mi abban egyetértünk az épitészekkel, hogy a lakótelepi lakások összkomfortja, kényelme civilizált otthont biztosit és sok tizezernek lakást. Ám a külső képek egyhangúsága mégis csak meggondolandó, mert ugye a kőzízalék eltarthat loo évig, no de hát az egyhangú formák legalább addig eltartanak. Feltétlenül a szineknek és a formáknak gazdagabb változatossága segitene valamit. Mert szép ez a mértani izlés, de önmagában véve kevés. Biztos, hogy a jó izlésü tervezők anyagi lehetőségekhez mérten kombinálnak, azonban amit Láng Tivadar említett; éppen az autó-széria hasonlat, hát egyáltalán nem érzem szerencsésnek már azért sem, hiszen éppen külföldön a legnagyobb autógyárnak éppen hogy minden lehetséges módon megpróbálják variálni az alap-tipusokat. Nálunk néhány tipus van és a szinek is majdnem egyformák. Do de ez csak egy szükebb lehetőségre utal, hiszen a nagy tipus-választék az mást kiván. No szó ami szó, a lakótelepet is be kell lakni, ezzel is egyetértek. Hagyományos izléssel nehezen lehet megszokni, mert az ember a régire emlékszik, sőt mint olykor Láng Tivadar szavaiból is kiderül a régire is rosszul, mert nemcsak a Főváros utcáin voltak üzletek, meg házakban, hanem a mellékutcákban is ott voltak a kis boltok sorai, amelyekben most raktár van, vagy Ügyvédi Munkaközösség, vagy a jó ég tudja hogy mi. Vagyis az új lakótelepeket nem a régivel összehasonlitva kell értékelnünk, hanem a mai világ tömeges lakásigénye szerint. Ujpalota jó példa volt arra, hogy szépen is lehet és sok helyen már toronyház-tömeg nélkül, ritmusosan, környezetében is harmonikusan.

K.D.U

TENKE Tibor építész

Részvétel a pályázaton (megvásárolva 6000 Ft
Társtervező: Mester Árpád

Döntöttek Szombathely centrumának épitési tervpályázatáról
100 000 forintot kapta a pályázó épitészek

Magyar Nemzet 1962. április 27. 3.1.

Tenke Tibor, építész

Állami díj: I. fokozat.

Átadták ...
— : Állami díjak 6/A

Népszabadság, Bp. 1975. ápr. 3.

Tenke Tibor épített

Állami Díj: I. fokozat.

– : 1975. évi Állami és Kossuth-díjasok 2.

EST i HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 2.

Tenke Tibor, építész

Újpalota építésének tervező vezetője..

Szikhai Júlia: Palota, csendes ősi estén 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. okt. 21.

Tenke Tibor okleveles építésmérnök

a Minisztertanács hazánk felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából a Tervezésfejlesztési és Típustervező Intézet osztályvezető főépítészének az Állami Díj I. fokozatát adományozza.

Magyar Nemzet, 1945. ápr. 3.

Tenke Tibor okl. építészmérnök

Az Országházban kiosztották, felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából az 1975. évi Állami- és Kossuth-díjakat. Az Állami díj I. fokozatát kapta Tenke Tibor.

Zalai Hírlap, 1975. ápr. 3.

Tenke Tibor, építész

Újpalota tervezője.
(Beszélgetés az építésszel.)

Lukács Teréz: Újpalota szerezetes város 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. júl. 29.

Tenke Tibor, építész

Újpalota egyik tervezője.

Szikkai Júlia: Színes betűk nürke
háron 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 13.

Tenke Tibor, [építész]

Ivóvíz-magasvároló tervért

II. díj

—: Közlemény 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 10.

Tenke Tibor, [épílén ?]

Nyilatkozata az újpalotai víztorony (egyben lakóház) építéséről. (fényhép.)

(széky): Újpalota kalapja

3.

EST I HIRLAP, Bp. 1974. jan. 30.

Tenke Tibor

tervezte a XXII. kísérleti lakótelep beépítési tervét.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

5611

Tenke Tibor

Vargyas Mária, Gantner Lászlóné: Gazdagrét beépitési tervjavaslata.
/rövid életrajz + ismertetés képekkel. Vezető épitész: Tenke Tibor/

Magy. Ép. müv., 1972. 4.sz. 52.l.
/Fiatal Epitészek Köre-szám/

Tenke Tibor

Budapest, XV. Ujpalota, 3-4-5-6. sz. lakóépületei. - Beépitési terv: Tenke Tibor, épitészek Gerula István és Geordán Tibor, statikusok Krupics Miklós, Holló János, Tóth Elemér. - Ismertetés.

Magy.ép.ip. 1972.1.sz.2.l.

Tenke Tibor, építés

L: Preisich Gábor

Preisich Gábor: Bp. arculatának változása az utolsó tíz évszázadban 10–11

Magyar Épitomuviszet Bp. 1983

83/3

Tenke Tibor, Ybl-díjas építész

34. Kísérleti öntöttbeton ház, Budapest, Budafok. (repr.)

Építész: Tenke Tibor, 1965.

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 54-old

Tenke Tibor, YBL-díjas építész
a MESZ Mesterskola előadásai
IV. ciklus 1976-78.

Tenke Tibor, Callmeyer Ferenc: Újpalotai lakótelep.

Magyar Építőművészet, 1979., 1-2 szám, 4-old.

Tenke Tibor

cikke: Páskomliget rendezési terve, - Müszaki Tervezés, 1968.1.sz.4-5.l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.
156.l.

Tenke Tibor
építész

~ újpalota egyik várostervezője

Radó: Magyar építészettört. 355.
Műszaki Kiadó 1971.

Tenke Tibor építész

a budafoki Tiszeleti öntöttbeton
hás építészeként neve említve

Magyar építészet 1945-70
43. old.

Tenke Tibor, építész.

MDK

Új-Palota egyik tervezője.

Aczél-Kovách Tamás: A Janus-arcú lakónegyed 3

ESTI HIRLAP, Br. 1969. febr. 10.

1021

Tenke Tibor építész Állami díjas tervező művész

1981.V.17.Kossuth, 9.3o/KJné/
Nagyitás

Mester Ákos műsora.

- Második alkalommal nagyitjuk a Szivárvány c. rádió magazinban elhangzott néhány mondatot.Az első akár mottómk is lehetne !

- Nem lehet egy receptet adni, mint egy cipő talp vizhatlanná tételének technológiájára, hogy hogy lehet várost csinálni.

- A város nem egy csoport, az egy társadalom légköre. A városnak mindig fejlődni kell, azt alakitani kell tudni, na most itt van egy baj. Mert egy tervezett teljes egységből ha csak részletek épülnek meg, akkor azok torzok. Tehát nem számolunk a fejlődéssel. Ez az ami a társadalom város alkotó erejétől függ.

- Mult alkalommal arról beszéltünk, hogy a lakótelepek tulságosam egyformák, uniformizáltak, ám szakértőnk Tenke Tibor állami dijas tervező mérnök azt mondta, hogy ezek csupán a városépités gyermek betegségei. Mostani nagyitásunk első fázisában a város tervezésről és a város politikáról lesz szó.
Választ kapunk arra, hogy mi a különbség a lakásépités és a lakásgazdálkodás között ? Hogy miért 5o négyzetméter nálunk az épülő uj lakások átlag területe ? De legelőször arról, hogy miért korrigálja korábbi álláspontját a tervező ! Módunkban van egy igen érdekes nagyitási kisérletre. Jelenlegi vizsgálódásainkat szembesiteni tudjuk a 15 évvel ezelőtti elképzelésekkel.

- Ha most épülő lakótelepeinken azért megfigyelhető, hogy azért ezek nem egészen olyanok, mint a korábbiak voltak. De mindenesetre a hibák felismerése után nem következett be, vagy legalábbis nem tulságosan gyorsan,hogy a következőnél már tanultunk volna az előzményekből.

- Ez tökéletesen igy van, de ez nem egy speciálisx magyar jelenség, mert minden országban, ahol ilyen fölfutási lakásépités volt nem tudták az első lakótelepnek a tapasztalatait a másodikon már átvezetni, vagy annak alapján nem tudtak pályát módositani.

- Nekem eszembe jut az, hgy kb. másfél évtizeddel ezelőtt beszélgettünk egy rádió műsorban, elég régen volt és abban én szóvá tettem azt, hogy a lakótelepeinken nincs elég élet, hovatovább alvó városokká lesznek és akkor Ön azt mondta nekem, hogy rosszul prognosztizálom ezt a dolgot, mert lehet hogy pillanatnyilag még ez a helyzet, de változni fog. Aztán fölfedeztem egy ujságcikket, tavaly jelent meg, Ön nyilatkozott a Népszabadság egy munkatársának és volt egy olyan mondata, hgy nem voltunk elég őszinték még önmagunkhoz sem, olyan változásokat támasztottunk a lakótelepiekben, aminek nem lehet eleget tenni. Városias

várost igértünk, holott a feladat a lakásszám növelése volt. Mint hogyha másfél évtized elmultával válaszolt volna nekem a korábban feltett kérdésemre.

- Én ezt a tévedést vagy álláspont korrekciót vállalom igy, mert abban az időben most én nem a másfél évtizedet, hanem 20-25 évet értek ezalatt amikor ezek a nagy meghirdetések voltak alvó város egy szalonképes dolog volt, mert nem ismerték ennek a következményeit, nem ismerték annak a káros hatásait, amik az alvó városok hatnak az ottlakókra.

No most mi akkor beszélgettünk, amikor az alvó város megbukott. És akkor a városias várost igértük. Ez két komponens volt. Az egyik volt a lakásépités, ahogy tetszik emliteni, a másik volt amit hozzátervéztünk a lakásokhoz, mi komplett városokat terveztünk. Azokba volt mozi, volt szinház, voltak ezek a speciális áruházak, volt uszoda, meg kenyér gyár

- ezekkel mi lett ?

- itt jött a második tévedés, hogy tulajdonképpen vagy a pillanatnyi gazdasági potenciálunk nem olyan, hogy fönn tudjon tartani ennyi, vagy én készakarva nem mondok most lakószámot annyi lakosu városrészben vagy lakótelepen egyik ilyen kommunális ellátást, egy ilyen kereskedelmi ellátást és egy ilyen szolgáltató ellátást.
Én meg vagyok arról győződve, nem hiszem hogy megváltása lenne a jövőnek, városias várost ma papp mi létrehozni nem tudunk, ha idehoznánk a világ legjobb urbanistáit akkor sem.
A megoldás az amire Uj Lipótváros egzakt módon választ ad. A lakásépitést ugy bekapcsolni a meglévő városszövetbe, hogy annak a potenciális energiája képes legyen felszivni azt az uj lakás mennyiséget, amit épitünk.

- Igen, de tulajdonképpen a feladat most is változatlan 15 év multán is változatlan, tudnillik a lakás szám növelése. Ugyanakkor viszont egyesek a lakás hiány ujratermelődéséről beszélnek összefüggésbe hozva ezt a kérdéskört azzal, hogy tulságosan sok kisméretü lakás épül. Mások pedig erre azt mondják egy vállvonogatás kiséretében, hogy jelenleg átlagosan csak mittudom én 53 négyzetméterre futja és ezzel gyakorlatilag le is veszik a kérdést a napirendről.

- Lakásépitésről mint olyanról külön nem lehet beszélni. Van egy lakásgazdálkodás, aminek része az épités, része a meglévő állomány és része az a koncepció, hogy mit akarunk a jövőben csinálni. Nálunk a lakás nagyságrendeket kellene megvizsgálni !

Például egy nagyon nagy igénylő tömeg lehetne kiküszöbölhető valami szervezett otthon jellegü lakások létesitésével.

- Ha jól értem akkor tulajdonképpen arról van szó, hogy nem az a baj, hogy többségé en 53 négyzetméteres lakásokat épitünk, hanem az a baj, hogy nincs egy komplex döntési rendszer, külön van egy lakásgazdálkodás és külön van egy lakásépités.

- Hát erre az a helyes kifejezés az utóbbi mondatra hogy volt, mert ezt mostmár rendkivül mértékben integrálják az összes tanácsoknál és a minisztériumokba. Ezt az 53 négyzetméter átlagot ugy is meg lehet ám épiteni, hogy egyetlen 53 négyzetméteres lakás nincs, hanem egy egyedülálló fiatalembert nem költöztetek be egy háromszobás lakásba, mert neki igy sikrültek a körülményei és az apja ilyen lehetőségeket tudott biztositani, hanem az lakjon nyugodtan az egyetemi évei alatt vagy esetleg azután is egy jól üzemeltető otthon jellegü lakásba. Az otthon jelleg alatt értek egy olyan 2o négyzetmétert kb. és húzzuk el, akkor lehet 8o négyzetméteres lakásokat is épiteni, ha alaposan megvizsgáljuk, hogy melyikek azok a lakás egységek és szoba elosztások, amelyeket a legplexibilisebben lehet használni.

- Most mindenesetre mindez azt föltételezi, hogy megfelelő kapcsolatban kell hogy legyen a városi épités a város közigazgatási irányitó szakgárdája, valamint az életmód kutatók és bizonyára még lehetne tovább sorolni a szakembereket , mert lényegében csak igy sikerül megvalósitani az életmód váltás és a település fejlesztésnek az összhangját.

Az életmód váltás és a település fejlesztés összhangjának megteremtése rendkivül bonyolult és ha ezt a részletet nagyitjuk, akkor a város tervező mellett szükségünk van ujabb szakértő bevonására, akinek ismeretei vannak nemcsak a téma szociológiai hátteréről, hanem közvetlen és személyes ismeretei magáról a városlakóról is. A két szakértő randevuja mindenféle szempontból igenhasznos és érdekesnek igérkezik. Megismerve egymás szempontjait közösen végzik a nagyitást egy konkrét példát véve alapul Ujpalotát, az Ujpalotai lakótelepet.

- Nem sokkal azután, hogy elhangzott a Nagyitás cimü müsor a városépitészetről kaptam egy telefont, Péterfi Ferenc jelentkezett, ugy mutatkozott be, mint ujpalotai Szabddidő központ vezetője, nindjárt sietve hozzátette, hogy ez egy objektum nélküli szabddidő központ. Voltaképpen azt szeretném ha elmondaná, hogy minek köszönheten ezt a telefon hivást, mi az ami megragadta a müsorból ?

- Ebben a műsorban figyeltem fel ismételten már nem először Tenke Tibornak arra a kijelentésére, hogy elmondta, kifejtette, hogy a lakótelepek működésének csak egyik feltétele, hogy építészetileg kialakitsák, a másik lépés valószinüleg legalább ilyen fontos lépés lehet, hogy ezeknek a társadalmát felépitsük ha jól idézem, ha jól értettem. Tehát itt valamiféle társadalom szerveződjön, ami viszont már a lakótelepet működtető különféle intézmények, tömeg szervezetek feladata.
Ez a gondolat nagyon megragadott bennünket vagy engem, mert tulajdonképpen a mi munkánknak is egy kicsit ez az inditóka, ez az alapja. Részben ezekről szeretten volna bővebben hallani, részben ehhez csatlakozni, vagy megerősiteni szeretném ezt a gondolatot.

- Voltaképpen én megteremtettem az alkalmat ahhoz, hogy személyesen találkozzon Tenke Tiborral. Egyébként is ugy érzem elég izgalmas lehet ez a találkozás Tenke Tibor részére is, hiszen az Ujpalota-i lakótelepnek tervezője, épitésze és most igy utólag igazolva láthat vagy cáfolva láthat egy sor dolgot. Tehát amit akkor elgondolt az a valóságban hogy funkcionál, vagy esetleg nem funkcionál. Tévedek ?

-Nem, számomra rendkivül érdekes ez a találkozás és nagyon örülök neki, de legalább annyira szomoru 1965-be kezdtük tervezni ezt a lakótelepet és ez az első olyan kommunikációs alkalom, amikor összekerülünk a lakótelep lakóival. Számomra ez egy teljesen uj izü és uj szinü valami, hogy közvetlen kontaktusba kerülök azokkal, akik ott laknak, ugye egy tervező iroda tervezett és egy óriási vállalat épitett ezelőtt 10 évvel.

- A riporteri szabályokhoz tartozik, iratlan szabályokhoz tartozik az, hogy soha ne add ki a kezedből a mikrofont ! Valóságban nem adom ki a kezemből a mikrofont, képletesen most mégis átengedem Önnek, mert föltételezem, hogy egy ilyen találkozás alkalmával számos kérdése lenne az ottlakókhoz. Most ezeket a kérdéseket alkalma van föltenni Képesi Ferencnek és azt is gondolom, hogy Képesi Ferencnek is jónéhány kérdése van a tervezőhöz. Tessék.

- Most nekünk kettőnknek egy dolgot tisztázni kell. Ujpalota nem készült el ugy, ahogy az alap strukturája annak idején megtervezésre került. Tudnillik ~~változtak~~ változtak a viszonyok, ez most egy ellentmondás, az 1965-ös népgazdasági konstrukciónak a koncepciója alapvetően változott külső és belső hatásokra.
Mi terveztünk oda pl. ipari üzemet, ahol a foglalkoztatottság biztositva lett volna rész vagy egész munkaidősöknek, rokkantaknak vagy idős koruaknak, gyes-eseknek vagy szóval olyan rétegnek, amelyik bizonyára otthon tartózkodik Ujpalotán vagy kénytelen valahova elmenni.

Másrészt egy speciális helyzet alakult ki, mert Újpalotának a központja nem épült meg. Ott volt megtervezés alá került kétszer vagy háromszor is most idéző jelbe mondom, hogy szabadidő központ, egy komplett mozi, kulturház, könyvtár, étterem, áruházak, piactól kezdve mindem, sőt én emlékszem rá, hogy az első ötletekben egy jéggyár is szerepelt, amelyiknek a feladata azt lett volna, hogy nyujeget is termel télen és a város központjában szerettünk volna egy jéghoki kis jéghoki stadiont csinálni. Most én kérdezek vissza ha szabad, mert ezeket az információkat most elmondtam, nem tetszik ismerni hogy mi lett volna, hogy hogy lehet enélkül boldogulni, mik azok a részei Újpalotának, amit ki lehet használni ?

- Amiről itt az előbb beszélt azthiszem azelső és legalapvetőbb konfliktusa a lakótelepnek, hogy alapvetően elváltak az életfunkciók, azaz hogyha egy ilyen a napi foglalkoztatásra, munka tevékenységre ott helyben lehetőség adódott volna, akkor az emberek életüknek egy részét ebben a városban, vagy az életüket élhetnék le.
Itt csak egy kis rész funkciót, azaz a munka utáni időt tölthetik, ugye ezek a mostmár közhely számba menő jelzők, hogy alvó város meg fantom város éppen ezek az okai ennek, tehát a munkát teljes más részében végzik el a munka tevékenységet a városnak, itt csak egy részfunkció van az életükből. Ennek a koplexitásnak a hiánya az egyik legalapvetőbb konfliktusa a lakótelepnek. Erre különféle apróbb próbálkozásokat mi is tettünk, hogy ezt feloldjuk, kis üzletek, kis szövetkezetek a lakótelep közdében vannak és összegyüjtöttük a kerületi állás lehetőségeket részben ezek az ujpalotai, részben a kerület régi részén lévő üzemeknek az állás lehetőségeit. Valamiféle hatása ennek a szolgáltatásnak is van, de mondom ez nagyon kis impulzusok, amik ezt a problámát vagy ezt a konfliktust feloldhatnánk.

A másik, hogy nem készültek el a közösségi életnek a terei, amiről itt beszélt , tehát itt nemcsak a külső terek nem ugy készültek el ahogy ezt valószinüleg eredetileg tervezték, hanem nem készültek el objektumok sem, a mi működésünk arra törekszünk, hogy olyan intézményekben, elsősorban iskolákra, pártházakra gondolok, amelyek alapvetően más funkciót szolgálnak ilyen kulturális tevékenységre is lehetőség nyiljon. Tehát ha vannak bizonyos helyiségek nem biztos, hogy ezeket mindenkinek külön kell épiteni kulturális területnek, pártháznak, egyéb szervezeteknek, hanem nyilván vannak és erre külföldön nagyon sok takarékos példa van, hogy egy épület több funkciót is ellát. Ezt mi próbáljuk mi, természetesen ez nagyon sokszor pótcselekvésbe fut, hiszen az alapfunkció nem mindig fogadja szivesen ezt a kiegészitő funkciót.

- Nagyon érdekes mikor az ember önmagával találkozik 15 év mulva, mert azokra a kollegák, akik az iskolákat tervezték, akkor késhegyig menő csatákat vivtak, hogy ezeket tudjuk felhasználni más célokra is.
Ujpalotát mi a közintézményei vonatkozásában is lényegesen nyitottabbnak terveztük. Annak idején még ujdonság volt, hogy oktatási központokat terveztünk, ahhoz a olyan oktatási központokat, amelyek nemcsak hogy óvodát, iskolát, bölcsődét egyesitik, hanem a lakósság részére is megközelithetővé teszik ezeket azintézményeket.
Tehát a tornatermeket, a könyvtárakat lehet használni, az előcsarnokokban mükedvelő előadásokat lehetne tartani, a sport pályáját az iskolának egy kicsit egyhén szólva grandiózus attrakció, hogy a gyereknek csináljuk délelőtre és egy futball pályát mellette 2o méterre délutánra a keritésen kivülre, mert ugyanaz a gyerek használja.Na mindegy. Ez mégis igy kellett létrehozni, az üzemeltetési fennhatósági konstruktőr, illetékességi konstrukció miatt. Mert az egyik dolog az oktatási osztály keze, felügyelete alá tartozott, a másik a közterület fenntartó vállalat illetősége alá tartozott és ezeket pedig összehozni teljességgel lehetetlen.

- Nagyitásunk utolsó fázisának rövid tartalom jegyzéke. Ki a gazdája a lakótelepnek ? Ki a felelős a városrész működtetéséért ? Továbbá van e kapcsolata tervező és a tanács között ? Van- ez jelentősége annak, hogy ki honnan költözött ide és hogy ez befolyásolja- e a közérzetét ? Összefoglalóan társadalmi konfliktusok a lakótelepen jelenleg és esély latolgatás a jövőt illetően.
Előbb azonban vissza Nagyitásunk előző fejezetének záró gondolatához. Az üzemeltetési, fenntartási konstrukció hibáinál tartottunk.

- Az egyik dolog az oktatási osztály felügyelete alá tartozott, a másik a közterület fenntartó vállalat illetősége alá tartozott és ezeket pedig összehozni teljességgel lehetetlen.

- Ez egy ujabb társadalmi konfliktus, amit a lakótelepen halmozódik fel, azaz hogy itt is egy vertikális felépités van, ahol a különféle intézmények a saját felügyeleti szerveikhez tartoznak és csak többszörös áttételen keresztül tudnak egy esetleg mellettük működő másik intézménnyel vagy szervezettel kapcsolatba kerülni, ez a lakótelepen, tehát ismét egy társadalmi konfliktus, ami itt kulminál, itt sürüsödik össze. Nincsen keresztirányu noggás az egymás mellett működő különböző szektorok között, Egy ilyen információs irodát alakitottunk ki a lakótelep közepén, aminek éppen ez az egyik legfőbb vállalása, vagy legalábbis szeretne az egyik legfőbb vállalása lenni, hogy egyszerre az egész emberrel foglalkozik, nemcsak mint beteggel, csak mint szülővel, vagy csak mint jogorvoslő,

tehát valamilyen panasszal odafordulva, hanem mindefé-
le problémájával és megpróbál közvetiteni a különféle
egységek között.

- Mindebből pedig számomra az következik, hogy a mult-
kor egyébként erről már volt szó, hogy nincs a dolog be-
fejezve akkor amikor a lakótelep elkészül. A lakótelepet
működtetni kell.

- Igen, ezek a párhuzamos szervezetek ezek nagyon sok e-
setben mivel csak egy-egy funkciót vállalnak fel labdáz-
ni tudnak egymás között. Tehát nincs egy felelős gazdája
a lakótelepen élők összes ügyének, éppen egy szocialista
országban jártam tanulmányuton lakótelepeket tanulmányoz-
tam, elsősorban a kulturális életüket, de ezt nem lehet
elvonatkoztatni az összes egyéb problémától a lakótelep-
nek, ahol az volt az egyik legfőbb tapasztalatom, hogy már
a felépitéstől, már a szervezés pillanatától van valami olyan
gazda, akitől nem lehet esetleges, hogy 15 évvel a lakó-
telep elkészülte után találkozunk ni, nármint a lakótele-
pet tervező és a lakótelepet működtető vagy lakó

- Nade már bocsánatot kérek nem lehet ezt a gazdát eset-
leg megkeresni, mondjuk ugy hogy kerületi tanács ?

- Nem minden tartozik a kerületi tanács illetékességébe
és adott esetben a kerületi tanácson belül is olyan osz-
tályok vannak, amelyek között nembiztos, hogy megfelelő
amelyek között nem mindig természetes a kapcsolat

- holott esetleg a szomszéd szobába kellene átmenni, mert
itt dolgozik az ilyen osztály ott dolgozik a másik.

- Igen, előfordul.

- Na most amikor a tervező leül, hát nem egy tervező, ha-
nem team, csoportok megtervezni a lakótelepet tudja- e a
tervező, hogy kik fognak odaköltözni, milyen szociális
háttérrel fognak odaköltözni ? MIlyen családok, milyen
fölkészültséggel, milyen civilizációs, milyen kulturális
fölkészültséggel és hogy mindez amit én itt felsorolok
vajon fontos- e ?

- Nem vagyok a tervező, de hadd válaszoljak én a tapasz-
talat alapján, hogy nem tudhat a tervező a dologról. Való-
szinü, hogy itt sincs természetes kapcsolata, tehát az el-
ső pillanatban hiányzik a természetes kapcsolata a mű-
működtető és a tervezést végző között, azaz és itt a konk-
rét példa Ujpalota esetében, a hetvenes években kezdték
átadni az Ujpalota-i lakásokat ekkor születtek a szociál-
politikai, különféle szociálpolitikai határozatok, aminek
következtében elsősorban a nagycsaládosok a szociális
problémások kerülhettek ide a lakótelepre, ami pl. az összes

normativát felboritotta, ami a lakásépitőkre vonatkozik. Tehát ugy tudom van valami normativa, hogy hány lakásra hány osztály teren kell, no most ugyanebbe a lakásba kétszer annyi gyermek került mint egy más közegbe, ennél fogva aztán az iskolák és a különféle ilyen gyerekekkel kapcsolatos intézmények elképesztően zsufoltakká váltak. De ennél sokkal nagyobb probléma az, hogy az odaköltözők milyenkre konfliktus helyzetbe fognak kerülni, azaz Ujpalota volt az első, ahol a munkások és főleg a munkásoknak is a legnehezebb fizikai munkát végzők rétege ilyen módon dominál, mint ahogy nem dominált ez a korábbi lakótelepeken. Általában mindig azt mondtuk, hogy heterogén a lakótelepek összetétele, ami természetes hogy Ujpalotára is igaz, csakhogy itt van egy különösebben problémás nehéz réteg, aki az előző lakóhelyen ugyan lehet, hogy kevésbé jó szociális körülmények között, kevésbé konfortos lakásokban lakott, viszont az emberi viszonyai, a társadalmi viszonyait valamelyest kezelni tudta. Tehát tudta bizonyos cselekedeteire milyen reakciókat várhat. Tudta, hogy a szomszédban kikkel milyen kapcsolata van és hogy ezekre az emberekre mennyire számithat. Na most amikor innen elköltözött a különféle településekről nagyon sok esetben a védettségét veszitette el. Tehát elveszitette a saját viszonyai intézésének a képességét, ha ez nem tul komplikált, azaz egy kicsit kiszolgáltatottá vált ebben az uj szituációban, ahol részben nemcsak hogy idegen emberekkel került össze, hanem tdjesen más emberekkel. Na most erre a lépésváltásra itt talán egy nagyon izgalmas szociográfiát Honfoglalás Ujpalotán erről a lakótelepről irt erről a lakótelepről, ő nevezte ezt a folyamatot lépésváltásnak erre nincsenek felkészülve sem a társadalom nincs megfelelően felkészülve, sem az emberek. Ez a két dolog azt hiszem összefügg. Azaz nagyon sok olyan konfliktus, ezeknek az embereknek a beilleszkedési konfliktusát meg lehetne előzni széles körü vagy alaposabb társadalmi tervezéssel, szervezéssel, amelyek tehát ezek a konfliktusok megelőzhetőek lennének és nem biztos, hogy ilyen konfliktusok, mint ami éppen a nyolcvanas évben történt, hogy jónéhány családot ki kellett költöztetni a lakótelepről, mert nem tudtak semmilyen módon alkalmazkodni az uj szituációhoz ezek esetleg már megelőzhetők lettek volna ezzel az előre való társadalmi gondoskodással.

- Én ugy érzem, hogy ezt amiről most szó van, tehát hogy kiket telepitek oda ez csak azt a tételt igazolja, amely szerint várost tervezni igy egymagában nem lehet semmilyen adatszolgáltatás alapján. A várostervezés és a város politika az szorosan összefügg egymással és még sok minden csatlakozik ehhez, de ezt már ni egyszer kicsibe egy modellen mi letjászottuk az óvodai kisérleti lakótelepen a hatvanas évek elején.

Itt megismételtük ugyanazt a hibát fűszerezve azzal a hibával, most én nem a szociális rendezés hibáját értem ezalatt, hanem hogy Ujpalotára zuditottuk az összes nagy családos, háromgyerekes családokat és hoztuk ezt a konfliktus helyzetet létre.
Nade, szóval minden szülés vajudással jár és a következő generáció már megszokja ezeket a körülményeket, üzemelni kiteljesedni kezdenek ezek az egységek és talán messze nem lesz olyan negativ a véleménye a most ott születő gyerekeknek, vagy kis korukban odaköltöző gyerekeknek egy ilyen lakótelepről, mint nekünk ha a véleményünk egy félkész és még mankóval bicegő fiatal lakótelepről vagy lakóegységről.

- Azt hiszem, hogy az emberek hogy ennek a városnak ne csak bizonyos szolgáltatásait általándóan igényeljék, hanem a városnak valamilyen aktiv formálói legyenek ennek az az egyik fontos feltétele, hogy a saját ügyeik intézésében, a saját ügyeikben való döntésében is résztvegyenek.
Tehát hogy milyen egy városrésznek a közéleti politikai viszonya az alapvetően meghatározza mindenféle közérzetét az embereknek. Ezt én egy nagyon fontos feltételnek tartom, és mivel az embereknek mivel eddig falun kertes házba laktak és mostmár csak egy lakásuk van amin belül dönthetnek mindenképp fontos, hogy ezt a döntésüket valamilyen módon, a demokráciának ezeket a lehetőségeit mindenképpen kihasználjuk. Erre éppen az a tapasztalatunk, hogy sok egyébként formálisan működő szervezet is egyébként emiatt a feszités miatt is igazán működésbe tud jönni. Pl. a Népfront ami nagyon sok mindent prudukál, kérdés az, hogy a döntést hozó szervek mennyire respektálják ezeket és tulajdonképpen figyelmeztetés is lehet az ő számukra, hogy ezeknek az embereknek mindenféle kezdeményezését el kell fogadni.
Nagyon nagy tartalékok rejlenek a lakótelepen ! Nagyon sok ember szivesen tenne ha mást nem, de lelkiismerete megnyugtatása miatt is sok mindent ezért a lakótelepért, amely kezdeményezéseket el kellene fogadni, serkenteni kellene, nem esetleg mindig központi döntésekre vagy központi kezdeményezésekre hivatkozni.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Tenkács Tibor
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1979 OKT 25
festőművész
1021

Ember és táj

TENKÁCS TIBOR KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Az Alföldi Nyomda szakszervezeti bizottsága és a Béke aranyozóbrigád a vállalat I. emeleti nagytermében a három évtizede Tokajban élő Tenkács Tibornak, a Zilahy György Művészbarátok Köre vezetőjének 27 olajfestményét állította ki, valamennyi az utolsó három év termésének válogatott anyaga.

Tenkács Tibor 1913-ban született Budapesten. A fővárosban befejezett középiskolai évek után a Képzőművészeti Főiskolán Benkhard Ákos, Baránszky E. László, majd Varga Nándor Lajos és Szőnyi István mellett került közvetlen kapcsolatba a művészet technikai és esztétikai követelményeivel. Az egyéniségén átszűrt élményanyagok mind közelebb sodorják a természet szépségeihez, s ily irányú látomásait 1941-től már Tokajban, a végérvényesen otthonává vált városban érlelhette egyre mélyebbé.

Tenkács Tibor: Kis kollégium (olajfestmény)

Piktúrájának indítékai elsősorban a táj szépségeiből adódnak s az ősi város alkalmasnak bizonyult képességeinek és lehetőségeinek kibontására. Egyre jobban áthatotta a természet tisztelete, az embernek és tájnak pantheisztikus összefonódása, az évszakok minden mozdulásának, metamorfózisának megörökítése. Sajátosan megformált posztimpresszionista stílusa másoktól élesen elhatárolja s lényegesen több mint a látvány színértékeinek és hangulatának a lejegyzetelése. Mert nemcsak felizzítja, hanem hitelessé is forrósítja a látványt. (Hegyi szüret, Kis Kollégium, Cseresznyevirágos domboldal) Ha fel is lazítja a formákat, ez sohasem megy a tárgyi hitelesség rovására. A figyelmes látogató azt is észreveszi, hogy Tenkács ugyanazt a látványt más és más érzelmi felfogással közelíti meg, kapcsolódva az év- és napszakok hangulati erejéhez. Vonzódik minden olyan témához, amely megcsillogtatja az élet romantikus szépségeit s mindezt legtöbbször felülről nézve, hogy minél nagyobb területet foghasson át ecsetjével.

Festészetében nem lázad, nem mutat tragédiákat, hanem egész oeuvréjének a természet és emberszeretet az alapja s ez a humán felfogás emeli oly emberközelbe Tenkács Tibor festészetét.

Dr. Tóth Ervin

Darabos u. 18. II. em. 10., Molnárné.

Kétszobás, második emeleti öröklakás készpénz + OTP-átvállalással eladó. ,,Poroszlay úton'' jeligére a kiadóba.

Kétszobás, öltözőfülkés, távfűtéses lakás 370 000,— Ft + 90 000,— Ft OTP-átvállalással beköltözhetően eladó. ,,Dobozi-lakótelep 006 773'' jeligére a Hirdetőbe.

re a kiadóba.

Biológiából, fizikából előkészítő tanárt, egyetemistát keresek. ,,Egyetem 006 762'' jeligére a Hirdetőbe.

Telefonügyeletet vállalok, 11-338 telefonon.

Vegyészmérnök orosz, angol nyelvtudással állást változtatna. Válaszokat: ,,Fejlesztési és üzemeltetési gyakorlat 006 599'' jeligére a Hirdetőbe.

u.

ván
20-

vét
hat

Eladó szép konyhaszekrény, szennyesládával. Hét vezér u. 15.

férfi betanított munkást, segédmunkást keresünk felvételre. TANÉRT 1. sz. mechanikai gyáregysége, Debrecen, Hámán Kató út 76.

Magasnyomású gázkazánkezelői vizsgával rendelkező dolgozót alkalmazunk. Jelentkezés: H.-B. m.-i Vendéglátó Vállalat, szervezési és fejlesztési osztály, Debrecen, Vörös Hadsereg útja 26/A.

Budapest közeli állami gazdaság szakosított szarvasmarha telepére megfelelő szakmai végzettséggel és hosszabb gyakorlattal rendelkező telepvezetőt alkalmaz. Pályázat ,,Gyakorlott szakember 4473'' jeligére a Magyar Hirdető Budapest, Felszabadulás téri irodájába küldendő be.

EXPRESSZ

Hajdúszoboszlón 30 négyzetméter körüli hétvégi házat vagy társasüdülőt vennék. Ajánlatokat ,,Nyárfa'' jeligére a kiadóba kérem.

Eladó kis szoba, konyha, 150 négyszögöl telekkel. Debrecen, Kishegyesi út 95.

Egy nagy szoba, mellékhelyiségekből álló házrész kis kerttel, az egyetem közelében eladó. Komlóssy út 52.

Wartburg piros gépkocsi UO rendszámú eladó. Félegyházi Tamás u. 7.

Eladó kétszobás családi ház 320 négyszögöl kerttel, beköltözhető. Debrecen, Császár Péter u. 23.

Elcserélném a belvárosban levő 2 szoba, konyhás, nagy udvaros házrészemet, hasonló nagyságú szövetkezeti vagy OTP-s lakásra. ,,Térítés ellenében tanácsi is lehetséges'' jeligére a kiadóba.

Hajdúszoboszlón üdülőkörzetben hétvégi telek eladó. Ajánlatokat ,,Gyógyfürdő'' jeligére a kiadóba kérek.

Sürgősen eladó 340 négyszögöl köszmétés, fele gyümölcsös, ugyanitt új olajkályha eladó. Érdeklődni Horváth Árpád u. 18/B.

Gyermektelen fiatal házaspárnak különálló szoba, konyha albérletbe kiadó. Sámsoni út 24/A.

Bútorozott szoba házaspárnak kiadó. Hajdú 1. u. 4. X. 81.

Külön bejáratú bútorozott szoba, fürdőszobahasználattal két lánynak november 1-től kiadó. Gyermek mélykocsi sportrésszel eladó. Lehel u. 4. V. em. 34.

Külön bejáratú bútorozott szoba két személy részére kiadó. Debrecen, Baksai Sándor u. 15.

Gyermektelen házaspár minigarzont bérelne. ,,Nyugodt otthon'' jeligére a kiadóba.

1982-ig vizsgázott UD Dacia eladó. Bethlen u. 37. II. 17., 16 óra után.

1982-ig vizsgáztatott 1200-as IY frsz. Zsiguli eladó. Telefon: 20-626.

Elcserélem 2 szobás, kertes házam másfél szobás tanácsira. ,,Gyümölcsös'' jeligére a kiadóba.

42 éves, középtermetű, barna, elvált asszony megismerkedne házasság céljából komoly, egyszerű, józan életű, gyermekszerető férfival, aki rendes otthont és szeretetet tud értékelni. ,,Diszkréció'' jeligére a kiadóba.

Elhalálozás miatt eladó egy pár 6 éves fuvaros ló, szerszámmal, kocsival együtt. Érdeklődni vasárnap, Hajdúböszörmény, Balassi u. 13.

Egy kutya keresi a gazdáját. ,,Vadászkutya'' jeligére a kiadóba.

Garázs kiadó. ,,Sportcsarnok mellett'' jeligére a kiadóba.

A DEBRECENI BUHAGYÁR

AUTÓSZERELŐK!

MIA, ZUK, VOLGA, ZIL, CSEPEL, GAZ, TV, DÖMPER

új alkatrészek jutányos áron megvásárolhatók.

Az alkatrészek megtekinthetők szövetkezetünk Monostorpályi út 5—7. szám alatti telepén.

Ügyintéző:

Korn Tamásné raktáros.

DEBRECENI ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

Tenk Tibor [építész:]

Építészvita résztvevője.

(-ás): TV-notesz

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 19.

Tenke Tibor

Tenke Tibor: Csúszó-zsaluzatos öntött magasházak Budafokon és Kelenföldön. – Műszaki Tervezés, 1966. 8.sz. 31-33. l.

T(enke) T(ibor): Kísérleti lakótelep, középmagas lakóház, Budafok. (Tenke Tibor építész.) – Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 4.sz. 28-31.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 25o. l.

Magyar Nemzet 1984. X. 17

Teuk Ti

Tenke Tibor

Selényi István: Strandfürdő, Izsák. /Tenke Tibor építész, M.Baló Borbála kerttervező/ - Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 1.sz. 28-31. l.

[illegible] 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 249. l.

TENKE István graf.

Árnyék Roták Kiáll. 1992. Újvidék

6. 70. p.

Új Múv 1993

jtószolgálatnál kaphatók.

mény
mény
ből", olajfestmény
vízfestmény
nagykövet (1820), rajz

ancellária, Szövetségi Sajtó-
l. 53115/2287

ve.

+ Tenke Tibor, XVI-díjas építész,
az Alba-Clasp építészi rendszer fejlesztése
Rendszertervező építészek: Tenke Tibor,
Erőss János, Guszter János.

Székesfehérvár, Öreghegy, Losonci úti sortársasházak

Rendszertervező építészek: †Tenke Tibor; Erőss János, Guszter János; szerkezettervező: Makó Lóránt; építészek: L. 1—3: dr. Gerő Zoltán, Tarján Mária: L—4: dr. Széll László, Tarján Mária; (valamennyien TTI—ARÉV RFI).

Generálkivitelező: ALBA REGIA ÁÉV.

Magyar Építőművészet, 1986. 2. 19 old.

Tenkei Kossuth-
szobor

Emlékkönyv a Kossuth-
szobor leleplezési ünne-
pélyéről Tenkén

Petrik 1886-1900

M.D.K.

Tenkei Rusz Livia, művész növendék

„A mai lecke" c. képét állította ki a kolozsvári Képzőművészeti Intézet növendék kiállításán, melynek várlatát a lap közli:

Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 7.sz.

Tenkei R. Livia M.D.K.

illusztrátor. Erdélyben él.

vö. Bonczos István: Egy piros hajnalon.

Tenner Alajos

nobrán

Végbiz. jeles eredm.

Kötimisk

1905/6.

20 l.

232-246
593.

MALON

Kápolnaro

108. p. Eger, Szt. Miklós tpl
107. p. Bp. Szt. György templom

55. Az ikonosztázt leszerelték, mivel a templom a háborúban annyira megrongálódott, hogy le kellett bontani. Arsa Teodorovićnak az ikonosztázon levő ikonjai jelenleg a szentendrei Egyházművészeti Gyűjteményben és a pesti Szent György pravoszláv templomban vannak.

vennovo vospit
de l'éducation
in : Iskusstvo

Les théories p
de l'enseignem
Russie soviéti

TEODOROVIC, Arsa

is. Itt az apostolok és a trónusikonok klasszicista formula szerint, de eredendő klasszicista magatartás híján valósulnak meg. Živković az apostolokat oldalnézetben festette meg, hangsúlyozva az arc és a drapéria kövonalait, és alakjuk mellé általában odafestett egy kőtalapzatot is, ami a klasszicista kompozíció gyakori kelléke volt. A Keresztelő Szent János trónusikonjának hátterében látható tájkép szinte monokróm, még a fák lombját is világosbarnára festette. Mindez távolodás volt a barokk és a rokokó-jellegű kolorittól, ami a klasszicista kép külső sajátságaként valósult meg. A többalakos kompozíciókon is világosbarnára festette a szentek arcát, míg a drapériákon valamivel több frissességet adott a színeknek.

Ha összehasonlítanánk Živković első és második ikonosztázát, akkor művészi szempontból az elsőt részesítenénk előnyben, bár a második festési módja különösképpen érdekes a stíluskeresés szempontjából.

E szerb festőnek mind a budai, mind pedig a szentendrei Blagovestenszka-templomban és a balassagyarmati Nikolajevszka-templomban készült festményei a századforduló és a stílusok változása idején létrejött szerb művészetnek figyelemre méltó alkotásai.

ARSA TEODOROVIĆ (1767–1826) a legtermékenyebb és az egyik vezető szerb festőegyéniségnek számít a 18. század végén és a 19. század elején. Tanulmányait 1793-ban fejezte be a bécsi Művészeti Akadémián. Bécsi tartózkodása idején és tanulmányai során alkalma volt megismerkedni az osztrák rokokó utolsó korszakával, de akadémiai képzése már a klasszicizmus jegyében folyt. Más tanárok mellett Friedrich Heinrich Füger (1751–1818) is tanította.

Teodorović, miután befejezte tanulmányait, Újvidéken telepedett le, és hamarosan kellő társadalmi és művészi tekintélyre tett szert. Utóbb az újvidéki kommunitás tagjává is megválasztották, és ahhoz a szerb értelmiségi, valamint irodalmi elithez tartozott, amely a felvilágosodás és a racionalizmus eszméit terjesztette. Baráti kapcsolatokat ápolt Dositej Obradović íróval és filozófussal meg Vitkovits Mihály magyarszerb íróval. A századfordulón, 1800-ban és 1801-ben Egerben, Pesten és Budán járt. Épp ekkor vásárolta meg Pesten Leonardo da Vinci traktátusának Praktisches Werk von der Mahlerei című fordítását, amelyet kézikönyvként használt. Vallási és mitológiai témájú grafikai alkotások hatalmas gyűjteményével rendelkezett. Újvidéken jelentős festőműhelye volt, melyből több ismert 19. századi szerb festő került ki.[54]

Teodorović több mint 25 teljes ikonosztázt festett, ami azt jelenti, hogy 1200 ikonnál is többet, továbbá a templomboltozatok nagy falfestményeinek egész sorát készítette el. Az egyházi festészet mellett a polgárság és az értelmiségi réteg portréfestőjeként is jelentős hírnevet szerzett. Meg kell jegyeznünk, hogy alig megkezdett vagy épp befejezés előtt álló ikonokkal, utolsó simításokra váró festményekkel túlzsúfolt műhelyében mind az inasoknak, mind a segédeknek megvolt a maguk munkája, akárcsak a többi ehhez hasonlóan nagyobb festészeti műteremben. Az egyes ikonok gyöngébben kivitelezett részei vagy az alakok drapériái gyakran a munkatársaktól származnak. Az ikonosztáz felső soraiba tartozó ikonok festését szintén rájuk bízta, ezek ugyanis csak nagyobb távolságról szemlélhetők. Teodorović ezekben az esetekben csupán a kompozíció vázlatát adta meg, míg magát az ikont a munkatársak fejezték be. Ez érett korszakára vonatkozik, amikor tevékenysége már szerteágazó lett, és egymást érték a megrendelések. A falusi templomok ikonosztázain kívül Teodorović festett ikonosztázokat Újvidéken (Almási-templom), Versecen (Mária halála-templom), Karlócán (Szent Miklós-templom), Zimonyban (Mária temploma), Mitrovicán (Szent István-templom) és Becskereken (Mária bemutatása-templom) is.

A budai egyházmegyében létrejött szerb művészet áttekintésekor nem téveszthetjük szem elől Teodorović két nagy templomban végzett festészeti munkáját. Ugyanabban az esztendőben, amikor elvégezte a bécsi akadémiát (1793-ban), készítette első ikonosztázát is a bajai Szent Miklós-templom számára, 1818 és 1820 között pedig sorrendben az utolsót a budai Tabánban levő egykori szerb templomban.

Teodorović bajai ikonosztázán éri el a 18. századi szerb festészet a csúcspontját. Az idősebb ismert barokk mesterek ekkorra már vagy meghaltak, vagy elveszítették festői kifejezőkészségük közvetlenségét, és önmagukat ismételték. Arsa Teodorović a későbarokk rokokó változatát frissebben, spontánabbul és a kolorit szempontjából élénkebben fejezte ki. Ilyen értelemben beszélhetünk arról a hatásról, amelyyel Franz Anton Maulbertsch – aki különben sokat festett Magyarországon – volt Teodorovićra. Teodorović lángoló koloritja nem csupán a kompozíció hatásosságát szolgálja, hanem elsősorban az alkotói indulat kifejezése. Ezért a halványzöld, az ibolya, a sárga, a rózsaszín, sőt a fehér kifinomult színérték-viszonyai teljes egészében megfelelnek spontán hangulatának. Ezt meggyőzően bizonyítják széles ecsetvonása is, amelyekkel az alakok örvénylő drapériáit festi a trónusikonokon.

Kétségtelen, hogy e hangulatban és szellemben a trónusikonok feletti első sor kompozíciói a legsikerültebbek: a *Mária születése*, a *Mária bemutatása*, a *Jézus megkeresztelése*, a *Jézus bemutatása a templomban*, a *Jézus körülmetélése*, a *Jézus születése*, a *Feltámadás*, a *Krisztus színeváltozása*, a *Mennybemenetel*, a *Szentlélek alászállása*, a *Mária, mint az Élet forrása* és a *Mária halála*. A nagyméretű kompozíció

kásos megoldások és a megrendelő követelményei szerint festette. Ám sajátos Krisztust és Máriát alkotott, mivel ezekhez nyilvánvalóan voltak mintaképei. Már ezeken a kompozíciókon is sikerült megvalósítania bizonyos rá jellemző festői sajátosságokat. A testszín lágysága és lazúrozása tekintetében közel áll a rokokó festészetéhez, míg az alakok ábrázolásának egésze, de főként a drapériák festése festőileg valamennyivel keményebb. Bőven alkalmaz itt vöröset és kéket, ami ellenállhatatlanul emlékeztet elődeire, a barokk festőkre. Megszabadulva a megkötésektől, melyeket az ikonográfia a trónusikonok esetében előírt, Živković az ikonosztáz talapzatára került kis kompozíciókban, *Az élet forrásában* meg a *Krisztus és a szamáriai nő* ábrázolásában megmutatta alkotói frissességét, már kialakult művészi egyéniségét és a rokokó-festők koloritjához való kötődését. Živković *Az élet forrása* ritkán előforduló kompozíciójában, amely a 18. század szerb ikonosztázain elő sem fordul, eltért a görög ikonográfiai típus régebbi megoldásaitól. *Az élet forrása* nem számít keleti pravoszláv ikonnak, hanem sokkalta inkább zsánerjelenetre emlékeztető vallásos kompozíció. A *Mária megkoronázásának* nagy kompozíciójától balra és jobbra, az ikonosztáz lunettájának medaillonjaiba festett apostolábrázolások is azt mutatják, hogy Živković szakított a szokásos sémákkal. A 18. századi szerb ikonfestők ugyanis az apostolokat leginkább statikus álló alakokként ábrázolták. Živković eltekintett ettől a megoldástól, és az apostolokat egészen természetes, spontán testhelyzetben festette meg, mindegyiket más és más mozdulat közben. Mindez jó anatómiai ismeretekre és kifejezett rajzkészségre vall. Živković ikonosztáza a szentendrei Balgovestenszka-templomban a szerb egyházi későbarokk és rokokó festészet legszebb egységét alkotja. Legjobb részeit tekintve – ezek pedig a lunettában levő apostolikonok, valamint a talapzat két kompozíciója – ez az ikonosztáz művészi szempontból semmiben sem marad le Živković valamennyivel idősebb kortársa, Arsa Teodorović hasonló munkái mögött, aki jóval nagyobb tekintélyt élvezett és sokkalta több megrendelője volt.[53]

Úgy tűnik, hogy Živković a szentendrei sikeres működése után nem kapta meg sem a megfelelő elismerést, sem újabb megrendeléshez nem jutott. Így 1810-ben a bajai egyházközség az új ikonosztáz megfestésére a híres és különben is sokat foglalkoztatott Arsa Teodorovićot alkalmazta. Mihajlo Živkovićnak be kellett érnie a kisebb megrendelésekkel. Ilyenek azonban minden jel szerint szép számban akadtak, és itt csak néhányat említünk, pusztán hogy lássuk, mekkora területen vannak széjjelszórva Živković eddig nyilvántartott művei. A következőket sorolhatjuk ide: a szentendrei székesegyház oltárján álló nagy keresztet, az egykori váci szerb Szent Miklós-templom keresztjét, a szentendrei katolikus plébánia számára festett *Utolsó vacsorát*, *Lázár feltámasztását* a gyulai román templomban, a szentendrei Pozsarevácska-templomban levő *Szent Miklóst* és még másokat. Mojses Putnik érsek arcképének hátlapján egészen váratlanul bukkantak a következő aláírásra: „Pinx. Schivkovity", ami azt jelenti, hogy portréfestészettel is foglalkozott. Amennyiben a polgári személyeket ábrázoló portréit nem írta alá, nehezen lesznek azonosíthatók. Živkovićnak tíz évi várakozás után alkalma nyílt megfesteni második és egyben utolsó ikonosztázát is a balassagyarmati szerb templomban. Az ikonosztáz elkészítésére vonatkozó szerződés nem került elő, ám *Keresztelő Szent János* trónusikonján megtalálható a festő szignatúrája, míg egy másik ikonra feljegyezte, hogy az ikonosztáz megrendelője Jovan Bozda kereskedő és Szofija nevű felesége volt. A balassagyarmati ikonosztáz jóval nagyobb a szentendrei Blagovestenszka (Mária örömhírvétele)-templomban láthatónál, és az ikonok elrendezése is némileg eltér a szokásostól. A négy ünnepi ikont, a *Lázár feltámasztását*, a *Krisztus színeváltozását*, a *Bevonulás Jeruzsálembe* és a *Keresztelő Szent János fővételét* a talapzaton helyezték el, míg az északi ajtó felett *Jézus születése*, a királyi kapu felett az *Utolsó vacsora* és a déli ajtó felett a *Jézus megkeresztelése* látható. A következő két sorban az apostolok hat-hat ikonját találjuk azzal, hogy az első sor közepén a *Mária megkoronázása*, a második sor közepén pedig *Krisztus feltámadása* kapott helyet. A próféták tizenkét, négykaréjos medaillonokba festett ikonja a felső zónát tölti ki. Živković ikonosztázát a balassagyarmati pravoszláv templomban pár évvel ezelőtt leszerelték, mivel a templomot átadták a városi tanácsnak, tekintve, hogy a helységben nem laknak többé pravoszláv vallásúak. Az ikonosztáz ikonjai most a szentendrei Blagovestenszka (Mária örömhírvétele)-templom és a pesti Szent György-templom falán láthatók.

A szerb művészetben a 19. század második évtizedében jelentkező stílusváltozások iránt Mihajlo Živković sem maradt közömbös. A balassagyarmati ikonosztázion festésekor nem tudta kompromisszumok nélkül megvalósítani esztétikai elképzeléseit. Természetesen ő is csak tovább mélyítette a barokk és a klasszicizmus közötti régi dilemmákat. Több olyan ok volt, amely arra kényszerítette, hogy bizonyos szintig a barokk hagyományokra támaszkodjon. Az egyik bizonyára a megrendelők ízlése volt, akik a barokk ikonosztázokhoz szoktak, a másik pedig az lehetett, hogy Živkovićnak, húsz évvel tanulmányai befejezése után, nehezére eshetett klasszicista stílusban festeni. Mégis kísérletet tett erre, ami a balassagyarmati ikonosztázon szemmel látható, főként az apostolok ikonjain. Nyilvánvaló a különbség az apostolok megfestésének módjában az első és a második ikonosztázon. A második ikonosztázról már hiányzik a könnyedség, a spontaneitás, híján van a természetes mozdulatoknak és a színáranyalatok elevenségének

iránti érzékenységének a Szentháromságot és az evangelistákat ábrázoló falfestménnyel adta tanúbizonyságát, amelyet al secco technikában festett az ikonosztáz előtti boltozaton.

Teodorović mennyiségében is impozáns festői munkásság után, melynek során nagy tapasztalatokat szerzett, 1818. május 28-án szerződést írt alá a „Buda székesfőváros Tabán városrésze szerb pravoszláv egyházközségével". Ebben vállalja egy új ikonosztáz megfestését. A korábbi ikonosztáz, amelyet Vasa Ostojić festett 1764-ben, elégett az 1810. évi tabáni tűzvészben. Most, a templom általános felújítása után a szerb egyházközség a leghíresebb szerb ikonfestőt szándékozta felfogadni. A szerb templom papja ebben az időben Vitkovits Mihály író fivére, Jovan Vitković volt, akinek házába Teodorović bejáratos volt, és levelezésben is állt vele. A választás érthető módon Teodorovićra esett, bár Mihajlo Živković budai festőt is ismerték. Egyébként fennmaradt egy levél arról, hogy Teodorović a budai ikonosztázt kívánja megfesteni.

A szerződés az ikonosztázok legkifejlesztettebb formáját írja elő, összesen 68 ikonnal. A szerződésben Teodorović még arra kötelezi magát, hogy az ikonosztáz előtti boltozatra nagy, al secco technikában készült kompozíciót is fest: a Kilenc angyali rend középen az Atyaisten alakjával és a sarkokban a négy evangelistával. Továbbá még arra is kötelezték a festőt, hogy három kompozíciót készítsen az oltár falára, és egy-egy ikont az éneklőszékekben. Ezért az óriási munkáért az egyházközség 9000 ezüstforintot fizet a festőnek.

A budai ikonosztáz a 19. század legmagasabb szerb oltárfalai közé tartozott. A templom, s így az ikonosztáz magassága miatt a trónusikonok szokatlanul nagy méretűek, magasságuk 194 cm-t tett ki. Az ikonosztázon alapjában megmaradt az ikonok megállapított sorrendje: a lábazati ikonok, az ajtók, az ünnepi ikonok fríze, ám a lunettában két félkör alakú fríz kapott helyet – a próféták tizenkét ikonja és Krisztus szenvedéseinek tizenkét ikonja. A Mária a gyermek Jézussal ikonon, amely Mária trónusán van, a következő aláírás szerepel: „Festette Arsenij Teodorović festő és újvidéki polgár, 1820".

A budai székesegyház ikonosztázának festése idején Arsa Teodorović újvidéki műtermében minden a már megszokott munkamódszerek szerint zajlott. A mester ekkor volt dicsősége teljében, az ikonok és az ikonosztázok festésében nagy tapasztalatú művésznek számított. Ám ez a tapasztalat gyakorta eredményezett rutint és modorosságot. A trónusikonokra, az apostolok, valamint Krisztus szenvedéseinek ikonjaira már készek voltak az ikonográfiai megoldások. Arról a szokásos gyakorlatról van szó, hogy az egyes kompozíciókat vagy a kompozíciók részleteit a művész a gazdag grafikai gyűjteményéből veszi át: ismeretes, hogy Teodorovićnak valóságos gyűjteménye, több mint ezer alakábrázolása volt a nyugat-európai grafikából. Azonban mégsem vett át teljes kompozíciókat, hanem csupán ötleteket és részleteket melyeket azután a saját ikongráfiai belátása szerint használt fel. Megállapítottuk, hogy a budai ikonosztáz *Jézus bemutatása a templomban* kompozíciójának jellegzetes öregasszony alakját Tiziano *Mária bemutatása a templomban* c. festményéről kölcsönözte. Tiziano teljes festményéről csupán Anna alakját vette át. Emellett az ikonosztázon felfedezhetjük a mester munkatársainak keze nyomát is. Kétségtelen, hogy a képek egyes részleteit ők festették, sőt az ikonok legfelső sorában az apostolok alakjai is az ő munkájuk. Az ikonosztáz legjobban megfestett részeit a trónusikonokon ábrázolt személyek és az egyes ünnepi kompozíciók képezik. Szent János és Szent Miklós alakja a portréfestés szellemében készült, kétségtelenül modellek után. Figyelmünket e klasszicista szellemben kivitelezett „portréikonok" megformálási módja köti le. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a mester beérte csupán az arcok megfestésével, az ábrázolás egyéb részleteit segédjeire bízta, úgyhogy ugyanazokon az ikonokon kétféle ecsetkezelést láthatunk: egy kifinomult mesterit meg egy hagyományosat és művészileg éretlent.[56]

Figyelmünket magára vonja Teodorović portréfestészete is, ebben az esetben az, ami budai tartózkodásához kötődik. Érdemes kiemelni, hogy Teodorović életművében az egyházi festészetnél sokkalta jelentősebb helyet foglal el az arcképfestés. A kettő között igen nagy aránytalanság van, mert nyilvánvaló, hogy miután elhalmozták egyházi megrendelésekkel, csak ritkán tudott időt szakítani a portréfestésre, de ezt a munkát példamutatóan és rendkívüli ihletettséggel végezte. Olyan benyomásunk támad, hogy csupán azokat a személyiségeket festette, akiknek munkáját és társadalmi státusát nagyra értékelte. A mesteri megfestés mellett az alakok pszichológiai beállítottsága is érdekelte. Több ízben is elkészítette Dositej Obradović író arcképét, s ezek közül az egyik a szentendrei szerb pravoszláv püspökség gyűjteményében található. Ugyanebben a gyűjteményben látható Stefan Stratimirović budai püspök, későbbi érsek és a szerb kultúra nagy mecénásának arcmása is. Fontos megjegyezni, hogy Teodorović egy Dositej Obradović-arcképet, amely lavírozott rajztechnikával készült, a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozott, ez tűnik ki ugyanis a kép ajánlásából: „Der berühmte Philosoph und Schriftsteller unter den Serben, geboren in Ungarn, starb zu Belgrad 1811, lebte 72 Jahre". – „Arsenius Theodorovics aus Neusatz, gezeichnet und in das Ungarische Nazionale Museum verehrt 1820".

A Magyar Nemzeti Múzeumban őrzik Jovan Jovanović bácskai pravoszláv püspök egyetlen máig ismert rézmetszetes arcképét is, amely Todorović rajza után készült. Időnkénti budai tartózkodásai során, 1820 táján, az ismertebb szerb polgárokat is lefestette. Ebből az időszakból származik Jovan Vitković budai pap és felesége, Alka, valamint Gavrilo Bozitovac budai kereskedő, a Matica srpska egyik alapítójának portréja is.

SAVA PETROVIĆ (1788–1861) Bánátban született, a festészetet valamelyik temesvári műhelyben tanulta. Ugyanitt telepedett le. Portré és ikonfestőként képezte magát tovább. A temesvári Bánsági Múzeumban és a szerb püspöki udvarban őrzik az általa festett arcképeket. A klasszicizmus akkorra már elvidékiesedett stílusában dolgozott. Mindössze két ikonosztázt festett, egyet a Makótól keletre fekvő Battonyán, egyet pedig a temesvári Mehala városrész szerb temploma számára.

KATARINA IVANOVIĆ (1811–1882) a szerb művészetben az első festőnő, Székesfehérváron született. Magántanárnál tanult rajzolni, majd Pestre települt, ahol Pesky József, a kor egyik legtekintélyesebb magyar festőjének műtermében tökéletesítette tudását. A műteremben felfigyeltek kifejezett tehetségére, úgyhogy a művészetpártoló Csáky grófnő Bécsbe küldte a fiatal festőnőt, hogy ott tanuljon tovább. Ebben a bécsi időszakában festette meg *Önarcképét*, amely a szerb biedermeier egyik legszebb alkotása. Utána Belgrádban élt, ahol az udvar képviselőit és a nevesebb polgárokat festette, majd visszatelepült Székesfehérvárra. Az itteni szerb templomban őrzik *Szent Katalin* c. festményét, a ráckevei templomban pedig e festménynek a replikáját.

*

A 19. század közepétől a magyarországi szerb templomok vallási festészete nem teremt több jelentősebb művészi értékű festményt. A falusi templomoknak a betanult festőiparosok dolgoznak. Ilyen volt Jakov Nedić is, a baranyai „Bobota falu lakosa", aki a bátaszéki, a borjádi és a majsi templom ikonosztázát festette, míg a magyarbólyi ikonosztázt a szerbiai Ilija Dimitrijević készítette, a magyarcsanádit pedig a bánáti Đoka Putnik. Ebben az időben a kevésbé ismert és tehetségtelenebb festők készítik a falusi templomok számára a „csókolni való" ikonokat, a ripidionokat, a templomi zászlókat és az egyéb tárgyakat. Munkáik ipari termék számba mennek. A magyarországi szerb festészet aranykora ekkora már rég elmúlt.

A pravoszláv templomok topográfiai jegyzéke

E topográfiai jegyzék csak alapvető adatokat tartalmaz a magyarországi szerb templomokról. Ábécérendbe szedett lajstroma tájékoztató jellegű.

Azokról a templomokról, amelyeknek építészeti vagy művészeti értéke jelentősebb, több adatot közlünk.

A jegyzék három csoportra oszlik: I. A pravoszláv istentisztelet céljait szolgáló templomokéra, II. A más hitfelekezetek, illetve a községi tanácsok rendelkezésére bocsátott templomokéra és III. A lebontott templomokéra.

Megjegyzés: A II. csoportba tartozó templomok esetében a templombelsőt lényegesen átalakították, eltávolították az ikonokat, az ikonosztázokat, továbbá a pravoszláv istentiszteletthez nélkülözhetetlen egyéb tárgyakat. A III. csoportba tartozó templomokról csupán a levéltári anyagból, illetve a jórészt Szentendrére átszállított műkincsek alapján szerezhettünk értesüléseket.

I.
A pravoszláv istentisztelet céljait szolgáló templomok

1. Baja

A templomot Szent Miklósnak szentelték. A mostani egyhajós, klasszicista elemeket magában foglaló, tekintélyes barokk templom 1775-ben épült a korábbi, 17. század végéről való pravoszláv templom helyén. Az aranyozott faragású magas ikonosztázt a 19. század húszas éveiben fejezték be. Az ikonosztáz ikonjait Arsa Teodorović festette 1793-ban, a főpapi trónust pedig 1810-ben. Az egyes műtárgyakat, közöttük Ostoja Mrkojević 1692-ben festett *Triptichonját* is Szentendrére, a Szerb Egyházművészeti Gyűjteménybe vitték át.

A templomon és az ikonosztázon folyó jelenlegi konzerválási és restaurálási munkálatokat az Országos Műemléki Felügyelőség irányítja.

98. Arsa Teodorović: Krisztus, 1820, a volt tabáni szerb székesegyház ikonja ● Arsa Teodorović: Christus, 1820. Aus der ehemaligen Kathedrale von Buda-Tabán

99. Arsa Teodorović: Keresztelő Szent János, 1820, a volt tabáni szerb székesegyház ikonja ● Arsa Teodorović: Johannes der Vorlaufer, 1820. Aus der ehemaligen Kathedrale von Buda-Tabán

100. Pavle Đurković: Levétel a keresztről, 1801. Dunaföldvár, a szerb templom oltárikonja ● Pavle Đurković: Kreutzabnahme, 1801. Dunaföldvár

94. Vasa Ostojić: Szent Demeter, 1777–81. A szentendrei székesegyház ikonosztázának ikonja ● Vasa Ostojić: Heilige Demetrios, Kathedrale, Szentendre, 1777–81.

95. Vasa Ostojić: Szent Miklós, 1777–81. A szentendrei székesegyház ikonosztázának ikonja. ● Vasa Ostojić: Heilige Nikolaus, Kathedrale Szentendre, 1777–81.

96. Mihajlo Šaltist: Szent Lukács evangelista. Grábóc, falkép ● Mihajlo Šaltist: Der Evangelist Lukas. Grábóc, Wandmalerei

97. Három apostol, 1820 körül. Hódmezővásárhely, az ikonosztáz ikonja. ● Drei Apostel, um 1820. Hódmezővásárhely

MDK

Giovanni Giacomo Tensini mérnökgenerális

1662-ben megvizsgálta Győr várát

Jankó L: Könyvismertetés. KözlKözl. 1933.II.19.
42 l.

Tensini, Giov.

Giacomo
epiks
XVI–XVII st.

l.

Hol Magg Ferab
94. l.

232. kép. *Békecso*

Tensini Giovanni

Giacomo

XVII. n.

Lajd

Holik-Magg

94. l.

MDK

Tenyai

Várakozók, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 32 l.

Melk

Teodor pénzverő

1398 ból ismeretes egy fétényi felek bérbeadása alkalmából.

Huszár L. A Budai Pénzverés Története a Középkorban 1958 72. L

M. D. K.

TEODORESCU Al. Mircea

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Béti: Nagybánya ... 336. l

Teologo, Niccolo

Egyike Mátyás olasz művészeinek a XV. században.
Képzőm. szemle 1879. 34 l.

Niccolo Teologo

Ind

Pf 74 1591

Fo 1812

Vizzari alghe univ.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

GEORG TENZER, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
61.- Georg Tenzer, Rexssmarckt. 151.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Tenny János, bécsi szobrászművész

P. Szabó Ernő: István Király Budapesten.

A XVIII. századi Szent István-ábrázolásokra már a bpesti templomakban is szép példákat találhatunk. – A szervita templom főoltárára Tenny János bécsi szobrász készítette István, László, valamint Keresztelő Szent János és Szent József szobrát 1740-ben. Az oltárkép szintén bécsi művész, Hotzendorf János Sámuel műve.

/említve/.

Budapest folyóirat, 1982., 2., 6-old.

Tempesta, Antonio

1601-ben Lényült Paulus Aemilius római hőstettet ábrázoló sorozatának lapjait követi Hans Rudolf Miller a sárvári vár díszterméneк freskóin.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

248. old.

Térnyői sk. templom

Ép. 1735

l.

Mihályfalnegyhm

40. l.

47. l.

zárnyú sasül

lt
e, talapzatra helyezett tojásdad medail-
t, rövid hajat, bajuszt és szakállt hord. Vérje
ranyggyapjásrendet lánczon viseli, míg bal
halad. Ingének gallérja lehajtott. A keret fö-
ard~~ot~~ dal ~~tartó sasül kiterjesztett szárnyak~~
ngarak törnek elő. A medaillon mellett bal-
rszorút nyujtó Victoria áll, ~~kiknek~~ lábak
i s ~~a hadi~~ tropheák hevernek. A talapzatmál
negkoszorúzott horgony van, leigázott női ala-
figyelnünket. Az egyik mögött róka s a má

vonalkeretnek 30.1 : 21.3 cm.

25.

145/95 - N° 23.

TEODOROVIĆ, Arsa (1767-1826) fest

DAVIDOV, Dinko: Spomenici Budimske eparhije.
Beograd ; Novi Sad : Prosveta ; Matica Srbska,
1990 59,65,66,101,145,284,320,344 p. + Ill.

M. D. R.

Teofil mester

Lőcsei mester

A Corpus Christi elszámolási könyvében

1512-23 között merepel

Daun, B.: V. Stoss... Lpzig. 1903., 112. l.

Tensini, Giovanni
Giacomo

hadmérnök tábornok

XVII. sz.

Lap l.

Hadtört. Közl.

1933. 30-l. 33. l.
35. l.

LEG	EREDMÉNY	
Passiva	Veszteség	Nyereség
200.000 —		
50.000 —		
904.550.50		
	40	41.691.40
10.150 —		

156. Zárókimutatás. Rigler r.-t. Budapest

Tersini Giovanni

Giacomo

XVI. 7.

l.

Holdlagg Feral

94. l.

770 Klein, Adam

Kocsihoz kötös szürke ló, ~~a kocsiból csak kevés látszik~~.

Rk.

K. 150.

136 x 117 mm.

TENSINI, Giovanni Giacomo. 1664-ben felülvizsgálta Győrt. Már régebben a birodalom szolgálatában állott, de Olaszország ismerve az ő kiválóságát, visszahivta. /Gualdo Piorato/.

Maggiorotti, 441.

Tennesz László

építész

tervezte a Szeged-

Móravárosi rk.

templomot 1934

évad.

Biertempl

K. l.

Tér és Forma

VII. 12. f.

TENNER, Philipp, pozsonyi kőművesegéd

PH. T., ~~[illegible]~~ Maurergesell, 62 éves felesége meghalt.
(1830, 450 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Tenner Kata
íparundész

l
Győri kiáll. 1919–1929
47. l.

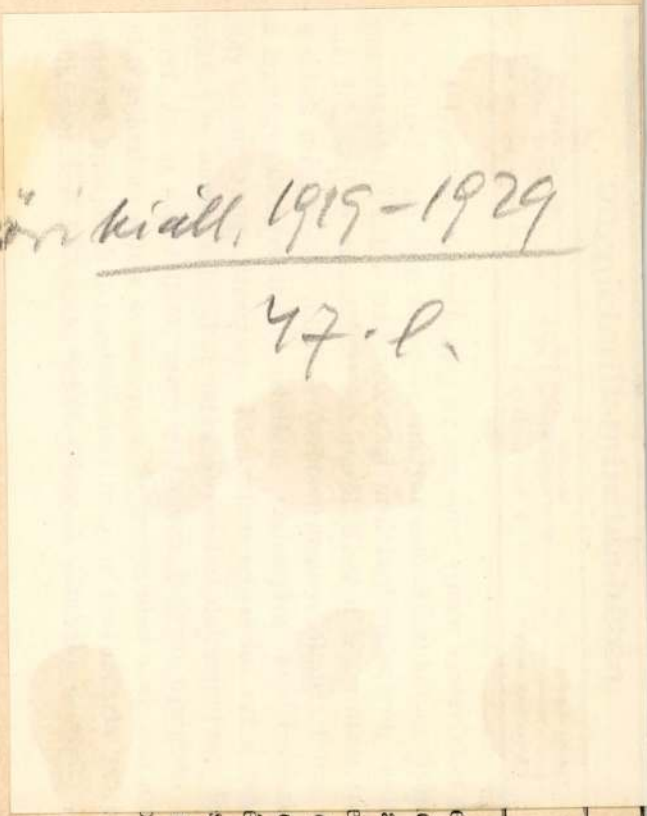

sában megjelenő, A Pénzvilág cimü, akkor már nyolc esztendeje egzisztáló, igen tekintélyes és népszerü közgazdasági ujság részvénybirtokát, még pedig igen csinos összegért: háromezer dollár készpénzért. Fodor barátom, aki már akkor egyike volt a legtekintélyesebb közgazdasági ujságíróknak, magasra taksálta az általa alapitott lapot, amely csakugyan már a béke éveiben jól be volt vezetve egész Nagymagyarországon, hire-neve és becsülete volt. 1919 elején csak néhány számát tudtam megjelentetni a birtokomba került ujságnak, mert március 22-én, amint ez ismeretes, kitört a kommün és a napilapokkal együtt elnémitották a szaksajtót is. Azóta A Pénzvilág is szünetelt, gondoltam tehát egyet, miért ne lehetne A Pénzvilágot Bécsben kiadni, onnan küldeni a példányait Budapestre. Sajnos, hogy ez a jó gondolatom nem támadt már korábban, még akkor, amikor Pesten a terroristák uralma dühöngött, Bécsben pedig a polgári emigránsok tizezrei nyüzsögtek, többnyire bankárok, vállalkozók és kereskedők. Ezek bizony elkapkodták volna A Pénzvilágot, mert

Új Idők 1925. jún. 12. 287

Modern női kalaptipusok

hotel etikettje is szerepel, ahonnét egyébként elég sürün leveleket is kap.

Mondom: határozottan érdekes megjelenés volt, de oly annyira nem vett tudomást a környezetéről, hogy az utóbbi is — jómagamat sem kivéve — beletörődött a sorsába és mint akinek feljebb áll, látszólag legalább, az idegen hölgyet is levegőnek tekintette.

Egy napon feltünt, hogy a szomszédnőm asztala üres. Azt gondoltam, hogy a hölgy elutazott. De nem így volt.

— Kissé gyöngélkedik, — mondta az igazgató és sietett tovább. Nem szerette, ha megbetegedtek a vendégek.

Másnap az igazgató ebédközben hozzám lépett és némi zavarban azt kérdezte tőlem, tudok-e véletlenül spanyolul? Meglepődtem a kérdésen, elsősorban azért, mert, amint tudod, atyám hosszu éveken át konzul volt Barcelonában, ahol eltöltöttem gyermekkorom első éveit, s így valamikor tényleg hiba nélkül beszéltem is spanyolul.

Igennel feleltem tehát, mire az igazgató láthatóan megkönnyebbült.

— Hála a jó Égnek, — szólt, azután rövidesen elmondta, hogy a szép idegen úgylátszik komolyabban megbetegedett és orvost kér. De csak olyant, aki ért spanyolul.

Nem kellett engem rábeszélni. Ebéd után felmentem az emeletre és tisztelegtem az exotikus betegnél.

Hálás tekintetet vetett rám, szegényke, amikor beléptem és boldog volt, hogy akadt, akivel megértethette magát. Látszott rajta, hogy lázas. Görcsökről panaszkodott. Megvizsgáltam és megnyugtathattam, hogy nem komoly a baj. Kis gyomorrontás volt az egész. Az orvosság meg a borogatások, amelyeket rendeltem, gyorsan megtették hatásukat és néhány nap mulva az érdekes betegem ismét egészen rendbe jött.

Azalatt az idő alatt, hogy kezeltem, nagyon megbarátkoztunk, úgy, hogy amikor az asszony elhagyhatta a szobát, egész nap együtt voltunk. Együtt étkeztünk, együtt sétáltunk, együtt jártunk a fürdőbe és az egész közönség, amely eddig egyenként nem vett rólunk tudomást, most kizárólag csak velünk foglalkozott. De mi ezzel nem törődtünk, — hisz nem is ismertünk senkit sem! Rendesen az asszony anyanyelvén folyt a beszélgetés. Sok hibát csináltam, s az asszony ezen jóizüen kacagott. Másnál neveletlenségnek minősítettem volna ezt, de ahogyan ő nevetett a botlásaimon, az oly bájos valami volt, hogy néha talán szándékkal is adtam erre alkalmat.

Férjének jól jövedelmező adás-vevési irodája volt Délamerikában. Egy eladósodott német katonatiszt, aki kellő pillanatban magába szállt, s vasakarattal megalapozta az exisztenciáját. Nagyon kedves, szeretetreméltó ember lehetett és a fényképéről itélve, nagyon csinos is volt. Két hónappal azelőtt együtt érkeztek Európába, de alig hogy partraszálltak, a férjnek fontos üzleti ügyben nyomban vissza kellett utaznia. Ugy volt, hogy ismét eljön az asszonyért, de nem valósíthatta meg a szándékát. Ezért az asszony csak be akarta várni a legközelebb Triesztből Rio-ba induló hajót.

Rendkivül élveztem ennek a kedves és bájos asszonynak a társaságát és nagyon boldog voltam, anélkül azonban, hogy csak egy pillanatig is eszembe jutott volna, hogy belé is szerethetnék. Talán azért, mert az ismeretségünket a hivatásomnak köszöntem és mert még akkor is elsősorban orvosnak éreztem magamat mellette — nem tudom.

Egy este, vacsora után, holdvilágnál sétáltunk és feltünt, hogy az asszony nem olyan, mint rendesen. Szórakozott volt, nagyon csöndes. Az erős sirokkónak tulajdonítottam ezt a hangulatot, nem is tettem szóvá. S amikor lefekvés előtt kezet csókoltam neki, erőltetett könnyedséggel, mosolyogva szólt:

— Holnap reggel utazom . . .

Ez olyan volt, mint egy tőrdöfés. Nehány közhelyen kívül egyebet nem birtam mondani, s amikor aztán fent, a szobámban beszámoltam magamnak arról, hogy voltaképpen miről is van szó, olyasmi fogott el, mint egy nagy szerencsétlenség előérzete. Került az álom és százszor azon voltam, hogy átmegyek

Képek a svábhegyi nemzetközi golfbajnoksági mérkőzésekről. Balról jobbra: Szmrecsányi Vera, középen: Gyurkovics Andor, az idei bajnok, jobbra: Mrs Crocker-Petrass Sári

Modern női kalaptipusok

és kopogtatok az asszony ajtaján. De mindannyiszor visszafordultam.

— Nem és nem és ezerszer nem! — okvetetlenkedett bennem egy hang. Nem a becsület hangja volt, hanem a dacé.

Másnap reggel, néhány szál rózsával a kezemben, ott álltam a hajóhidnál és vártam. Már-már el akart indulni a kis „Brioni", amikor lihegve érkezett az ismerősöm. Sietve átadtam neki a virágot, ő megszorította a kezemet, felrohant a fedélzetre és a hajó indult.

Az asszony, rózsáimat a kebléhez szorítva, mozdulatlanul állt, a korláthoz támaszkodva, és rámnézett. Most is mosolygott, de emögött a mosoly mögött bánat rejtőzött.

Élettelenül álltam én is és utánna néztem. Már néhány méter választott el bennünket, amikor láttam, hogy könny jelenik meg a szemében, végigszalad az orcáján és aláhull a tengerbe.

Akik rajtam kivül látták, bizonyára gondolták:

— Két csöpp viz a tengerbe, mi az . . .?

Számomra két gyöngy volt, amelyet soha senki nem hoz fel többé a felszinre.

A hajó mindjobban eltávolodott, de ő még ott állt a korlátnál. A végén már nem láthattam, csak képzeltem, hogy még mindig látom. Pedig olyan volt már a hajó, mint egy pont. Azután még az is eltünt . . .

Megrázkódtam. Majd, mint az őrült, fel alá rohantam a parton. Vitorlást, csónakot kerestem, hogy kövessem. Mint rendesen az ilyen alkalmakkor, valamennyi kint volt a tengeren. De még ha akad is, — mit érek vele?

A szállóba siettem, összecsomagoltam és a legközelebbi hajóval Pólába, onnét Trieszbe mentem. Ott is lekéstem. A nagy gőzös már útban volt. Megnéztem, mi a legközelebbi kikötőhelye? Nápoly volt. Odautaztam és vártam.

De azalatt a huszonnégy óra alatt, mintha megtisztult volna az agyam. Mit is akartam? Magam is felszállni a hajóra és — Isten hozzád, öreg Európa, — átvitorlázni Délamerikába? Avagy rávenni az asszonyt, szálljon ki ő, hagyja el az urát és jöjjön velem Budapestre? Utoljára, egyetlenegyszer látni őt? Hát volt-e ennek értelme?

A véletlenre biztam a sorsomat.

Kimentem a kikötőbe és bevártam a hajó érkezését.

— Ha megpillantom a fedélzeten, felmegyek hozzá és — és . . .

Magam sem tudtam, mit teszek azután.

Hatalmasan, gyönyörüen befutott a hajó és kikötött. Felszállt néhány újabb utas, de nem szállt ki belőle senki. A fedélzeten voltak ugyan néhányan, sütkéreztek, vagy nézték a várost, a Vezuvot, amely alig észrevehetően pipált. Az, akit kerestem, nem volt sehol. Talán az étteremben tartózkodott, vagy éppenséggel a fülkéjében.

Vártam, vártam, sétáltam fel-alá, amig beesteledett. Kigyulladtak a lámpák, s halk zene hallatszott a hajó belsejéből. Estebéd alatt hangversenyezett a zenekar.

— Ha mégis felmennék, ha belépnék a fényesen kivilágított étterembe? Bizonyára ott találnám! . . .

Egyik lábammal már rajt álltam a hajóhídon, de azután sarkon fordultam és futásnak eredtem. Vissza se néztem többé. Csak akkor álltam meg, amikor megérkeztem a szállóm elé.

Néhány napra rá ismét otthon voltam. Azt reméltem, hogy a mindennapi munkámban, betegeimben, a gyarló emberi test bajaiban találom meg régi nyugalmamat. Tévedtem. Gyötört, kínzott valami, úgy éreztem, hogy valami hiányzik, ami nélkül sohasem lesz többé rendes ember belőlem.

Egy este, amikor már sehogy sem birtam magammal, leültem és megirtam mindazt, amit éreztem. Egyik oldal követte a másikat, görcs állt a kezembe, azért csak irtam, irtam rendületlenül. Igy született meg az a bizonyos levél. Amikor a végéhez értem, fellélegeztem. De az volt az érzésem, hogy még van mondanivalóm, s igy másnapra hagytam a levél elküldését. Meg is toldottam a levelet még néhány oldallal, de ez sem elégített ki. Ismét eltettem az irást, napokon át újabb és újabb gondolatokat fűztem hozzá, aztán hetek teltek el, meg hónapok, míg akadt, amit feljegyzésre érdemesnek tartottam. Végül ott maradt a levél a fiókomban. Ha meggondolom, nem is volt az igazi levél, hanem egy befejezetlen regény. Az asszony másé volt, de valamim maradt, ami csak az enyém: egy rövid, de nagy boldogság tiszta emléke. Nem gondolod, hogy mégis a legszebb, ha az ilyesminek nincs is vége? . . .

SZEPLŐK ELLEN
továbbá májfoltok, pörsenések ellen
CRÉME EVA
RENÉ MONTREUIL, PARIS
BIZTOS!
GYORS!
KELLEMES!
Magyarországi főraktár: TÖRÖK JÓZSEF RT. GYÓGYSZERTÁRA, BUDAPEST, VI., KIRÁLY UCCA 12. SZÁM.

Kézfertőtlenitésnél nélkülözhetetlen a
Lysoform

200. TEŐKE ANDOR: Alkony (olajf.). Ára 200 kor.

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Teöke Andor

festö

l.

Cipszer 15. l –

25. l.

Bécs.

E lapon középütt látjuk V
lött koronás sassal diszitett l
után Bécs ellen induló török cs
egyesült hadseregek jelképezvék.
lyik, a melynek mentén jobbról
vidékétől egészen [redacted] ENS és LIN
képei kötik le figyelmünket. Fö
zött allegorikus alak trónol RE
gyarázó [redacted] szövegét DOM
czimü és Di Venetia, il primo d
febraro, M.D.L.X. keltezésü lev
alól középütt: C.V.F.

Fm., hat darabból

140-95.

Tóke Andor

1890/91, 1891/92, 1897/98 - 1899/900

Ferképzomfoiskèvk

1/10. C.

Pétervárad.

A háttérben látjuk az erődöt é
várost, az előtérben pedig a vizen
bárka mellett a FRANZ nevü gőzhajó
számosan dolgoznak és képeznek csop

Peterwardein

Szines kny., mér. a vk. 9.9:

126-94-5

TEÖKE *Andor*, festő, * Lőcse 1872 nov. 6. A bpesti mintarajziskolában és Münchenben Hollósynál tanult. A Nemzeti Szalón kiállítója.

E. G. III. 527 l

Teöke Andor

Szut. Löcsén 1872. Rk.

1898/99 I-II. 3. éves

mennyiszer -

1899/900 I-II. 4 éves " "

Teleki Sándor gróf V. 309

Teöke Andor

festő, szül. 1872 nov. 6.
Lőcse, mintarajziskolái-
ban s aztán Hollósynál
tanult Münchenben.

Kruck II. 621. l.

~~Áltati csont X 122~~.

Teőke András

Szül. Lőcse 1872 Rk.
6 grim -

1890/91 I-II. I. osztály
1891/92 fest. osztály

Lázár István, rektor – professor

V. 310.

Teöke Andor

szül. Löcse 1872 nov. 6.
RR. Hollósy Simonál
Münchenben tanult
1897/98. I. művész-
nő.
1897/98 II. " "

Kémszolgálat, római V. 250.

Teőke Antal

festő

l.

La Rosée

40 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Teőke hánló [építés:]

L.: Darnyik Sándor

—: Terpályázat— 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. nov. 9.

Teörcök Istvánné
Arányi Mária

Műcsarnok · festő Papnövelde u 2
1926. téli kiáll. 461. 574

Ez Huszka Jenőné
lett.

Nagyon szép mizony
volt!

Kálmán (Kiráf) dénára VIII. 124

Teofil, festő, 1517, Bártfa, Lőcse.
(l. Stanczel Teofil).

Tört. Tár
1884., 545.
Ábel: Műtörténeti adatok.

Teofilusz, festő

Művészet, IV., 1905. 89-97.

Divald Kornél: A bártfai városháza

Teöerők Istvánné Arányi Mária MDK

Női arckép, pasztell

Műcsarnok 1926 téli kiállítás

Jecke A.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1896.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis

1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

MDK

Teöke Andor, festöm.

Löschinger Hugóval együtt festették meg a szepes-megyei bandériumot a millenium idején.

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Teodorovits Izabella

grafikus

1932 – 34-

Iparm. Isk Évk.

1930-34. 46. l.

235. kép. *Krisztus-test. Limoges, 1250 körül.*

KRISZTUS-TEST, (235. kép)
bronzból öntött, egykor aranyozott. Az ágyékkendőn ágyazott kék zománc. A szem fekete kő. Mag. 22 cm.

Limogesi munka, 1250 körül.

Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

Lepold—Homor 72. l. — Gerevich PA, 259. l. — Lepold Katalógus 7. sz.

KÖRMENETI KERESZT, (234. kép)
aranyozott réz, famagon. Mankós szárvégekkel. Az előoldalon ágyazott zománcos Krisztus test, a négy száron egy-egy ugyancsak ágyazott zománcos bábúszerű idom (a jobboldali kiegészítés), a száron vörös, zöld és kék üvegkorongok. Új INRI felírás. Hátlapon Krisztus és a négy evangelista jelképe ágyazott zománcos lapon (a baloldali hiányzik). Szárán gömb. Mag. 45 cm.

Fokas Teodosius, görög építész

Szatmári Béla 1958-ban került szorosabb kapcsolatba Salgótarján építészeti gondjaival. Kmiettyka járt a Képzőművészeti Főiskolára, esti tagozatra ami a napparlira készítette elő. Az előkészítő évek alatt a Lakótelepnél dolgozott Fokas Teodosius görög építész keze alatt. Ő kapta meg a salgótarjáni művelődési ház tanulmányterét.

Laczkó Pál: Beszélgetés Szatmári Béla építész grafikusssal.

Magyar Építőművészet, Budapest. 1979. 6. 1. old.

MDK

Teodorovits Izabella, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.1.

Tennesz László

Szül: Temesvár 1903.
Oklevelet nyert 1927.

Névjegyzmüegyetem b. l.

Szentiványi Zsuzsanna

I.B

2. óra.

Egyszere csak egy fiatal vándor szi
észet szent versé en és mint valami
en: más lesz a költői éghajlat, mel
növényeket fakaszt , más virágojat

Anagyat költészetnek ez a fo
eg ykoru Petőfi Sándor müve. Egyéni
ta és kp őltészete.

Petőfi élete vándor élet iz
rávan egyhelyről más helyre viyszik
letese helyét sem tudták meghatároz
hogy szép az Alföls. Szás meg száz
ták pusztáit méla csárdáit csikosai
betyárait a magyar paradztot . a ki
hogy ezekben is van költészet. Pető
költészet számáta . Ő mintegy ezt m
takart bércei nem kellenek Árkádia

Tennies Rexső

épitész

Zágráb.

Az 1896. millenniális horvát műverseh csoportjában:

A cirkvenicai tengeri fürdő terve (3 rajz)

H

Cat. 6. 1.

Tenny János
bécsi nobrán

Lásd
v
Gerő László
A Szervita-tér,
Budapest, 1947
61. l.
(tobbnor)

259-219 Holy

Fenser, Johann Friedrich

„Eingekaufter Meister aus Carlsburg".

Kolozsvári antalosok

2. l.

Tecöke Andor

rajztanár

Nagydiófa utcai

polg. isk.

Brest

1905

Melléklet.

5/7 1934.
1934. okt. 24.

M. D. R.

TEÖKE László építészhallgató

Sztálinváros római tábor beépítési

terve (diplomamunka)

G. Y. Érdekes „élő témáz" a fiatal

mérnökök diplomatervei ben

Magyar Nemzet 1961 aug. 2. 3. l.

Teőke László M.D;A.

10 000 Ft-tal jutalmazva a pályázaton

Társtervező: Misley Károly- Bornemisza Tiborné

Eldőlt a Miskolc- Tapolca üdülőhely tervpályázata

Magyar Nemzet 1964. december 18. 3.l.

.

TEPES FERENC

Romváry F : Memento mori

Pécs, 1999

Pécs

164.0.

+ Ed.

n, Jenoe^BS?

Tepes Ferenc festő

Nikelszky G.: Pécsi képzőművészek őszi kiáll. Dunántúl, 1928. nov. 4. 9 l.

MDK

Tepes Ferenc festő

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek...tárlata...
Dunántul, 1930. nov. 23. 8 l.

MDK

Tepes Ferenc

Műv. szakbiz. póttag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Tepes Ferenc

Müv.szakbiz. póttag

Pécsi Képzőm. és Mibar. Társ. kiáll. 1938. jun.

Tepes Ferenc MDK

művészeti szakbizotts. póttag

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. 1935. jun.

MDK

Tepes Ferenc ép. Pécs

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936.

nov.

MDK

Tepes Ferenc

Siklós vára, vf.

Muskátlis kert, vf.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov. 13. 1.

MDK

Tepes Ferenc pécsi ép.

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. 23.kiáll.1938. jun.

MDK

Tepes Ferenc

művészeti szakbizottság póttagja

Pécsi Képzm és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Tepes Ferenc épitész, Pécs

Pécsi Képzőmüvész és Mübar. Társ. kiáll. 1937.máj.

MDK

Tepes Ferenc

Rózsacsokor, vf.

Frühweisz-völgy, vf.

Tárogató virágok, "

Pécsi Képzm. és Műbar. társ. kiáll. 1927. nov.

7-8.l.

MDK

Tepes Ferenc

Tátika csokor, vf.

Pécsi Képzőm. Társ. 26-ik kiáll. 1940. november

MDK

Tepes Ferenc

Átkelés a Dunán, vf.

Csónakok a Dunán, of.

Balokányliget, of.

Balokány, ~~of~~. vf.

Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. 1934 évi kiáll. Pécs. 1934. okt.-nov.

18.1.

12 Db

Tepes Ferenc festő.

„A Mecseki táj", „Pécskörnyéke" c. festményeit említi meg

Debiztky = „A képzőmův. tanártag pécsi csoportjainak akvarellkiállítása.

Dunántúli Napló. 1953 X. évf. okt. 11. 6. l.

Tepes Ferenc festő. MDR.

Az eddig „elnémult"nak hitt művész újra szerepel a kiállításon.

„Baranyai képzőművészek akvarellkiállításán"

Dunántúli Napló 1953. X. évf. okt. 7. 4. l.

MDK

Tepes Ferenc, Pécs

Városközi kiállitás Békéscsabán. Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. 103.l.

MDK

Tepes Ferenc

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. művésztagjai 1938.

MDK

Tepes Ferenc

művészeti szakbiu. pócsgo póttag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Tepes Ferenc, festöm.

Virág csendélet. Vizt.

Pécsi városkép. "

M.Képzüm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja 1e.-ik csoportkiáll. - és Medveczky Jenö gyüjt.kiáll. -a. 1946.máj. 19.- Vigyázó Szem.1946.máj.18-23. Kat.a lapban. 7.l.

MDK

Tepes

Alkotásaival Pécs városat képviselte az 1930. febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

MDK

Tepes Ferenc

Pécsi épitész 1928-ban.

Tapes Ferenc festőművész

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának ötödik tárlatán Pécsett szerepelt.

NU. 929. X. 22.

Tepes Ferenc festőművész

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának önálló tárlatán a Vigadóban szerepelt.

M.929.X.22.

MDK

Tepes Ferenc, festöm.

akvarellistánk három pompás kis tájképével szerepel.

Nikelszky Géza: A pécsi képzömüvészek öszi tárlata. Pécsi-Vigadó.- Wéber X.F. képeiből és a Gebauer- Martyn festöiskola növ.-nek munkáiból.
Dunántul. 1929.okt.20. 8.old.

Fepes Ferenc képzőművész

MDK.

Megemlítve.

Nikelszky Géza: „A pécsi képzőművészek naptárlata"
Dunántúli Népszava. 1946. II évf. máj 19 6. l

MDK.

Fejes Ferenc festő

A város tulajdonába került egyik alkotása.

„Modern pécsi képtár Pécs-Baranya régi metszetei a Városi Múzeumban."
Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. aug. 18. 6. l.

Fepes Ferenc festő. MDK.

„Mszájhajó Mohácsott" c. művével szerepel a Képtárban.

Nikelszky Géza „Pécs állandó Képtára a Városi Múzeumban."
Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. szept. 15. 6.

tovább

Tepes Ferenc
építész, Pécs, Vitéz u. 28

Tihanyi J. Lajos festő
Bpest, Thököly-u. 61.

Vértes István,
(hidvégi ?)
festő, Pécs, Pipacs u. 1.

Vándor Béla festő
Pécs, Kassa-u. 6.

A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának művésztagjai 1942-ben

1.-53. ll., I. II.
Repes tabla

Bonn
1868

Tepes Ferenc
festő

l.

Pécsi kiáll. 1940

Pécsi kiáll. 1933. május

TEPES FERENC
182. Városrészlet, vízf.
183. Tükörkép, vízf.

Tepes Ferenc

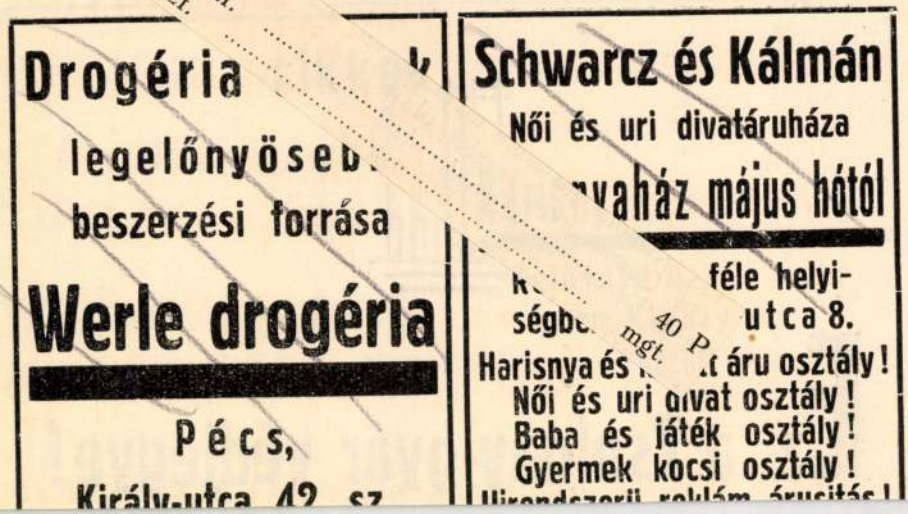

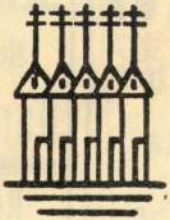

Ez a Zsolnay-gyár védjegye!

Tepes Ferenc

TEPES FERENC
115. Mohácsi Dunapart, vízf. ..... 45 P

Pécsi kiöll. 1933. tél

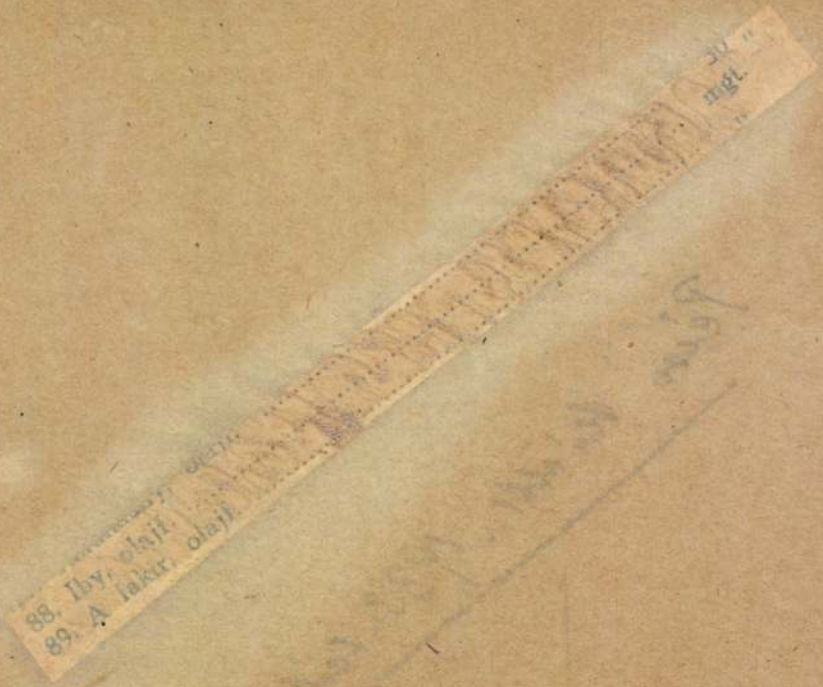
88. Iby, olajt.
89. A lakur, olajt.

Tepes Ferenc

festő

l.

Pécsi kiáll. 1928. ősz

Nyuta

8 azaz nyolcz pemparól
mely ürzeget a Tajai hípek
hazaszalítás fejében mai napa
koszonettel felvetem

1937 VII 20

Lénárd István.

Tepes Ferenc

festő és építőművész

Pécs

Vitéz u. 28.

MKSz 1947

Tepes Ferenc

Pécsi KMT kiáll
1928. tav.
kiáll
15. l

LASZ FESTŐ
spök arcképe címerrel
szon, olaj, 93×74 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 424. szám.

LASZ FESTŐ, XVIII. század
ent Pál
ellkép. Vászon, olaj, 74×55 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 229. szám.

LASZ FESTŐ, XVIII. század
sisi Szent Ferenc a kereszt előtt
szon, olaj, 70×60 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 489. szám.

LASZ FESTŐ, XVIII. század
yolai Szent Ignác
szon, olaj, 101×75 cm. (Prímási lakosztály.)
Maszlaghy II., 522. szám

LASZ FESTŐ, XVIII. század
ijkép szentekkel
1. szoba.)

ijkép szentekkel
5. szoba.)

Tepes Ferenc

l.

Pečs. K. hab. herv

1946. máj

X. csop. kicill

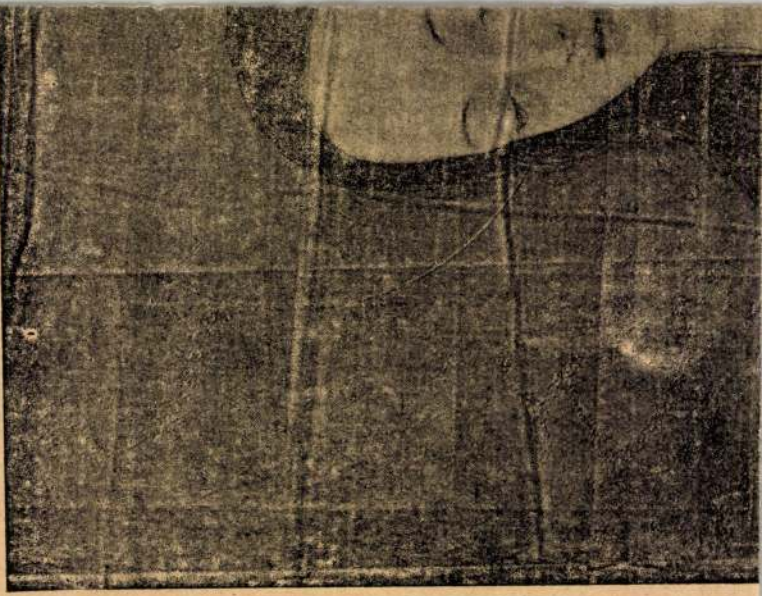

Tepes Ferenc

Pécs

Pécsi KMT. 1928

savarzi
kiall
8 l

162. kép. *Kölni szobrász 1250 körül: Mária Magdolna.*

Tepest.

Szalónművészet

A pécsi képzőművészek és műbarátok kiállításán képei szerepeltek.

Magyarság, 1928. Nov. 10.

MDK

Tepes Ferenc

Jókai-téri udvarm, vizf.
Erdőszéle, vizf.
Rókusdombról, "
Rózsák, "
Bárányfelhő, "

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. VII. kiáll.
193o. nov. 7-8 l.

MDK

T epes Ferenc épitész, Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll.

Pécs, 1936. jun. 13 l.

lakott Tolnai Lajos iró diákkorában,

Tepes Ferenc

Rózsacsokor, vizf.
Frühweisz-völgy, "
Tátogató virágok,"

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 192?. nov. 7-8 l.

Teörökné Arányi Mária

Szerepel a műnaznok téli tárlatán

Magyarság 1926 II. 27

Tepes Ferenc

festő

Pécsi Képzőm. Társ

1933 nyár

Városrészlet, vvit.

Tükörkép, vvit.

2.

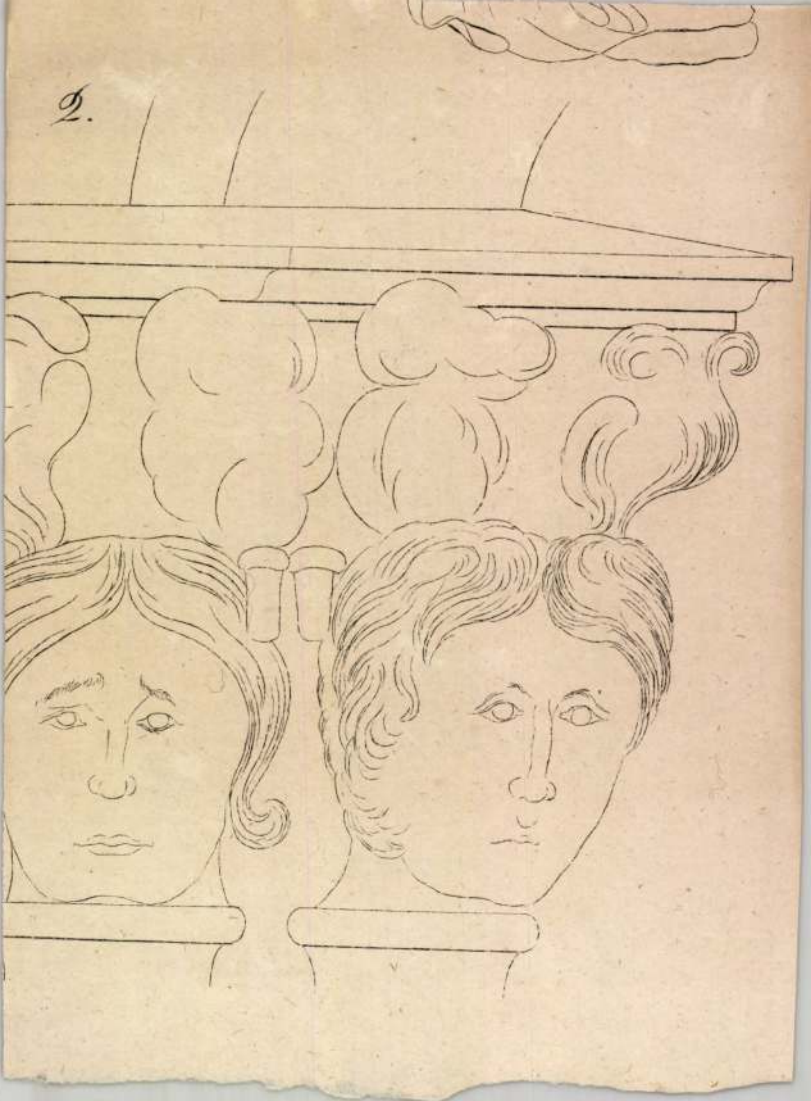

Tepes Ferenc

építész

lakik: Pécs, Nagyrében

u. 9.

Pécsi KMT. művész-

tagja 1933

EMLÉKEK ORSZÁGOS
BIZOTTSÁGA

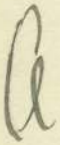

Tepes Ferenc

építész

Szül. Donja-Pistana 1892

oklevelet nyert 1919

Névjegyét mellékelem 20 l.

10650.

von, parókával, tollas kalappal, vál-
bedig parancsnoki pálczával, a mely-
vidék szarvasvadászattal. Felirata:

Dominus, CHRISTIANUS ERNESTUS, Marchio

4 cm.

-902
8.

Tepes Ferenc

festő.

Mohácsi Dunapart, vízf.

Pécsi Képzőművészek és Mü-
barátok Társasága 1926.
Kiáll. tárgyuntató 1933. tél.

Tapes Towers

Peak.

Mortgage Document, 1871.

Peak Mortgage Company
Private Telephone 1825.
Peak Engineering 1913-1971.

Teplafalvi János

+ 1391 máglyán

lásd

Va Hö Ernst gyűjt

31. l.

Teplafalvi János diák,
pecsétutánzó, hamisító
1391-ben magyarán
égettér el.

l.

Va Hö Ernst gyűjt

31. l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezel
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mi
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hivein
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomi
sok ezer embertársamon, joggal kérhet
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszn
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sz

Budapest, 1935 március havában,

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Teplai rk. pléb.

templom

(Liptó vm.)

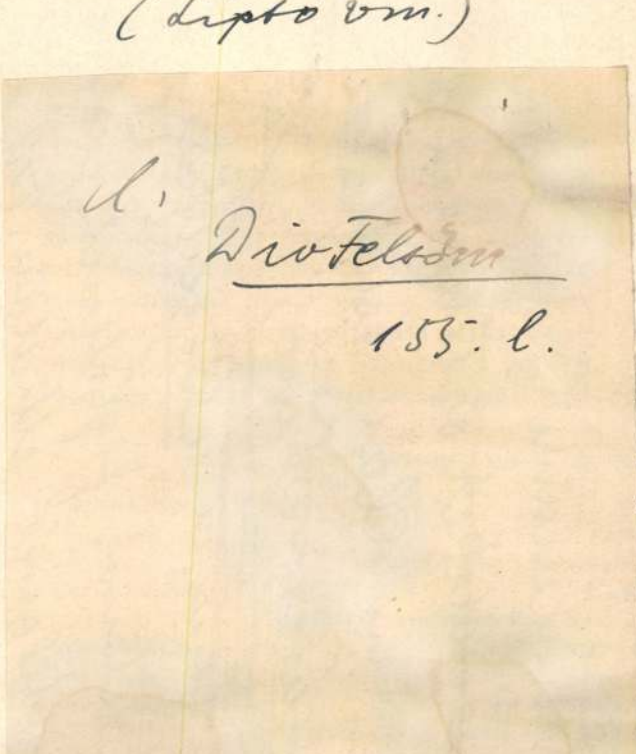

1. ábra. A Reutelien-indusztriához tartozó vakaró Horun-Was

J. Restwich nyomán vette át, ki is azt a kenti Chalk-Plateau idevágó kezdetleges készítményű silex-artefactáinak az elnevezésénél használta.[1]

Az «eolithok» igen kezdetleges készítésű szerszámok voltak, amelyek csakis abban különböznek a természetes silexek sokaságától, hogy azoknak az emberiség által használt darabjain szándékolt «retouchokat,» azaz sorozatos pattintgatásokat találunk a használatra alkalmas éleken. Rutot az Eolithok

[1] Comte rendu de la sixieme session du Congrés international d'anthropologie et d'archeologie préhistorique Bruxelles 1872. E. Delveaux Bull. d. l. Soc. d'anthrop. de Bruxelles t. IV. 1886. J. Restwich Journal of the anthropological Institute Februar 1892. XXI. 3. Ou the primitive characters of the flint implements of the Chalk-Plateau of Kent with referenc of the question of ther glacial or pre-glacial age.

Teplánszky Sándor

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalónban

A vége felé hajló képzőművészeti szezónban még a *Nemzeti* Szalón rendez csoportkiállítást. Kiállítói között régebbi név csak kettő van: *Teplánszky* Sándor, aki egyszerű előadású tájképeivel, szines természetábrázolásaival folytatja régi útját néhány sárgásvilágítású tájképen és egy vidéki kastély friss előadásával. Mellette *Pogány* Ferencnek, a korán elhunyt művésznek hagyatéka beszél arról, hogy erős tehetségű és jóúton indult művész veszett el benne, aki az impresszionizmus iskolájában nevelődött és nobilis pathosszal látta mély szinekben az Alföld változatos képeit. A többiek újabb generáció emberei. A legnagyobb kollekcióval szerepel közöttük *Faragó* Endre. Néhány dolga, ahol felszabadul kostrukciós manirjától, mint például *„Halászok"* című figurális kompozíciója, egy tájképe és egy csendélete, komoly tudásról és kvalitásokról beszélnek. *Cziffery* József egyszerű és világos akvarelljei és egy csendélete mellett két vehemens tájképe ad egyéni hangot. Náluk konzervatívebb úton jár *Puhárnok* Zoltán, aki kevés színnel, hüvös világításokkal és néha túlságos részletezéssel hoz egy jó önarcképet, egy női portrét, egy nagy aktot és néhány tájképet. A teljes absztrakciókig megy el *Sreier* András plakátos nagy foltokban megoldott dolgain. Velük szemben rajzosságával és szinességével külön hangot jelent *Heller* András, aki sok grafikus hajlandósággal, tarka városrészleteket és két jó fejstudiumot mutat be. A csoport egyetlen szobrásza: *Grünwald* Valéria, egy tisztán mintázott női akttal és két közvetlen fejstudiummal. (gy. t.)

ekben szenvedők szülővárosukat „becézni“ sze-
retik. Álljon itt most mindezekkel szemben egy
kis utcai jelenet; parányi epizód csupán, mégis
idítő idill. A Nemzeti Színház előtti villamos-
megállónál várakoznak az emberek. Reggel kilenc
óra. *Esős idő, zord hangulat.* Szemére húzott ka-
ppal topog egy rosszkedvű úr. Hozzálép a jegy-
trusító gyalogos-kalauz. *„Jeggyel szolgálhatok?“*
Legyintéssel elegyes morgás a válasz: *„áou,*
érbrmm!“ — s cézári gőggel egy cigarettát nyom
uzájszögletébe a rosszkedvű utas. A következő
pillanatban gyufa sercen, gyakorlott, udvarias
gesztussal kínálja a gyalogoskalauz azt a bizo-
nyos *„kis tüzet“*. Meglepetten enyhül a zord ár-

Teplánszky Sándor
Interieur, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállítás. 1922. nov. 23 l.

Teplánszky Sándor

Böske, cer.
Menekült vonatok a Rákoson, cer.
Major J.Gyula zeneszerző, "
Városligetben, "

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 24 l.

Tepláner Sándor

Szerepelt a Nemzeti Salon LXXI.
csoportkiállításán.

Lipót 1931. IV. 22.

Tepldusky ~~József~~ Sándor

szerepel az Arcképfestők kiállításán.

Újság 1935. X. 6.

Tepláncky Sándor

Szerepelt az Arcképfestők kiállításán a

Nemzeti Szalonban.

M. 1935. I. 6.

Tepes Terene, építén

s. Pilch Andor

29-32

Mendöl Zs. Péis építészete a két világháború

Körött

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

83/2

Teplánszky Sándor festőművész
Napsütés
Esős hangulat
Napsugarak
Tanulmány
Akt
Ablaknál
Interieur
Triptichon
Interieur
A Wiwa Művészeti Szalon csoportkiállítása
1922. december 17.

Nagyszebeni munka, 1600 körül.
Részben aranyozott ezüst, mag. 20·5 cm.
A Biharvármegyei Régészeti és Történeti Egylet birtokából.

Gerevich PA, 260. l. — Erdélyi kiállítás, 1930., 165. szám.

FEDELES DÍSZSERLEG.

Felirata: RECHT MUS DOCH RECHT PLEIBEN UND DEM WERDEN ALLE FROMME HERTZEN ANHANGEN ANNO 1607. — Fedelén címeres alak, a címeren LANDAW 1607. AR ötvösjeggyel.
Német munka, 1607.
Aranyozott ezüst, mag. 46·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

KÓKUSZSERLEG, (188. kép)

talpas és fedeles: Tetején női alak.
Magyar, XVII. század eleje.
Aranyozott réz, mag. 32·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

BETHLEN GÁBOR TALPAS POHARA, (189. kép)

vésett dísszel és két címerrel, GB és 1621 felirattal.
Erdélyi munka, 1621-ből.
Részben aranyozott ezüst, mag. 13·4 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Árvízkárosultak 1876., 42. l., 45. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X...

Teplánszky Sándor festő

Szerepel a Nemzeti Szalon
Nagy Tavaszi Tárlatán

Pesti Napló 1927 VI. 16.

Tepladunky Sándor

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

EK. 1933. IV. 16.

Teplánszky Sándor

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

P. H. 1933. IV. 16.

Teplánszky Sándor, sz. 1886.

Falu hegyek közt, olaj

Szepesi vár

Baldóci boglyák

LXXI. Csoportkiállítása. 1931. ápr.

6-7 l.

Reformkor művészete. Főv.Képt.XXXVI.kiáll.
1948. jul. 1.

Teplánszky Sándor

Vihar előtt /Dömös/, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 13 l.

Teplánszky Sándor, sz. 1886,

Délutáni fényben, olaj

Baldóci kastély, olaj

Szepesi földek közt

Tót falu, olaj

Szepesi falu, olaj

Borus idő, olaj

XXI. Csoportkiállítása. 1931. ápr.

6-7 l.

Reformkor művészete. Főv.Képt.XXXVI.kiáll.
1948. jul. 1.

Teplánszky Sándor
Müteremben, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 12 l.

Teplánszky Sándor, sz. 1886.

Brugesi részlet

Almássy-Teleki VIII. 1942.
4o 1.

Teplánszki Sándor
festő

1914-ben Budapesten Nagy István és Gedő János festőművészekkel együtt rendezett kiállítást.

Hans Loew: Nagy István festészetének kezdetei. Korunk, Kolozsvár 1958 XVII. 232.

Teplánszky Sándor

14o Rózsadomb a Fillér u.felöl, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 8 lap

M. D. K.

TEPLÁNSZKY

Kétsörnúvészeti szabadiskola vezetője

(~~Váci út~~) (otkácfa utca)

Derkovits Gyuláné: Mi Retten Bp. 1954. 29. l.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZET VÁLSÁGA

MŰVÉSZ ÉS MŰBARÁT SZÖVETKEZÉSE

IRTA

TEPLÁNSZKY SÁNDOR

BUDAPEST, 1938
KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK GAZDASÁGI
SZÖVETKEZETE KIADÁSA

I. ingyenes tagilletmény

Ára 30 fillér

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZET VÁLSÁGA

MŰVÉSZ ÉS MŰBARÁT SZÖVETKEZÉSE

IRTA

TEPLÁNSZKY SÁNDOR

BUDAPEST, 1938
KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK GAZDASÁGI
SZÖVETKEZETE KIADÁSA

Schinkovits és Schwarcz, VIII. Német-u.29

Visszapillantás

Képzőművészeti kultúránk rövid, de hősi multja nagy küzdések nyomait, fényes sikerek és diadalok romjait tükrözi. Művészeti életünk tulajdonképen a mult század harmincas éveivel kezdődik, odáig csak sporádikus; az a néhány művész, aki a magyar polgári és pesti «Spiessbürger» társadalom szépművészeti igényeit szolgálta, leginkább külföldi és főleg Bécsből leruccant vagy bevándorolt festőkből sorozódott. Ezek a főként festőmesteremberekneknek nevezhető művészek túlnyomóan arcképfestéssel foglalkoztak. Más irányú és tárgyú művek iránti kereslet nem igen lehetett és amennyiben mégis volt, kielégitették a nyugatról, Ausztriából, Olaszországból és Németországból behozott selejtes képek, szobrok. Ebben az időben a nyugati országokban már megalakultak és jó eredménnyel működtek a művészeti egyletek, műbarát-körök, «Kunstvereinok».

Hazánkban 1839-ben alakul meg az első művészeti egyesület, a *Pesti Műegylet,* mely a művészet istápolását tüzte ki céljául és — figyelembe véve a kor sajátos viszonyait — vállalt feladatának jól-rosszúl meg is felelt. *Az ötvenes években tagjainak száma 5.000 körül lehetett,* tekintélyes taglétszáma ellenére mégis hanyatlásnak indult, ami természetes következménye volt elhibázott működésének. Az a körülmény, hogy a magyar képzőművészet nagy fejlődési lehetőségét fel nem ismerve, *tagjai körében inkább az alantasabb bécsi művészet termékeit terjesztette,* semmint hazai kezdő és küzdő tehetségeinket támogatta volna, fokozatosan izmosodó ellenérzést váltott ki a folyton erősödő nemzeti önérzetből. A magyar művészségnek már annak kivivása is, hogy a Pesti Műegylet 1846-tól kezdve a befolyt tagdijak egynegyed részét forditsa hazai művészek műveinek vásárlására, nagy és szivós küzdelmébe került. A Pesti Műegylet 25 évi működésével a magyar képzőművészetnek csak szerény és inkább kierőszakolt szolgálatokat tett ugyan,

de nem tagadható, hogy e téren való kezdeményezése elismerésre tarthat számot.

Második ilynemü egyesülés hazánkban a *Képcsarnok Egylet* volt, amelyet József nádor védnökségével alapitottak meg. *A Képcsarnok Egylet kizárólagos feladatául a Nemzeti Muzeum képtárának gyarapitását tüzte célúl maga elé*, oly módon, hogy az évenként legalább 5 forint befizetését vállaló néhány száz tagtól befolyt összegeken *a pesti mükiállitások anyagából kiváló magyar müveket vásároljon.* Érdekes megemliteni, hogy mindkét legrégibb müegyesületünket — amelyek közül a második tisztán altruista elgondolású és kifejezetten nemzeti szinezetü volt, — a pesti müveltebb értelmiség szervezte és táplálta, *megalapitásuk munkájában müvészek részt nem vállaltak és csak a megalakulás utáni időkben kapcsolódtak szervezetükbe.*

A harmadik és a magyar képzőmüvészeti kultúra életében valósággal korszakot alkotó társulás, műbarátok és müvészek együttes alapitása, az 1861-ben alakult *Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat* ma is fennálló és tekintélyes ingatlan vagyonnal rendelkező *«társulat»* legnagyobb szabású és legkiterjedtebb, országos viszonylatban működő egyesülésünk — volt. *Gróf Andrássy Gyula*, akit a «társulat» első elnökéül megválasztott és aki e diszes tisztséget vállalta és több éven keresztül be is töltötte, *a magyar képzőmüvészet ügyéből országos, nemzeti ügyet csinált.*

A magyar képzőmüvészet, amint országos jelentőséghez juttatták, fénykorát kezdte élni és élte évtizedekig, a nagy háborúig. Ez természetesnek látszik is, ha olyan elme, mint *Andrássy Gyula gróf* 1861-ben az alapitás évében, elnöki tisztséget vállaló levelében ezeket irja: *«Hazánknak, ha el akarja foglalni azon állását, melyet helyzete és multja számára kijelöltek — e téren sem szabad elmaradnia — sőt feladata a civilisatio eszméivel egyetemben, a müvészetet is terjeszteni a világ ezen részén, Pestnek kebelében kell felállani a művészet utolsó iskolájának a kelet felé.* **E célt elérni a magyar müvészek feladata — őket segiteni mindenkié e hazában"** Gyönyörü és megszivlelésre méltó mondatok, amelyeket velük egyenlőértékü tettek is követtek. A társulat szép hivatását be is töltötte mindaddig, amig

működését a világháboru erőszakosan meg nem szakitotta, a háborút követő időknek társadalmi térről a művészeti életbe is áthurcolt civódásai és meghasonlásai meg nem bénitották. Ettől kezdve a társulat hanyatlása óriási méreteket ölt és ma már, művészet-gazdasági szempontból tekintve, jelentősége erősen csökkent. Mélyen elszomoritó, ha arra gondolunk, hogy képzőművészeti életünk fénykorának nevezhető éveknek volt olyan esztendeje is, amelyben *tagjai száma a 9.000-t megközelitette és egy évi bevétele, tisztán pártolói tagdijakból, a 157.000 koronát meghaladta.* Az egyszer és mindenkorra befizetett *pártoló-alapitói dijak* pedig *500.000 korona összegre rugtak.* Hatalmas számok, mert hiszen ne feledjük, csak művészetről volt szó! És ez még nem minden! A mai művészeti viszonyokkal való szembeállitás céljából álljon itt néhány számadat. A társulat kiállitásain történt vásárlások összegei 1898-ban, 1899-ben és 1900-ban egyenként évi 200.000 koronát tettek ki, 1903-ban évi 324.000 koronát, az 1908-ik évben pedig az 500.000 (félmillió!) koronát is meghaladták. Ha e számokhoz hozzáadnók a későbbi években történt szecesszió folytán alapitott kitünő *Nemzeti Szalon* meg a haladó szellemü és pompásan szervezett *Művészház* és még több, utóbb sürü egymásutánban születő egyesület kiállitásain rendszeresen eladásra került műtárgyak árainak ugyancsak igen jelentékeny összegeit, úgy elég kedvező képet alkothatunk magunknak a fejlődő magyar képzőművészet és áldozatos nemzeti művelődés dicső napjairól. Hová lett mindez?

Hanyatlás

Művészegyesületek mulasztásai. Műkereskedelem.

A mult század vége felé és századunk első éveiben a magyar képzőművészet kedvező konjunktúráiról beszélhetünk és mégis, bár művészegyesületeink száma mintegy 25-re nőtt, *minduntalan felvetődik a műkereskedelem, az igazi magyar műkereskedelem megszervezésének szükségessége.* Mi indithatta művészeinket arra, hogy szép erkölcsi és jelentős anyagi sikerek közepette műkereskedelmi társaságok alapitásának terveivel és kisérleteivel foglalkozzanak? Ma talán már kevesen tud-

ják és feledésbe is merül, hogy ezeknek az éveknek műkereskedelme jóformán kizárólag olasz, német és osztrák fércmunkák, selejtes műterem-hulladékok, szándékoltan elnagyolt és sokszorosan megismételt álművek («giccsek») kínálásával és eladásával foglalkozott, működése abban merült ki, hogy hazai művészeink lecsepülésével és háttérbe szoritásával külföldi festőmesteremberek gyanus és kétes értékü termékeit varrják a hiszékeny és tapasztalatlan, de jól fizető közönség nyakába. Művészeti egyesületeink kiállitásaikkal a közönség képzőművészet iránti érdeklődését felkeltették, de az ennek nyomán előállott, különösen pedig *szerényebb árakon megszerezhető műtárgyakban mutatkozó élénk kereslet kielégitésére nem gondoltak* — vagy legalább is — erre nagyobb sulyt nem vetettek. Lehet, a baj oka abban is volt, hogy a nyilvános *kiállitásokon eladásra kerülő munkák árai a középrétegek kevéssé tehetős tagjai számára megfizethetetlenül drágák voltak és, nagyrészt, máig is ilyenek maradtak.* Valószinünek látszik, hogy ez a körülmény segitette nyeregbe ismét a már kikezdett, nagyobbrészt *külföldi műkereskedőket*, akik az országot gyarmatnak tekintve, *műterem-szemetüket itt rakták le.* Egyesületeink ezt a műkereskedelmet helyes irányba terelni nem tudják, a selejtes képárúnak hazánkba való özönlése ellen mitsem tesznek és igy történhetik, hogy *közönségünk széles rétegeinek müizlése ezeken a «műtárgyakon» fejlődik — félre.* A giccs (bécsi szó!) elterjed hazánkban, mielőtt fogalma tisztázódott volna. Több élelmes honi kereskedő és ügynök is, felismerve a helyzet adta lehetőséget, ugyancsak megkezdi a műtárgyakra éhes közönség kiszolgálását. Első időben ezek is külföldi árúval kereskednek, de — evés közben nő az étvágy — *a nagyobb profit reményében* később *megszervezik a belföldi «termelést». Megkezdődik a magyar művészek megdolgozása «termelésük átállitására».* Megindul a romboló folyamat, melyet még mai napig sem lehetett megállitani. Könnyelmü és gyorskezü művészek eleinte elfogadható árakon adnak túl «schnellsieder» képeiken, (voltak olyanok is, akik *naponta két* 75x100 cm méretü *«képet szállitottak»* 150 korona átvételi árban). *A kereskedők* a kereslet folytonos növekedését látva a termelés ütemének további

gyorsitását kivánják, utóbb pedig éppen e szapora termelés folytán beállott túlkinálatra való hivatkozással — ugyanis a «piac» a féktelen és lelkiismeretlen «képgyártás» következéseképpen gyorsan «telitődött» — *a műtárgyak átvételi árait mind mélyebbre és mélyebbre nyomják*, egyidejüleg pedig közeli javulást és ujabb áremelkedést igérnek. A boldogtalan művész pedig, akit a halmozódó megrendelések (az ügynökök tizével-huszával rendelik a képeket!) elkábitanak, ropogós bankjegyek megszéditenek és a jó és könnyü életmód lehetősége csábit — már nem tud szabadulni a köréje szőtt végzetes hálóból. Egyre többet és gyorsabban termel. A *kereskedő* már nem vesz át mindent, utasitásokat ad tárgyra és kidolgozásra, lassan *átveszi a «termelés» egész irányitását*. A művész az átvétel szüneteiben már «raktárra» dolgozik és ha szorult helyzetben van, «áruját» maga kinálja, amit ügynök és kereskedő kihasználnak az árak további leszoritására. Ez ismét árcsökkenést von maga után. Az életszinvonal fenntartása, családi körülmények, általános drágulás az iramot még inkább végsőkig fokozzák. A könnyelmü festő-termelő, nem számolva a következményekkel, amúgysem túlságosan nemes ércfedezetét ujabb és ujabb kibocsátásokkal higitja, amihez hozzájárul még a konjunkturás években «uj gazdagoktól» összevásárolt, úgynevezett *«márkás árú»*, (nevesebb művészeknek rendszerint selejtesebb művei vagy utánzatai!) amely később «uj szegények» feloszlatott háztartásaiból ismét piacra, árverésre, kényszereladásra kerül — itt a *kép-infláció!*

Fővárosunk közönsége a folytonos és hangos kínálattól megcsömörlik, a műkereskedelem működésének sulypontját a tapasztalatlanabb és hiszékenyebb vidékre és jobb valutájú külföldre kénytelen áttenni. A jó vidék úgyszólván töretlen talaj, a külföld a meghökkentően alacsony árak és valutájának jobb értékelése folytán nagyobb felvevő képességü, mint Budapest. *A helyzet ma az, hogy az ország és néhány külföldi piac is* (különösen az utódállamok!) *valósággal fuldokolnak a selejtes munkák és giccsek, a hamisitványok és utánzatok zavaros áradatában. Hova-tovább külföldi piac és magyar vidék is rájön arra, hogy tapasztalatlanságával és hiszékenységével visszaéltek, félrevezették és megcsalták.* Nin-

csen és — a dolog természetében rejlik, hogy — nem is lehet megbizható kimutatás az ál- és zúgkereskedelem, az álművészet üzleti fogalmáról. Hozzávető, de nagyon *szerény becslés szerint is ez az üzleti forgalom évenként sok százezer pengőre rug — és mindez a valódi magyar művészet terhére, rovására!* Köztudomásu, hogy hivatalos szinezetü és legális egyesületi kiállitásokon a művásárlás úgyszólván teljesen megszünt, állami, városi vásárlásokon kivül (ezek sem számottevők) a semmivel egyenlő. Időszerü a kérdés, hogy emlitetteken kivül kik és mik segitették elő ezt a rombolást, a művészeti élet megfojtását, a művészeti erkölcs lezüllését?

A válság belső okairól

A képzőművészet közel egy évtizede tartó súlyos válságának okai két csoportra oszthatók. *Külső okokkal,* mint olyanokkal, *amelyeken változtatni módunkban nem áll* (háború, forradalmak, gazdasági depresszió, kulturális és társadalmi válságok stb) felesleges lenne foglalkozni, ez feladatunkat és szükreszabott kereteinket meg is haladná, de vállalkozunk a *képzőművészeti válság belső okainak* feltárására, annál is inkább, mivel azokat megváltoztatni, megszüntetni és az orvoslás módjára rámutatni tulajdonképpeni célunk.

Egyesületeinkről szólva csak néhányról emlékeztünk meg, mint a magyar képzőművészeti művelődés uttörőiről és a művészeti élet fontos és sikereket felmutatni tudó tényezőiről. Ez a mult. Milyen művészeti egyesületeink életének rajza a jelenben? Mintegy 25 egyesületünk van. Ha művészeink számát (hivatalosan vezetett kataszter még ma sincs!) 1.000-re becsüljük, minden egyesületre átlag 40 művész-tag jutna, de szokássá vált — és ez a szokás a klikkek és kottériák (érdekszövetségek!) kialakulásával szorosan összefüggő — hogy egy-egy művész egyidejüleg több egyesületnek is tagja. Mindenesetre megállapitható, hogy minden 40 művészből álló csoport vállára egy-egy egyesület nehezedik.

Hogy ez gazdasági válságok idején mit jelent, az bővebb maagyarázatra nem szorul. Nem hagyható azonban említés nélkül, hogy akkor, amikor képzőművészeink tömegei a lét vagy nemlét kérdéseivel küzdenek, 25 egye-

sület *tartja fenn menthetetlenül* szétesni induló *kereteit.* Ha az egyesületek tőkeerős intézmények vagy állandó és biztos bevételekkel rendelkező vállalkozások volnának, úgy létük és működésük ellen kifogás nem eshetnék, az igazság azonban az, hogy *a társulások jelentékeny része művész-politikai egyenetlenkedések, szecessziók és háboruságok szülötte, tőkével nem rendelkezik, pártoló tagjai nincsenek, anyagi megalapozottsága hiányzik,* az egyetemes magyar képzőművészet nézőpontjából jelentőségük igen csekély vagy éppen semmi. Egyesületeink nagy része rendez évenként egy vagy több kiállitást és *szed a beküldött művek mindegyike után helypénzt,* — amit hivatalosan törzskönyvi lap áraként fizet a művészség. Legtöbbjében tagdijak fizetése is kötelező, de tudomásunk szerint és érthető okokból e tagdijak túlnyomó része egyáltalán nem, vagy csak nagyon gyéren folyik be, igy jóformán csupán *helypénz és jelentéktelen belépő dijak segitségével tengethetik életüket.* Az eladásra kerülő művek vételárából levonható %-os jutalék kényszerü szünetelése egyesületeinket legnagyobb jövedelmüktől megfosztotta. Összegezve az eddig elmondottakat: *egyesületi kereteink, mivel nem mai elgondoláson és lehetőségeken épültek, — tehát idejüket multák — sokáig fenn nem tarthatók.* Ezzel képzőművészetünknek le kell számolnia, mert az egyesületek legtöbbje eredeti célkitüzéseinek megfelelni nem tud és tagjai számára egyebet mint terhet úgysem jelent. Fölöslegesen nagyszámú egyesületeink túlságosan gyakran rendezett műkiállitásaikkal, akcióikkal, versengéseikkel, háboruságaikkal sokban járultak hozzá a csalódott, fáradt, gyakran igénybevett és néha félre is vezetett közönség kiábrándításához és elidegenitéséhez. A túlzásokba tévedt művészversengés és csoportok, valamint irányok közti háboruskodás, dagadó becsvágyú és céljaiknak mindent alárendelni akaró «vezéregyéniségek» torzsalkodása végleg elforditotta nagyközönségünk képzőművészeti irányú érdeklődését. A közönség nagy részét elhóditotta és lekötötte a sport és játék, ami annál könnyebben megtörténhetett, minél inkább ráeszmélt arra, hogy reá a művész-intrikák és háboruságok szinpadán csak az ide-oda rángatott statisztéria szerepét osztották. *Ezt az elvesztett közönséget a magyar képzőművészet számára egyesületeink nehezen,*

vagy egyáltalán nem fogják visszahóditani, ezt a feladatot más elgondolásu intézmény hivatott elvégezni. Vannak ugyan, akik a közönség túlnyomó részének művészetközönyét pusztán külső okoknak szeretnék tulajdonitani és ezért *a megoldást mindig csak az államhatalom beavatkozásától várják.* Kétségtelen, hogy a kormányzat megfelelő módon való beavatkozása és segitsége üdvös hatással is lehetne képzőművészeti életünkre, de akik minden esetben és különösen, ha baj van, mindjárt állami segitség után kiáltoznak és céljaiknak az egész törvényhozási gépezetet lefoglalnák, emlékezzenek a mult század harmincas és századunk első éveinek képzőművészeti eseményeire, amelyekből megtanulhatják, *hogy az összetartás, az önzetlen munka, a szükségességek és lehetőségek felismerése csodálatos eredmények elérését teszik lehetővé.* Azok, akiknek minderről tudomásuk nincsen vagy a jelenségeket és történéseket hajlamosak volnának más okokkal magyarázni, úgylátszik, arról sem szeretnek szivesen tudomást, hogy a társadalom kiábrándultan és unottan tévelyeg az egyesületek, érdekszövetségek, klikkek és kottériák utvesztőiben és most már bizalmatlanúl vagy közönnyel néz minden művészeti megmozdulást. Nem szeretnek hallani arról sem, hogy azt a lelkesedést és áldozatkészséget, amely pl. 1908-ban csupán egyik egyesületnek 9.000 műpártoló tagot adott, nem külső okok és nem sorscsapások lohasztották és sorvasztották semmivé. *Itt az erkölcsi tőkével rosszúl sáfárkodtak.* Jöhettek rontó gazdasági viszonyok, megcsonkithatták hazánk területét, elszegényedhettünk, de *a magyar társadalom él* és megvannak benne mindazok a tulajdonságok, amelyek művészeti életünk fénykorában oly gyönyörüen tudtak megnyilatkozni. A viszonyok és lehetőségek felismerése és helyes mérlegelése, ami a gondos vezetésnek feltétlen kötelessége kell hogy legyen, a megmaradt erők egyesitését és jobb kihasználását követelhette volna, meg. Mi történt ehelyett? A művészet lényegétől távol álló kérdések állandó felvetése és mesterséges válaszfalak rejtett, de áttetsző szándéku közbeépitésével kitünő és gazdag művészeti intézményeket lejárattak vagy a tönk szélére juttattak, társadalmunk műveltebb rétegeit pedig kiábránditották a művészek emelkedett lelkiségének hitéből. A magyar képzőművésztár-

sadalom régi intézményei, egyesületei jórészt romokban hevernek vagy csak önmaguk árnyékai már. Megmaradt vagy lenni akaró műpártoló közönségünknek kristályosító pontja, sajnos nincsen. A még meglévő művásárló közönség az érdekszövetségek és klikkek malomkövei között őrlődik és nem tudja merre forduljon. Hosszas tárgyalások után alakul egy egyesület, egyesületközi szövetség-félének tervelt társulás, *amely hivatott lehetett volna az egyetemes magyar művésztársadalom szociális és gazdasági kérdéseinek megoldására.* E szövetség, bár tisztán gazdasági célkitüzésünek indult, mégis tőke nélkül való és tagdijakra, (a rossz gazdasági viszonyokkal indokoltan felemelt tagdijakra!) támaszkodva akarja ideális sikra tervelt, de légüres térbe helyezett elgondolásait megvalósitani. Hogyan gondolták ezt? Tőkeeszközök hiányában, művészek tagdijaira támaszkodva, hogyan is volna lehetséges művészet-gazdasági célokat megvalósitani?!

Segit a művész-szövetkezet

Képzőművészetünk szociális és gazdasági intézményeit áttekintve látjuk, hogy vannak tőkeeszközök nélküli, idejüketmult és a válságok viharaival dacolni nem képes, nélkülöző művészek roskadozó vállaira nehezedő *egyesületei* és van gazdasági célkitüzésekkel indult *szövetsége,* amely ugyancsak szegény művészektől szedett tagdijakból akarná fenntartani kereteit és feladataiból — legalább ezideig — megvalósitani vajmi keveset tudott, vannak *kiállitási helyiségei,* melyek az év nagyobb részén át üresen, esetleg más célok szolgálatában állanak vagy művészek költségein rendezett kiállitásaik gyér látogatottsága miatt az üresség től konganak, művásárlók nem látogatják, van *nyugdij alapja* — amely «alap» nélkül való és nyugdijat nem adhat, vannak állami *arany érmei* — amelyek *arany nélkül* csak jelképiek, van *művészeti tanácsa* — anyagi eszközök és végrehajtó hatalom nélkül, végül van *műkereskedelme* — kevés kivétellel művészeti erkölcs és üzleti tisztesség nélkül. A felsoroltakat összegezve nagy és diszes keret — tartalom nélkül, sok *érdemes művész — kereset nélkül.*

A gyógyitás eshetőségei közt kutatva rá kell jönni arra, hogy több és kétségtelenül súlyos *külső ok* mellett

a láthatóan még sokkal súlyosabb *belső okok* orvoslásában rejlik a javulás lehetősége. Egyesületeinken ezidőszerint — és előreláthatóan még sokáig — segiteni nem lehet és ha lehetne is, végső megoldásra ugysem vezethet. Hiszen *egyesületeink teljes üzeme közben* történt a baj, *mélyült el a képzőművész-válság,* tehát kézenfekvő a feltevés, hogy esetleges áldozatokkal sem érhetnénk el tartós és igazi javulást. Az állami beavatkozást sürgetőknek csak akkor lehetne reménye kedvező változásokra, *ha műkereskedelmünk és különösen az alsóbbrendü, továbbá ál- és zúgkereskedelem szigorú megrendszabályozására is valamiképen sor kerülhetne.* E reményt eleve megsemmisiteni látszik még az a körülmény is, hogy a *M. Kir. Postatakarékpénztár árverési osztálya* naponként az utánzatok, másolatok, giccsek és fércmunkák tömegét bocsátja kalapács alá és értékesiti rendszeresitett önkéntes napi árveréseken. Hogyan avatkozzék a magánvállalkozás üzletmenetébe és irányitsa szellemét az állam, ha a hozzá közel álló intézménynek a nemzeti művelődésre egyáltalán nem előnyös tevékenysége sem serkenti intézkedések meghozatalára?

Képzőművész-szövetkezet

Meglevő intézmények és állami beavatkozás tehát távolról sem biztositják a javulás lehetőségét, ezért, ha a magyar képzőművészek gazdasági és — közvetve — szociális kérdéseit kedvező eredményekkel biztató megoldásra akarjuk vinni, uj és korszerü viszonyokat figyelembe vevő megoldások felé kell fordulnunk.

A világháboru óta gazdasági, társadalmi és szellemi válságok hullámverése ér minden réteget és foglalkozási ágat, de talán egy sincs közöttük, amelyet annyira elboritana az áradat, mint a magyar képzőművészet fuldokló társadalmát. A társadalom egész strukturájában jelentkező eltolódások, ha a jövő társadalmának biztos képét még nem is tárhatják elénk, mégis arra irányitják figyelmünket, hogy alapjában lényeges változások történését éljük.

Réteges elrendeződések közben tőkék semmisülnek meg, nagytőkék képződnek, jövedelmek fogynak és növekednek és az egész gazdasági rendben is tektonikus elváltozások vannak folyamatban. Mindennek a mozgás-

nak szinte dynamikus hatású tükrözését adja hazánk képzőművészeti életének zavaros felülete, művészeink ijedt és tétova magatartása, távolabb pedig értelmiségi rétegeink kapkodó és irányavesztett, kritikátlan és válogatásra, értékelésre nem hajlandó bizonytalansága. Nem akarjuk állitani, hogy e kavargás közepette művészeti egyesületekre szükség nincsen, de a változó és változott viszonyok ujabb, az eddigiektől lényegesen elütő elgondolású és alapozású intézkedések és összeállások szükségességét hirdetik. Egyesületeink közül egy-kettő reprezentálásra és a képzőművészetnek inkább szellemi vonatkozású feladatainak teljesitésére a jövőben is sikerrel felhasználható lehet, művészeti életünkben továbbra is irányitó szerepet vállalhat. E célok szolgálatára szép kiállitási helyiségeiknek birtokában különben is kiválóan alkalmasak és az a körülmény, hogy *alakuló országos szövetkezetünk művészeinket jobb és kedvezőbb anyagi helyzetbe fogja juttatni,* csak megnövelnék a rendelkezésükre álló erőket, mert művészeink jobb sorsban több áldozatot hozhatnak egyesületeikért is. *A célt, magyar művészek anyagi helyzetének megjavitását, ma csak szövetkezeti társulással érhetjük el. A művészeknek műbarátokkal szövetkezeti keretben való társulásának közelebbi célja olyan műkereskedelmi szervezet megalkotása, mely kellő tőkeeszközökkel rendelkezik, hamisitatlan, igaz magyar műértékeket terjeszt és értékesit az ország egész területén,* kapzsi és túlzó nyerészkedés nélkül is, kedvezmények és megfelelő fizetési feltételek nyujtásával jó műtárgyak megszerzését megkönnyiti, a szerényebb anyagi tehetőségű értelmiséget és más rétegeket is jó és jutányos árú műértékekhez juttatja, a tájékozatlan vagy kiábránditott művásárlóban bizalmat kelt az igazoló okirattal ellátott értékes és eredeti műveket árusitó művész-szövetkezeti műkereskedelem iránt. *Célja tehát olyan műkereskedő-szerv megteremtése, amely iránt — határokon belül és kivül — teljes bizalom nyilvánulhat meg.* Ez altruista szövetkezés a művészeti erkölcs és üzleti tisztesség elvei alapján működik, vidéki művészeti körzeteket állit fel és több nagyobb városunkban szövetkezeti műkereskedéseket létesit. Alapitó és pártoló tagok nagyobb tömegének megszerzésével olyan tőkére tesz szert, amelynek birtokában sikeresen veheti fel és állhatja is a versenyt a pusztán nyerészkedésre

beállitott alantjáró és lazább erkölcsü zúg- és álműkereskedelem elemeivel. *Közvetett célja a tisztességes hazai műkereskedelemmel együttműködve a műpiac irányitása és a műtárgykivitel helyes vágányokra állitása, átszervezése*, annál is inkább, mert a magyar műtárgykivitel szinvonala, kevés kivétellel, különösen az utóbbi évek folyamán olyan mélyre sülyedt, hogy hangos és a magyar művészetre káros hatású botránypereket is eredményezett már. Hogy a belföldi műkereskedelmi piacok forgalma a megszervezett és tisztességes eszközökkel kötött és ápolt külkereskedelmi kapcsolatok mit jelenthetnek a jó magyar művészetnek, arról megközelitő fogalma annak lehet, aki tudja, hogy bel- és külföldön mekkora «műtárgy-mennyiségek» találtak elhelyezésre az utóbbi években — csupán illegális szervek segitségével! Pedig e «műtárgyak» túlnyomó része nem is művészeti termék, hanem giccs, álművészet, másolat és utánzat, műteremhulladékról nem is szólva. A magyar művészek martalócai és kalózai, akik az igazi magyar művészet tiszta lobogója alatt hajózva becsapnak művészt és vásárlót, magyart és idegent, óriási hasznot zsebelnek be, mialatt a kizsákmányolt és már-már demoralizált művész kénytelen odaavetett morzsákkal megelégedni. Ezek ellen *a visszaélések ellen akar küzdeni szövetkezetünk* és ezeket a tűrhetetlen, művészt, vásárlót egyaránt félrevezető és kihasználó visszaéléseket akarja lehetetlenné tenni a kollektiv szövetkezeti szellem ápolásával és elismertetésével. *E működés nyomán kell kialakulnia* az átvételi árak emelkedésének, az álművek és giccsek visszaszoritásának, 20-szor, 100-szor ismételt és másolt vagy éppen hamisitott példányoknak a kereskedelemből való kirekesztésének, *lépésről lépésre uj és jobb művészeti erkölcs megteremtésének*. Mint ezekkel kapcsolatos feladatokat kell megemliteni vidéki művészeti kultúránk ápolását, jó irányba igazitását, a képzőművészeti kérdésekben tájékozatlanabb vidéki közönség felvilágositását, művészeti nevelését. Ez utóbbi feladatok teljesitését szövetkezetünk *vándortárlatok* folytonos rendezésével, *művészeti tárgyú előadások* és *felolvasások* tartásával (esztéták, irók, hirlapirók munkásságának igénybevételével és dijazásával) *akarja elérni*. Az a negativ — de nem lekicsinylendő — körülmény, t. i. hogy szövetkezetünk a könnyelmü és iparszerü termelésre beállitott

műtárgykészitők értéktelen munkáit terjeszteni nem fogja, szintén hozzájárul majd az elvesztett bizalom megszerzéséhez, továbbá *meg fogja könnyiteni a közönség számára gyakran problémát jelentő feladatot, hogy művészetet és álművészetet* egymástól könnyebben *megkülöntethessen.* Ennek tudatában a félrevezetett és kizsákmányolt művész is rájöhet arra, hogy *többet ér kevesebbet és jobbat termelni,* már csak azért is, mert *ezentúl selejtes munkát értékesiteni nehéz és kockázatos feladat lesz. Jó és értékes műtárgyak elhelyezésére szövetkezetünk mindenkor vállalkozni fog.* Könnyü előrelátni, hogy művésszel és vásárlóval folytonos kapcsolatot fenntartó szövetkezetünk *a hazai műkereskedelem jelentős forgalmát fogja lebonyolitani* és igy *módjában lesz, hogy a komoly művészsegély- és nyugdij-alapot a mutatkozó haszonból táplálja.*

Hogy a magyar képzőművészet számára e céloknak csak megközelitő elérése mit jelenthet, azt mindazok tudhatják, akiknek valamelyes tudomásuk van a magyar képzőművészek nélkülözéseiről, nyomoráról, szenvedéseiről, megalázottságáról és kiszolgáltatottságáról. Mennél több jobb sorsra érdemes művészünkön tud majd segiteni elgondolásunk, annál közelebb jutunk célunkhoz. Nem végzünk hiábavaló munkát, nem hozunk meddő áldozatot, ha a művészségnek csak egy részén is tudunk segiteni.

Hogyan szervezzük a művész-szövetkezetet?

Céljainkat csak ugy érhetjük el, ha országos alapon tudunk megszervezkedni; helyi jellegü kiskörü szervezkedés a válságnak szövetkezet utján való megoldásában csak eszközként tekinthető. Országos képzőművész szövetkezetet azonban csak nagyszámú műbarát alapitó vagy rendes tagságával érhetünk el. Igaz, ha Magyarországon már akadt tizezernyi lelkes műbarát, aki évente 20 korona tagdij fizetésére vállalt kötelezettséget (és ez nem egyszersmindenkorra befizetett tőkerészt, hanem évi tagdijfizetési kötelezettséget jelentett!) akkor nem lehet okunk kételkedni abban, hogy jelentős számban fognak akadni hazánkban, akik művészeink vészkiáltása hallatára megnyitják szivüket, zsebüket és nem zárkóznak el

a kötelesség elöl, hogy nemzeti képzőművészeti kultúránkért szerény — és minden valószinüség szerint hasznot hajtó, jó tőkebefektetést is jelentő — «áldozatot» hozzanak. *Be kell hozni mindenkit és be is kell jönnie szövetkezetünkbe mindenkinek, akinek valami köze is lehet a magyar képzőművészethez.* Közössége kell hogy legyen vele minden művelt magyar embernek és minden érdemes magyar művésznek, de minden hazai közületnek, vállalatnak és iskolának is. Nem szabad elmaradnia ettől a világviszonylatban is példa nélkül álló koncepciónak megvalósitásától senkinek sem! Tervünk megvalósitására olyan országos tekintélyek állottak sorompóba, akiknek hirneve és szaktudása maga is biztositékot nyujt arra, hogy vállalkozásunk jó alapokra épül és ugy erkölcsi, mint gazdasági szempontból is szilárdan meg fogja helyét állani az élet versenyében. A siker nem is fog elmaradni, mert társadalmunk művelődésre való hajlama és készsége egymaga is termékeny talajt jelent. Szövetvetkezetünknnek tehát nem teljesithetetlen feladata a képzőművészeti művelődés magjait az ország minden táján elhintve, azokat virágzásra és gyümölcsözésre serkenteni, a nemzeti kultúrát a szépművészetek hatalmas propagatórius erejével fejleszteni és diadalra vinni.

Szoros kapcsolatot fogunk teremteni társadalom és művészet között, a nemzetet pedig ráeszméltetjük arra, hogy kultúrája, kiváltképpen *világviszonylatban is jelentős képzőművészete van.* Ebben az irányban — mint minden más kultúrnemzetnek — *a magyarnak is kötelességei vannak.* Aki képzőművészeti szövetkezetünk üzletrészét jegyzi, *a veszendő nemzeti kultúrának tesz nagy jelentőségü szolgálatot.*

A Képzőművészek és Műbarátok Gazdasági Szövetezetek 1937 november hó 7-én tartott alakuló közgyülésén megalakult és müködését mint törvényszékileg bejegyzett cég **Budapesten IX., Ferenc-tér 1.** szám alatt megkezdte. Telefon 336-674. Postatak. csekkszámla 50.555

Jegyezzünk üzletrészt! Tagdij nincs!

Teplánszky Sándor

Teplánszky Sándor

Koll. kiáll. Műveszház

1914. ápr.

Katalogusa

könyvtáramban

Teplánszky Sándor

Koll. kiáll.
Lipótvárosi
kaszinó
1924. márc.

Bród:

A „Saů Strom" tulsó par
rajza van feltüntetve, s m
patak is védelmez, melylye
várba jobbról három úton
négy sorban

„Brodt

Eine kleine und
Stadt an der Saů
nien, 8. Meilen

Rézmetszet, méretei a vonalk

Ltfa 4022

Uj kalapdivat. Özvegy Pataky Lászlóné kalapszalonjának (IV., Váci-utca 23. I. em.) kreációi

Pataky Lászlóné kalapszalonja. Az Uj Idők egy régi, kedves munkatársának: Pataky Lászlónak, a híres festőművésznek özvegye közli az Uj Idők olvasóival, hogy Budapesten, a Belvárosban, a Váci-utca 23. számu házának első emeletén levő jó hirnevü kalapszalonja az Uj Idők olvasóinak megkülönböztetett figyelemmel és árengedménnyel áll rendelkezésére. Pataky Lászlóné uri ízlése az előkelő vásárlóközönség körében jól ismert. Leánya iparművésznő és a tervezésben segítségére van. Vidéki megrendelők akár divatlap, akár eredeti tervek alapján rendelhetnek kalapot a Pataky-szalonban, ahol egy modell ára 300—600.000 korona között váltakozik. Azok az urinők, akik dolgoztatnak bizonyára jól járnak, ha megrendeléseikkel ezt a dolgozó uriasszonyt keresik fel.

Hibaigazítás. Mult heti számunkban sajtóhiba folytán tévesen jeleztük Surányi Miklós munkáinak árát. A helyesbített összeget borítékunk második oldalán elhelyezett hirdetésünkben találja meg az olvasó.

A szerkesztő üzenetei

Tudnivalók

1. Minden ké irat, kérdés, érdeklődés a szerkesztőség címére küldendő.

2. Reklamációk, az előfizetéssel, lapküldéssel, könyvrendeléssel kapcsolatos kérések és kérdések elintézésére a kiadóhivatal illetékes.

3. Kérjük, hogy külön papirra irják a szerkesztőséghez, külön a kiadóhivatalhoz, külön a Szépségápolási rovat vezetőjéhez intézett kérdéseiket. Ez meggyorsítja az elintézést.

4. Csak olyan kéziratot olvasunk el, amely a papirnak csak egyik oldalán és legalább is jól olvasható kézirással, tintával iródott.

5. Kéziratok, rajzok és fényképek megőrzésére nem vállalkozhatunk.

6. Az Uj Idők szerkesztőségének fogadó órái szerdán délelőtt 10—12 óráig.

Az Uj Idők 42. számának tartalma: *Berzeviczy* Albert: Az Akadémia évszázados ünnepe. — *Surányi* Miklós: A szörnyeteg. Regény. — *Rákosi* Jenő: Egy finánc. — *Kertész* Mihály: Lajosról nem beszélnek. Elbeszélés. — *Kálnoki* Izidor: A rókaút. — *Marconnay* Tibor: A magyar akáchoz. Vers. — *Dánielné Lengyel* Laura: Szemtől-szembe. Elbeszélés. — *Krónikás:* Búcsú a nulláktól. — Philipp *Oppenheim:* Kalandorok és milliárdosok. Regény. — *Herczeg Ferenc jubileuma.* — Henri de *Régnier:* A titok. Vers. — *Andersen* György: Levél a kötők kék tava mellől. — *Czóbel* Minka: Az erdőből. Vers. — A szerkesztő üzenetei. — Szépségápolás.

Olvasóink elnézését kérjük, amiért számos levélre nem adhattunk választ ebben a füzetben: a kérdőiveket tartalmazó borítékok oly sok levelet hoztak számunkra, amennyit évtized óta sem. E levelek feldolgozása igen nagy munkát igényel. Sok megkeresésre, hogy a késedelmen enyhítsünk, levélben felelünk. A kérdőivekben foglalt megjegyzésekre, kivánságokra november havá-

Az Uj Idők 120 milliós sorjátékának nyereménytárgyait a következő ismert, előkelő cégek szállítják:

Lingel Károly és Fiai Első Magyar Faáru és Bútorgyár VII. ker., Rózsa-utca 4—6.

Cellini ezüst-, ékszer- és fémárugyár rt. IV., Kossuth Lajos-utca 5. (a Nemzeti Casino épületében).

Farkas Ferenc divatszalonja IV., Bécsi-utca 3.

Dehmal Károly zongoragyára VIII., Rákóczi-út 19.

Neumann István kalapszalonja IV., Váci-utca 23.

Manus szövőműipari részvénytársaság VIII., Rákóczi-út 11.

Nemschitz Margit és Társa fehérneműszalon IX., Üllői-út 14.

Veress fotoművészeti műterem IV., Harmincad-utca 3.

A nyereménytárgyaknak írásban és képben való bemutatását következő számunkban kezdjük meg.

a nagyszerű poéta látogatását maga a tó s a parti nép sem.

Torboleban, a németek kedves fürdőhelyén, Gardónétól pár kilométernyire, van egy öreg ház, amely hajdan szálloda volt. Úgy hívták *Albergo Olivo*. Itt, az Olajfához címzett vendégfogadóban szállt meg Goethe az 1786. esztendőben.

Az Olivo-szálloda régóta megszünt, de az ódon házon ma is márványtábla hirdeti, hogy

Ebben a házban időzött Goethe
1786. szeptember 12-én.

És alatta német eredetiben az a pár sor, amit a germán óriás itt írt be a naplójába:

„Heute hab ich an der Iphigenie gearbeitet. Es ist im Angesichte des Sees gut von statten gegangen."

Magyarul: *Ma az Iphigénián dolgoztam. A tó láttán jól haladt a munka.*

Nem emeltek azonban emléktáblát Goethe emlékezetére a szomszédos Malcesina nevű fürdőhelyen, ahol pedig szintén megfordult Johann Wolfgang és pedig olyan kalandja akadt, hogy az mindig emlékezetes maradt a számára.

Ez a föld akkor a velencei köztársasághoz tartozott, annak pedig híresek voltak a szigorú és kíméletlen rendőrei. Ezekkel gyűlt meg a költő baja. Goethenek tudniillik nagyon megtetszett a tizenharmadik századból való régi malcesinei Scaligervár és vázlatkönyvében meg akarta őrizni a maga számára a szép Castello formáit. Alighogy a rajzolásba belefogott, megjelentek ám a szigorú rendőrök, akik persze a német úrban is kémet sejtettek. Vitték is a börtön felé és csak nehezen sikerült igazolnia, hogy nem spión — csak költő és erre aztán szabadonbocsátották.

Teplánszky Sándor békéscsabai kiállításából: Etruszk szinház romjai Fiesolében

Gabriele *D'Annunzion* kivül, aki hat esztendeje lakik már Gardoneban s alighanem itt is marad életfogytiglan — még egy másik költőről szólanék, aki itt élt, sőt itt is született és itt is halt meg a kék Garda oleandervirágos partján.

Azért hagytam utóljára, mert ez a poéta nem a szavak művésze volt, nem a rímek muzsikáján részegedett meg, mégis a költők közé kell sorolni, mert ő volt az, *aki a hegedűt kitalálta.*

Bizonyosan kevesen tudják, hogy itt, Gardonétól tíz percnyire látta meg a napvilágot az a különös és szomorú ember, aki először illesztette össze és először szólaltatta meg a „szárazfát", amelyen azóta annyi-annyi szép dallam szólalt s ríkatta meg, vagy vidította fel az örök embert.

Ezerötszáznegyvenkettőben született ez a költőfiú, és úgy mondják, szegény halászok családjából származott. Csak Gáspárnak nevezték és mivel Saloban látta meg a napvilágot, *Saloi Gáspár* lett belőle, *Gasparo da Salo.*

Ma szobra áll itt a kis városban, amelyben most is halászattal, olaj meg citronádlikőr gyártásával foglalkoznak az emberek.

Szobrán csak ennyi áll:

Saloi Gáspárnak,
a hegedű feltalálójának
1542—1609.

És köröskörül mosolyognak az örökkön nyíló piros, meg sárga oleanderek.

Andersen György

Teplánszky Sándor békéscsabai kiállításából: A firenzei Santa Maria Novella belseje

Teplánszky Sándor, akinek két képéről hozunk ma reprodukciót, vasárnap Békéscsabán kiállította legújabb művei gyűjteményét. Ez a két kép is, amelyek közül az egyik Fiesolében készült, a másik pedig a firenzei Santa Mária Novella belsejét ábrázolja, tanuságot tesznek festőjük művészi kvalitásairól. Teplánszky a csendes elmélyedések, ihletett szemlélődések piktora. Kontemplativ hajlamai avatták java interiőrfestővé és ez a lelki berendezkedés az oka annak is, hogy tájképei ájtatos közeledések a természethez.

Toplanszky Sándor.

koll. kiáll. a Mű-
vészházban.

Az Ujság. 1914.
márc. 29. (e. a.:
Kei kiállítás.)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

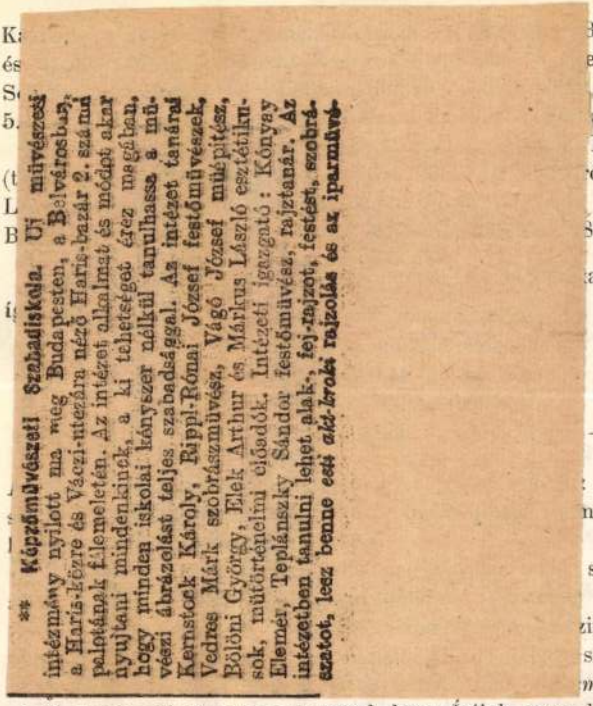

** **Képzőművészeti Szabadiskola.** Uj művészeti intézmény nyiloll ma meg Budapesten, a Belvárosban, a Hária-körre és Váczi-utczára néző Hária-bazár 2. számu palotának fölemeletén. Az intézet alkalmat és módot akar nyujtani mindenkinek, a ki tehetségeb érez magában, hogy minden iskolai kényszer nélkül tanulhasse a művészi ábrázolást teljes szabadsággal. Az intézet tanárai Kernstock Károly, Rippl-Rónai József festőművészek, Vedres Márk szobrászszmüvész, Vágó József műépitész, Bölöni György, Elek Arthur és Márkus László esztétikusok, műtörténelmi előadók. Intézeti igazgató: Könyay Elemér, Teplánszky Sándor festőművész, rajztanár. Az intézetben tanulni lehet alak-, fej-rajzot, festést, szobrászatot, lesz benne esti akt-órák rajzolás és az iparmüvé-

Biografiák, vagy a' Régi elt dolgaiknak Leírásai. darabját az 1812. évf. ások.
Bétsi Lit. Zeitg felőlök» ről a Wiener Allgemeine L. ennek méltatását a 895. 334., 335. l).
a Kazinczy átírásában

— — —

«Öszvekapni a' *Génius* n kell vala itt, mert a'

semmiségembe roskadva *szállal-meg belőlem, a'* zinczy a következő pontra szerént, nincs becsesbb *m-fiatalban* is. 'S annak,

U. o. alúl 9. sor: «Virág . . . azért ír illyen botránkoztató, bucolica Caesurákkal elrútított, 's *aztatok*at emlegető verseket, azért ír *az Éneást*». Kazinczy Virágnak leginkább két költeményére, a *Téli levél*-re (1813. febr. 13d.) és a *Gyerkényi Pyber Benedeknek* (1813. febr. 18d.) szóló epistolára czélozhat; amabban e sorok olvashatók:

A' mennyi cseppek, annyi
Évek, de boldogabbak
Mint ez, köszöntsenek ránk:
Hazánkra, Dávidunkra,
Szép Virtre 's a' vidékre;
Sőt minden Ismerőkre,
Kik *aztat* érzik, a' mit
Mi érezünk 's ohajtunk!

Emebben a következő sorokon akadt meg Kazinczy szeme:

Pyber! adass koszorút Dávid sípjára, hogy *aztat*
Kodrus lássa . . . .
. . . . . .
Nálad *az Éneás* Tiberistől a' Duna 's Zsitva
Áldott partjaihoz jutván, nyert házi kegyelmet — — —

2489. 502. lap alúl 9. sor: «A' *Füves könyvnek* második részét nem birom.» A Diószeghy, Fazekas és Földi munkáinak második része ez időben

Teplánszky Sándor

Koll. kiáll. az alábbi
kiáll. Gretében a Nemzeti
Kalonban.

vód
z

Az Ujság
1918. jan. 10.
(A harmincketterek
e.a.:) képkiállítása.)

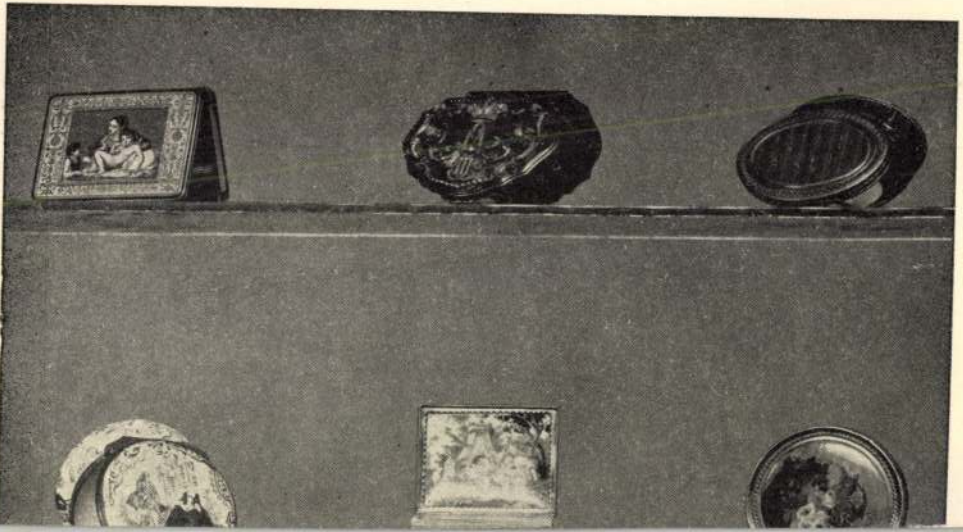

Teplánszky Sándor

Árverési Csarnok (Kat. aukció

31. sz. 1926 febr.
38 sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.

~~Arany~~ gyűrű Amor-vésettel, róma

Teplánszky Sándor

kiáll.
Nemzeti Szalon
1931. ápr.
Fő. képt.

Teplánszky Sándor

festő

élet r. .9 szám

Lásd

Nemzeti Szalon

1931 ápr -

71. csop kiáll -

VÉSZI. TELEF. 108-03.

Teplánszky Sándor

246.	Urvölgy, olajf.	250.—
247.	Leányfalu „	120.—
248.	Tájkép „	130.—
249.	Baracska „	150.—

Nemzeti Szalon
1915. szept.
őszi kiáll

Teplánszky Sándor

Műterem interieur, olaj.

Interieur, olaj.

Nemzeti Szalon
1917. máj.
kav. tárl.

III.

MAGYAR NÉP.

Teplánszky Sándor

183	Müterem részlet olajf.	1800.—
184	Festőnő és modellje olajf.	900.—

Nemzeti Szalon
1918. máj.
tav. kiáll.

Kossuth Lajos 1884. ben:

Mellig, kissé jobbra
kála ~~[illegible]~~ galam
gének gallérja lehajtott; kes
nye s kabátja fekete, órája

Olajfestés, vászon
Az 1848-diki

Toplánszky Sándor

1914 ápr. Művészház
kollektív kiállítás
86 műve, életrajz
nincs.
Katalógus

Ris-Paquot: Dictionnaire des poinçons, symboles, signes figuratifs marques et monogrammes des orfèvres français et étrangers. IV. 93.

Teplauszky Sándor

festő", szül. 1886. dec. 18.

Aradon

wód

Krück II. 621. l.

~~Ältati csont maradvanyok, diluviális~~

X. 114.

Teplánszky Sándor

Dömösi völgy, olaff.

Interieur, vászon

Szép. mun.

Teplánszky Sándor

Olaff

a Képmüvészeti

Mürcsmban

Fortuna V. 257.

Teplánszky Sándor

Koll. Erall

Műveszház

1914. ápr.

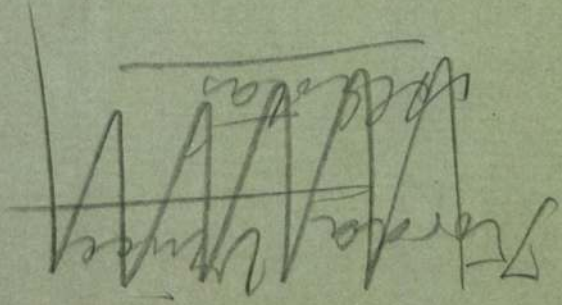

Teplánszky Sándor

Műcsarnok
1918-19. téli tárl.
1919. hadviselt műv. tárl.
283 – 286, 288, 372
harctéren nem volt.
1922. őszi tárl. 313

Ferenczi Zoltán IV. 254, 255,

Teplánszky Sándor

Művészet 1911. 324
– 1914. 233, 237

Magyar Művészet
1925. 436.

Csákány vastól VII. 243

Teplánszky Sándor

A bpesti házigazd fes-
tőtuch kiáll. a
Nemzeti Halon kere-
geben Koll. kiállítás
1918.

171

French, W.

Lunion foka. (Cap Lunion. Griechenland.)
A. Geyer festmenge utan.

Am.

124 x 181 mm.

K. 0.50

Teplanitzky Sándor

U. 1334

Teplánszky Sándor

született Aradon 1886-ban. gymn. érettségi után a Képzőművészeti Főiskolát végezte székely Bertalan, Hegedüs László és Zemplényi Tivadar mestereknél. Több évi külföldi tanulmányut München, Wien Bruxelles, Holandia, Olaszország. Több képét az állam és székesfőváros vásárolta meg, az utóbbi években főleg külföldi kiállításokon szerepel. 1931. ápr. M. Kir. Áll. a Nemzeti Szalonban.

Tájképek -

580. Anthony va

A mester sz~~ületett~~ Antwerpenben 159

Szt. Alajos.

Vállon alól, ~~a~~ kissé job
fekete, szeme barna, b
hyás.

Vászon, mére
A ⊥ kamara

490

⊥ Nemz. Muzeum~~ból~~ ból

Teplánszky Sándor

ivód

Szinházi Élet 1925.

43. szám. (Teplánszky Sándor képei Békéscsabán)

1925. Oktobrében a békéscsabai Aurora-körben kollektív kiállítást rendezett

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Teplánszky Sándor

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 436
1931. 312

boma, déligyümölcs, olajbogyó, pura, gyapjú, bőr, was, cink és ólozlat. A franciák 1830 és 60 között hódították meg. Vasútvonalainak hossza 3986 km, kivilelének ¾ része Franciaország-ban irányzul. Főváros Algier 207.000 l. Nagyobb városa Constantine 73.000 l., Wargla 40.0000 l., kikötői: Algier, Oran 146.000 l., Bona 42.0000 l., Filippeville 32.000 l.

Algier. Algeria kikötő- és főváros. 207.000 l.

Algol. A Perseus csillagképnek egyik csillaga (β Persei), melynek fényessége kb. háromnapi (pontosabban 2,8673 nap) időközökben egy fényességnagyságról kisebb lesz, 2-3 magnitudóról 3-5-re száll le. A fényváltozás oka az A. sötét kísérő csillaga, mely az A. körül keringve azt időnként eltakarja. A. ultim minden olyan fényváltozó csillagot A.-típusúnak nevezünk, melynél a fényváltozást ilyen ellipsis okozza.

Algoritmus, (al-Chwarazmi melléknevű IX. sz.-i perzsa mathematikus nevének latinos alakja), a mathematikában számítási eljárást jelent. Pl. a közös osztók (kiszámításának) A.-a. Ha az A. nem abszolut pontos, akkor megkívánjuk tőle, hogy általa az eredmény pontossága tetszőlegesen fokozható legyen és hogy minden egyes lépése után tájékozhassam a hibahatárokról. Ilyen A. pl. a gyökvonás tizes számrendszerben.

Algrafia. Oly sokszorosító eljárás, melynek szerszáma alumínium lemez. Ennek a rajz v. szöveg a litografiával tárgyalt eljárások bőrmelyikével készíthető.

Alguazil, spanyol törvényszéki szolga, posztó.

Algya-Papp *Sándor* (* 1877). M. kir. honvéd altábornagy, honv. államtitkár. A világháborúban a Kárpát-, a Balkán-, az olasz és a francia hadszíntéren teljesítette szolgálatait. 1919 decemberétől ött évem ált József kir. honvéd számvevőségén, majd csoportfőnök. 1927 elleje óta honv. államtitkár.

Alhazen (Geogtiul de jos). Kik., Ilku. m. R. Wasus forrásának vizét már a románok használták.

Alhidade, a jelenlegi honvédségnél a lugmagasabb rangú, rangosztályba nem sorolt, hatósági állományú hivatásos altiszt, akit közcimbalom tanárává lett. Irt operetteket, dalokat, cimbalomműveket.

Allah, tulajdonképen *al-ilāh*. Az Istennek arab neve v. ö. *Elohim* (l. o.).

Allahabad. Britindiai város, 157.220 l.

Áll-alatti mirigy (glandula submaxillaris). Az állkapocs mögött lévő bemélyedésben, az alsó állcsont szögletе alatt fekvő nyálat elválasztó mirigy, vezetéke a nyelv alatt nyílik.

Állam. Az az emberi társas lét, melyben az együttélés külső rendjét vmely oly önálló (eredetű) tekintélyi szabja meg, mely a neki alávetett területtem s egyénekkel szemben akaratának érvényesítéséhez, saját erejeként, megfelelő fizikai hatalommal is rendelkezik. Minden Á. jellemzői és elemei: *a)* vmely tekintély, mint önerejéből parancsolni — és fizikailag is kényszeríteni — képes hatalom, *b)* az embereknek vmely összemüködő csoportja, mint nép s mint a tekintély akarat-hatalmának személyi kiterjedése, továbbá *c)* vmely területi, mint a tekintély uralmának térbeli szférája. Ezeknek az elemeknek tényleges változásaihoz képest a konkrét Á.-ok többféle típust mutatnak. Igy abban a mértékben, hogy az Á.-ban uralkodó tekintély e jellege egyetlen fizikai személyhez, vagy vmely Á. testületéhez kapcsolódik-e, az Á.-ok vagy egyeduralmak (monarchiák), v. köztársaságok. Az Á.-ban élő népnek az együvétkartozás tudatta és érzülete tekintetében való egységességéhez vagy tagoltságához képest az Á.-ok v. nemzetti, v. nemzetiségi Á.-ok. Az Á. elsődleges ludatkazésének mikéntje a tudományban vitás kérdés. Kétségtelen, hogy az Á. nem tisztán természeti képződmény, hanem részben emberi mű is, e vonatkozásban azonban nem kölcsönös egyezmények, hanem hatalmi viszonyok eredője. Az Á. mint a hatalmi élők emlékezési és angyagi tőkeltekezésének oly biztosítéka, mely nélkül e tőkeltekezésére az ember képtelen lenne, éttek, emlékezi jó s az emberek számára szükséges és nélkülözhetetlen (L. *Államtanány Anarchizmus, Államformák.*)

Államadósságok, l. *Közületi adósságok.*

Államadósságok könyve. Egyes államokban különféle rendeltetéssel vezetett könyvek, amelyekben vagy azok a hitteljezők tartathatnak

millió K. A
álladék: 159
adósságokra
a békeszerző
gokra 15 mi
végéig felvet
kölcsönt, 23
álladékára 3
és alatt felv
az ország ter
ban azért cs
levő kötvén
12.500 K ut

Államcíme
(1202) Imre
a pólyák kö
aranybullában
változtatva
IV. Béla (12
koronája pec
kodása óta á
sétől állott e
delett alapján
középső alak
kis középpap
gyelt pazsa,
két oldalán
nagy címerek
(3 koronás a
(fehérvörös
Endély (7 to
katte sas)) jelv

Államcsíny
államhatalom
parlament, h
jogellenes m

Államcsőd
mely mellett
mek részben
sen nem is a
tájjas Á.. Rész
ságok kama
meg és gyak
igér az állam
lalti Á.. alakj
adósságok ka
adó fejében
mak kevesebbi

Teplánszky Sándor

életrajz

rod.

Csokaly 137. l.

Vörösk̋vár.

A középtérbeli hegyen
szeláto köti le figyelmünket
tei bontakoznak ki, az előté
őriz három tehenet. Felirata

Bibersburg Stamms

Szines rm., mér. a rl.

27-9

Teplánszky Sándor

Műtermében c. festmény reprod.

Művészet 1918. 78. l.

Nyitra vármegye VI. 195.

Teplánszky Sándor

l.

Lex Magyary

567. b. l.

Udvarhe

Agyagfalva, templo
Bágy, várrom.
Templom.
Bene, ev. templom.
Bögöz, ref. templom
Bibarczfalva, ref. t
Darócz, templom.
Dálya, falképek.
Derzs, unit. templo
Kastély.
Énlaka, unit. templ
Római castru
Erked, ev. templom
Füle, falképek.
Homoród-Jánosfalv
Homoród-Karácson
Homoród-Sz.-Márto
Homoród-Sz.-Pál, k
Csúcsíves sti
Római castru
Homoród-Szent-Pé
Korond, templom.
Küsmőd, templom.

Teplánszky Sándor

Nürnbergi utca, olaff
300 k

Ropalotafela 30. l.

ı vármegye.

(?)
lom-kastély. (?)

.
nengen), ev templom.
ıelsberg), ev. templom.
a-templom.
endorf), ev. templom.
vár és ev. templom
várrom. (?)
. templom.
ltau), templom-kastély.
emplom.
-Scheuern), ev. templom.
emplom.
osház.
m és falképei.
ület ajtaja.
bástyák.

omladozó templom.
udorf), ev. templom.
egen), ev. templom.
mplom.
nburg), várrom.

Teptánszky Sándor

1913. ápr.-máj. kiáll. Nemzeti Szalon

Házak Brüggében, olajf. 120.–

Holdvilág, olajf. 150.–

Brüggei részlet, olajf. 200.–

1913. szept. kiáll. u. o.

4 úrvölgyi tájszeji, olajf.

1914. dec. kiáll. u. o.

Úrvölgyi utca, olajf. 200.–

1915. ápr.-máj. kiáll. u. o.

Zolyomi hegyek közt, olajf. 200.–

Egyedül, olajf. 200.–

1915. szept. kiáll. u. o.

Úrvölgy, olajf. 250.–

Leányfalu, olajf. 120.–

Tájszeji, olajf. 130.–

Baracska, olajf. 150.–

Tovább nem vonni ki.

Longpérier : Notice des bronzes antiques

III. 204.

Teplánszky Sándor

Művészeti lex. 773. l.

NOVEMBER

1

Teplánszky Sándor

Szefeltlex. 230. l.
231. l.

Életr. arch
n. o. 1070. l.

jelentőségű lesz nyomdájának, mert háttérbe szorítja a Trentsensky-Walzel-féle ~~vall~~ litográfiai intézet, amelyről a következő fejezetben szólunk.

A vidéki városokban csak a 30-40 as'években keletkeznek az első könyomdák, akkor amikor Pest-Budán már nagy lendületet vett.

~~Nagyszebenben aronban aránylag igen korán, már 1822-ben kelet~~

[illegible] vidéki könyomdát Bielz

Teplánszky Sándor

festő

Ujv. MZsL.

892. l.

TEPLANSZKY *Sándor*, festő, * Arad 1886 dec. 18. Budapesten végezte a rajztanárképzőt s belgiumi és budapesti városrészletekkel, tájképekkel, interiőrökkel szerepelt a kiállításokon (A Rózsadomb tavasszal, Ürvölgy), 1914. kollektív kiállítása volt Művészházban, 1925. Békéscsabán, 1931. a Nemzeti Szalónban. Dömési völgy és Interieur c. olajfestménye a Szépművészeti Múzeumban.

Ke. Gy II. 527 l

MIHÁLY GÉZA k

Budapest, VIII. ker., Baross-utca 41. szám. (Má

Árverési

Az árverés napja	Festmények, rajzok	Szobrok, plaketek	Kelet	Ezüstök, ékszerek	Porcellán- és üvegtárgyak	T
1933 október 12	1-70	—	—	1360-1390	1617-1650/a	20
» » 13	71-150	—	—	1391-1420	1651-1690	20
» » 14	151-240	—	—	1421-1450	1691-1720	20
» » 16	241-310	—	—	1451-1480	1721-1760	
» » 17	311-380	—	—	1481-1510	1761-1790	21
» » 18	381-450	—	—	1511-1540	1791-1830	21

TEPLÁNSZKY SÁNDOR

szül. Aradon, 1886. Bpesten végezte a rajztanárképzőt. A kiállításokon főleg tájképekkel, belgiumi és bpesti városrészletekkel és interieurökkel szerepel.

TEPLÁNSZKY ALESSANDRO

nato ad Arad, nel 1886. Ha studiato a Budapest prendendo il diploma per l'insegnamento del disegno. Partecipa alle esposizioni specialmente con paesaggi, con vedute del Belgio e di Budapest e con interni.

137 P

Teplánszky Sándor

Csókassy

Teplánszky Sándor

képzőművészeti részt.

(—) **A magyar képzőművészet válsága.** Nemrégen alakult meg a *Képzőművészek és Műbarátok Gazdasági Szövetkezete* címmel a művészek megsegítésére szolgáló szerv, amelynek célja országos szervezettel a munkakereskedelem ügyét megoldani. A szövetkezet kiadásában most jelent meg a *magyar képzőművészet válságát* ismertető kis füzet. Az adatokat igen ügyesen és célirányosan csoportosította *Teplánszky* Sándor festőművész; magyarázatai meggyőzőek, s agitativ ereje alkalmas arra, hogy az ügy iránt érdeklődőket a szövetkezet barátaivá tegye.

Esti Kurir

1937. dec. 15.

Terplánszky Sándor

1905/6 – 1908/9

Ferképzőmfoiskolvk

140.1.

Peterd.

A középtérben a falu házai l
képezik, az előtérben pedig balra l
nek egyikén férfi alak van, mig bal
tehenet, borjut és kecskét őrzi. Fe

balra: Römische Denkmähler
Thordaer Komit
jobbra: Monuments Romains a
Peterd au Con

Szines kny., mér. a vk.

248-95-19

a mindennapi élet alakjai vonulnak föl a genrejeleneteket feltüntető lapokon. S ezek mellett ott van a hollandi táj végeláthatatlan vizenyős rétjeivel, a rajtuk legelésző tehenekkel és lovakkal, az ég felé meredező szélmalmaikkal s a patakok és csatornák vizét átszelő hidakkal. Egy ilyen kiállításon tudjuk megbecsülni és értékelni igazán a művészetnek korokat, embereket és vidékeket megörökítő erejét.

A kiállítás egész anyagának középpontját *Rembrandt* válogatott, 60 lapot felölelő gyűjteménye teszi. A Rembra dtot közvetlenül megelőző és részben őt tanító művészek közül *Moreelse* fametszetét, *Walckert* pár erőteljes rézkarcát, *Molyn*-nak kitünően megrajzolt, élettel teli népi jeleneteit, *Uytenbroeck*-nak pedig ó-szövetségi képeit kell különösen figyelmünkre méltatni. Ugyanide tartozik *Seghers*-nek, a tragikus sorsú tájképfestőnek színezett lapja, „Lapályos vidék folyóval", melynek méltatását Hoffmann Edith dr. a Magyar Művészet egyik előző számában adta.

Rembrandt rézkarctechnikájának abszolút tökéletességét, egyedülálló felfogásmódját, belső, lelki elmélyülését nem lehet célunk e rövid beszámoló keretén belül kimerítően méltatnunk, utalunk e tekintetben Farkas Zoltán cikkére, amely érdemük szerint foglalkozik e műveivel. Csak annyit jegyzünk meg, hogy a kiállított lapok legtöbbje jó, sőt kitünő állapotban van s zavartalan élvezését engedi Rembrandt elénk táruló geniejének.

Rembrandt közvetlen tanítványai közül *Koninck*-ot pár finom fejtanulmánya, *Bol*-t kiváló, bibliai tárgyú lapjai képviselik. *Ruisdael* Rembrandtétól elütő, merőben egyéni művészetét pár finom technikájú, erőteljes tájképe mutatja be; *Laes*, *Dujardin*, *Cuyp* és *Potter* felülmúlhatatlan állatképeikkel szerepelnek a kiállításon; különösen *Potter* nagyszerűen jellemző lóábrázolásai mutatják csorbítatlan erejűnek e művész megfigyelő és megörökítő képességét. *Van de Velde* és *Berchem* tájképei, valamint *Bega*, *Dusart* és *Ostade* elevenségtől duzzadó, néha vaskos életképei és hollandiai paraszttípusai kiemelkedő művészi mozzanatai a kiállításnak. Magyar érdekesség *Luyken* „Vértanuk színpada" ciklusának egyik lapja, mely „a protestáns lelkészek nyomorúsága Magyarországon 1674-ben" címet viseli s Hollandia részvétének és a magyarországi protestantizmus iránt való érdeklődésének látható jele.

A kiállítás tanulságos és művészettörténeti megfigyelésekre kiváló alkalmakat nyujtó elrendezése a grafikai osztály vezetőjének: Hoffmann Edith dr.-nak tudását dícséri. —.—

Október 20-án nyílt meg a *Nemzeti Szalónban* Zutt R. A. kiállítása;

November 1-én Komáromban a Jókai-egyesület szépművészeti osztályának őszi tárlata;

November 5-én Áldor János László kiállítása a *Lipótvárosi Kaszinóban;*

November 8-án *Csánky* Dénes gyüjteményes kiállítása a *Nemzeti Szalónban;*

November 13-án *Párisban Bernheim-jeune*-nél Bertalan Albert kiállítása;

November 18 án Kasnya Béla kiállítása ugyancsak Párisban a *Durand-Ruel* galériában;

November 29-én *Gödöllőn* Dettár György kiállítása;

December 6-án a *Kereskedelmi Csarnok* termeiben Pán Artúr kiállítása;

December 8-án a *Műcsarnokban* a Képzőművészeti Társulat akvarellkiállítása;

December 13-án Garay Ákos kiállítása a *Lantos-cég szalónjában.*

Októberben Békéscsabán az ottani, igen buzgó tevékenységet kifejtő, Auróra-kör *Teplánszky Sándor* festőművész alkotásaiból rendezett igen sikerült kiállítást, amelyen a hódmezővásárhelyi művészek ismert majolikatelepe is válogatott gyüjteménnyel vett részt; követte ezt Wagner József kiállítása.

HELYREIGAZÍTÁS. Közvetlenül tanulmányom első részének megjelenésekor vehettem csak tudomást, dr. Szőnyi Ottó úrnak, a Műemlékek Országos Bizottsága előadójának, szíves figyelmeztetése révén, hogy Pollák Mihálynak a pécsi székesegyház restaurációjához készített terve, illetve a terv kivitelezése nem 1852-ben, hanem jóval korábban, az 1808—1827 közötti években készült el. (L. Henszlman cikkét az Archaeologiai Ért. 1870. III. köt. 291—92. o.) Ezzel a ténnyel Pollák Mihálynak az 1848 körüli években nálunk virágzásra került romanticizmusban tanulmányom elején kifejtett szerepét el kell ejtenem. Természetesen ezzel együtt jár az is, hogy az említett Pollák Mihály-féle restaurációs terv és a Schinkel-féle Werder templom terve, jobban mondva Schinkei romanticizmusa között való összefüggésről kifejtett álláspontomat ennek megfelelően szintén revideálnom kell. Ezt azonban már csak az említett monográfiában fogom megtehetni. *V. F.*

A szerkesztésért felelős: Dr. Majovszky Pál.

Kiadó: Nagy Ernő.

Szerkesztőség: Erzsébet-körút 5. II.

Magyar Művészet. 1925. 7. szám.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

hagyja, mint a francia Guys, az előrerohanás képzetét kelti fel . . ."

Neue Züricher Zeitung. júl. 4. 1053. sz. „A leghíresebb magyar művész, Munkácsy, természetesen nagyon hatott Rudnayra. De a spanyol mesterek — főleg rézkarcaikban — hasonlókép hatottak reá . . . Moderneskedéseket nála nem találunk. Inkább a sötét tonalitást keresi, mint a fényhatásokat. Előadása igen változatos, egyszer síma, máskor széles és pasztózus, jelez néha, máskor részletez, éles fényhatások elől sem térve ki. Gyöngéd, édes, néha szentimentális képekkel is találkozunk. Mellettük drámai erővel duzzadók láthatók, noha a mozgalmasság nem az ereje. Legszebbek tájképei, melyek egészen egyszerű, intim hangokat ütnek meg . . ."

Ill. Wochenschau. Aug. 15. 35. sz. Egy illusztrált cikkből, melyet W. M. Uehlinger írt, adjuk a következőket: „Mint lényegében magyarost jelölhetjük meg: ama veleszületett melancholiát, a nehéz, bársonyos szomorúságát a vándorló cigánynak, mely az imádott puszta sivárságában, megrázó monotonságú tájaiban született; a sajátosan édes érzéskitörések líráját (melyet talán édeskésnek neveznénk, ha nem tisztelnők az idegen nép ősi érzéseit, melyeket talán nem értünk). E gyöngéd líra szép példája a „Tavaszi dal". Mennyire nőiesen átérzett az alak gyöngéd mozgása s mennyire líra egész megjelenésében. „Az ifjú a szabadban" alapérzése is rokon ezzel. Melancholia — líra és harmadiknak a magyar vér vad dallama. (Petőfi és Lenau és Liszt rapszódiái tették ezt híressé.) A vér e nehézveretű énekét a „Szüret", „Lakoma", „Cigánylakodalom" c. művei fejezik ki . . . Rudnay nem utánozza elődeit. Valahogy újra éli át őket s máskép fejezi is ki őket, úgyhogy művei hallatlan erővel megragadnak és feledhetetlenek maradnak, — noha tudjuk, hogy többféle hatás alatt keletkeztek . . ."

A „KÉVE" művészegyesület ügyvezetősége november hónapban terjesztette a rendes gyűlés elé az 1925/6. egyesületi évre szóló programmot. A háború kitörése óta ez az első esztendő, amely lehetővé teszi, hogy a „KÉVE" ismét a békeévekre emlékeztető lendülettel fejthesse ki tevékenységét.

Az egyesület már közel két évtizeddel ezelőtt történt megalakulásakor *a fiatal magyar tehetségek felkarolását tűzte ki legfőbb céljául.* Nem egy jóhangzású név ismeretes ma a magyar művészek között, amely név a „KÉVE" kiállításai és támogatása révén ment át a köztudatba. E tekintetben ma sincs változás s miként a multban, úgy a „KÉVE"-nek ma is egyik főcélja a fiatal tehetségeknek ösztöndíjakkal és a fiatal művészeknek kiállítási lehetőségekkel való támogatása.

Az utóbbi két évtizedben alakult művészegyesületek között a „KÉVE" volt az első, amely tagjainak művészi érvényesüléséért nemcsak a belföldön, hanem a külföldön is nagy sikerrel szállt síkra s egyik legszebb eziránvú eredményét 1914-ben közvetlenül a háború kitörése előtt Münchenben rendezett kiállításával érte el.

Az egyesület ezekhez a hagyományokhoz maradt hű, amidőn idei programmjában hangsúlyozott helyet adott a f. év november havának végén a Nemzeti Szalónban megnyílt XVI-ik kiállításának,

E kiállításon az egyesület következő tagjai szerepelnek: *Benkhard Ágost, Barzó Endre, Conrad Gyula, Friml Géza, Goebel Paizs Jenő, Haranghy Jenő, Károlyi Lajos, Korda Vince, Lénárd Róbert, Lohwag Ernesztin, Mihály Rudolf, Muhits Sándor, Nagy Sándor, Reményi József, Rozgonyi László, Bánáti Schwerák József, Tichy Kálmán* és ott látható a nemrég elhúnyt *Remsey Zoltán* néhány képe.

A régi ismert nevek mellett egy csomó friss név. Ezek közül többen az egyesület kitünő ügyvezető alelnökének, *Benkhard Ágost* festőművész-tanárnak az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskola Miskolci Művésztelepén voltak tanítványai.

A XVI-ik rendes kiállítás anyagából s a régebbi elsőrangú művekből fogja összeválogatni az egyesület ügyvezetősége az 1926. január havában *Miskolcon* rendezendő „KÉVE"-kiállítás anyagát.

Tagilletményképpen a „KÉVE" műpártolói az idén *Conrad Gyulá*nak, a kiváló grafikusnak, az egyesület rendes tagjának egyik rézkarcát kapják, továbbá a „KÉVE KÖNYVÉ"-nek IX-ik kötetét, amely almanach formájában hagyja majd el a sajtót és felöleli az 1925/26. esztendők művészeti eseményeit. Az érdekes anyagot *Rozgonyi Mihály* író gyüjti össze és dolgozza fel.

Remélhetőleg a gazdasági viszonyok a közeljövőben úgy fognak alakulni, hogy a „KÉVE" egyik kezdeti programmpontjához híven ismét intenzívebben illeszthesse bele kiállításaiba a belső építészetet és iparművészetet. *Szablya János.*

A XVII. SZÁZAD HOLLANDI GRAFIKÁJA. A Szépművészeti Múzeum grafikai osztályának immár félév óta változatlan érdeklődést keltő kiállításán a fent adott cím alatt kerültek bemutatásra a XVII. századi hollandi grafikának a múzeum birtokában levő legszebb lapjai. Gazdag ez a gyüjtemény, mert a XVII század csaknem minden jeles rajzolója képviselve van egy-két kifogástalan állapotban levő lappal, úgy hogy a kiállítás a XVII. század hollandi grafikájának csakugyan teljes keresztmetszetét adja s egyszersmind a XVII. századi protestáns Hollandia egész külső és belső életének is hű tükre.

A mély vallásos érzések uralmát hirdetik az ó- és új-szövetségi történetek illusztrációi,

Teplánszky Sándor

2 cenzurarajz.

Nemzeti Szalon -

M. Arcképfestők Társasága -

repr. kiáll. Lat. -

1935. okt. 5 - 20.

4) Zoomandrott sterleg (Kamaro) Eggler [illegible]

5) fedeles sterleg Salmenberg a

6) XVI h. sterleg. Gyorfas I. [illegible] és 2 [illegible] } [illegible]

7) Kolmandis sterleg " "

8. erős [illegible] sterleg [illegible]

9.

Hivatalból

műemléki ügyben

portómentes.

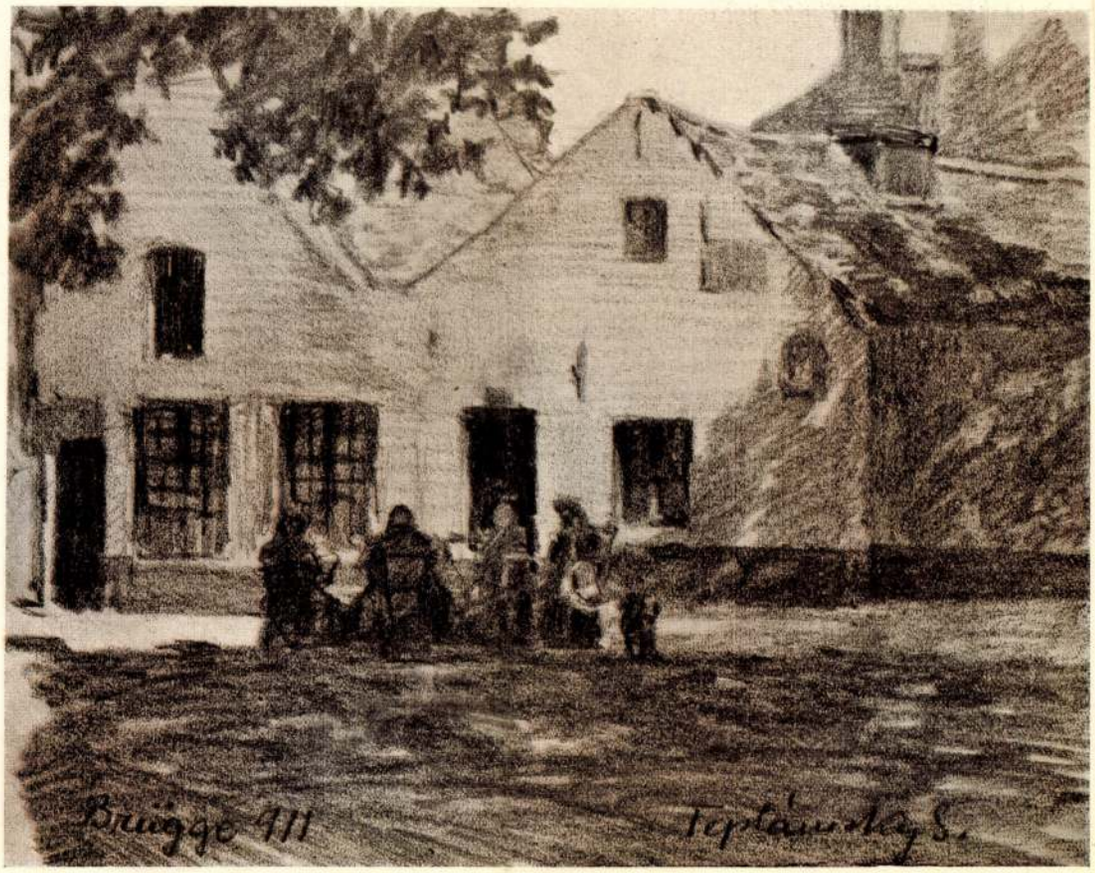

UTCA BRUGESBEN
TEPLÁNSZKY SÁNDOR RAJZA

szól. A betegség azonnal meg is szünik, amint az elemzés befejeződött és az illető visszaemlékszik rá. A pathogén képzet hatása épp kiszorított voltától függ; amint a tudatba emeljük és rendes logikai feldolgozás tárgyává tehetjük, elveszti ilyen hatását. Ez a betegség rendes lefolyása. Azonban előfordulhat a következő eset is. A baj nem kis korában éri az embert, hanem felnőtt korában akadnak összeegyezhetetlen, immorális, vagy más okból tűrhetetlen vágyaink. Freud gyógyított egy hölgyet, aki hisztériás lett azért, mert beleszeretett sógorába és ezt az immorális állapotot, hogy nővérét férjétől óhajtotta megfosztani, nem tudta eltűrni, elnyomta, kiszorította tudatából. Felnőtt emberek ilyen konfliktusai kétféleképen folyhatnak le. Vagy úgy, mint az itt jelzett esetben, vagy úgy, hogy az illető a konfliktust kiszorítás nélkül is el tudja intézni. Hogy ez utóbbi történhessék, már eleve egy feltétele van: a konfliktust okozó vágy intenzitása. Intenziv vágy nem maradhat homályban, észrevétlenül. Jelentkezik a tudatban és a figyelem központjába jut, ugyanoda, ahol a szociális nevelés folytán a morális képzeteink, a rendes viselkedés, a társadalmilag jogosított etika és etikett is lakoznak és itt most felveheti a harcot, a logika és szenvedély erejére bízhatja a döntést. A logika azt fogja mondani: indulatainkért nem lehetünk felelősek, csak a cselekedeteinkért. A szenvedélynek megvan a maga külön világbölcsészete: az erős érzés és akarás előtt minden ránktukmált célszerűségi és altruista parancsnak hátrálni kell... én vagyok én! Ilyen esetben a konfliktus tiszta lényege elhomályosulatlan marad, az egyik, az „immorális“ elem nem bújik meg a tudat alatt,

Művészet 1911.

a későbbi kor emlékei, bár igen meggyöngülve, de azért felidézhetők a tudatba. A kiszorított és „tudatképtelen" (Freud és Breuer kifejezése) élmények gyakran okoznak lelki bajokat. A hisztéria túlnyomólag e képzetek pathogén hatása. Azaz a hisztéria tulajdonkép szimptomája a tudatból kiszorított képzeteknek, melyek a kiszorítás által nem semmisültek meg, hanem csak a tudattól elkülönültek és mint corpus separatum külön életet folytatnak. Azonban a szó szoros értelmében nem tudunk róluk. Csak a pszichiáter képes őket körülményes elemzések után a tudatba újra visszaidéztetni, azaz az emléküket felkelteni. Már most Freud egy nagyszerű analógiát sejt a művész és az orvos között. Világosan nem mondja ugyan ki, azonban csak ez lehet fejtegetéseinek értelme: a művész is képes arra, amire az orvos, meglátni a tudattalan elemeket, észrevenni a kiszorult élményeket és ez észrevevéséről a művészet eszközeivel jelt adni (szavakkal, hangokkal, anyagokkal).

„A mi (t. i. az orvosok) eljárásunk az abnormis lelki folyamatok másoknál való tudatos megfigyelésében áll, hogy e folyamatok törvényeit kitaláljuk .... A költő másként jár el; ő a tudattalanra irányitja figyelmét, a saját lelkében levő tudattalanra, figyeli ennek fejlődését és költői kifejezést enged neki ahelyett, hogy tudatos kritikával elnyomná.

Így saját magából tudja meg azt, amit mi másoknál tanulunk, hogy milyen törvényeket követ a tudattalan működésében, de neki nem kell e törvényeket kimondania, sőt még világosan fel sem ismernie őket, ezek az ő intelligenciája, türelme következtében az alkotásaiban testesülnek meg." (Der Wahn und die Träume in W. Jensens Gradiva. 80. o.) Az orvos és a művész csodálatosan egy eredményre jutnak. Az orvos tudományos analizissel, mások elemzésével; a költő önmagába tekintéssel, autointuicióval. És így — mondja Freud — elutasíthatatlan az a következtetés, hogy vagy költő és orvos egyenlő módon félreértették az öntudatlant, vagy ami valószínűbb, mindketten helyesen értették meg. Az egyformán félreértés valószínűsége u. i. igen kicsiny. Ime egész elmélete a műalkotásnak e pár mondatban. Épp ezért néhány kommentáló megjegyzést engedünk meg magunknak az itt adott elmélet értelmének tisztázása céljából.

A pszichoanalitikus orvos sok abnormis állapotot figyel meg és ezekből a másoknál megfigyelt állapotokból szerkeszti a betegség törvényeit. A költő maga a beteg és az orvos. De anélkül, hogy tudna e törvényekről. A nehézség csak a következő. Mi képesíti a művészt (mert azt hiszem, azt már nem kell bizonyitani, hogy ez az elmélet, ha helyes, minden művészre helyes) arra, hogy figyelmét a „saját lelkében levő tudattalanra" irányíthassa? Erre Freud nem ad feleletet. Mert hisz a tudatképtelen elemek csak akkor azok, ha tényleg nem juthatnak be a tudatba, sem a költőébe, sem a közönséges emberébe. Előbb azt mondtuk, hogy a művész maga a beteg és az orvos együtt. Alaposabb megfontolás után ezt a tételt módosítani kell. A „művész beteg" nem jelent tényleges hisztériát (vagy rokon betegséget: neurózist), sőt a művészi egyéniség lényege épp abból áll, hogy nála nem fejlődik ki hisztéria, bár csodálatos módon megéli és meg is ábrázolja, sőt a gyógyulás folyamát is jól fogja fel. És mégsem fejlődik ki a betegség! Azért nem, mert a művészi lélekben ama gyermekkori emlékek, melyek normális esetben felnőtt korban kifejlesztik a hisztériát, nem felejtődnek el azonos módon, mint a többieknél. Mivel ez a pont kissé homályosan hangzik, egy példával fogjuk megvilágítani. Freudnak van egy nagy elmélete a hisztériáról. E szerint a felnőttek kimutathatólag számtalan esetben követnek el visszaéléseket gyermekek ellen (az anyák vagy dajkák cirógatják, simogatják, babusgatják).

Az ilyen visszaélések a gyermek tudatából kiszorulnak, elfelejti őket és csak az esethez kapcsolt indulat (a félelem és utálat) marad meg és mivel az emlék, amihez az indulat fűződött, eltörlődik a tudatból, az indulat szabaddá lesz, más képzetekhez fűződik és pedig olyan képzetekhez, amelyek logikai kapcsolatban vannak a kiszorítottal.

A baj alapja tehát a kiszorított képzet, amely ezekről az ártatlannak látszó dolgokról

A MŰVÉSZHÁZBÓL

TÉLI TAJ
TEPLÁNSZKY SÁNDOR FESTMÉNYE

majdnem minden fentartás nélkül esküsznek a zászlóra, amelynek szolgálatába szegődtek.

Fieber Henrik könyve ezen harcos írások közül való. Mert bár napjainkban jelent meg, tehát akkor, amikor a küzdelem már véget ért s elcsitult, az essaik egy része abból az időből való, mikor a küzdelem, az elvi harc legfőbb összecsapásait élte. Ezenkivül pedig más két körülmény hozza közelebb e hadakozó essaik aktualitását. Az egyik az, hogy magyar nyelven íródtak és a magyarországi modern művészet érdekében láttak napvilágot. Magyarországon pedig — sajnos természetesen — később kezdődött a küzdelem és talán még napjainkban sem ért véget. A modern felfogás helyzete itt nehezebb volt, mint bárhol, mert hiszen a közönségből hiányzott az az érdeklődés, amely az új ideák megértésének legelemibb feltétele. Magyarországba a művészi kultura a mult század közepén bizonyos hivatalos formában és mint a társadalmi élet egyik szükséges sablonja érkezett, de nem volt senkinek életszükséglete. A konzervatívizmusnak. amely a maga életét örökké kívánta tenni, így könnyű dolga volt. Bőven és hasznosan élt hivatalos fölényével, amelynek indokolatlan voltát a modern művészet már azért sem tudta bizonyítani, mert hiszen nem volt, aki érveléseit végighallgatta volna. Magyarországon tehát még fokozottabb mértékben szükség volt az irodalom támogatására, mert az irodalmi szó számára az embereknek mégis inkább voltak füleik. S a modern művészetnek nálunk különös szerencséje, hogy szintén megkapta ezt az irodalmi támogatást, hogy a napisajtó kritikája és a művészeti irodalomnak egész fiatalabb gárdája hamar felismerte a modernség értékét és addig kiabálta az emberek fülébe, míg végre a süketek hallani kezdtek. Magyarországon tehát a modern művészet irodalmi apostolainak még nagyobb érdemei vannak — legalább reánk nézve nagyobbak — mint a külföldön s ezek az érdemek állapítják meg elsősorban Fieber Henrik könyvének értékét. Szerzőjük azok közül való, akik elsőnek értették meg azúj szellem hívó szavát s akik a belátás e percétől kezdve minden erejüket arra fordították, hogy megnyissák mások füleit is. A művészetnek, közelebbről: a modern művészetnek rajongója Fieber Henrik, irodalmi működésében a rajongásnak harsány prédikátora s maga e tény már megállapítja előkelő helyét a magyar művészeti irodalom legmagasabb polcán.

Művészet 1914.

A MŰVÉSZHÁZBÓL TANULMÁNY
GEDŐ LIPÓT RAJZA

De jellegének és értékének megállapításában még egy másik körülmény játszik döntő szerepet, az a külön terület, amelyre Fieber Henrik a maga működését hivatásánál fogva elsősorban korlátolta. E terület a katholikus egyházművészet, amelynek modern reformját Fieber Henrik elsőrangú feladatának tekinti. A feladat jelentősége, de nehézsége is első pillanatban nyilvánvaló. Jelentősége abból a kivételesen dús és folytonos erőforrásból fakad, amelyet a katholikus egyház a maga állandó artisztikus szükségleteinél fogva a művészetre nézve jelent, nehézsége viszont, hogy a konzervatívizmus éppen az egyházban még fokozottabb s az első pillanatra talán természetesnek is látszik. E látszat megdöntését tűzte ki céljául Fieber Henrik, mintegy alapvető tétel gyanánt hirdetve azt, hogy az egyházművészetnek újabbkori hanyatlása éppen e felesleges és tévedéseken alapuló konzervatívizmusból fakadt s hogy annak újabb felemelkedése csakis a modern áramlat elfogadása által lehetséges. Ennek a gondolatnak ajánlotta könyvét. De ennek szentelte élete egyéb munkáját is s ha most könyvével foglalkozunk, nem mehetünk el említés nélkül e munka mellett, amely könyvével közös forrásból fakadt. Fel kell, hogy említsük a tiszteletreméltó tényt, hogy az egyházművészet reformját nemcsak hirdette, hanem bátran és odaadóan hozzáfogott ennek megvalósításához. Az egyházművészeti tanfolyamok, az Országos Egyházművészeti Tanács gondolata s az ország templomaiban egyre szaporodó modern művészeti alkotások ennek a bátorságnak és odaadásnak eredményei, testvérei most megjelent könyvének, amely feltárja azt az ideális világnézetet és elvi meggyőződést, amely a felsorolt alkotásokban már reális megtestesítést nyert.

Ami maguknak az essaiknak belső értékét illeti, erre vonatkozólag már az elmondottak nyujtanak némi felvilágosítást, mert hiszen a szerep, amelyet Fieber Henrik a modern művészet életében játszott, feltételezi a magas írói kvalitásokat. S e kvalitások közül nem is hiányzik egy sem ebből a könyvből. A széleskörű fölényes tudás csak úgy megvan benne, mint az előadás szuverén könnyűsége. Ez utóbbi különösen megkapott, mert esztétikai írásokban oly ritka s mert Fieber Henrik művében oly kivételes tökéletességhez jutott. Csodálatraméltó biztossággal és tisztasággal adja elő mondanivalóját, soha félre nem lépve, minden mellékvágányt, minden kerülő utat kikerülve, mint egy biztos szemű és kezű sebész, akinek soha, egy paránynyit sem szabad tévednie. A tárgyalt anyag természetesen magától értetődően terül elénk Fieber Henrik előadásában: minden apró részletében teljes megvilágítást nyer és mindez oly színes, egyszerűn és érdekes, hogy tökéletes átértéssel olvashatja a legtájékozatlanabb laikus is. Ebből ered Fieber Henrik tanulmányainak nagy szuggesztiv ereje, ami a műnek tudományos értékén felül még különös művészetpolitikai jelentőséget is kölcsönöz. A lelkesedés, amely az írót minden sorában vezérli s a lendület, amellyel ennek a lelkesedésnek kifejezést tud adni, ellenállhatatlanul magukkal ragadják az olvasót s bizonyos, hogy a szakszerű esztétikai felfogásnak kevés könyv használhat annyit, mint Fieber Henrik műve. A modern művészet legfőbb problémái, az új stilus kérdése, az új irányok fény- és árnyoldalai s különösen az egyházművészet renaissanceának vezető szempontjai olyan friss és meggyőző megvilágítást nyernek benne, amely a munka kivételes értékét elvitathatatlanná tette. (y K.)

Tepláuszky Sándor

— **Tavaszi tárlat a Nemzeti Szalónban.** A Nemzeti Szalón legújabb kiállításának elnevezése időszaki tévedés. Inkább őszi tárlat, mint tavaszi. Néhány kivételtől eltekintve, alig kapunk valamit a művészet verőfényéből, üdeségéből, illatából. *Tepláńszky* Sándor művészi fegyelmezettséggel egybekomponált keltős figurálisán, az „Akt és a festő"-n, *Kontuly* Béla érdekes modernizmusán, *Varga* Géza finoman színezett rajzain, *Barta* Mária tartalmas szicíliai akvarelljein és a nagyon tehetséges *Guhruner* Frigyes szoborportréin kívül jórészt lélektelen reminiszcencia és az invenció végkimerülése ásít végig a termeken. Talán még *Csillag* József „Felhők" c. színes pasztelljét, *Fenyves* Edit sikerült olajképét, a „Cigányfiú"-t, *Csabai Rott* Margit lendületes ecsetkezeléssel festett tájképeit és figurálisait, *Rónai* Géza pasztelljeit, valamint *Kern* Andor. *Gömöry-Raidl* Ida és *Cs. Joachim* egy-egy művét kell kiemelni az átlagból.

M. H. 1933. IV. 16.

M. H. 933 IV/16

Teplánszky Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

Jó. 1933. IV. 16.

Teplánszky Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

MFl.

1932. XII. 28.

Teplánszky Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

MO. 1932. XI. 25.

Teplánszky Sándor

Szerepel a Nemzeti Szalon

Lavaszi Lárlatán

Nyág 1927 VI. 16.

Teplánszky Sándor

Ferenczi tájképekkel vezetjel a Nemzeti Szalon magy tavaszi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Teplánszky Sándor

szerepelt a Nemzeti Szalon LXXI.
csoportkiállításán.

M. h. 1931. IV. 22.

Tepláuszky sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon LXXI. csoport-
kiállításán.

N. k. 1931. IV. 21.

Tepláncky Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon LXXI. csoportkiállításán.

Ltt, 1931. IV. 22.

Teplánszky Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon LXXI. csoport-
kiállításán.

P H. 1931: IV. 21.

Teplánszky Sándor festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt /klasszikus hatású " Hegytetőn " lévő női aktcsoportja /

Pesti Hirlap 1931.IX.20.

Teplánszky Sándor

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepelt
/"MaskarádéC.élénken benépesitett vászna/

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

Teplánszky Sándor

Tavaszi kiállítás – Nemzeti Szalonban – képével szerepel

Ujság 1931.VI.21.

Teplánszky Sándor

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki régi, többször méltatott kvalitását mutató képet

Esti Kurir 1931, VI.24.

Teplánszky Sándor festő M.D.K.

Müvét a Müvészeti és Muzeumi Direktórium megvá sárolta / 1919. / Dömösi völgy.

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 361.1 .

MDK

Teplánszky Sándor

Böske, cer.

Menekült vonatok a Rákoson, cer.

Major J.Gyula zeneszerző, cer.

Városligetben, cer.

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov.
24. l.

MDK

Tepláns zky Sándor

Eső Firenzében, of.
San Mirriató Firenze, of.
Fekvő akt, of.
Szepesi kastély, of.

N.Szal.kiáll. 1927. jun. 26. 1.

M.D.K.

Teplánszky Sándor /1886-

618.Interieur. Olajf. 55 x 60 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 69. l.

MDK

Teplánszky Sándor

Csendélet, of.

Szepesi földek, of.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

8. l.

MDK

Tepláns zky Sándor

Házak Brüggében, of.

Holdvilág, of.

Brüggei részlet, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 25. 1.

MDK

Teplánszky Sándor

Ablaknál, of.

Női tanulmányfej, of.

Müteremben, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 22. l.

MDK

Teplánszky Sándor, sz. 1886.

Brugesi részlet

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.
4o 1.

MDK

Teplánszky Sándor,

Hegytetön.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931.szept. Kat

Teplánszky Sándor MDK

Vihar előtt, /Dömös/ olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Teplányszky Sándor MDK

Müteremben, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Teplánszky Sándor, festö

Balatoni napnyugta. Olf.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. K at.

MDK

Teplánszky Sándor, festö

Maskarádé. Olf.

Nemzeti Szalon. -Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Teplánszky Sándor festőm.

A Művészház kiáll. Estí Ujs. 1914.márc. ~~21~~ 29.

Teplánszky Sándor.

A Müvészház 1914-ben kiállitást rendezett müveiből.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Teplánszki Sándor.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1931-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Teplánszky Sándor

Művével részt vett a Nemzeti Szalon 1917.évi tav.tárlatán.

Művészet, 1917. 58.l.

Teplánszky Sándor

MNK

Vihar előtt /Dömös/, elf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Teplánszky Sándor MDK

Müteremben, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Teplánszky Sándor

MDK

Önarckép, pasztell

Nicsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Teplánszky Sándor

MDK

Dömösi tájkép, olf.

Dunai tájkép, olf.

Brüggei csatorna, olf.

Dömösi völgy, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Teplánszky Sándor

MDK

Duna mellett, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Teplánszky Sándor

Három téli kiáll. Nemzeti Szalon. Művész-Élet 1933. II.2.sz. 4.l.

M.D.K.

Teplánszky Sándor

"A firenzei Santa Groce templom belseje" cimmel a lap bemutatja a müvész képének reprodukcióját és megjegyzi, hogy "..a magyar festőmüvész nagy sikert aratott Uj-Foundland fővárosának, Saint Johsnak téli tárlatán." A továbbiakban még elmondja, hogy a legnagyobb lap, a "New-Foundland Times" külön cikkben foglalkozott a Teplánszky müvészetével.

Szinházi Élet. Bp. 1931. márc. 1-7. XXI. évf. lo. sz. llo. lap

MDK

Teplánszky Sándor festő

Aradon szül.1886-ban.A Képzőművészeti Főiskolát végezte Székely Bertalan, Hegedüs László és Zemplényi Tivadar mestereknél.
Több évi külföldi tanulmányut München,Wien, Bruxelles, Hollandia, Olaszország.

Nemzeti Szalon, 1937.apr. 71.csop.kiáll.

MDK

Teplánszky Sándor festő

Több képét az állam és székesfővaros vasarolta meg. Sok külföldi kiallitáson szerepelt.
Művei közül:
Délutáni fényben olajf.
Baldóci kastély "
Szepesi földek közt

Nemzeti Szalon, 1937.apr. 71.csop.kiall.

MDK

Teplánszky Sándor festő

Tót falu	olajf.
Szepesi falu	"
Borus idő	"

Nemzeti Szalon, 1937.apr. 71.csop.kiall.

Teplánszky Sándor MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Top Library Shade

Inbetween, old.

MDK

Teplánszky Sándor

/e.a./ Képkiállitás. Az Ujság 1924.márc.14.

MDK

Teplánszky Sándor

Két muzsikusnak portrérajza a Magyar Arcképfestők kiállitásán.

Cikk: Arcképfestők a Nemzeti Szalonban.

Magyar Hirlap 1935.okt.8.

MDK

Teplánszky Sándor

"Müteremben" c.kép repr.

Müvészet 1918 . 78.1.

MDK

Teplánszky Sándor, festöm.

Interieur. Olf. Jelzett.

Árv. Közl. 194o.1.rk.sz. 36.1.

Teplánszky Sándor

festő

szül. 1886. Arad

l.

Perspektíva

181.l.

m.kir.fővámszedő Urnak,

Orsova.

ronakápolna volt őre által előter-
ir.vallás és közoktatásügyi minis-
24671.szám alatt kelt leiratával
mára - nem visszatérités, hanem
ósittassék.
irat értelmében van szerencsém k

Teplánszky Sándor

"A téli tárlat III." -ról Felvinczi Takács Zoltán részletes ismertetést ad, elsősorban a kiemelkedő alkotásokról, majd -helyszüke miatt- azokat a művészeket sorolja fel, akik munkájában kvalitást lát, hogy nevükre felhivja a figyelmet:
Teplán yszky Sándor, Márton Ferenc, Páldy Zoltán, Mihalovics Miklós, Bardócz Árpád, Katona Nándor, Szurecsányi Ödön, Sárdy Brutus, Istók János, Szamosi Sós Vilmos, Undi Mariska.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Teplánszky Sándor

A Művészet c. rovatban közölt beszámoló-"A Nemzeti Szalon Tavaszi Kiállitása" címmel-felsorolja az ifju művésznemzedék figyelemre méltó tagjainak nevét: Baransky László, Lénárd Imre, Tipary Dezső, Teplánszky Sándor, Szigeti Jenő, Egry József, Podvinecz Erzsébet, Haranghy Jenő, Gyenes Gitta, Károly Ernő, Uitz Béla, Kampis János, Feiks Alfréd, Makoldy József, Papp Emil, Makó Bertalan, Körmendi-Frim Ervin, akik a kiállitáson szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1917. május 13.
XXVIII. évf. 19. sz. 302. lap.

Teplánszky Sándor

Tájait, brüggei, padovai hangulatait erőteljes szinértékeikkel igen érdekesnek és értékeseknek minősiti a Müvészet c. rovatban közölt kritika, mely "A Budapesti Háziezred festőinek képkiállitása" cimmel ismerteti a Szalon tárlatán szereplő müvészeket. Teplánszky Sándort igen nagy tehetségként tartja számon.

A HÉT, Bp. 1918. jan. 2o.
XXIX. évf. 3. sz. 46. lap.

Teplánszky Sándor

Örvendetes jelenségnek tartja a fiatal grafikusnemzedék jelentkezését a Művészet c. rovatban közölt kritika, a Nemzeti Szalon téli kiállitásán. Kiemeli figyelemre méltó törekvéseiket, hogy müveiken "az artisztikus szempontok dominálnak", majd felsorolja a művészeket: Barta István, Bánk Ernő, Csermely János, Diener Dénes Rezső, Ferenczy Valér, Klimó István, Metzner Ernő, Grünwald Klára, Miklósi-Mutschenbacher Ödön, Nagy István, Podvinecz Erzsébet, Scheiber Hugó, Somogyi Miklós, Teplánszky Sándor, Záhonyi Géza és Uitz Béla.

A HÉT, Bp. 1915. dec. 12.
XXVI. évf. 5o. sz. 722. lap.

Teplánszky Sándor

A Téli Kiállitásról a Nemzeti Szalonban a Művészet c. rovat számol be az ott közölt kritikában sign. nélkül:
Az érdemesebb munkát a fiatalabb nemzedék küldte,-mondja az itt felsorolt művészekről: Egry József, Szigeti Jenő, Teplánszky Sándor, Beron Gyula, Garzó B. Záhonyi Géza, Pogány Gyula, Demény László.

A HÉT, Bp. 1916. dec 24.
XXVII. évf. 52. sz. 755-756. lap.

Teplánszky Sándor

— **Magyar művész sikere Newfoundlandban.** Magyar művész még nem szerepelt a newfoundlandi szépművészeti társaság kiállításán, amely pedig az angol-amerikai élet nevezetes kultureseményei közé tartozik. Az első magyar képeket Saint Johnsban a január 10-én megnyílt téli tárlaton láthatta Newfoundland közönsége. Ezeket a szepességi-tátraaljai és baldóci képeket *Teplánszky Sándor* festőművész festette, aki régebben rendszeres kiállítója volt a hazai tárlatoknak. „A Newfoundland Society of Art (ujfoundlandi szépművészeti társaság) téli tárlatán — irja a Newfoundland Times — külföldi művészek által kiállított képek legérdekesebbjei közt foglal helyet Teplánszky Sándor magyar festőművész öt tátraaljai, baldóci tájképe."

PH.931.II.11.

Teplánszky Sándor

Intérieur, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
sp.1952.

MDK

Teplánszky Sándor

Rózsadomb a Fillér ucca felől, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 1o 1.

intes, 5 ablakkal és jobbra íves

MDK

Teplánszky Sándor

Szepesi Vénusz, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 6 l.

MDK

Teplánszky Sándor

Városrészlet, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 33 l.

MOK

Teplánszky Sándor, festő

Brüggei részlet. Rajz.

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukció. - Kat.

328. l.

MDK

Teplánszky Sándor

Dömösi látkép, of.

Dunai tájkép, "

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

20 l.

MDK

Teplánszky Sándor

Brüggei csatorna, of.
Dömösi völgy, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

2o l.

MDK

Teplánszky Sándor

Duna mellett, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

2c l.

MDK

Teplánszky Sándor

Önarckép, paszt.

Kadviselt művészek kiáll. Kücs. 1919. márc. 23 l.

MDK

Teplánszky Sándor, festő.

Székely Arnold arcképe	cer.r.
Major J.Gyula	"

Nemz.Szal.Müv. Egyes.- Magy. Arck.fest.Társ. repr. Arck.Kiáll.katal.- Bp.1935 okt. 5-2o-ig.

Teplánszky Sándor

gyjt. kiáll.

Művészház

1914. ápr.

Könyvtár amban

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
324.

Péczely

T e p l á n s z k y S á n d o r :

Utca Bruges-ben.

Szénrajz.

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
237.

Péczely

T e p l a n s z k y S á n d o r :

Téli táj

Festmény

Fényképi soksz.

A Müvészhazbol

1900-1919.

Festészet, XX.sz. - Önálló tablakép

Teplánszky Sandor:
Téli táj

- illusztráció -

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
233-234.
"Müvészház"
illusztráció
238.

1900-1919.

Festészet, XX.sz.-Önálló táblakép

Teplanszky Sándor kiáll.
/Müvészhaz/

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
233-234.
"Müvészház"
illusztráci.:
237.

Teplánszky Sándor

Katol.Szemle.1931.II.522-39.l.

Tepánszky Sándor müvész.

Magyőr Müvészet 1925.436.o.
Kiállitások.

Teplánszky Sándor festőművén
kiállítása Saint-Johnsban.
(: Ujfoundland. :)

Sórai Ujság.
1931. II. 11., 5.
(: Kir. :)

Müvészek, XX. sz.

Teplánszky Sándor 1886-
festőmüvész

M Ü V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
233-234.
"Müvészház"
illusztraci.:
237.

Kiállitasok, XX.sz. 1900-1919.

Teplánszky Sándor/Müvészház/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
233-234.
"Müvészház"
illusztráció:
237.

(Jeszenszky Sándor)

könyve

( ) A magyar képző-
művészet válsága.

8-r. 16 l. Nyo. 1938.

Gerl (2186)

november 18-án BUDAPEST
los utazása alkalmával
járól kiállított és számvevőségem
egyenlítése fejében 3
a 127.689.sz. kiadási cs
lyal utaljon ki.

Budapest, 1934.

A hivatalos

miniszte

Teplánszky Sándor

A magyar képzőművészet válsága. Művész és műbarát szövetkezete.

Budapest, 1938. Képzőművészek és Műbarátok Gardasági Szövetkezete kiadása.

8-r, 16 l, fűzve.

Teplánszky Sándor

I. 3. p. h.

—.30 P

Teplicskai vár kastély

Rosenberg uram kezéből majdnem kiesett a kalán. Jaj, hogy a forgószél hordta volna el ezt az átkozott embert az uton!

Hanem ez még csak a levesnél volt! Hát még, a midön a követ ur belemelegedett a beszédbe, hogy eldicsérte a szép, a gyönyörü menyecske édespiros ajkát, fehér vállait, s hogy el mondta, millyen derék lenne ezt a szép asszonyt megszöktetni Nagy-Szebenből

Rosenberg uramat annyira megzavarta ez a dolog, hogy a hust késsel szoritotta le, s a villával akarta vágni. Alig, alig volt ereje tovább is türelmesen maradni és hallgatni.

Annál inkább hallgatott Hanesz barátunk, s minél inkább hallgatott, annál inkább evett is.

A fejedelmi apród is hallgatott mindaddig, mig ő nagysága a követ ur a szöktetésről nem beszélt, hanem akkor igen buzgóan védte a nagyon derék és vendégszerető házigazdát, a kinek házát illy szégyentől megvédeni szent kötelességének tartaná, valamint azt is mondja; ha az illyen átkozott merénylet sikerülne, mindent elkövetne, hogy a kedves nőt visszahozza bárhonnan is szeretett férje karjaiba, s vissza is hozná, ha életébe kerülne is.

Rosenberg szerette volna megcsókolni ezt a jó fiut.

— Hallgass, semmirekellő siheder — dörgé Farkas haragra lobbanva az apród szavai fölött — illyen beszédért megérdemlenéd, hogy lovam mellé köttesselek, s egész Erdélyig mindig korbácsoljalak!

Az apród bánatosan hajtá alá fejét! mintha könycsep is gördült volna alá szép arczairól.

Ah ez derék, jószivü, becsületes fiu! ez már megérdemlené, hogy — otthonn legyen; hanem a másik kettő, azok bolyongjanak lakatlan pusztákban, s ne találjanak semmire, a mivel szomjukat, éhüket csillapitanák!

Nem sokára a lábakkal hátratolt székek dörömbölése igen nagy szivfájdalmat okozott a jó Hanesznek, mert ez azt jelenté, hogy :

— Vége az ebédnek, többet ma délben nem eszünk!

Felkelt tehát ő is, s miut egy uj Márius Karthagó romjain, szomoru arczczal tekintett végig az üres asztalon.

Máskor bövebb lakomákhoz volt ő szokva!

Ebéd után Rosenberg uram az apród titkolózó arczából azt akarta kiolvasni, hogy ez lehetöleg szólni szeretne vele. Az alkalom, hogy négy szemközt maradhassanak, csakhamar megjött. Maguk maradtak. A követ urak saját szobájukba vonultak, Hanesz barátunk pedig kiment a konyhába böngészni. Oh ismeri ő a konyha titkait, akadt még több mindennemü eledelre a kutató!

Az apród előbb figyelmesen körülnézett, ha nem hallja-e meg valaki szavaikat, azután odalépett Rosenberghez, két kezét a szász férfiu vállára tette s azután hosszan, hosszan szemeibe nézett.

— Millyen lelki jóság néz ki e fiu egész arczából! — gondolá magában Rosenberg — hanem azért még sem szabad hinni mindjárt! Hát ha ő is olly gonosz mint társai? Most különben meg fogja tudni; ha e fiu nem hazug, akkor nem tagadja el, a mit társai az asztalnál mondtak, ha eltagadja, akkor ő sem jobb a többinél.

De az apród nem tagadta el!

Nem tagadta el, söt még inkább ő kezdé el a dolgot elejétől, egész végig, szóról szóra, mind azt a mit a követ urak beszéltek, s csupán azt hallgata el, a mit ő maga mondott a házigazda háza becsületének védelmére.

— Millyen szép tőle ez is. Derék, becsületes fiu!

Azután elmondotta neki, hogy millyen ember az a Farkas; valóságos farkas! Az ugyan nem kiméli a báránykák életét egy cseppet sem, s a maga boldogságáért szivesen feláldozná tiz más ember boldogságát. Ezért ő tanácsolja igaz szivből, hogy ha van Nagy-Szebenben valami jó rokona, vagy ismeröse, a kire rá meri bizni legkedvesebb birtokát, a nőt : küldje oda; jobb az illyen kincset biztos örizet alatt tudni, távol mind attól, a mi fenyegetné.

Rosenberg uram megölelte az ifjut. Köszöni alázatosan a jó tanácsot; a szerint fog cselekedni.

— De hát csakugyan van ollyan biztos, jó barátja? — kérdé az apród.

— Van, van, van! viszonzá Rosenberg diadallal — hogy ne volna nekem Szebenben ollyan barátom! Ott lakik a nagy templom mellett a harmadik házban; jó becsületes ember, Gartner Mihálynak hivják, biró is volt már e városban!

Alig telt bele egy óra e szavak után, s a fejedelmi apród kaczagva nézte, miképen szökteti a férj saját feleségét! . . .

Oh Rosenberg uram ezután egészen más ember volt. A vacsoránál a tréfát meg is nevette. Valahányszor pedig ő nagysága a követ ur a feleségéről szólt, mindannyiszor titkon, mosolyogva nézett át az asztalvégen nagy szomoruan ülö apródhoz, . . . ugy mosolygott. Ki lehettett venni mosolyából, hogy magában azt gondolja :

— De hiszen, nem látod te azt az asszonyt ebben az életben!

Mikor pedig Farkas szokásos durvasággal rivalt az apródra, akkor a szász férfiu szemei öldöklő kifejezést vettek föl, mintegy boszut akarva állni a védenczén elkövetett durvaságért. — Vacsora után az apród ismét titkolózva közeledett a házi gazdához. Beszédbe keveredtek.

— Türjem én ennek a durva embernek máltatlanságát még tovább is? — kérdé János panaszkodó hangon — nézze, meinherr Rosenberg, ugy bánik velem, mintha rabszolgája volnék.

— Már az igaz, hogy ő nagysága emberségesebb is lehetne — viszonzá a megszóllitott — de hát mit tegyen az ember a hatalmasabbak ellenében?

— Hiszen meg tudnám én tréfálni, ugy, hogy soha sem jönne Nagy-Szebennek még csak a határába sem!

Rosenberg előtt ez által érdekessé kezdett lenni a dolog. Mind a mellett birt annyi önmegtartóztatással, hogy egészen egykedvünek mutatkozva mondá a kérdö *„hát hogyan“*-t.

— Hát ugy, hogy nevetségessé lenne Szeben előtt, s nevére olly bélyeg lénne sütve, a mivel egész hazájára homályt vonna.

— De hát hogyan?

— Minő büntetés van itt szabva az ittas emberekre? — kérdé az apród kitéröleg.

— Az, hogy a ki hol kapja, ott döngetheti el a közerkölcsiség ezen megrontóit! ezután pedig kérlelhetlenül kalodába jut.

— Megvan, felséges! — kiálta fel az apród s arcza az örömtől látszott áthatva lenni — szeretné Rosenberg uram azt az embert, kalodában látni?

E szavak, mellyek igénylö feleletet akartak elöidézni, a legjobban voltak alkalmazva.

Rosenberg egészen elkomolyodott.

— Igen — mondá a megsértett férj komolyan — szeretném látni mint világ gunyját, de csak ugy, ha engem ezért semmi bántás nem fog érni.

— Világért sem! Tervemet közölném, ha emberségére fogadja kegyelmed, hogy senkinek sem szól.

— Emberségemre fogadom!

A jó szó adva levén, az apród bizhatott. El is mondá nagy suttogva, hogy a követ ur nem hogy ellensége volna a bornak, söt inkább korának szokásaként igen szereti a kupákat örizgetni, a mi által holnap estére igen könnyen nagyon vig helyzetbe lehetne hozni, ha Rosenberg uram nem sajnálná, pinczéjéből nehány kupa bort hozatni az asztalra. Farkas urat kinálni sem kell, majd hozzá lát az magától is, s ha már egyszer jól elázott, könnyü lesz rá venni, hogy kimenjen az utczára egy kis sétára; nem igen távol a háztól Rosenberg uram meg fog állani, söt még jobb, ha néhány barátjával együtt lenne ott, mintha épen haza jövő félben volnának. Mikor majd nagyságos Farkas ur nagy zajjal végig tántorog az utczán, akkor el kell fogni, s átszolgáltatni az igazság kezeibe. Szép lesz, ha Erdélyország fökövetét a jövő reggelen kalodába teszik, épen a piaczi időben. Őket nem érheti soha semmi bántás, mert hiszen ki látna éjjel?

Rosenberg uram megveregette az ifju vállait.

— Ejnye, ejnye illy ifjuban annyi csintalanság?!

— S ollyan öregben annyi durva gonoszság?! — kérdezé viszont az apród.

Illyen gonosz terveket forgatva agyukban, a büntársak jó éjt mondtak egymásnak és elnyugodtak.

A jövő dél ismét összehozta a házi tagokat.

— Ej, ezer sárkány nyargaljon ezen a féltékeny férjen — szóla Farkas társához — csakugyan jól gondolkoztam én.

— Nos? — kérdé a másik.

Rosenberget legközelebb illette a dolog, legjobban is hallgatott, figyelt.

— Hát megszöktette elölünk a feleségét.

(Folytatása következik.)

*

Vas. Egy. 1858.

Vágvölgyi képek.

(Folytatás.)

IV. Teplicskai várkastély.

Teplicska északról kopár hegyekkel vétetik körül, azok legmagasabbikán Sztrányon maiglan is észrevehetők épületmaradványok; a fürge gyerköczök gyakran játszanak e romokban talált érdekes kövekkel, nem gyanitva, hogy azokból épült falakban egykor kardos szerzetesek laktak. Világosan fel lehet itt ösmerni pinczeüregeket, s egy régóta beomlott kutat. — A népmonda szerint *templáriusok* voltak ezen romok egykori lakói. De ez régen lehetett. A történet lapjain fel nem jegyezték eldődeink e hegy nevezetességét, csak a szóhagyomány utján jöhetünk ismeretére. — A hegy alatt szép s termékeny róna terül, mellynek közepén a kék Vág kigyózik, annak fekete földjét hullámaiba nyelve, s más határokba rakva le. Itt-ott nevezetes helységek csinos kastélyokkal s magas tornyokkal töltik be a termékeny térséget; s hogy a szemet gyönyörködtető tájból semmi se hiányozzék, zöld berkek s mesterkézzel ültetett gyümölcsös- és mulató-kertek egészitik ki a panorámát. Épen az emlitett nevezetes hegy lábánál sürü lugas s kertek közepében emelkedik, egy (langyos vizet télen is magukban foglaló s gözölgö posványok s ingoványoktól körülvett) kis mezőváros. — Meleg fürdők egykori itt létéről beszél a nép, s gyanitását a helység Teplicska (meleg fürdö) elnevezése is igazolja. De ez is régen lehetett, ma nyomára nem akadunk az egykori fürdöhelynek, bár azt is tudjuk, hogy Teplicska már 1300 esztendöben plébániával birt. Teplicska keleti bejárásánál, gyümölcsös s tágas kertek közepében áll a képünkön látható három tornyu várkastély, mellynek épitői nemcsak kéjelemre, de biztosságra is számitottak az akkori zavaros időkben. — Teplicska egykor Sztrecsnóhoz tartozott, s mint amaz, király birtoka volt. 1420-ban Zsigmond király gróf Dersffy Szaniszlónak adá Sztrecsnót s Teplicskát is, s bár később Sztrecsnó a királyhoz visszajött, Teplicska mégis egész a XVI. század végeig a Dersffyek birtokában maradt, s még 1583-ban Dersffy Miklós s neje Prényi Borbála a zsolnai s teplicskai templomok épitői, laktak Teplicskán. A Dersffyek korszakára esik az erőd épitése is. — Utánuk hadadi báró Wesselényi Ferencz volt ura, s pártos terveit a közellevő lengyel s magyar nemesekkel itt forralta.

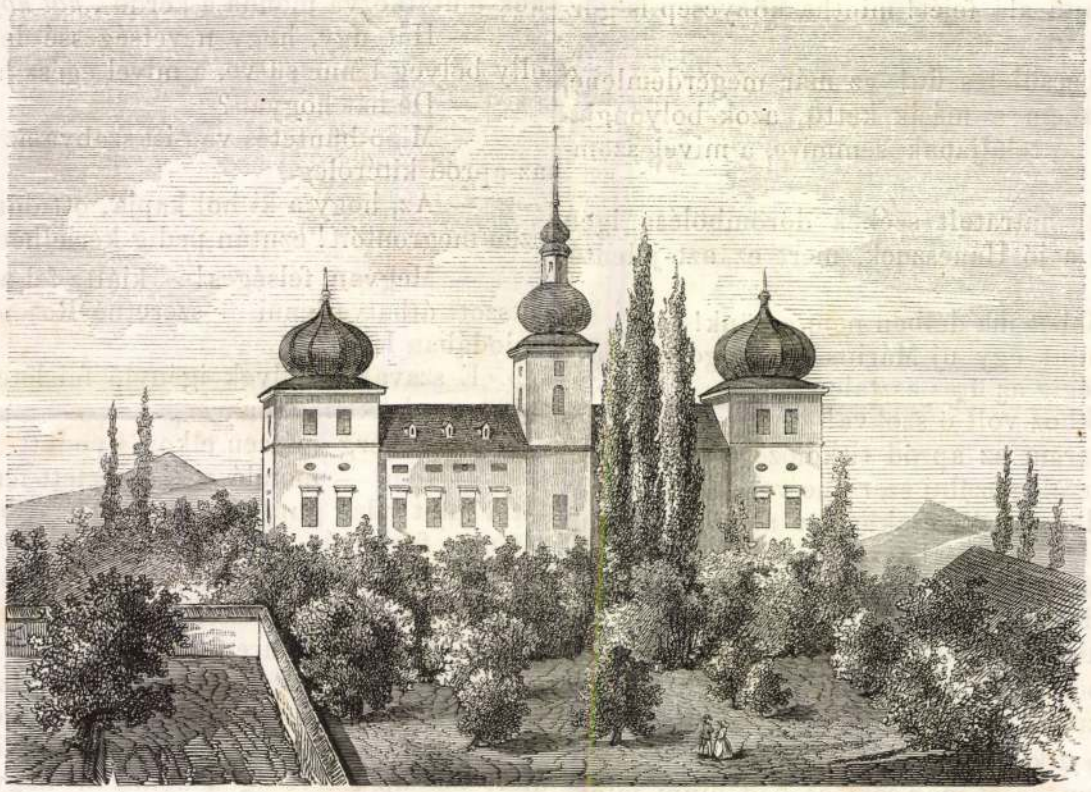

Vágvölgyi kép k : IV. Teplicskai várkastély.

Ennek halála után az erödöt Tököli hadai foglalták el. — Tököli legyözetése, Buda visszavétele s az 1699-ben a törökökkel Karloviczon 25 évre kötött béke idejében, a lengyel származásu gróf Lövemburg János jutott bitokába a teplicskai erödnek s uradalomnak. Ezen ájtatos ur a templomnál levő lorettói Mária kápolnáját épittette, hol Bosnyák Zsófia tetemei vannak letéve.

Holta után utódja lett veje, gróf Windischgrätz. Ennek unokája, Mária Terézia uralkodása alatt a nem csak szép, söt fényes várkastélyt, s a mellette álló nagy épületeket is épitteté mostani alakjára, — s egyuttal gyolcs s gyapju-gyárt nyitott. De az ipars üzletpangás miatt, ez anyagi jólétre czélzó tervével kénytelen volt felhagyni. Ő sokat tön Teplicska emelésére, ő vivta ki M. Teréziától Teplicskának mezővárosi jogát, s korábban jul. 18-án hires vásárok tartattak itt. — Czélja kivitelében megtörve, Teplicskát a genuai köztársaságnak adá el, ettől az olasz gróf Solignac vevé meg a várkastélyt, töle báró Sina György 800,000 fton, s ma a nagy hazafi b. Sina Simon birja. — A kastélyban most gazdasági tisztek laknak, a folyosón harczias leventék, s e vár egykori birtokosainak arczképei láthatók. A középső toronyról gyakran szólalnak meg harangok, az ájtatos vidék népét a kicsiny, de csinos s izlésteli vártemplomba isteni szolgálatra hiván. Az egykori gyár épületei, ma gazdasági helyiségekké váltak, s mint egy századdal ezelött épitöjök az ipar előmozditásán müködött : ugy mostani urok a földmivelést s gazdászatot nagy szorgalommal s sok áldozattal mozditja elő. — Tagositott róna határában örömmel láthatni vas ekéket, vető, szóró s egyéb gazdasági gépeket, posványos rétjein csatornákat s árkokat, földjein pedig bő áldást. (Folytatása következik.)

Mária-czeli emlékszobor.

Épen e napokban van egy éve, hogy ő eminentiája az ország biboros primása 232 egyházi s a 25,000-t meghaladó világi személy kiséretében a hétszázados ünnepre, Mária-Czelbe, buzgó magyar öseink kedves bucsujáró helyére, ritka ünnepélylyel zarándokmenetet vezetett (1857. sept. 8.). Mult évi folyamunkban bövebben emlékeztünk ez ünnepről. Honi müvészeink köszönettel emliték föl, hogy az emlék-ajándokokat ez alkalomra mind itthon készitteté ő eminentiája. Annak idejében ezekről több lapban volt bövebb tudósitás. Jelenleg itt csak azon nagyszerü emlékajándokról akarunk megemlékezni, mellyet *Patics* Ferencz, pesti arany- s ezüstmüves készitett, s melly olly figyelmet gerjesztett, hogy a müértök által valódi remekmünek nyilvánittatott.

Ez emlékajándoknak, mellyet most rajzban mutatunk be, részei ezek. Hosszas ezüst talapzaton áll egy ezüst oszlop; ezen tiszta aranyból a mária-czeli csudálatos szobor mása; ezek magassága együtt a két lábat meghaladja. E szobor előtt van egy főpapnak térdelő szobra, ő eminentiáját ábrázolva, a mint egy vánkoson a magyarországi egyházak anyjának, az esztergami főegyháznak jelképében, Magyarország valamennyi egyházát a szent Szüznek további pártfogásába ajánlja. A vánkoson levő esztergami templom-minta remekmü ezüstből. Az oszlop alján négy arany táblácskán e szavak vannak vésve :

Az első táblán :

„Isten Anyja, Hazánk Nagyasszonya, Magyarországi Hiveid Fiui Tiszteletét fogadd el.“

A második táblán :

„Az Esztergami Anya-Egyházat Magyarország Többi Egyházival Tartsd meg Kegyes Pártfogásodban.“

A harmadik táblán :

„A Római Pápára, Az Apostoli Királyra, s Magyar Hazánkra add Anyai Aldásodat.“

A negyedik táblán :

„1857, szeptember 8-dikán Mária-Czelben bemutatta Nagy-Kéri Scitovszky János Bibornok, Magyarország H. Primása, Esztergami Érsek.“

Van a térdelő előtt egy ezüst könyv, mellyet ki lehet nyitni, hogy irományt lehessen bele tenni. Tétetett is bele egy pergamencédula. — A czédulán ezek vannak :

„Cari cives Mariani! Adhaerete Magnae Dominae Vestrae, quae se vobis saepissime Matrem esse monstravit!! Scribebam in Cellis Marianis festo Nativitatis B. M. V. Anno 1857. Aetatis meae prope septuagesimo secundo. Joannes Cardinalis Scitovszky P. H. A. St.“

(Mária országának kedves polgárai! Ragaszkodjatok Nagy Asszonyotokhoz ki igen gyakran megmutatta nektek, hogy Anyátok. Irám Mária-Czelben Kisasszony napján 1857-ben életemnek közel het-

Teplicskai Szent Egyed

kápolna

bizánci stílusban
épült

l.

Forum

1935. 104. l.

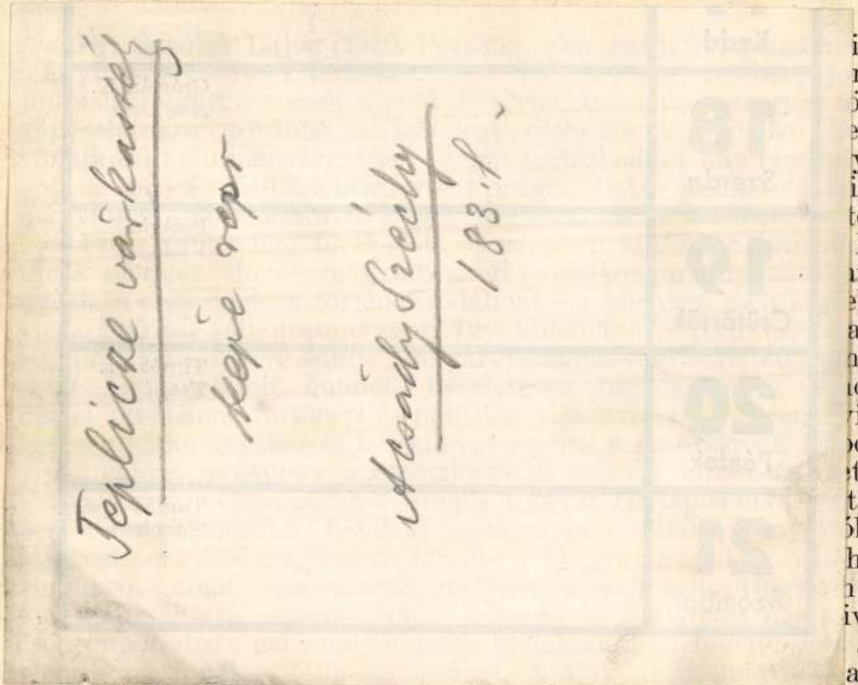

Teplicze várkastély
képe repr
Acsády Szécsy
183.1.

i tanul-
nuártól
örténeti
elyzetre
ytatása
i tanul-
tel való
könyv-
nulmá-
elfogást
alizmus
nak föl-
országi
i érint-
olitikai
tébe is.
t, mely-
ól adott
hek ön-
n kiala-
ivel s a
az ide-
augusz-
tusi számában jelent meg. A

teket, a múzeum dahlemi kutatóintézetében a szerves anyagok konzerválására szolgáló eljárásokat sajátította el, a Zeughaus műhelyében pedig különböző vastárgyak, fegyverek, páncélok, páncélingek mechanikai úton való konzerválására vonatkozólag szerzett tapasztalatokat. Charlottenburgban a Hildebrand igazgató vezetése alatt álló újonnan berendezett bútorkonzerváló telepet látogatta meg. Berlinen kívül Drezdában, Wartburgban, Augsburgban, Nürnbergben és Münchenben tanulmányozta az egyes múzeumok és kiállítások technikai berendezését.

Dr. Kádár László (1908, Ósóvé, Bács-Bodrog m., ref.), egyetemi tanársegéd 500 pengő tanulmányi segéllyel a lengyel és északnémet ősvölgyek futóhomokterületeinek megismerése céljából 1936 június végétől július végéig a Lengyelország, Németország és Hollandia e szempontból figyelembejövő vidékeit utazta be. Ostrolenka, Varsó, Otwock környékén majd a Warta és a Notecz közén tanulmányozta a lengyel „puszca" futóhomokját, Németországban Berlintől nyugatra folytatta tanulmányi kirándulásait Wittenberg környékén és a Lüneburger Heidén, minthogy Németország északkeleti homokterületeit még a tanév első felében járta be, amidőn berlini magyar állami ösztöndíjas volt. Hollandiában Groningentől a Fries-szigetek egyikét, Schiermonnikoogot kereste fel, hogy az ottani tengerparti dűnéket megismerje. Ugyanezeket tanulmányozta az előbbire merőleges irányú partvonalon Scheweningennél. A diluviális Hollandia alacsony buckáit

Tepliczi templom

(Szepesvm)

I. sz. harangja 1482-ből. Öntette Wagner János iglói mester.

Ed

II. sz. harangja 1493-ból valószínűleg fentszínűvel.

Pajdussák 20.1.

Tepliczki Istvánné, népi iparművén

L: Egri István

Fazekas Ágnes Az élő népművészet 2

Esti Hírlap Bp. 1981 szept. 11

LAURENTIUS TEPPELTINUS, grafikus

"Origines et Occasus Transylvanorum"Leyden,1667.-.Könyv nek célja a négy erdélyi nemzet bemutatása irásban és k képben a szász nemzetiségi tipusok terjedelmi túlsúlyáva A magyarok közül a kor politikai és társadalmi viszonyai nak megfelelően egy nemesi házaspárt mutat be illusztrá cióján.-Tab.8.a 108-9 l.között.-Rézmetszet,lemezméret: 10,7+13,4 cm.Jelezve lent:Paulus Feldmayr pinx:C.Lauuers sc.- 25.old. 12.jegyz.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

TEPPER ANTAL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora, 1851-1950
TEPPER ANTAL kőedényfestő, 1933-1934
Függelék, 298.old

MOLNAR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyar/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

TEPPER HUGÓ, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
TEPPER HUGÓ, gyári munkás, 1922
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1886-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

TEPPER IMRE, kőedényfestő

A városlődi kőedénygyárban dolgozott a XX.sz.elején
Mindössze egy esztendeig dolgozhatott itt. Z92.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedényhygyar/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

TEPPER RUDOLF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora, 1851-1950
TEPPER RUDOLF, /bécsi szám/ gyári munkás, 1931-193
Függelék, 298. old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyar /1866-1950/
275. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

M.D.K.

Tepper János, festőmester

1822-ben miskolci mester volt.

Domonkos Ottó: Adatok a miskolci festő céh megalakulásához/1822/. 82.old.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. III. köt. Miskolc, 1963

Teper-féle

sodronyzománcos

kehely XV. sz.

l.

Arch. Ért.

1887. 12 q. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tepplar

rézm 1825.

l.

Kremnéplit

32. l.

az Éremkedvelők Egyesületének taglétszáma (250 fő) még nem egészen tölt be. Tagnak jelentkezni dr. Schulek Alfréd titkárnál lehet (Lipótmezei-ut 3a). A tagsági díj 300 korona.

AUKCIÓK.

Készülő aukciók.

(Az Ernst-muzeum XVI. aukciója.) Az Ernst-muzeum legközelebbi aukciója, melynek kiállítása április 24-én nyilt meg, valamivel kisebb anyagu mint előzője volt. Ezuttal is festmények foglalják el rajta a domináló helyet, összesen 625 számmal, melyből 269 idegen és jobbára a régi művészet alkotásait jelző, tulnyomó többségük pedig magyar művészeké. A régiek között természetesen a németalföldi festők dominálnak tömegükkel is, minőségükkel is. Az olasz művészet mind ritkább lesz aukcióinkon. Az Ernst-aukció német-nagyon szép szines kis festmény (A tavasz), Armand Rassenfosse finom rajza, és egy sereg ujabb, meg régibb osztrák festő jó alkotása. A modernek közül az otthon nagyra tartott Rudolf Jettmárnak egy korai érdekes kompozicióját, Romako női képmását (211.), a régiek közül id. Lampinak Bachot ábrázoló paszteljét, Mändl miniaturáját (női fej), R. Theer férfiarcképét és egy ismeretlennek gróf Széchenyi Istvánt ábrázoló megragadó arcképét emeljük ki. A magyarok között Munkácsy «Falu hőse»-é és nagyszerü «Poros utjá»-é az első hely, de kitünő művekkel vannak képviselve Barabás (279., 281., 282.), Csók István (Lido, 307.) Deák-Ébner Lajos (Táj birkanyájjal), Körösfői-Kriesch Aladár (Gorgophone; a mester egyik legnemesebb felfogásu, kompozicióban is megragadó arcképe), Lotz Károly (egyebek közt egy gyönyörüséges, a hab könnyüségére emlékeztető szinekkel megfestett női akttal, 430.), Mészöly Géza (Táj parasztokkal), Székely Bertalan (Hölgy le-

TENKE István

(Tenke István In Your Eyes, 1991. április 15-19.) A

szemünk által látjuk a világot és a világ látja a szemünket, arcunk jelzőpontjait. Tenke István „szemeiben" a látás, a vizualitás mint akció fogalmazódik meg. A kiállítás megnyitójaként Rodolphe Hervé egy faxtekercset gurított végig a kiállítótermen, amin az alkotó szemei jelentek meg. Az elektrografikák változó motívumai (Laurie Anderson, Interferencia, Mindenkinek a maga xeroxa) a világ sokféleségének izgalmait idézik fel.

Tenke István a lehetőségeket villantotta fel mind önmaga, mind a befogadók számára, ahol az utóbbiak a saját szemükkel láthatják és érezhetik, hogy mi van a másik szemében.

Bakai A.

Új Mű 1992/3. 73.

sz. 2 fele. Jelzett: H
sel áthuzva.
estve.

egészitett
t védi a forró ételektől.
zukás négykaréjos terasz -
es kagylóalaku karéjok kö -
tnek fel a lapra, amelynek
pján nagy, szinesen, lendü -
bibor rózsával, lila tuli -
ebb sárga virágokkal, elszórt
parmüvészeti Muzeum fajánsz -
tt virágokkal ékes darab -

Ter Brugghen, Hendrick

festő

lárd

z

Pigler Andor:

Bodány Jakab

Bp. 1941. 6. l.

RÓNA MIKLÓS
MŰKERESKEDŐ
BUDAPEST,
VI., TERÉZ KÖRUT 5
TELEFON: 115-458
Postatakarékp. csekkszla 16.485

Igen tisz

Most elmenése u
től a tervezett kiállitásra v
kaptam, A jelenlegi viszonyok
dezését, mert annak anyagi ere
Minthogy nekünk
gel záruló kiállitásba menjün
lasszuk, mig a helyzet némileg

Terbe Erzsébet

Általános iskolai tanuló az indiai Új-Delhiben megrendezett diák világversenyen díjat nyert. Seres Sándornak, a kiskúnmajsai pedagógusnak – rajztanár – tanítványa.

Petőfi Népe, 1972. aug. 9.

Terbe János

grafikusművész

Kiállítás a pécsi Vizuális Műhely
munkáiból

A Mai Tamás
Ciné

Dunántúli Napló
1980 nov. 22

Terbe Jairus

Terbe Jairus az aranymetszés
történeti tanulmányozása mel-
lett saját kísérletekkel is pró-
bálkozik.

Lantos Ferenc – Balázs Károly: Vizuális kísérlete . . .
Művészet, 1981. január – 50. lap.

Perbóts Gábor

festő, Kassa Tinódi
utca 5

Életrajz beküldésére
felszólítva 1943. I. 1.

Kassai Kiáll. 1942

1 tempera
1 vízf.
4 olajf. kiállítva
Sole

Terbóts Gábor
szobrász
Új Magyarság
1942. jún. 1.

— **Emlékműavatás.** A kassai honvéd fogatolt vonatosztály ünnepélyesen avatta fel az osztály tényleges és tartalékos tisztikarának és legénységének áldozatkészségéből emelt, a hősihalott és élő bajtársak emlékét megörökítő emlékművet. Az ünnepi beszédet vitéz Csalány Károly alezredes mondta. A város nevében Herditzky József főjegyző vette át az emlékművet, Terbóts Gábor kassai szobrászművész alkotását. Az emlékmű megkoszorúzása után a Himnusz hangjaival és díszmenettel ért véget az ünnepség.

Terbóts Gábor

Kassa önzel, tempera
Merengés, tempera
Zöldkendős leány,
tempera.

Száz év Kassa képzőművészetéből. Tárgymutató. Kassa, 1943

Kapelle in Retzien i./Priegnitz; erbaut vom

Terbots Gábor

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: ESTI UJSAG, BP.

Megjelent: 1943 SZEPT. 20.

Emléktáblaleleplezés Szikszón

30

Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottsága vasárnapra Szikszóra díszközgyülést hívott össze, melyen leleplezték a szikszói köz- ... falán elhelyezett emlék- ... táblа azt örökíti ... vármegye ... idnem

Terbóts Gábor, textiles, 1940. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.

33

1.

1628. *I. C.-jelzésű szobrász:*
Táncosnő.

MDK

Terbóts Gábor, Kassa

Leányfej, vizf.
Pieta, "
Udvaron, olaj
Munka a hegyekben, olaj

Felvidéki és Kárpátaljai képzőmüv. kiáll. XXXXXXX
N. Szal. 1943. febr. 13 l.

MDK

Terbóts Gábor festő

A fővárosi sajtó ... méltatja a felvidéki és kárpát-aljai képzőművészeket. Felvidéki Ujság, 1943.márc.3. 4 l.

Terbóts Gábor

Kassai festő

cikke

Képzőművészeti kiállítás Budapesten.

Uj Magyar Museum

1943. II. k. 2. füz.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyuláné
úrnőnek

Budapest

Lázár utca 11

Terbóts Gábor

festő

Zöldkendős leány

tempera

Repr.

Sziklay Kassa

232. l.

mellett -

235. l.

236. l.

Terbóts Gábor

festő

Harateres c.

falképcervezete repr.

Uj Magyar Museum

I. k. 1 füret.

Kassa 1942.

Terbóts Gábor

l.

Ruttkassai mův

Szépmüvèszet

1942. 237. l.

NAGYSZÖLLŐS
42 1 -9-18

MAGYAR KIR. POSTA
47

Europa film könyv
lapterjesztő

Budapest

I Rothermere u. 1
III/2

Terbócs Gábor

szobrász 1940-ben a kassai országzászló szobrászati részét tervezte és kivitelezte

Mihalik Sándor dr
közlése

Budapest 4
Postafiók 242

Nagys. 10/22
Dr. Szentiványi Gyula úrnak
Müeml. Orsz. Bizottsága tagja
BUDAPEST
V. ker.

Terbócs Gábor

festő

vőd

Mihalik Sándorné

Kassai képzőművészek kiállítása.

Felvidéki Ujság

1942. dec. 12.

Terbóts Gábor

kassai nobiss

l.

Wiek. Kassa tört

438. l

Terbóts Gábor

l.

Szépmüvèszet

1943. 69. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Terbóts Gábor

szobrász Kassa

l.

Csikvári Abaúj

146. l.

T. 1840.

ámaszkodó hölgy öltözete kalap tol-
kal, csipke kendő, öv, kötény és
dag fodorzattal. A háttérben a
kozik ki. Felirata:

ÖLTÖNY.
vatterméből
számához 1861.

1861.

Terbruggen MDK

Czobor Ágnes közli Egerben levő "Pipázó Ifju" c.képét. 2 képpel

OUD HOLLAND 1956. 229.o.

Müv.Ért. 1958. VII.évf. 1. sz. 79..o.
(Összeállitotta Bedő Rudolf.)

Terbrüggen Henrik
1588 - 1629.
festö

l.

Genthon Erdélymúr
26.1.

Cucuténi ásatás VIII. 175.

Terbruggen Henrik

l. Biró Erdmüv

100 · l.

7.

441. ábra. Fegyverek és bu

1. Keleti díszbuzogány, kiállította : gróf Andrássy Géza. 2. II. Rákóczy Györ
3. Keleti díszbuzogány, Batthyány-Strattmann Odön herczeg tulajdona. 4. E
5. Diszkard a XVI-ik századból, kiállította : Ő cs. és apost. kir. Felsége a bécs
7. Keleti díszbuzogány, kristály nyéllel, kiállította : gróf Andrássy Géza. 8.
9. Díszkard az erdélyi múzeumból. 10. II. Apafy Mihály erdélyi fejedel

Terbrueggen

Napoly. Oltárkép.

Fenti régebbi vélemény szerint erdélyi mű volt, újabb kutatások szerint a hollandiai Deventerben készült.

Genthon István:
Magyar művészek és emlékek Olaszországban.
Kézirat, 1942-43.

Terminologien

Hauptbegriffe

Form, Material, Material-
gerechtigkeit, Sachlichkeit,
Raumgestaltung, Proportion,
Rhythmus, Gliederung, Ge-
staltungsprinzip.

Literaturangaben:

Wichtige Quellenschriften
zur Geschichte der Architek-
tur.

Vitruv, 1796-97.

TERBRUGGEN *Henrik*, festő. * Erdély 1588, † Utrecht 1629 nov. 1. U. o. Blocmart iskolájában és Rómában tanult. hol tíz évig élt. Visszatérve Hollandiába, Hágában, majd Utrechtben működött.

E. G II 528 l

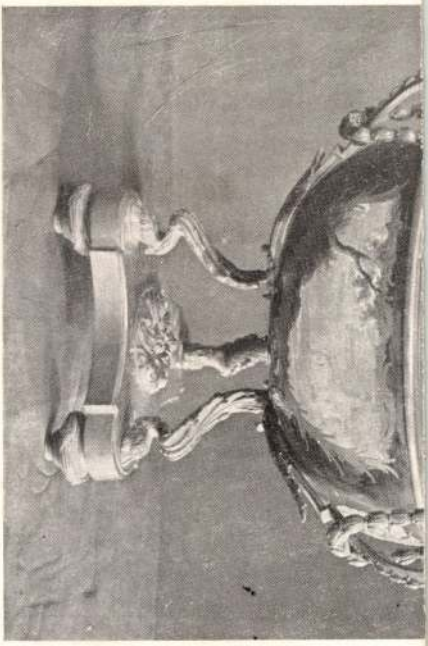

1622

1617

Terbruggen Henrik

erd. nász festi

1588 – 1629

Erod

Schedel

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Terbruggen Henrik

Laid

Ind. Spiegel

1828. IV. 14-

16. l

Terbruggen Henrik

festo.

vös is volt. Általá-
művészek voltak.

, már magában
korban az ötvös

SZENDREI JÁNOS. Erdély műkincsei.
Magyar műkincsek. Budapest. 1901. III. K. 78. l

Terbruggen Henrik

festo.

Erdéjben (valószínűleg szász szülőktől született 1588-ban. Hollandiába kerülvén, Utrechtben Bloemart oskolájában tanulta a festész művészetet. Utóbb Romát is meglátogatá és itt 10 évig tartozkodva, mint történelmi festész lett híressé. Roma elhagyása után ismét Hollandiába telepedett és részint Hágában, részint Utrechtben működött. Meghalt 1629. nov. 1-én. Egy szép ultárképe Decamp szerint Nápoly egyik templomában függ. Művészeti tehetséget Rubens is méltányolta.

Tudom. Gyűjt. 1828. IV N. 15-16 l.

Nagy Iván. Magyarország éjszómüvészet a legrégibb időktől 1850 ig. Szakadok. 1874 évf. 199. l.

Tera Éva festő M.D.K.

A biráló bizottság tagja

Gyermekrajz pályázat

Lobogó 1965. márc. 3.

MDK

Terbócs Gábor

Mihalik Sándorné:Kassai képzőművészek kiállitása.
Felvidéki Ujság 1942. dec. 12. 4.l.

M.D.K

TERBONT, Thomas asztalos

1670körül. Zágráb, jezsuita Templom,

mellékoltárokva jegyzéke

Agghány: Barokk kobrászat... Bh. 1959

I. 286, II. 310.

Terbots Gábor
festő

A kassai karácsonyi képcőmű vékeli kiállításon a város rékeře megvásároltak egy művét

Új Magyarság 1942. XII. 17

MDK

Terbots Gábor, szobrászm.
Kassa.

a mártirsorsu gr.Teleki Pál iránt háláját fejezte ki Kassa városa az emléktáblával melynek elkészitését a tehetséges fiatal müvészre bizta.
A régi Posta-utca egyik házára helyezték el a bronz emlékmüvet, s az utcát is gr.T.P. nevér változtatták.

Magyar Nemzet. 1941.okt.21. 7.1.

MDK

Terbóts Gábor, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.1.

kiegészítő szakként indult meg en-

! TERDIK

A debreceni kerámiahagyomány folytatója

terdik angela fazekas

96. 11. 21 Hajdú-Bihari Napló

VITÉZ FERENC

Debrecen (HBN) – A Gábor-galériában eddig többnyire képző-, nem pedig iparművészeti kiállításokat láthattak a tárlatlátogatók, de erényének tudhatja ezek után, hogy megrendezte a nyírábrányi Terdik Angéla fazekas (keramikus) munkáinak kiállítását, mert díszítője ez annak a sornak, amit a grafikák, festmények és tűzzománcok erővonalaztak.

A fazekas munkái kiállításon

Fotó: Iklódy János

Az értékeket újjá lehet teremteni – mutatják a még egészen fiatal (1970-es születésű, a kézművesszakiskolában viszont máris oktató) Terdik Angéla munkái. A fazekasság, e mesterség ma sokszor művészi szintű továbbélése apropóján a híres debreceni kerámia több évszázadra visszanyúló korszakai juthatnak eszünkbe, annak XVIII–XIX. századi virágkora, mellette Nádudvar, az ottani fekete népi kerámia hagyományával. Terdik Angéla a debreceni kerámia folytonosságát élteti, de mesterei között tudja Bagossy Sándor és Kulcsár Mihály mellett a nádudvari Fazekas Istvánt is. A kerámiák jól bizonyítják: nem az agyag vezeti a mester kezét, hanem a kéz, s a kezet is „működtető" lélek formálja az agyagot. Az anyag természetesen korlátokat jelent a lélek számára és kereteket, ezek a keretek viszont akkor válhatnak éltetővé, ha a belül rejlő lélek alakítja ki ezt a formát. Az anyagban, a fizikai formában való irracionalitás, a megmagyarázhatatlan s csak a lélekkel értelmezhető. Agyag és anyag – mű és lélek. A jó kerámiához nagyon jó minőségű, sokszor magas vastartalmú agyag is szükséges, s hogy a hagyományokhoz hű, mégis egyedi, sajátos belső tartalmakkal telített kerámia születhessen, „jó minőségű lélek" is kell.

A paraszti háztartás használati edényei mind megtalálhatók a kerámiák között, de azok is, melyek – a század ötvenes éveitől kezdve – egyre inkább a dekorációs célokat szolgálták. Mert vannak olyan edények, melyek dísztárgy jellegükből adódóan régen nem voltak jellemzőek, mint például a virágváza, a falitányér, a tükörkeret vagy a díszes, a kiállított anyag egyik gyöngyszemének is számító ételhordó, de a hagyományos darabokat is látjuk – a debreceni csigaformázótól kezdve, az ikercsupron, a szűrőn, a kancsókon, korsókon, fűszertartókon át az étkezési célokat szolgáló tányérokig. A díszítő motívumok is gazdagok Terdik Angéla munkáin. Dombormüves és festett díszítést egyaránt használ, virágokat, ágakat, leveleket és címer jellegű figurákat, geometrikus elemeket, sziromsorokat, indákat, finom rajzolatú növényi mintázatokat. Megteremti a szín- és formaegységet – világos és vörös mázas munkái, irókázott díszítései is figyelemre méltóak –, amit jól illusztrál a tárlat elrendezése.

78/118 Velux tetőtéri ablak
78/118 Velux ablakkeret 9 360 Ft
Áraink az áfát tartalmazzák.
Nyílászárók boltja, Debrecen Óvoda u. 44.
(Monostorpályi útból nyílik).
Telefon: 06 (60) 484-187
"417345/1K"

– jöjjön, hívjon, válaszolunk!
GSV-KFT.,
Debrecen, Vámospércsi út 37.
Telefon: (52) 419-629, 419-999
"416784/1H"

GSM
PANNON
Ac

Ünnepi hangulatban!

A Pa most

Hogy rohan az

letésnapunk Ü

meg egy rendl

lis 1. között el

az eredeti 27.5(

tot kell érte fiz(

nek is! További

tunkat az (1) 27

bemutatótermü

letve az Önh

(Debrecen, Pe

Terbruggen

festö, Rubens
l. barätja, Utrecht
Måtrar 1862

19. l. 30. l.

A vall. és közokt. m. kir. minis
a IX. ker. állampénztárhoz intéz

Pejtsik Károly fényképé
Műemlékek Országos Bizottsága rés
cikkek költségeinek fedezésére e
engedélyezvén, utasitom az állam
kek Országos Bizottsága elnökéne
kötelezettsége mellett, fizesse

Ter Brugghen Hendrich

nem ordelys festō

hanem utrechti

l.

Pigler A: Bogdány

Jakab Bp 1941.

6. l.

Terbrugghen, Hendrik van MDK

festő

Repr.:

"Pipára gyujtó fiu"

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Címlapon.

Terbrugghen, Hendrik van

MDK

Pipára gyujtó Fiu képét

Pánthy Endre Honhorst müveként vette meg.

6.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Terbrugghen, Hendrick van

MDK

"Pápára gyujtó fiu" 1623-ból jelzett kép.

10.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1955 1960.

Terbrugghen Hendrik festőművész.
1588-1629.

Irod. gyűjt.
1828., IV., 3-45.

Terbusy Gerhard foto (?)

Terbusy Gerhard
novella
Mūcsarnok, 1868. I.
70-71. l.

Terbrugghen, Hendrik
(1588-1629) Tőve

Máté elhivatása.
Olaj vászon, 106 x 128 (Sérült)
Védett. 30000 Ft Miskolci ár

BÁV 38.Művészeti Képaukció Budapest 1975 December

Hendrik van Terbruggen

olajfestménye az egri Vármuzeumban, 1628.

Reprodukció.

Voit Pál ptb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfia VIII.

Budapest 1972.

Hendrick von Terbrugghen

(1591–1629) „Pipára gyujtó fiu" cimű

műve az egri Képtárban.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

1741

Perczel Erzsébet.

Sparmüvészet a Poscher János u. ban

(Képző és Sparmüv. Pártszerv.)

Népszava
1986. II. 28.

CONSTANTIN VON TERCZY,hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836/1767-ig/,179 lap,63-on német szöveg 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben üst..."sir,keresz szomorúfüz.1836-1845.b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/.Lent adat,halálozás"vékony"tintával,1846-1870.-1856 után ceruza bejegyzések. 6.jegyz "32.lap.Innungs Komissär/Herr/Magistratsrath/Constantin/von/TERCZY/Alatta a 3.sz.irással:/11 jun 845." 198.

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest.

MDK

Térdi Etelka ruhatervező

1.

Budiparrajzisk.1939-40. 17.1.

TÈRE Gábor

fia Benno volt Szerb Antal
Utas és holdvilág c. Rajvérek
Ulpius Tamása. ld.

Szerb Antalné nyilatkozatát
168 óra 1992. 1. sz. 22-23. p-ll

MELLER S.

TÉREY *Gábor*, művésztörténész. • Dárda 1864 febr. 9. † Baden 1927 Miután 1894—96. a freiburgi egyetemen magántanár volt, hazajött és mint az

12,4

Országos Képtár, illetőleg Szépmův. Múzeum régi képtárának vezetője, érdemeket szerzett annak gyarapítása, rendezése és — részben katalógusokkal, részben cikkekkel — tudományos feldolgozása terén. Hans Baldungra vonatkozó könyvei 1892—96. jelentek meg. Kiadta Rembrandtnak a Szépmův. Múzeumban őrzött rajzait.

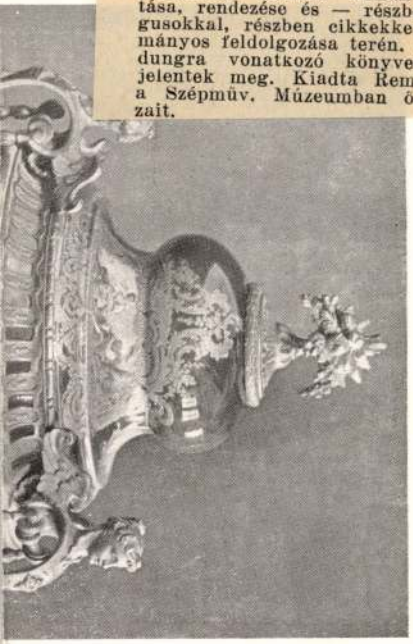

E. G.
II. 528 l

XVIII

Terebes vár

Zemplén vm

l.

Hadtört. Közl

1914. 631. l.

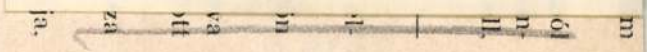

deztek, mikor azt mondtam, hogy Kun Bélához, ő hivatott. Végre is a diktátor lakosztálya közelébe férkőztem, ahol még szintén szerteszéjjel feküdtek a katonák, de itt már állott egy komoly poszt is, aki szuronytszegezve állitott meg, nehogy Kun Béla hálószobája közelébe férkőzhessek. A posztot felszólitottam, hogy hivassa ki a titkárt, ő már mindent tud. Csakugyan azonnal megjelent egy fiatalember, akit azelőtt sosem láttam és kért, hogy várakozzam, mert Kun elvtárs még ágyban van. Egy perc mulva megjelent az ajtó előtt egy asszony, Kun Béla felesége, született Gál Irén, bemutatkozott és biztositott róla, hogy férje nagyon örül látogatásomnak és ha nem zsenirozna, hogy még ágyban van, lépjek be. Egy szalonnak berendezett szobán keresztül jutottam Kun Béla hálószobájába, amely meglehetősen kicsiny, szük lakóhelyiség volt, különösen, mert két ágy vala benne. Kun Béla az ágyon feküdt neglizsében, játszadozott a gyermekével, aki akkor három-négy éves lehetett. Látszott, hogy roppantul örül hogy viszontlát és elérzékenyülten nyujtotta a kezét.

TEREBESS GÁBOR

Törés

„. . . .ami van, széthull darabokra."
József Attila

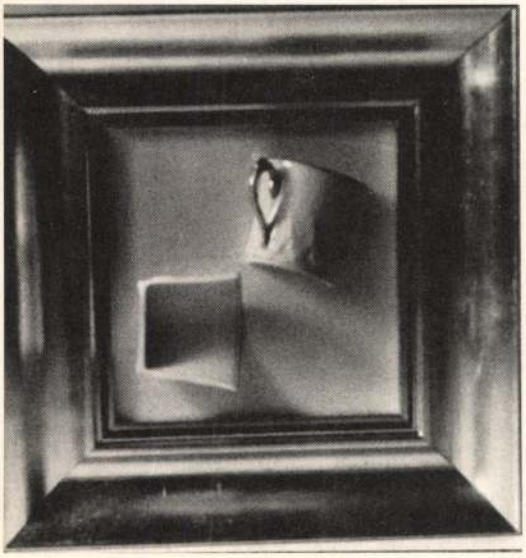

Darabokra tört egy csésze. Levertem. Bosszantó az ügyetlenségem; nekikászálódom, hogy a használhatatlanná vált edény cserepeit összekotorjam, és kidobjam a szemétbe. Míg felmérem, mennyire hulltak széjjel, azon kapom magam, hogy (illő) lelkifurdalás helyett rácsodálkozom a látványra. Az eltört csésze bármikor behelyettesíthető a széria egy másik, ép példányával, de ezek *a töredékek pótolhatatlanok*. Alakjuk, helyzetük egyszeri, ismételhetetlen.

Ha ezt a kis balesetet az imént filmre veszi valaki, maradt volna róla dokumentumom. Most csak a végkifejletét fényképezhetem le. Vagy miért ne őrizhetném meg így, ahogyan van, cserépként? Legalább plasztikusan rögzíti a megtörtént eseményt. E tényanyagot akár *dokumentum-kerámiának* is hívhatom, hiszen: felismerni a készen talált anyag formáját – a szociográfia, a dokumentumirodalom titka se más.

Miért ne lehetne a kerámiaművészet *nyersanyaga* bármilyen kerámiaanyag, bármilyen állapotban és minőségben, kivétel és feltétel nélkül? A *kiégetett* agyag is, a „kész" kerámia? Csorbíthatom, törhetem, csiszolhatom, ragaszthatom, újra- (és túl-) égethetem. Tovább alakítható mindenkor. Nincs végleges formája semminek – vágja képünkbe minden tört kerámia (szemétre is kerül mindahány) –, továbbá: az egész a résztől, a teljesség a töredéktől, a meglévő a hiányzótól az, ami.

Persze eszem ágában sem volt holmi tört dokumentumot készíteni. De a váratlan, rossz gesztussal nem csupán egy használható edényt tettem tönkre, alkottam is valamit: egy részeire szakadt kerámia tárgyat. *Akaratom ellenére.* Ez az én negatív műalkotásom.

Anyagi értelemben hasznavehetetlen, mint egy éretlen vagy férges vagy rothadt alma, de szellemi értelemben egyáltalán nem az. Vajon az az igaz (kerámia)művészet, amely diadalunkat harsogja az anyag felett, elképzeléseink szakszerű valóra váltását, ugyanakkor botlásaink, bukásaink nyomát gödörbe temeti a szeméttel? Versenyeinkből, kiállításainkról, publikációinkból, kereskedelmünkből igen, de az életünkből nem zsürizhetjük ki balsikerült műveinket.

Kalapácsot ragadok, és lerohanok az utcára. Nem kell messzire mennem, hogy rábukkanjak az első rakás téglára.

Gyermekkoromban sokszor megbámultam a szomszéd kőművesmestert, hogyan töri ketté a tég-

Mozgó Világ 1980. szeptember

Pontosságaink

A félreérthetőségek miatti
aggódás milyen izgalmas is lehet.
Mi több, előfordulhat, hogy az eset
ez: figyelmünk így esedez rámutatni:
a szív sziklafalain tapadó kéz
tudja csak, *mi a magasság és mélység;*
s míg bánatunk „esetez", mi-alatti.

A *lélek megérthetetlen hiányát,*
ezt a „– ‚zavaró tényezőt' –" kizárni
ha már nincs mód, mit ér arra vigyázni,
hogy elterelő hiányok „kijátsszák",
– a *zavarban* keltve zavart –, mit bármi
úgy tekinthet: annyit tudhat hibázni,
míg tévedés-jelül ráveti árnyát.

Én gregorián éneket hallgatok,
ha tehetem. „Mintha végig kellene
egy véget érni nem tudó éjjelen
néznem egy lázas kisgyereket, ahogy
katonaruhában alszik." Hadd védje,
persze, idézőjel. Mert véget ér, de
a «honnan hová» nem tart fel s nem hagy ott.

Utazások egyhelyben

A „legalább..."-nál nem adhatjuk alább!
(Akkor konkrétum, ha van, mi feléli.)
S hát ha az arcokat közlekedési
jelzőtábláknak vélhetnénk legalább,
hova vezetnének! s e hely térbéli?
Vagy irgalmasabb inkább az „útszéli"?:
„A legalábbnál nem adhatjuk alább."

Mintha egy mosogató ablakához
vezető sorban állnék a tálcával
ilyenkor; s ez egy mentesítő járat!
mindegy, időn alapszik-e vagy máson;
de: meghatároz! érzem, míg ott várat:
szembenézés lesz leadni a tálat.
Árva közbirtokhoz lettem arányos.

„Nemértésben" minél messzebbre értünk,
annál valódibb a hordoznivaló
– amivé lettünk! –, ha nem is látható
az út; az út, mitől „kopik a térdünk" –
csak mintha nem lenne mindegy, hány csillag
visszhangoz egy cipőtalpat, s hány szakad
be egy-egy szemgödörbe („...hogy ne féljünk"!)

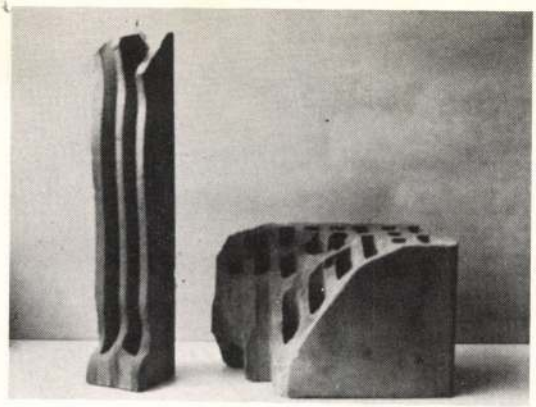

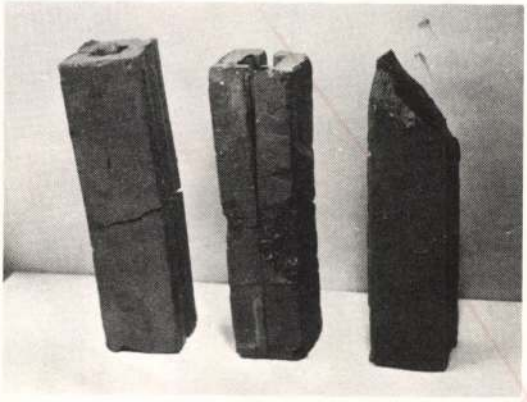

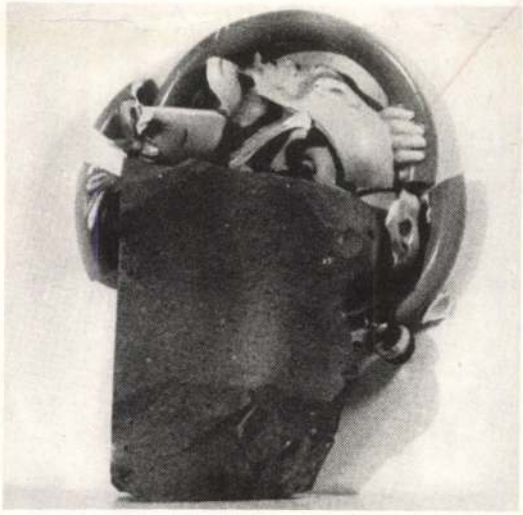

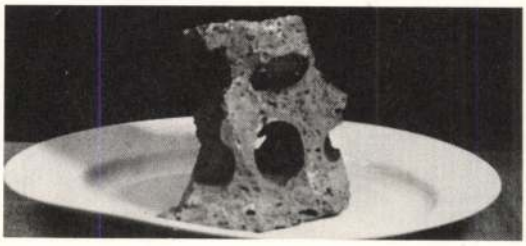

lát: először komótosan körbekocogtatta a kalapácsa élivel, majd a tenyerébe fektette és a fokával rácsapott. Többé-kevésbé ott pattant el, ahol akarta. De én nem akarok szakszerűen törni, a kőművessel konkurrálni, nincs szükségem mesterségbeli tudásból többre, mint amennyivel bárki azonnal rendelkezik. Azért vágtam neki, hogy lássam, milyen lesz, nem azért, hogy lássam, amit elképzeltem. A vaktában tört kerámia: *kerámia kézművesség nélkül,* technológiája a technológia hiánya, felejtése mind a tudásnak, mind a tudatlanságnak, elrúgja magától a szakmát.

A törés mindig tabu volt a kerámiaművészetben. Talán az eltört *edény* használati értékvesztése riasztott vissza bennünket, és leszállította szemünkben az azonos anyagú műalkotás értékét is. A múzeumok persze féltve őrzik az ásatásokból előkerült régi és ritka edénytörmeléket, és a hajdani paraszti háztartásban takarékosságból vagy ragaszkodásból a drótozott, foltozott cserépedényt is megbecsülték, tovább használták: a fenekén lyukas köcsögöt locsolásra, az elrepedt főzőfazekat tárolásra, az erősen csorbult tányért kutya, macska, csirke ivó-evő edényének, a töröttet gyermekjátéknak. A cserépdarabok kötőanyagként szolgáltak faltapasztásnál és kemenceépítésnél. De csak szabályt erősítő kivételként fordult elő, hogy a japán Hon'ami Kóecu (1558–1637) aranylakkal ragasztott teáscsészéjét vagy az amerikai Peter Voulkos (sz. 1924) epoxigyantával ragasztott tálját egyenértékűnek tartsuk az éppel. És csak a kerámiaművészeten kívül, vegyes technikájú képzőművészeti alkotások részeként, egyéb anyagokkal kombinálva találkozunk néha tört tányérral (Julian Schnabel), bögrével és aljjal (Martha Holt), csempével (Jean-Pierre Raynaud).

A kerámia bizony törik. Miért ne lehetne ezt a hátrányát előnyére fordítani, s épp oly természetességgel használni fel formálására, mint a korongozást, a felrakást, a mintázást, az öntést?

Kézbe veszek egy üreges téglát. Külső és belső felszíne sima, síkjai szabályosak: a gépen átsajtolt, majd a metsződróttal felszabdalt nedves agyag viselkedését őrzi. Azt is mondhatnám, elidegenedett énjét színleli, mint formába fagyott jég a vizét. A törés „elszólja", leleplezi tűzben átváltozott természetét. Szét kell verni a sóbálványt, hogy felfedezhessük kristályait.

A törés nemcsak a tégla pozitív hasábját csonkítja meg, hanem megbontja a lyukak negatív formarendszerét is. A rendszert magát persze nem tudja megváltoztatni. Csupán torzót csinál belőle, megtöri párhuzamos szerkezetét, nem funkcionálhat többé rendeltetésének megfelelően. A sokszorosított gyári termék így teljesül élővé, egyedivé – a pusztu-

lás által. Nem használati eszköz többé, hanem szobor vagy szemét.

Nem olyan könnyű eltüntetni kerámiatermelésünk és -fogyasztásunk törmelékeit: a törött tégla legfeljebb teniszőrleménynek jó, a porceláncserép még visszaőrölhető a masszába – de gyűjteni, mint a vasat és a fémet, papírt, rongyot, semmiképp se érdemes. Bontáson és építésen, úton-útfélen beléjük botlunk városszerte – magunk is szaporítjuk. A törni-zúzni való kerámiát nem kell keresni; nem lehet nem észrevenni. Fölösleges (drága energiával!) agyagot égetni – van már égetve elég. Vasárnapi sétánk kedvenc szórakozása lehet szemét és sitt között fürkészni-turkálni a tömör és soklyukú téglák, fal- és padlóburkolatok, cserepek törmelékében. Igen, ebben a környezetben élünk, a XX. század végi skanzenből valók ezek a tárgyi emlékek. Behozhatjuk őket akár a múzeumba – megspóroljuk a majdani ásatást. Többet árulnak el a korról, mint a kort kifejezni veselkedő mai kerámiaművészetünk, amely vagy a természettől elszakadt ember nosztalgiájával etet bennünket: organikus formák, sár, föld, kőzetek, fatörzsek, levelek, bimbók, sejtek; vagy nosztalgiájával a Rend után: mértani alakzatok, forgástestek, a természet esetlegességeivel szemben az ember kopár rendje. De az aszfalt- és betonutópia egyre távolabbinak tűnik, a természethez meg nem lehet visszatérni. (Hol van?) A túliparosítás, az eltakaríthatatlan szenny, a megemészthetetlen hulladék rákként burjánzó városaiban, itt és most, aki nyitott szemmel jár, keramikus lehet, mielőtt keramikus lenne. Sőt, nem tud a „keramikusságtól" megmenekülni.

Az ütéstől-ejtéstől formálódó cserép egyszerre engesztelhetetlenül merev és kiszámíthatatlanul szeszélyes – nem arra van, hogy megfeleljen várakozásainknak –, csak hozzávetőlegesen hajlandó tükrözni gesztusainkat. Saját, kész stílussal rendelkezik, nem veszi át a miénket, hacsak olyan kis repeszekre nem törjük, hogy semmi se utaljon többé „előéletére". De rendszerint, akarva-akaratlan, hagyjuk szóhoz jutni, engedünk a kommersznek, flörtölünk a giccsel, leereszkedünk a durvakerámiához, feleselünk a népi fazekassággal. Miután a törés nyersanyagnak tekinti az eredeti művet, a tört kerámia értékét – ha van – nem az eredeti mű értéke határozza meg. Úgyis tönkrement. Egy törött giccs – operált beteg.

Az eredeti és a belőle tört mű kikerülhetetlen kettősségét nyers agyagból csak mesterségesen hozhatnánk létre. Ott mindig „tiszta lappal" kezdünk, egy új világot kell teremtenünk az alaktalan masszából, itt dialógust folytatunk a (meglévő) világgal.

A cseréptörés jóvátehetetlen. A nyers agyagot, amíg képlékeny, mindig módosíthatom, javítha-

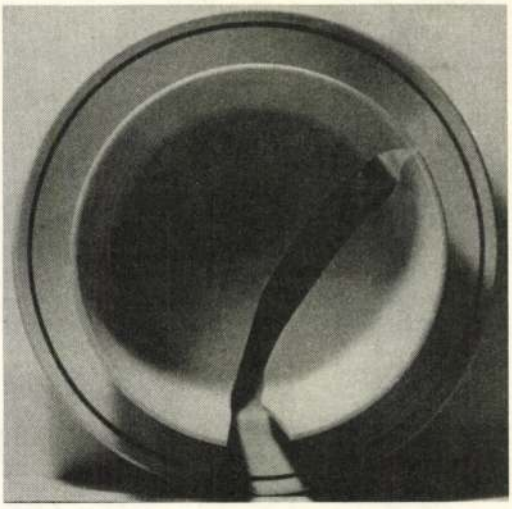

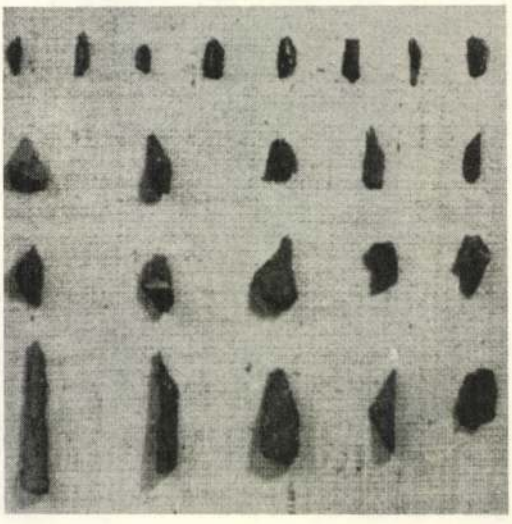

tom, helyesbíthetem. De a törés visszafordíthatatlan folyamat. Csak tovább mehetek, még apróbb szilánkokra törhetem (másképp törni, újra törni lehetetlen), mígnem pozdorjává nem zúzom. Akkor nincs tovább. Az évmilliók alatt porrá mállott kő, amely egy szempillantásnyira újra kővé égett a kerámiában, ismét porrá lesz.

Akár törünk, akár nem, tört kerámia mindig akad bőven (ahogy égetni, úgy törni is fölösleges), és mindegyike kiváló. Mert nincs konfliktus „van" és „lenni kellene" között. A törés amúgy se tesz mást, minthogy a formálás, szárítás, égetés folyamán keletkező feszültségek, észrevehetetlen hajszálrepedések vonalait láthatóvá bontja.

Ha tovább keresgélünk, most már nemcsak építkezésen és bontáson, hanem tégla- és porcelángyári sitthalmok, kerámiaműhelyek, fazekasudvarok limlomjai körül, találunk még egy torzszülöttet: a túlégetett kerámiát. A faragott kő-fa – a legyőzött természet; az összeolvadt téglacsomó – a legyőzött ember. A vetemedett vagy sérült nyersáru anyaga felhasználható újra, az alulégett vagy mázhibás áru újraégethető, de ez a kettő: a tört és a túlégetett cserép végleges, kijavíthatatlan *selejt*. A selejt művészete nem rombol, azt emeli fel, amit az ipari társadalom elhajított, félrelökött, eltussolt. Az alkotás pozitív és a rombolás negatív útja közt a zéró, a középút, a nulla út.

A provokatívan művészi alkotásként kiállított mindennapi tárgyat (például Duchamp *ready-made*-jeit) a kiemelés váltja tömegtermékből egyedivé. A selejt viszont balesetben tönkrement mindennapi tárgy, kóros és ésszerűtlen, magától egyedi, akár kiemeljük, akár nem. Csak példává válhat, nem sémává. A sikertelenség a sikere, mert ha sikerül, köznapi szériatárgy maradt volna. Amikor a munkás véletlenül átlépi az előírt tűréshatárokat, és már nem azonos terméket állít elő – lever a futószalagról egy csészét, elfelejti kikapcsolni az égetőkemencét –, akkor nem ismétli önmagát, se nem másol, termelés helyett akaratlanul elkezd teremteni. A baleset műalkotássá teszi (tönkre?) az árut.

„A képzőművészet a technikai reprodukálhatóság korában véget ért" – állapítja meg Walter Benjamin, holott a selejt művészetének éppen a technikai reprodukálhatóság biztosít eszményi táptalajt. A művész eddig csak azért ment a gyárba, hogy hasznosítsa a korszerű ipari technológia mesterfogásait, de talán az ipari technológia *melléfogásai* sem kevésbé tanulságosak számára. Akár a kivitelezésnél, itt is elválik a készítő és a művész. De fordított a helyzet. A kerámia elkészül, mielőtt a keramikus tudna róla. Nevezhetem „alkotás utáni művészetnek". Az ipar kára itt a művészet haszna (s éppen a kiváló sorozatgyártmány a művészet selejtje).

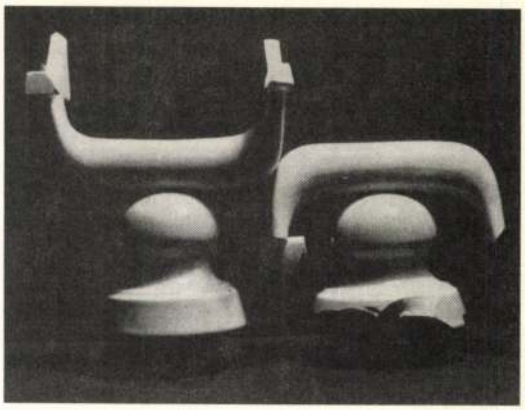

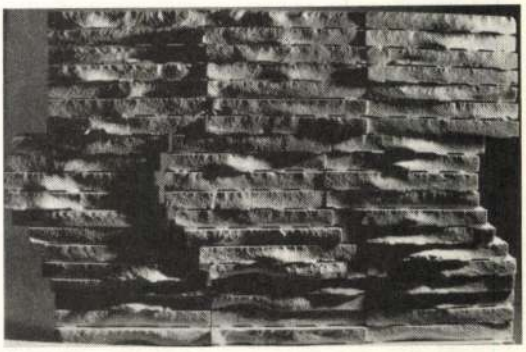

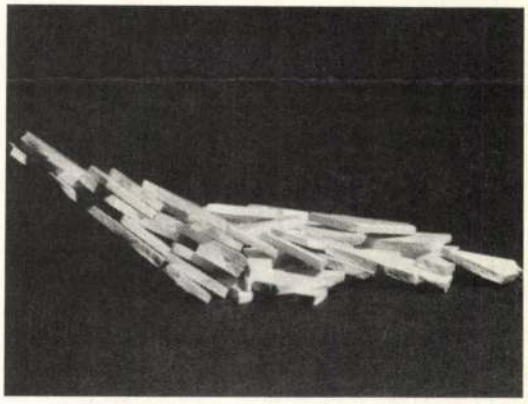

A selejt cáfolja azt, hogy új forma csak a tervező asztaláról kerülhet le. Az ipari formatervező csupán a *hivatalos* változások őre. Cáfolja azt, hogy csak jó kézműves lehet jó művész. (A kézműves örököse egyébként sem az ipar*művész*, hanem a szakmunkás, a mérnök, a tervező. Ahogy régen a fazekas, most ők gyártják a közösség ízlésének megfelelő használati tárgyakat.) A selejtnél nem fordulhat elő, hogy valaki tanultsággal, netán szakmai bravúrral palástolja a hamisítványt, az utánérzést, a gondolkodás sekélyességét. A selejten hiába kérjük számon a kitaláló önkifejezését, a megtaláló hozzáállását kell vizsgálnunk: aki feladja képzettségét, felszerelését, kilép a műhelyből, a műteremből; nem elszigetelten, „kísérleti körülmények" között dolgozik, hanem természetes, ipari környezetében észreveszi azt is, amiről a teljesítménytársadalom meg akar feledkezni; nem konstruál, hanem felfedez; nem keres érzéki örömöket a kifinomult, míves tárgyakban, hanem elfogadja a kivetettet is, méghozzá olyannak, amilyen; amikor minden áruvá vált, használhatatlan dolgokat guberál a szemétdombon; odafigyel egy-egy olyan eladhatatlan tárgy szavára, amely nemhogy ingyenes, hanem mindenki számára teher.

– Mi a legértékesebb dolog a világon? – kérdezi a Salinger által is idézett egyszeri szerzetes.

– Egy döglött macska – feleli a zen mester.

– Miért?

– Mert azt senki sem értékeli.

Nem a művészet teszi naggyá az embert, hanem az ember a művészetet. A műtárgy csak törmelék az útja mentén, amit túlhalad. A selejt emberi kéztől érintett, de eredeti mondanivalóját vesztett tárgy, nincsen régisége, patinája, más kort idéző atmoszférája – csak egy baleset megőrzése, ezért hiányzik belőle az emberi szemfényvesztés, a spekuláció is, nem tud csalni, hazudni. Nem áll más helyett, még ha az ember meghiúsult célja visszasejlik is láttán. A selejt hiábavaló erőfeszítésünk, eltékozolt energiánk, elfecsérelt időnk tárgyiasulása, és egy kézlegyintéssel elintézhetjük, mígnem – ahogy Dürrenmatt írja *A baleset*ben – „egy csavar esetleg meglazul, egy tekercs elromlik, egy billentyű meghibásodik, s itt a rövidzárlat, a téves kapcsolás, a világ vége. Így hát nincs többé Isten, aki fenyegethetne, nincs igazságszolgáltatás, nincs sors, mint az *Ötödik Szimfóniá*ban, csak közlekedési baleset, műszaki hiba előidézte gátszakadás, laboránsnők szórakozottsága folytán levegőbe repülő atombombagyár, tévesen beállított keltetőgép." A selejt *korunk metaforája*. A bármikor bekövetkezhető kisiklás modellje.

Terebess Gábor

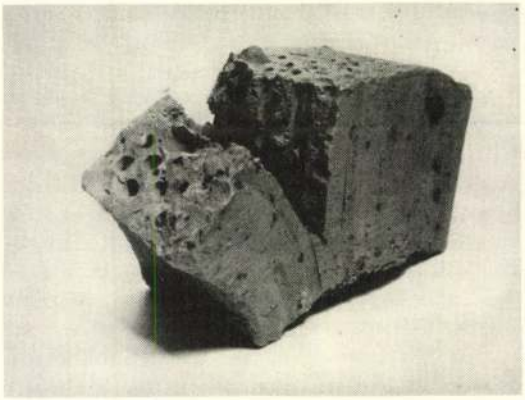

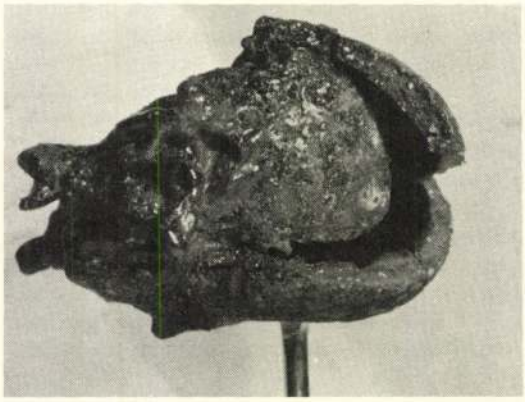

TEREBESSY László rajzai

Részt vett a Budapest Art Studio Alapítvány rendezésében szervezett húsvéti művészeti vásáron. a Gutenberg Művelődési Otthonban.

Uj Magyarordzág, 1992. ápr.18.

+ 1506

Az ehhez hasonló ötleteket *Beck* András fejlette
nagyobb szobrászati tapintattal használja fel műv

DÉSI HUBER ISTVÁN (1

Évek sora óta makacs tüdőbaj roncsolta alatt
kierejének, szívós akaratának, semmint szervezet
hogy a gyilkos kór egészen mostanig nem bírt vel
bénított munkerejét, de e kénytelen pihenésből
támadt. Valhányszor elhagyta a kórházat vagy a
sel s valahogy tisztultabban, elmélyültebben, ma
Alig van festőnk, aki olyan határozottan és egyen
Nem kápráztatott el váratlan, meteorszerű ragyog
helyben. Művészi magatartásában hasonlatos vol
Gyulához. Mindketten a szó nemes értelmében v
ten lassan értek, s mindkettőjük művészete életük
vé. Derkovits volt a zúgolódóbb, a lázadóbb, a tü
latosabb lánggal égett, s hamarabb is lobbant el.
tabb tüzű, meggondoltabb, de azért nem kevésbé
kovits munkásképeiben van egy hevesen izgató e
Huber hasontárgyú festményeiben inkább a mu
együttérzés domborodik ki. Mondhatnók úgy is,
egyetemesebb, bölcsebb, megbékéltebb.

Mint nemzedékének legtöbbje, eleinte ő is k
kérdéseinek tanulmányozásába mélyedt, s a kiél
ba szorított munkásalakjait, gyárépületeit és bér
a képekben is valami komor feszültség, amely az

TEREBESSY László

A Közlekedési Múzeum és az ART-MA Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt és barátait az

OBJEKTEK–MOBILOK c. kiállítás

ünnepélyes megnyitójára
1992. május 29. (péntek) délelőtt 11 órára

Kiállítás helye:

REPÜLŐ-MÚZEUM
(Petőfi Csarnok felső szint, Budapest, Városliget)

Kiállítást megnyitja:

Katona András
a Közlekedési Múzeum főigazgatója

Kiállítás megtekinthető:
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Kiállító művészek

Bakos Ildikó
Balas Eszter
Balogh László
Bodoczky István
Bráda Tibor
Bódó Károly
Csáji Attila
Dienes Attila
Fejér Sándor
Fekete László
Gaál Endre
Galántai György
Hans Kasper
Hévizi-Tóth
Józsa Bálint
Kalmár János
Kovács István
Krnács Mercedes
Kovács László
Lévai Jenő
Magén István
Marosi Ilona
Mihály Gábor
Pázmándi Antal
Pató Róza
Penkala Éva
Polgár Csaba
Schubert József
Szekely J. Jenő
Szatmári Béla
Terebessy László
Tuzson B. Péter
Tilless Béla
Urbanfi
Vinczellér Imre
Xia Zhen Gou

FORSCHPERSPEKTIVE 1987
LÁSZLÓ TEREBESSY
BILDHAUER
GEB. 1948 IZSÁK UNGARN
ADDRESS: H–1143 BUDAPEST
STEFÁNIA ÚT 49. Tel.: 2-52-1132

SONNENBOURG STEINBACH

Kedves Péter !

Valószínű a szakosztályok januári
összejövetele miatt a jelentke-
lést meghosszabbítjuk.

Február 15-éig

Bréh. Ferenczy

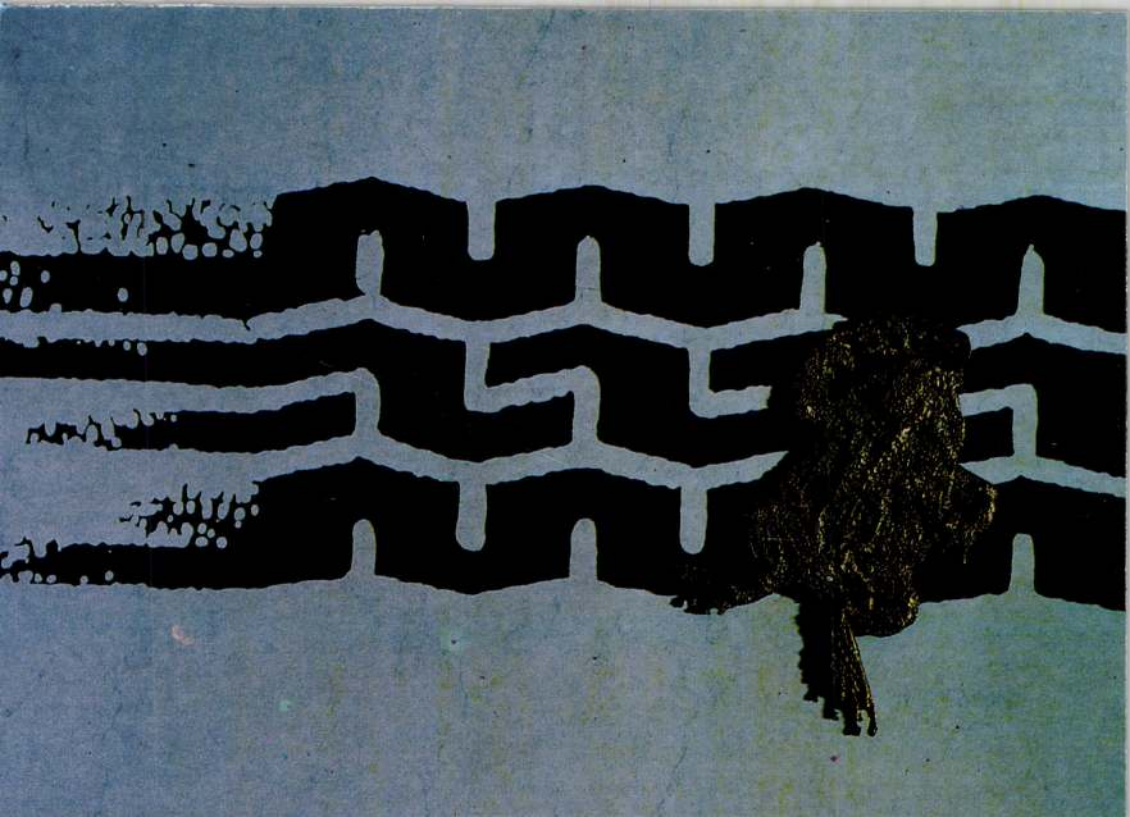

Terebessy László szobrászművész kiállítása

Derkovits terem

Budapest, Teréz krt.. 9.

Március 22-től a kozmikus akusztikus tárgyak heppeningje és vására.
A kiállítás folyamatosan épül, hivatalosan április 1-10-ig tart.
A műtárgykaptár-szendvicsasztalt nyitástól zárásig működtetik a KAT együttes tagjai, a művész közreműködésével minden délután 15-18 óráig.

A BUDAPEST ART STÚDIÓ ALAPÍTVÁNY

1989 decemberében alapított, művészeti oktató, alkotó, kulturális, turisztikai és kereskedelmi bázis céljára. Terebessy László szobrászművész – alapító – közérdekű lehetőséget látott a Barsa Pesthidegkút–Solymári bázisa a hajdani téglagyár új arculatának megteremtésére. Művészeken kívül alapítóként műtörténész, helytörténész és neves szakemberek működnek közre a megvalósításban. A régi Bécs–Budapest műútról leágazó, Hidegkút felé vezető út a főváros fejlődésének fontos, állandóan megújuló útvonala. A keleti oldal külön szépsége az egykor bővízű Rózsika forrás felé induló, a patak mellett haladó sétaút. A patak felett emelkedő akác, tölgy és fenyőerdő varázsát nem vesztette el, annak ellenére sem, hogy téglagyárat telepítettek a közepébe. Az alapítók, a rekultivációval, esetleg revitalizációval a környék hajdani, teljes pompáját szeretnék visszaállítani. A most még csak vitorlázó és sárkányrepülésre, sportcélokra használt hidegkúti repülőtérnek a jövőben fokozott jelentősége lesz. Mindezek a várható fejlődési kilátások ráirányíthatják a figyelmet a környék mind jobb kihasználására és a természet védelmének megerősítésére. Ebben vállal mind nagyobb szerepet a BARSA.

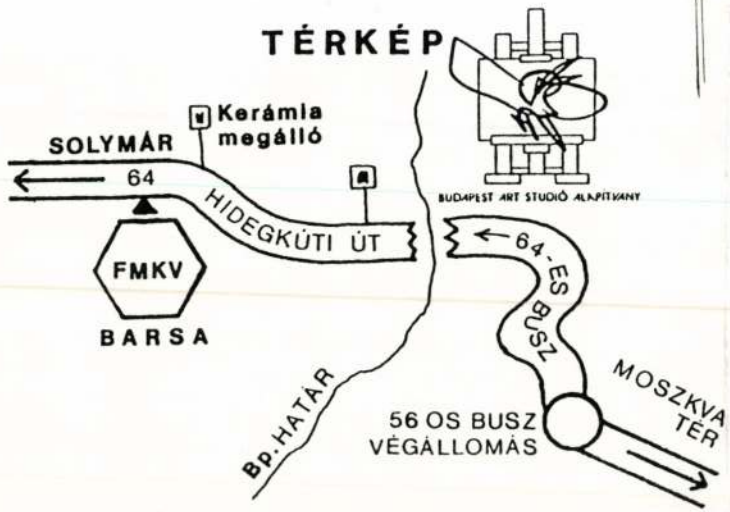

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

TEREBESSY LÁSZLÓ

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ALKOTÁSAIBÓL RENDEZETT
KIÁLLÍTÁS
MEGTEKINTÉSÉRE

1993. ÁPRILIS 1-10-IG

DERKOVITS GALÉRIA
TERÉZ KÖRÚT 9.

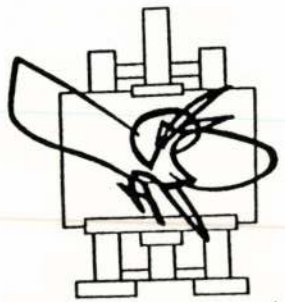

BUDAPEST ART STUDIÓ ALAPÍTVÁNY

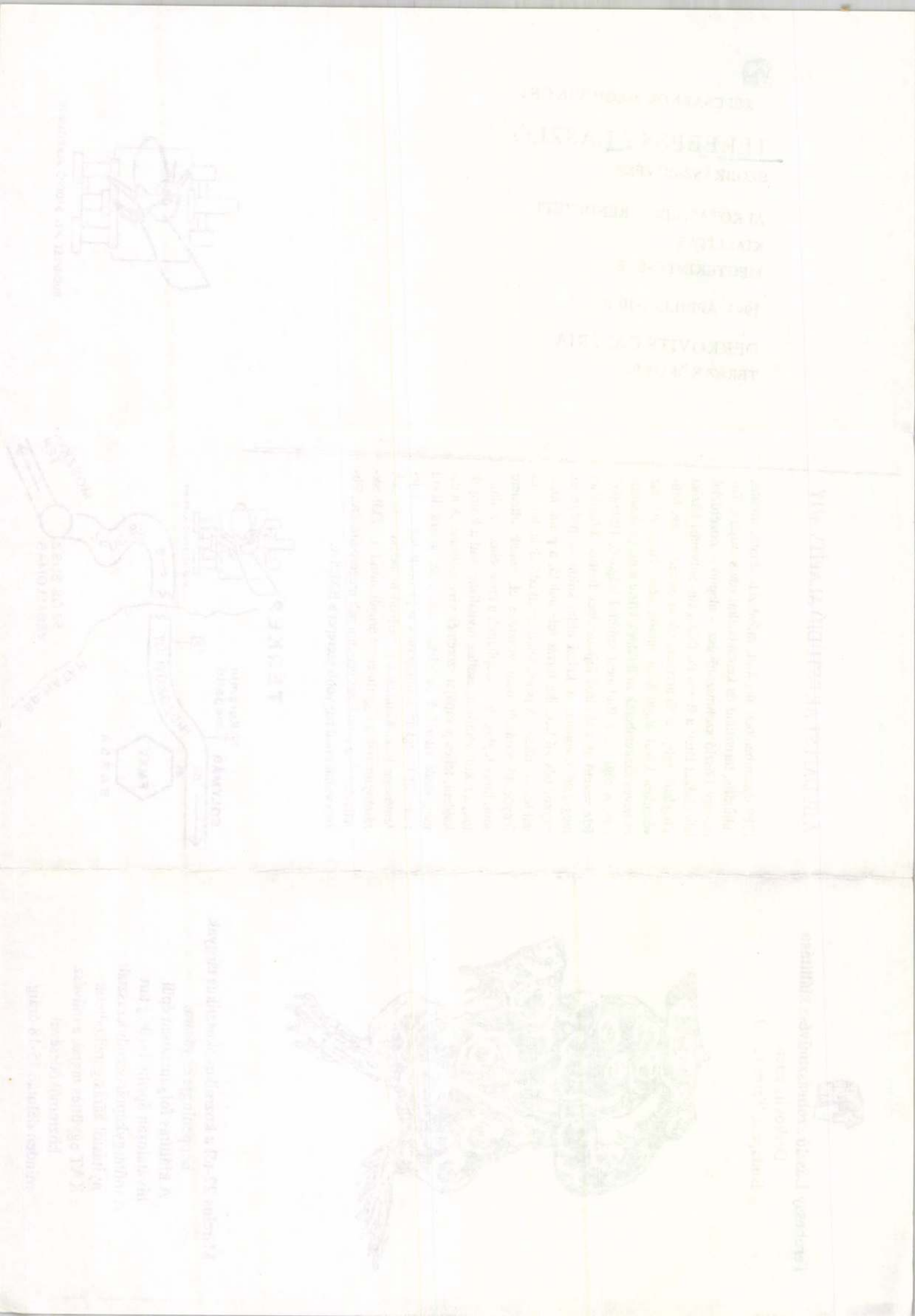

The Vasarely Museum
Budapest Art Studio Fondation (BARSA)
City Hall of Óbuda-Békásmegyer

Invitation

You are cordinally invited to the opening night of the recent work by

Terebessy L. Föld

„Stonehats with visible objekts" at the Vasarely Museum
(1033 Bp., Szentlélek tér 6.) at 5 p. m. on Thursday 10th December 1998.

Mrs. Judit Kemenczky poet, painter, translator will open the exhibition.
Patron: **Mr. István Tarlós,** Mayor of Óbuda-Békásmegyer
Map-Guard **Árpád Perlaky**
Happening: **Lajos Kathy Horváth,** Yehudi Menuhin award-winning violinist improvises on „Stonehats"

The exhibition is open between 10th December 1998 and 10th January 1999 and can be visited daily from 10 a. m. till 5 p. m. excepting Mondays

Studio BARSA, 1033 Budapest, Hajógyár u. 2.
Tel.: 388-7375, fax: 250-0650

Vasarely Múzeum
Budapest Art Studio Alapítvány (BARSA)
Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata

Meghívó

Terebessy L. Föld „Kősapkák látható díszekkel"
című kiállításának megnyitójára,
az óbudai Vasarely Múzeumba
(1033 Budapest, Szentlélek tér 6.),
1998 december 10-én délután 17 órára.

A kiállítást **Kemenczky Judit** költő, festő, műfordító nyitja meg.
Védnök: **Tarlós István,** Óbuda-Békásmegyer polgármestere
Térképkalauz: **Perlaky Árpád**
Esemény: **Kathy Horváth Lajos,** Yehudi Menuhin díjas hegedűművész improvizációja kősapkákra.

A kiállítás megtekinthető 1998 december 10-től 1999 január 10-ig, naponta 10–17 óráig.

Műterem:
BARSA, 1033 Budapest, Hajógyár u. 2. Tel.: 388-7375, fax: 250-0650

TEREBESSY L. FÖLD

TÁMOGATÓK:

Tipo Express
Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata
Gallup Intézet
X-Byte
Metal Art Rt.
Furtinox
Magyar Külkereskedelmi Bank Rt.
Nautik Boat
Hazay Interservice
Neoart
Huszár Tamás önkormányzati képviselő
Gépmester Bt.
Fox Autorent Kft.
Der Neue Pester Lloyd
Hajó Magazin
Typotop Bt.
Korrekt Bau Kft.

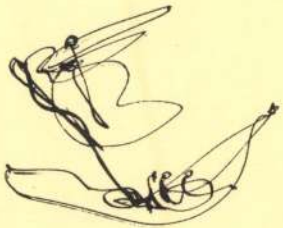

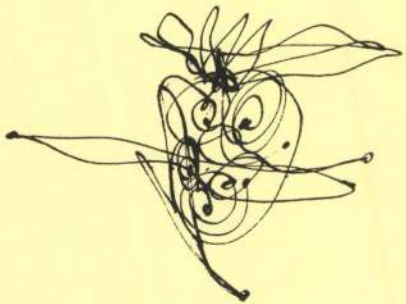

Terébi Panni

1888-ban képített hímzésen, a kendő egyik sarkába sajót alakjót hímezte.

Fél Edit - Hofer Tamás: Husaren, Hirten, Heilige, Budapest, 1966.

Terébi Panni

Saját ábrázolását varrta ki kendő sarkába 1888.
/Jgykendő himzés/ 6. ábra

Fél Edit - Hofer Tamás: Parasztok Pásztorok, betyárok
1966. Bp. 31.l.

MDK.

Tereczky Gusztáv

Kiállitási hiradás

Vasas 1965 ápr.lap -

Tereh Géza

Erdős J. Pál festőművészt 13 éves korában vették fel a nagybányai festőiskolába, ahol Tereh Géza tanár, aki a kissé rátarti művészgyereket intette a fegyelem higgadtabb önludatára.

Kereskényi Sándor: A művészet emberi üzenete.
Utunk. 1984. 11.30., 7-old.

Terel József, ipari formatervező

-Terel József ipari formatervező a dunaujvárosi Béke vár rész számára tervezte, Piramis elnevezésü variálható szin famászóka családját. Nem valósult meg éppugy, mint a Krist nevü szines játszótérre készült terv, itt a medencébe hel szép formáju elemeken a vizben lubickoló gyerekek mozgat golyókkal szabályozhatták volna. Fehérre élénk narancs sá festett betonból, fehér kapaszkodó rudakkal, készülhetne a vidám hangulatu mászóka rendszer, amelyet Nádas Lászlóval közösen terveztek.

./.

Izlések és pofonok.

1984. VII. 19. Televízió 18.35 /Sz. Lné./.

os-
es
kly
yezett
ható
rgára,
z a

M.D.K.

Terényi Ponicsán Ádám rajztanár festőművész

Kiállitás müveiből a Szegedi Móra Ferenc Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1965. dec. 14. 4.1.

M.D.K.

Terényi Ponicsán Ádám rajztanár festőművész

Kiállítás műveiből a Szegedi Móra Ferenc Muzeumban

Napló

14. 4.1.

Terényi Ponicsán Ádám festő M.D.K.

Kiállitása Szegeden a Mórq Ferenc Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1965. dec. 11. 7.1.

M.D.X.

Terényi Ionicsán Ádám festő

Kiállítása megnyílik a Mérő Ferenc Múzeumban

Nápló

. . 11. 7.I.

Terebes vára

Zemplén vármegye felszabadult

Dienes Adorján

Regélő romok.

Rozsnyó, 1940.

iii. l.

ZACHER IGNÁC
TEXTILÁRU NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST,
V., GRÓF TISZA ISTVÁN-U. 26.
Telefon: 180—744.

T.

Dr. Szentiványi Gyula cégnek

H.

Lágymányos u 16.

Terenyi rk. plébánia

templom

(Nográd vm)

Gótikus eredetű, 1909-

ben teljesen megújítva.

Lásd

Chobotvác 177. l.

Páloskolostor nyomai.

bb. 13. rajztanár -festőművész k

vid /sk /k zs 1021

19

a szegedi móra ferenc muzeu
ünnepélyesen megnyitották terény
tanár -festőművész képkiállitásá
az első önálló tárlatán mintegy
fikája szerepel ./ mti /

-.-

16.28/k

16.58/

Terényi Pomiván Ádám

kiállítása szegeden

965. december 12.

m kupolacsarnokában vasárnap
1 ponicsán ádám szegedi rajz-
t . a fiatal festőművésznek ezen
félszáz olajfestménye , gra-

mdk.

Terényi Ponicsán Ádám

„Parasztfej" (Terracotta)

(reprodukció)

(l-) Látogatás szegedi műtermekben

Tiszatáj 1962, 6. sz 4. l

Terényi Ponicsán Ádám

TERÉNYI PONICSÁN ÁDÁM:
PARASZTFEJ (TERRAKOTTA)

Tisztelő

1962 jun.

M.D.K.

Térey Gábor dr.

A Szépmüvészeti Muzeum volt igazgatója "az ország egyik legkiválóbb müvészettörténésze...Angliába költözik"-irja a cikk, ahol Bogdán Jakab magyar festő életrajzát irja meg és Párisban kiadják Jan Sieberecht amsterdami festőről szóló könyvét.

Dr. Térey Gábor fényképét közli a lap.

Térey Gábor - kivándorol, mert "nincs mód arra, hogy itthon dolgozni lehessen" c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1926. juni 21-27. XVI. évf. 25. sz. 31. lap.

MDK

Térey Gábor

Választmányi ülés 1907. ... Műcsarnok, 1907, dec. 15. 3.sz. 13-14. l.

Teresztenye

l.

Csikvári Abaúj

210. l.

ELŐSZÓ.

E könyv szerzője hangyaszorgalommal és bámulatos kitartással mintegy topografikus leltárát adja *Budapest szobrainak* és egyéb emlékeinek. Ezzel nagy szolgálatot tett egyrészt műemléki szempontból, másrészt a tárgy iránt érdeklődőknek olyan vezetőt adott, amelyre nyugodtan rábízhatják magukat.

Előnyös a könyvben az anyagnak hely szerinti csoportosítása, mert így könnyebben fellelhetők azok az emlékek, amelyek iránt különösebben érdeklődünk. Fokozza a vezető értékét, hogy nemcsak a különálló emlékszobrokat, hanem az épületeken elhelyezett díszítő szobrokat is felsorolja és így igen sok adatot ment meg a feledéstől. A szerző maga is, helyesen, adatgyűjteménynek nevezi könyvét. Jól mondja, hogy: „műbarátoknak, művészeknek, tanulóknak és tanároknak, székesfővárosunk rajongóinak és idegenvezetőinek egyaránt hasznára lesz e könyvecske."

Ez a munka tehát hiányt pótló lesz irodalmunkban.

Csányi Károly
műegyetemi tanár

Terényi Ponicsán Ádám

TERÉNYI PONICSÁN ÁDÁM
MUNKA KÖZBEN
A „HUNYADI JÁNOS" CÍMŰ
RÉZDOMBORÍTÁSON DOLGOZIK

Tirjatáj
1962 jun

21-én »era tale l'oppressione dell'inimico
hogy egy asszony lár
elég volt ahhoz, hog
rohamot intéztek a n
által már erősen meg
ellenség hiába igyek
visszanyerni.

24-én[52]) a töröl
»haveva la guardia il
visszaverte a rohamo
ahonnan tetemét a sp
a legközelebbi roham
vezető hidat építtetet
s hogy megakadályoz
lést, a Dunát egy ügy
(Tüzes Gábor láncos g
dell'Isola di Santa M

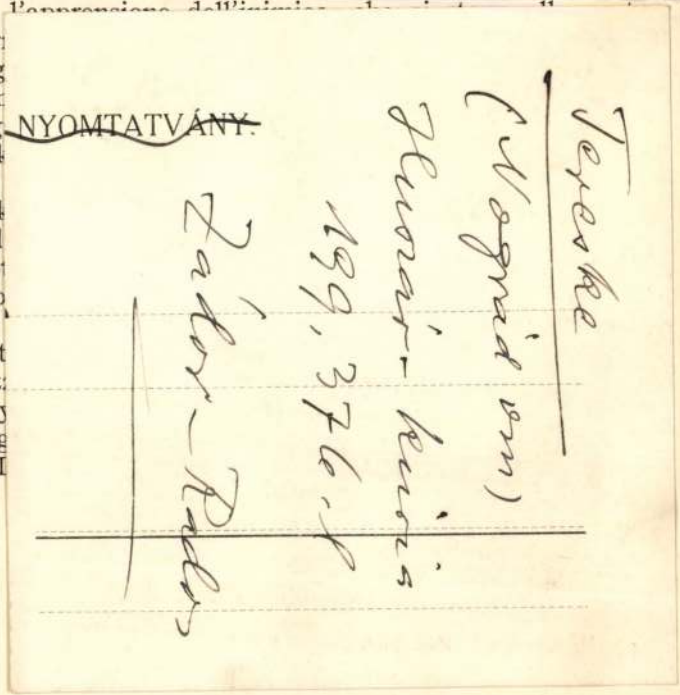

jelent meg a bajor tábor fölötti magaslatokon, de a magyarokkal vívott kisebb csetepaté után ismét visszahúzódtak. A foglyok azt mondták, hogy további 2000 török áll Székesfehérvár alatt, a nagyvezír serege zömének beérkeztét várva. 10-én megint ugyanazon helyen tűntek föl a törökök, ezúttal az önkéntesek mentek ellenük, s bár jóideig tartott a harc, csak egy halottat s néhány sebesültet vesztettünk. E napnak érdekes epizódja volt, hogy »4 ben montati Ussari s'avanzarono verso i Turchi, che a cavallo dimoravano fuori della Porta di Albareale, avvicinandosi tanto, che si poterono non solo parlare, ma darsi la mano, il che osservando i moschettieri spararno tanto, che uno solo hebbe gratie d'entrare in Buda, uno restò morto, e gli altri due furon fatti prigione e tormentosamente esaminati, ma non altro hanno detto che di haver da'Turchi richiesto se il Bassà voleva dar Buda, e come stavano a monizione e cose simili.«[49])

Augusztus 11-én a kémek még azt jelentik, hogy a 40.000 törökből és 20.000 tatárból álló felmentő sereg a fehérvári úton halad, 12-én már a bajor szakasszal szemközt (Tétény és Promontor között) foglal állást a

TERESKE (Vrógrád)

Eserhát

HUSZÁR-KASTÉLY, épült 1840-ben.

Tereske

Terecskei r.k. templom

(Nógrád vm.)

A régi apátsági templom két tornyos, kupolás bazilika volt, melyet az 1717. de még inkább az 1847 és 1896. évi javítás eredeti alakjából kivetkőztetett. Restaurálása 1914-ben folyamatban volt.

Chobotocc 163. l.

Szmrecsányi Emil 1899. Jézus Szive tiszteletére kápolnát, Plech-Mária kálváriát építtetett.

u. o. 164. l.

Mücsarnok 1898, 1899.

Tereskei templom

bencésapátsági

pastoforiuma alighanem Trani Jákab mű-helyének munkája -

Nevtára, A váci egyházmegye történeti

—. Vác, 1917 II. 517. l.

ESKE

RÁDY Ferenc

A tereskei templom középkori falképeinek feltárása és konzerválása

Műemlékvédelem
4(1977)

Sok középkori falkép rejtőzik Magyarországon még ma is meszelés vagy vakolatréteg alatt. Feljegyzések sem szólnak egykori létezésükről. A tatárbetörés a XIII. században, majd a török invázió a XVI-XVII. században nemcsak az építészeti, hanem ezzel együtt a veszendő írásos anyagot is pusztította.

Tereskén tíz éves folyamatos részletkutatások tárták fel azokat a falkép-helyreállítás számára fontos adatokat, amelyek nélkül tudományos igényű, történelmileg is tisztázott helyreállítás nem végezhető el.

A művészettörténeti szakkutatást dr. Entz Géza és akkori helyettese, Hokkyné Sallay Marianne művészettörténész irányította a falképhelyreállítás előkészítése során. A régészeti kutatást Kozák Károly régész, az építészettörténeti kutatást Dümmerling Ödön építész, és a helyreállítást tervező vezető Sedlmayr Jánosné végezték, s a nem nélkülözhető egyháztörténeti adatokat Pálos Frigyes esperes-plébános szolgáltatta.

Kutatásaink eredményeként ma már ismert, hogy Tereskén, a kis Nógrád megyei faluban, már a XI. században bencés apátsági templom állott, az első magyarországi apátsági templomok egyike. Eredetileg egyeneszáródású szentéllyel épült a szerzetesi közösség használatára, majd hamarosan plébánia-templommá vált.

Ebben az időben díszítették falait falképekkel. A fejlődő, növekvő település nagyobb plébániatemplomot igényelt, ezért a gótikus időkben hajóját hosszabbították, sőt szentélyét is megszélesítették, hatalmas ablakokat törtek az addigi kis lőrésszerű ablakok helyébe. Ezt a késői korszakot falképek csak töredékeiben dokumentálják. A török időket már romként vészelte át a templom. A XVIII. században, bélésfalra támaszkodó belső boltozatot építve, felujították.

Ezek az építési periódusok határozták meg az egyes falképrétegek keletkezését, változásait, meszeléssel, vakolással, eléfalazással történő megszüntetését.

A kutatások során előkerült falképtöredékek állagmegóvása, konzerválása 1969-ben kezdődött. Apró töredékek tisztítását kellett megoldani az ezzel együttjáró előzetes rögzítés egyidejű biztosítása mellett.

A szentélyben ekkor már nem állt a barokk boltozat, az oldalfal előtti szakaszainak elbontásával hozzáférhetővé váltak a középkori falképtöredékek. A templom a barokk korban igényes festést nem kapott. A szentély déli oldalán évszámokkal és nevekkel teleírt vakolatréteget találtunk, azt kellett konzerválnunk. A keleti oldalon az átépítések során sértetlenül megmaradt csúcsíves ablak bélletében, a hozzá csatlakozó

oldalfalszakaszra kiforduló figurális falképréteget tártunk fel. Az északi oldalon két figurális töredék jelzett egy korábbi periódust. A keleti ablak bélletében Szt. Orsolya és Szt. Borbála figurájának feltárása mechanikus úton ment végbe. A festékréteg viszonylag ép, sértetlen volt. Magasfoku szakmai tudással készültek, mészdus, jó összetételű vakolatfelületre a majdnem pasztózus festékkel festett freskó-secco képek.

Az északi szentélyfal egyik, a padlószint felett 5 m magasságban húzódó töredéke, amely közvetlenül a diadalivtől indult ki, igen kényes konzervátori problémát jelentett. Vakolatrétege vékony, töredezett, nagyobb foltokban hiányos volt, s a nedvesség hatására erőteljesen deformálódott. Rögzítése oly módon történt, hogy első lépésben a vakolatréteg kohézióját állítottuk helyre. A töredéket a hiányok határvonalán közvetlenül az első beavatkozás idején nem lehetett körülszegni. A habarcsanyag nedvesítő hatását nem tűrte az elporlódott állagú réteg. Ideiglenes rögzítés, leragasztás nem jöhetett szóba. Az erősen sérült felület különleges eljárást követelt. A törésvonalak élfelületét felhasználva nagy beszívódó képességü oldószerben oldott 2%-os Paraloid B. 72 gyantával injektálva itattam a vakolatot. A megválasztott oldószer gyorsan párolgó anyag, vegytiszta aceton volt. Ezt a műveletet mindaddig kellett folytatnom, amíg a vakolatréteg belső összetartó ereje az eredetinél nagyobb mértékűvé vált. Üreges szerkezetü lévén, a nagy szilárdságú akrilgyanta felhalmozódott benne. Ezután már megfelelő módon el lehetett végezni a töredék szélezést, majd a vakolat hiányainak pótlását.

Ekkor sikerült a diadalív alá huzódó és ott folytatódó falképrészek feltárása. A kutatások már korábban tisztázták, hogy ez a falazat egy korábbi kisebb templom hajófala volt.

A templomhajóban elbontották a déli oldalfal előtt álló köpenyfalat, itt azonban igen kevés festett vakolatnyom mutatkozott. Emiatt az északi köpenyfal elbontása kérdésessé, sőt vitatottá vált. Egyesek a barokk építészeti periódus tanuságaként akarták megtartani. Eltávolítását alapjában semmi sem indokolta. Statikai okokból azonban mégis be kellett következnie a fal lebontásának.

A fal eltávolítása ugyancsak statikai meggondolásból a szokásostól eltérő módon, faldöntéssel került megoldásra. Ez a beavatkozás az építményben nem tett kárt, a földmozgásoknak jól ellenálló román építészeti szerkezet könnyen kiállta a rázkódtatást. Nem esett kár az áttört gótikus falazatban sem.

Az északi oldalon a bélésfalat 4 m tengelymagasságu fülkék tagolták. A fal eltávolítása után a fülkék fölötti részen hosszú falképszalag rajzolódott ki apró nyílásokon keresztül. Az egész felületre még az eltávolított fal vakolatcsomói tapadtak, ezek kirajzolták a tégla és kőfugák rajzát. A legfelső felület meszelt volt. A soron következő falkutatás egy teljesnek mondható, s a mai Magyarország területén ritka Szt. László legendaciklust hozott felszinre. A falképet faragott kockakőfalazatra húzott festetlen vakolatrétegre festették. Ez a vakolatréteg gyengén kötődött a kőfalazathoz: a rossz kötés oka az volt, hogy a kövek közül kinyomódott habarcs többletét ecsettel szétkenték a felületen. Igy igen egyenlőtlen vastagságu, lazán tapadó réteg keletkezett, díszítése a fugákat pontosan követő bekarcolásból adódott. Ez a mészben gazdag habarcs-

anyag vöröses kőzuzalékból, oltott és oltatlan mész keverékéből készült. Erre a rétegre került a Szt. László falképciklus korábbi időben festett főszakasza, amely kunok üldözésének jelenetével kezdődik. Ez a festett vakolatréteg volt az előbb említett töredéknek a folytatása, folytatását a diadalív oldalfalhoz támaszkodó szakasza alól is sikerült kibontani. A falazatot a feltárás és bemutatás érdekében 40 cm szélességben és 150 cm magasságban áttörtük.

A ciklus kezdőképei a templom átépítése után készültek a cserhalmi ütközet jelenetének ujrafogalmazásával. A falazat-meghosszabbítás jól leolvasható a belső oldalon is bemutatott nyers falszöveten. Homloknézetben a kváderkövek méret- és léptékváltása jelzi a két különböző kori falszövet találkozási vonalát. A korábbi időből származó fal egységesen kisebb méretű kváderekből épült, a későbbi falazásnál viszont nagyobb méretű falazóköveket alkalmaztak. A kváderkövek méretváltásán tul a két falszakasz alapvonala a találkozásban megtörik, s a különben egyenes falsíkok találkozásánál a falkép síkja is megtörik. A későbbi festett réteg 5-6 mm vékonyságú vakolaton helyezkedik el. Itt tehát a Szt. Borbála és Szt. Orsolya képek technikája és minősége tér vissza. Állaga viszonylag kedvező. Ez annak következménye, hogy a réteg közvetlenül a falazatra került.

A tereskei kváderkőfalazat durvább felületmegmunkálása különböző vastagságu vakolatréteg felhordását tette szükségessé. A vakolatvastagsággal járó anomáliák különösen megnehezítették munkánkat. A feltárás előtt a falképet vékony meszelésréteg, fölötte viszonylag kemény meszelt felületű vakolatréteg borította, az utóbbin nagy vakolatcsomókkal és vakolatcsíkokkal. A falképhez tapadó XVII. századi vakolatpáncél segítette a vékony és gyenge belső összetartó erővel rendelkező réteg fennmaradását. A többszörös réteg együtt elvált a falazattól. A megtartandó eredeti falképréteget egyenlőre nem lehetett a falazathoz rögzíteni, egyrészt mert nem volt folyamatos, másrészt mert a falazat és a vakolatréteg között gyökérszőrök és növényi gyökerek húzódtak. A növényi anyagok akkor kerültek ide, amikor a templom évtizedeken át romokban állt. A gyökérszőrzetet csak részben távolíthattuk el, mert folyamatosan ellenőriznünk kellett, hogy eltávolításukkor nem sérül-e meg a középkori vakolatréteg is. Ezért teljes eltávolítását egy későbbi, ellenőrizhető időszakra halasztottuk. A két felső habarcsréteget igen apró darabokban lehetett eltávolítani. Egy-egy négyzetdeciméteres falkép lemeszelt felülettel bontakozott ki a habarcsrétegek eltávolítása után. Ezt a meszelésréteget is le kellett fejteni a képrétegről. A korábbiakban ismertetett vakolatkohéziós kondicionáló műveletet csak ezután lehetett elvégezni. A rögzitőszer ekkor a Paraloid B. 72 gyanta 5%-os acetonos oldata volt. A rögzitőszert a vakolatkéreg élén fecskendezéssel juttattuk az anyagba. Nagyobb szakaszok ilyen módon történt feltárása és rögzítése (önmagában történő rögzitése) után kezdett kibontakozni a falkép. A falazathoz rögzítés előtt a festett vakolatréteg belső szilárdságát kellett növelnünk. 20-30 cm hosszu speciális hajlított fecskendőtűvel egyenletesen permeteztük a vakolatréteg hátoldalát. Megelőzően a kép felületét kellett letisztítanunk, nem kockáztathattuk, hogy a paszteles festékréteg és a porhanyós vakolatréteg által átengedett kötőanyag szennyeződést kössön a felszínre.

A kép amugy is erősen roncsolt és kopott volt. A falazat nedvessége lehetővé tette, hogy a felpuhult gyenge mészréteget a képfelületről skarifikátorral (szemészeti mütőkéssel) egészen apró, négyzetmilliméteres darabokban lefejtsük. A köpenyfal eltávolítását folyamatosan, megszakítás nélkül végeztük. A mélyrétegü konzerválás, a képvakolatréteg falazathoz rögzítése érdekében eltávolítottuk a növényi szálakat, gyökérszőröket. Ekkor lehetségessé vált, hogy a lebegő képszéleket a falazathoz rögzítsük.

Az un. szélezéses eljárást kőporadalék anyagu Plextol B. 500 vizes diszperziójával rögzített habarccsal végeztük. Az injektálással történt feltöltés anyaga is Plextol B. 500 gyári elnevezésü poliakrilát volt. A feltárás kezdetekor az említett rögzités elvégzése előtt a vakolatanyag már olyan gyenge volt, hogy a vakolatba szivódott víz súlyát nem tudta megtartani. Ebben az injektálási fázisban már nagyobb támaszok kialakítása nélkül is végrehajthattuk a feltöltés műveletét. E művelet során a vakolatréteg térbeli helyzete nem volt megváltoztatható, a síkba hozás nem mehetett végbe.

A helyreállítás három évig tartott, az első évben a feltárás és állagmegóvás készült el, a másodikban a teljes rögzítés, a vakolatréteg hiányainak pótlása és a felületkonzerválás szakaszosan változó munkája, befejezésül a harmadik évben került sorra az esztétikai helyreállitás. A templom építészeti helyreállitása a környezet klímáját biztosította. A három év alatt végzett mérések és megfigyelések igen kedvező paramétereket mutattak. A külső páratartalomtól függetlenül (éves viszonylatban) 65 és 76% között ingadozik a belső páratartalom, igen lassú átmenettel és igen szilárdan tartva az átmeneti értékeket (sokszor heteken keresztül is a belső hőmérséklet nem esett 9,5°C alá).

RÁDY, Ferenc

A tereskei templom középkori falképeinek feltárása és restaurálása

Tereskén a XI. században épült apátsági templom, amelyet többször átépítettek. A falképek a XVIII. századi barokk bélésfal alól kerültek napvilágra. Nagy részük hiányos volt és a nedvesség hatására deformálódott. Az elvált réteg kohézióját Paraloid B. 72. gyanta injektálásával állítottuk helyre. Utána végeztük el a töredékek szélezését és a vakolathiányok pótlását.

A templomhajó Szent-László-legenda - ciklusát kváderkőfalazatra huzott festetlen vakolatra festették, amely gyengén kötődött az alapfalazaton. A változó vastagságú habarcs vöröses kőzuzalékból, oltatlan mész hozzáadásával készült.

A vakolatréteg változó vastagsága igen megnehezítette a restaurálás munkálatait. A rögzítés itt is Paraloid B. 72. gyanta 5 százalékos acetonos oldatának befecskendezésével történt.

A helyreállítás a nehézségek miatt 3 évig tartott (1/ feltárás és állagmegóvás, 2/ teljes rögzítés, vakolathiányok pótlása, 3/ esztétikai hiányok pótlása).

(Lásd V-VI. tábla.)

Terényi Ponicsán Ádám

Fest, mintáz és domborít Terényi Ponicsán Adám s művészi munkásságának ez a sokrétűsége ugyanilyen változatosan nyilatkozik meg a különböző anyagban. Parasztfej című terrakottája, s vitézei élén Hunyadi János című rézdomborítása egyazon belső emberábrázolás igényével készült, s a kétféle anyagban kifejezett szemlélet ezért is hat a valóság erejével. Benne van ezekben az az erő is, amely természetesen és közvetlenül nyilvánul meg, szemben a szobrászi munka után a különféle iparokat, kezeket és munkát megjárt öntött szobrokkal, amelyek már csak közvetve tükrözik alkotójuk keze nyomát.

Ilyen markáns Ponicsán ecsetkezelése is. Példa rá Húszéves című nagyméretű olajképe, amely egy fiatalembert úgy ábrázol, hogy a kontúrokat nehéz összetéveszteni mással, mint amit a képet szemlélő az első benyomáskor összegez magában. Gondolhatjuk, hogy ez a fiatalember szerelmes, vagy valakire várakozó, avagy cinikusan semmittevő, aki ürességétől megcsömörlött önmagától. Lehet, hogy ez a sokféle gondolatébresztés előnyére van a képnek, ami-

Tiszatáj.

1962 jún

Tereske.

Huszár-kúria

TERESKE (Nógrád megye)
több úrilaka közt az 1848-ban épült Huszár-kúria a legjelentősebb (199. ábra).
Profilképzésében és részleteiben annyira hasonlít a közeli alsópetényi Andreánszky és a vanyarci Beniczky kúriához, hogy talán nem járunk messze a valótól, ha megalkotójukban ugyanazt a finom ízlésű, tiszta munkájú építőmestert véljük látni. Tereskén a lakó kúriától négy-négy oszloppal tartott átfedő tető közvetít a két melléképülethez, úgy hogy az egész egy háromegységű jól kiegyensúlyozott, architektonikus egészet alkot.

Kúria

Rados Jenő dr.-
Magyar kastélyok
231. l.

199. — TERESKE: Kúria
Herrenhaus — Résidence seigneuriale — Manorhouse

205. l.

199. — TERESKE: Kúria
Herrenhaus — Résidence seigneuriale — Manorhouse

Tereskei Huszár-

kastély

l.

Bar Bpestbalp

98. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Tereskei bencés

apátság és temploma

XIII. század

A mohácsi vész

után elpusztult.

Bar Bpestbalp

98. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

ült üveg, empire stilusu triposz-állványon. XIX. sz.

öszörült jelenettel: gyászoló honvédok. Magyar, XIX.

alapon relief arany diszitéssel. A korsón ezüst fedő

z. e. f.

Cseh, XIX. sz. e. f.

hyalit-üveg. XIX. sz. e. f.

sz. e. f.

lt diszitéssel. Cseh, XIX. sz. e. f.

u, vöröses hyalit-üveg. XIX. sz. e. f.

ös hyalit-üveg. XIX. sz. e. f.

z. e. f.

újzu hyalit-üveg. Cseh, XIX. sz. e. f.

ös hyalit-üveg. XIX. sz.

alit-üveg. XIX. sz. e. f.

. e. f.

967. CUKORTARTÓ, ezüst, kis ládaal

968. CUKORSZÓRÓ, ezüst, barok tago

969. TALPAS POHÁR, ezüst. 1860 k.

970. GYERTYATARTÓ, ezüst, baluszt

971. ÖRÖKLÁMPA, ezüst, három lánc

972. SERLEG FEDŐVEL ÉS TALAPZ

973. KÉTKAROS GYERTYATARTÓ,
század eleje.

974. OVÁLIS KOSÁR, áttört le

975. OVÁLIS KOSÁR, préselt á

976. TINTATARTÓ TÁLCÁVAL ÉS C

977. NÉGY SÓTARTÓ, ezüst. XIX. sz

978. SÓTARTÓ, ezüst, félgömbös, háro

979. DISZTÁL, trébelt ezüst, közepén

980. SERLEG, aranyozott ezüst, váza
Augsburg, XVII. sz.

981. FÖDELES BILLIKOM, aranyozot
jelenet. Német, XVII. sz.

982. KIS KANNA, ezüst. Buda, 1847.

Tereskei kuria

l.

Bar Apesebalp

30 f

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Pellegrino di Torma

intarsiator XV. z

Scolari Filippo vedelme alatt Florenc ből jott hozzánk. Vagyonk szerzett nincsivel.

Pulszky Ferenc Adalékok a magyarországi műtörténelemhez. Budapesti Szemle 1874 évf. IV k 230. l.

28021 KÖZSÉGI NYOMDA, BUDAPEST

Termatsits, Jessy

kroat. Malerin, geb. 1889 in Zagreb, war eine Schülerin Emma Degens in Fiume und unternahm wiederholt Studienreisen ins Ausland. Sie ist eine geschätzte Miniaturmalerin, deren Kollektion in der Women's International Art Club-Ausstellung (1911) viel Anerkennung fand.

Krück II. 623. 1, 4

~~Állati Koponya, öskori VII.143~~

Terle Valter festő

Kat. Szemle, 1894. 110.-119.o.

p.: Képki állítás nuk ... etc.

MDK

Térey Gábor

A Rákóczi siremlék pályázat. Épitő Ipar, 1909, okt. 31. 406 l.

Térey Gábor dr.

MDK.

Az Orsz. Magy Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Mücsarnok, 1899.215 l.

TÉREY Gábor

NAGY Elemér: Akseli Gallen Kallela. = B

25.p.

Gallen-Kallela 1906-os budapesti látog
köréhez tartozott.

1908-ban kiállitást szervez Gallen-Ka
osztályvezetője.

udapest, 1983/7.

atása idején, annak szük

llelanak a Szépmüvészeti Muzeum

TÉREY Gábor

NAGY Elemér: Akseli Gallen Kallela. = Budapest, 1983/7.

25.p.

Gallen-Kallela 1906-os budapesti látogatása idején, annak szük köréhez tartozott.

1908-ban kiállitást szervez Gallen-Kallelanak a Szépmüvészeti Muzeum osztályvezetője.

MDK

Térey Gábor

Rákóczi siremlék biráló biz. Vállalk. Közl. 1909. okt. 13. 5.l.

Térey Gábor (Dárda, 1864. febr. 9. -- Baden, 1927. ??): művészettörténész. J.Burghardt növendékeként végzett tanulmányok után, 1894--96 között a freiburgi egy. magántanára, majd hazatérve az Orsz. Képtár, 1904-től 1926-ig pedig a Szépmüvészeti Muz. Régi Képtárának vezetője volt. A Szépmüvészeti Muz. grafikai gyüjteményének megteremtésén kivül régi festmény- és rajzanyagának feldolgozásával vált jelentőssé munkássága. Kritikái jelentek meg a Pester Lloydban. -- M. Cardinal Albrecht von Brandenburg (Strassburg, 1892); Die Handzeichnungen des Hans Baldung Grien (Strassburg, 1894); Az Országos Képtár metszetgyüjteményének betüsoros katalógusa (Bp., 1900); Die Gemälde des Hans Baldung Grien (I-II. Strassburg, 1900); Die Zeichnungen Rembrandt's im Budapester Museum der bildenden Künste (Bp., 1909); Az Országos Magyar Szépmüvészeti Muzeum Régi Képtárának leiró lajstroma (I., Berlin, 1916).

Térey Gábor művészettörténész

Magyar Életrajzi Lexikon

Terey Gábor

Mus. lexikon 773. l

mütörtenész, szül. 1864 II-9.
Dárdán, megh. 1927. Bádenben.
1894-tól magántanár volt a frei-
furgi egyetemen. 1896-tól az Orsz.
Képtárnál, volgált majd a Szépmüv. Muzeum
régi Képtárának igazgatója volt.
~~Mus~~ Főbb müvei: Die Hand-
zeichnungen des Hans Baldung Grien
(3 k 1894-96). Die Gemälde des
Hans Baldung Grien (2 k 1896), *
~~[illegible] (1902) Mo-~~
~~dern [illegible] (4 k 1904-7.)~~
Die Zeichnungen Rembrandt's
im Budapester Museum der
bild-Künste (~~k~~ 1909).

7

OKTÓBER

31

NDK

Terhan Miklós kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból?MMvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

MDK

Terhes család

egyik leghiresebb szegedi hajóépitő volt a XIX. sz.-ban.

Kovács János: Szegedi emlékek. Szeged, 1895. 167 l.
lásd: okv a 168 lapot. MOB kvt. 2629.sz.

Teri Tomás, festő

L: Németh József

-: O kiállítások 8.

Esti Hírlap Bp. 1980. szept. 15.

Terjék Gábor

vücsmester

Kiskunfélegyháza

l.

Kiss Hunvozücs

32. l -

1928 I. 8.

90
100
110
120
Rudolfsgnád
Titel
Tarras
T.-Becse
Aracs
Ó-Becse
Petrovoszello
Mohol
Ada
Zenta
Szanád

Terjék Mihály

M.D.K.

Lakóhőz, Hódmezővásárhely, Kálvin tér , épitésvezetője, repr.
Épitész Tarnai István

Magyar Épitőművészet 1963/6. 40.1.

Perk Anna

szőnyegtervező és szövő munkáiból nyílt kiállítás tegnap a pécsi kisgalériában.

Magyar Ifirlap 1973/36 Sold

MDK

Terkovics Ferencné

Himzéseivel

szerepelt a Zrinyi emeleti társalgójában megnyilt kiállitáson.

—: Fotók, himzések, rajzok kiállitása.

Uj Komló. 1963. ápr. 2.

Perlasca Domokos
rezinetsző, festő

MDK

Nyilvános rajziskola felállítására engedélyt kap.

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap
1841-1849.

MMM Évkönyve 1951, 142 l.

Terlina András

~~Gratzl András~~ K

· eperjesi templom-festő

1904-ben restaurálta az eperjesi Kálvária szent-lépcső Kápolnájának Terlina András által 1765-ben festett freskóit.

Wick Béla dr

Az eperjesi Kálvária. Eperjes, 1919.

28. l.

701/1905 sz. jul. 29.

Hivatalból: értesítése a balassagyarmati múz., a komáromi városi könyvtár, a szinaszombati múzeum és a szamosujvári örmény múzeum, valamint a nagyenyedi Bethlen kollégium term. rajzi gyűjteményeinek áll. felügyelet alá helyezése és a f-évi áll. segélyben való részesítése felől. (Feladatott póstán. VIII. 4.)

MDG

Tereschényi Endre rajztanár

Kiskunfélegyházi. Szerepel a Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállításon.

Pedagógiai Főiskolát végzett rajztanárok retrospektív kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1960. július. 10. l.

Terescsényi Endre

Kiskunfélegyházán él.
Részt vett a Szadáról Dunaujvárosba települt művésztelep Művelődési házban rendezett, 50 művet bemutató tárlatán.

Juhász Antal: A Székely Bertalan nyári művésztelep munkabemutatója
Rajztanitás: 1962. V. sz. 31.l.

MDK

Terescsényi Endre
kiskunfélegyházi tanár

szerepelt a Székely Bertalan pedagogus művésztelep kiállitásán Dunaujvárosban.

"Gyártelepi részlet"

Juhász Antal: A teremtő munka igézete.
Dunaujváros. 1962. aug. 14.

Ottó von Tersy osztrák festő

a Szolnoki Magyar Múzeumban látható a művésztelep előtörténete, mellyen szerepel a művész lovas jelenetei. (említve)

A Közizlés alakítói.

1995. VIII. 19. 16. 17 Kossuth (11) - Vné -

MDK.

Terényi Ponicsán Ádám

JKiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1966 jan.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Terney Béla

1971 OKT 29

1021

112 éves a szentesi Horváth Mihály Gimnázium

Megjelent a legújabb évkönyv

Speciális nyelvi tagozat — Olvasótermes könyvtár

Régi adósságát pótolta a szentesi Horváth Mihály Gimnázium igazgatósága, amikor 21 évi szünetelés után most ismét megjelentette a középiskola évkönyvét. Az 1948/49. iskolai év óta mindig felmerült valamilyen akadály az évkönyv kiadásával kapcsolatban. Legutóbb 1959-ben történt kísérlet: az akkori érdeklődők — mintegy 500-an — be is fizették előre az évkönyv árát. A megrendelőket az igazgatóság nyilvántartotta és most díjmentesen megkapják a gimnázium legújabb kiadványát.

A sok fáradságot és körültekintést igénylő szerkesztői munkát külön bizottság végezte *Gidófalvy* György igazgató vezetésével. Az évkönyv magában foglalja az iskola történetét, az alapítástól napjainkig. A szentesi gimnázium 112 éves múltra tekint vissza, 1859 óta folyik rendszeres középiskolai szintű oktatás falai között. Egyes forrásmunkák arról is megemlékeznek, hogy már 1707-ben jártak a városban debreceni iskolamesterek, de ez még nem jelentett folyamatos oktatást. Az új kiadvány megemlékezik az időközben elhunyt 12 tanárról, közöttük Szőllősy Gézáról, aki még részt vett az előkészítő munkában. Szó van Horváth Mihályról, az iskola névadójáról. Különböző tanulmányok egészítik ki az érdekes adatokat, politechnikai, kulturális stb. szempontból. Szerepel azoknak a tanulóknak a névsora, akik az 1949. évtől érettségi vizsgát tettek. A felsorakoztatott anyagot, mintegy 50 fénykép-illusztráció és Terney Béla festmény-reprodukciója egészíti ki. A költségekhez a Szentes városi tanács művelődésügyi osztálya is hozzájárult és a nyomtatást Gyulán vállalták. Az évkönyv beszerezhető a gimnázium gondnokságán, vagy csekkbefizetés útján.

Az öreg szentesi gimnázium nem vén gimnázium: a legújabb oktatási eredményeket jelzi, hogy az országban egyedül van itt egyenként és hetenként, 12 órás speciális tagozat angol és francia nyelvből. Szakosított formában oktatják ezenkívül az oroszt nyelvet, valamint a fizikát és a kémiát. Szó van arról, hogy a lehetőségek megteremtésével francia anyanyelvű lektor vezetné a diákok társalgási óráit, a nyelvi ismeretek még jobb elsajátítása érdekében. Remélhetőleg az illetékesek támogatják ezt a tervet. A megszokottól eltérően folyik a KISZ-élet az iskolában: a diákok maguk választják meg, hogy melyik alapszervezethez tartoznak és így közös érdeklődésük és elhatározásuk szerint állítják össze a munkaprogramot. Nemcsak a gyengébb, hanem a jó előmenetelű tanulót is korrepetálják, az egyiket a tanulmányi átlag javítása, a másikat pedig a továbbtanulás céljából.

Ezekben a napokban adják át az olvasóteremmel kiegészített könyvtárat. Mintegy 30 ezer kötet között válogathatnak a diákok a legkülönfélébb stúdiumokban. Elsősorban a délutáni órákban történik a kölcsönzés, egyszerre 40 diák fér el az olvasóteremben. Ez a körülmény is hozzájárul — közvetett módon — az oktatás és a nevelés színvonalának szüntelen emeléséhez.

SZABÓ RÓBERT

Szovjet újságíró vendégek Szegeden

Tegnap délelőtt Szegedre látogatott V. M. Geraszimov, a Pravda szerkesztőségének tagja, akit a megyei pártbizottságon fogadott Győri Imre, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára és időszerű politikai kérdésekről folytattak megbeszélést. Délután a szovjet újságíró a szegedi KSZV-ben tett látogatást, ahová elkísérte őt Sipos Géza, a szegedi városi pártbizottság első titkára is.

Ugyancsak tegnap érkezett Szegedre A. Sz. Abramenko, a „Partyinaja zsizny" rovatvezetője, akivel Győri Imre délutáni órákban folytatott eszmecserét. Ma délelőtt — program szerint — a Sajtóházban találkozik a Csongrád megyei Hírlap és a Délmagyarország szerkesztőségének vezetőivel, hogy a két napilap pártirányításával kapcsolatos kérdéseket tanulmányozza. Ezt követően a KSZV üzemi lapjának, a Vörös Csévének szerkesztőségét keresi fel.

Előadás a pártiskolán egyházpolitikai

Világtakarékossági Nap, 1971

Első alkalommal 1925. októberének utolsó munkanapján ünnepelték a Világtakarékossági Napot, mely azóta számos országban tradícióvá vált. Programja az eltelt 47 év után ma is változatlan: cél, a takarékoskodók táborának növelése. Az egyéni pénztakarékosság mozgalom szintjére emelkedett, egyének és családok gyarapodásának, életszínvonaluk emelésének világviszonylatban elfogadott fontos eszköze. A takarékosság eredményei igazolják a mozgalom helyes irányát. Fenntartására, a további felvilágosító munkára mégis szükség van, hogy az egyéni takarékosság, a beosztó életmód elfogadott elve minél több családban a gyakorlatban is megvalósuljon.

A takarékbetét-állomány alakulása érzékeny jelzője az életszínvonal alakulásának, hűen tükrözi a kormányzat és a pénz iránt megnyilvánuló bizalmat, nyomon követi a politikai és gazdasági helyzet mozgását. *Az utóbbi évek gazdaságpolitikai eredményei alapot és lehetőséget teremtettek arra, hogy a lakosság jobb munkával, az eddiginél nagyobb jövedelemhez jusson.* Az áruválaszték gazdagodott, a hiánycikkek száma egyre kevesebb. Szélesedett a gyárak, a kereskedelmi vállalatok közötti verseny a fogyasztó megnyeréséért. A sok vonzó új hazai és importcikk is feltétlenül hozzájárult ahhoz, hogy a lakosság takarékossági törekvései növekedjenek.

A takarékoskodás ez évi terjedését számok igazolják. *Az első három negyedév végéig megyénk takarékbetét-állománya mintegy 200 millió forinttal emelkedett s ezzel meghaladta a 2 milliárd Ft-ot.*

A pénztakarékoskodás hasznának azok a családok a legjobb „propagandistái", amelyeknél a beosztó életforma eredményei már kézzelfoghatóan jelentkeznek. A takarékoskodás célja az esetek nagy százalékában továbbra is a *lakásépítés.* Nagyságrendileg ezt követik a *gépkocsi vásárlás* céljára, majd az új bútor, a nagyobb értékű tartós *fogyasztási cikkek, külföldi utazás* megvalósítására gyűjtött összegek.

A szocialista körülmények között élő embert tehát már nem a munkanélküliségtől, betegségtől való félelme, nem is a vagyonalapítás ösztönzi a takarékosságra. Fokozott gondot fordít hozzátartozói kényelmére, anyagi és kulturális fejlődésére, gyermekei nevelésére, vagyis: *a valóban szebb, boldogabb jövő előkészítésére.*

A Világtakarékossági Napon elsősorban *a széles körű, népszerűsítő propagandáé a szó.* Az Országos Takarékpénztár, a postahivatalok és a takarékszövetkezetek a különböző társadalmi szervek bevonásával széles körű rendezvény-

MDK

Terney Béla

Artéri fák, o.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

TERNOVSZKY BÉLA

Dizseri: Kockáról kockára, a magyar animáció krónikája 1948-1998

144.O.

Szerkesztő(k): Meissner G, Nováky Á
Oldalszám: *-
Év: 1999
Kiadó: Saur Verlag, München-Leipzig
Nyelv: NÉMET
Dokumentum formája: könyvfejezet
Dokumentum típusa: fejezet
Megjegyzés:

Tétel: 110/150
Szerző(k): Nováky Á (x)
Fejezet címe: Csizik, Gyula.
Kiadvány címe: Saur Allgemeines Künstl
Szerkesztő(k): Meissner G, Nováky Á
Oldalszám: *-
Év: 1999
Kiadó: Saur Verlag, München-Leipzig
Nyelv: NÉMET
Dokumentum formája: könyvfejezet
Dokumentum típusa: fejezet
Megjegyzés:

Tétel: 111/150
Szerző(k): Nováky Á (x)
Fejezet címe: Csizmazia, Kálmán.
Kiadvány címe: Saur Allgemeines Künstl
Szerkesztő(k): Meissner G, Nováky Á
Oldalszám: *-
Év: 1999
Kiadó: Saur Verlag, Münc[illegible]eipzig
Nyelv: NÉMET

Ternovszky Béla

A Pannonia Filmstudióban készült rajzfilmek alkotóiról közli a lap Vadas József kritikáját "Rajzolt filmek" címmel.
Az itt felsorolt művészekre vonatkozó részletesebb ismertetést lásd: Heinzelmann Emma nevénél, cédulájához mellékelve: Richly Zsolt Ternovszky Béla, Lisziák Elek, Kovásznai György, Csonka György, Papp Miklós, Jankovich Marcell, Heinzelmann Emma.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 13. lap.

Ternovszky Béla

Nepp József: "Modern edzésmódszerekben" c. müvéből készitett rajzfilmet, melyről igen komoly elismeréssel ir Szabó György: "Kirándulás" c. beszámolójában.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 17.
XV. évf. 16. sz. 12. lap

Ternovszky Béla, rajz-játékfilmes.

G.M.J.: Macskafogó.

Film.

Ternovszky Béla egész estés rajzfilmjében egyenes út vezet a világbéke megtalálásához - némi kitérővel. Nem kell mást tenni, csak fel kell találni azt a szerkezetet, amit Fusimisi professzor; a macskafogót, illetve a rossz gondolatokat forgató-emberfogót; a rosszak bekerülnek a gépbe és némi kezelés után, mint jóságos lények kerülnek ki belőle. A filmben a macskák és egerek játékát látjuk. A figurák Walt Disneyére emlékeztető stílusban készültek, eredeti ötletekkel is kiegészítve. (említve).

Kritika, 1987., jan., 38-39-old.

Ternovszky Béla

Nepp József és Jankovics Marcell művészek végezték a mozdulattervezést Petőfi Sándor: János vitéz c. költeményéből készült filmhez.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 28.
XVII. évf. 17. sz. 8. lap.

Ternovszky Béla

A „modern edzésmódszerek"-ben szándékosan brutálisan rajzol, hogy érzékeltesse az antihumánus edzési módszereket; csakhogy keménysége több részletben kidolgozattanságot sugalló nyereséggé válik. (említve és repr.)

Vadas József: A mozgófilmek állóképeiről.
Filmvilág, Budapest, 1977. márc. 1.

Ternovszky Béla - Nepp József

"Modern edzésmódszerek" c. filmje a legjobb forgatókönyv díját nyerte el az animációs filmek fesztiválján, melyet Zágrábban rendeztek meg.
A lap bemutat egy jelenetet a filmből.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. juli. 15.
XVI. évf. 29. sz. 18. lap.

Ternovszky Béla, grafikus

— Sokaktól vásárolt *Gonda János* „tankönyve", a Jazz és a *Romhányi József* írta, *Ternovszky Béla* rajzolta Doktor Bubó.

L. M.: Erdély, Medúzafej, Hajna

Esti Hírlap, Bp. 1979. júl. 12.

2

Ternyei

l.

Lykanomzromantika
94. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Ternyei templom

(Sáros vm)

harangja

l. Arch. Ert. 1917

205 - l.

korszak számára kiválasztva mint vezérlő fogalmat a legjellemzőbb és fejlődéstörténetileg legindokoltabb otthonformát. Részletesen vizsgálja az idegen kultúrhatások útját s beszámol a Magyarországon járt külföldi művészek és mesteremberek munkásságáról. Rámutat otthonaink sajátos magyar jellegére s megismertet berendező műiparunk idegenben is hírnévre szert tett jeleseiről. A nagyjelentőségű s a maga nemében egyedülálló munka kiváló kiállításban került kiadásra s több száz kép díszíti.

A kötéstervet Végh Gusztáv készítette

yomda

Tadeusz Franc

IV Eemlich
forcal iskola
eterstoje

1905–6 ra

Ternyei (Eiber-)
Ferenc

a IV. Ker. főrealiskola
tanár-adlt
1860 – 1896 ig.

Lásd
esteszto 1897/8.
227 l

Jeronimus Ytalicus
de Tergouistra

R

287 l
470. l

Terner Jenő
keramikus
1919.
Éimisk 1930
89. l.

-zteri tanácsos.

A hivatalos másolat hiteléül:

Jaross

min. iroda s. tiszt.

Terney R

karikaturái

Uposz 1938 28.I.
30.I.

"	XI. 25.	6608	6.—
"	XII. 2.	6788	6.—
.István	m. XII. 23.	7199	1638.—
	Összesen :		2085.83

számvevőségi főnök.

Tarnay Béla

1925/26 - 1928/29

Ferképzomfoiskevk

140. P.

Petervárad.

A folyótól átszelt vidéken
münket, a mely előtt hajó halad el
lom melletti fa árnyékában
jobbra az úton négyes fogattal tet

balra: Merckwürdige Gegen
und Karlowit
jobbra: Environs remarqua
et Karlowitz

Szines rm., mér. a rl. 30.

248-95-

M. D K.

TERNEY Béla festő

Glatz Oszkár iskolájában tanult.

Erdei út

Ősz,

Tél

Krisztus fej

Békési magyar

Durhó: Békés nagyközség története.

Békés, 1939. 213. l.

Ternyei (Eiber)

Ferenc

építész

l.

Erődi-Bodnár

173. l.

M.-D.-K

TERRADINUS Antal stukhátor

1674. Kismartonban halt meg az a-
nyakönyvi adatok szerint

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 286.

Terpitz Károly
ötv.

Kőmagyötvj 2142.7

Terpitz Károly
ötvös Vác
Kőmagyotvj. 36 i. l.

2142

TK Carolus (Károly) Terpitz, * 1821, M 1850, † 1901.
(Utódjának, Tóth ékszerésznek közlése. — *Mitteilung seines Nachfolgers, des Juveliers Tóth.*)
Síma gyűrűk és karperecek. — *Glatte Ringe u. Armbänder.*
Tóth N., Vác — *Waitzen.*

k diapositívja

92

zágos Bizottsága.

dvány	száma:	192
	kelte:	192
	beérkezése:	192

letek száma:

tal elintézett szám:

t száma:

t száma:

ta:

92 .....

Terradinus, Antonius

stukkator

l.

Csat-Frey O St. Kunst

XXIV - k.

64. l.

énytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

TERRA

A
TERRA
csoport
tagjai

Benkő Ilona
Fekete László
Fusz György
Füzesi Zsuzsa
Geszler Mária
Horváth László
Kungl György
Lammel Ilona
Molnár Sándor
Nagy Márta
Schrammel Imre
Szekeres Károly
Tamás Ákos
Vásárhelyi Emese

A
BUDAPEST GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt

a

TERRA CSOPORT

~~*kiállításának megnyitójára*~~
1994. február 18-án 17 órára

A kiállítást megnyitja:
GERZSON PÁL
festőművész, egyetemi tanár
a Magyar Képzőművészek
és Iparművészek Szövetsége
elnöke

BUDAPEST KIÁLLÍTÓTEREM
Budapest, Szabad sajtó u. 5.

Terren Oszkár

épitész

l.

Temesvány (Terren)

Oszkár

alatt.

s rés
hivat
íget.
os u
n foly
neste
0 óra
r. az
emez
kolás
an t
as.
kö
vben
abur
st l
ajánl
g a k
és
an
ndő

. [Pest m] (Templom helyre-
ás.) A bátyai róm. kath. templomon és
épületen eszközlendő javitások illetve
elvállalására árlejtés hirdettetik. Elő-
4791 kor. 50 fill. A szükséges fuvart
napszámot a község adja. Vállalkozó
bánatpénzül 500 koronát letenni. Az ár-
március 21-én d. u. $^1/_2$4 órakor
zségházánál fog megtartatni. A részletes
a bátyai r. k plébánia hivatalban
thetők.

. (Utépités.) A budakalász—ürömi

ajánl
taláno
elekbe
al és
övedél
delkez
unká
gazgat
re éve
munkás
bony
árlejtés
án dé
nennyi
pedig
budape
ajánlat
es felté
kosztál
), valan
hetők,
30 filler előzetes lefizeté
pesti nyomtatványtáráná

Szabadka. (Irodai s
Szabadka szab. kir. váro
irodaszerek, eszközök,
nemüek szállitására 19
december 31-ig terjedő
cius 25-én d. e. 1
városháza (polgári fiui
osztályában versenytárg
dék 1000 kor. A zárt aj
d. e. 10 óráig nyujtand

nókhoz használatos sodronykötelet, **betonirozáshoz** legjobb kivitelben legjutányosabb árban szállit:

Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára.

lői-ut 48—49. sz.

ltségvetés ingyen és bérmentve. — Jutányos, ors kiszolgálás.

megkezdése előtt nyuj-
ssági elnöknél. Az ár-
ételek M á n Lajos köz-
agysomkuton, Spanyol
nál és a községi elöl-
ovábbá a máramaros-
dőhivatalnál és a felső-
lőgondnokságnál meg-

rda m.] (F a e l a d á s.)
s közbirtokosság legelő
lyában 295 6 kat. hol-
e becsült bükk haszonfa
ült bükk tüzifa, tövön
14-én d. e. 10 órakor
n irásbeli ajánlatokkal
rverésen el fog adatni
or., melynek 10%-a a
özbirtokosság elnökénél
Részletes árverési és
ánfalvai volt urbéresek
eni m. kir. járási erdő-
thetők.
á s.) A liptóujvári fő
tartozó fenyőházai és
okban az 1908. évben
9—1912. években ter-
szállitandó, továbbá a
bizonyos részeiben az
a rakodókra szállitott
itése céljából Liptóuj-

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ MOTOROK
ÉS LOKOMOBILOK.
·ÜZEMKÖLTSÉGEK·
NAGYSÁG SZERINT 1½-2 fillér
ÓRÁNKÉNT és LÓERŐNKÉNT. - NINCS RO
és TÜZ-VESZÉLY! - MINDEN PÉNZÜ
ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY N
WOHANKA és TÁRSA BUDA V. VÁCZI-

HONI GYÁR

Beton, vasbet

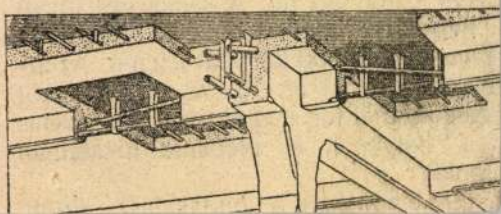

Terren Oszkár

építész

Szül. Budapest 1899

oklevelet nyert 1927

Névjegyzmüegyetem 20 l.

10652.

lines palástban, fején forgós kucsmá-
dad medaillonban, mely előtt czimer

IRPIS OTTOMANNAE PRINCEPS DEI GRA-

s buzogánytól megszakitott három sorban:
go tibi quia vocasti me de
in admirabile

Rous sculp 1668.

.4 cm.

27-902
01-9.

TERSANSZKY J.JENO, író, festő

Nagybanyai születésü. Szivesen állt be akar a festők kö
zé, akar a modellek mellé-a vászon mindkét oldalát kedvelte. Ott van Boromissza Tibor vásznán/Krisztust föltalaljak a pásztorok, 1912./Fekete repr,/-A kép egy nagybanyai magánygyüjtő házaspáré, szobájuk egész falát el foglalja. 6.old

TÓBIAS ÁRON: Látogatas Nagybányán 3.old

Muzsák, Muzeumi Magazin, 1971. 4.sz. Bp.

Tersanszky J,Jenő, író

--

Boromisza Tibo nak nagyfoku tarsadalmi aktivitasa ig
sok ellenséget szerzett ,de voltak oly baratai is, mi
gry József,Madgyessy Ferenc,,st Tersanszky J.Jenő,
Bajcsy-Zsilinszky Endre,stb. 300.old

Haulisch Lenke: Boromisza Tibor.Első kisérlet
telep alapitasra 300.old

Müv.Töet. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Tersánszky Józsi Jenő

Kassák Lajos alkotásaiból nyílt kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban. E kiállításon a kortársak tanuskodnak rajzokkal, festményekkel, hogyan látják Kassákot! — A művésa is szerepel művével ebben a körben.

Esti Kronika.

1943. X. 12. 19.00 /11/V.

Tersánszky Józsi Jenő

A Petőfi Irodalmi Múzeumban holnap nyílik meg Kassák Lajos emlékkiállítása, melyen látható Kassákról készített műve (említve)

Déli-Krónika

1973. X. 11. 12.00 N. |11|

Tersánszky Józsi Jenő, [író, festő]

MDK

A Petőfi Irod. Múzeum ban emlékkiállítása nyílik meg. A „hagyaték a festő, a zeneszerző, a mese- és nincdarab író Tersánszkyt is bemutatja."

– : Kulturális hírek

9.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 2.

Téry Margit, grafikusművész

Bajkay Éva: Ember, vagy kocka!? A korai Bauhaus magyar rajzairól.

„Címlap", litográfia, 33×24.5 cm, 1921. | repr. |

Művészet, 1988. aug., 6-old.

TÉSA (Horti)

RMV 3, 1011.

R.K. TEMPLOM épült 1760-ban

Tésa

MDK

Téry Ferencné iparművész-grafikus

rajzolta az Állami fodrászat 30-as fiókürletének kirakatában látható, a női hajviselet fejlődését bemutató rajzokat. (Hat rajz repr.)

Hajviselet - az ókortól napjainkig. (Nők Lapja, Bp. 1956. március 1. [19.l.]

MDK

Terták Rózsi
iparmüvész

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

11. 1.

Tertbauer

1820-ban képítette az egri Széchenyi u.
1-5. sz. érseki palota álló órájat. Bécs.

Voit Pál szk.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékitapográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5171

TERTBAUR bécsi órásmester. Az egri érseki palota Pyrker-szárnyának emeleti 1.sz.vendégszobájában 1820 körül készitett állóórájának jelzése: TERTBAUR a VIENNE /Voit.1958./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Tertbaur, bécsi órásmester

1820 körül készített állo-órája az egri érseki palota Pyrker-szárnyának emeleti 1.sz. vendégszobájába került.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

MDK

Terlina András

Wick Béla dr.: Az eperjesi Kálvária. Eperjes, 1919. 28.l.

Tertina András

sátoraljaujhelyi festő

1779 ben pasztellen festette Kazinczyt, ki a képet önre-tépte

l. Kazinczy lev

XXII. 511. l.

Terlina András

eperjesi festő 1765-ben freskokkal díszítette az eperjesi Kálvária szent-lépcső kápolnáját. 1904-ben restauratta Gratzl Antal eperjesi templomfestő:

Wick Béla dr:

Az eperjesi kálvária. Eperjes 1919. 28. l.

1906. I. 19.

A budapesti könyvtáregyesület elnökségének: a könyvtár bútorozására biztosított 5000 K. államsegély m. évi 1000 K. részletének felhasználásáról szóló jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetetik (22/1906)

Terlina András

1765-ben készitette az eperjesi kálvária templom egész belső falfelületet betöltő freskokat. Részletesen leirva.

Mint már egy másik cédulán emlitve volt, n.o a szentlépcső kápolna falképeit is fenti festette.

Wick Béla dr

Az eperjesi kálvária
Eperjes 1919. 38, 39. l.

405/1905 sz. 1905 máj. 10.

Hivatalból a főfség és az orsz. tanáis ujjászervezése tárgyában kidolgozott tervezet áttétetik a tanáis elnökéhez. (Elküldetett. V. 15.)

Tertina Mihály András

nagyváradi arckepfeszti

Kazinczy Ferenc anyai

nagyatyját Bossányi

Ferencet festette 1786-ban

irod.

Mitrovics Gyula:

Kazinczy esztétikai

törekvései. Budapesti

Szemle. 1929. 213. l.

febr.

Budapest 1937. okt. 30.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula úrnak.
az Országos Műemlék Bizottság titkára

Budapest.

Tertina

eperjeri festő

l –

Kaposy jegyzetek

218. l –

Kossuth Lajos erkölyei IV. 118.

Tertina festō

l'

Garas Kracker

67. l.

Tertina

pictor Eperjesiensis

1769.

l.

Szm Egerunw.

218 l.

Terts E. és társa MDK

kártyafestő

Kolb Jenő: A Kőszegi Muzeum régi kártyái.
Szombathely, 1941. 9.o.

Texts E. és társa
pesti litografus

lásd
Dunántuli Hemle
1941. 156, 1-

Helsingfors
S. M. Edlund
1877

II. L'âge du fer. Antiquités Permiennes. 95.–172. M.

u. o.
1877

III. L'âge du fer. Antiquités Mordviines,
Mériennes et Tschoudes 173.– 242. M. —— u. o., 1878

Tersztenynk Bódog MDK

nagykanizsai szobrász készitette Perlaki Gasparich emlék(?)-ét.Leleplezték 1894-ben.

Vasárnapi Ujság 1894. 613 l.

Parlaki Gasparich MDK

Tervey Kálmán

Csobánc vidéke, paszt.

K.T.Társ. őszi tárl. 1920. szept. 27.1.

Torsztyánszky László

óptész

Szül. Galgóc 1901

Oklevelet nyert 1928

Névjegyz műegyetem 20 l.

Coronini Cronberg J.

Derékon alól, jobbra, karb
szolgálati jelvénnyel, meg nyakr
kereszttel és rendjellel. Felirat

Johann Graf Coro

balra: An (?)

Fm., mag. 15.3 cm.

Sz.n.
218-9

Tervey Kálmán

1920. jan. febr.

kiáll. Nemzeti Szálonban

Rózsák, pastell 700. —

1920. M Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szálonban

Csendélet, pastell 500. —

1920. szept.

Csobánc vidéke, pastell, 700. —

Lelet, felsőszentlászlói VI. 84.

NYOMTATVÁNY.

Naggyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

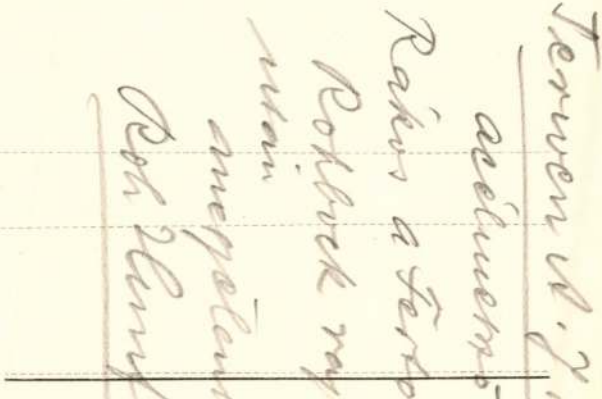

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Téry kobrák mű.

Az Ernst-muz. csop. kiáll. nak zárása után az E. muz. új kiállitásán is vészt vek

P. H. 931. X. 3.

MDK

Téry Antal

Kisgrafika 1940. 1-2.sz. 7.l.

MDK

Terry Antal, graf.

grafikus művészek készitették az alábbi kiállitás fali tábláit. Hatodmagával festnevezett is.

Kovács Zsuzsa: Egészségpolitikai kiállitás a Károlyi-palotában. - Uj Epitészet. 1948. 379-380.l.

MDK

Téry Emil

Bierbauer Virgil dr.: The Japanese Architect.
1931.okt. képpel.

MDK

Téry Ferencné

A háziipari részben résztvett a Szép Otthon kiállitásan.

Cikk: A mi kiallitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

MDK

Tersánszky

emlék alkotója Kóbor Elek kisplasztika sportszobrokat mintáz.

Esti Hirlap 14 sz. 1957. jan.18 2 old.

(Tersánszky J. Jenő)

könyve

( ) A fölbolond. Bp.

1947.

Ism.

Kőrnevdés

1947. jun. 15.

270. l.

E megállapításnak köztudatba való bevitele igen hathatósan segítené elő a magyar nevelők társadalmi megbecsülését.

Kérem ezért Igazgató Urat, hogy a kultuszminiszter beszédének idézett mondatát, iskolájának tanári szobájában, vagy más, erre alkalmas helyen megfelelő formában kifüggeszteni szíveskedjék.

Budapest, 1947. évi június hó 15.

ZOLTÁN PÉTER
a sajtószolgálat vezetője

48.101. — Egyetemi Nyomda.

Tersánszky J. Jenő

1911 Évtől Nagybán-
volt művésznövendék
volt.

Ezekhi alábbi
könyvében

Tersánszky J. Jenő

A félbolond.
Bp [1947].

vegyes

C 55

1 Rot. 8r

Sorradini,

Conte senatore Giovanni

Di un antico sepolcro a Ceretolo nel Bolognese.

Esposizione.

1.— 33. ll., 1 képes tábla

MDK

Terzánszky Jószi Jenő, festő, író

Púvich ~~Józ~~ Béla festőművész kiállítását nyitotta meg 1944-ben a festőnek induló s íróvá lett Terzánszky Jószi Jenő.

— : (— szöveg — fénykép —) 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 13.

MDK

Tersánszky Jóssi Jenő, író, [grafikus]

A nagybányai születésű Tersánszky J. Jenő festőnek készült. „Hollósi Simon szabadiskolájában tanulta a piktúra titkait." A kiállításon 12 éves korából való rajzai is láthatók.

Harangozó Márta: Kétágú aradsíp sinatja 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 5.

MDK

Terzánszky Jóni Jenő, [grafikus]
író

Kiállítják hagyatékát a
Petőfi Irodalmi Múzeumban.

—: o Terzánszky-kiállítás 8.

ESTI HIRLAP. B..., 1970. okt. 1.

MDK

Terzánszky Józsi Jenő, [író / festő]

Kerékgyártó könyve a Nagybányán nevelkedett s képzőműv. főiskolára beiratkozott író életének különösen az első felét mutatja be érdeklődést érdemlően.

Nemes István: Kerékgyártó István: Terzánszky Józsi Jenő
863–864. old.

JELENKOR, Pécs. 1970. szeptember XIII/9.

Tersánszky J. Jenő

lind

Nyugat 1911 I. 406.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191.....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Tersánszky Józsi Jenő

mint rajzoló

l. Pérely 1551.

á r o l y fényképész urnak

S z é k e s f e h é r

Tersator kegyfép

és teuptom

Magyar v. tenger-

part

Repr-

Schaeferkegyh

102, 103. l.

okkal és fejekkel. Olasz, XVII. sz. — Kommode II. Jh.

ózsa- és jávorfaberakással. Olasz, XIX. sz. — Rosen- und Ahornintarsia. Italienisch, XIX. Jh.

yozott diszitéssel, oszlopos sarokkal, oromzatában Bett, geschnitzt und mit bemalter Marmorierung, VII. Jh.

r, XVIII. sz. — Kommode, Nussholz, mit Band-

fagyökérberakással, felnyiló irólappal. Magyar, ank, Nussholz, mit Intarsia. Ungarisch, zw. H.

, berakással. Bidermeierstilus. — Zwei schmale eierstil.

rosszék, 2 zsámolyszék és 1 asztal, mahagonifa, r, Kanapee, 4 Armstühle, 2 Schemmel, 1 Tisch.

gonifa, bronzveretekkel, asztalállványon. XIX. sz. zebeschläge, auf einem Tischgestell. XIX. Jh.

eszögü czekrényében szentélyhomlokzatot ábrá-

Terschin Lénárd MDK

német kőműves mester

neve a X/X XVI-XVII. sz. fordulóján szerepel az okmányokban.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
Bp. 1959. 9.o.

Terschin Sénárd kömüves

Győri Szemle 1941. 184.

A győri ipar történetéről

Terschin Leinart

Körnives mester Győr.
1567. telekkönyv.
Nará volt az alsó kőszép
utcaban, mely az utca
területéből vétetett, s az
utca szélesbítése érdekéb
be lerombolandó

Vill. 131.

Terschin Leüárt

könnies m.

1567-ben háza van
Győrben az Alsó-
Közép-utcában

Vill Győr

131 l.

Terschin Lénárd

neuilt könnives

Győrben a

XVII. században

Bedy Vince

Adalékok a Győri

ipar történetéhez -

Győri Szemle

1941. 184 l.

nekült vigasztalásért, pihenés

Államférfiui elképze

voltak művészeti elveivel, de

lelkéből, lényéből sugárzott a

JOHANES TERSSTIENSSKY, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
155.-Johaes Tersstienssky,Einsiedl,1762.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkön ve, 16. Győr, 1974

Terstyánszky Tibor

A tervpályázatok kérdéséhez, vikk

Tér és Forma, 1934 VII. 156

Tersztenynk Bódog
nagykanizsai szobrász

A Gáspárich-emlék leleplezése. Gáspárich Márk szent-ferenczrendi szerzetes és 1848—49. évi szabadság-vértanu emlékszobrát f. hó 8-án leplezték le ünnepélyesen *Perlakon*. Az ünnepi beszédet *Tóth* Sándor igazgató tanitó mondta, *Kele* György alkalmi ódáját szavalta el, *Galavina* András horvát földmives Gáspárich életét ismertette horvát ajku társai előtt; *Gáspárich* Vincze, a vértanu unokaöcscse pedig a család nevében köszönte meg a muraközi magyarság kegyeletét, melylyel e szobrot közadakozásból fölállitották. Végül *Malek* István perlaki városbiró vette át a rendező bizottságtól a szobrot gondozás és megőrzés végett. A szép ünnepélyt követő lakomán *Skrobánek* Florid, pozsonyi tartományi főnök emlékezett meg igaz hazafiui lelkesedéssel Gáspárich Márk vértanuról, kit 1853 szept. 2-án akasztottak föl Pozsonyban a magyar szabadságharczban való részvételéért. Az emlékszobrot

Vasi Ujs. 1894. 613. l.

ruskitterai márványból Tersztenynk Bódog nagykanizsai szobrász készítette. Az ünnepélyen jelen volt *Wlassits* Gyula, a kerület képviselője is.

jegyzék

lakítási ügyekben
nius hónapjaira
1/2%-os jávulék
ól. Felosztandó: 235·23 P

s	%	Ömeg Pengő	Nyugtázás
dó	15%	35·30	Gerth m. István
ár	30%	70·60	D. Henti

TESCHLER MIKLÓS, pénzverőmester

1484-ben Mátyás király megszállta Bécset.-A bécsi polgárság-császári engedéllyel-az ostrom alatt is vert pé pénzt.Bécs legvagyonosabb polgárai.a pénzverő"Hausgenossenschaft"tagjai között Mátyásnak számos hive volt. Többek között Teschler Miklós,V.László volt ósztrák pénzverőmestere is. 9.old

POHL ARTUR: Mátyás király külföldön vert pénzei 5.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 1.szám. Bp.

Tőzsényi Róbert
statikus

A Szovjet Kultura és Tudomány Háza
alkotógárdájának tagja

Magyar Építőművészet 1974/4 25.old.

Tasnyi Róbert

volt a Hotel Duna Intercontinental építésének egyik statikus-munkatársa.

F.J.: Hotel Duna Intercontinental, Budapest, - Magyar Építőművészet, 1970. 6.sz. 19-33. l.

Tésenyi Róbert építész

Tervezőnsoportjának terve

Költségterítést kapott az

alábbi pályázaton

Kovács Ferenc: A tabáni Rác

gyógyfürdő tervpályázata, 1969

hagyat) Építőművészet 1970/4 2 old

Tési rk. templom

(Veszprém vm.)

l. Pehm 462. l

Stefansplatz. I. rangú családi
a. Riedl János szállodás.

. A magyarok találkozóhelye.
rsékelt árak. Crnkovic József

odern kényelemmel berende-
ünő konyha, mérsékelt pensió-
kodás. Igazgató Gundel József.

gi-posta-utcza 6. Levélpapirok
szerek és nyomtatványok rak-
ára.

égi előkelő szálloda az Elba
önyörű fekvéssel, kerttel és
magyar és osztrák arisztо-
gató Ronnefeld Richárd.

Párisi-utcza 3. Magyarország

Z VILÁGITÁS

lcsóbb kastélyok, villák,
tb. részére.

*

Győr. Meixner Hotel Royal-szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Lift. Központi fütés. Kitünő konyha. Kávéház. Kül- és belföldi lapok.

*

Herring D. A. (Leutner utóda) udvari czipészmester. Bécs, I., Göttweihergasse 2. Műhelyek: IV., Fleischmanngasse 6.

*

Hofmann udvari kalapgyáros. Bécs, I., Kohlmarkt 7. Angol uri és női kalapok. Legujabb divat, legnagyobb választék.

*

Hüttl Tivadar, cs. és kir. udv. szállító. Porczellán- és üvegraktár. Porczellángyár Obuda. Raktár V., Dorottya-u. 14.

*

Kolozsvár. Pannonia szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Fürdő. Kitünő konyha. Kocsik minden vonathoz. **Fészl J., szállodás.**

*

Kölber Testvérek, csász. és kir. udvari kocsigyár VIII. ker., Salétrom-utcza 5. sz. Alapittatott 1780. Párisi világkiállitás. 1900. Aranyérem.

*

Krakkó. Cafe Secessio. Kitünő kávéházi italok, figyelmes kiszolgálás, az összes bel- és kultöldi lapok.

*

Kröszl János. Üllői-ut 9. A Park-Club, a Nemzeti és Országos Kaszinók kárpitosa. A koronás aranyérdemkereszt birtokosa.

*

Tesik József, a „Hódikét" tervezője.
a Hódmezővásárhelyi Divat Kötöttárugyár 1973-74 évre tervezett modelljeit a Duna Intercontinental Szállóban mutatták be.

Ez a Divat, Budapest, 1973. jún.

Tésik József
Textilterverő

A vásárhelyi művészek
köre tartozik a művész.

Bariszky Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészetek
Művészet, 1974. március - 43 oldal

Tésik József, iparművész MDk

Hódmezővásárhelyen tanít.

–: fiatalok, öregek az iskolapadban 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 26.

MDK

Tésik József

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MDK

Tésik József, iparművész

"Hódmező vásárhelyi Dirat kötöttárúgyár „egyetlen férfi iparművésze".

Cs. Benkő Judit: Iparművész tervezi a kardigánt

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 1.

SAJTÓFIGYEL

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 SEP 6

Népújság Heves

Albert Teslak festő

A BRÜS VENDÉ

Egy napra érkezett, s legtöbb idéjét a Hatvani Galéria kiállításán, megyénk festőinek, szobrászainak munkái között töltötte.

— *Honnan vette a tárlat hírét?*

— Pesten figyelmeztettek, hogy egyre izgalmasabb dolgok történnek Hatvanban. Egyik kolléga tavaly kiküldte a „Magyar tájak" biennálé katalógusát is! Sajnálom, hogy nem láthattam, viszont sokban kárpótol a mostani szemle. Különösen a szoboranyag erős. Szabó László háborús emlékeztetője például nagyobb méretért, s köztérért kiált!

Albert Teslak közel harminc esztendeje él külföldön, miután elvégezte a pesti Iparművészeti Főiskolát. Tulajdonképpen ötvösnek indult. Végül elismert festő lett Belgiumban. Francia

is mind jó
mánum üg
Brüsszel
nom évv
alkotássa
capesti
dön
s
on
el
A
e
ott
ltokk
zonba
yámon.
éves, igaz,

...esen.
...a szi-
...harmóniája
...ti önt?
...rök minden-
...szkapták azt a
...ste közben. A szin-
...való kísérletezés
...sak állomás a pá-
Elmúltam ötven-
de van még időm

DANIEL TESSEDIK, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
176.- Daniel Tessedik, Kadwan,1767.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

DANIEL TESSEDIK, textilfestőmester

Az eperjesi céh mesterjegyzéke nem maradt fenn. A levelezés és "Protokol fabriarskeho cechu 1801-64" alapj ee jegyzéknek. A 8. eperjesi mester neve csak elvétve szerepel.
E mesterek egyikemvolt:
7.-Daniel Tessedik, 1768. Radvan. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Testori Antal kőbányai
gyárában készült és rézre
éjetett zománczfestésű dísz-
edényeivel és műtárgyaival
feltűnt az 1885ki orsz. kiállí-
tason.

Szendrei János. A magyar
majolika. Pesti Napló. 1885.
240. sz.

Testory B.T.

Arany János mellképe
bronzplakett, fenti
jelzéssel.

Ernst-Múzeumaukciója I.
57 l.

Testori Károly

aranyműves Pest.

1837. mester

Horváth Benjáminé

257. l.

MDK

Tesnák Sándor, karikaturista

Karikatúra-kiállítása
Pesterzsébeten tekinthető
meg. (Műv. központ.)

–: A mai kulturális programokból

2.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 2.

Teszár Irén, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai,tanársegédek,/segédtanárok/,-textil szaktanitónő: Teszár Irén 1907-1913 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparművész.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és ~~xxxxx~~ forrásai 37.old

Művt.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Teszár Pál, grafikus

1 rajz : repr.

dr Maróth Miklós: IBN Szinó – Avicenna 15

Nepszabadsag, Bp. 1980 szept. 28

170

Teszár Pál, grafikus

Hajdú János: A nevető harmadik 7.

Népszabadság, Bp. 1980 okt. 19.

Teszler Ella
népi iparmüvész

— **Teszler Ella** népi iparművész és Bakó Jenő fotóriporter munkáiból nyílt kiállítás a napokban a szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban.

A müvész munkáiból kiállitás nyilt a szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban.

Népszava, 1978. január 26.
6. oldal.

lásd még: Bakó Jenő cimszó alatt is.

Teszler Ella, keramikus

● TESZLER ELLA keramikus és Bakó Jenő fotóművész alkotásaiból nyílik kiállítás holnap délelőtt Szekszárdon.

-:O Teszler Ella

8.

Esti Hírlap, Bp. 1978 jan. 21

Teszler Ella, népi iparművész

KETTŐS TÁRLAT SZEKSZÁRDON. A szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban kiállítás nyílt Teszler Ella népi iparművész és Bakó Jenő fotóriporter munkáiból. A tárlaton a művészházaspár több mint száz kerámiáját és 32 népi témájú fotóját mutatják be.

-:Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1978 jan. 24.

Testa

Komárom

1.

Lechner Jenő dr

Renaissance épi-
tési emlékek Sza-
mosujvárott.

Bp. 1917. 15. l.

Testa

epitesi
Komarom megerösitop

vrod

DK 220. l.

Izraelita
21 P. 7. n.

Protestáns
Dömötör
Görög-orosz
27 Husvét k.
Izraelita
22 P. 8. n.

Protestáns
Ezekiel
Görög-orosz
28 István
Izraelita
23

Protestáns
Leo
Görög-orosz
29 Márk pk.
Izraelita
24

Protestáns
Gyula
Görög-orosz
30 Klim. Ján.
Izraelita
25

Protestáns
Hermenegild
Görög-orosz
31 Hipác
Izraelita
26 S. S. 1. P.

Április 30 nap

Testa, Giovanni Francesco, várépitő

II. 196.

Giovanni Francesco Testa

---

opieri

und

Böh. 151.

TESZEL /STESZEL/ János ács. Egerben 1761-től szerepel az adóösszeirásokban, később --+ Szteszel János néven ácspallér 1795-ig.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Teszel (Steszel) Fáios, ács

Egerben 1761-től szerepel az adóösszeírásokban, később Szteszel Fáios néven ácsmester 1795-ig.

Heves megye műemlékei I. Írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

Teszler Ella

TESZLER ELLA népi iparművész és Bakó Jenő fotóriporter művészi munkáiból kiállítás nyílt vasárnap a szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban. Dr. Szilágyi Miklós megyei múzeumigazgató nyitotta meg a két hétig látható kiállítást.

Magyar Hirlap 1978-2[illegible]-9

Testa, Giovanni Francesco

építész. Olaszországból. 1540-ben megerősíti Komáromot. 1)

1) Böheim Vendel: A Habsburghár mukincsei. Magyar Mukincsek. Kok. Radisics Sanos hendrei Sanos dr. köpre mukódésével. Budapest. 1898, 15, l.

Giovanni Francesco Testa

1540 Komárom

úrod

Szd 196

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

..... *tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Tesla Pietro mester

Komáromban 1568 körül mint vár-
építő működött.

H. Takács Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970
901

Testa

a komáromi vár megerősítője

XVI. r

l

Divald Kornél:

A sárospataki vár.

Bp. 1902. 4 o. l.

13 | VII. 18

~~Tudomásul prológol~~

~~Pud. acta~~

~~Bpest, 1943 VI. 22.~~

Méltóságos
Schulek János
műépítész. m. kir. r.
kormányfőtanácsos úrnak
Budapest
A m. kir. vallás-

M. E. Ny.

M.D.K.

Testa

Olasz mester Komáromi
várat erősíti meg a XVI. sz.-ban.

Dr. Lechner Jenő: Renaissance
építési emlékei Szamosújvárott.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916 évf. 52. sz.
312. old.

MDK

Testi E.

Emich Gusztáv, könyvkiadó és nyomdasz./+1869/
Kőnyomat. "Testi E. 1863.

Tört.Képcs.lajstr.1907. 112.l.

M.D.K.

Pestor Gyula, órásm.

Seiwart Antal inasa volt Győrben. Pozsonyban született, 1855 júl.1-én szegődött hozzá. 350.o.

Jenei Ferenc9 régi győri órásmesterek. 345.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr.1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Testory Antal MDK

Bp. V. Reáltanoda u. 17.

1838-ban Kasselik Ferenc épitette Nedetzky számára egyemeletesre.
A második emelet ráépités eker nyerte mai romantikus homlokzatát. Épitette Testory Antal és péter 1870 körül.

Repr. /I/ /II/ 218.kép.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.

121.l.

MDK

Testory B.T. szobrász/?/

Arany János mellképe. Bronzplakett
Jelezve:Testory B.T.

Ernst Museum plastk any.-nak aukciója. Szobr.,ácmb.mü
XXXXX érmek.plak.
Árv. Közl. 1939. jan. 1.rk.sz. Kat. 51.1.

Testory Péter

Bp. V. Reáltanoda u. 17.

1838-ban Kasselik Ferenc épitette Nedetzky számára egyemeletesre.
A második emelet ráépités ekor nyerte mai romantikus homlokzatát. Épitette Testory Antal és Péter 1870 körül.

Repr. 12/ 212// 218.kép.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.

121.l.

MDK

Teszár Irén

1907-13. textil szaktanitónő

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk.Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

MDK

Teszár Irém, szaktanitónö

a zománcozást tanulta.

Az Iparmüvészeti Iskola Értesitője. 1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évről. 9-12.l.

TESSEDIK Sámuel

FODOR Ferenc; A magyar térképirás.
1-3. Bp., 1952-1954
191 VII

M.D.K.

Tessedik Sámuel

Tessedik Sámuel Debrecennek szánt városrendezési terve a Hesperus 1812.évfolyamában látott napvilágot két részben. "Anonymus" aláírással. 581.o.

Lengyel Imre-Vince László: Tessedik Sámuel Debrecennek szánt városrendezési terve. 579.o.

Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1965. Debrecen 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Tessedik Sámuel,

1811.ben a debreceni tüzvészt követően egy városrendezési tervet készitett. Debrecen városa ezt minden megjegyzés nélkül visszaküldte neki 1811. szept. 20-án. 58⁰.o.

Lengyel Imre-Vince László: Tessedik Sámuel Debrecennek szánt városrendezési terve. 579.o.

Debreceni Déri Muzeum Evkönyve. 1965. Debrecen 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Tessedik ~~[illegible]~~ Ferenc, M.D.K.

rajzoló

Tessedik Ferenc utazása Franciaország déli részeiben. Rajzolta Tessedik, litografálta Schmid János

Gerszi, A magy. körajz. 1960 199

Mak

Tessedik Sámuel

közreműködésével alapította Festetics György 1797-ben a kontinens első rendszeres gazdasági főiskoláját 1801 ben 27re zaporodok a hallgatók zama. Ebben az évben kezült el a Georgikon ma is meglevő épülete

91. kép

Magyar Műemlékek: Keszthely Műemlékei

1902 113-114 l

Tessedik Sámuel rajzoló M.D.K.

Dél-franciaországi utazását kis rajzokban örökítette meg.

Gerszi, H magy. körajz. 1960 34

TESSEL Frigyes miskolci ács. Mezőszemerén 1817-ben dolgozik az rk. templomon.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Tessel Frigyes, miskolci ács

1817-ben Mezőberényben
dolgozik az ref. templomon.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

Tesseni T. Jenő.
Festő.

Csoportkiállítás nyílt Szervita tér 5. sz. alatt, melyen rajzai szerepelnek.

Magyarság, 1927. dec. 4.

Tessoni T. Jenő.

Fecit.

Gazdaságtan mint Sorsita tér 5. s. alatt, mellyen rajzai rezepel-vele.

Ill. aggressiv, 1927. dec. 4.

M. D. K.

TESSÉNYi György építész

Pápa. 200 lakás részletes rendezési tervei Rest.

Gyárfás Ivánné: A város rendezés jelenlegi helyzete gyakorlata
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 3. sz. 69.l

M. D. K.

TESSÉNYI György

Zalaegerszeg: Széchenyi tér
környéke részletes rendezési
terve (Repr.)

Gyárfás Ivár: A városrendezési
jelenlegi gyakorlata
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 3. sz.
74. l

M-D.K.

TESSÉNYI György építész

Lásd:

Ilonczay Gy - Tessényi Gy - Galambos Bogyiszló, Vijjáépítési Tero

Farkas Tibor - Polonyi K.: Beszámoló a délmagyarországi árvizsujtotta területek vijjáépítéséről
magyar Építőművészet 1956. (V.) 272. l.

Tessényi György épitész

MDK

Komló, kenderföldi lakónegyed modell-foto repr.

Perényi Imre:Kompozicios törekvések városterveze
gyakorlatunkban Magyar Epitőmüvészet 1955.IV.évf.
3-5.sz.87.l.

Tessényi Vilmos, műasztalos

újította fel a solymári Templom szónékét és a sekrestye betétes szekrényét.

Hofnagel Ferenc:

A 200 éves hegy hely, Solymár

Bp. 1934. 8. l.

Tuesday Nine Months

[illegible] Mr. Rodgers Thanks
Mrs Dalrymple & Veronique Dalrymple [illegible]
Angel

Montague Terrace
[illegible]
[illegible]

(Tessik János)

épitész (?)

cikke

( ) Korszerű falazási munkamódszerek.

Épités - Építészet

1949. I. évf. 5. sz

24 — 27. l.

Ábrákkal

Kunczy Tessing

Kőfaragó-mester 1458 körül tevékenykedett Pozsonyban.

L. Bunyer: Die Meister des Preßburger Domes. Acta Historiae artium. Budapest, 1972. 1-2 p.

1031

K.D.K.

Tessinger Kunz, kőműves

1458-ban szerepel a pozsonyi számadáskönyvben.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 38 old.

Tessinger Kuntz

Königs 1458

(Tessing = Detting?
Bajorország)

l.

Hoffmann Pozsony 38.k.

Hoffmann Südost

N. TESSITORI Nora

M.D.K.

1920-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... bp. 1984. 334.l.

M.D.K.

Testa, olasz várépítő

Erősítette meg Komárom várát a XVII. században.

Divald K.: A sárospataki vár.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1902. 36. köt. 329. old

T e s t i F.

Emich Gusztáv arcképe.1
Magyar Tört.Képes.Kat. 699.

863.

Teschlag József

dramaturg Pest.

1857-ben mester

1860-as években még

működött.

Horváth Bertalan

257. l.

Teschlag József

ötv.

Körnagyötvj. 557 sz

Teschlag József

Ötvös 1866.

Kanál, 1866, Tört.
Múzeum Tört. Osztály.

lásd

Lay Bpest ipar mův Eiáll
35. l.

Teschlag József

ötvös Pest

Kőmagyótoj. 88. f.

lag, M 1851, e. —1868. (Arany-
neister.)

Kinyhátkoztatás. — 1881: 184. *Német*, XV. század: Angyali üdvözlet. — 1888: III. 136. *Schwab festő* a XV. századból: Az angyali üdvözlet. — 1896, 1897: III. 136. *Németországi festő* a XV. századból: Angyali üdvözlet. — 1897: III. 136. *Deutscher Maler* aus dem XV. Jahrh.: Der englische Gruss. — 1898: III. 136. *École allemande,* XV. siècle: L'annonciation. — 1901, 1904: III. 136. *Németországi festő* a XV. századból: Angyali üdvözlet.

Teschlag József
pesti ötvös

l.
Arv. Csarnok III. aukc
Eat
bev. és lajstr.

Czjérzy Otranka: Evangélikus templomművészet Budapesten. Bp. 1935.

Teschlek József

Pest 1862.

II cehm.

Ságüvegenpár

273.1.

BUDAPEST
38 X. 28 -4

Teschlag József

ötvös

Arv. Csasn. 103. ankc. Ezr.

az ezüst tárgyak

sorában neve nem

szerepel

Teschlag

~~mesék~~ ötvösmester nevét és munkásságát említi

Somogyi Árpád: Régi pesti ötvösművészet.
Budapest, 1970. 7.sz. 38-40. l.

Teschlag József — Pest. Ez.

Szül.: 1819. 1851. I. 13-án mester. 1868-ig említve. Arany- és ezüstművesként működött.

Művei:

328

Teaszűrő, ezüst
185(?)
Bp. Tört. M.

169

Tóravért
1861
Buda-Újlaki Izr. körzet imaháza

171

Sótartó (2 db)
„M. F." monogrammal
1853 vagy 1863
Iparm. M.

171

Cukortartó
1863
Bp. Tört. M.

Thiel (Till, Thiele) Károly Pest. Ar.

1811—1839. között említve. 1813. II. 6-án kapott polgárjogot. 1826. december 10-től és 1829-ben alcéhmester. 1828-ban a Belvárosban mutatható ki. 1839-ben már özvegye működik Schlangengasse-i üzletében. *Inasa:* 1812. X. 12. Vankar Fülöp 6 évre; 1814. XII. 8. Schatz Kristóf 6 évre és Groner Károly 6 évre; 1819. III. 7. Hertzky József 6 évre. 1822. XI. 3. Oberfrank Rudolf 6 évre, és Bertero-

Pest-Buda 1877

374

Kistányér (6 db)
„E. C." monogrammal
1863
Iparm. M.

171

Kanál (2 db)
„E. C." monogrammal
1863
Iparm. M.

171

PESTM
229

Teschlag ötvös

Pesten dolgozott a XIX. sz. 2. felében

Somogyi Árpád: Régi pesti ötvös mű vészet

Budapest 1970 VII. sz. 38 old.

Teszár Irén

csipkeszakkaintónő

Kitimisk 1908/9.

17. l.

Pozsonyi honvédfoghár népkvt.

VI. 225.

Teszár Irén

textilmüvészeti tanító-
nő

Éjmisk 1912/13. Ú. l.

Teszár Irént

a vall. és közokt. miniszter a textil osztályon szaktanitónőnek alkalmazta.

Értimisk 1908/9. 9. l.

Az eperjesi házipari kiállitáson dicséröklevél. u.o.

~~529. Ismeretlen művész.~~
A XVIII. századból.

529. Soliman.

Mellig, jobbra fordul, tanés kerek ~~[illegible] korona emelkedik ki~~. Bajusza rövid ról gyöngyszem lóg le. Inge csipkés és tott széles gallérját gyöngysor szegél

Dombormü fából, átmérői 5: 5
Bourgeois J. ajándéka 1895: I

Turbánjából koron

Teták E.

Katol.Szemle.1942.377-78.l.

Teszár Irén

l.

Iparmuv. isk. ert

1912-13.

21 l.

JEGYZETEK

MDK

Teszár János

A Bubik János mester által ifj. Supkégel Mozes számára épitett /1844-46/ első orosházi emeletes lakóház építésénél kömüves legény.
A vakolást és bemeszelést is ő végezte.

SZABÓ FERENC: Értékes adtok egy orosház iparosmester-család feljegyzéseiben.

A SZÁNTÓ KOVÁCS MUZEUM ÉVKÖNYVE. Orosháza . 1960.

135-152. 140-141.

Teszel.

Magyar központi v
ka metr. - Az Életképekhez. Ld. S
címkének is megjelent. M. Tö

s városához" .
/m.-Szfv.Muz.ltsz.3625.

utcai homlokzat,balol-
tsz.3005.

tervezett Ország-
Rudolf ur gyüjteménye.

n un Wachslein-
Nr.395.-Gez.v.Rhederer.
36.sz.

Lith.von.E.
/m.-Szfv.ltsz.3914.-

z Aka-
4 cm.-Szfv.Muz.ltsz.15809/1-2.

as
irat nélkül.Szfv.Muz.3869.

a a
z.3014

sc./A Raj

lakitási terve.
835 körül/.-Főv..

./30-as évek/

L ???

alideshauses.
at.467 x 285 m/m.-Ged.in Lith.Inst.Wien.

asuti indóház. Teszel rajz. Perlasz-
~~zivardobozok közt is.~~ Szivardoboz-
. Mus. ~~Szü~~

Teszlák István

nurszabó Szigetvár

l.

Grörffyszer

203. l.

Teszlák Albert

szül.: 1921, Bp. Festő.
1948 óta Belgiumban él, ahol 1957-ben rendezett
előnör önálló kiállítást. Figurális, expresív, főleg
tájképeket fest. Kiállított művei:
Kis kép a planétáról, 1967. o.v. 50 x 65 cm
Tájkép, 1969. akvarell 460 x 600 mm (repr.)

XX. századi magyar származású művészek külföldön.
Bp. Műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 72. l.

Tenlár Albert
festő.

Expressziv tájképeit mutatta be.

Bauer Jenő: Magyar származásu müvészek külföldön.
Müvészet, 1971. február - 36. lap

TESLÁK ALBERT

„KIS KÉP A PLANÉTÁRDL"

FESTMÉNY, REPR.

MAGYAR HÍREK, 1970. OKT. 17.

MDK

Teszlák Albert I.éves ötvös

munkája. Repr. XLIII.old.

Iparmüvészeti Iskola Evkönyve 1880-1941.
Bp.1942.

Tetemi Pál

vászonyi vőlegény

1876

l.

Könyvkötő emlék

27. l.

Tétémi Pál

Modex festő?

l.

Kisban Emil:

A magyar Pálosrend

története. I. Bp.

1938. 141. l.

lásd

Tétémi Pál,

alatt is.

MAGYAR MÜKINCSEK CSEHOR

Második Nemzeti Múzeumo
ne összeállitani azokból a magyar
külföldre jutottak s kérdés, hogy
gazdagabbak a meglévőknél. Amelle
javarészének származását utólag i
nül és bebizonyithatóan magyar er
tük oly remekmüvek akadnak, hogy
nem versenyezhetnének velük. Oslo
nápolyig szóródtak szét, hajdani

Ezuttal a csehországi c
ről, melyek a háboru előtti cseh

Tetemi Pál

kódex másolo

l.

Nemethy Lajos

Adatok árpádházi
boldog Margit cser-
lyeinek történetéhez
Bp. 1884. 207. l

MOB Kol. 2286.

den gő p mümümümümümümü eminden ember
proni szt.sgyrby temélom jvitási munk
lékletek száma Egyuttal elintézett szám

Tetemi Pál

varsonyi vikárius

könyvmásoló

Gömöry codex 1516-
ból.

egy rézze tőle
másolva.

Kell??

27 l.

Nyomtatott betű, díszítés
nélkül.

Tétémi Pál

nagyvázsonyi pálos vikárius másolta a Gömöry-kódex nevű imakönyv kisebb részét a XVI. sz. első felében-k kodex nagyobb részét Katalin margitszigeti domonkosrendi apáca írta.

Horváth J. Magyar irodalom - 145, 178. l.

Jóób Irén: A középkori magyar leányneveles története. Kassa, 1933. 84. l.

lás és kerészeti megoldá
munkái várnak befejezési
önzesen 25 000 költséggel.

Kérém, hogy a 62000 Pt
elszámolás kötelezettsége,
mellett dr Lux Kálmán
műszaki tanácsos kezéhez
kintalványozni kegyeskedjen

Szpert

Tétémi Pál frater

vázsonyi vikárius másolta a Gömöry-kódex egyik részét 1516-ban.

Horváth János

A magyar irodalmi műveltség kezdetei Szent Istvántól Mohácsig A Magyar Szemle Könyvei IV. Bp. 1944. 138. l. 145. l.

Lásd: Pintér: A magyar irod. tört. I. k.

Hol van a kodex?

Csázik Ilona, gépírónő

I iii

Tétényi (Tétémi)
Pál
scriptor

l.

Kisbán Emil:
A magyar Pálosrend
története. II. k.
Bp. 1940. 334. l.

...kek fenntartása.

...ás

...iadások:

...fűtési, leltári kiadások) 57,000 – k.

...ések, közlemények, szak-

1,800,000 – k.

...e alatt álló műem-

...űvek fenntartására,

...atos kiadásokra. 1,500,000 – k.

...ybo vett

11,342.80 fill.

...kra. 25,000. –

...összesen: 36,342.80 fill.

30,000 –

20,000 –

Tétényi kastély

Vas. Ujs

1865. 373 l

képpel

A febr. 2 utó
legközelebbi

A Müemlékek Országos Bizo
ban rendezett előadássorozat másodi
előtt Schulek János müépitész Kassa
rosok müemlékeit ismertette. A mag
rosa Kassa, amely már a középkorban
ország felé irányuló kereskedelmi u
igy nagy befolyásra és mérhetetlen
gazdagságnak méltó kifejezője Szent
ma, mely a magyar csucsives épitész
Érdekes emlékek, s a dóm környezeté
hály kápolna és az ujjáalakitott Or

Tétényi rk. templom

(Pilis vm.)

Nagyboldogasszony
tiszteletére. 1755-ben
helyreállíttatta Bíró
Márton püspök.

Pehm 459. l.

Nagy.

Dr. Szendi

Lágy

MEGHIVÓ

TETLÁK RÓZSA

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

A SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN

IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. FÉLEMELET

MEGNYITJA 1947. NOVEMBER 23-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 1/2 12 ÓRAKOR

Dr. POGÁNY Ö. GÁBOR

A FŐVÁROSI KÉPTÁR IGAZGATÓJA

RENDEZI: FORBÁT RÓBERT

TISZTELETTEL:

ARÁNYI ÁRPÁDNÉ, SZALMÁSSY ZSIGMOND

IGAZGATÓK.

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ 1947. DECEMBER HÓ 3-IG BEZÁRÓLAG, NAPONTA 10—5 ÓRÁIG, VASÁRNAP 10—2 ÓRÁIG.

Tetlák Rózsa

NYOMTATVÁNY

T.

Dr. Szalkványi Gyula

úrnak
~~úrnőnek~~

BUDAPEST

XI. ker., Lágymányosi út ~~utca~~ ~~tér~~ 16. sz.

F. k.: Szalmássy Zsigmond — Községi nyomda Rt

Tetlák Róza

Magyar Nemzet
1947. nov. 23.

Tetlák Rózsa festőművésznő első gyüjteményes kiállítása nyílt meg a *Szalmássy Galériában*. A 64 bemutatott kép olajfestmény, akvarell és rajz. A sokféle tárgykörrel foglalkozó művésznő legerősebb oldala a női test ábrázolási módja.

EUM ÉS IPAR

jeg … e nyilat-
ko … y a köz-
na … ibbá azt,
hogy egyrészt a formák a bronz sajátságának megfelelnek, másrészt szerző a patinákat is fölhasználta, — a biráló bizottság egyhangúlag az első díjra érdemesítette. Szerzője Uhl Sándor építész. A *Talpra magyar* jeligéjű aranyozott viasz mintát a bizottság a társulatnak megvásárlásra ajánlja, nem mintha e munkát eredetiség jellemezné, hanem mivel alakja szép, a részletek csoportosítása ízlésre vall, s valószínű, hogy kelendőségnek fog örvendeni, mert sokkal szebb, mint a milyeneket Budapesten külön megrendelés nélkül beszerezni lehet.

*

Az iparművészeti társulat választmánya f. év junius 17-ikén Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi minister elnöklete alatt ülést tartott.

Jelen voltak: Lipthay Béla báró, a társulat alelnöke és a választmány következő tagjai:

ÁZATOK.

I.

Különös föltétel, hogy a magyar diszítmények szabadon legyenek fölhasználva.

4. A tervezett diszítmény előállítása ne legyen nehéz és gyakorlatilag minél könnyebben legyen alkalmazható.

5. Pályadíj a Lipthay Béla báró által fölajánlott 100 forint o. é.

6. A pályanyertes tervrajz a társulat tulajdona marad, föntartva szerző szellemi tulajdonjogát, melyet azonban szerző csak hazai gyárnak adhat el.

7. A tervek f. év november hó 1-sejéig az iparművészeti társulat címe alatt (Budapest, Andrássy-út 67.) akár a szerző nevével, akár jeligével küldendők be. Az utóbbi esetben hasonló jeligével ellátott és szerző nevét rejtő külön boriték kisérje a tervet.

Tetlák Rózsa

festő

l.

Dőry Ferencné dr

Tetlák Rózsa

MKSz 1947

Tetlák Róza

grafikus

1928 – 34

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 46. l.

Kazári aratók felvonulása. A nógrádi medence palóc községeinek jellegzetes építkezése a házvégi vízlevezető tető (csepegő). Kazár a kisterenyei járásban van.

mástól. Legmagasabb kiemelkedése a vulkános eredetű *Karancs* Salgótarján felett. Az É felé folyó patakocskák az Ipolyt, a D felé folyók a Zagyvát táplálják. A hegyvidék magasabb részein még szép bükkösök, a laposabb helyeken azonban szántók, rétek, legelők és szőlők vannak.

A Cserháthoz D felé csatlakozó *Gödöllői-dombvidék* lenyúlik a Budapest—Szolnok vasútvonalig. Változatos termelésű táj, feladata a főváros élelmezése.

A Cserhát sűrűn lakott vidék. *Palóc* népe sok eredetiséget őrzött meg népszokásaiban, viseletében, nyelvében, építkezésében, gazdálkodásában.

Tetlák Rózsa

grafikus

1931. végén jött

Iparm. Isk. Évk

1930-1934. 47. l.

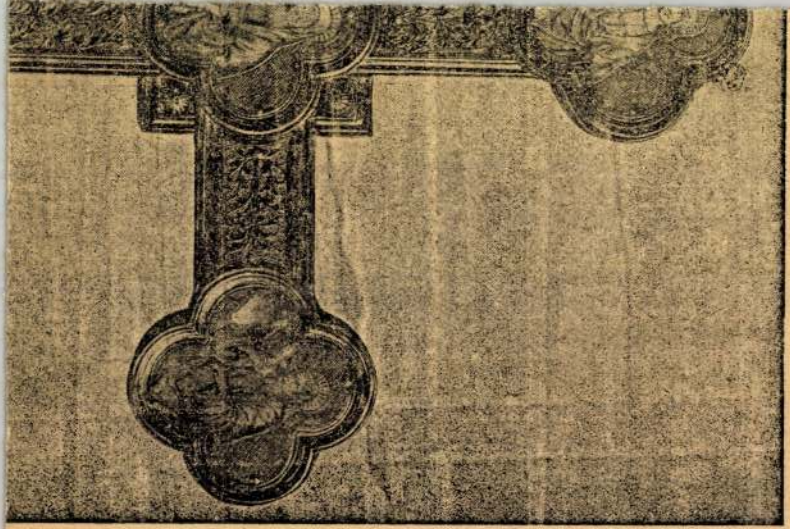

Tedlák Rózsa

grafikus

1934. szakoklevelet

nyert itt

Iparm Isk. Évk.

1930-34. 48. l.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 19[illegible]. évi [illegible]...

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri [illegible]tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

TETLÁK RÓZSA

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ A

SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. FÉLEMELET

TELEFON: 189-554.

1947. DECEMBER 3-IG

NAPONTA 10—5 ÓRÁIG, VASÁRNAP 10—2 ÓRÁIG.

Fk.: Szalmássy Zsigmond — Orsz. Közp. Községi nyomda Rt.

	Forint
1. Álmodozás	2000
2. Kőrösfői templom és temető	1000
3. Nő virággal	1500
4. Gyümölcs csendélet	800
5. Munka után	1500
6. Amerikai nő portréja	800
7. Érdekes olvasmány	1000
8. Zsákhordó munkás	2500
9. Hidépítő munkások	550
10. Kábel-behúzás	700
11. Munka közben	550
12. Munkás-asszony	m. t.
13. Baudelaire vers	600
14. Anya gyermekével	800
15. B. rendőrőrmester kislánya	500
16. Ködben a Balaton (B.-Földvárnál)	400
17. Bánat (akt)	900
18. Tavasz a Balaton partján	400
19. Nyirfák	400
20. Alkonyat	400
21. Balatonföldvári fasor	400
22. A Nagyboldogasszony útja ködben	500
23. Munkás a Svéd M. gyárból	600
24. Koncerten	600
25. Atléta	m. t.
26. Hédy . . . . Svéd M. úr tulajdona	
27. Diszkoszvető	m. t.

	Forint
28. Női portré (vázlat)	600
29. Fürdő után (akt)	900
30. Műteremben	750
31. Női portré	m. t.
32. Virágok	500
33. Akkor még járt a 66-os	500
34. Vízpartján	1000
35. Jegyesek	1000
36. Öltözőben	600
37. Kilátás a B.-földvári postás üdülőből	400
38. Zebegényi táj	500
39. Hidépítés	700
40. Pékműhelyben	500
41. Téli alkony a Gellérthegyen	500
42. Férfi portré	600
43. Szabóműhely	800
44. Ostrom után	450
45. Petőfi hid	250
46. Erdő szélén	350
47. A Gellérthegy eső után	600
48. Parádés szoba Kőrösfőn	400
49. A legöregebb Kőrösfői ház	400
50-56. Akt tanulmányok (tollrajz) à	150
57-62. 5 perces vázlatok à	50
63. Kemence	400
64. Munkások	400

Tetlák Rózsa

Varga Balázs: Kiállítások. Szab. Művészet, 1947. 12.sz. 246 l.

Dr. D. Tetlák Róza

festő

l.

Bpest, 1941

MDK

Tetlák R.

Anya gyermekével

Munkás asszony

Akt

Budai képzőművészek cent. kiáll. 1948. márc.

MDK

D.Tetlák Rózsa

R.Sz.I: Akvarelikiáll. a 76v. képtárban.
Uj Magyarság, 1941. aug. 3. 15 l.

MDK

állami II. vkat. díjat nyert

MAFB 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.
§ 1.

MDK

dr.D.Tetlák Rózsa

Vár a Gellérthegyről nézve

Kilátás a Gellérthegy déli oldaláról,I.

" " " " II.

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

12 l.

MDK

Tetlák Róza, graf.

Puskin. Plarátterv. Tempera.

„Magy. Szovjet Barátság" - 1952 - Képzőm. kiáll. kat. 6. l.

MDK

dr.D.Tetlák Rózsa

Szt.Gellért szobor

Szebeny Antal tér

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

12 l.

Tettiár Rózsa
festő

M.D.K.

„Ősz" c. festménye

Nők hapja 1960. ~~október~~ szeptember 29

Fénykép

Magyar Foto: 4235/1-6 Hegedűsné

„Tetlák Róza kiállítása" (Közönség a festm. előtt)

Barlos

1947. XI. 23.

Meg. van

EDK

Tetlák Róza

Puskin. Plakátterv. Tempera.

"Magyar-Szovjet Baratsag" Képzőművészeti kiallitás katalogusa. 1952. 6.1.

M.D.K.

Tetlák Róza

A Szabadszervezetben gyüjteményes kiállitással mutatkozott be, irja Berend Ilona: "Kiállitások" cimmel a "Szinház Szeme Füle" c. rovatban.

Szinház, Bp. 1947. dec. 2-8. III. évf. 49. sz.

Tetrák Rózsi festőművész
Pihenő dolgozók a Mátrában
XI.ker.képzőművészek kiállitása, 1951. február

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Szent Ferenc
Vászon, olaj, 50×28 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Női arckép
Ovális miniatűr, pergamen, 10×8·5 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Madonna, Jézus és Ker. Szent János
Miniatűr, pergamen, vízfestés, 8×6 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Férfiarckép
Miniatűr, pergamen, 13×9 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Arcképek, mitológiai és életképek
Négy miniatűr, pergamen, 20×29 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, 1780 körül
VI. Pius pápa
Fa, olaj, 22×15 cm.
Maszlaghy II., 429. szám.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Pompeius diadalmenete
A rómaiak és germánok harca
Fa, olaj, egyenként 32×40 cm.

Tetrák Rózsi festőművész
Gyárimunkás
XI.ker.képzőművészek kiállitása, 1951. február

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Wien, 1839., 8. sz. (?) — Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914. 174. l. — Genthon: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bp. 1927., 57. l. (Friedrich Pacher köre.) — Benesch Belved. 69. l. (Meister von Herzogenburg.) — Gerevich IPGY, 89. l. (Képe 98. l.) — Genthon RMF, 93. l. — Pigler, Evag 131. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Vérző Krisztus Szent Egyeddel és donátorral

Fa, tempera, 86·5×68 cm.

Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Wien, 1839., 2. szám. — Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 173—174. l. — Pigler Evag, 129—130. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Mária halála

Fa, tempera, 141×90 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Szent Miklós és a szegény nemes három leánya

(Belső kép.)

Jetmajer Lajos

1850 - 1905 - A kult szerzed végén ~~ő és Kármán Tódor foglalzatot~~ a kihajlás kérdésével. foglalzott.

Dr. Vajda Pál. A magyar hídépítés
Bp. 1964. 44 o.

TETSCHER JÓZSEF, posztóslegény

A soproni posztósok legénycéhe /Bruderschaft der Tuch knappen/1627.maj.25-én kapta meg a céhtől rrendl Dániel és Tetscher József legények/Tuchknappen/által előterjesztett kérésére 34 pontból álló diszes kiviteli artículus levelét. 150.old

DÁVIDHÁZY ISTVÁN: A soproni posztósok legénycéhének társpohara 150.old.

Soproni Szemle, Helytört,folyóirat, XXX. 2.sz.
Sopron, 1976

mdk

Tétsi Bálint széjgyártó céhmester

1866–1869-ben

Horváth Zoltán: Egy mezőváros célos Szara
Nagykőrös 1943. 134. l

mdk.

Tétsi Sámuel bognárcéhmester

1853 - 1856-ban

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Céhes Szara
Nagykőrös 1943. 130. l

mdk

Tétsi Sándor

1845-1847-ben

szünszélmester

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Cehes Spara
Nagykőrös 1943. 100. l

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-720

Tettamanti Béla
grafikusa

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 FEB 3

1021

Tettamanti Béla rajza

ni. Andorka Rudolf plasztikusan jellemezte az okoknak azt a csoportját, mely a társadalmi struktúra átrendeződésével függ össze, a családi funkciók kerülésével s az egyéni konfliktuskihordó képesség meggyengülésével. Buda Béla társadalmunk értékteremtésének fogyatékosságaival, kulturális mintáink anakronizmusával hozta — helyesen — összefüggésbe az anómiás zavarok állandósulását. Megtetézném ezt a két okcsoportot egy harmadikkal, melyet az egyéni autonómia ellehetetlenüléseként, a felelősségvállalás sajátosan emberi képességének elkorcsosulásaként jellemezhetnék.

Ez akkor következett be, amikor világosan kiderülhetett, hogy az egyéni életvitelből adódó szám-

Tattamanti Béla, grafikusművész

„Mindenféle rajzok" c., 5 különféle rajz, cím nélkül /repr./

Új Tükör, 1984. júl. 1.

Tettamanti Bela

Karkatura

Magyar Nemzet 1986. V. 5

Tettamanti Béla, grafikus

2 nejz. repr.

Tettamanti Béla: Rajzai 2.

Élet és Irodalom Bp. 1985. júl. 19. XXIX/29

Élet és Irodalom

Bn. 1985. máj. 31 XXIX/22

Tellamontó Béla: Rojz

7

Tellam

Zárójelvers op. 12.

lián Lány, leül közénk és hallgat,
lián Lány, leül közénk és hallgat,
te haja lehull a földig; közöttünk ül és hallgat,

dián Lány, közöttünk ül és hallgat;
ncesa India, Buenos Dias, szólok,
nte mia, Buenos Dias, szólok,
morcita, Buenos Dias, szólok,

ő, mosolyogjon, mondom, és mosolygok;
iféle nevetés, miféle fények,
őmben őrzöm, különös cigaretta,

degen testek, nevetnek rám és nevetnek:

a Princesa; Buenos Dias, különös álom; légy üdvözölve))

Zárójelvers op. 9.

gy szépen leterített húsvéti asztalnál ül,

ıdja az egyik, simítsd még kezem, simogasd,
al kentem a lábad, mondja a másik,

simogasd, médium-art, mondja az egyik,
. simogatlak, érzem a bőröd, érzem a tenyered,
engem, ki az, ki megölel engem, ki az, ki megöl,
ıdja az egyik, simítsd a kezem, simogasd,

el engem, simítsd a kezem, simogasd,
ıdja a másik, kiáltás leszel, félelem, médium-art,
ız egyik, 13 férfi vonul végig a hegyen,

ngem, lehajtott fejjel várom, ki az, ki elbocsát végre?;

kezében fegyver, zokogva sír, lehajtott fejjel))

Tellamanti

Tellamanti Béla: Rajz

15

Élet és Irodalom. Bp. 1985. máj. 8. XXIX/10

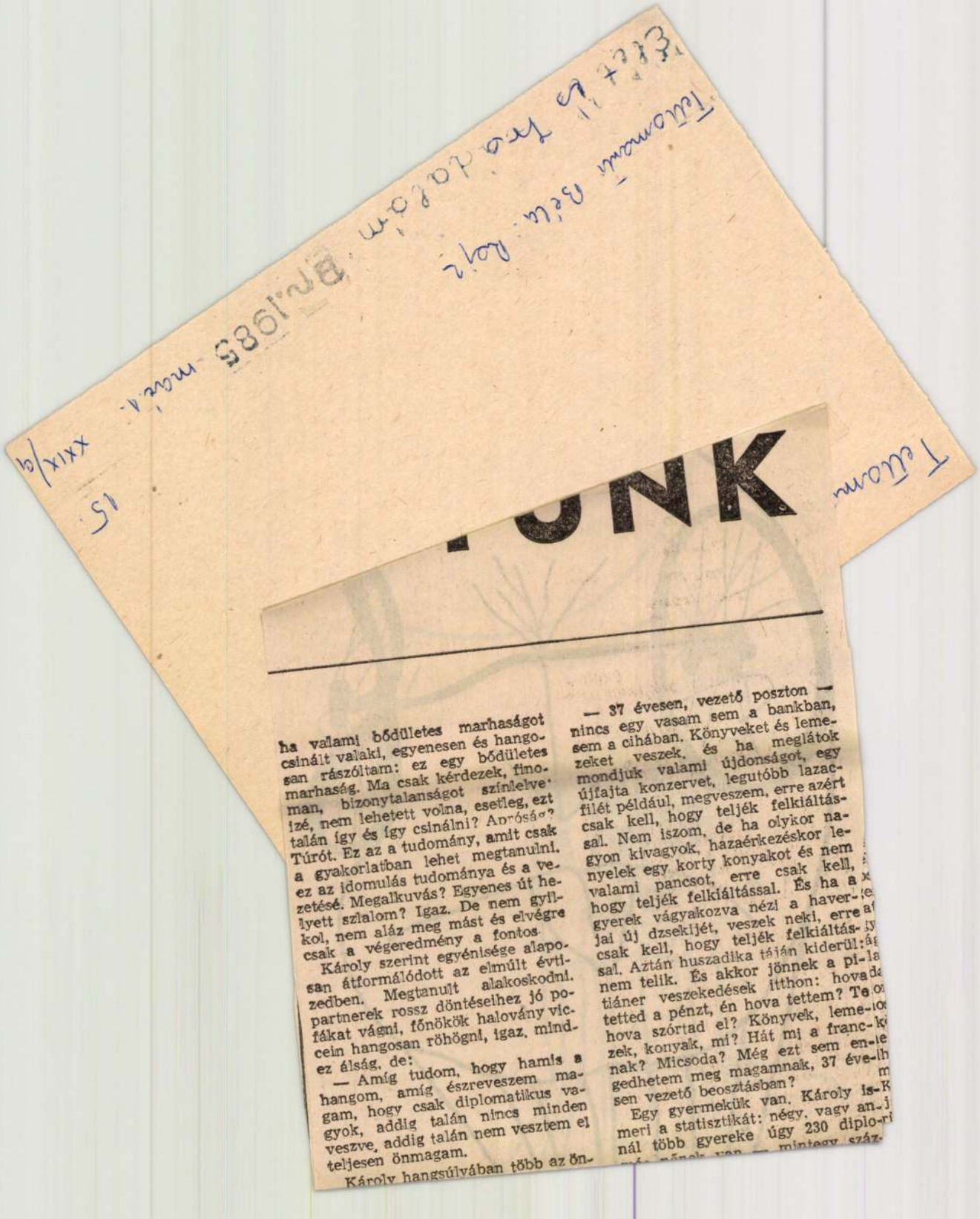

ha valami bődületes marhaságot csinált valaki, egyenesen és hangosan rászóltam: ez egy bődületes marhaság. Ma csak kérdezek, finoman, bizonytalanságot színlelve. Izé, nem lehetett volna, esetleg, ezt talán így és így csinálni? Aprósá Túrót. Ez az a tudomány, amit csak a gyakorlatban lehet megtanulni, ez az idomulás tudománya és a vezetésé. Megalkuvás? Egyenes út helyett szlalom? Igaz. De nem gyilkol, nem aláz meg mást és elvégre csak a végeredmény a fontos.

Károly szerint egyénisége alaposan átformálódott az elmúlt évtizedben. Megtanult alakoskodni. partnerek rossz döntéseihez jó pofákat vágni, főnökök halovány vicein hangosan röhögni, igaz, mindez álság, de:

— Amíg tudom, hogy hamis a hangom, amíg észreveszem magam, hogy csak diplomatikus vagyok, addig talán nincs minden veszve, addig talán nem vesztem el teljesen önmagam.

Károly hangsúlyában több az ön-

— 37 évesen, vezető poszton — nincs egy vasam sem a bankban, sem a cihában. Könyveket és lemezeket veszek, és ha meglátok mondjuk valami újdonságot, egy újfajta konzervet, legutóbb lazacfilét például, megveszem, erre azért csak kell, hogy teljék felkiáltással. Nem iszom, de ha olykor nagyon kívágyok, hazaérkezéskor legyelek egy korty konyakot és nem valami pancsot, erre csak kell, hogy teljék felkiáltással. És ha a gyerek vágyakozva nézi a haverjai új dzsekijét, veszek neki, erre a csak kell, hogy teljék felkiáltással. Aztán huszadika táján kiderül: nem telik. És akkor jönnek a pitiáner veszekedések itthon: hova tetted a pénzt, én hova tettem? Te hova szórtad el? Könyvek, lemezek, konyak, mi? Hát mi a francnak? Micsoda? Még ezt sem engedhetem meg magamnak, 37 évesen vezető beosztásban?

Egy gyermekük van. Károly ismeri a statisztikát: négy, vagy annál több gyereke úgy 230 diplo-

Tettamanti Béla rajza

Tettamanti Béla

TETTAMANTI BÉLA rajzainak kiállítását az Ernst Múzeumban egy héttel, július 20-ig meghosszabbították.

Népszabadság, 1986. VII. 15

Tettamanti Bela

Karikatúra

Magyar Jeunet 1986. XI.10.

Tettamanti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1986. XI. 24.

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

TETTAMANTI BÉLA

RAJZAINAK KIÁLLÍTÁSÁRA

2000. JÚNIUS 22-ÉN,

CSÜTÖRTÖK DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA

KAJÁN TIBOR

DOROTTYA GALÉRIA

BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.

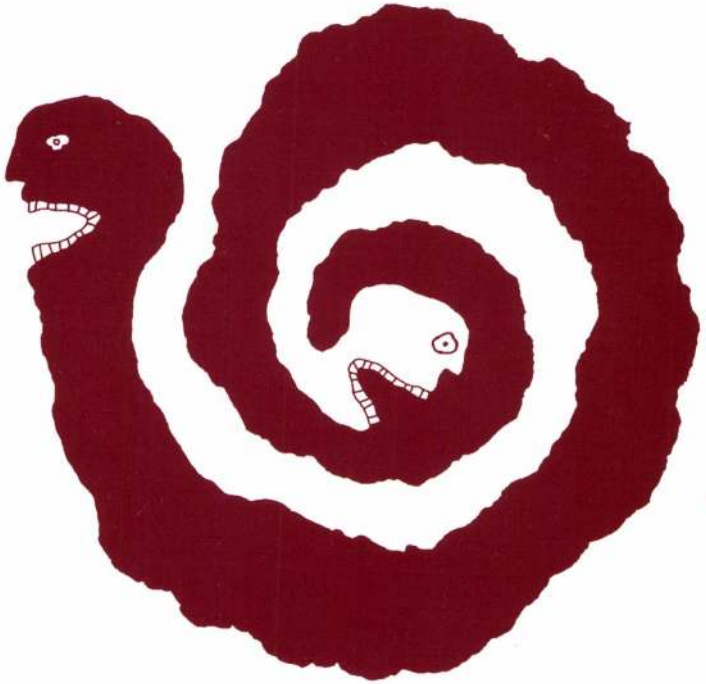

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2000. JÚLIUS 16-IG,
HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG 10–18 ÓRÁIG.
SZOMBATON: 10–14 ÓRÁIG.
VASÁRNAP ZÁRVA

T · E · T · T · A · M · A · N · T · I · B · É · L · A

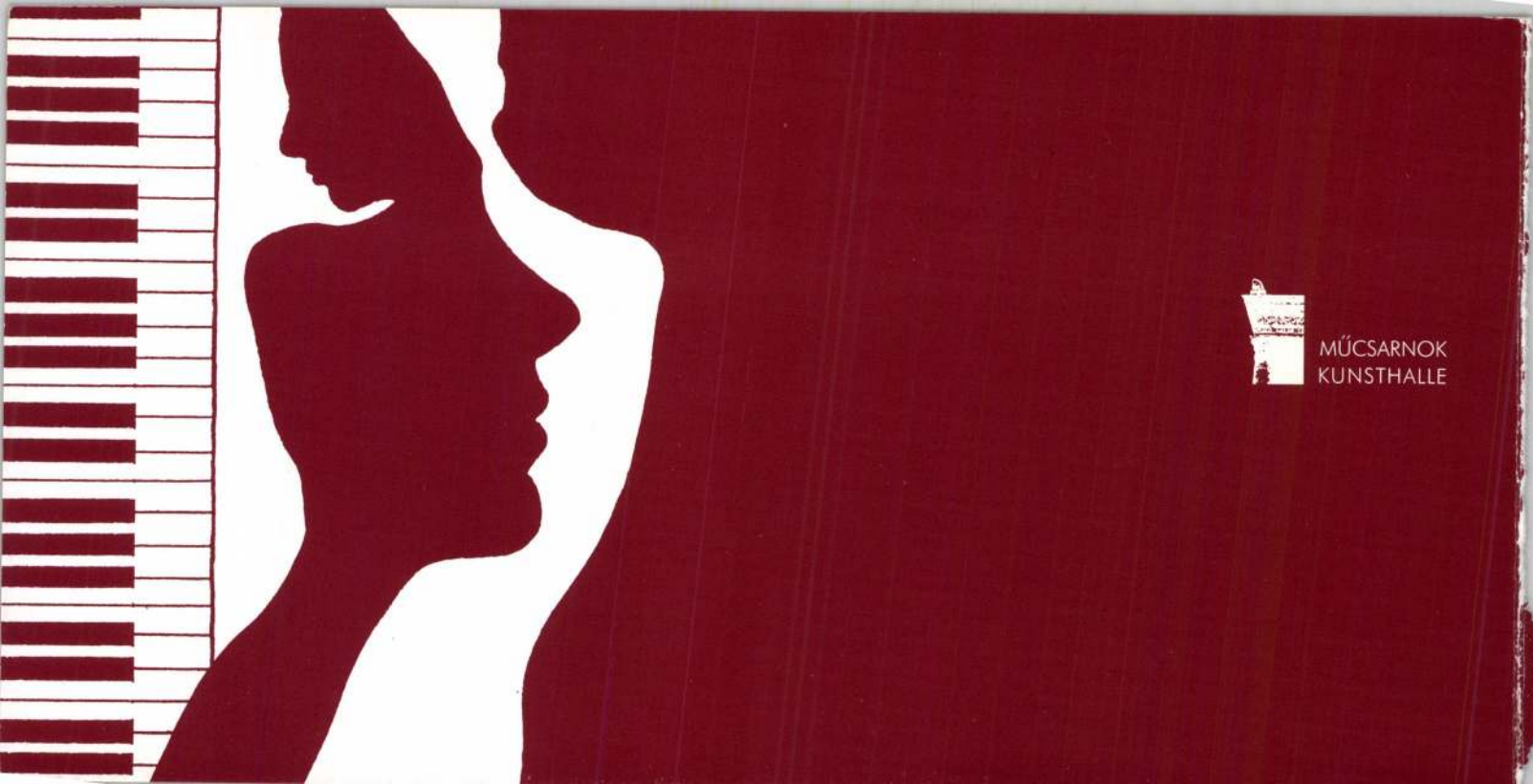

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

Tettamanti Béla

Kantátája

Magyar Nemzet 1986. IX. 22

Tettamanti
Béla

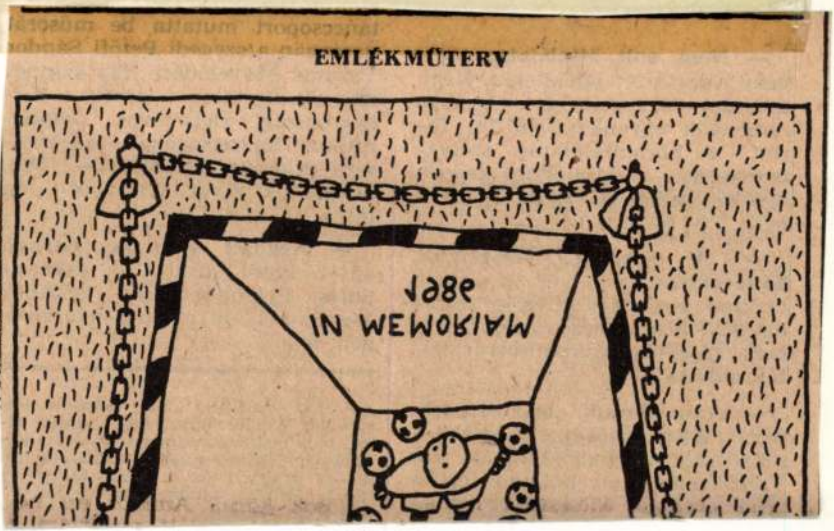

Magyar Nemzet 1986 VI. 16.

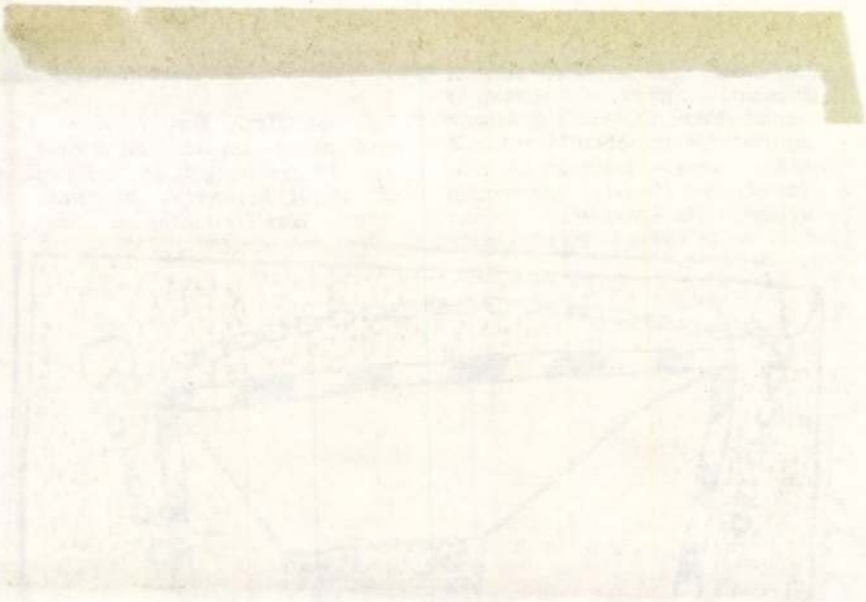

Tettamanti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1986. V. 26.

Tettamanti Béla

Kanizsiva

Magyar Nemzet 1986. V.12.

Tettamanti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1986. IV. 21.

Tettamanti Bele

Kavikatine

Magyar Nemzet 1986. V. 19.

Tettamanti Béla

Székely András

Tavaszi optimizmus
Tettamanti Béla grafikái
az Ernst Múzeumban

Népszabadság, 1986. július 7. 7.

számoló

t)

artotta XI. közgyűlését, amely alaposan
valamint a műkritika helyzetét, felmér-
ennivalókat. Az azóta eltelt - csaknem
örekedett, hogy az ott elfogadott doku-
gramja és a Közgyűlés határozatainak

gy Szövetségünknek a képző- és iparmű-
ényeges kérdésben fokozottan érvényesite-
attevő és társadalmi ellenőrző tevékeny-
etékes párt és állami szervekkel, a szak-
övetségeivel. E határozatoknak megfelelő-
agadott arra, hogy a szakterületünket é in-

Tettamanti Béla

Vadas József

Idényvég

[Kovacz Béla, Ernst Múc]

Tettamanti Béla

[Katona Szabó Emé bet, Dorottyan]

Hal.?

Élet és Irodalom, 1986. juli. 11. 13.

sága és értéke mellett szól.

zági műemlékek kistopográfiájának
denütt meglévő, fontos kézikönyv-
nio", képviselője Magyarországon
t) szükségességét belátva kezdemé-
telt időben megváltozott műemlék-
ad vége illetve a 20. század első
sával) is.
az OMvH-nál folytatott ú.n. "nagy
Műemléki Topográfiája) munká-
koordinációt igényel. A kisto-
entősége a 19. század végének épí-
érdeklődés növekedésével csak
ez a feldolgozás-típus lesz al-
okban található, magyar érdekű mű-
e is. A nagytopográfiai munká-
topográfia, a néprajzi atlasz,
cográfiai vállalkozások az együtt-

vészéletrajzi (ú.n. lexikon-) do-
gyűjteménye, pecsétmásolat-gyűjte-
nt a szakterületen illetékes ha-
irattárakkal, levéltárakkal koor-
használhatók, együttvéve a magyar
ájékozódás egy helyen egyesített
es segédletét jelentik.

Tettamanti Béla

Kenessei András

Rajzfilozófusok utóda

[Tettamanti Béla]

Magyar Ifjúság. 1986. június 21. 6.

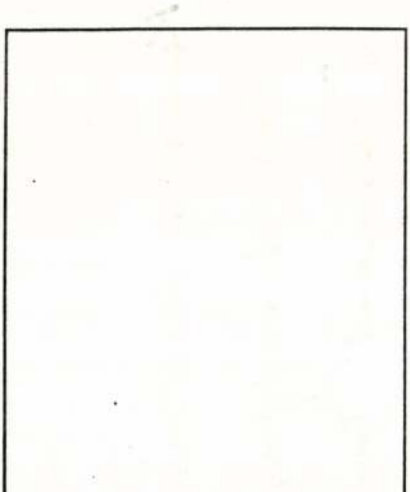

Mihail Larionov: Vlagyimir Tatlin portréja
Portrait of Vladimir Tatlin, 1911, olaj, vászon, 90×72 cm, Moszkva, Tretyakov képtár

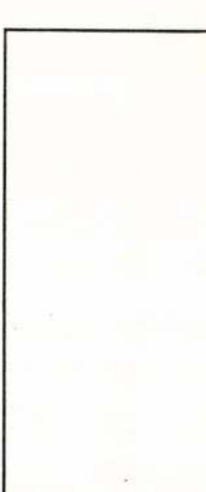

Oskar Kokoschka: Vict
Portrait of Baron Victo
olaj, vászon, 98,5×73 cr

a tárlaton —, majd kiemel egyetlen művet: Berény Róbert Bartók-portréját. Berény színeinek boszorkányos erejét dicséri, a portrét nemcsak szépnek és szenvedélyesnek érzi, de diabolikus erőt sejt benne. Cikkének kíséretében jelent meg a portré reprodukciója. Berény portréjának varázslatos ereje Laurvik úrra is hatott. Utószavában, ahol védelmébe veszi a kiállításon bemutatott új irányzatokat, különösen a futurizmust, a zeneszerző mellett is hitet tesz, a hagyományos zenei formák felbontójaként Ravel és Debussy mellett ünnepli Bartók

veit bemutató európa
a londoni Hayward
tette ki, hogy a festm
ték a hivatalnokok 1
amikor a kép helyén
képet mégsem kérték
rossz állapotban van

Miután megtaláltar
ezek a kifogások lege
ban, a Tampa városáh

Tettamanti Béla

L.A.:[Lukácsy András]: Tettamanti Béla. = Magyar Hírlap, XXIV. évf. 10. sz. 1991. január 12. (mellellet) 1. p. ill

TETTAMANTI Béla

Andrassew Iván: A graficista. = Népszabadság, 1993. aug.2. 17. ill.

2000

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI HAVI LAP

Szerkeszti: Bojtár Endre, Horváth Iván, Kovács János Mátyás, Margócsy István, Szilágyi Ákos.
Főmunkatárs: Lengyel László. Olvasószerkesztő: Kálmán C. György.

»Senki sem döntött erről, hogy ez most már passé.«

PERNECZKY GÉZA

»Ricoeur már passé. Derrida is passé. Foucault is passé. A Metahistory passé, én is passé vagyok«

HAYDEN WHITE

Tetkmanti Béla

Mcmxcv Szeptember

Szerkesztőségi órák: csütörtökön délután kettőtől négyig a New York kávéház karzatán.

ÁRA HATVANNYOLC FORINT

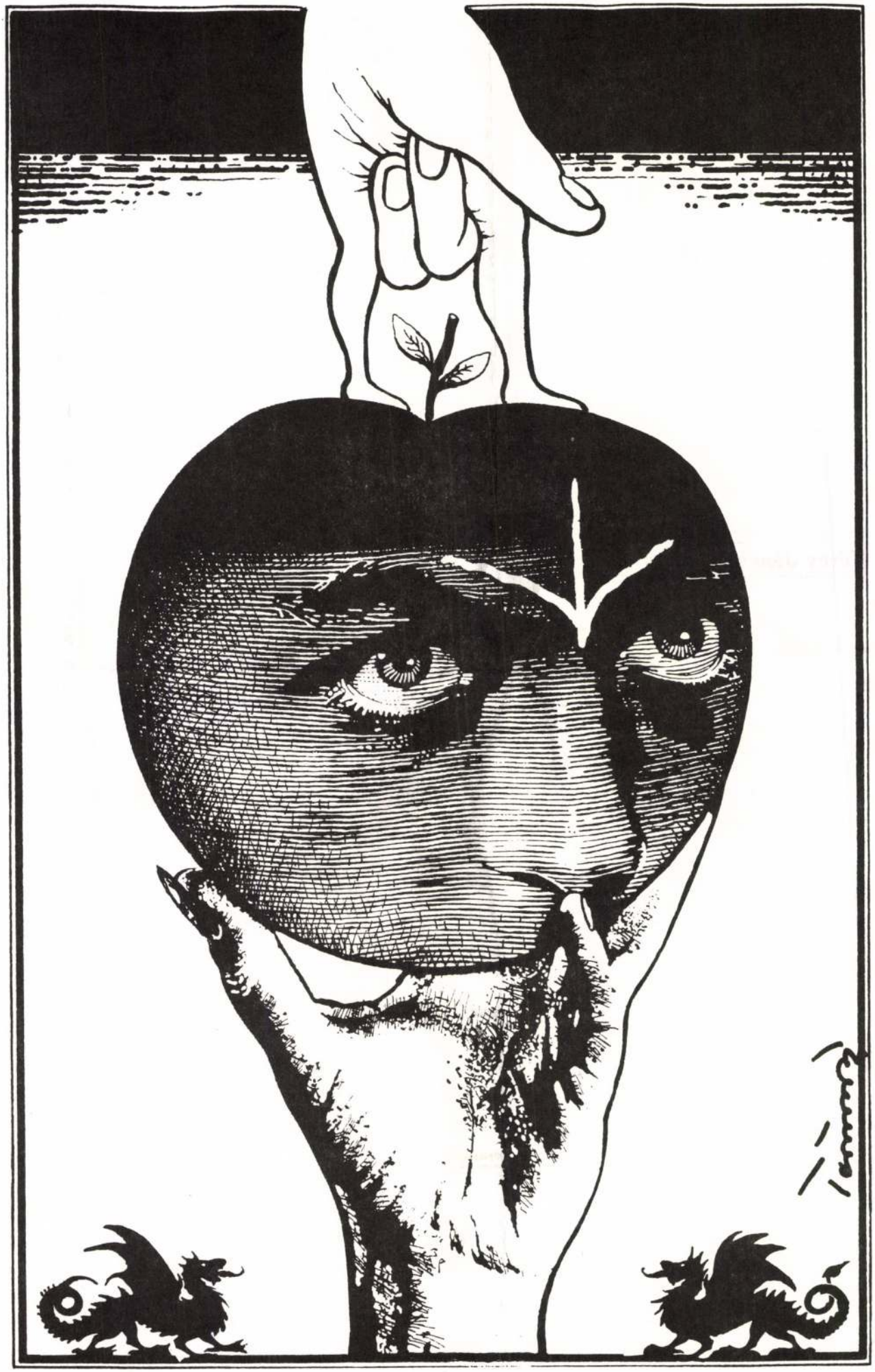

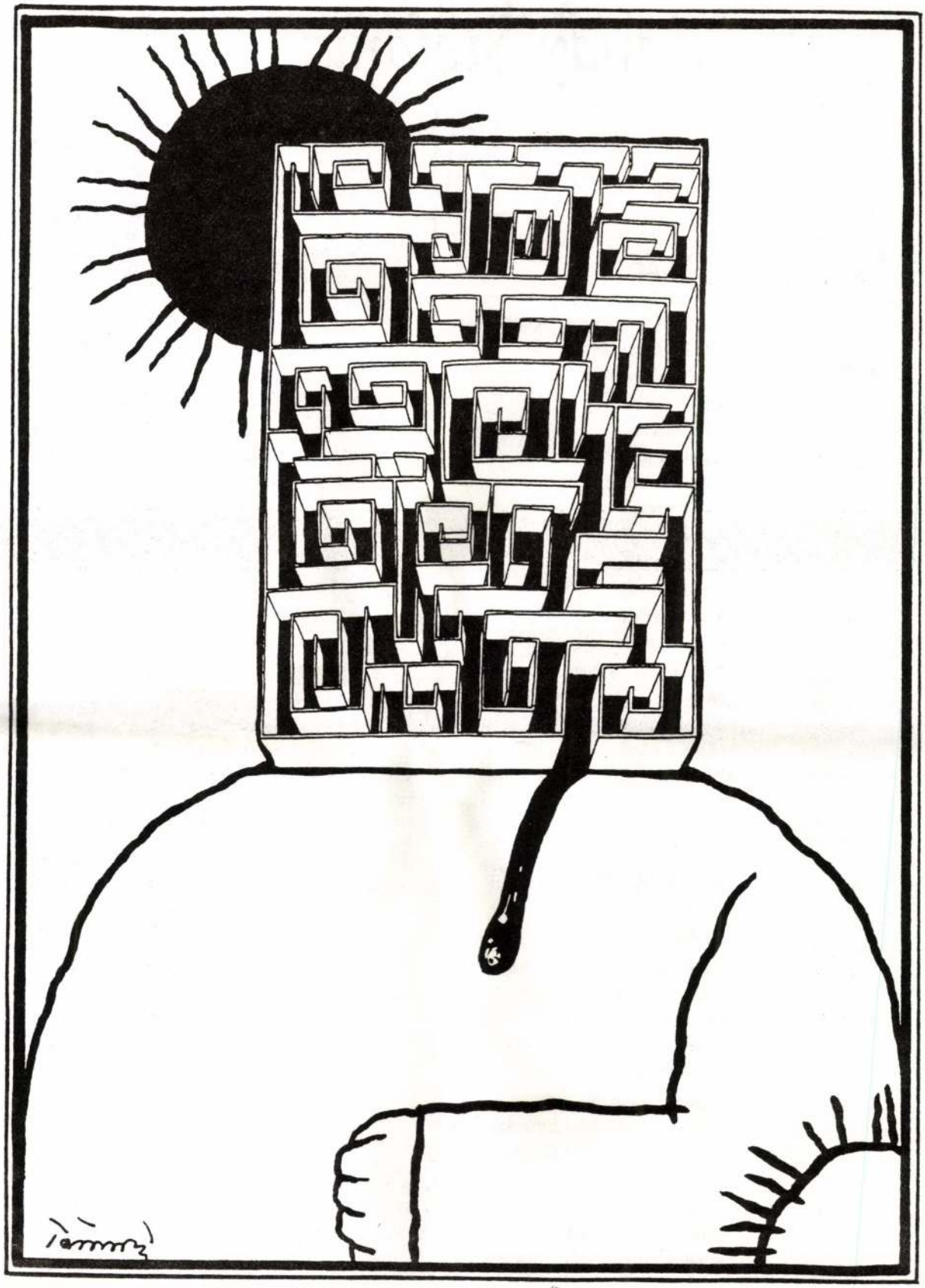

Mándy Stefánia

TÖRZS

látom hogy nincs a virágnak szára
madárnak szárnya
korsó füle nélkül
üres koporsó
belefekszem
hallom a távoli hangot
kivel vetekszem
mandelstam
nagyszerű törzsed
roppan a télben
legyek fatuskó
halott utódod
vagy álljak a szélben
még most is vénen
ahogy te fiatal ősöm
oly ismerősön
álltad a végső
számkivetésig

KAMASZ

a lélek rohanóban
a test utána lép
a szív ametiszta
karcolás hajlatával
csak befelé dobog
a szemen látcső
watteau-tájszinekkel
homlok mögött nagy távlatképletek
száguldó álom gyalult képkeretben
nem múlt a múlt
pólótrikó jelenlét
fehér szövés kamasz kérdőjelekkel
minden irányba kifutó hajók

és vacogás a rozzant kikötőben
nem látni még a rosszat –
vagy látni már a jót

terv terv maradt. Latinovits Zoltán a bemutató előtt a színház portáján adta le a levélkét és a virágcsokrot. Nem a Vígszínházba címezte üzenetét és nem nézte meg az előadást. Ez idő tájt Huszárik Zoltánnal új filmre készülődött: Antonius árnya mellett *Csontváry* égő szemei is őrizték-vigyázták Cleopátra-Ruttkai Évát.

20.

Ruttkai Éva művésznő
1/2 7 Vígszínház
Fruzsinának a régi
szerelemmel
1/2 7 Szindbád

KRÚDY GYULA: REZEDA KÁZMÉR SZÉP ÉLETE – 1976. február 5. A világ úgy tudta: Latinovits Zoltán és Ruttkai Éva végleg és örökre „szakítottak".– Valójában már hetek óta – Latinovits Zoltán szavait idézve – *visszaköltöztek egymásba.* Február 5-én feljegyzi: *Évának, Krúdy-premier, küldök virágot.* Nyolc nappal később Latinovits-est a Fészekben. Ruttkai Éva hátul a fal mellett áll. Mindenki látja őt. Latinovits Zoltán őt nézve mondja a verseket: Anna örök... Őrizem a szemedet... A közönség lélegzet-visszafojtva hallgatja Szindbád szerelmi vallomását. Néhány hét múlva – más a színház, más a szerelem – Latinovits így nyilatkozik: „ha én például egy olyan előadásban kellene hogy játsszam, mint a Rezeda Kázmér, én fölakasztanám magam".

*

Ruttkai Éva, 1985. június 14-én:
„Az élet tud olyan lenni, mint a mese. De annak ára van. Nem lehetsz latolgató, meg fukar. Fél hétkor néztünk a miskolci tükörbe, s attól kezdve minden premier napján fél hétkor virágcsokrot kaptam tőle olyan gyönyörűséges sorok kíséretében, amelyektől megemelkedik, aki kapja. Téptük egymást, de mi értettük egymást a legjobban. Amit én csináltam, senki nem tudta úgy szeretni, mint ő."

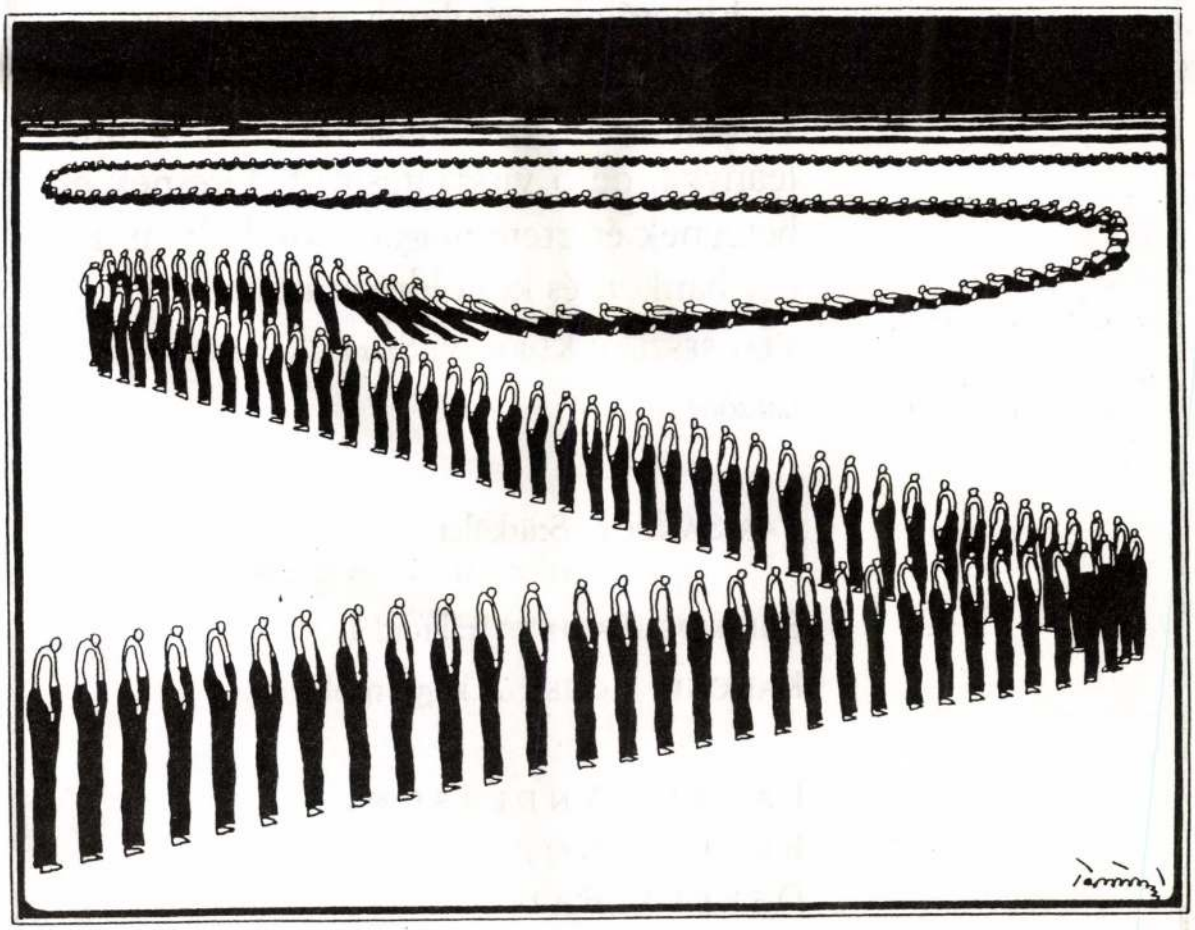

Nappali ház

Nappali ház # 25
Az 1995/3-as számból

„Meghalt a kisebbik gyerekem, meghalt az apám, Kornél eltűnt az életemből, végre volt egy nagyobb lakásom, az üzlet egyre nehezebben ment, de azért talpon maradtunk. '50-ben elvették tőlünk az üzlet felét. Nem bántuk, a szűccsel megbeszéltük, hogy talán jobb is így, kevésbé vagyunk feltűnőek."

HORÁNYI KATALIN: Egy belvárosi maszek portréja

„– Elmesélek maguknak egy történetet – kezdett bele a kislegény. – Huszonöt éves voltam akkor. Szerelmes lettem egy tatár leányba, de ő visszautasított. Üresnek és betegnek éreztem magam, kiraboltam hát egy bankot, és külföldre utaztam."

VJACSESZLAV KURICIN: Száraz zivatarok: a csillámzóna

TAR SÁNDOR: Szürkület
(Portrévázlat egy szociográfiához)

SOLYMOSI BÁLINT: Traktordal

KAMONDI ÁGNES: A kígyó nyelve

LAURIE ANDERSON,
BRIAN ENO,
DERÉKY PÁL

vele való tevékenység – még a legegyszerűbb, az otthon, a polcon való őrzése is – szimbolikussá vált.

A könyv tényleges története is kerek egész: 1910-ben kapja Kovács András a „nagy hűséggel s pontossággal végzett szolgálata" jutalmául György Lázár plébánostól; a mai is élő harmadik generáció tagjától, Kovács Lajostól valószínűleg a negyedik generációt képviselő fia, a család első, papi pályára lépő tagja, a jezsuita szerzetes fogja apja halála előtt – talán valamikor a XXI. század elején – örökölni.

Kovács András az imakönyvvel együtt – identitást is kap; azaz egy meglevő identitást, azt, hogy ő hívő, egyházáért szolgáló katolikus, ezzel az ajándékkal erősít meg, jelzi mások fele is a plébános. Az elkövetkező időben az új tulajdonos „megismerte minden lapját" az imakönyvnek; mások is úgy ismerték meg őt, mint aki naponta ezt az imakönyvet forgatja. Amikor pedig halálos ágyán volt – a számára oly kedves, de mindeddig csak sajátjaként kezelt imakönyvet átadta fiának, Kovács Dénesnek. Ezzel az átadással, a folytonosságnak ezzel a kihangsúlyozott megteremtésével termelődött a fia, a család, a nemzetség számára egy új jelentés: *a családé* – de ugyanakkor a családon belül a *férfié, családfenntartóé*, tulajdonképpen a *nemzetség fejéé* lett az imakönyv. Amikor Kovács Dénes magával vitte a háborúba, hadifogságba – naponta imádkozva átélhette, hogy a sorsát irányító transzcendens hatalomhoz szólhat, annak jóindulatát elnyerheti, s így a megpróbáltatásból hazatérve családjához, ennek sorsát is pozitívan befolyásolhatja. És mivel háborúból, fogságból, szenvedésből végül is hazatért: az imakönyvnek az *élet végső megpróbáltatásaiban segítséget hozó, támaszt nyújtó hatása* is nyilvánvalóvá lett. Amikor fia, Kovács Lajos került kritikus helyzetbe, az apa nem habozott: átadta az imakönyvet, és persze, már azelőtt, fokozatosan, mindazt a tudást és hitet, ami a Szent József Imakönyvhöz fűződött. A nemzetségfő továbbra is Kovács Dénes maradt haláláig; de lemondott arról, hogy ő őrizze az imakönyvet, hiszen fiának nagyobb szüksége volt a segítségre; ezt a közvetett segítséget, a sorsok ura felé a szimbolikus tárgy közvetítette igazi, mert már bevált, és nem egyéni, hanem családi segítségkérést pedig csak így tudta fiának biztosítani. Már-már mitikus, ahogy a segítség közvetlen módon, nem csak szimbolikusan, hanem fizikailag is bekövetkezik: az imakönyv életet ment.

---

retnél legjobban stb., stb." Az iskola Petőfi úttörőcsapatának naplójába bejegyzést eszközölt. Arról írt, hogy a gyerekekre tekintve, saját gyermekkora jut eszébe: éppen olyanok, mint amilyen ő volt akkor. Szeretné, ha olyan költővé lennének a gyerekek, mint ő. Az iskola emlékkönyvébe pedig az Őszi szérűn c. költeményének következő strófáját írta:

„Csukódj be szelíd emlék! nincs közöm semmihez sem
Idegen ez a szérű, idegen kazla, fája.
Szédelgő legyek
raja az undort hozza,
s hártyás szárnyukon fertőz ragacsos, bomló trágya."

6. Az egyetemisták miután eleget tettek megbízatásuknak, szóban jelentést tettek a történtekről a megye népművelési csoportjának. Hiba, hogy a csoport mindjárt akkor nem jelezte sem a megye, sem a minisztérium vezetőinek a történteket. Erre csak jóval később került sor, amikor a Népművelési Intézet „Irodalmi műsor az 1960. évi könyvhétre" *c. irodalmi összeállításban ismét találkoztak az említett verssel. A megye népművelési csoportja az események ismétlődését vélte a dologban. Ez év január 23-án ugyanis Élet és Irodalom-estet rendeztek Székesfehérvárott, ahol a közönség felszisszent a termelőszövetkezeti mozgalomnak csöppet sem használó vers hallatán. Ehhez járult még az is, hogy Csoóri akkor olyan régi ismerőseit kereste, akik nem valami tisztességesen viselkedtek az ellenforradalom idején. Így szorgalmazta a találkozást Könczöl Imrével, a megyei könyvtár volt vezetőjével, aki az ellenforradalom idején szervezte a megyei rádió tevékenységét és ezért s főként az ellenforradalom utáni tevékenységéért három évre elítélték, az ügy súlyossága miatt pedig felemelték a büntetését. Csak súlyos tüdőbaja miatt helyezték szabadlábra és akkor is rendőri felügyelet alatt állott.*

A vers megismétlődött Nagyhörcsög-pusztán is és a Népművelési Intézet ajánlott jegyzéke pedig olajat öntött a tűzre. Fura találkozása, ismétlődése ez a visszásságoknak. A népművelési csoport felháborodása hallatán készítette el feljegyzését Hernádi Konrád, a Művelődésügyi Minisztérium Tanácsigazgatási főosztályának munkatársa, Fejér megye felügyelője.

A feljegyzés több tévedést tartalmaz. Miként az eddigiekből kitűnik, Fodor József népművelési csoportvezető és Lébényi Pál nem voltak jelen az említett rendezvényen. A megyében nem volt eddig szereplése az Írószövetségnek, tehát még senki nem tehet róla kritikai megjegyzéseket. Csoóri szereplése nem az állami gazdaságban és nem a gazdaság dolgozói előtt történt, de kiszűrődött és hatása ártott. Csoóri nem folytatott semmiféle vitát a népművelési csoport munkatársaival.

Következtetés:

Csoóri Sándor költő nagyhörcsög-pusztai szereplésével több ember tisztánlátását megzavarta. Megfontolatlan megnyilatkozásaival, zavaros nézeteivel ártott a legfiatalabb egyetemistáknak, akik tisztelték benne a József Attila-díjas költőt, ártott a költői munkásságának hódoló pusztai tanítóknak, valamint az Írószövetség tekintélyének és saját írói, költői egyéniségének és hitelességének is.

Éppen ezért egy életre szóló emlékeztetést kellene adni Csoóri Sándornak.

Budapest, 1960. április 29.

Pál Ottó
főelőadó

Felveszem asztalomról, más könyvek közül, a számítógép mellől, lapozgatom a kölcsönkért Szent József Imakönyvet. Két tenyerem összekulcsolom: az imakönyv éppen belefér; hüvelykujjaim a borító fölött összeérnek. Érzem az imakönyv súlyát, formáját. Megmérhetem hosszát, szélességét, magasságát, leírhatom minden könyvszerű tulajdonságát. Sokat ér ez? Én idegen vagyok: nem tudom számtalan, nem könyvszerű tulajdonságait. Nem tudom mindazt, amire igazán kíváncsi lennék. Látható, tapasztalható; de végül is milyen folyamatokban jelenik meg a transzcendens (ha úgy tetszik: mi a transzcendens termelésének gyakorlata), hogy a mindennapokban és a krízishelyzetekben egyaránt erőt adjon az elviseléshez, a túléléshez? Ahol élek: Kelet-Európában, a Székelyföldön: kisközösségi, családi szinteken milyen hatékony, a bizonytalanságot kiiktató, a veszedelmeket értelmező és elhárító kulturális technikák alakulnak, hagyományozódnak nemzedékről nemzedékre? Mennyire egységesek ezek a kulturális technikák; hogyan szabályozzák, termelik újjá ezt a társadalmat?

Holnap újra megyek M.-be. Visszaviszem az imakönyvet. Biztatom magam; ha a Kovács nemzetség sorsára egy ablakon át már rálátok, akkor ezután már nem vagyok egészen idegen.

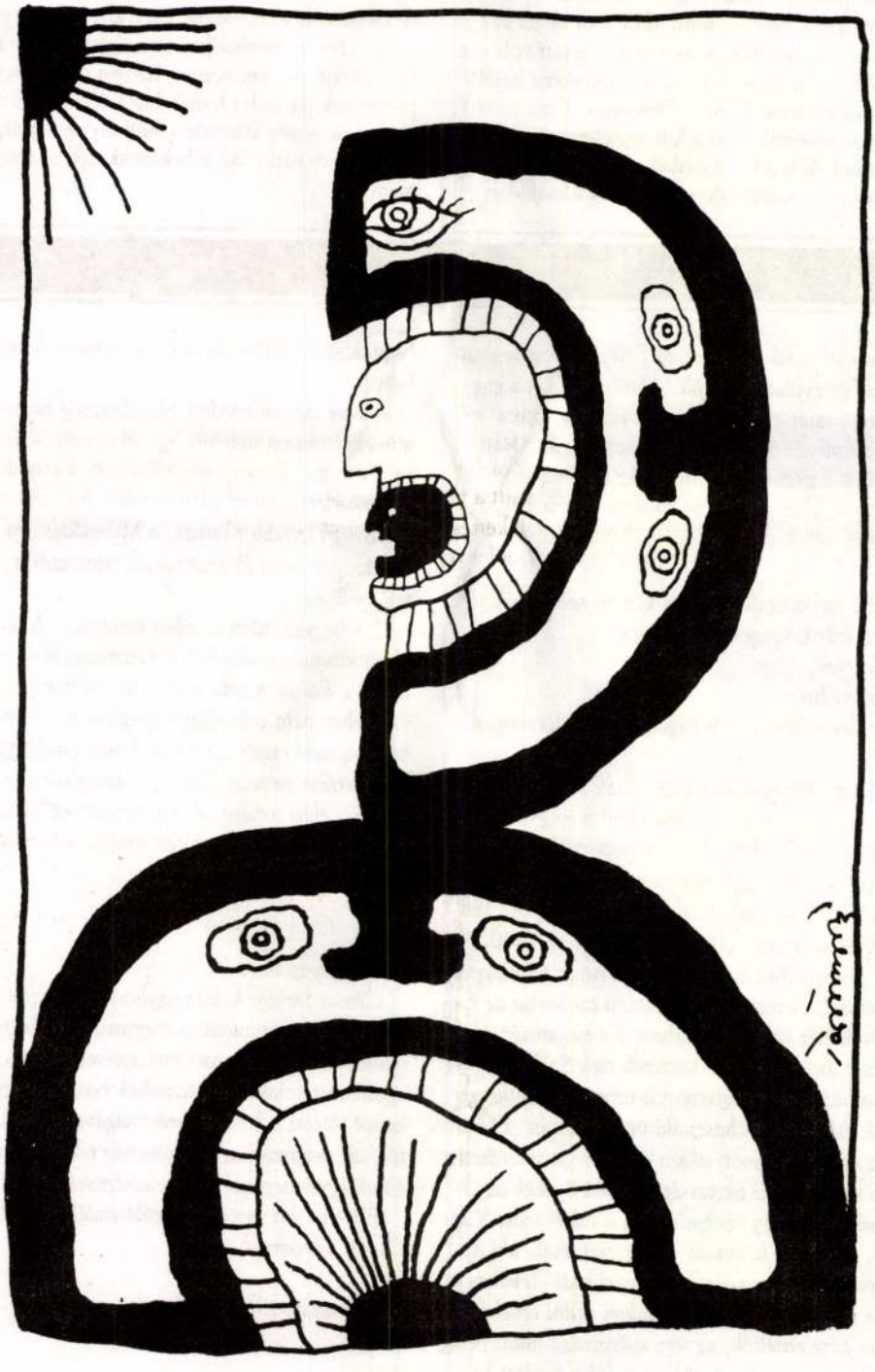

Öt évszak

SZABÓ JUDIT

Amikor véget ért, Juli úgy érezte, hogy egy évvel hamarabb abba kellett volna hagyni. A lány szerint korábbi befejezésre nem volt mód, legfeljebb arra, hogy mást kezdjenek az elején. Ha újra kezdhetném, felszabadultabb lennék, jobban örülnék – mondta Juli. Ha újra kezdhetném, talán nem ezt a történetet kezdeném újra veled – mondta a lány.

December volt, amikor találkoztak. A lány épp húsz múlt akkoriban, és csak megismerkedni, barátkozni gondolt Julival, akinek egyik írása nagyon meghatotta. „Mindig szerettem volna egy felnőtt barátot" – így kezdte az ismerkedést. De nem barátok lettek, az éjszakáikat osztották meg egymással, mindjárt a találkozásuk utáni napokban. Amikor először voltak kettesben Juli lakásán, egy-másfél óra múltán arra kérte a lányt, hogy megfoghassa a kezét. „Lehet, de az én kezem nagyon hideg" – válaszolta a másik, mire Juli a kezébe vette, melengette a kezét, azután összebújtak. Zenét hallgattak. Zökkenők nélkül, játszva ment minden, és egy idő után Juli megállapította: „Most vagy abbahagyjuk és hazamégy, vagy az ágyban fogunk kikötni." „Inkább az előbbi" – hangzott akkor a válasz, hősünk tehát este tíz felé hazakísérte a lányt. A második alkalommal azonban már hajnalig együtt maradtak.

A lány vonzó volt. Julit sem tartották csúnyának, de távol állt attól, hogy jó nő lehessen. A lány után futottak a legkülönbözőbb fiúk, rosszabbak, jobbak, tejfelesszájúak és vén kéjencek, de ő közömbös maradt irántuk. Nem volt még kedvese, csak barátai. Julinak annak idején egy-két csúnya fiú udvarolt, és fiatal korában neki sem voltak szeretői. Nőkbe volt szerelmes, hosszan és reménytelenül. Julit kötelességre nevelték, a lányt szabadságra. Nem örültek persze, de cirkusz nélkül vették tudomásul a szokatlan barátnőt a lány szülei. Amikor tavasz felé már nem bírták gyermekük késő éjszakai, hajnali hazatéréseit, néhány hétre elküldték őt otthonról, jobb híján Julihoz. A lány egyetemre járt, egyébként pedig a barátaival, vagy csak úgy egyedül kószált szerteszét. „Én húszéves vagyok, nekem még fel kell fedeznem a világot" – mondta Julinak. Esténként, éjszakánként tért meg barátnője lakásába, és egy folytatásos regényt mesélt neki az ágyban, sok-sok távoli szereplővel: a barátai, ismerősei életét. Regény után szeretgették egymást. Négy-öt hónapig tartott, míg Juli kiismerte magát az ismerősök, barátok életében. Ugyanannyi ideig, míg megszűnt számára a kettőjük közötti szerelemben minden tabu.

Tavasz volt akkor, bódító május. Juli felgyógyult egy éve húzódó betegségéből, dolgozni kezdett a szerkesztőségben. Sokszor járt be későn, ilyenkor a reggelt a lánnyal töltötte. Türelemmel viselte, hogy a másik nehezen tud elválni tőle. Őt néhány napra boldoggá tették a közösen töltött éjszakák, a lányra azonban az együttlét után már nem hatottak. Juli próbálta babusgatni barátnőjét, gondoskodni róla, anyáskodni vele, de visszautasításban részesült. Épp a szülői gondoskodástól próbált szabadulni a lány, nem hiányzott neki újabb. „Szeretek néha megázni" – hárította el egy esős délelőtt a Juli által felkínált esernyőt. Új meg új szereplők bukkantak fel az életében, Juli sokat bánkódott azon, hogy napközben alig vannak együtt. Pedig az ízlésük közös, gondolataik hasonlóak voltak. Csaknem ugyanazokat a zenéket kedvelték, ugyanazokat a könyveket olvasták. Ha néha együtt mentek moziba vagy színházba, többnyire megegyezett a véleményük. Nappal a lány mégis másokkal barátkozott. Az éjszakák, reggelek maradtak Julinak – a lány a fiúkat változatlanul kikosarazta –, és reménnyel töltötték el. Hősünk eldöntötte: Azt szeretné, hogy az ifjú nő sokáig járjon hozzá, ne vigye el más egyhamar.

Nyaralni kortársaival, szüleivel ment a lány, Juli Pesten maradt. Augusztusban néhány napot a hegyekben töltöttek, kettesben. Napközben az erdőt járták, esténként tüzet gyújtották, szalonnát sütöttek vagy bográcsban főztek valamit. Amikor a tűz kihunyt, pokrócba burkolóztak és a csillagokat nézték. Az egyik hosszú, verőfényes délutánon talán a legszebb erotikus együttlétüket élték meg. Történetük épp a feleútján tartott.

Ekkoriban kezdte Juli kicsimnek becézni a lányt. Ő nem háborodott fel. „A kicsid vagyok?" – kérdezett vissza. Tétován, elnézést kérő mozdulatokkal szerette Julit. Más nőkbe volt szerelmes, boldogtalanul álmodozott. Juli nem akart nagy szerelmet. Félt tőle. Hálás volt, hogy a lány elfogadja őt, és gátlások nélkül szerethet valakit.

A hegyekből hazatérve lakások között szaladgáltak összevissza. Egy-két hónapig mindketten két lakásban éltek egyszerre, a szüleikében és a sajátjukban – a lány kis

lakást örökölt, Juli pedig egyre több időt töltött betegeskedő apjánál. Hetente több éjszakát voltak együtt, változó helyeken. Napközben nemigen tartottak pásztorórákat, mert a lánynak változatlanul nehezen ment az elválás.

Ősszel Juli végleg az apjához költözött, a lány pedig a saját lakásába. A legtöbbet Juliéknál aludtak. Julit zavarta, hogy a szomszéd szobában alszik az apja, de azért itt is voltak emlékezetes éjszakáik. A reggelek feszülten teltek ebben az időben – a többiek későn ébredtek, Juli meg sietett volna dolgozni, de esténként jó volt várni a lányt. Sokszor mindketten embriótartásban aludtak el: egyikük a másik hátához bújt. Éjszaka aztán szétváltak. Korai ébredéseinél Juli még mindig ámulattal nézte a lány arcán a hajnali fényt. Kezdetben barátnője elhúzodott, ha ilyenkor zavarta, később megengedte az érintést, sőt viszonozta is. Helyet kerestek kezüknek a másik testén, a lány új álomba zuhant, és Juli is elszenderült még kicsit.

Az új télen Juli azon kapta magát, hogy takarékoskodik mozdulataival a szerelemben, a lány meg néha nyugtalanul aludt, ami eddig nem fordult elő. Ha a lánynál töltötték az éjszakát, izgalmasabb volt az együttlét és a reggeleket is megnyújtották még olykor, de Juli ott is rosszkedvűen kezdte a napot. Idővel rászokott, hogy kora reggel elrohan, otthagyva az alvó kedvest. Nehéz időszaka volt ez Julinak, és a lány nem érzékelte a bajt. Megszokta már barátnője panaszait, és nem értette őket. „Hisz egész jól elboldogulsz" – mondta egyszer, amikor a másik a napi élet nehézségeit emlegette. Most azonban többről volt szó: Juli apja nagyon megbetegedett. Sokáig kórházban feküdt, és hazakerülve már nem tudta ellátni önmagát. Juli ápolta, otthon maradt, fordításból élt. A lány sokat volt náluk, néha vigyázott is az apára, míg Juli a dolgait intézte. Nem lett azonban gondoskodóbb a másikkal, aki erre vágyott volna. Juli egyre többször féltékenykedett a lány nappali és esti életére, amely továbbra is nélküle folyt, a lány pedig kezdett azzal az elhatározással járni Juliékhoz, hogy nem alszik ott többé. Egy-két hétig gyengének bizonyult, és nem tartotta be a szándékát. Juli mit sem sejtett, váratlanul érte, amikor a lány bejelentette, hogy nincs tovább. Nem valaki más vitte el. Támadt ugyan egy új szerelme, de reménytelennek tűnt. Hősünk nem értette, hogy ha jó együtt és nincs más, miért kell abbahagyni, de végül is el kellett fogadnia a döntést. Május volt újra, a tabuk ledőlésének hónapja közös naptárukban.

Nem lettek ritkábban szeretők, nem lettek alkalmi szeretők. A lány számára az is túl erős kötelék lett volna, amit nem akart. Juli egy ideig még próbálkozott, a döntő pillanatokban azonban távolságot érzett kettejük között, és lemondott a csábításról. Nem gyűlölték meg egymást, nemigen veszekedtek. Továbbra is találkoztak, beszélgettek, némi testi viszony is megmaradt, de az éjszakát már nem töltötték együtt. Aztán a lány új szerelme lassacskán reményteljessé vált.

„Hát mégiscsak elmegy. Régóta szerettem volna ilyen kapcsolatot, szerettem volna a meglevőknél szebb szerelmi emlékeket. Amíg tartott, nem törődtem vele, hogy mi lesz utána. Ami jó volt, most hiányzik, ami rossz, talán örökre sebet hagyott" – gondolta Juli. Nem tudta, fogja-e a lányhoz más is fűzni vagy csak az emlék. Meglepődve észlelte viszont, hogy kedve támadt valami szabadabb élethez, mint az addigi.

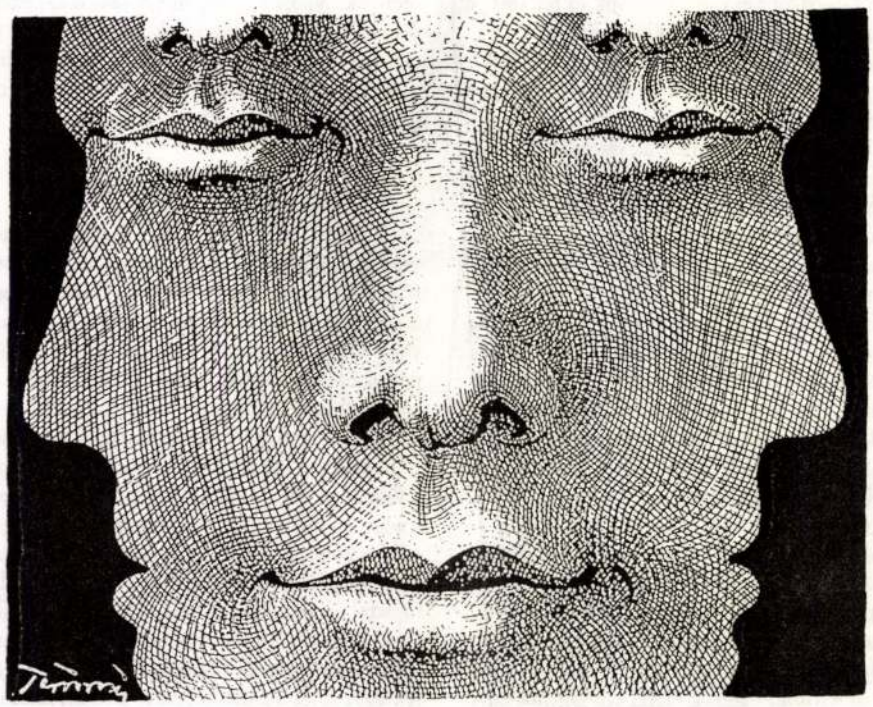

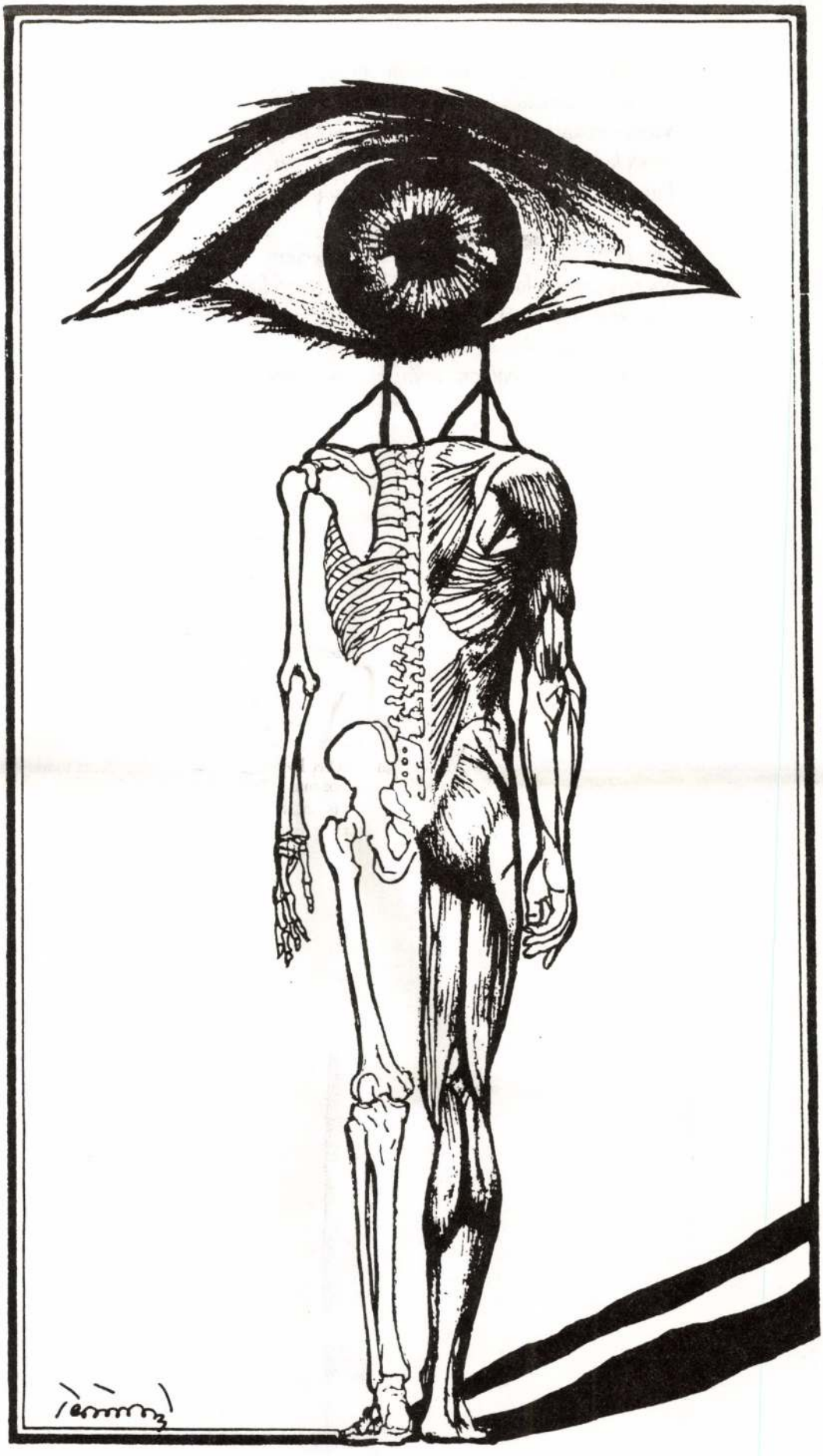

Láttam „kedvenceit", ismertem „kicsikéit":
jó svádájú turisták és kotorékebek.
Vaskos bokáit, gyönge mellét egész ma délig
kerekdednek becéztem, vak voltam s jó gyerek.
Láttam „kedvenceit", ismertem „kicsikéit".

Orkán mosdatta balkon, nyári vesztőhelyem,
hol terv szerint lohasztom erős hitem szeszekkel,
elhagyva szép vezérnőm, elvesztve szép eszem.
Valutáim apadtán, egy idényvégi reggel.
Orkán mosdatta balkon, nyári vesztőhelyem.

Ellenforradalom Magyarországon

KARÁTSON GÁBOR

És nemcsak Magyarországon persze, hanem mindenütt. – Romantikusan fogom föl helyzetemet, egyebet nem is igen tehetek: magamat kósza hangnak, vagy futkosó lidércnek, ki szeretné megvilágítani hol itt, hol ott, csak pillanatokra, a síri tájat. Megmutatni: igen, van itt valami más is, mint ez a fejetlen futkorászás, régi sírok rejtőznek kertjeinkben: rég elkapart emberek nyugosznak itt, akiket azóta persze díszesen újratemettek.

Ma már nem kell bátorság ahhoz, emlékezetüket földidézni. Mert, mint az Írás mondja: „Atyáitok megölték a prófétákat, ti pedig díszes sírokat építtek nékik." Én mindig azt gondoltam, úgy kéne hagyni őket, azon vadon a telket, csak körülvenni valami szép kőkerítéssel. A temetői fegyelem, díszszázad, miegymás csak arra jók, hogy most már végképp ne tudjanak visszatérni. Elmászkálni; bolyongani Pesten, mint előfordult néha még a Nagy Temetés előtt. – Kívül tágasabb.

Nem vita volt az, vitának igazán nem volt nevezhető. Valahányszor meglátogatom H. Ivánt, azzal kezdjük mindig:

– Becsukjam az ablakot? – kérdi ő. – Na persze, te mint *zöld* köteles vagy az ablak nyitva tartása mellett kardoskodni. Dehát ez a lárma! – És nyújtja felém a sajtos ostyát. – Hallani sem fogjuk egymás szavát – mondja.

Én meg azt mondom:

– Ha becsukod, megfulladunk.

Aztán a fogyasztott borral arányosan a városi ricsaj visszahanyatlik a semmibe.

Így megy ez hónapok óta.

Most legutóbb viszont az történt, néhány nappal korábban kivésték egy zápfogamat: kiválóan, szakszerűen. Fájni fájt, de nem *annyira*; nem is a fájdalommal volt a baj, hanem az *elfödött fájdalommal*: azt hittem, leszakad az állkapcsom, szétmegy a fejem. Eltelik két hét, három hét, a fájdalomnak se híre, se hamva. Hanem valahol rejtetten, belül marad egy *érzet*, azt felejteni sohasem fogom már.

Persze hogy eszembe jutott, amit D. Sándor mondott 1958 decemberében. Eszembe jutott a fájdalomról is, meg arról is, nyissuk-e, csukjuk-e.

Kirándulni mentünk, régi barátok, a szabadulásom utáni héten. (A beígért akasztás végül is arra a másfél évre csappant.) Bandukoltunk kopár dombok során, valaminek az utolsó pillanata volt az; de tudnám csak, mié, minek az utolsó pillanata! S a sivár menedékházba érkezve, este aztán, viaskodva vaskályhával, hideggel, azt mondja D. Sándor:

– Ha begyújtunk, megfulladunk a füsttől; ha nem gyújtunk be, megfagyunk.

Hagyjuk e régi dolgokat! Azok a régi barátok már rég nem járnak össze. Ám más példát is mondhatok. Hogy amikor, vagy három éve ennek is már, látom az újságban, emléktábla-avatás lesz a nosztrai börtön falán, s azt mondom erre Cholnokynak, menjünk el, nézzük meg: hát senkivel sem találkozunk majd a régi társak közül, pedig akkor azt hitte az ember, mindenkit ismer. Ők is már, nagyjából, mind a sírban? Az odaút, a visszaút, az persze szép volt. A vendéglő. A vízmosások. – Szép volt a börtöntemető is.

Múlt és jelen közt semmi összefüggés.

– Nem nagyon fűlik a fogam a dologhoz – mondom hát H. Ivánnak. – Még hogy a jelenről írni! Olyasmi ez, mintha meghívnának valahová vacsorára – mondom. S nyugtatgatom: – Persze csak hasonlat. Az ember mindenféléről ír, tényleg mint egy író, csak pont nem erről. Hogy néznéd aztán, mi minden van ott. Ananász, marhanyelv, töltött paradicsom, kaszinótojás. (Összevissza mondom, és nem mind vegetáriánus étel, de ez egy másik történet megint.) S hát látod, egy ilyen óriási rézserpenyőben ürülék van. Emberszar, egyszerűen, és nem is kevés.

Lényegében véve ugyanezt mondom Cholnokynak is, amikor elmegyünk egyszer sétálni a Népligetbe.

– Hiába – mondom neki, ahogy hosszúra nyúlnak már az árnyak, mert esteledik már, és nézni kéne nagyon az órát, el kellene még érnem aztán valahová valami fogadásra –, hiába – mondom –, az ember lassan az életút végére ér, és ha *gyakorlatilag* mindegy is talán, mégsem lehet beletörődni abba, hogy pont itt a végén a körülmények elsodorjanak, és eltakarják a lényeget, mintha semmit sem számítana, hogy mostanáig mit csináltunk: mintha mi ezt akartuk volna, *ami van*, mintha mi ezzel az egésszel egyetértenénk. Mivégre írogat az ember, ha pont csak arról nem ír, amit mindenki lát, senki se mond ki?

Hogy magyarázzam el a dolgot, hogy ne legyen félreérthető. Háborús gyerek voltam: ostrom, miegymás, senki sem ért rá a fogaimmal törődni. Meghalnia kellett anyámnak is inkább, nem velem fogorvoshoz járni. Hát ilyen értelemben mondogattam én a régi fogorvosomnak, a fogazatomban rejtett bomba ketyeg, akár *a létezőben*. Ő mindig

komor ábrázattal fogadta ugyanazt a tréfát, el nem nevette volna magát soha!

Hiába tévedünk el, a Népliget ahhoz nem elég nagy, a fogadásra idejében odaérek. S a fogadással nincs is semmi baj. Hacsak az nem: odajön hozzám valaki egy magnetofonnal. Többen is jöttek, ez még nem zavart volna meg, de én csak az egyik esetről beszélek. Miről fogunk diskurálni, kérdem gyanakodva. Ó, csak a szokásos: hogy mit gondol ön erről, mit gondol ön arról. Én *általában* nem nagyon szeretnék *mindenről mindig gondolni valamit*, válaszolom kérdő hangsúllyal: mégis, mi történt? Hát az a bizonyos eset. Ahá, mondom, ahá, dehát én éppen akkor nem hallgattam a közvetítést. Azonban mégis! mondja ő. S a magnetofon persze veszi mindezt, most már késő is volna kikérni magamnak az egészet, hagyjon maga engem békén; ugye, ez szörnyű, mondja kissé fenyegetőn, mire aztán azok... és így tovább. Ne haragudjék, mondom, ez tényleg fontos lehetett, csak hát én erre sem figyeltem.

Csöppet sem védem azt a bizonyos illetőt, aki az egész eseménysort elindította. Természetesnek látszik, hogy nem rokonszenvezem vele. Csak úgy sóhajtozom. Akárcsak a magnós ember, én sem adom jelét, hogy közel érezném magam bármelyikhez az egymással vetélkedő csoportok közül. Mi az ördögöt akar ez tőlem. Türelmét vesztve faképnél is hagy, udvariatlanul. Leül egy asztalhoz, falatozik.

Nem mintha attól tartanék, legközelebb majd megint engem visznek el. Ilyesmit csak szóba hozni is nevetségessé tenné az embert. „Akármennyire kívül élsz is a világon, azt tudnod kell azért, hogy most nem ez megy." Mért élnék kívül a min? És mi az, hogy „világ"? S miért ne tartanánk ott, ahol szüntelenül tartunk azóta is: múlt és jelen közt semmi *köz*?

Annyira nekikeseredem, már nem is zavar a kaviár a töltött paradicsomon.

Fölkapok egyet a tálról, beleharapok.

Ma már rosszabbul bírnám, gondolom. Másfelől pedig még annyira sem érdekelne. De nem erről beszélek. Annyira meg van mérgezve a légkör, azt, hogy *miről* is beszélnénk, már ki sem lehet mondani. – Másfelől persze *így* ez sem igaz talán, mint mondani szokták.

Mert ismét más alkalommal azt mondom valakinek e mostani napokban, megint csak egy parkban, a kánikula még egyre tart:

– Magyarországon 1956. november 4-e óta ellenforradalom van.

Szeme se rebbent, szólni se szólt rá semmit. A cipőjét sem mozdította. Gondolhatta: na persze, ez van, kár is beszélni róla. Gondolhatta: ez egy megszállott, csak nem fogok itt vitatkozni vele.

Énszerintem meg: másra gondolni aligha lehet ezzel kapcsolatban, mint a nevezetes *jin-jang*-korongra.

Kik puskázták el az ország kincseit? Kik fogadták mély megértéssel a bevonuló szovjet tankokat? Kik hazudták, hogy mi vissza akartuk hozni a kapitalizmust? Kik haltak meg viszont, gyerekek, *az igazi szocializmusért?* Kikben támadt, egyáltalán, ily lángoló ihlet, hogy *volna ilyen?* Kik érezték nagyon is érdemesnek, hogy a pesti házak romjai alá temetkezzenek érte? Kik hevertek arcra borulva, porosan, leszakadt huzalok alatt az utcán? Kik képviselték viszont pártirodákban, hivatalosan, megfelelő díjazásért a *permanens* forradalmat? (Minden lehet, csak épp *igazi* nem.) És kik lettek viszont fölakasztva nyilvános vagy titkos bírósági tárgyalással, kik maradtak csak fél lábbal, kik laktak évtizedekig bödönökben? Kiket felejtett el az ország, miközben nekik is el kellett felejteniük az egyetlen járható utat? Melyik az az értelmiség, amely végül is képtelen volt megfogalmazni e munkásfelkelés lényegét? Kik azok, akik nem nyughattak, és amikor az ország dögrováson volt már épp eléggé, kieszeltek egy bámulatos vízlépcsőrendszert, természet és emberélet számára temetői árkot? Kik ismerték föl a kellő időben, hogy mégiscsak a piacgazdaságé a jövő, lám csak miért ugyanazok, akik mindig is tudták, hogy a tények hatalma óriási, akik 1957-ben is a hirtelen jólértesültek fölényével mondták: – Csak nézzetek rá a térképre – és a Szovjetunió nagy rózsaszín foltjára mutattak?

Azt mondja nekem B. Endre egyszer:

– Neked, személy szerint, ezek a te kínai dolgaid jelenthetnek megoldást, de rajtad kívül senki másnak; írj már nekünk valamit egyszer a politikáról.

Meghökkentett a szavaiból áradó szeretet.

– De hiszen ugyanaz a kettő – akartam volna válaszolni.

Aztán mégiscsak elharaptam a szót.

H. Iván szerint B. Endre mondata, legalábbis ahogy én idézem, a szubjektív–objektív marxista ellentétpárja volna. Ezen eltűnődöm. Most már egy lány is ül a szobában, az ablakot megint kinyitjuk, a hőség még mindig változatlan. Kik voltak egy eretnek világmozgalom kisországi eretnekei? Kik látták úgy, hogy az egyetemességet mindig az eretnekek tudják kimondani? Mi az, hogy valami behatol önnön lényegébe? Mindig azt hittem, hogy a marxizmus rám csöppet sem hatott; úgy látszik, H. Iván szerint ez nem így van.

Írtam is aztán olyasmit, meg nem is. Pedig különben fogorvoshoz is azonnal elmegyek és így tovább.

– Ha *akkor* azt mondja valaki – mondom Cholnokynak, akinek mindig a bal oldalán kell mennem, mert elveszítette a Corvin-közben a jobb szemét –, Magyarországon valamikor az lesz, ami most van a Világbankkal meg az IMF-fel, a szegényeknek ezzel az iszonyú nyomorgatásával és a bankárok millióival, ugyanúgy el lettünk volna keseredve, mint ha előre látjuk, évtizedekig Kádár János alatt kell élnünk. Ez is, az is az ellenforradalomnak tekinthető: *ugyanannak az ellenforradalomnak*.

Volt egy ilyen eset. Annyira nem tudták a dolgokat rendszerezni, Márianosztrán egy cellába zártak. Közös zárkában ültünk, hónapokig. Egyszer cellamotozás volt, hipis. Állunk pucéran a folyosón, a fal előtt, míg ők mindent föltúrnak odabent. Egyszercsak azt mondják:

– Cholnoky, jöjjön be.

Cholnoky bemegy.

– Ez a maga faterja? – kérdik.

Cholnoky mindig igen halkan beszél, túl halkan is, szerintem.

– Igen – mondja halkan.

A Cholnoky helyére lépek, és belesek az ajtón. Bartók Béla fényképét mutatják föl neki.

– Na jó, akkor *egyenlőre* tartsa meg.

– Nincs esetleg valami anekdotád? – kérdi H. Iván elszontyolodva.

Tulajdonképp nem is az ő átforrósodott szobájában ülünk, hanem a második felében ennek a *feuilleton*nak mint B. Endre mondaná, kissé csúfondárosan. Nem a mostani, hanem az előző második felében, abban, amelynek a mostani most kerül épp a helyébe. Bánt, hogy az a második fele nem nagyon tetszik H. Ivánnak (a mostaniban viszont *nincs* benne sem H. Iván, sem a lány, hiába, hogy ennyire emlegetem őket, amabban meg róluk szó se volt, a *feuilleton* második felében, éppen mert benne ültek; a lányról az első változatban egyáltalán nem esett szó, H. Iványról is csak az első felében): hiányzik belőle, mondja, a pátosz.

– Hogy dől a kövezetből még mindig a hőség – sóhajt föl, amikor kikísér a függőfolyosóra. – Rettenetes dolog ez az ezerkilencszázötvenhat. Azt kellett volna megírnod, micsoda disznóság, hogy Magyarországon az emeszempé számít baloldalinak, titeket meg leellenforradalmároztak, akik tényleg szocialisták voltatok.

– Azt hittem, ez benne van – mondom vontatottan.

– Nem, nem – mondja H. Iván –, én ebben szigorú kritikus vagyok, éppen mert nekem is annyira fontos a téma.

– Egy anekdota talán megmutatna valamit.

A padon ülő ismerősöm meg fölpattan a padról, mintha csak rugó lökné a magasba.

– Emlékezzünk csak – kiáltja vidáman –, forradalomról akkor beszélünk, amikor egy nép talpra áll!

Nyilvánvalóan bánt, hogy H. Iván a lány előtt mondja el azt, amiben én igazat is adok neki egyébként. A lány viszont egyáltalán nem hiányolja a pátoszt. Ő az előző rendszerre tulajdonképpen nem is emlékszik, s a mostanival is úgy van, hát most ez van, mindegy neki.

– A Tünde is vegetáriánus – mondja H. Iván –, akárcsak te, és azt hiszem, ugyanazért.

Megint csak nem vitatkozunk, csak úgy emelt hangon beszélgetünk vagy tíz percig a pénzügyminiszterről és a paraszolvenciáról.

– Én azt hiszem – mondja Tünde –, csak akkor fog változni valami, ha mindenki külön-külön elhatározza, hogy ő megjavítja a világot.

– Meg a fogorvosokkal is ez a hülyeség – mondom Cholnokynak. És akkor nézzük csak az órát: háromnegyed hét.

És most következik az időcsapda: egy óriási S-vonal két térfélre osztja a Kört, fehérre és feketére. A fehér centrumában egy fekete pötty, a feketéében egy fehér. Mert a sötétség szíve a fény, a fényé a sötét; csöndé a hang, hangé a csönd; nőé a férfi, férfié a nő. És minden életbeli mozgás a másikban találja meg a maga lényegét.

Nem volt az olyan ostobaság, amikor Angyal Istvánék a Tűzoltó utcában vörös zászlók alatt harcoltak a szovjet csapatok ellen. Akkoriban még volt érzékük az emberekben az ilyesmihez.

– A munkásmozgalomra nézve a legnagyobb veszély a Szovjetunió léte volt – mondja H. Iván. – És amikor a magyar forradalmat eltaposták, tulajdonképpen mindent eltapostak.

Amikor 1956-ban az ország azt kiáltotta, nem akarjuk a szovjet-kommunizmust, de a kapitalizmust sem akarjuk visszahozni, akkor a *jin-jang*-elvet mondta ki. Ezt szerettem volna B. Endrének elmesélni azon a délutánon. A *jin-jang*-elvet, vagyis a goethei elvet. Arra a bizonyos *harmadikra*, a goethei fokozásra mindig csupán *utalni* lehet. Olyasmi ez, mint a buddhista lélektanban a helytelen lelkiállapotok. Három helytelen lelkiállapot van a buddhizmus szerint, a vágy, a gyűlölet és a közöny. De hiszen több lelkiállapot nincsen is, mondja az európai. Nem nevezik meg ezek a buddhisták, mi az, a szobában mintha nem is volna negyedik ajtó.

Akármit mondott is azzal az ország, s két-három ember még ma is töri a fejét, mi volt az, egészen másvalami volt, mint ami most folyik, a kapitalizmus restaurációja *és* a kádárizmusé. Csak amikor aztán az ország a megvetett kádárizmust végül mégiscsak elfogadta, elveszítette akkor azzal azt a mozgó fénypontot, amely eligazíthatta volna önnön mélységeiben.

2000 ESTEK

Indul az új szezon, s ezúttal is a megszokott időben és helyen várjuk estünk látogatóit. 1995. szeptember 21-én, csütörtökön este 7-kor találkozunk a Merlin Színházban (V. Gerlóczy utca 4., az első emeleten).

Szeptemberi vendégünk TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS filozófus, többszörös országgyűlési (ex-)képviselő, tanár és publicista lesz. Meg fogjuk kérdezni tőle, hogy az ördögben nem sikerült sohasem publikálnia a **2000**-ben, és azt is, igaz-e, hogy az ő magyarsága mindennél keserűbb, mindennél igazabb. További kérdéseinket nem hozzuk előre nyilvánosságra, mert félő, hogy a vendég túlságosan is felkészülve érkezne.

A válaszokat ezúttal is a **2000** esten, a Merlinben, a hónap harmadik csütörtökjén kapják meg az érdeklődők. Szeretettel várjuk lapunk régi, új és leendő olvasóit.

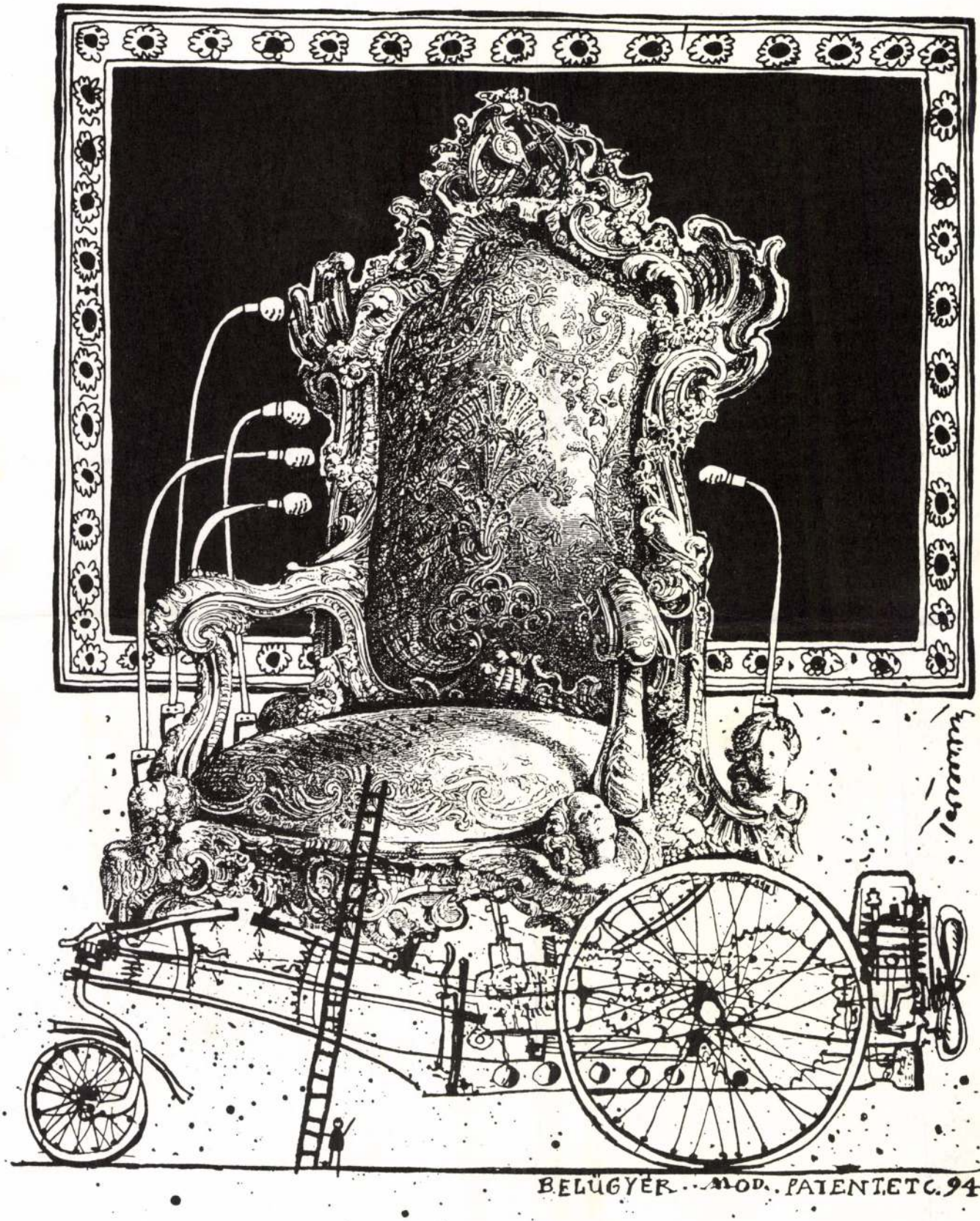
BELÜGYER ... MOD. PATENT ET C. 94.

TETTAMANTI BÉLA

1996 dec. 13

A jó grafikus mindenhez rajzol

Tettamanti Béla Brenner-díjat kapott

Addig tartottam magamat kezdőnek, amíg nem jelentett élvezetet a rajz. És bizony elmúltam harmincéves, amikor örömet okozott egy-egy jó méretben lehozott rajzom – mondja Tettamanti Béla, aki megnyerte a Hócipő és a Népszabadság Brenner György karikatúrapályázatát. A grafikus rajzai három éve jelennek meg lapunkban, alakítva az újság tipográfiai arculatát is.

A Tettamanti család olasz ősei a múlt század közepén érkeztek Magyarországra. Egy régi olasz nyelvjárásban a név jelentése a női mell kedvelőjét jelenti – mesélte Tettamanti Béla, aki, ha Olaszországban járt, mindig megnézte a telefonkönyveket, hogy mennyire gyakori nevet visel. Örömmel tapasztalta, hogy viszonylag kevés névrokont talált.

Az ősök többségükben műszaki irányultságú emberek voltak, de az irodalom és a művészetek iránt is érdeklődtek. Az irodalomtörténetből ismert egy Tettamanti Béla, aki József Attilát támogatta egykor.

Grafikusi pályájának indulásáról szólva, Tettamanti Béla a szerencséjét hangoztatta, az otthoni légkört, édesapja ugyanis műszaki emberként nagyon jól rajzolt és sok képzőművészeti könyvet tartott könyvtárukban. Tizenkilenc éves koráig művészettörténész akart lenni, de most már szerencsének tartja, hogy nem sikerült. Húszévesen, tehát későn kezdett el rajzolni, akkorra már elég sokat tudott a grafikusokról.

– Már sok helyen megjelentek rajzaim, groteszk, karikatúraszerű munkáim, de a hiúságon túl ez nekem még örömet nem okozott, mert iszonyúan elégedetlen voltam velük – emlékezett vissza az első tíz évre. A külföldi albumok rajzaitól, a nagyra értékelt grafikusok munkáitól saját alkotásait fényévnyi távolságra érezte. Réber László, a belga Folon és a lengyel Lenica rajzait állította példaként maga elé.

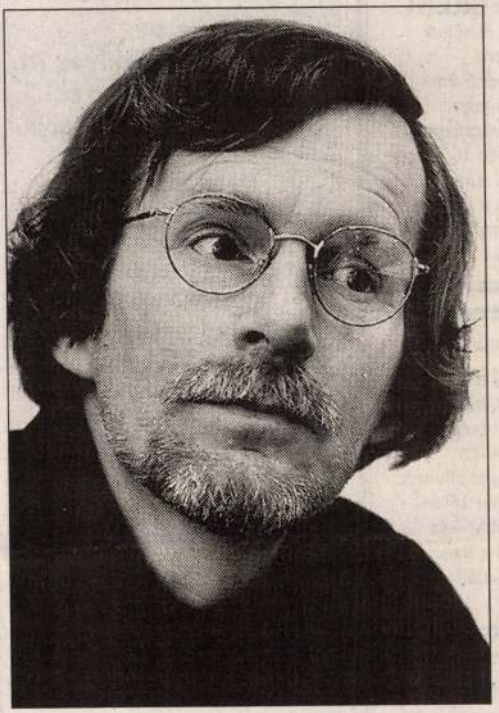

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Az *Élet és Irodalomban* jelentek meg hosszú időn át rajzai, majd az *Új Tükörhöz* hívták grafikusnak és grafikai szerkesztőnek. Szakmai fejlődésének legfontosabb nyolc évét töltötte a hetilapnál. Nemcsak azért tartja iskolájának, mert kötelezve volt bizonyos számú rajz leadására, színes meseillusztrációk készítésére, hanem a saját novellaillusztrációk mellett munkát adhatott pályatársainak is. Így ismerkedhetett meg Szemethy Imrével, Somogyi Győzővel, Hegedüs Istvánnal, akiknek a munkáival alakíthatta a lap grafikai arculatát.

– Ha a Tettamanti-rajzoknak van valamiféle jellegzetességük, ezt mindenképpen befolyásolta az, hogy sokféle rajzot csinálhattam. A karikatúra mellett riportillusztrációkat is rajzolhattam. Szemethy mondta egyszer nekem: egy jó grafikus mindenhez tud igényeset, jót rajzolni. Most már úgy érzem, mindenféle kézirathoz képes vagyok olyan rajzot készíteni, amit feltehetően csak én tudok, és ami talán a szöveget is erősíti. Szerintem ehhez nem szolgaian kell rajzolni, a szövegre kell támaszkodni, de kissé el kell rugaszkodni tőle – vallott munkáiról.

A *Népszabadságban* három éve jelennek meg rendszeresen Tettamanti-rajzok. Többségük nem az adott cikkek mellé készül, hanem a szerkesztők választják ki a laphoz leadott képei közül. Tettamanti szerencsésnek tartotta, hogy soha nem kötötték ki, mit rajzoljon. Rajzai többsége ugyanis nagyon sokféle kézirathoz rímeltethető. Egy kezén meg tudná számolni, amikor olyan cikk mellett látta meg a rajzát, amihez ő nem tette volna. Szerencsésnek találja azt is, hogy rajzai ugyan napilapban jelennek meg, de nem kell napi ügyekről gyorsan rajzolnia.

Tettamanti Béla bal kézzel rajzolja különös, sokértelmű, groteszkbe hajló grafikáit. Saját balkezességéről így vélekedik: – Gyerekkoromban zavart, mert tiltották, így valójában kétkezes voltam. Az utóbbi években büszke vagyok rá, mióta tudom, hogy Leonardo, Chaplin, de a bostoni fojtogató vagy Hasfelmetsző Jack is balkezes volt. Mióta teniszezek – jobb kézzel –, gyűlölök balkezesek ellen játszani.

S. B. P.

Halálozás

Fájdalomtól
megtört szívvel tudatjuk, hogy
DR. BERTA FERENC
ny. jogtanácsos életének
73. évében,
1996. december 5-én
váratlanul elhunyt.
Hamvasztás utáni búcsúztatása
1996. december 19-én 10.30-kor
a Rákoskeresztúri
új köztemetőben lesz.
A gyászoló család.
(362782/1K)

Fájdalommal tudatjuk, hogy
KAUFMANN ISTVÁN,
az OKISZ Labor
ny. kereskedelmi igazgatója
december 10-én
tragikus hirtelenséggel elhunyt.
Temetése december 15-én,
vasárnap 11 órakor lesz
a Kozma utcai izraelita temetőben.
A gyászoló család.
(362815/1K)

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal,
akik ismerték és szerették, hogy
DARÁNYI MIKLÓS
nyugállományú vezérőrnagy
1996. november 27-én elhunyt.
Hamvait 1996. december 13-án
13 órakor helyezzük
örök nyugalomra
a budapesti Farkasréti temetőben.
A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatom, hogy
a szeretett férj, apa, nagyapa, dédapa,
GREINER BÉLA,
a volt pesterzsébeti
Szíjgyártó Szövetkezet
elnök-igazgatója
1996. november 25-én,
rövid szenvedés után,
80 évesen örökre elment.
1996. december 16-án 13 órakor
a Rákoskeresztúri új köztemetőben
helyezzük örök nyugalomra.
A gyászoló család.
(362688/1K)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Gépészmérnököt,
kohómérnököt,
vagy
gázmérnököt
keres
a Fővárosi Gázművek Rt.
műszaki ellenőrzési
és technológiai osztálya.

Méréstechnikai,
anyagtechnológiai,
gázellátási ismeretek,
valamint angolnyelv-ismeret
szükséges.

Jelentkezés:
Petróczy Judit
osztályvezetőnél levélben,
vagy telefonon.

Cím:
1131 Bp., Gázgyár u. 1–3.
Tel./fax: 188-9511.

(A061650)

Gépíró-titkárnőt keres szövegszerkesztési gyakorlattal, alapfokú angol vagy németnyelv-tudással kutatóintézet, budakalászi munkahelyre. Telefon: 168-8042. (65242/1H)

☎ **Gyakorlott,** jól képzett CNC marós munkatársakat jó kereseti lehetőséggel felveszünk. Telefon: 206-6266, 206-6267, Hetes László. (A063020)

Ügyfeleink generikus
készítményeinek bevezetésére
keresünk **orvos** vagy
gyógyszerész kollégát,
orvoslátogatói munkakörbe.
Feltételek:
angolnyelv-ismeret, jogosítvány,
jó kapcsolatteremtő készség.
Fényképes önéletrajzot kérünk
a megjelenéstől számított
10 munkanapon belül,
az alábbi címre:
Pharma-Regist Kft.,
1808 Bp., Vörösmarty tér 4. (F)

☎ **I. kerületi,** magánpatikába, fiatal gyógyszerészt vagy szakasszisztenst keresek. Lehet részmunkaidős is. Fizetés megegyezés szerint. Telefon: 175-3184. (A062723)

☎ **II.** kerületi munkahelyünkre, könyvelésben, bér- és munkaügyekben jártas középkorú munkatársat keresünk. Telefon: 06 (30) 500-405, 06 (30) 405-092. (A062691)

☎ **Ingatlanvásárláshoz** kivitelezőknek és magánszemélyeknek pénzforrást kínálunk. A fenti kedvezményes forrás terjesztésére munkatársakat is keresünk. 06 (30) 322-497. (A062913)

☎ **Jól** bevezetett gyógyszertárban gyógysze-

☎ **Németországi** család gyermekszerető nevelőnőt keres. Fizetés: évi nettó 1 000 000 Ft. Nyelvi főiskola, ellátás, vízum biztosított. 06 (30) 576-803. (A053700)

☎ **Nemzetközi** rangú kulturális intézmény angolul jól beszélő és író, szövegszerkesztői ismeretekkel rendelkező, szorgalmas, gyorsan és precízen dolgozó menedzserasszisztenst keres. Érdeklődni munkaidőben a 266-2312 számon lehet. Az önéletrajzokat a 138-4337-es faxszámra vagy a 1364 Pf. 101. címre várjuk. (A062887)

Wir suchen für Ungarn einen
Reisenden für den Verkauf
unserer bekannten
Blasinstrumente der Marken
KING, BENGE, CONN,
ARMSTRONG, ARTLEY
und MUSICA:
an Fachhändler.

Bewerbungen erbeten an:
UMI Austria Vertriebsgmbh.,
Wolfernstrasse 20 B, A-4400
Steyr. Tel.: (43) 7252-86808,
Fax: (43) 7252-86810. (F)

Nyelviskola keres angoltanárt. 118-8069. (65012/1K)

☎ **OBJECT ORIENTED** C++ programozásban és beágyazott rendszerek programozásában gyakorlott, hardver-ismeretekkel rendelkező, diplomás villamosmérnököket keresünk angolnyelv-tudással, külföldi munkára. A telekommunikációban való jártasság és a Real-Time operációs rendszerek ismerete előnyös. Falcon Kft., tel.: 326-8972, Kékesi. (A062680)

Oktatásszervezőt számítógépes ismeretekkel, felsőfokú végzettséggel (tartós munkanélküli) felveszünk. OKKER, 302-4634. (F)

MARKETING MANAGERT
(édesipari)

keresünk neves, komoly hátterű
vállalat megbízásából
a marketingfeladatok, piackutatás,
termékfejlesztés, promóció,
reklám önálló és magas szintű
összefogására felsőfokú
végzettségű, profi szakember
személyében.
Önéletrajzát várjuk (poz. sz.: 32088):
Siklóssy és Partner
Vezetői Tanácsadó Kft.,
1051 Bp., József nádor tér 8.
Telefon: 266-5235. (F)

☎ **Osztrák** cég magyarországi leányvállalata keres 1 fő irodagép értékesítése területén jártas, fiatal, dinamikus üzletkötőt januári belépéssel. Német-, vagy angolnyelv-tudás előnyt jelent. Tel.: 325-9763. (A061728)

Pedagógiai szolgáltatóba vezetőt keresünk magas szintű ismeretekkel, vezetői gyakorlattal, szakmai múlttal. OKKER, 302-4634. (F)

☎ **Savállótartály-gyártásban** jártas lakatost, hegesztőt keresünk, várpalotai üzemünkbe. Bentlakás megoldható. Érdeklődni: 06 (30) 389-900. (A062432)

A BEKO Engineering Kft.

Tettamanti Béla

TETTAMANTI BÉLA *kiállítása nyílt meg a balassagyarmati Horváth Endre Galériában. Az április 24-ig nyitva tartó tárlaton a grafikusművész huszonöt művét állították ki.*

Népszabadság, 1986. IV. 6

Testamenti Béla, Laskakiriske

L: Jelenszky Lánló

Erdész G.: Kérdések, ... 8

Nérszabadság Bp. 1977. ápr. 23.

Tellamanti Béla, karikaturista

- L. Dunai Imre.

-: Hl

8.

Népszabadság, Bp. 1977. okt. 15.

Tettamanti Béla, grafikus

L. Dunai Imre.

– O Három fiatal képrómúvén 8.

Esti Hirlap, Bp. 1977 okt. 14.

75.

Ettől a percztől fogva kezdték öt nevezni peregrinusnak.

Peregrinus Cicero nyelvén is annyit jelent, mint idegen vándor, a tanodák münyelve azon szerencsétlen embereket szokta igy nevezni, kiket a viszontagság iskoláikból, állomásaikból elüldözött; itt kitették, ott elcsapták, amonnan maga szökött el, egy napig sem lakosai semmi városnak, csak ugy bolyongnak faluról falura, papok és rectorok kelletlen vendégei, itt bolondnak tartják, amott elkergetik, a mi náluk nem tesz különbséget, ezért senkit sem szeretnek, s senkit sem gyülölnek jobban. De akárhogy marasztanák is, meg nem maradnak egy helyben; álló, ülő hivatal irtózat előttük, a biztos sors unalmas betegség; jobban tetszik nekik az országút, örökké menni, menni, menni, és nem venni le senki előtt a sipkát, és nem köszönni meg semmit. Ki mit adott, adott, ha nem adott, azt is jól tette.

Conjugista diák voltam, mikor már hallottam hirét, hogy van egy ember, a kit ezzel a szóval üldöznek. Kis diákok hallottak róla beszélni öreg diákoktul, s mesélték egymásnak leczke előtt a csodadolgot, miket Susról beszélt a hir; s mikor néha néha megvillant a városban, a collegium udvarán; ugy bámulták, ugy kerülgették, mint a majmos tevét mit a talián mutogat s járt a hire classisról classisra, mint valami nevezetes nagy embernek : itt a Sus, itt a Sus!

Egyszer az iskola folyosóján futottam végig, nem tudom már mi dolgom volt, mialatt a leczke tartott odabenn a teremben, midőn a folyosó szemközti ajtaján egy horrendus egyéniség toppan elém : ugy beléütköztem, szinte elhordtam a lábáról.

— Hohó fráter! dörgött rám nyers rekedt hangon a valaki s megfogta a galléromat, hová szaladsz hát?

Én megijedtem, hogy megesz. Rövid vastag nyaku férfi volt, széles vállai és háta, az is előre görbülve; nehéz vastag feje, alacsony kidülledt homlokkal; az arcz legnagyobb részét ellepte valami tüskés szakálltarló, mellyet sátoros ünnepeken borotválni szoktak, s melly nem volt ollyan veres, mint a szeplőverte arczbör; két mélyen ülő háborgó szemére most is emlékszem még. Volt rajta egy szine hagyott zöld kabát, melly vastag izmain egészen megfeszült, s könyökén és hónai alatt szét volt repedezve, lebernyeges köpönyege hátul le volt hasitva; azt bizonyosan valami falusi komondor téphette le.

— Megállj öcsém! hová szaladsz? kiálta rám, folyvást tartva a galléromat. Elkéstél az iskolából ugy-e? Korhely vagy. Majd kikapsz most.

Ez a sértés fájt. Nem hagyhattam felelet nélkül.

— Kérem : én első eminens vagyok.

— Első? hát azután mit tanulsz már? he?

— Conjugista vagyok.

— No hát ha conjugista vagy, tudod-e hanyadik conjugatióra tartozik „apexabo.“

— Igen is; az elsőre; apexo, apexavi, apexatum, apexare.

— Jól van, szamár. Apexabo azt teszi, hogy véres hurka.

Azzal szörnyü jó izüt nevetet rajta, hogy igy rá tudott szedni. A mammuthok nevetéséről van illyen fogalmam.

— No, ne sirj no. Odabenn van a professorod?

— Igen is, mondám én nagyon megszégyenülve.

— No hát eredj be, hidd ki.

— Mit mondjak neki?

— Mondd, hogy itt van a peregrinus; beszélni akar vele.

— Hogy hiják?

— Sehogy se hinak, csak mondd, hogy a peregrinus.

— Hová való peregrinus? Kérdém én egész ártatlanul.

— Ne bolond, ne! Hát hová való volna a peregrinus? Sehová való. Ma ide való, holnap amoda való. Csak ezt mond neki; azután ha akar, kijön, ha nem akar, ott benn marad.

Én bementem s elmondtam a tanáromnak az izenetet, hogy van idekün egy ember, a ki peregrinus, senkinek sem hivják és sehová sem való.

Társaim már többet tudtak nálam; ők a mint meglátták az ajtón keresztül, elkezdtek vihánczolni, suttogni : a Sus, a Sus! Tanárom megintette őket : senkit sem szabad csufolni. Azzal megfogta kezemet, — kedvencze voltam, — s kiment a jövevényhez.

Tudhatta előre, hogy kéregetésről van szó, s nagyon könnyü szerrel lerázhatta volna nyakáról; csak azon kellett volna kezdenie : „mi kell Sus bácsi?“ az elfutott volna, és egy fillérét nem kivánta volna többet.

(Vége következik.)

A Sárrét régiségei *).

III. Tetétlen.

Szerte széjjel e szép hazában több falu, város van, mellyek történeti nevezetességgel birnak; Tetétlen községéről is maradt fel az utókor számára egy szomoru történeti tény, mellyet egy nálam levő régi irat tanusit; ez 1697-ben keletkezett . . . . . 1685. év végén, de inkább 1686-ban nagyon meggyült a baj Magyarországon, különösen érezték ennek sulyát a nép alsó osztályai, kik egyfelől a királyi hadak fővezére Caraffa, másfelől Tököly rakonczátlan kuruczai, majd a török portyászók által nyugtalanitva, a legszomorubb helyzetben voltak, hozzá járult még Tököly felhivása a néphez, mellyben iráutai hüségre, fegyverfogásra szólitá fel, jószág-elvesztés terhe alatt őket; — Caraffa pedig vértörvényszéket állita föl. Az innen is hüségre, amonnan is hüségre felszólitott nép azt sem tudta mit tegyen, ha egyik párt felé szive vonzá, a másik felé fenyegetések, rettentések kényszeriték hajlani. Illy nyomasztó körülmények közt, ha egyik párthoz csatlakozott, a másik berontott falvaiba, azokat elpusztitá, felégeté; ha a török ellen fogtak fegyvert, elrabolta kincseit, szép nőiket, s az ösz apák, anyák, a kedveseiktől megfosztott ifjak sirtak, átkozódtak, boszut terveztek, mind hasztalan, a tulnyomó erőnek ellentállani nem lehetett; — szomoru és inségteljes évek voltak azok.

Tököly kuruczai és a török segédseregek Debreczen környéken táboroztak 1686. mártius 26-án, igy szól a régi irat, és igy Tetétlen vidékére is jutott egy jókora csapat; főtáborh lyül használták, a község közepén ma is látható magas dombot (a régi irat szerint e halmon tul délre csekély távolban terült el a régi falu, a mostani pedig a halmot is magában foglalja). — Itt volt felállitva a csapat alvezéreinek sátora is, mellynek pompásan butorozott belsejében veres bársonykereveteken ültek, a hosszu bajuszu, nagy haju, napbarnitotta arczu vezérek, csendesen beszélgetve, és more patrio piros borral teljes kulacsokat üritgetve. — Kissé távolabb az alvezéri sátortól egy magas karcsu ifju áll, szép harczi paripája gazdagon aranyozott nyeregkápájára támaszkodva, fehér zsinóros zöld áttilában, kócsagos kalpaggal fején, oldalán drága, gyöngygyel, gazdagon kirakott, nehéz, görbe karddal, — a távolba méláz, talán otthon hagyott kedveséről gondolkodik . . . Nem messze ehhez egy csoportban különböző szinü attilákban kényelmesen heverészve lehet látni több ifju harczost, kik szájtátva hallgatják egy bozontos fejü torzonborz bajuszu vén kurucz meséit a régi jó időkről, a nehéz harczokról, mellyben ő is részt vett, büszkén mutogatva a sebhelyeket mély barázdás arczán, mintha mondaná : legyetek méltók hozzám! . . . E csoporttól jobbra egy izmos harczos épen e pillanatban öleli forrón kebelére rég nem látott nejét és gyermekét, mélyen, hosszan néznek egymás szemeibe, egy árva szócskát sem tudnak kiejteni a boldog viszontlátás öröm-perczeiben. — A halom aljában négy czigánygyerek huzza keservesen a szivhez szóló bús magyart, nehány karcsu vitéz pedig sarkantyuját pöngetve, andalogva lejti a szép nemzeti tánczot. — Mindenütt fel- s alájáró lovasokat, vagy ülve beszélgető csoportokat láthatni, vig danákat, zenehangokat, kedélyes kurjongatásokat hallani. — Illyen volt a tetétleni halmon a kurucz tábor . . .

Távolabb nyugotra a kurucz tábortól a török segédsereg tábora van, a vitézek nemzeti öltönyben, bogláros kaftányban heverésznek kényelmes sátorokban; a vezér sátora nehéz kék selyemből készült, aranyvirággal átszőve, tetején a félhold ragyog, ismertető jelül, hogy ott a hatalmas szultán vezére, Achmet basa, a rettegett kényur szállásol. Most épen titkos tanácsot tart törzs-tiszteivel, hogy mit tevő legyen a közelben levő helység lakosival, kik a mult éjjel azt a vakmerő tettet követték el, hogy a dicső mozlim sereg gyöngyeiből nyolcz spahit irgalmatlanul legyilkoltak, azért, mert tetszett a vitéz uraknak a békés lakosok házait kirabolni s felgyujtani. — Nehány órai tanácskozás után ki volt mondva a rettenetes itélet : hogy „Tetétlen házaival, lakosaival, barmaival egyetemben halálnak halálával haljon meg (Régi irat saját szavai).“ — Hogy örömmel vették e határozatot a török táborban, s az irgalmat nem ismerő harczosok tömegestől tódultak a vezér sátra elé, kardjaikat villogtatva, véres boszut esküdve társuk meggyilkolásáért a szerencsétlen lakosok fejére; — mindenfelé lódobogás, fegyverzörej, őrült lárma tölté be a léget. — Ez alatt gyorsan, mint a futótüz, terjedt el a hir a kurucz táborban, az egész sereg mélyen megilletődve vette a szomoru hirt, a vig zene elnémult, a jó kedv elmult, helyébe búskomolyság lepte meg a kedélyeket, a szivet, a keblet: — a vezérek gyors paripákra ültek, szélsebesen nyargaltak a török táborba, könyörögtek a vezér előtt, adjon kegyelmet a szerencsétlen lakosoknak, mind hiába! — azután eljöttek a falu küldöttségei, roskatag, ősz, öreg emberek, gyászba öltözött hajadonok, siró anyák, karjaikon hozva csecsemőiket, keserves jajszóval porba hulltak a kényur előtt, kérték Isten szent nevére, változtassa meg a sulyos itéletet, bocsásson meg nekik, igértek gazdag váltságdijat . . . mind hiába! . . . A kegyetlen kényur ott a helyszinén bilincsbe verette őket, s parancsot adott kétezer spahinak, hogy a falvakat tegyék semmivé. — E közben a kurucz vezérek összegyüjték seregüket, felszedték sátraikat, sebesen elhuzódtak a Tisza felé, nem akarván kezüket ártatlan vérrel bemocskolni, nevüket az utókor előtt megbélyegezni; — mert magyarok voltak! . . . A törökök borzasztón teljesiték vezérük parancsát, a szép, csinos falut földig leronták, lakosait leölték; Tetétlen helyén megnőtt a fü, s csak nehány kődarab, mi a templom falából megmaradt, tanusitá, hogy hajdan itt népes helység állott. — A halomtól csekély távolságban délre ma is láthatni némi nyomait a templom romjainak. — Ez esemény után hosszu időkig lakatlan volt e vidék, s csak 1790. körül települtek meg itt a mostani Tetétlen lakosai.

Papp Zsigmond.

*) Lásd Vasárnapi Ujság 12., 18. számait.

Unghváry Vilmos használta 1885-ben

Tetétlen

Dr. Fischhof hidegvizgyógy- és edzö-intézete Pesten.

Hozzátok intézem soraim, szenvedő véreim, kik hosszas chronicus bajokban, kik égaljunk okozta váltólázban évekig szenvedtek, kik az ebből eredő lép- és májdaganatokban sirotokig sinlődtök; és hozzátok, a szenvedők édes rokoni s baráti, kik kedveseiteket könybe lábadt szemekkel sorvadni látjátok. Keresitek a segélyt e föld legtávolabb részeiből hozott orvosszerekben, hasztalan! A segély sokszor olly egyszerü s olly közel van!

Itt, hazánk közepén létezik egy olly gyógyintézet, mellynek szakértő vezérlete, czélszerü szervezete, és eredményteljes hatása mindinkább ismeretessé lesz, de még nem méltányolják elegendőleg; és mellynek létéről én is, csak egy szerencsés véletlen által értesültem. Mélyen rögzött fájdalmas szenvedésem, az orvosi tudománynyal daczolva, végenyészettel fenyegetett; elhatároztam magamat a hydropathiával próbálni szerencsémet; s egy ismerősöm tanácsára — öntájékozásomul — megvettem dr. Richternek Berlinben épen akkor kiadott: „Vizi könyvét“ (Wasserbuch), mellyet, mint a legujabbat és jobbat, dicsértek e szakban. Mohón olvasva, a sorvadásom kutfejéről szóló fejezethez: „a váltólázról“ szólóhoz (Wechselfieber) érvén, egy gyógymódot találok ajánlva, mellyet mint ottan mondatik dr. Fischhof Pesten, hidegvizgyógy-intézetében, sikeresen alkalmaz. Én, ki Pesttől csak 5 óra járásra lakom, Berlinből tudom meg, hogy fővárosunkban illy hidegvizgyógyintézet is létezik. *)

Az intézet tulajdonosa és igazgatója, dr. ***Fischhof*** hazánkfia, a bécsi egyetemben végezte orvosi tanulmányait; különös hajlamot érezvén a hidegvizgyógymódhoz, még a nagy Priessnitz életében hosszabb időt töltött Gräfenbergben annak tanulmányozására; innen visszatért Bécsbe, s alorvosi alkalmazást nyert a nagy közkórházban, honnan a Lunkányi hidegvizgyógyintézethez hivatván, ezt, hat évig, eredménydusan, fáradhatlan szorgalommal igazgatá. Kitelvén szerződése, Pestre jött, itt tulajdon házát és kertjét szentelé ugyan e czélra, melly a városligeten tul levő Hermina-kápolna szomszédjában, a városligettel határos emelkedett téren helyezve, tiszta levegővel és — az életerő forrásával — igen jó, friss, tiszta vizzel bir.

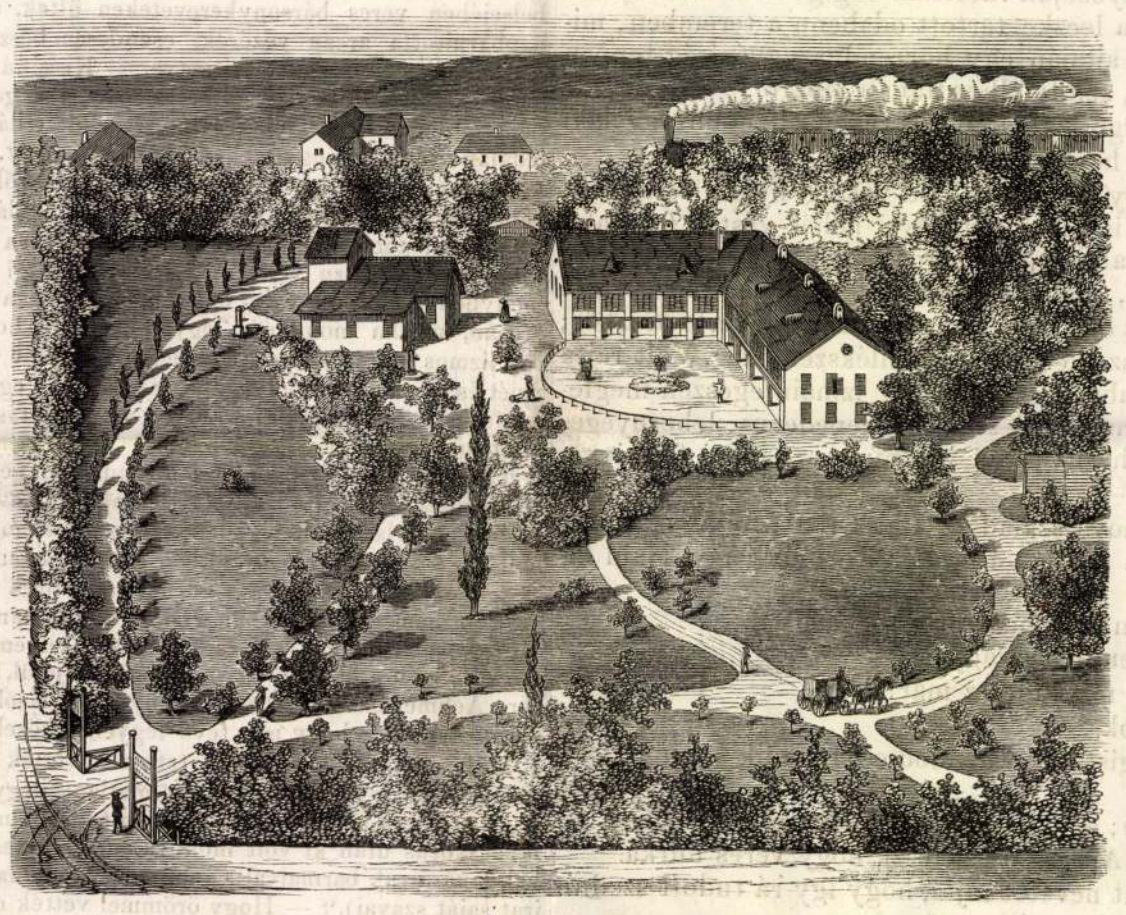

Dr. Fischhof hidegvizgyógy-intézete Pesten.

A sulyosabb betegek, vagy vidékiek számára csinos butorozott szobák kaphatók, a városban lakók részére külön melléképületben szolgáltatnak ki a fürdők. A test gyakorlatára és edzésére, a párolgás előmozditására és a bőr edzésére, a doctor által kimért kerti foglalatosságok; a sétálásra, a szomszéd városliget és körülötte fekvő szép nyárilakok nyujtanak elég alkalmat; mellyeknek vidor kinézése, — háttérben a vasut, sebes rohanó vonatival, és a látkört határozó budai hegyekkel, — igen szép tájképet mutatnak. —

Gyakrabban látogatjátok Pestet, ti hosszasan sinlődők, ne resteljétek a fáradságot, menjetek ki, és panaszoljátok el bajotokat dr. Fischhofnak, ő meg fogja vizsgálni, van-e reménye gyógymódjával helyreállitani egészségtöket, és ***ha azt mondja, hogy igen,*** ha intézetébe befogad, akkor bizonyosak lehettek, hogy vagy tökéletesen üdülve, vagy legalább is tetemesen javulva, fogjátok elhagyni házát; mellyben minden szükségest: lakást, butort, ágynemüt, élelmezést, kiszolgáltatást, és a legkedélyesebb tudományos orvosi bánásmódot és társalgást, fogjátok találni.

A nagy Priessnitztzel nem halt meg e tudomány, nem veszett el a hidegvizgyógy ereje, és minek keresitek a távolban azt, a mi, legalább is ugyan ollyan jól, ide haza is meg van. **)

Ivánka Imre.

*) Sőt most már kettő. Több izben méltánylólag emlékezett lapunk dr. Siklóssynak a budai hegyek aljában létező s napról napra nagyobb, érdemlett emelkedésnek örvendő hansonló intézetéről is. Szerk.

**) Sok igaz van e felszólalásban. S midőn kijelentjük, hogy nálnnknál senki nem méltányolhatja jobban a budapesti két hidegvizgyógy-intézet érdemes igazgatóinak törekvéseit: lehetlen egyszersmind ki nem fejezni ohajtásunkat, vajha ez intézetek szenvedő embertársaink minél nagyobb számának befogadására lennének képesek. Nem csupán a nagyobb kiterjeszkedést, hanem különösen az olcsóságot értjük. Hiszen a vizgyógymódnak sarkalatos elvei: a természetesség, egyszerüség, nélkülözés — (a kiben ezekre nincs hajlam és képesség, az soha sem lesz sikerrel fáradozó tagja egy vizgyógy-intézetnek) — miért tehát olly roppant költséggel nehezitni a bejutást, minőt csak a vagyonosak erszénye bir meg? Az tény, hogy a pesti intézetek egy havi költségével kényelmesen megél a beteg Gräfenbergben 3—4 hónapig (még most is). Vagy ha ezt netalán a főváros közelsége miatti drágaság nem engedné másképen, vajjon miért nem akadnak már egyszer hazánk távolabb, forrásdus gyönyörü hegyes vidékein hasonló vállalkozók? Tátrafüred vad regényes, de rideg vidéke csak nehány hónapi ott mulatásra alkalmas; Lunkány elhallgatott; a szepesi Schwarzenbergről nem tud semmit a világ. Orvos urak! ime itt egy még el nem foglalt, szép tér! Szerk.

Bécs nagyobbitása.

A francziák császára megmutatta, hogy a nagy városok régi épitésü undok, szük, sötét utczáit rövid pár év alatt a legszebb városrészszé lehet átalakitni. És ezt csak egy parancsszavával eszközölte. — A városi község egész utczákat sajátit ki, a házakat lerontatja, uj terv szerinti vonalba uj utczákat, nagy házakat épit és eladja olly magas áron, hogy a kiadott költségek bejőjjenek. Illy módon akármelly rut régi várost és városrészt is ujjá lehet alakitani és kétkedni nem lehet, hogy Európa több helyén követni is fogják Páris példáját.

Bécs csinositásához szintén nagy munkára készülnek; ez azonban nem a belváros szük, sötét utczáinak ujraépitése leend, hanem csak a város nagyobbitása, a mennyiben a belváros bástyái elhordatnak, árkai betöltetnek, s az igy nyert tért, valamint a bel- és külvárosok közt levő, s a belvárost gyürüként csaknem egészen körülövező sétatér, az ugynevezett ***Glacis***, legnagyobb részét is házhelyekül fogják kiosztani, a felsőbbség által előleg meghatározott terv szerint.

Az igy a földből kiemelkedő városrészben lesznek diszes középületek is, mint muzeum, szinház stb., és ha elkészülend, Bécs, az öreg nénike, tetemeset nyer bájaiban, sőt ha Páris példájára a belváros reformálását is végre hajtnák, teljesen megifjodnék és teljesülne a jó bécsiek azon gyönyörü álma, hogy városuk kelet-Európa Párisa lesz idővel.

Bécs nagyobbitását már vagy husz évtől fogva tervezgeték, de valósithatását csak ez évben adta meg egy legfelsőbb parancsolat s ma már hozzá is fogtak a nagy munkához. — Képünk az ugynevezett vöröstoronykapubástya (Rothenthurmthorbastei) lerontását tünteti föl.

E kapuhoz Bécsnek igen sok történeti emléke van csatolva; mi csak annyit emlitünk meg, hogy a város egyik fő bejárását és sorompóját képezé már akkor, midőn I. Mátyás királyunk Bécset ostromolta, bevette s elfoglalta s haláláig birtokában tartotta. E régi vöröstoronynak ma már nyoma sincsen többé, mert 1776-ban egészen lerontották, hogy a város közlekedésének tágasabb utat nyissanak; 1819-ben I. Ferencz császár és király alatt épült a mostani és nemsokára ujra lerontandó kapu, melly régi nevét megtartotta.

Bécs nagyobbitását a nagyban szaporodó népesség miatt kellett komolyabb megfontolás alá venni; a mostani Bécs tehát kicsiny a lakosság számához képest, mi abból látható leginkább, hogy ujabb időben a szállások bére mód felett emelkedik. Csakhogy az még nem egészen bizonyos, hogy a szállások árának emelkedése a népesség nagy szaporodása jeléül tekinthető-e. Hisz ekkor Pest népessége aránylag Bécsénél is inkább tömött; mert a Bécsből lakni ideköltözök állitásakint Pesten magasabb a lakbér. A lakbér emelkedésének egyebütt rejlenek okai és bizonyos, hogy Bécsben a város nagyobbodta miatt nem fog az semmivel sem alábbszállni.

Növényföldrajz.

(Idegen kutfők után.)

Ezen nevezet alatt értjük a növények lakhelyét, hazáját. Köztudomásu dolog, hogy a hazai növények távol országokéitól különbözők. — Észak-Amerika növényszinezete, mennyire emberi kéz meg nem másitá, honunkétól eltér. Ezeknek ismeretére csak fokonkint jutottak a tudósok; először *Dioscorides* által dicsért göröghoni

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JUN 13
Egyetemi Lapok

Tettamanti Béla

1021

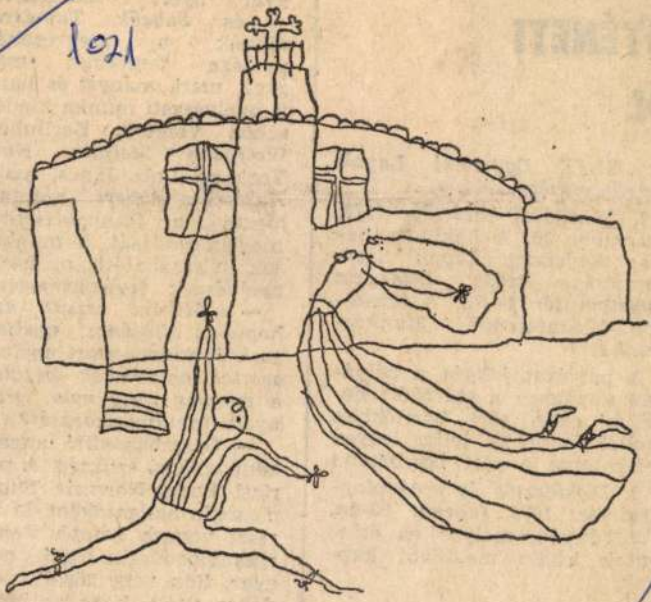

Tettamanti Béla grafikája

RTÉNETI

ÓL

z ELTE Egyetemi Lapok Szerkesztősége.

7. *Beküldési határidő: 1977. ecember 20.* A beküldés he-ye: *Egyetemi Lapok Szer-esztősége (1053 Budapest Egyetem tér 1—3.).* A borité-on feltüntetendő: *„Munkás-zínház"!*

A pályázat *jeligés*, a pályá-ati anyaghoz a szerző(k) ne-ve és címe zárt borítékban nellékelendő. (A jelige legyen eltüntetve a zárt borítékon.)

8. *Díjkiosztás és eredmény-irdetés: 1978. február 20-án, Tatabányán*, melyre az érin-ettek külön meghívót kap-nak.

Tatabányai Szénbányák Vállalati Szakszervezeti Bizottsága

Wolfgang Steinitz, New Yorkban Lotz János, majd *Austerlitz Róbert* szorgalmazta a finnugorisztika megizmosodását, a munkájuk visszahatott a hazai nyelvészek tevékenységére.

— *Miként értsük azt, hogy az általános nyelvészek és indoeurópai nyelvészettel foglalkozók kezdték a magyar vagy más urali nyelv tanulmányozását?*

— Összehasonlító anyagként volt rá szükség. A párizsi École Normale Supérieureön hallgatóként én is részt vettem *Joseph Vendryes* előadásain, aki magyar, finn vagy török példákat citált, hogy az indoeurópai nyelvekből vet szerkezetektől való külön

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-745, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1978 JAN 1 4

1021

Tettamanti Béla rajza

SSEL
SZÁRBAN?

Liechtensteinben utoljára 1785-ben mondtak ki pallos által történ-

tanács rövidesen egy másik ügyet is tárgyal majd. Gyilkosság. Nem

ber. — Nem vagyok biztos abban, hogy hatásuk nem korlátozódik még mindig szűkebb körre, semmint szeretnénk vagy önmagunkkal elhitetni szoktuk. Klubfoglalkozások, előadások, szakkörök és más léleknemesítő tevékenységek sorát idézhetném, melyeken nagyjából-egészéből mindig ugyanazok jelennek meg. Ugyanez vonatkozik a könyvtári olvasókra. Egyszer már arra is sort kellene keríteni, hogy valaki utána nézzen: a könyvtárba iratkozottak többségét jelentő isko-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB 25

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

Tettamanti Béla: Szívügy

1978. FEBRUÁR 25.

Szemadám (

TAKÁTS GYULA:

Új mértant

Négy hónap és a zöld
A kint már reggel ol
hogy átmászik a pók
— Nem is rovar! — A

amit október vert a f
olyan, ahogy az ajtót
s a zsalun átvibráló á
árnyéka játszik bükk

Új mértant bont a töl
Négy hónap hosszú s
más lesz minden szer

a szívben is s a szem
keresgél ott, ahol a ni
keze már rajt ül a kili

1021

BIURO WYCINKÓW GLOB PRASOWYCH

Prasowe
Wydawnictwo
Dokumentacyjne
RSW „P-K-R"

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 20-59-59

SZPILKI
WARSZAWA, UL. PL. TRZECH KRZYŻY 10

Béla Tettamanti

wydanie .....

Nr 9 z dn. 24-09-78

W Instytucie Węgierskim – wystawa. Skromnie skryta w podziemiach, że przecież ruch tu duży (sklep Instytutu nęci miłośników dobrych płyt i pięknych koronek, a w kawiarni znakomita mocca), więc i na wystawie ludzi sporo. A warto zajrzeć. Wystawia trójka młodych karykaturzystów: Laszlo Jelenszky, Imre Dunai i Béla Tettamanti. Wszyscy trzej znani z licznych nagród na światowych wystawach, zwłaszcza Jelenszky. Rysują drapieżnie, ostrą kreską, bez udawania eleganckiej kokieterii. Zatem rekomendujemy!

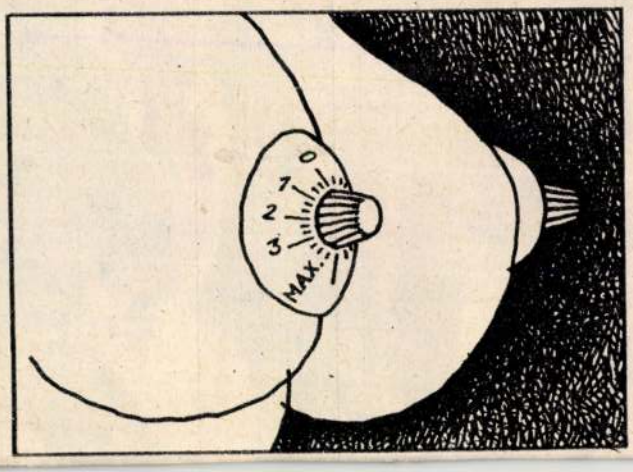

BELA TETTAMANTI

uprzednio d
Nie ma k
otrzepać je
wać sztuczn
robią rześkie
Pulpety z k wymagają dłuższych zabiegów i pewnych zdolności plastycznych, aby z tych kulek ulepić znów kształtną rybę. Sporo też roboty z fastrygowaniem płetw. Potem sprawa prosta: masaż serca i pluska.

Kawior w „Delikatesach" bywa tak rzadko, że personel myli go z kaszą perłową. I dobrze, bo zupełnie nie mam pomysłu, w jakim kierunku ewentualnie poprowadzić eksperyment z kawiorem.

OPOWIEŚĆ IDEOLOGICZNA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 MÁJ 27

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

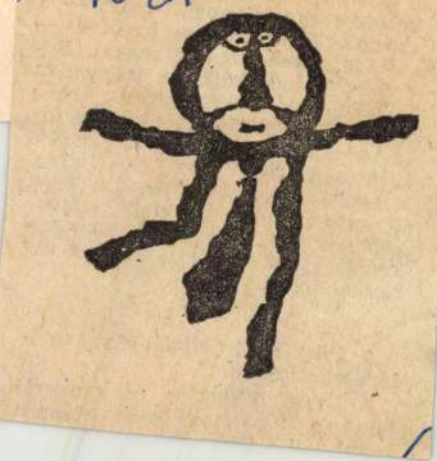

teménye. A vállalkozás csak azért nem említtetik meg az ünnepi könyvhét kiadványai között, mert korántsem központi kiadó gondozásában látott napvilágot, hanem a Forrás című folyóirat sajátos sorozatában.

★

A *Füst száll fölfelé* egy készülődés krónikája.

A végzett jogász és gyakorló költő a hatvanas évek közepén

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 MÁJ 27

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla kiállításáról

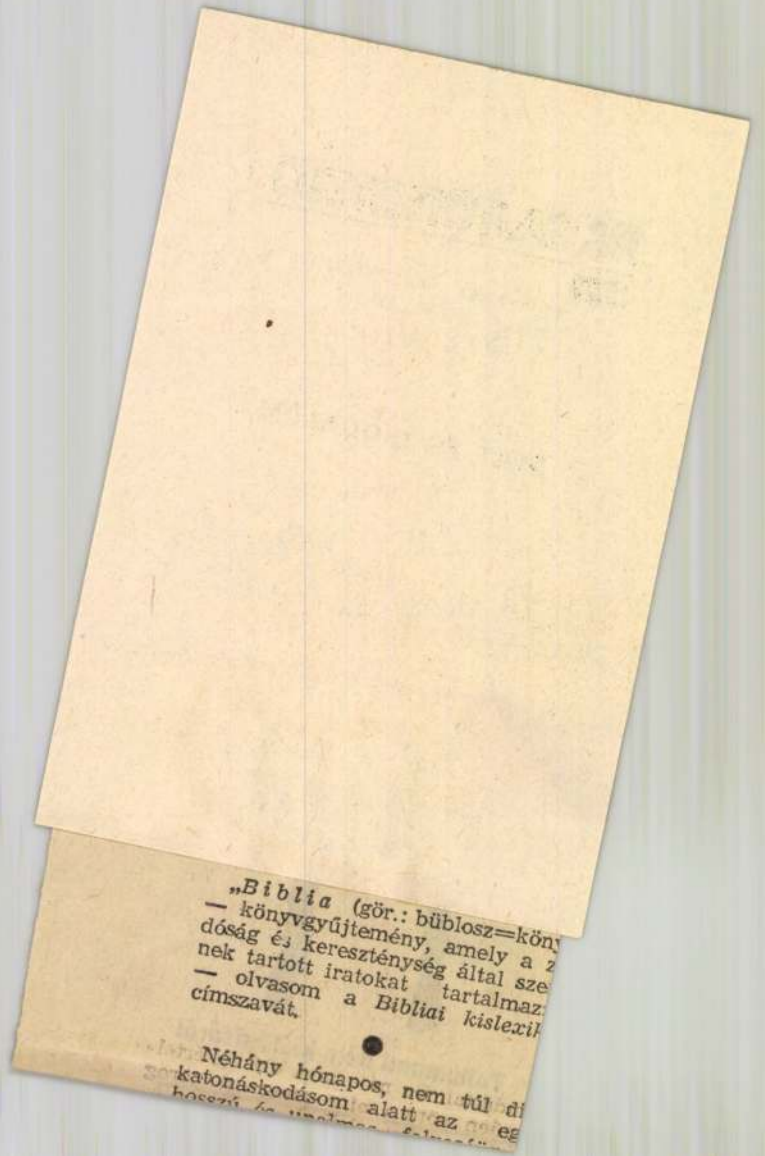

„*Biblia* (gör.: büblosz=köny
— könyvgyűjtemény, amely a z
dóság és kereszténység által sze
nek tartott iratokat tartalmaz
— olvasom a *Bibliai kislexik*
címszavát.

●

Néhány hónapos, nem túl di
katonáskodásom alatt az eg

Tettamanti Béla

Két rajza idemellékelve.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 27.
XXII. évf. 21. sz. 9. lap.

MAGYAR HÍRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

-y -t

Tettamanti Béla rajzai

megújítaniuk az *Irodalmi Múzeum* sorozatot, s azóta külső megjelenésében is méltón hagyja el a nyomdát. Így jutott el az olvasóhoz például a *Kortársak Kassák Lajosról* és az *Emlékezések a Nyugatról* című összeállítás. Tavaly adták ki — *50 éves a Korunk* címmel — a nagy multú marxista folyóiratról rendezett emlékülés előadásait, tanulmányait és hozzászólásait. Szintén 1977-es munka a *Búvópatakok* — a gyűjtemény a hazai baloldali folyóiratok munkatársainak és szerkesztőinek emlékezéseit fogja össze a két világháború közti időszakból. A sorozat *Kabdebó Lóránt* szerkesztésében, a Népművelési Propaganda Irodá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 DEC 3 1

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tettamanti Béla

1021

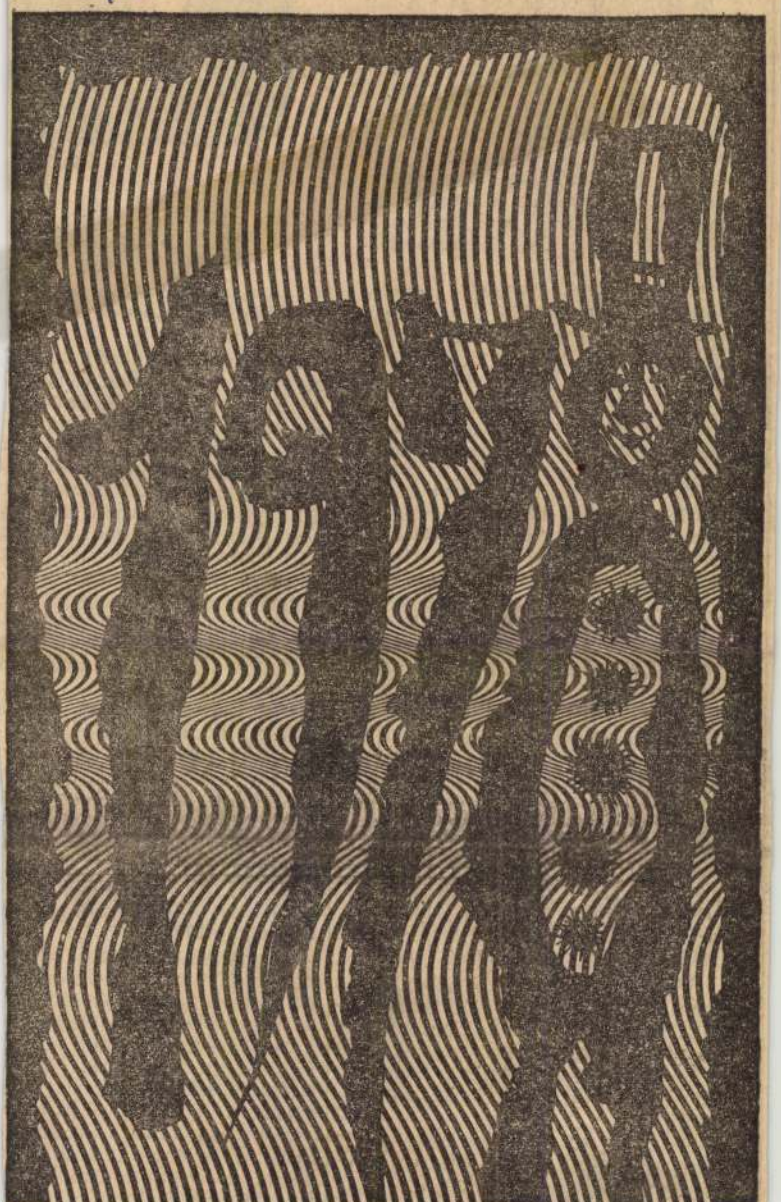

Tettamanti Béla rajza

dul, hogy még az
mi a bírálat tárgy

Külön örömömr
december 17-i sz
Erzsébet *Zene* cím
zenekritikai tevék
ról a kitűnő, ön
meggyőző érvekke
tal kritikusról, T
aki — szomorú, c
— a közelmúltban támadások pergőtüzébe került. Mágori a kívülálló, a rádiókritikus érzékenységével a zenei élet darázsfészkéhez nyúlt.

Nagy múlttal, jelentős mesterekkel dicsekedhet a magyar zenebírálat története. Elég talán Molnár Antal, Tóth Aladár, Csáth Géza nevét felidézni bizonyságképpen. Valamikor, amikor fiatal voltam, egy-egy fontos hangverseny másnapján végigolvastuk az egész sajtót, még a gyűlölt reakcióét is, mert tájékozódni akartunk, s mert a kritika véleményt, álláspontot képviselt. Zeneakadémista korunkban gyakran láttuk a főpróbákon Tóth Aladárt, Jemnitz Sándort, Péterfit: nem írtak felkészületlenül, pillanatnyi diszpozíciók alapján. Mint az őket megelőző nemzedék is, mindig az új tendenciákat, a nem mindennapit kutatták és fedezték fel az olvasó számára.

Most nem látni zenekritikusokat a próbákon. Gyakorlattá vált az első benyomás alapján — így prejudiciumok által vezetve — zenebírálatot írni. Alig van kritikus, aki tanulmányozza a partitúrát, meghallgatja többször is az újdonságot, figyelemmel kíséri az előadók törekvését, fejlődését. Azért akad ilyen is: *Kroó György.*

Van, aki nem a szakember, hanem a megértő, beleérző hallgató fülével, szépírói készséggel bírálja a zenét, és ez is hasznos, érdekes. Ilyen volt valamikor Szomory Dezső. Ma is van ilyen: *Fodor András.*

És ezzel ki is fogyott minden, ami dicsérhető. Az újságolvasó olykor zavarban van. Amit kinyomtattak, vajon zenekritika-e valóban, vagy az Országos Filharmónia propagandaszövege? (Megesik, hogy a kritikusok és a pro-

Barcogó szarvasok

Az Élet és Irodalom 1977
cember 2-i számában Lőrincze
jos *Nem halt meg, csak alusz*
mű terjedelmes cikkében sok
között egy példával világított
arra, hogy a kiveszettnek vélt
gi szavaink közül egyesek m
élnek a nyelvünkben: A „sza
sok barcogását (és barcog
ról) többször hallottam a t
ben..." Bár a mondat csak
vetett példaként szerepel a „
cogás" szó mai használatára,
ba kijavítása annál is ink
szükséges, mert a közvélen
joggal tulajdonít jelentősége
szerző minden egyes szavá
Főként akkor, ha a tévében
lott kifejezést ő maga is mi
megjegyzés nélkül átveszi. Eg
dászember tudniillik csak a
ben hall „szarvasbarcogást",
mészetben csak szarvasbő
Barcogást is hallhat persze,
dául a gyulaji erdőben, de n
szarvasok barcogását, hane
dámvadakét!

Kizártnak tartottam, hogy
nek az állattani és vadászati
kifejezéseknek az értelmezé
és alkalmazásában eltérő le
a nyelvészek hivatalos vélem
Felütöttem tehát az Értel
Szótár I. kötetét, itt azonban
találtam „barcogás" címszó
legújabb egykötetes Értelmez
ziszótár már a remélt szak
sággal és pontossággal tisztá
kérdést: *barcogás:* 1. Dámva
gyető bikája mekegésszerű h
hallat. Üzekedő zergebak rö
szerű hangot ad. *szarvasbőg*
szarvasbikának (a szepter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 MÁR 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

jolo eszközeit, [illegible]
„Torkába, kis szűk patakba / ne szakadjon gátul szikla! / ... Gyilkos tóvá a vér ne gyűljön, / cinke-kis szíve le ne merüljön!". A lírikus ráolvasásai a népdalokból és a természetből merítenek gyógyító, feloldozó erőt. Hiszen a népdalokban — Bartók gondolatait követve — nem nehéz felfedezni a

Tettamanti Béla

Kiss Attila a salgótarjáni Képcsarnokban junius 1.-től,
Dunai Imre, Diuhopolszky László, Krenner István, Tarnóczy Zoltán, Jelenszky László, Tettamanti Béla az ujpalotai Lila Iskolában május 29.-től,
Pinczehelyi Sándor a kőszegi Tábornokházban szeptember 9.-ig mutatja be alkotásait, mint a kulturális eseményeket ismertető rovatában közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 27.
XXII. évf. 21. sz. 8. lap.

Tettamanti Béla

Két rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 18.
XXII. évf. 11. sz. 9. lap.

Tettamanti Béla

Rajzok

—:—

Új Tükör, 1978. május 21–26 lap.

Tettamanti Béla

"Bemutatjuk Dunai Imre, Jelenszky László és Tettamanti Béla grafikusokat" címmel Nyakas Szilárd rövid ismertetést ad a három művészről, akiknek rajzait hozza a lap.

Az évek óta együtt dolgozó művészek -kesztheli kiállitásuk meghivójában- önmagukról nyilatkoznak.

A néhány soros életrajzok Dunai Imre nevénél találhatók, s ugyanitt szerepel Tettamanti Béla egyik rajza is.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI. évf. 53. sz. 2. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 DEC 31

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tettamanti Béla
1021

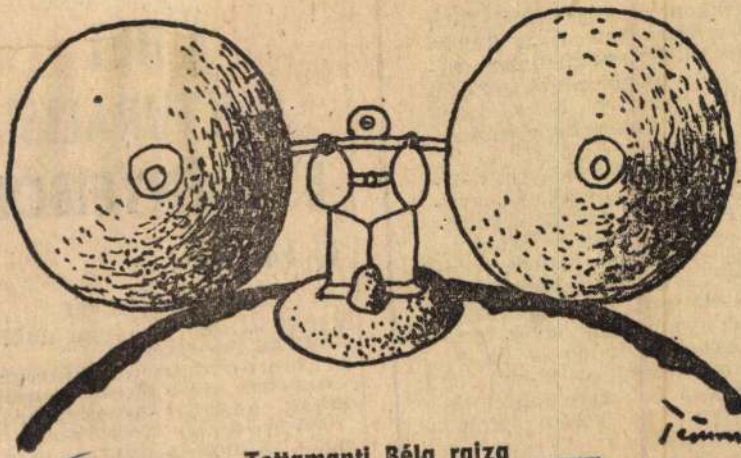

Tettamanti Béla rajza

neghökkentően kópés című, *Húsz vem a Markóban* és a *Tanári ályám emlékezete* című memoár-iban. Az utóbbi zárófejezetéből lézzük ezeket a bölcs, tiszta ondatokat, gazdag élete szűkszá-i összegezését:

„Lehet-e valamit befejezni? Ki-ült az életet? Azt csak az öngyil-s fejezheti be, csúfságul önma-nak, emberi rendeltetésének... a egy mondatban kellene jelle-eznem azt a nemzedéket, mely-n — előttevalók utolsó mozdu-taival s az utánam jövők tava-i cselekedetei láttán — az én kszínű, soknevű, csetlő-botló, de indig jóra és szépre fel-felpat-nó életem és korom lefolyt, vesmit mondanék:

— Az én nemzedékem rengete-t dolgozott, még többet robo-

KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

VAJDA JÁNOS: NAGYOBB KÖLTŐI MŰVEK (Akadémiai).

SZENTSEI GYÖRGY DALOSKÖNYVE. Hasonmás kiadás (Helikon—Európa).

BIHARI KLÁRA: ASSZONYI SZOLGÁLAT. Regény (Szépirodalmi).

ILLÉS SÁNDOR: A HOMOK ÓRIÁSA. Kocsis Pál életregénye (Mezőgazdasági).

GESTA ROMANORUM.

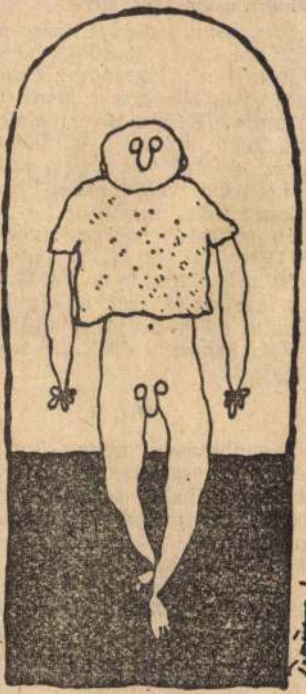

Tettamanti Béla rajzai

1977. DECEMBER 31.

Élet és Irodalom, Budapest

Tettamanti Béla

század! Ezer évezred!

Nem, nem indokolt, hogy a kétlábra állt ősünknél kez akinek a koponya-köbtar éppencsak elhagyta a hozzá h ló majomfélékét. Kezdjük ma kal. Tehát százezer év. Túlsá kerek; adjunk hát hozzá, csak a nagyobb valószínűség ked valamennyit, mondjuk —, azért teljesen meg se kevered — 1978 évet. Így könnyen kij ható már idén is a naptár. egy egyest és egy nullát kel évszám elé írni: 101978. Igen, a XX., hanem a CXX. évszáza vagyunk!

●

Tagadható-e, hogy koruni képest már benőhetett volna az ezredes fejlődés során a maj 400 köbcentiméter űrtartalmú l koponyácskáját kerek egyezer centivel lepipáló boltozatos k nyánk, amelyben agyvelőnk kifinomult működéséhez legin szükséges legnemesebb alkat ből — a neuronokból körülbelü milliárdot tartalmaz, több négyszer annyit, mint a majm Még kínosabb, hogy a kopon

Munkátlan szürkeállomány

✦

kidobott pénz? (interjú a reklámról)

✦

Szilveszteri ÉS

1977. DECEMBER 31.

Tettamanti Béla

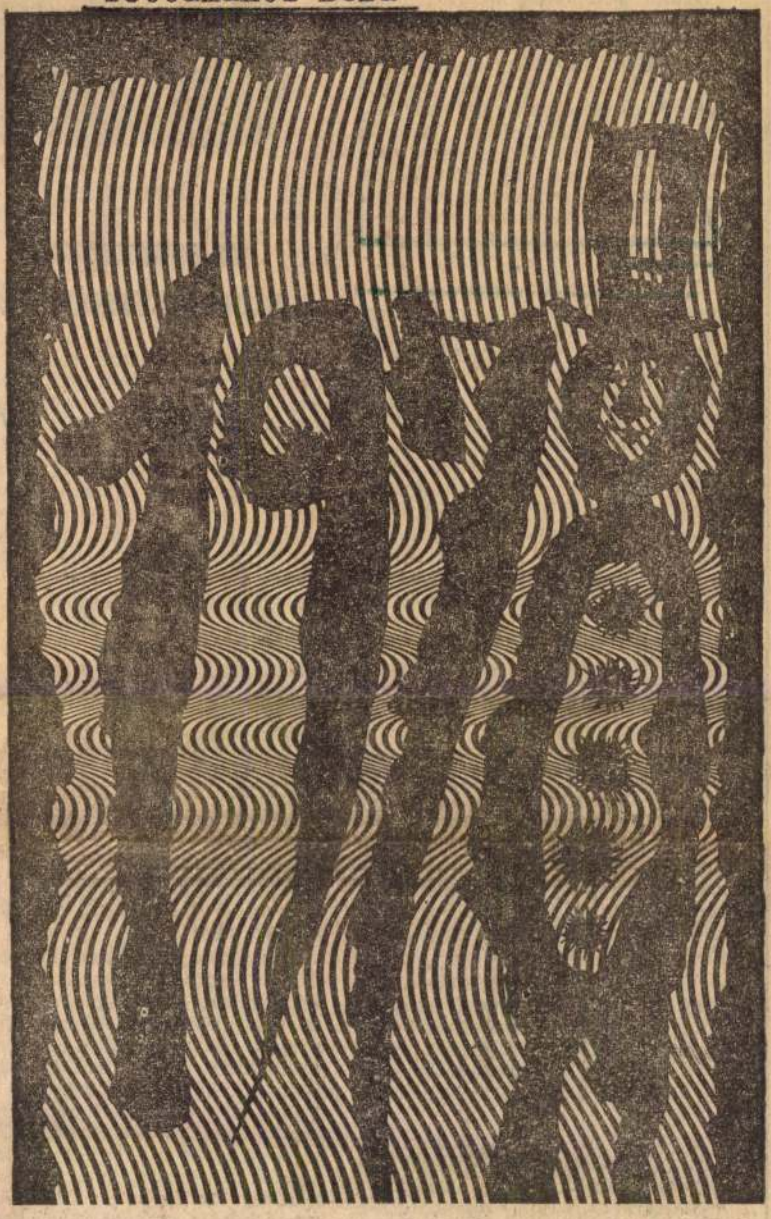

Tettamanti Béla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI.évf. 53.sz. címlap.

A tuloldalon lásd:a müvész rajzát.

Hiányolom a zenekritikát

Az újságolvasást szombatonként az ÉS művészetkritikai rovatánál kezdem. Létay, Mágori, Váncsa írásai akkor is érdekelnek, ha éppen nem mindenben értek velük egyet. A tizenkettedik, tizenharmadik oldal szerzői olvasmányosan és világosan adják tudtomra, mi miért tetszett nekik vagy mi miért nem. Ez a jelenség a műbírálat oázisává teszi a két oldal hasábjait, hiszen léteznek olyan kritikák is, melyekből gyakran azt sem tudja az olvasó, voltaképpen mi a kritikus véleménye tárgyáról — de előfordul, hogy még az sem derül ki, mi a bírálat tárgya.

Külön örömömre szolgált a lap december 17-i számában Mágori Erzsébet *Zene* című cikke a rádió zenekritikai tevékenységéről s arról a kitűnő, önálló véleményét meggyőző érvekkel képviselő fiatal kritikusról, Tallián Tiborról, aki — szomorú, de jellemző eset — a közelmúltban támadások pergőtüzébe került. Mágori a kívülálló, a rádiókritikus érzékenységével a zenei élet darázsfészkéhez nyúlt.

Nagy múlttal, jelentős mesterekkel dicsekedhet a magyar zenebírálat története. Elég talán Molnár Antal, Tóth Aladár, Csáth Géza nevét felidézni bizonyságképpen. Valamikor, amikor fiatal voltam, egy-egy fontos hangverseny másnapján végigolvastuk az egész sajtót, még a gyűlölt reakcióét is, mert tájékozódni akartunk, s mert a kritika véleményt, álláspontot képviselt. Zeneakadémista korunkban gyakran láttuk a főpróbákon Tóth Aladárt, Jemnitz Sándort, Péterfit: nem írtak felkészületlenül, pillanatnyi diszpozíciók alapján. Mint az őket megelőző nemzedék is, mindig az új tendenciákat, a nem mindennapit kutatták és fedezték fel az olvasó számára.

Most nem látni zenekritikusokat a próbákon. Gyakorlattá vált az első benyomás alapján — így prejudiciumok által vezetve — zenebírálatot írni. Alig van kritikus, aki tanulmányozza a partitúrát, meghallgatja többször is az újdonságot, figyelemmel kíséri az előadók törekvését, fejlődését. Azért akad ilyen is: *Kroó György.*

Van, aki nem a szakember, hanem a megértő, beleérző hallgató fülével, szépírói készséggel bírálja a zenét, és ez is hasznos, érdekes. Ilyen volt valamikor Szomory Dezső. Ma is van ilyen: *Fodor András.*

És ezzel ki is fogyott minden, ami dicsérhető. Az újságolvasó olykor zavarban van. Amit kinyomtattak, vajon zenekritika-e valóban, vagy az Országos Filharmónia propagandaszövege? (Megesik, hogy a kritikusok és a propagandista személye is azonos.) Még sajnálatosabb, hogy a más művészetekben a haladást istápoló sajtó a zenében mily gyakran bizonyul konzervatívnak. Az ilyen légkör táptalaja a klikkérdek érvényesülésének és az óva-

Tettamanti Béla

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31. XXI. évf. 53. sz. 2. lap. [redacted]

Az Élet és Irodalom 1977. december 2-i számában Lőrincze Lajos *Nem halt meg, csak aluszik* című terjedelmes cikkében sok más között egy példával világított rá arra, hogy a kiveszettnek vélt régi szavaink közül egyesek ma is élnek a nyelvünkben: A „szarvasok barcogását (és barcogásáról) többször hallottam a tévében . . ." Bár a mondat csak odavetett példaként szerepel a „barcogás" szó mai használatára, a hiba kijavítása annál is inkább szükséges, mert a közvélemény joggal tulajdonít jelentőséget a szerző minden egyes szavának. Főként akkor, ha a tévében hallott kifejezést ő maga is minden megjegyzés nélkül átveszi. Egy vadászember tudniillik csak a tévében hall „szarvasbarcogást", a természetben csak szarvasbőgést! Barcogást is hallhat persze, például a gyulaji erdőben, de nem a szarvasok barcogását, hanem a dámvadakét!

Kizártnak tartottam, hogy ezeknek az állattani és vadászati szakkifejezéseknek az értelmezésében és alkalmazásában eltérő lehetne a nyelvészek hivatalos véleménye. Felütöttem tehát az Értelmező Szótár I. kötetét, itt azonban nem találtam „barcogás" címszót. A legújabb egykötetes Értelmez[illegible] ziszótár már a remélt szal[illegible] sággal és pontossággal tiszt[illegible] kérdést: *barcogás:* 1. Dámv[illegible] gyető bikája mekegésszerű [illegible] hallat. Üzekedő zergebak rö[illegible] szerű hangot ad. *szarvasbőg*[illegible] szarvasbikának (a szeptemberi) párzás idején hallatott hangja. Az az időszak, amikor a szarvasbikák ilyen hangot hallatnak. A szarvasnak ebben az időszakban történő vadászata."

A szarvasbőgés harsogásától (nem barcogásától) szeptemberben

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

MÁR 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

tudatosan és program-szerűen.

Z. Szabó és Bertók könyvébő mindezekre híven fény derül Írókról lévén szó azonban, az esz metörténeti fejlődést a stílustör ténetben is szemlélnünk kell — é ebből a szempontból, úgy érzen valamivel mindketten többet bíz hattak volna az ifjú olvasók szel lemi érzékenységére.

Kazinczy jellegzetes klasszicis ta, ám ez a fogalom történeti á nyalásra szorul. Más a klasszici mus a franciák „nagy századá ban", barokk stílusjegyeivel é más a francia és német felvilágo

Tettamanti Béla, grafikus

TETTAMANTI BÉLA:

„Harmincéves vagyok. A legtöbbet Steinbergtől, Folontól, Lénicától, Rébertől és a görögöktől tanultam (és az elmúlt hónapban Balczótól). Díjak: 1973. Gabrovó, III. díj. 1974. Szófia, bolgár képzőművészeti szövetség különdíja. 1975. Tolentino, zsüri különdíja. 1976-ban lettem a fiatal képzőművészek stúdiójának tagja. Jelenleg kiállításrendező grafikusként dolgozom, két gyermek legális apjaként. 80 éves is szeretnék lenni."

Nyakas Szilárd

Nyakas Szilárd: Bemutatjuk Dunai Imre, Jelenszky László és Tettamanti Béla grafikusokat

Élet és Irodalom, Budapest, 1977. dec. 31.

ntett lény közül egyedül ő tért
át a gyűjtögetésről és vadászásról
a földművelésre és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 DEC 3 1

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tettamanti Béla

HANG 1021

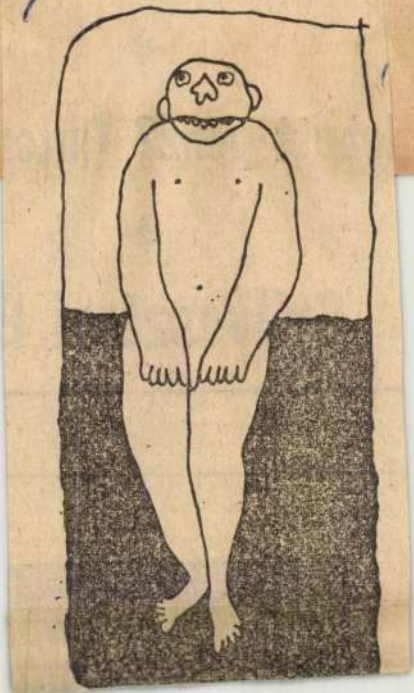

Szilveszteri É

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 DEC 31
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tettamanti Béla

1021

Tettamanti Béla rajza

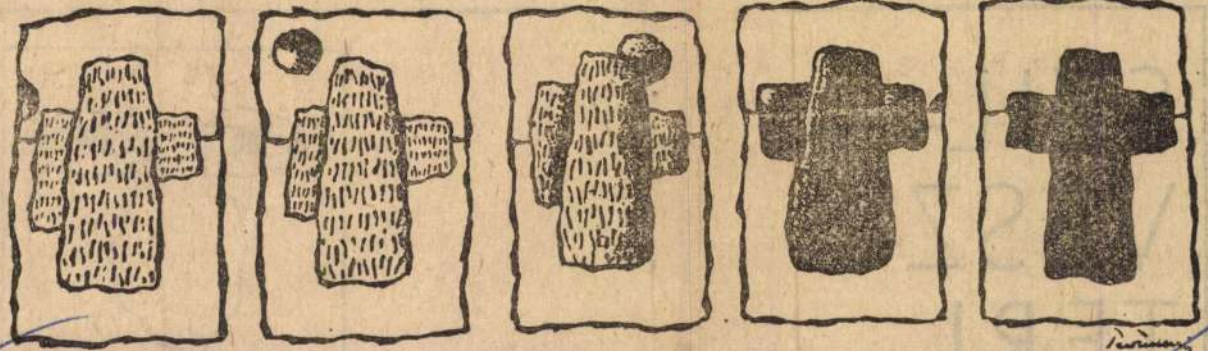

SZIL-
VESZ-
TERI

ÉS

Tettamanti Béla

SZIL-
VESZ-
TERI

ÉS

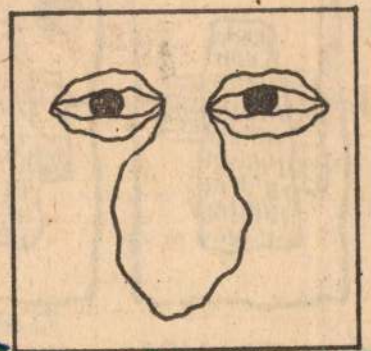

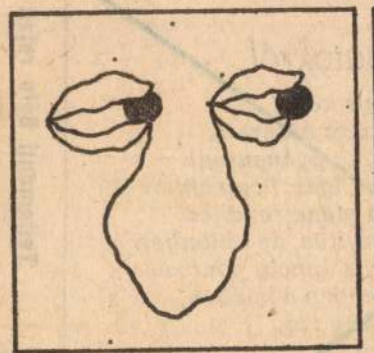

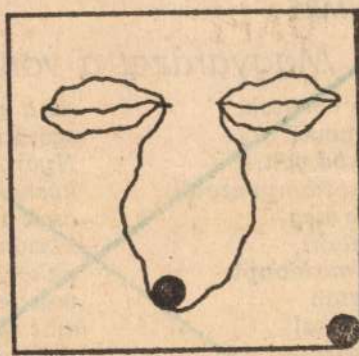

1978

Tettamanti Béla rajza

A tuloldalon lásd: a művész egy másik rajzát.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI. évf. 53. sz. 9. lap.

~~Nem véletlen, hogy az alább következő antológia a dualizmus, tehát az Osztrák—Magyar Monarchia korával kezdődik. Az angolok vagy a franciák anekdotákat, történeteket mesélnek egymásnak; nem ismerek még egy nyelvet a magyaron és a németen kívül, melynek a viccel egyenértékű szavát meglelném a szótárban.~~

~~egy kis kopasz ember és kibéreli az egész bolygót. Hibridkukoricát akar itt termeszteni.~~

~~MEGHAL az öreg Spitz. A~~

GYÖRE IMRE:

Magyarázat a vonatokról

Késnek a vonatok.
Micsináljunk?
Akkora köd van,
hogy a mozdonyvezetők
nem lelik meg
a vonat elejit,
vagyis a mozdonyt,
emiatt aztán
a végire is kell
egy másik mozdony,
ezért a vonatnak
nincs vége, viszont
két eleje is van,
így végül
elindul valamerre,
és mindig odaér,
mert nem tér le a sínről

Az a kis késés
szóra sem érdemes.
Nyáron ugyanennyit
késnek, igaz, hogy akkor is
csak a menetrendhez
viszonyítva, de különben
akkor is éppoly pontosak,
mint ebben a ködben,
ami nagy szó.
A klozetot
akkor is lepisálják,
most is, ugyanott
nyáron sincs víz,
meg most sincs.
A menetjegy ára is
hajszálra ugyanannyi.
Akkor meg mit akarnak?

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla rajza

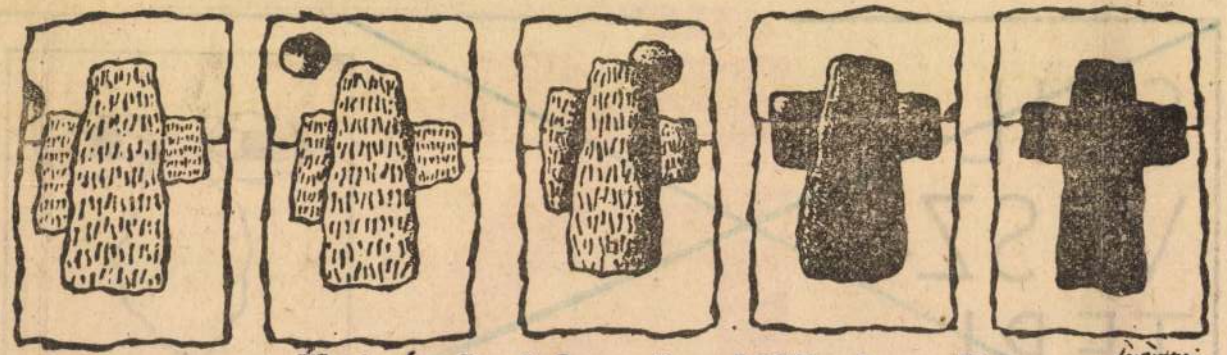

~~LŐRINCZE LAJOS~~: Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI. évf. 53. sz. 1o. lap.

~~Kéjnők, malacóvónő, ürge~~

~~A bécsi magyaroknak tartottam előadást. Az összejövetelt követő~~ dani — leesett a húszfilléres; a tanárnő nyilván *balladát* mondott, de mában *árdó, vízövő,* sőt *disznóóvó* is.

Tettamanti Béla

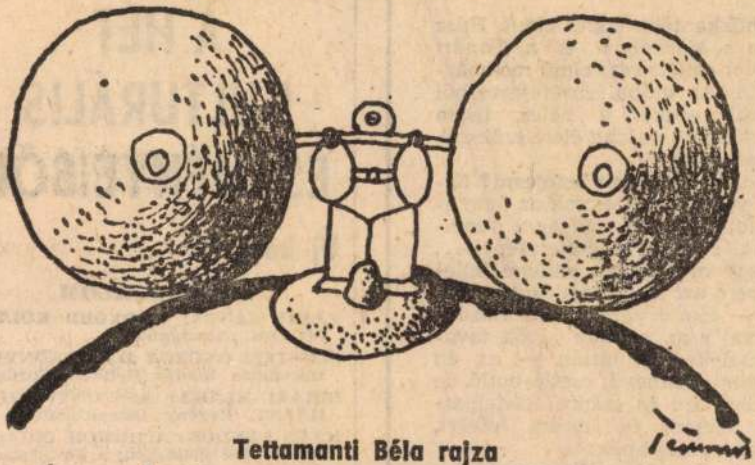

Tettamanti Béla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI. évf, 53. sz. 7. lap.

HEINEVEL HAMBURGBAN

Már az országúton, meglátva a azonnal megtalálom, pontosabban „Harburg" táblát, eszembe ötlött nem is egyet, hanem egy légió-

meghökkentően kópés című, *Húsz évem a Markóban* és a *Tanári pályám emlékezete* című memoárjaiban. Az utóbbi zárófejezetéből idézzük ezeket a bölcs, tiszta mondatokat, gazdag élete szűkszavú összegezését:

„Lehet-e valamit befejezni? Kivált az életet? Azt csak az öngyilkos fejezheti be, csúfságul önmagának, emberi rendeltetésének... Ha egy mondatban kellene jellemeznem azt a nemzedéket, melyben — előttevalók utolsó mozdulataival s az utánam jövők tavaszi cselekedetei láttán — az én sokszínű, soknevű, csetlő-botló, de mindig jóra és szépre fel-felpattanó életem és korom lefolyt, ilyesmit mondanék:

— Az én nemzedékem rengeteget dolgozott, még többet robotolt, hévvel-kedvetlenül, de sokszor nem azt végezte, amit végeznie kellett volna. S mi lehet aggastyánszámból kívánságom az új emberek, a jövő építői felé?"

Itt véget ér a könyv. De ne higgyük, hogy tulajdon kérdésére

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

VAJDA JÁNOS: NAGYOBB KÖLTŐI MŰVEK (Akadémiai).

SZENTSEI GYÖRGY DALOSKÖNYVE. Hasonmás kiadás (Helikon—Európa).

BIHARI KLÁRA: ASSZONYI SZOLGÁLAT. Regény (Szépirodalmi).

ILLÉS SÁNDOR: A HOMOK ÓRIÁSA. Kocsis Pál életregénye (Mezőgazdasági).

GESTA ROMANORUM, MELY JELES PÉLDABESZÉDEKBŐL ÁLL... (Helikon—Európa).

KARL KRAUS: AZ EMBERISÉG VÉGNAPJAI. Tragédia (Európa).

VIKTOR BOROZGYIN: EGY KISFIÚ KERESI A NAPOT (Móra—Kárpáti, Uzsgorod).

AZ EZEREGYÉJSZAKA MESÉI (Kri-

lejtsünk el emlékezni. Hiszen olyan sok dolgunk van nekünk felnőtteknek; pénzt kell keresnünk, mert sajnos minden csak pénzért kapható és miközben szörnyülködünk, hogy micsoda drágaság, nemcsak azt felejtjük el, hogy ezt mondta már a nagyanyánk is — mi lesz ebből a világból, egy pár csirke két

vehetően mégis, már színesednek a lombok, s ahol a fullasztó hőséget szidtuk a minap, ott már azt mondhatjuk nemsokára, hogy csak ez a rusnya tél múlna el. Hiszen az is nagyon érdekes és figyelemre méltó dolog, hogy soha, amióta világ a világ, egyetlen kutya sem kezdett még el nyávogni. Hát nem?

hallgatná a macskazenét
fáradt fűrész dunnyogását
pumpa-sípok füttyögését
hangicsáló vidám latrok
szedett-vedett muzsikáját

(Krakkó, 1977.)

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31. XXI. évf. 53. sz. 4. la

THE END

Most, hogy Chaplin pátriárka korban, angol lovaggá ütve, meghalt veveyi kastélyában — nyilván bőséges családja körében —, és eltemették a falusi temetőben, zuhogó esőben, és immár holtan is a filmművészet halhatatlanja — most is eszembe jut első találkozásom vele. A sétapálcás, légybajszú, pincskalapos, ormótlan ci-

zadt az elnyomás ellen, s mindegy volt, hogyan is nevezték az elnyomót, rendőrnek, áruháztulajdonosnak, dús keblű milliomosnőnek, villámszakállú bankárnak. Biztos vagyok benne, hogy Gusztinak a maga félproletár létéről fogalma sem volt, Chaplinnel együtt ösztönösen lázadt önmaga és családja nehéz sorsa ellen, úgy, ahogy a hatalom tőrvetésein győzedelmeskedő mulatságos emberke. Guszti a mi perzsaszőnyegünkön. Chaplin az újvilág változa-

elnyerték a királylány kezét, úgy nyerte el végül is szerelmét — valami kis szegénykét és vele együtt megalázottat — Chaplin is.

Ezekben a kurta bohózatokban ott érződött már Chaplin későbbi mondanivalója. Ahogy most a televízióban újra találkoztam ezekkel a fergeteges bohóságokkal, nem volt nehéz rájönnöm: a későbbi nagy alkotó ujjgyakorlatai ezek. kipróbálja, mekkora terheket bír el fontos és közérdekű

Keatonnal, aki eltűnt a hangosfilmmel, hogy halála előtt eljátsszsza Becket némajátékát a televízió számára. S hadd kockáztassak meg egy feltevést — ha tévedek, az se baj —, a Chaplin-bohózatokban Becket ihletet találhatott, hisz Godot, akit annyira várnak, s aki van vagy nincs, mindegy — egy ilyen megváltó Godot-t várnak Chaplin emberkéi is. Emberkék, — vagyis mi, valamennyien, hisz én sosem tudtam Chaplinben a misztikus-mitikus „kisem-

hunkahely, a boldog családi élet
zerepelt. Meglepő az érettségi em-
ítésének gyakorisága, meglepő,
ogy a jó fizetést és az érdekes
unkát is megelőzi a jó kollektí-
a. Egy-egy esetben, de meggyőző
erővel szerepelt az egyenlőség, a
zülők istápolása, az egyéniség, a
őiskola, az örömszerzés, a közös-
ég, a beilleszkedés, a becsületes
unka és az irodalmi műveltség.
Az *emberiség legégetőbb problé-
máit* így rangsorolják: a béke, a
akás, a környezetvédelem, az
életszínvonal, a technikai fejlődés,
z egyenlőség, a kevesebb alkohol-
fogyasztás, a faji különbségek meg-
zűntetése, kulturális fejlődés. A
eljes lista sokkal gazdagabb,
int az egyéni problémáké. Sze-
repel közöttük a pénz megszünte-
ése, egymás tisztelete, a határok
eltörlése, a babonák leküzdése, a
katonai szolgálat csökkentése,
több mozi, több strand, több öre-
gek napközi otthona, a protekció
megszüntetése, és még harminc
megoldandó kérdés.

Őslakosok, indiánok és szociológusok

Az „ország" területe 36 négyzet-
kilométer. Területének kétharmad
részét erdő borítja. Három falu
tartozik hozzá: Cseszneki, Bakony-
szlop és Bakonyszentkirály, ösz-
szesen 1500 lakossal. Ezt a területet
a Veszprém Megyei Tanács Végre-
hajtó Bizottsága 1973-ban hozta
létre, hogy a Bakony természeti
szépségeit, a falvak népi építészeti
emlékeit, a régi falusi életmódot
megőrizze az utókor számára. Ez
az ország tehát nem más, mint
egy nagy szabadtéri múzeum, ahol
a látogatók megismerkedhetnek a
régi falusi élet tárgyi emlékeivel,
a régi mesterségekkel, a népi ipar-
művészettel, a népi építészettel.
Ezen kívül a Bakony természeti
szépségeivel, növény- és állatvilá-
gával is. Az ország lakói tehát
őslakosok, indiánok és szociológu-
sok egyszerre. Ők azok, akik a
régi falusi életmódot, a régi mes-
terségeket, a népi építészetet, a
népi iparművészetet, a Bakony
természeti szépségeit, növény- és
állatvilágát megőrzik az utókor
számára. Ők azok, akik a látoga-
tókat fogadják, akik a látogatók-
nak bemutatják a régi falusi élet
tárgyi emlékeit, a régi mestersé-
geket, a népi építészetet, a népi
iparművészetet, a Bakony termé-
szeti szépségeit, növény- és állat-
világát. Ők azok, akik a látoga-
tókat vezetik, akik a látogatók-
nak magyarázzák a régi falusi élet
tárgyi emlékeit, a régi mestersé-
geket, a népi építészetet, a népi
iparművészetet, a Bakony termé-
szeti szépségeit, növény- és állat-
világát. Ők azok, akik a látoga-
tókat szórakoztatják, akik a láto-
gatóknak bemutatják a régi falusi
élet tárgyi emlékeit, a régi mes-
terségeket, a népi építészetet, a
népi iparművészetet, a Bakony
természeti szépségeit, növény- és
állatvilágát. Ők azok, akik a
látogatókat fogadják, akik a láto-
gatóknak bemutatják a régi falusi
élet tárgyi emlékeit, a régi mes-
terségeket, a népi építészetet, a
népi iparművészetet, a Bakony
természeti szépségeit, növény- és
állatvilágát. Ők azok, akik a
látogatókat vezetik, akik a láto-
gatóknak magyarázzák a régi falusi
élet tárgyi emlékeit, a régi mes-
terségeket, a népi építészetet, a
népi iparművészetet, a Bakony
természeti szépségeit, növény- és
állatvilágát. Ők azok, akik a
látogatókat szórakoztatják, akik a
látogatóknak bemutatják a régi
falusi élet tárgyi emlékeit, a régi
mesterségeket, a népi építészetet,
a népi iparművészetet, a Bakony
természeti szépségeit, növény- és
állatvilágát.

berből áll. Csak személyi és közös tulajdon létezik. Társadalmunk osztály nélküli, minden ember szabad és jogokban egyenlő" kezdetű alkotmány ilyenfajta indulatokból, ötletekből, eszmékből, utópiákból alakult ki:

— Az elején diktatúra lenne, amíg minden elrendeződik, utána mindenki egyenlő, teljesen.

— És vezető?

— Nem kellene. A közösség se legyen vezető.

— Ötvenezer ember egyszerre vezető?

— Valahogyan be lennének osztva csoportokra, kinek mihez van kedve.

— Jó, de mi lenne a diktatúra után? Ősközösség?

— Igen. A civilizációt teljesen ki kellene zárni. Mindent az ront el. Teljesen önálló gazdálkodás, teljesen lezárt határ.

— Független ősközösség!

— Ahol minden mindenkié!

— Az én ruhám nem lenne a tied.

— De az nem lesz, hogy ennyi meg ennyi az enyém, ez meg a tied.

Lenne egy nagy közös ház

„Lenne egy nagy közös ház..." *— Ha a társadalom jó lenne, nem is kellene külön nevelni a gyerekeket, csak hagyni kellene, hogy hadd hasson rájuk a társadalom.*

A négy országalapító közösség nagyjából azonos elemekből építkezett, amikor a jövőállamunkbeli *családról* esett szó. Ez volt az országalapítás legszenvedélyesebben vitatott témaköre. Lehangoló, megdöbbentő, nem egyszer vérfagyasztó „családi történetek" hangzottak el az egymást és a gyerekeket kínzó szülőkről, a baltával hadonászó részeg apákról. Aztán végre valaki megszakítja ezt a sorozatot: „Nálunk eléggé rendezettek a családi körülmények". Fellélegzünk. „Csak a nagymamám szereti nagyon az italt, és senki sem jön ki a fizetéséből." Erőltetni kell, hogy a jövő családjáról is szó essék. Óvatosabban fogalmaznak, mint tegnap, az országalapítás hevében. A *szerelemmel* szemben a házasságot a sok mindenről lemondással jellemzik. Már szóba sem kerül a nagy közös ház, a külön gyermektársadalom, az esküvő nélküli együttélés. Úgy tetszik, a harmonikus családi élményt nélkülöző gyermekkorukat akarják megbosszulni a családi élet felhőtlen-boldog változa-

olvasótábor lenne a nevezetesség.

— Mindenki annyit dolgozzon, amennyire szükség van.

— És ha valaki tudna annál is többet? Az ne dolgozzon?

— Hat óra alatt meg lehet termelni, amennyit nyolc óra alatt.

— Inkább csövezzünk, és menjünk le a Balatonra.

Szorongva tekintettünk ama bizonyos szerdai nap elé, amikor a jövő munkahelye, munkása és munkája került elő. Pezsgő viták, szenvedélyes megállapítások, de az ígeidő ismét jelen, utópiák helyett szociográfiák születtek.

— Van, amikor egy hétig kell anyagért futkosni a brigádnak.

— És a főnök?

— Eljár a kocsmába.

— Van úgy, hogy be se jön a boltba a főnök, a feleségét küldi be aláírni.

— Mi állandóan dolgozunk, de nem dolgozunk semmit. Értitek?

— Én a szakmát a maszek munka közben tanultam meg.

— Mi nem vállalunk el maszek munkát, mást viszont tudnak adni, csak ilyen tanoncnak való „szaladj ide-oda, mert mindjárt megrúglak" munkát. dll 31.13

Ugyanez egy másik csoportban:

— Persze, jönnek a visszajelzések, hogy nincs munkafegyelem

Tettamanti Béla
karikatúrái

Magyar Hírlap 1973/99 11 old.

Tettamanti Béla, karikaturista

— A SZÓFIAI NEMZETKÖZI HÁBORÚELLENES PLAKÁT- ÉS KARIKATÚRAKIÁLLÍTÁSON Tettamanti Béla a Bolgár Képzőművészeti Szövetség különdíját nyerte el.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 7

Tettamanti Béla

Raja (Karikatura)

Ungvári Hírlap 1973 XI. 30.

Tettamani Béla

rajza

Magyar Hirlap 1973/179/11

Tettamanti Béla, grafikus

L: Dunai Imre

–: Kis 8.

Népszabadság, Bp. 1978. szept 8.

Tettamanti Béla, grafikus

L.: Dunai Mure

—:o Vonalak 8.

Esti Hirlap, Bp. 1978 nov. 3.

SAJTÓFIGYELŐ
HAGYMÁR HÍRADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 DEC — 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

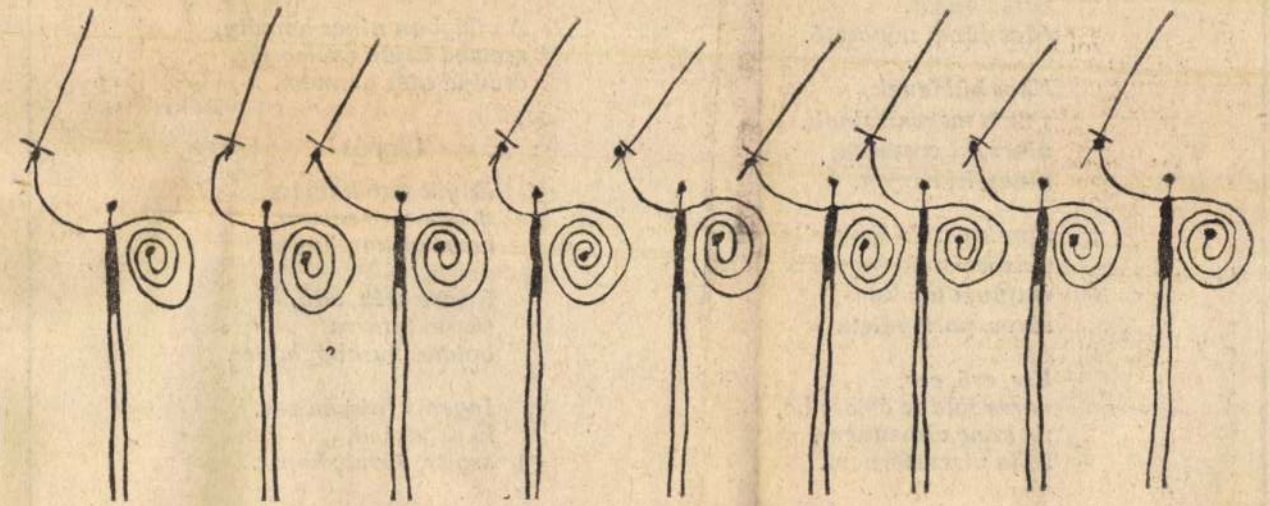

Tettamanti Béla: Hadrend

Fújj, szellő, fújj,
böjti lehellet,
veres buzát,
édes füvet növesztő.

Nem küldenek,
s nem marasztalnak,
nincs, ki eresszen,
nincs, ki várjon.

Egyik patak-ágon elindulok,
másik patak-ágon visszaérek,
útifűvel lándzsás,
sáros, parti réten.

Ess, eső, ess,
veres földbe áztass be,
ne kéne elmennem,
soha visszatérnem.

Színre szín, adu,
tűzre, tatárra
bolond harang, hopsz.

Ingen s fejszén vér,
ki az, aki él,
segíts, Jézus, hopsz.

MARX JÓZSEF.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 SEP 18

EGYETEMI LAPOK

Tettamanti Béla

1021

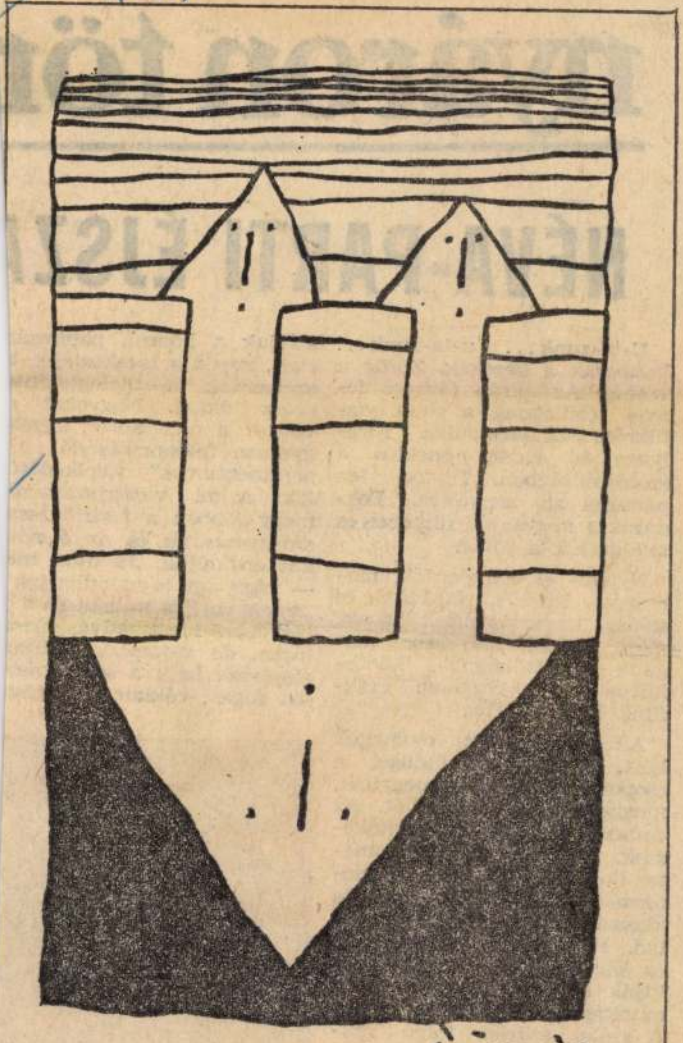

Tettamanti Béla „Nagyváros" c. sorozatából

Nyárutó

NÉVA-PARTI ÉJSZA

U-ta-zunk... u-ta-zunk... kattogják a kerekek. Zörög a vashíd. Az ukrán főváros fényei csillognak a sötét víztükrön. Szájharmonika, furulyaszó és vidám éneklés a szomszédságban. Illatos tea párolog az asztalkán. Fekszünk a négyágyas fülkében és találgatjuk a jövőt.

Nyírfa- és fenyőerdők, mocsarak, legelők, faházak és színes transzparensek sorát, majd egy-két iparvárost magunk mögött hagyva, ködös-hűvös nyári reggelen érkezünk Leningrádba.

Az összehordott csomagok közt, félálomban üldögél a csoport. Hárman elmegyünk, megkeresni a diákszállót. Az emberek szívélyesek, segítőkészek. A széles, több kilométer hosszú főutca kőhidas csatornákat keresztez, oszlopos klasszicista paloták közt halad. Piros, öblös villamosok és sárga Ikarus-buszok szállítják az ébredő metropolis munkásruhába öltözött népét. A széles, szürke folyó rakpartján bárkák, szárnyashajók, úszó-éttermek, matrózok, halszag. Egy rokonszenves buszsofőr ingyen elviszi csoportunkat a közben megtalált szívjuk a hosszú, papírszár cigit, isszuk a zacskóstejet, b szélgetünk a melegtekinte orosz fiúkkal. Nagyokat r vetnek a mi, apró ügyek gyorsan felpaprikázódó „te peramentumos" viselkedést kön. A mi vezényszavainkr megy jobban a feszítővassa sínegyenesítés és az ő nót kat énekeljük. Jó úton me — vagy úgy is mondhatjuk „sinen van" a munka és a b rátkozás. Megizzadva, masz tosan, de vidáman indulu ebédelni. Izlik a sok ismer len fogás: céklaleves, füst

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 AUG - 5
ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

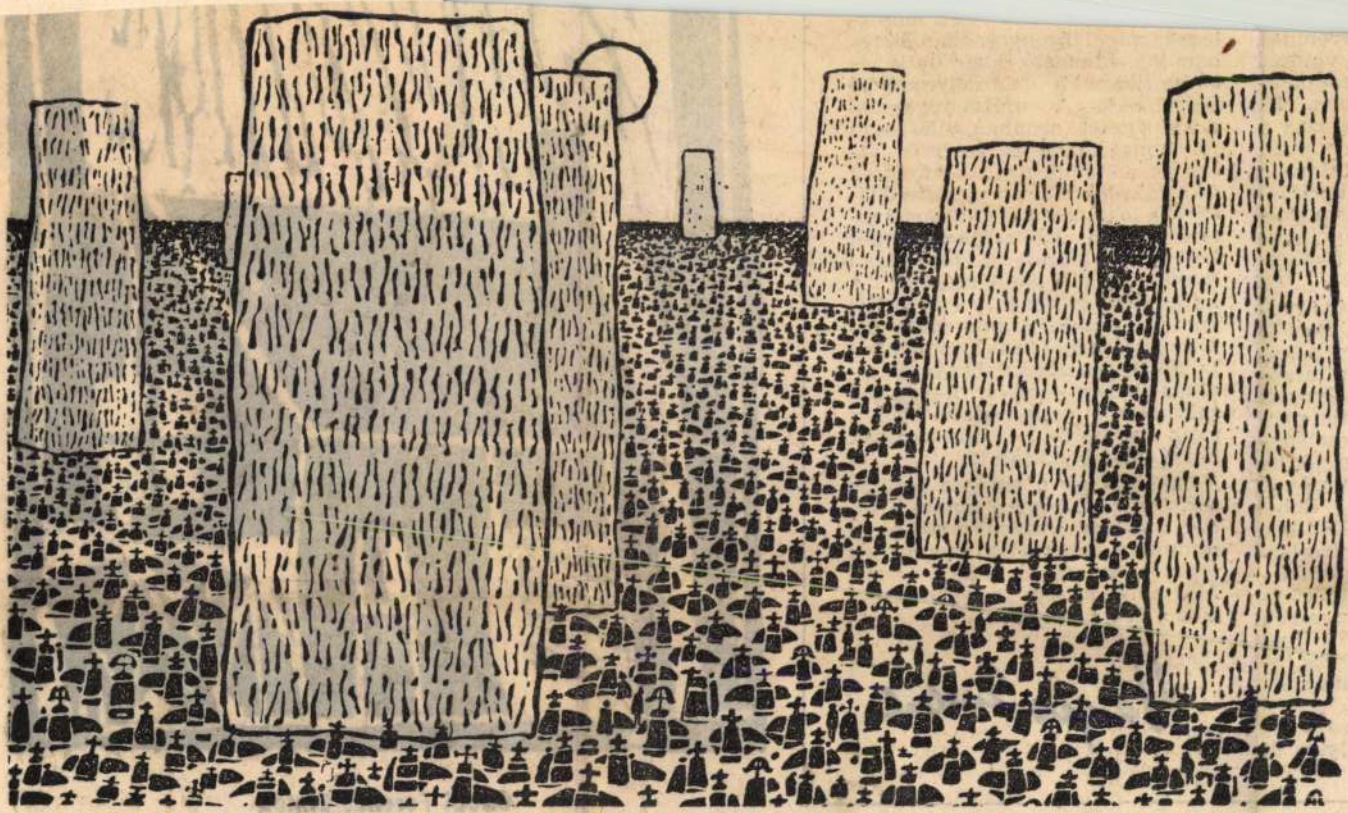

Tettamanti Béla: Igeidők

c, aki agyremnek
veg" és a valóság
át, aki föllázadna —
ó *macskakőben*. Itt
etértően nyugtázza a
ulajdonképpen senki
omolyan. Túlságosan
ságosan gyakori je-
oz, hogy jogom vol-
kincstári optimiz-
zámon az ábrázo-

enki volt már tanú-
onhatatlan, nem is
ényekben rögzített
itikai-erkölcsi alap-
es, ám határozott
Néma tanúja, per-
ha nem mosolyog-
inkosa, még jó, ha
szonélvezője, még jó
ges alanya. Ebből
ól a KRESZ-ben
lekedési udvarias-
ival és a köztulaj-
szolgáló szigorú jog-
gszegőivel szemben
zés egyenlő súllyal
lamiféle morális hi-
et sem ártatlan ál-
nk.
erről a morális hi-
ól Gazdag Gyula új

légvár minél bizonyosabban összeomoljon. Érezhető, hogy be is lehetne tiltani a tekintélyromboló készülődést. A múzeumigazgató csacsi ötletét azonban túlságosan jól hangzó, divatos frázisok látszanak alátámogatni: a művészek és a falusiak *baráti együttműködése*, a lokálpatrióta *hagyományteremtés*, a *közösségért vállalt kollektív áldozat*, a *társadalmi munka*, meg a többi hasonló. A *kulturális színvonal* emeléséről nem is beszélve. A naiv ember kijózanítását tehát senki sem vállalja. Sőt hasonszőrű naivitásból, cinikus haszonlesésből, ügyeskedő számításból vagy csak viccből, a tréfa kedvéért — csatlakoznak hozzá. Még biztatják is.

Csak amikor a tettekre kerülne sor, derül ki, hogy a duma, a sódert, a szöveg, a szavak alatt nincs semmi. A nagyralátó terveknek nincs tárgyi és morális fedezete. Még csak ki sem pukkad a léggömb. Csupán leereszt.

Vajda Endre

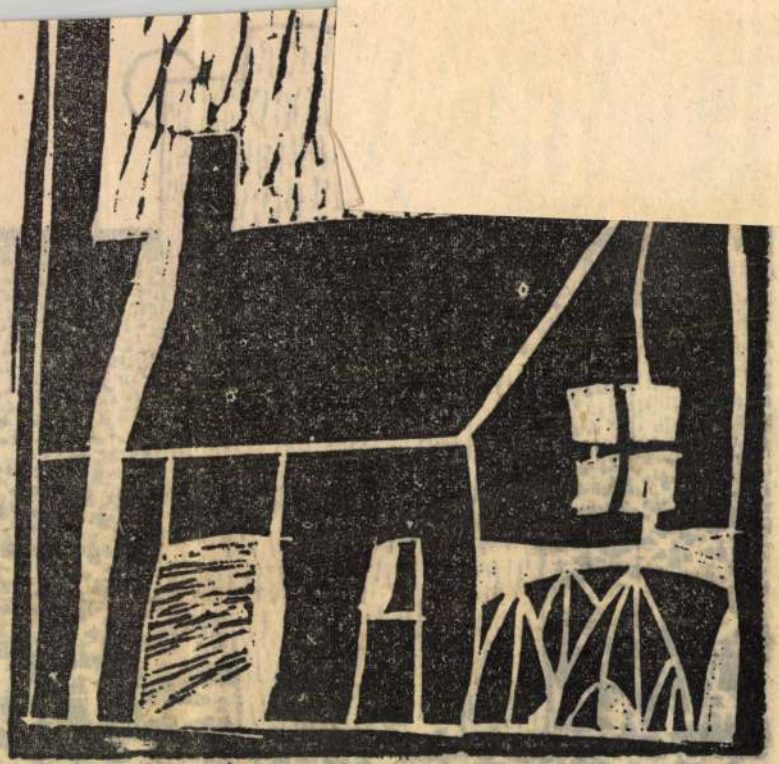

Ónodi Ferenc: Emlék

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI LAPOK

Tettamanti Béla

1978 MÁJ 1 41

1021

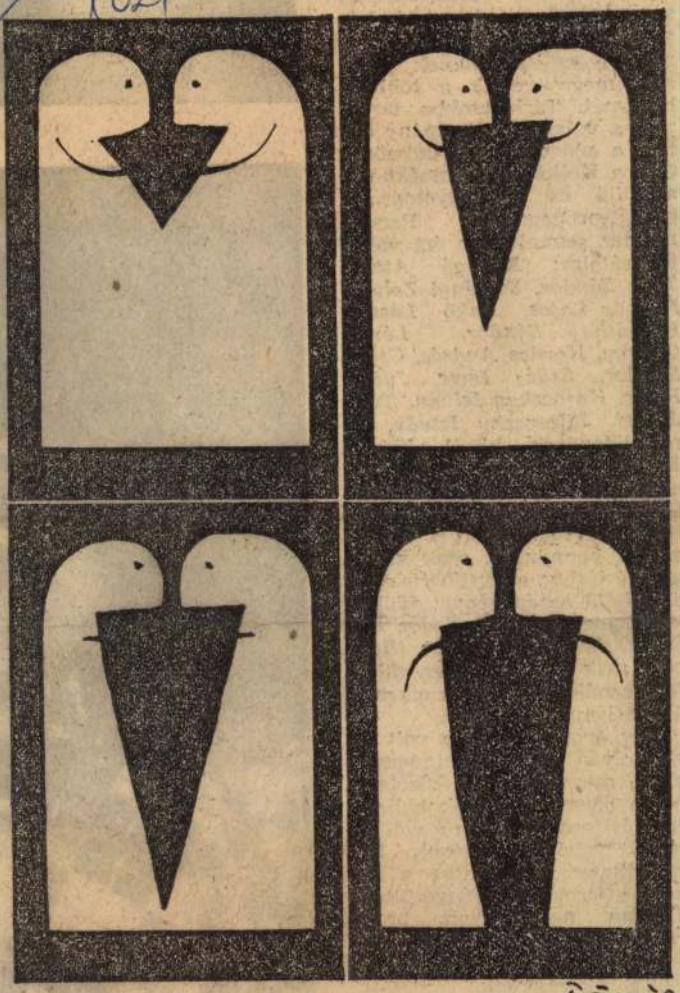

Tettamanti B.

Tettamanti Béla grafikája

tom" minden
jon itt néhá
segítségével
tem. Hála te
mi felkészült
rült megnye
bizalmát. Tá
zott a választ
rán a videon
érte a Kolloid
a rádió és
plakát-propag
mindez semmi, sem ért volna jóbarátaim: *Kővágó Attila, Tóth Sándor, Szörényi Zoltán, Molnár Lajos, Bakó László, Bernáth Sándor, Lévay György, Kovács András, Csiky Sándor, Szücs Imre, Judák Péter, Karoczkay István, Tóth József, Jalsovszky István,* a nevelőtanárok közül *Keszei Ernő,* és végül, de nem utolsósorban *Farhad Azam* kurd hallgató segítsége nélkül. A többi kar hallgatói is támogattak bennünket, csak velük egyetértésben sikerülhettek jól a BN '78 rendezvényei. Külön köszönetet érdemel *Fodor Pál (FIDI)* és *Gócs Bertalan (Berci),* akik vezéregyéniségüket felhasználva szintén a sikerek érdekében tényked tek.

Úgy érzem, hogy ez volt az első olyan BN, ami mindegyik kart megmozgatta, közelebb hozta egymáshoz azok hallgatóit (és természetesen a velünk együtt lakó GYP-seket). Elmondhatom, eltekintve a kisebb afféroktól, érvényesült az általam meghirdetett program: „Ugye, mi jóbarátok vagyunk!" Hiszen mindnyájan ELTE-sek vagyunk.

KEKI
(Bérczi István)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 ÁPR - 8

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamenti Béla

1021

Tettamenti Béla rajza

Magyar J

LADÁNYI MIHÁLY:

Tavaszi napló

Meleg avarban heverve
hóvirágtól és könnytől csatakos arccal
szavakat indítok el zsenge fűszálakon,
hogy utánad küldjem őket,
mert fogynak évszakaim, kedves,
s íme, koldulni járok paradicsomi almafádhoz.
A nappalok már besároztak,
szelíd háziállatként tollászkodom
a gazdasági lét tócsáiban,
a vágyaim már bemocskoltak,
pénzt ígértem a szerelemnek
és üvöltöztem, amikor meglopott.
Már becsapott a szeretet is,
zsebredugott kezében
a filléres savanyúcukrot dohánytörmelék
mászta be —
Kést szorongatok a sötétben,
s az Isten
nem mer a közelembe settengeni se —
Asszonyok állnak körül nem soká feketében,
egyik megszült, másik ligetbe vezetett,
mérget tett poharamba a harmadik,
a negyediktől lettem árva.
Nedves a szél, szerelemtől szaglik a föld,
barkaág veri homlokom,
s mintha terger nyalt volna képen,
sós lé csorog a számba.

Tettamanti Béla

~~ILYEN~~

~~GAZDAGOK~~

~~VAGYUNK?~~

Tettamanti Béla rajza

KERÉNYI GÉZA:

MIBŐL INNOVÁL

Amikor bekapcsolódom a Mezei András cikke nyomán támadt vitába, magánvéleményemet fejtem ki, amely nem feltétlenül azonos a témában érdekelt munkaadóm, a NOVEX Találmányfejlesztő és Értékesítő Külkereskedelmi Részvénytársaság álláspontjával.

Azon kívül, hogy a magyar találmányok hasznosítása a dolgom, két körülmény is írásra késztet.

sésétől és bevezetésétől. Utal erre a lemondó nyilatkozatok sokasága is. Pontosabban: az olyan okiratoké,

ILYEN

Állam
zet (A
mok-b
vényt
hogy a
sedés
a ráfo
felkar
nyolc-
ges ha

KÉT ALOM KÖZÖTT

Élet és Irodalom, Bp. 1978. szept. 2.
XXII. évf. 35. sz. 6. lap.

Tettamanti Béla, grafikus

L. Dunai Tune

_. Hír 8.

Népszabadság, Bp 1978. nov. 3.

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla, Jelenszky László és Dunai Imre hiállítást rendeztek a Ferencvárosi „Pincetárlat"-ban.

P. Szabó Ernő: Fiatal gráfikusok karikatúrái. Új Tükör, 1979. március 11-3. lap.

Tettamanti Béla

Átváltozások

------:Kiállítások

Művészet,1979.február/47.oldal.

Karikatúra trió
Budapest / Ferencvárosi Pincetárlat

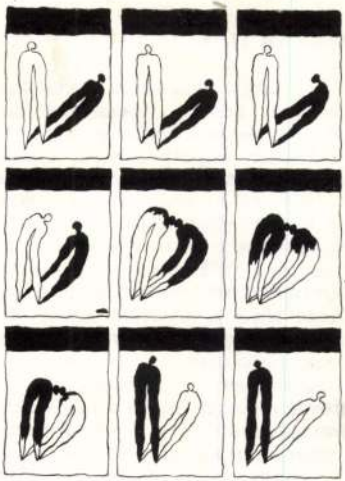

Tettamanti Béla: Átváltozás, tus, papír, 22×16 cm, 1977

Tettamanti Béla

Tettamanti egyik rajzán fejjel lefelé álló „S" betűként hajló pacnikból lett figura: a fotel és ebben hasonmása ül benne.

P. Szabó Ernő: Fiatal grafikusok hazihatúrái. Új Tükör, 1979. március 11 – 3. lap

Tettamanti Béla

Illusztráció

Gerő Vilmosné fordítása: Vissza a baldachinos...
Új Tükör, 1978. október 8 - 16. lap.

Tettamanti Béla, grafikus

Li Dunai Imre.

-: Magyar Kiállítás

1.

Esti Hirlap, Bp. 1979. jan. 5.

01

Tettamanti Béla, ografikus

L. Dunai Imre

-: Magyar kiállítás Nyugat-Berlinben 7.

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 6.

Tellamanti Béla, grafikus

L: Dunai Imre

– Telenyi László

Esti Hírlap,

2.

Bp. 1979 febr. 17

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 III 29

Tettamanti Béla

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Tettamanti Béla: Szürkolók

győződésem: ez a líra legalább annyira édesgyermeke Füst Milánnak, mint a Bornemisza Péter-említette Tardoskeddi Szerencse Benedeknének, a keleti hagyományainkat őrző gyógyítóasszonynak. A kettős örökséget elkülöníteni, megosztani szinte lehetetlen. Nem is szükséges. Füst Milán lovagváraitól nem messze, a részeg kalmárok és az őket szidó banyák között fel-feltűnhetett olykor az említett vajákos asszony is, no meg a költő Kiss Anna megannyi hőse, Pimpó lovag, Ciprián, a szélmolnárok, Szent Skapuláre és a gót hercegecske s tán még a cukrosvízszepejű király is megborzonghatott a nagy-

kezenyomát úgy őrzik munkái, hogy saját elrekesztett kis költői világa nincs is. Fölösleges.

Szepesi Attila

(Hevesi Sándor), zeneesztétikai (Bartók, Kodály, Tóth Aladár, S... személyiségét háttérbe szorítva, de

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI LAPOK
Tettamanti Béla
1978 MÁJ 1. 41

1021

FESZTIVÁL HÁROM NAPJA

Már régi közhely, hogy a fesztiválok országa vagyunk. Hamarjában fel sem tudnám sorolni, hány, miféle fesztivált, eregszemlét és versenyt rendeznek szép hazánkban évente. S a szórásból nem marad ki az amatőr színjátszó mozgalom, miért is maradna ki, hiszen a színháznál, irodalmi színpadnál mi volna fesztiválra inkább kívánkozó művészeti forma?

Egy fesztivál azonban kiemelkedik a számosak mezőnyéből: a hagyományosan két évenként megrendezett diákszínjátszó fesztivál, melynek sokáig Szeged, azután Debrecen, a két utolsó alkalommal pedig Budapest adott otthont. Hivatalos neve kissé ijesztően hosszú: Az Egyetemi és Főiskolai Kulturális napok keretében irodalmi színpadok és színjátszó együttesek országos bemutatója és versenye. A névtől eltekintve sokszor tanulságos és néha igen kellemes műsorsorozat ez a fesztivál, itt találkoznak (sajnos csak itt, a kazincbarcikai nemzetközi fesztiváltól eltekintve) a hazai diákszínjátszás legjobbjai, itt „cserélnek gazdát" színpadi megoldások és előadási formák: egy sikeres produkció néha divatot teremt.

Az alábbi beszámoló valamennyire a teljesség igényével kívánt tudósítani az idei rendezvénysorozatról, s hogy messze van a teljességtől, azért nem írója felelős. A fesztivál három napja (április 27—29.) alatt a produkciók a három játszási helyen (Egyetemi Színpad, Eötvös Klub, Szkéné) sokszor pontosan fedték egymást, azon kívül a Szkéné Színpad befogadóképessége — az Eötvös Klubéról nem is beszélve — az érdeklődést tekintve igen-igen korlátozott. Vannak, lehetnek olyan produkciók, melyek nem arénányi nézőre teremtődtek, de ezeknek a produkcióknak többszöri játéklehetőséget kellett volna biztosítani. Így az érdeklődőnek, aki diákszínjátszásunk egészét szerette volna feltérképezni, választania kellett, melyik műsorsorozatra megy. Néha jól választott, néha bizony rosszul.

Tettamanti Béla

"Igeidők" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Ónodi Ferenc: "Emlék" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 5.
XXII. évf. 31. sz. 14. lap.

Tettamanti
Béla

(Tettamanti Béla karikatúrája)

Magyar Hirlap 1974

Tettemanti Béla

A Fiatal Karikaturisták
Klubjának tagja

N.N.: Hogyan gyűjtsünk
Karikaturistákat?

Magyar Hírság 1971 VII. 9

1971. NOVEMBER 28, VASÁRNAP 13
ALTATÓ
tettás
(Tettamanti Béla karikatúrája)

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

A ifjúsági munkaügyi döntőb

Kavicszonnyal és a vállalati kapcsolatos viták
a jogorvoslat. — a vállalati munkaügyi döntőbizottsá
Kivételek. — Jogerős döntések. — Határidők. — Tévu
Munkaügyi döntőbizottsági ülés. A munkaügyi vitákat első fo-
kon a vállalati munkaügyi döntőbizottságok, másodfokon pedig a
Fővárosi Munkaügyi Döntőbizottság hivatott elbírálni. A munkaügyi vitákban eset-
leges jogorvoslat esetén a Legfelsőbb Bíróság dönt. Befo-
lyásolni, irányítani döntéseket, utólag változtatni a döntőbizottsági határozatokat
semmiféle szervnek nincs joga. Ezért a döntőbizottsági ülés előtt a felek
gyakran hívják fel a döntőbizottság figyelmét arra, hogy milyen szempontokat
tartsanak szem előtt a döntés meghozatalánál. Ezek a szempontok rendszerint
a felek által előterjesztett kérelmek, amelyek a döntőbizottság határozatának
alapját képezik. Ezért a döntőbizottság ülésén a felek ügyvédi képviselete
esetén is célszerű, ha a felek személyesen is megjelennek, mert a döntőbizottság
előtt a felek személyes meghallgatása is megtörténik.

Érvénytelen felmondás

— Munkaügyi döntőbizottságunk legtöbb
munkája elfogultságot az ilyenkezési
ügyek szánna. Ez elsősorban azzal ma-
gyarázható, hogy a vállalatoknál a

TETTAMANTI BÉLA

„Világszerelem"
Karikatúra, repr.
Kiállítva a Divatcsarnok Lotz-termében.

Magyar Ifjúság, 1971. máj. 14.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 2

EGYETEMI LAPOK
Budapest

Tettamanti Béla

1021

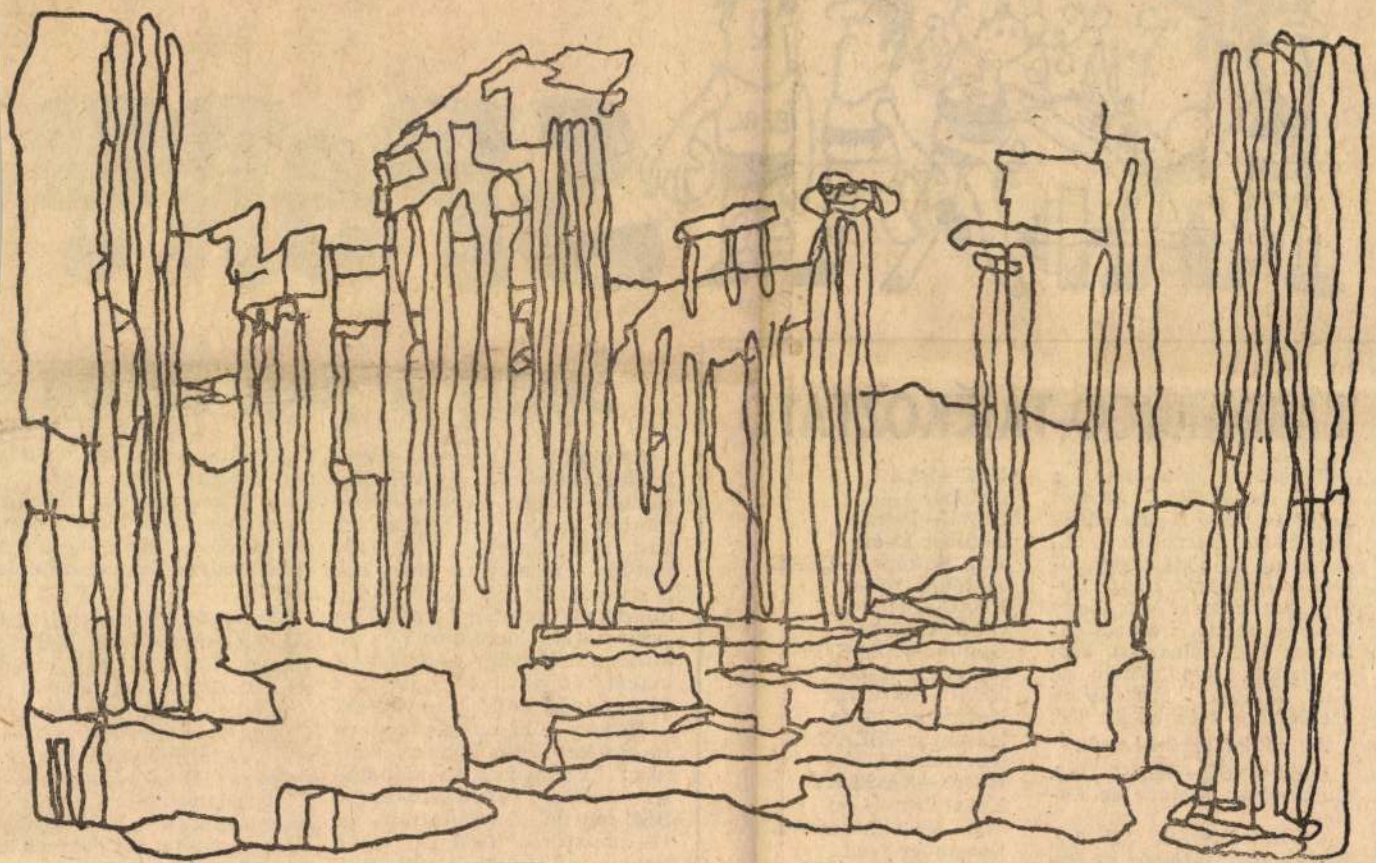

TETTAMANTI BÉLA GRAFIKÁJA

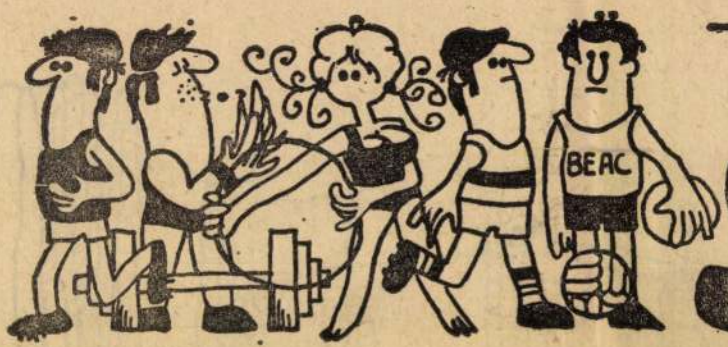

SPORT

LABDARÚGÓ-TÁJÉKOZTATÓ

Egyetemi klubunk, a BEAC labdarúgói, *Bártfai Lajos* és *Kakó Gyula* edzők vezetésével készültek fel, és az új bajnoki esztendőben *a Budapest I. osztályban* szerepelnek. A tanév kezdése miatt csapatunk három hét halasztást kért és kapott. Ilyenformán az első bajnoki mérkőzésre szeptember 1-én került sor.

Az eddigi eredmények:

Köteles SE—BEAC 0:2. Góllövőink: *Molnár* és *Egri.*

BEAC—Nógrádi SE 2:0. Góllövőink: *Molnár* és *Egri.*

MAFC—BEAC 2:0.

V. Csillag—BEAC

UFC—BEAC

Október 4-én

BEAC—Ikarus

Október 13-án

Főv. Sütőipar—BEAC

Október 20-án

BEAC—MOM

Október 27-én

Gamma—BEAC

November 3-án

BEAC—KÖVAC

November 10-én

Hajógyár—BEAC

November 17-én

BEAC—KISTEXT

November 24-én

Bp. Vegyiművek—BEAC

December 1-én

BEAC—K. Lombik

A mérkőzések helyét [illegible] kezdési [illegible]

Sport a jogi karon

Az elmúlt év a sportélet fellendülésének időszaka volt karunkon. Ebben nagy szerepet játszott az újonnan létrehozott kari sportbizottság. E 7 fős testület szervezi és irányítja a sportéletet oly módon, hogy mindegyik sportág élén külön „szövetségi kapitány" áll. Minden évfolyam képviselteti magát, és ez a lehetőség az új évfolyam előtt is nyitva áll.

Milyen bajnokságok és sportolási lehetőségek vannak? Első helyen áll a kispályás foci. Bajnokságainkat a BSE-pályán bonyolítottuk le, 11 csapat részvételével, és a bajnok az [illegible] állá [illegible]

képviselte színeinket. Itt bajnokságok és kupák leg jobbjai szerepeltek, természe tesen nemcsak férfi, illetv női labdarúgásban, hanem nő kosárlabdában és asztalitenisz ben is.

Reméljük, idén sok új tehet ség jelentkezik és igyekszil versenyeinken a régi győzte sek babérjait megtépázni...

A tanév elején rendezzük a II. jogi kari sportnapokat, aho női és férfi kosárlabda sze repel a labdarúgáson kívül Kíváncsian várjuk, lesz-e ú sikercsapat a labdarúgásban? Eddig ugyanis a Kalocsáról le-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 JUL 13

Magyar Hírlap

Tettamanti Béla

kapna maja kezhez, amikor végül is kiváltja a férjét. Ha ugyan kiváltja.

— Ez volt mára, gyerekeim. Némuljatok meg, ha hazaldtam. Ki oszt?...

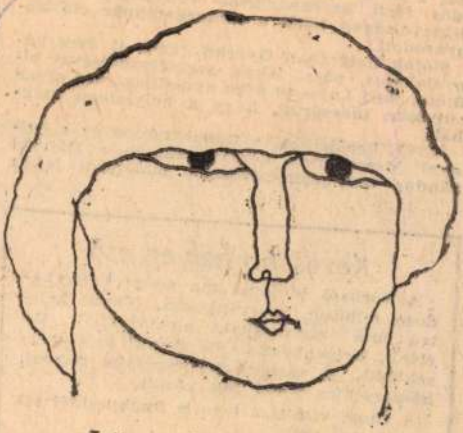

Tettamanti Béla rajza

A VI. kerületben, a Rudas László és a Szinnyei Merse utca kereszteződésében Hidvégi Sándor taxi-gépkocsivezető, budapesti lakos

Kevesebb helyen eső

A várható időjárás ma estig: Felszakadozó felhőzet, szórványosan, főként keleten futó záporokkal, zivatarokkal. Az élénk, helyenként erős északi szél mérséklődik. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet 20—25 fok között.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 449 centiméter volt.

Tettamanti Béla

"Kötelező haladási irány" c. rajzát bemutatja a lap, a Véleményünk szerint c. rovatban. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 4. 11.
XVII. évf. 32. sz. 9. lap.

Tettamanti Béla

"Diontiszosz szinház" c. rajzát bemutatja a lap. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 23.
XVII. évf. 25. sz. 11. lap.

Tettamanti Béla

"Tavasz" cimmel, virágszemekkel ábrázolt női arc.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 5.
XVII. évf. 18. sz. 6. lap.

Pettamanti Béla
rajza.

Magyar Hírlap 1971/44 III old.

Tettamanti Béla

„Drawing" (repro.)

Daily News-Neueste Nachrichten, Budapest, 1942. febr. 13.

Tettamanti Béla

A Magyar Ujságíró Szövetségben megnyílt kiállításon karikaturái szerepelnek.

Bojár Iván: Fiatal karikaturisták.

Magyar Hírlap, 1972. márc. 4.

Testamenti Bela

rajza

Magyar Ilirlap 1973/5 11. old.

Tettamanti Béla

1021

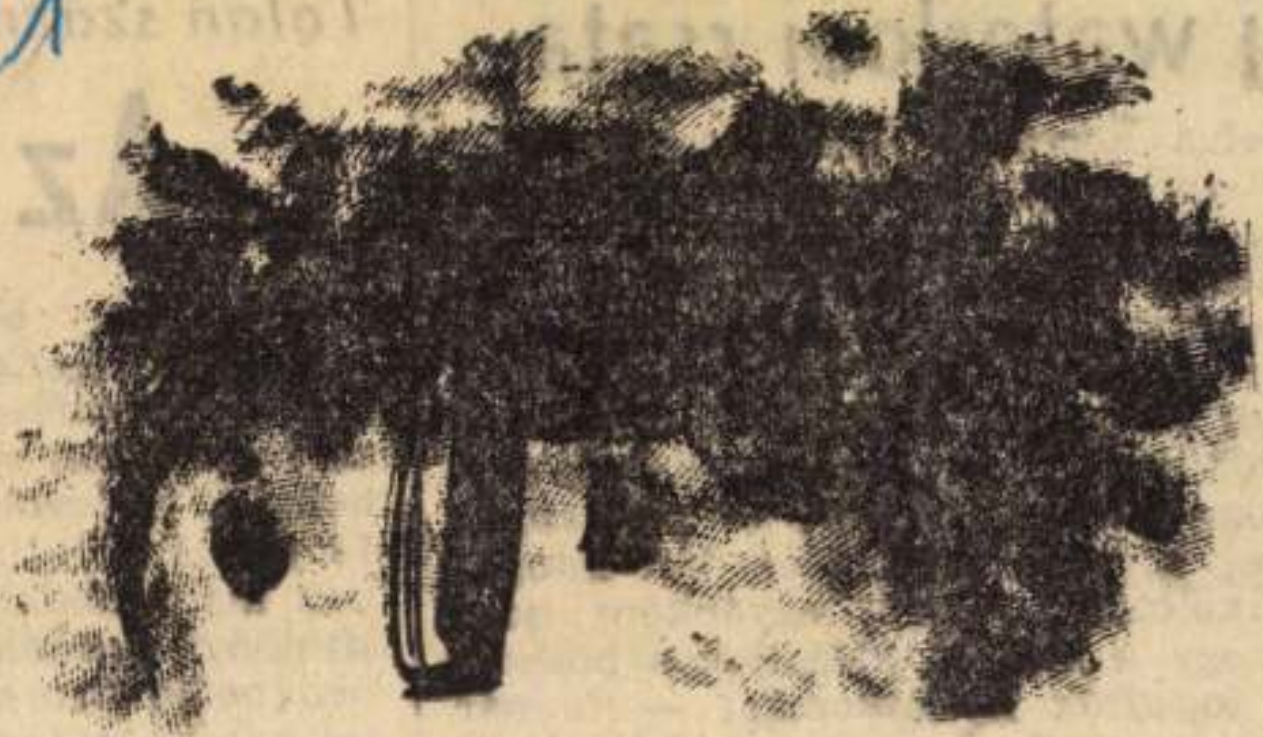

Tettamanti Béla rajza

Új waterl

A belga kormány
bukott meg, de W
hercege, *Arthur Vale*
sen bírálta amiatt,
a múzeummal és az
ősének, az első We
1815-ben Napóleon fö
mét örökíti meg. — A
ber, hogy Napóleon r
a herceg a csata szín
tása alkalmából. Arr
szólt, hogy a belgák, akik jogos bosszúsággal fogadták nyilatkozatát — immár 143 éve *mintegy hetvenezer dollárt* fizetnek évente a brit hadvezér utódainak.

sítményű rendszer, a hatoc
ben pedig kétezer megaw
teljesítőképességét. Távlati
szágon a villamosenergia-
nya az atomerőműhöz ka

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974. FEB 3
Magyar Hírlap

Tettamanti Béla karikatúrista

„Kedélyhullámzás" (repr.)

Egyetemi Lapok, Budapest, 1943. nov. 28.

Pettamanti Béla
rajza

Favrágó.

Magyar Hírlap 1971/351 II old.

Tettemanti Béla

rajza

Magyar Hirlap 1974/33/8

Tettemanti Béla

rajza

Magyar Hirlap 1974/25 IV.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 18

EGYETEMI LAPOK
Budapest

Tettamanti Béla

1021

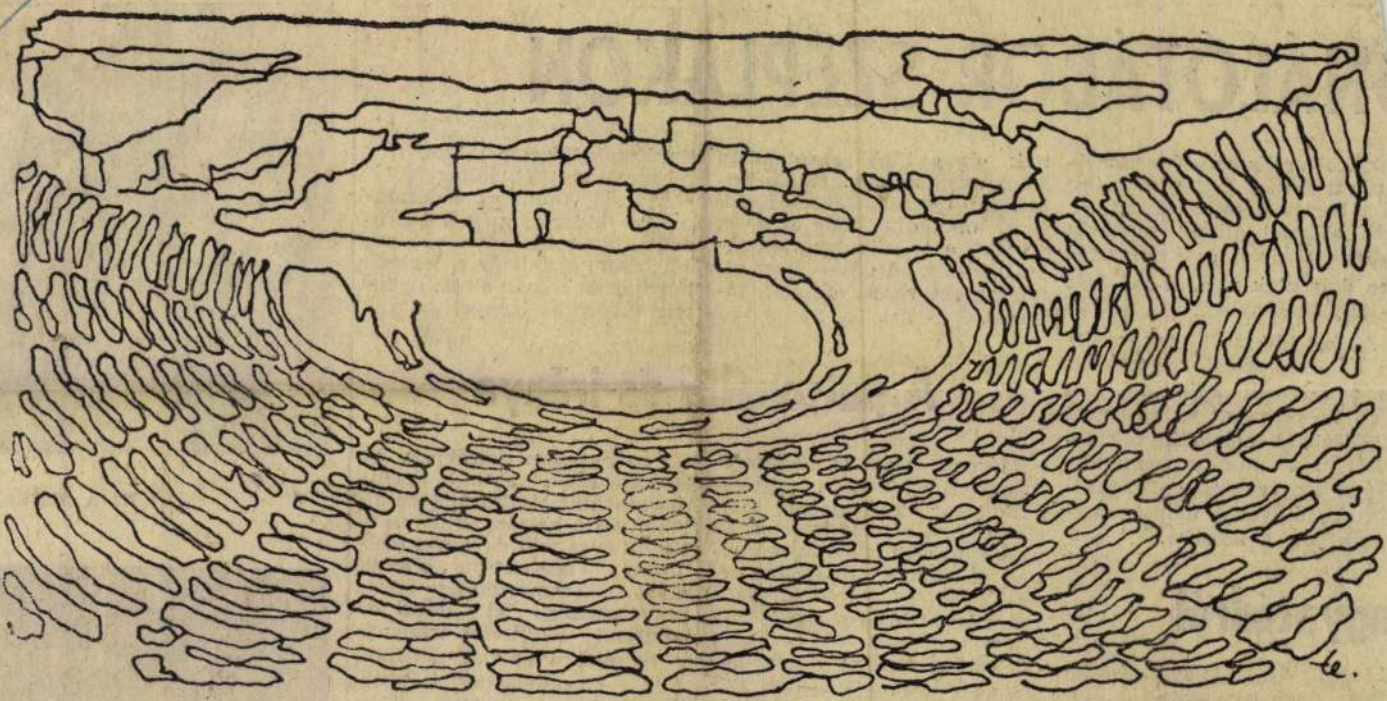

A DELPHI-SZÍNHÁZ (TETTAMANTI BÉLA METSZETE)

ÓNÁLÓTÁBOR SZÉPLAKON

sok, kulturális események mellett azt is meg kellett mutatni, ki a legény a gáton: a lányok, fiúk a helyi állami gazdaság gyümölcsösében és kertészetében dolgoztak napi öt-hat órát — teljesítményben.

Akiket ide meghívtak, azokra a középiskolai szereplésük és a felvételi teljesítményük alapján számított az egyetemi KISZ-vb. A nagyarányú részvétel azt mutatta, nem választottak rosszul: a meghívottak túlnyomó többsége szívesen jött a táborba.

lagyatádról

Generále-t is tartom. Nagyrészt ennek az előkészítő tanfolyamnak köszönhetem, hogy bekerültem az egyetem első éves hallgatói sorába. Ebben az eredményben igen nagy szerepe van a Stúdium Generále vezetőinek. Fazekas Mari-

nak és a többi egyetemista fiúnak és lánynak. Külön köszönöm Ijjas József és Kukk Erzsi munkáját! (Ugyanis ők voltak a szemináriumvezetőim.) Ezúton jelentkezem az általatok szervezett széplaki táborba.

Barátotok Németh Ildikó.

Nagyatád 1974. július 22."

A levél, amint az a dátumból is kiderül, még a patronáló táborozás előtt íródott. Jól bizonyítja, hogy a legtöbb lányban és fiúban élt az ilyenféle táborozás igénye.

A patronálás és iránya

Márcsak azért is jó kezdeményezésnek tartjuk a patronáló tábor létrehozását, mert ellentétben néhány korábbi évi gyakorlatával, így nem kallódnak el azok a társadalmi érdeklődésű és elkötelezettségű tettre kész fiúk és lányok, akik a középiskola zártabb világából az Univerzitas tágabb keretei közé kerülnek. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy ugyanekkor a már itt egyszer megpróbált fiatalok lesznek az elkövetkező évek patrónusai. Ők vezetik majd a jövendő

rát az egyetemi közéletbe, ők lesznek azok, akik a Szentmártonkátai kulturális építőtáborban a hátrányos helyzetű 12—16 éves fiúk és lányok kulturális látókörét bővítik majd... Természetesen közülük kerülnek ki idővel az egyetemi KISZ-élet irányítói is és azok a lányok és fiúk, akik a közművelődési irányelveket hűen szorosabbra fonják majd az egyetem és a társadalom mindennapi életének szálait.

Itt a Márka,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1914 AUG 31

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tettamanti Béla

1021

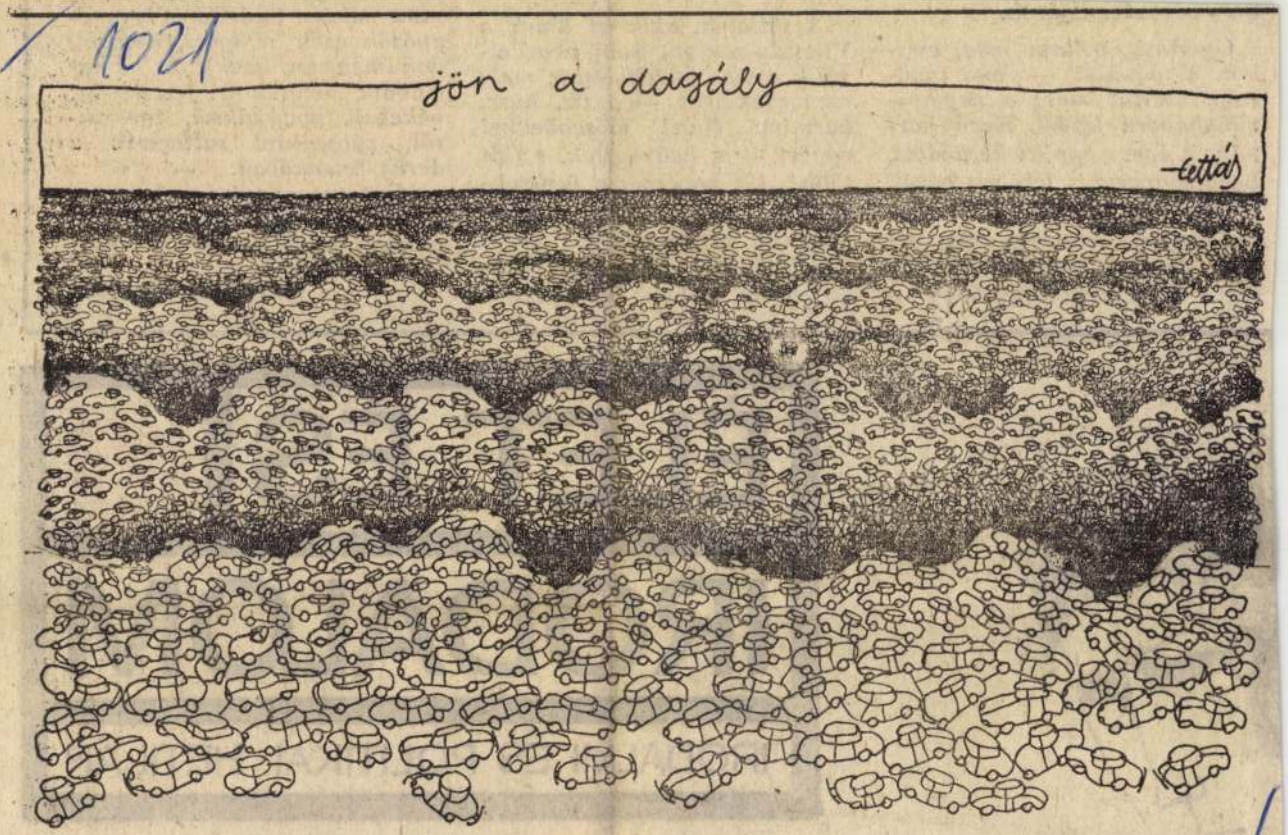

Tettamanti Béla rajza

dett városában járok.

Gyermek voltam még, amikor a második — mai tudásunk szerint már: a nagy — világháború kitört. Kerek harmincöt éve, s épp itt kezdődött, Lengyelország lerohanásával. Akkor csak a felnőttek nyugtalanságából éreztem, hogy valami nagyon rossz dolog történt. Nem sejtettem, hogy a

A fiatalok, akik itt ülnek a Visztula-parton, már nem cipelik ezt az emlékbatyut, mely nemzedékemet — a tíz, húsz, harminc évvel idősebbekkel együtt — a hadviseltek, s (kit többé, kit kevésbé) a hadirokkantak nemzedékévé teszi. Másfajta problémák foglalkoztatják őket. Akárcsak a gyermekeimet otthon, Budapesten.

ÉLET ÉS IRODALOM

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

XVIII. ÉVFOLYAM 35. SZÁM 1974. AUGUSZTUS 31.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 AUG 10

Tettamanti Béla

gyakori fejlődési rendellenesség

1021

tettámanti

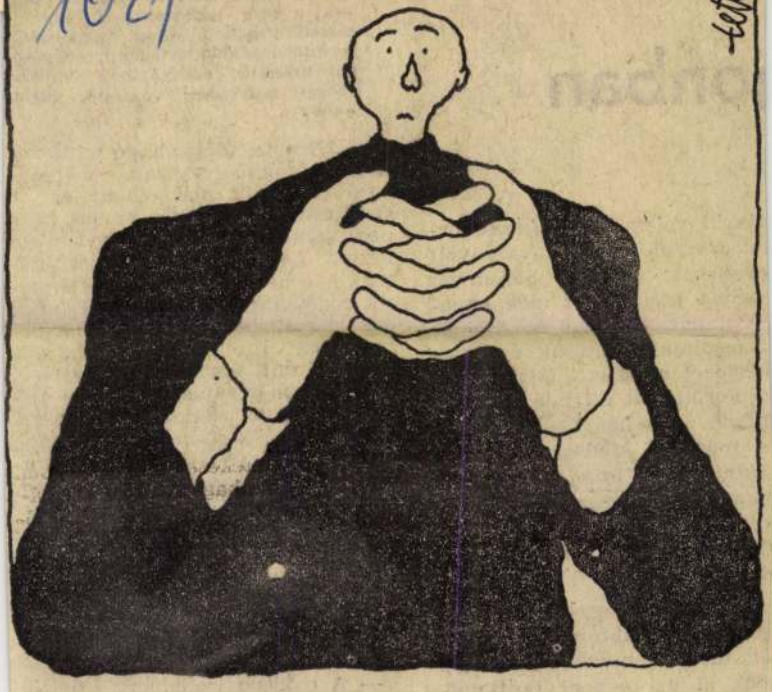

Tettamanti Béla rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÉTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

jonban

tta ki velem ezt a furcsa tör-
tet. *Joseph Grosz* tavaly volt
cvanéves; mintegy háromszáz
-verset szólaltatott meg ango-
mostanában fejezte be Az em-
tragédiája fordítását, és nem-
kérte el a Halotti beszéd szö-
t. Fordításait állandóan javít-
szépíti. A két kiadást meg-
s második kiadásra átdolgo-
Hungarian Anthology sok száz
rikai könyvtárban megvan és
olyan könyvtár is, ahol ez az
tlen bizonysága a magyar köl-
etnek.

azulról csak egy-két jó szót
és néhány újabb magyar vers-
tet, mert igencsak esetlegesen
lnek el az oregoni Portland-
az új magyar költők munkái.
dolom, azt se bánná, ha időn-

... arisztoteleszi Brecht-esztétika mellett vallott. Szerkesztői-fordítói-irodalomtörténészi, egyszóval literátori munkájában milyen jellegű művekhez vonzódik leginkább?

— Nem tagadom, hogy mint valami boldogító röegszme, meghatározó része lett már életemnek a Goethe-életmű. Ez az, amiért soha nem bántam meg, hogy germanista lettem. Legalább annyit meríthettem, nyerhettem belőle, vagy a másik rögeszmémből, Brechtből, mint egy romanista mondjuk Racineból vagy Proustból. Goethe és Brecht iránti vonzalmam egy tőről fakad; van ugyanis egy közös jellemzőjük: a dialektika mesterei mindketten. Goethe dialektikája, dialektikaigénye még akkor is imponáló, ha nincs igaza; ha téved, mint például a Newton-i spektrumelmélet megcáfolására komponált színelméletben.

— A fordítói munkában megnő a nyelv szerepe, nagyobb figyelem jut rá. Milyen változásokat lát a nyelv és irodalom kapcsolatában?

— A modern irodalom új útjain a nyelv gyakran már nem az ábrázolás eszköze, hanem a tárgya; és ez rendkívül ... ha

Tettamanti Béla

"Gyakori fejlődési rendellenesség" felirattal közölt képe egy robusztus alkatu embert ábrázol igen piciny fejjel.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 10.
XVIII. évf. 32. sz. 8. lap.

Tattamanti Béla

"Jön a dagály" felirattal a művész rajza a vizek hullámzását ezer és ezer autóval ábrázolja.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 2. lap.

Tettamanti Béla
Grafikus

Részt vett a moszkvai nemzetközi karikatúra kiállításon.

— Nemzetközi karikatúra kiállítás. Művészet, 1973. augusztus - 43 oldal

Tettamanti Béla
rajza.

Legitség

Magyar Hirlap 1972/50 11. old.

MICHAEL TEUCHENGRABER, textilfestomester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
187.-Michael Teuchengraber,Iglo,1776.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 MAI 24

Egyetemi Lapok

1921

Tettananti Béla

Tettananti Béla grafikája

t, egyszer csak felbukk
enség s elérkezik a
ttek, a hősi élet ideje.
A kitűnő olasz író —
izzati — nagy erővel
ti meg azt a mérgező

EGYETEMI SZINPAD

Május 23-án, vasárnap 19 óra 30 perckor
AZ ELTE TÁNCEGYÜTTESÉNEK ÚJ MŰSORA a MOM
Szakasits Árpád Művelődési Központban (Bp. XII., Csörsz u. 18.)

■

24-én, hétfőn este 7 órakor
KETTEN A VILÁGBAN — HETÉNYI JÁNOS és BRETUS MÁRIA
a Pécsi Balett tagjainak estje

■

25-én, kedden este 8 órakor
FELLINI: AMARCORD — Premier előtti vetítés

■

26-án, szerdán este ½ 6 és ½ 8 órakor
JEAN VIGO FILMKLUB

■

28-án, pénteken este 6 órakor
TIT JÓZSEF ATTILA SZABADEGYETEM

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
művésza

1980 AUG 16

1021

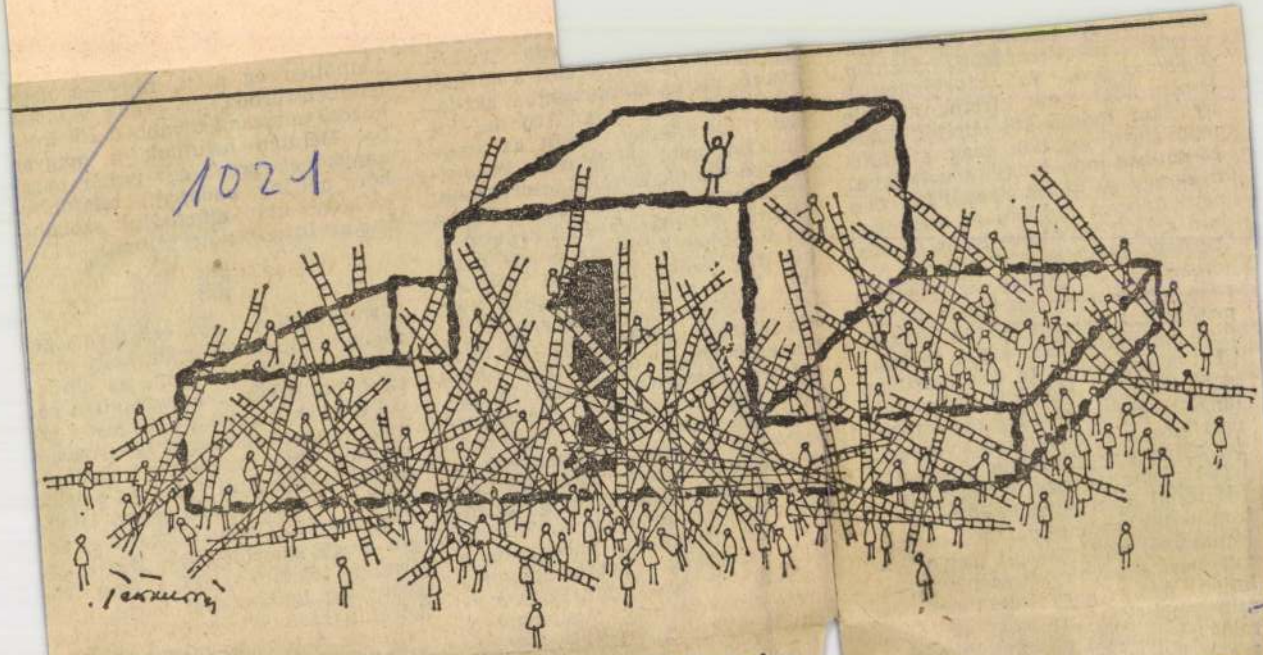

Tettamanti Béla rajza

autóztunk Ausztrián, a Német Szövetségi Köztársaságon, Dánián, Svédországon, és Stockholmban éppen hogy csak elértük az este nyolckor induló átkelőhajót. Előre megváltott jegyünk csak a július 15-én este induló hajóra volt érvényes, így az utolsó tizenöt percben nem minden izgalom és bonyodalom nélkül jutottunk fel a hajóra. Autónk „kényelmesen" befért a hajófenékbe, az utolsó öt percben még egy norvég lakókocsi is beprésel ődött mögéje. Sietve letusoltunk kabinjainkban, aztán felmentünk a fedélzetre (a sok közül az egyikre), hogy még egy utolsó pillantást vessünk Svédország csipkés partjaira, a zöld szigetek sokaságára, aztán egy kabinban elfogyasztott magyar vacsora (ami a napidíjból telik) után ágynak dőljünk, és kipihenjük az európai autóutakat. Mindebből alig valósult meg valami, mert a tenger túl szép volt, a hajón pedig bonyolultabbnak és színesebbnek bizonyult az élet, mint az indulás pillanataiban sejteni lehetett. El kell még monda-

országban dolgozott, s m
kísérte vissza Finnorsz
togatóban járt nála.
szúrt bennünket, le
lunkhoz, ahol mi is
ségben ültünk, és félig
mert nem volt mire le
ős finn, aki már svéddel keverte a
finnt, elmondta, hogy ő egy nagy
művész, később, hogy hős, megtud-
tuk, hogy nyolcéves korában már
felemelte az ötvenkilós súlyzót.
végül, hogy szabómester, de főleg
bőrrel dolgozik, azért olyan rette-
netesen elgyörtört a keze. Pohár-
szám itta a vhiskyt, panaszko-
dott, lelkesedett és sírt. Végül erő-
próbákat javasolt. Felmentünk a
fedélzetre. Világos volt. A finn
fiatalok énekeltek és népi tánco-
kat adtak elő egymásnak. Körben
a tenger misztikusan beburkolta a
hajót a mélykék és szürke színeibe.
Éjszaka volt, de világos. Bolla sza-
lámit szeletelt egy vashengeren.
Kenyér nélkül eszegettük. Odajött-
: a finnek, svédek és szó nélkül
kaptak egy-egy szeletet. Amikor

kat az Intercontinentalban.

Helsinkiben az írószövetséget zárva találtam. Kiderült, hogy mindenki szabadságon van, az elnöktől a titkárnőig. Finnországban rövid a nyár, s ezért a napfényes júliusi napokat mindenki igyekszik a városon kívül tölteni. Az írószövetség új elnöke Anti Turi, aki egyébként civilben mérnök, éppen Izlandon nyaralt. Gombár Endrével végül mégis sikerült Veijo Meri-t elérnünk telefonon, aki a finn írószövetség igazgatósági tagja, híres közéleti személyiség, és jó író, két regénye, A tükörbe rajzolt nő és a Manila-kötél, magyarul is megjelent. Veijo Meri szívesen találkozott velünk, s a modern képzőművészet

Tettamanti Béla

A Magyar Nemzeti Galériában Mednyánszky László emlékkiállitása megnyilt./Dátum nem szerepel/ A kispesti Nagy Balogh kiállitóteremben Kondor Béla emlékkiállitása május 6.-ig, Lous Viktor: "Patanyomatok" c. kiállitása a Fiatal Művészek Klubjában ápr. 26.-ig megtekinthető. A Műcsarnokban Bencze László április 20.-tól, a pécsi Ifjuségi Házban Tettamanti Béla ápr. 21.-től a Fiatal Művészek Klubjában Szombathy Bálint ápr. 27.-től, a Joliot-Curie Klubban Fábián István ápr. 29.-ig, a gyulai Erkel Művelődési Központban Albrecht Julia és Tömpe Emőke május 6.-ig, a Fényes Adolf Teremben Felsmann Tamás május 6.-ig mutatja be müveit, mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 21. XXIII. évf. 16. sz. 8. lap.

Tettamanti Béla, [ ]

L: Dallos Jenő

—: Hír

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 24

8.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 DEC 16

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

Tettamanti Béla rajzai

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 NOV — 4

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla

1021

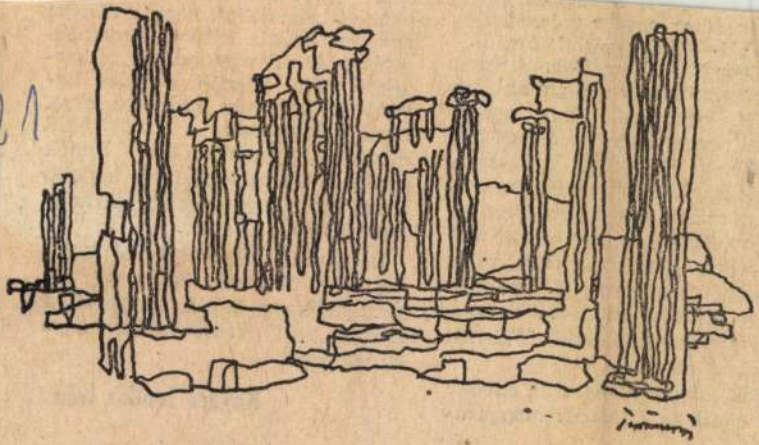

Tettamanti Béla: Oszloperdő

állította, hogy a vers valószínűleg „a XVIII—XIX. század fordulóján" készült. „Verselése, stílusa, lokálpatriotizmusa sehogy se illik a XVII. századba". Csak abban tévedett, hogy Kemény József helyett Thaly Kálmánra ruházta a hamisítást. De hát egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz — Kemény keze épp úgy benne volt romantikus hamisításokban, mint a Thalyé (lásd erről Tompa József *A művészi archaizálás és a régi magyar nyelv* című, 1972-ben megjelent könyvét).

Szőcs István *Weöres és Szeőke* című cikke és *Utólagos magyará-*

gróf és „gráf" Kemény József agyszüleménye.

Kovács Sándor Iván

Tellomanti Béla, karikaturista

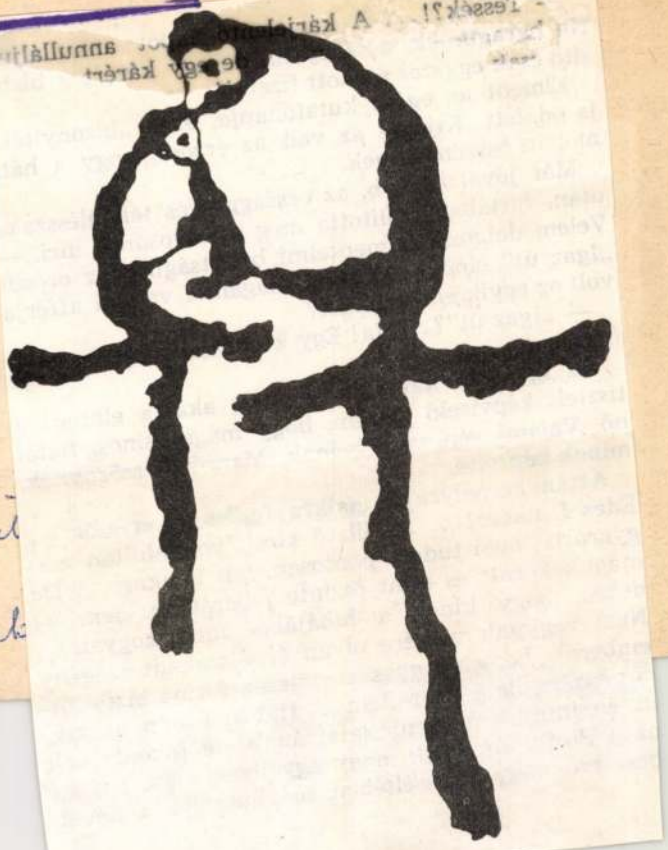

62.

Tellomanti

dobbal

·01

si pénzért, ha jól értettem ... Hát kell az magának, az én intézetem főmunkatársának, de főként: kell az a Piróth Ákosnak, hogy egy ilyen téesz anyagbeszerző vagy ki széltében meghurcolja a nevét,

Tettamanti Béla, karikaturista

Tettam

Látó

52.

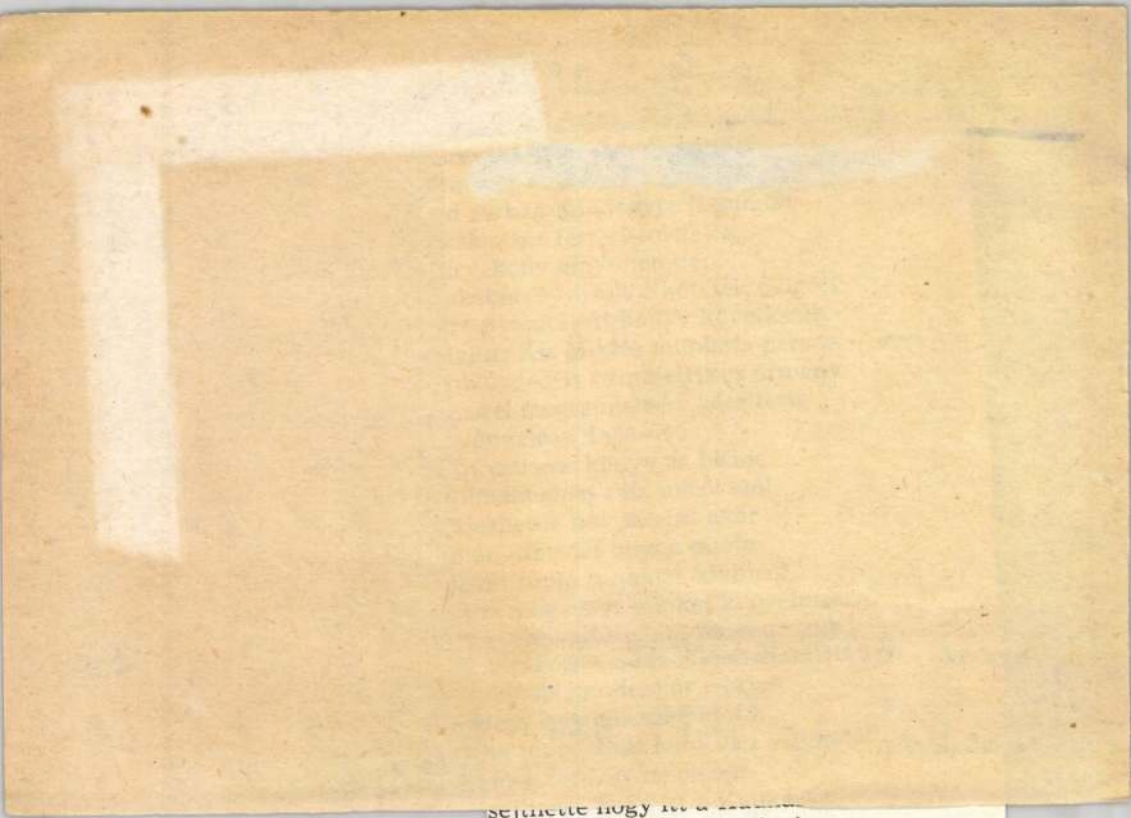

latt százhúsz évig is elélnek
rek S bár nem Péter nevelte
ázukat föl csupán Tadeus
t igazán nem ez volt a lényeg
kaikat föltáplálni erőben
lolguk volt s asszonydolguk is
sak Transylvániában

Tettamanti Béla

"Hatékonyság" c. raj
Repr.
Mellékelve.

Élet és Irodalom, Bp
1979. márc.24.XXIII.
évf. 12.sz. 5. lap.

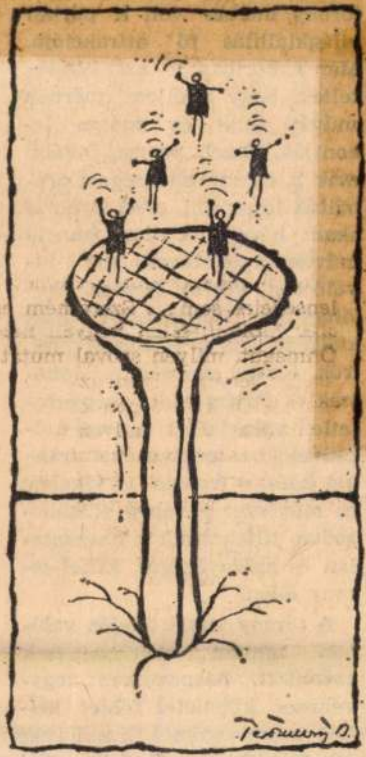

Tettamanti Béla: Hatékonyság

lett megmozgatni; tizenötezer alkatrészét két és fél millió szegeccsel illesztették össze, tizedmilliméternyi pontossággal. Fölállításán tizenötezer

...ak a fil-

...ekar nem
Bécsi Fil-
volt. (A

...adás cso-
...en emlék
...zió a két
élményét
meg ez a

Gy. I.

...icz Zsig-
... A Ma-
Világszö-
...ja adóját
...ról szóló
...gy gyer-
...jén Ró-
... legelé-
...rci kürt-
...fia, láss
...ricz Zsig-
...gazi cso-

PANASZAI

Erőtlen vagyok és vézna; a megjelenésem kisfiús; a testmagasságom éppenhogy megüti az átlagot; s bizony, ritkán állok olyan egyenesen, mint az *Edzett ifjúságért!* sokatmondóan tömör jelszava végén a felkiáltójel. Kisgyermekkoromban nagyanyám nem forszírozta, hogy sportpályafutásomat kemény és kitartó egyesületi munkával alapozzam meg — ő inkább biciklit bérelt, fogta a kormányt és loholt utánam, keresztül a városon; a jégre vitt és majdnem velem együtt hasalt el; úszóleckéket vétetett, s az úszómestert alkalmanként — a hivatalos tarifán felül — egy húszassal díjazta. Így aztán éppenhogy megtanultam úszni, biciklizni és korcsolyázni; ám sosem büszkélkedhettem elegáns, keményfedelű, a nevemre szóló egyesületi tagsági könyvecskével. Kinek a bűne volt — nagyanyámé vagy az enyém? Ne firtassuk. A tépelődés, az okok öncélú kutatása helyett — gondoltam egy héttel ezelőtt, immár túl a tizennyolcadik születésnapomon — lépjünk inkább a cselekvés útjára. S mint megtérő bűnöshöz illik, kellő alázattal a szívemben feltárcsáztam az egyik nagy budapesti sportegyesületet.

Mondjam-e, amit a nyájas olvasó

Tettamanti Béla

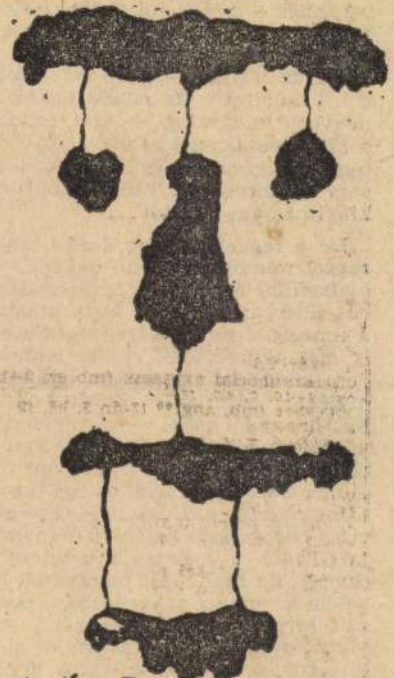

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug.11. XXIII.évf.

KUKORICÁZÁS

32. sz. 9. lap.

Kedvet fiatal pár a Valencei (tavi) plázson; jönnek kifelé a vízből, napozni. Jó rájuk nézni, sudárak,

sorban a pénztárnál, a pénztárosnőnek feketék az ujjai, vérbemártott körmökkel, emeletnyi loknijai rengenek — a sarkamba lépő böködik a kosarával, sürgetnek, siettemben kiszórom az aprópénzt, szétgurul a latyakos kövön — mire hazaérek, a lift már nem jár, cipekedhetek a negyedikre, gyalog — szatyraimat a kilincsre akasztom, szabaddá kell tenni a kezem, hogy előkotorhassam táskámból a kulcscsomót és kinyithassam az ajtót...

De a reggelek azért derűskékek, reggel mindig bizakodó vagyok, jó szabadulni az éjszaka szorongásaiból, lidércnyomásából, ki az utcára, a munkába sietők közé, mintha én is még teljesértékű ember lennék, nem kiszuperált öcskaság, lomtalanításkor kapu elé kitett holmi, MÉHbe való kacat — úgy szedem a lábam, mintha nem dagadna a bokám, mintha nem polcolnám fel éjjelre két kispárnával és egy használatonkívüli pléddel... — Ecetesvizes borogatást rakjon rá — mondja Gizella a harmadik emeletről, özvegy, tíz liter vizet pumpáltak ki belőle a minap a kórházban, operált szíve van. Egyenes hátú, sovány égimeszelő, ritkás haja alól kilátszik a fejbőre, a szeme gyulladt, kis pörkök a szempillák mentén.

— A gyerekek el akarják venni a lakásomat — panaszolja. — A férjem első házasságából való gyerekek... ezt a lakást, amelyik soha nem volt szegény drágámé! én adtam le a tanácsnak a fehérvári kétszobásomat. Fehérváron jártam

boltettek a rádiót egész éjszaka, közben valamit pepecseltek is a falakon... megnéztem a kész mesterművet, minden helyiségben másmás tapéta, de még a négy fal is különböző színű, mintájú, a menynyezet lángol, a nagyszoba falán végesvégig hars poszter, napszemüveg kell hozzá, kötőhártyagyulladást kap tőle az ember! S mindehhez szerteszét subaszőnyegek, rózsás terítőcskék, a ház asszonya szorgos kezemunkája, ráadásul a hivatalba járó, főző, mosó, vasaló Ica még a gimnáziumot is elvégezte, épp most érettségizett a dolgozók esti iskolájában. Ezért ragyog. — Csokonai volt a tételem — fogja át a vállam. Felülről, de talán csak mert magasabb, mint én. — Nagyon tudtam! Elmondtam, hogy a költő tüdőgyulladást kapott egy temetésen, abba halt bele, egy grófnőt kellett búcsúztatnia, dehát betevő falatja alig volt a szegénynek, legyöngült szervezete nem tudott megbirkózni a betegséggel...

— Jaj, nem szívesen jöttem én ide. — Ez az ajtószomszédom, új lakó, még nem melegedett meg a házban. — Olyan jó helyünk volt Budagyöngyénél, tizenöt évig laktunk ott albérletben, de úgy voltunk a főbérlővel, mint egy család... A kertben rózsák nyíltak, este kiültünk a ház elé a padra, mint falun... dehát el kellett jönnünk, szuterén-lakás volt, beáztunk, — ha esett, befolyt a víz, elöntött, tönkrement a bútor, a szőnyeg... ki se tudtak száradni a falak egyik esőtől a másikig... pedig de szerettem ott!... mindenki

gikai
gönyök,
tek, búj
rózsabuk
zepett, v
kedtek
míg ő a
rülten
szavalóm
hamar
vidéki v
nő, feke
kel, lobo
meg mi
öntözné,
— fűsze
ébredő,
utánanéz
ték, bok
melle cs
az ope
Pécsett
dette, m
jobban
Csárdásk
mint a B

A fest
gyalért
hagyta a
imádatár
szentelté
akkoriba
igen vás
alatt cip
város tú
képkeret
mákat d
némi be
kat renc
ges von
volt, ho
sorsoltak

TÖRÖLHETŐ HATÁRIDŐ

Miért késik? Miért kellett bezárni? Miért ígérték, hogy rövidesen elkészül? .. Hovatovább Dunát lehetne rekeszteni a csipkelődő, boszszús cikkek, interjúk papírhalmazával, melyek a fővárosi Katona József Színház átépítésének huzavonáját tárgyalják.

Aki most a változatlanul bezárt kamaraszínház előtt elmegy, menten észreveszi: befellegzett a kötözködő hírlapíróknak s azoknak a nézőknek is, akik levél vagy telefon útján adtak hangot türelmetlenségüknek.

A Petőfi Sándor utcai épületben ugyanis megjelent egy tábla, amelyen a demokrácia és a nyílt várospolitika jegyében végre információk olvashatók. Megtudható a tervező, a kivitelező neve, s ami ennél fontosabb, az átadás, tehát, tehát a színházanyitás időpontja: 1980. július.

Az egyetlen szépséghiba, hogy a szöveget *krétával* írták. Bármikor letörölhető. S jöhet az újabb dátum.

De hadd legyünk optimisták!

Tettamanti Béla

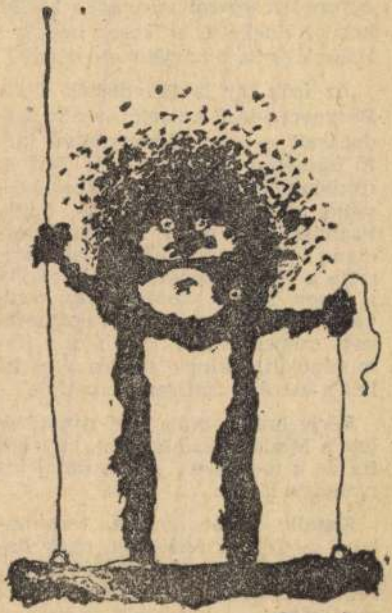

Élet és Irodalom, Bp.
1979. aug. 11. XXIII. évf.
32. sz. 9. lap.

IGAZI MŰANYAG

túlméretezett szája elütötte a nagy bevonulásoktól, strucclegyezőktől, uszályos ruháktól, csábmosolyoktól... Mit csinálhat egy lírai szoprán a kabarében? akinek a hangja egyenesen operai színpadra kívánkozik? Énekelje el Tosca imáját a Hacsek és Sajó párjelenete után?

Az írók így is felfedezték Terit, Bergnert idéző külsejét, szelíd riadozásait — egy bársonyszavú költő feleségül is kérte — de Teri az irodalomból csak a műveket kedvelte, alkotóikat kevésbé, banktisztviselőhöz ment feleségül, egy olyan banktisztviselőhöz, aki szerette a komolyzenét és a kabarét a Nagy Endre konferanszai kedvéért járt. A színpad kirakatbarakott szépei mögül kihalászta Hamupipőkét, akinek lábára épp illett a szerény fixfizetés cipellője...

Férje halála után Teri ruhatáros lett a Madách Színházban, havi 800 fix és a mellékes... de valami kis nyugdíja is van...

Katalin kávét hoz be, termoszban, szép kis csészikéket, nagy halom tejszínhabot, csokoládés kuglófot. Leányzsúr, a harmincas évek modorában... Van még gyümölcs: meggy, málna, ribizli, és emlékszelmég és fényképalbum, valószínűtlen képek, álmatag szemek, hattyúhyakak, vállak hófehér arcrátja — a négy generálozott, strőfantinnal, hydroxocobolaminnal, értámogatókkal karbantartott korós hölgy elmereng —, a képek

színpadot... én soha nem éreztem, milyen az, mikor lélekzetfojtva figyel rám az eggyévált közönség... én csak a férjemnek énekeltem néha, otthon, könnyes szemmel hallgatott... Még soha nem cseréltem el kabátot! — kiáltja hirtelen — soha!! húsz éve csinálom pedig már ezt a ruhatárosdit, de soha, soha!...

— Nagyszerű! — mondjuk egyszerre, mind a hárman, antik kórus.

Szívünk egyszerre dobban. Azonosak vagyunk.

Milyen különbözők pedig!

Mi az, ami mégis összesimogat bennünket, négy félbetört színésznőcskét, négy, messzi óperenciákon túlról összezaladtat?

A vasszorgalmú Katalin, a valahai veszedelmes villi antik bútorok és modern képek közt ápolja férje emlékezetét — Teri talán még örül is, hogy házasságával megszabadult a tündérkeresztanyja terhes ajándékával, ritkaszép énekhangjával járó muszájfellépésektől — neki a színház levegőjéből elég annyi, amennyit a ruhatárban beszippant — Imolának a hosszú előnevéhez hosszú, napszálltáig érvényes mosolya is van, igazi mosolya, szereti a világot, mert szereti Kázmért és Kázmér szereti őt, ötven éve szeretik egymást, jaj, dehogyis bánja, hogy nem játszik többé! van egy kis kertjük, egyszer meg kell nézzétek, nem, kocsink nincs, minek, ott a metró, remekgyors, az ötvenforintos nyugdíjasbérlet meg egye-

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla rajzai

lt: *Bukarestben, Temesváron* és *Iaşiban*. Ott, ahol a romániai katolikusok 95 százalékát kitevő magyar hívek *nem* élnek. (A temesvári katolikusok németek.) Az iaşi-i egyházmegyében laknak ugyan — százezer-számra — csángó-magyar keresztények, de nékik csak román papjaik lehetnek, nemcsak iskoláikban, hanem templomaikban is csak az állam nyelvén folyhat a szó. Poggi érsek demokratikus érzelmeit nincs okom kétségbe vonni, ő a kisebbség mellé, a romániai katolikusok számszerűen elenyésző kisebbsége mellé állt. A kisebbségek pártolása pedig, tudatik, a demokratikus jogvédelem egyik próbaköve.

A vidéki magyar hírlapíró ismeretes, bús világpolitikai öntudatával csak annyit szeretnék mondani Casaroli bíboros-államtitkárának: sajnálj!

ben „a k
paripák
zuk", s t
zet hal
jobb csak
ban. S ó,
alja, ne
nemcsak
sünk, les
mond „aj
is.

S most
értem, h
ra, dologi
magyar é
alája. És
gem és
ki e na
Még szer
rült e cik
detés árá
nélkül ne
zaspár k
ne mesek

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 11.

1979. AUGUSZTUS 11.
XXIII. évf. 32. sz. 9. lap.

ötkor.
ik Nagy

zeme van.
bufti po-
évvel ez-
nett, édes
útlan, ár-
ánézett az
piendben.
, apró té-
a nézőa! még az

esünk: —
?
ó nevetéKázmér-

járt. Mézép, mint
legszebb
kedvesebb

a darabbal... magabiztos, győzedelmes, ellenállhatatlan!

— Okos vagy, Katalin — mondja Imola, kissé selypesen. Az S betűi sisegnek-susognak, seitelmesen, mintha fülbesúgna. — Mindig is okos voltál. — Végignéz az egybenyitott háromszobahallon, a berakásos tabernákulumon, a faliszőnyegen, a sok képen, a pohárgyűjteményen. — Okos vagy.

A megállapításban semmi rejtett gúny. Őszinte elismerés csendül belőle. Imolának felkócolt frizurája van, olyan a feje, mint fodrászversenyen a győztes modellé.

— Három infarktusa volt az uramnak — mondja Teri. — Kilenc évig ápoltam, két esztendeig ágyban fekvő nagybeteg volt... tehetetlen... De bár mosdathatnám etethetném, itathatnám, ágytálazhatnám most is!... a lányom Göteborgba ment férjhez, az unokám csak svédül tud... A színházból nekem a ruhatár jut csak, de ez is jó... és nemcsak a pénz miatt...

Mosolygunk. A merevgörcsig.

— Haza kell mennem — folytatom a mosolyt —, sietek, egyedülhagytam Balázst...

Megfeledkeztem róla pedig. Hová tűnt előlem Balázs, amíg így együtt ültünk, agg serdülők, kuglóffal, mosolyokkal, fényképalbummal, csorgó emlékekkel?

— Ha hajlandó vagy sétálni egy kicsit, öt perc alatt a Krisztinába érsz, felülsz egy tizennyolcas villamosra... de taxit is kapsz ott...

Kikísérnek. Mind. A lépcsőház korlátján virágcserepek, felfuttatott vadszőlő, csupa zöld minden.

Ott áll a három aranyos a klorofilban. Integetnek.

Otthon mentőautó a ház előtt.

Torkomba ugrik a szívem.

Gizellát hozzák, hordágyon.

Be van pólyálva a feje. Merevrészeg. Elesett, betörte a fejét.

Balázs felnéz a könyvéből: — Jól érezted magad?

S be sem várva a választ: — Akkor kérek vacsorát.

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1979.szept.8.
XXIII.évf.36.sz. 10.lap.

A paramisák

■ *Lakatos Menyhért: A paramisák ivadékai (Szépirodalmi, 172 old.)*

Lehet a mese igaz? Ha egyszer *mese?*

Szülhet egy királyné *rákot*, hogy a csúf rák mindenkit elpusztítson maga körül, amíg csak meg nem szereti valaki *önmagáért?* De mennyire hogy szülhet! Mint ahogy sárkány is van, és a sárkánynak genis hét feje van, és mind a hét szája egyszerre okádja a tüzet. Aki nem hiszi, járjon utána. De ki volt [illegible] ne hinné, [illegible] *nyilvánvaló.* Mert hiszen mind találkoztunk már sárkányokkal és rák-királyfiakkal, s ha az *igaz* mesére még az *igazság* is ráteszi a hitelesség pecsétjét, eszünkbe sem jut, hogy kételkedjünk benne.

Már persze, ha az a sárkány — az a rák-királyfi — a mesében

alakj
magá
fiát,
apja
a hű
sok v
árán
megl
nyeri
a vé
vissz
mába
az ős
gart,
gén
geze
gyön
Csu
mint
időtl
merí
a rú
alatt
amel

~~Rendhagyó~~

~~történelemóra~~

oldal

Szovjetunióban és az Egyesült Államokban is vendégszerepelt, még kevesebben hallottak. Várható volt, hogy budapesti bemutatkozásuk nem vonzza mágnesként a közönséget. A szakkritika szerint a Gubec bég, melyet a Margitszigeti Színpadon láthattunk, hallhattunk, sem operaként, sem rockzeneként nem éppen kiemelkedő alkotás. Mégis jó néhányan őszinte rokonszenvvel és némi szégyenérzettel ültük végig a foghíjas és a szünet után még foghíjasabb nézőtéren az előadást. Mert a vállalkozás tiszteletre méltóan merész. Mert

KAUTZKY NORBERT:

Kispadon

Készülődni a többiekkel,
Hétfőtől szombatig.
Virraszt a játék én-velem.
És vigasztal a hit.

Mégis kezdhetnék valamit.
Nem tilthat senki el.
Ha összeszedem magamat,
Most is bejön a csel.

Üres lelátó ünnepel.
Az edző utasít.
Ugyanúgy szól mindenkinek
A vezényszó, a sip.

A játék újra s újra hív.
Csak erre hallgatok.
Hiába intés, tilalom.
Vak vezet itt vakot.

Felettem így másféle ég

Tettamanti Béla

Rajzát hozza a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Babos László: "Baleset" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni. 2.
XXIII. évf. 22. sz. 9. lap.

jönni. Tehát magyarul: Bach szungba jön. Mint ahogyan a bekonferált számból, valamelyik

Tettamanti Béla

Élet és Irodalom, Bp.

Tettamanti Béla rajza

(Valki)

KI ISSZA MEG?

Érvénybe lépett a locsolási tilalom. S mint nyaranta rendesen, érvénybe lépett a tilalom kijátszása. Nyomban riportok születtek a vétkesekről, kihágásuk szomorú eredményeiről: a második emeleti elapadó vízcsapokról, a fürdetlenül maradó kisgyerekekről, a vizesfazék-cipelésről.

Nem használt a leleplezés: sokan továbbra is locsoltak. Tömlővel. Mindenki tudta, kit kell hibáztatni.

A víz azonban csak *egyfajta* folyadék. De ki pocsékolja el aszályos időben a természet más ajándékait: a Traubisodát, a paradicsom ivólét, a tartós tejet? A sör-

1979. juni. 16. XXIII.évf. 24.sz. 9. lap.

1979. JÚNIUS 16.

a színpadi világ csak reflektorfényben létezhet. A színháztörténet

Kartal Zsuzsa

BENKŐ ATTILA:

Múzsa

Kilép egy századvégi tükrös drogériából
Találkoztok este az üres uszodában
Melléd sodorja valami karambol
Hóba írod mikor eléd toppan
Rád mosolyog egy freskótöredékről
Hegyről hegyre szökkennek a zergék
Végighúzza ujját és a korlátnak dől
Liftgombot nyomogatni csudajó le-föl-játék
Szembejön egy hideg folyosón mezítlen
Forró levegőt fuvallsz okos fülébe
Megpillantod hátulról pelerinben
Ismeritek egymást két millió éve

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 19[illegible]
juli.7.XXIII. évf.27.sz.
[illegible]2. lap.

Mélységesen átérzem Timár György felháborodását, melynek az ÉS július 9-i számában a Pártatlan oldalon adott nyilvánosságot. Bevallom, a tettes én voltam. Én, Timár György. Igenis, én írtam az az ismertetést a Baranyai Helytörténetírás legújabb számáról, és én írtam alá inkriminált nevemmel

olvassa mindenki így: timár György. Csupa kisbetűvel. Így azután már mindenki tudhatja, hogy nem Timár György a tettes, hanem Timár György, aki most méltó elégtételt igyekszik adni homonimjának.

De tudom, itt hiábavaló minden félrebeszélés. Városunk rímgyáros költőjével érzem: *„A hátamban a kés!... na ÉS?"*

(Végül egy szerény kérelem: A névazonosság problémájának feloldása érdekében kérem nevemet most már csupa nagybetűvel írni.)

TIMÁR GYÖRGY

★

Elfogadnánk Timár György mentségét, s meg is nyugtatna válaszával, ha a fenti levelet az ÉS minden olvasója emlékezetében tartaná, s terjesztené is a névazonosság miatt megzavarodottak között. Magyarországon s a nagyvilágban, sajnos, nem mindenki olvassa lapunkat, ezért félő, hogy kevesen tudják majd, melyik Timár György ír helytörténeti könyvről, s melyik írja — többek között — az irodalmi paródiákat. Ezért mi is azt javasoljuk a pályára később lépett T. Gy.-nek: a hazai hagyományoknak

ÉLET ÉS
IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HE

XXIII. ÉVFOLYAM, 27. SZÁM

VÉSZI ENDRE:

Zelk Zoltán telefonjai

Nincs már többé Anna nincs
kit fölhívnál délelőtt
nincs már többé Nagy Laci
kit fölhívnál reggel-este
Kormos Pista sincs hitől

SKOLA
- KÖZ-
DAKOZÁSBÓL

Az egyik általános iskolában
ekezletet tartottak az első osz-
yosok szülei részére. Célja: tá-
oztatni a szülőket arról, hogy
vel kell hozzájárulniuk hatéves
pulóik iskolai pályafutásának
adálytalan megkezdéséhez. Ám
it hallottak, fölülmúlta elképze-
eiket. Pedig itt élnek, tudják,
gy takarékoskodniuk kell, tisztá-
n vannak az olajárakkal, az
ergiaválsággal, deficites külke-
kedelmi mérlegünkkel, a terme-
i költségek növekedésével. A ta-
ónéni néhány bejelentése ennek
enére meghökkentette őket.
gtudták például, hogy az új el-
osztályba huszonhét gyereke
tek fel, de mert a múlt évben
b szék lába eltörött, az iskolá-
n csak huszonhárman tudnak
lni. Az iskola a törött lábú szé-
k pótlásának költségeit önerejé-
nem fedezheti, ezért fölkéri a
kácsolni tudó Kedves Megje-

Tettamanti Béla

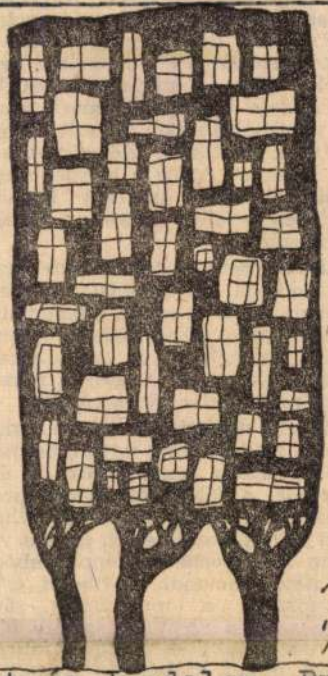

Élet és Irodalom, Bp. 1979 okt. 2
XXIII.évf. 43.sz.9.lap.

A KRŐZUS

MI RÖVIDE
BESZÉLÜNI

A napokban két
zetését mondtam l
és módja szerint f
tékes központi irod
tem szándékomat.
az ügyintéző kisa
dő-e ezt telefon
avagy írásban kell
nyugtatott, hogy t
tézhetjük. Ezek ut
szélgetést folytattu
— Tessék nevet
dani, s hogy milye
van szó, OTP-n k
Kis türelmet kére
ressük a nyilván
mondta udvariasán
Néhány perc m
— Rendben van
folyóirat nyolcva
sajnos, csak nyolc
tam.
— ~~Bocsánat, ne~~
~~től, hanem nyolcv~~
~~szen jövőre még~~
~~száznyolcvanat írt~~
~~Nevetve válaszol~~

úgy, mint most, alkalmi munkás-

vetelek! Nem ke
met semmilyen

kórházi számlát, ugyanis jogilag családfenntartó lévén, a gyerek csak énutánam lehetett volna SZTK-tag, dehát én sem voltam az. Természetesen eszemben sem volt fizetni. Nem is pereltek be érte, csak értesítettek arról, hogy a végrehajtó mikor érkezik lefoglalni a televíziót. Kölcsönkértem és fizettem. Azóta a helyzet megváltozott, mert ma már hazánk minden polgára biztosított betegnek számít.

Dehát nem ez tett engem meggyőződéses antifeministává, mert bevallom, az vagyok. Társadalmi szempontból nincs nekem semmi bajom a nőkkel, de személyesen kiszolgáltatottja vagyok mindegyiknek, akivel összeakadok.

Merle regényének végén, amikor a nők előnyére ugyan, de már elviselhetően rendeződtek az állapotok, a főhős, Martinelli professzor, a világhírű orvos elhalad egy építkezés előtt, ahol a vidám kőműveslányok éppen ebédszünetet tartanak. „Mihelyt észrevesznek, a munkásnők, rám meresztik a szemüket, szinte felfalnak vele (—) Leírhatatlan, hogy miket kiabálnak felém. A támadás szadista és megalázó, úgy érzem magam, mintha a szavaik megerőszakolnának, vadságuktól meghűl bennem a vér" és így tovább. Ilyesféle élményben nekem eddig még nem volt részem, viszont arra, hogy csak egy

fenyegetésként mondom, de h
sokáig tart még ez a huzavona
csak ember leszek, de nem férfi

Mert kedves nőolvasók, higgyé
el, jól ismerem én nemem gyen
geségeit, tudom, sok bennünk
hiúság, a gyermeteg csapongás,
szeszély, érzelmeskedők vagyunk
ezért hiányzik belőlünk a gya
korlati érzék, szeretünk a leg
váratlanabb pillanatokban is áb
rándozni az emberiségről, a csil
lagászatról, éjjel egykor képesek
vagyunk írogatni holmi bohóká
regényről, a szerelmen jár a
eszünk olyankor is, amikor ner
annak van az ideje. És szívese
példát vennénk mi azokról az el
nőiesedett férfiakról, akik tudják
hogy az élet nem gyerekjáték, ha
nem szerződéses sertéshizlalás é
más hasonló komoly tevékenysé
Példát vennénk, csak nem tu
dunk, mert minket évezredek tör
ténelmi viszonyai formáltak ilye
gyengévé.

Merle is valami ehhez hasonl
kaján gondolatot rejt a regény
mögé. Kétkedő mosollyal elfo
gadja azt a feltételezést, hogy
férfiak a fallokrata elnyomá
megtestesítői, elfogadja, de csa
azért, hogy kedvére gúnyolódhas
son a nők álnok vaginokráciáján
(Részben tőle kölcsönzött tudo
mányos kifejezések ezek és ner
trágárságok.)

Lehet, hogy harc folyik a ne
mek között, legalábbis az em

koskodás összefüggésein.

Tettamanti Béla

Tettamanti Béla rajzai

Ez valami más. A könyvtáraknak nincsen üzleti hasznuk abból, ha eggyel több olvasó iratkozik be, hiszen három forintért egész évben cserélgethetem a könyveket. A válogatós olvasóval meg különösen sok baj van, mindig különleges kívánságai támadnak. Ha közértben vagy valamelyik szolgáltató vállalatnál találkoznak ilyen emberrel igyekeznek megszabadulni tőle.

Nem úgy az „1. sz. Szabó Ervin Könyvtár dolgozói" — mint a lap aláírása szól. Ők még azt is kérik: ha valamilyen oka van elmaradásomnak, közöljem velük. És végül: „Szeretnénk mielőbb könyvtárunkban üdvözölni!"

Előbb-utóbb megírom nekik: körzetüktől távol költöztem, egyesegyedül ez az oka annak, hogy tagságomat nem újítottam meg. És azt is közlöm, hogy meghatódtam: levelezőlapjuk szövege szerint ugyanis van olyan intézmény, ahol nem riadnak vissza az esetleges bírálattól. Sőt még kíváncsiak is

v. e.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 27.
XXIII.évf. 43. sz. 9. lap.

a *Valami*
ébe időn-
o, irónia-
belopakod-
águkkal is
tják az ol-
regényé-
an (melyet
and Schus-
csak pilla-
ykacaj. Ta-
bb, fájdal-
az ellen-
s szükség-
, kegyetle-

akárcsak a
aládregény,
regény-pa-
e példázza
züllését és
nyomasztó
Bruce Gold
ew York-i
égi körök-
szerzett írá-

és főnöke nevében tüstént meghívja barátját Washingtonba — igaz, egyik percben csupán szóvivői állást ajánl fel neki, a másikban már miniszteri kinevezésekre célozgat. Mindenekelőtt azt tanácsolja Goldnak, sürgősen váljon el felségétől, és vegye el a közismert és dúsgazdag politikus, Pugh Biddle Conover lányát. Gold hiúsága és hatalomvágya nem ismer határt, és minthogy amúgy is unja az egyetemet, feleségét, mindenre hajlandó. Tulajdonképpen a külügyminiszteri tárca izgatja, titkos vágya, hogy ír egy megsemmisítő pamfletet Henry Kissingerről — már évek óta gyűjti a leleplező adatokat, újságkivágásokat. Ugyanakkor nem könnyen szabadul korlátolt és közönséges családja bűvköréből. Zsarnok apja lépten-nyomon megszégyeníti, sakkban tartja ostoba kinyilatkoztatásaival, szenilis mostohaanyja *őt* tartja bo-

Konferenciákon veszek részt, beszédeket tartok, és mindezért pénzt kapok. Washingtoni fejesek szeretnék, ha odamennék. És ti mégis úgy beszéltek velem, mindahányan vagytok, mintha még mindig gyerek volnék. Vagy holmi idióta." Legtöbbször azonban fogcsikorgatva tűri családja kegyetlenkedését; nem tudja meggyőzni őket — de önmagát sem! — arról, hogy mindannak, amit csinál, amit hajszol, jelentősége, értelme van. A cél érdekében elcsábítja a sudár, szőke Andrea Conovert, de viszonyuk balul végződik, a washingtoni állás ígéret marad.

Egy ilyen rövid összefoglaló azt a benyomást keltheti, hogy a *Good as Gold* többé-kevésbé elhihető történet. Valójában azonban Heller távoltartja alakjait és az elbeszélt eseményeket a valószínűségtől, regénye groteszk jelenetek, szembesítések sorozata. Még csak politikai szatírának

1979. OKTOBER 27.

Mozgó Világ 5. számában a *Mutety vagy előszoba?* címmel közölt kerekasztal-beszélgetés fiatal színházrendező résztvevője.

Bátor szavak, tűzről pattant radikális szemlélet, tetterő — ez a gondolat jelenik meg tudatom küszöbén, de rövid ideig tartó tiblábolás után sarkonfordul, s testtartásán a kitessékeltek csalódottságának jeleivel, távozni kényszerül. Nem is gondolat volt, csak indulat, az ösztöneim reflex-szerű helyeslése: igen, a Mozgó Világból is, máshonnan is, ki kellene szűrni a dilettánsokat, meg az *összes* olyan írót (nyilván sokan vannak), akiknek a kiléte egyelőre homályos előttem, de ha mind *parvenü* („újgazdag; felkapaszkodott, az előkelő körök szokásait majmoló ember", lásd Bakos Ferenc: *Idegen szavak és kifejezések szótára*), méghozzá *bürger* (német polgár) változatban — akkor nyilvánvalóan nekem is ellenszenves ez a típus. A szóhasználat alapján azokkal azonosítható, akikre Arany János gondolhatott, amikor ezt leírta: „Az utcán por, bűz, német szó, piszok" — vagyis olyanokkal, akik csúf német és egyéb idegen szavakkal mérgezték Pest-Buda levegőjét. Közülük kerülhettek ki a Bach-huszárok, a Schmerling-korszak fegyveres és hivatali zsandárai meg a besúgók,

Béke legyen velük is, mihelyst a versírást abbahagyják.

Aholdy Lenő

Tettamanti Béla

Élet és Irodalom, Bp.

mű gyűjtemény, amely a nevezett költő fordítás-életművének műhelytanulmányait és más elegyes írásait fűzi egybe bízvást vaskosnak is mondható kötetbe. De nem tárgya még csak az a — kétségkívül bensőséges és intimitásokban gazdag — *viszony* sem, amely a költőt (azon *túl*, hogy ő a próza szerzője) a tanulmányok „tartalmával" összefonja. A bírálat legyen csak objektív, s mondja el, hogy a műfordítás, a versértelmezés és portréfestés hármas tagozódása

latok önértéke. A kritikus csak ráncolja össze homlokát, s csóválja rosszallóan fejét egy-egy merészen sarkított megfogalmazás olvastán; utalja a bokrétás nemzetszemlélet

gát adja oda költőbarátainak.

Milyen is Somlyó György? Kár lenne az objektivitás mezében (és alig teljesíthető igényével) elsietett választ adni.

Tehát, vállalva a személyességet el kell mondanom, hogy ő az a költő, aki ritka rokonszenves daccal állítja: a költészet *mesterség*. Nem véletlenül idézi egyik korai írásában Majakovszkijt, az új típusú költőt, aki számára a vers „minden-

amely társa minden más tevékenységnek". Mi ez, ha nem bujdosó ars poetica? Mi ez, ha nem vita, egyfelől a költészet áramkörébe

bar az utopiak bizonyára vigyáztak, nehogy föltűnést keltsenek hangosan elkurjongatott germanizmusaikkal; a bürger besúgót suttogás jellemezte. Ám azt se hallgassuk el: az ipart, kereskedelmet is német nevű és nyelvű bürger parvenük honosították meg nálunk.

De maradjunk az irodalomnál. Bizony, eléggé nevetséges, ha egy bürger származású író a magyar

Éva

43.sz. 9. lap.

[redacted]

polcok közt kosarakkal setáló, böngésző, válogató sohajtozó vevők. A pénztarban kedves, középkorú alkalmazott.

Toma Gyula

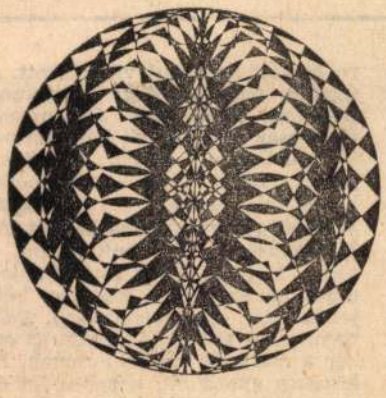

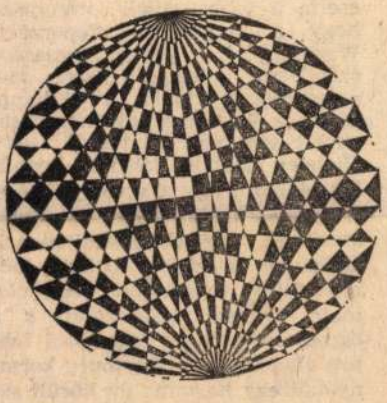

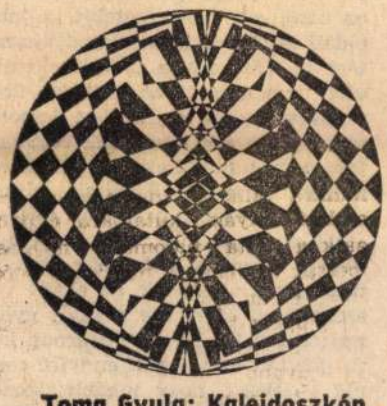

Az új iro
Nobel-
Odysszeás
görög k

Az irodalmi Nobel-díj majdnem minden alkalommal nagy meglepetés a világnak. Így volt ez régebben is: nemegyszer az ismeretlenségből bukkant ki egy-egy csillag, hogy elfoglalja méltó helyét az irodalom, a költészet egén. Így aztán, persze, a díj néha igazságot is szolgáltatott méltatlanul háttérbe szorított tehetségeknek.

Odysszeász Elitisz Nobel-díja is váratlan volt. Ha már ismét a görögökre került a sor — a legutóbbi kitüntetett Szeferisz volt, 1963-ban —, egyáltalán nem okozott volna feltűnést Ritszosz neve, akit Aragon egyik esszéjében a ma élő legnagyobb költőnek nevezett. Elitisz mégsem tekinthető az ismeretlenségből előtört nagyságnak: nemcsak néhány nagyon szép vers, hanem nagy formátumú, egyéni hangú egész költészet áll már mögötte.

Elitisz személyes ismerősöm, így hát talán egy-két dolgot elmondhatok itt róla. 1960 októberében, amikor hosszas készülődés után eljutottam Görögországba, sikerült vele is találkoznom. Találkozásunk napján együtt is ebédeltünk hármasban — a harmadik Katszímbalisz volt (Henry Miller görögországi regényének hőse!), a görög szellemi élet központi alakja és szerencsés kezű szervezője — ő hozta létre ezt a találkozást is. Sok mindenről szó esett ezen az ebéden, mindenekelőtt politikáról, hiszen náluk minden ember nemcsak állandóan megtárgyalja, hanem a maga módján és eszközeivel csinálja is a politikát. Ekkor már erősen sejthető jelei mutatkoztak a katonai hatalomátvétel előkészületeinek — a Görögországban írt verseim közt kettő is olvasható, melyekből félreérthetetlenül ezek a jelek szólnak. Elitisz úgy politizált, hogy a junta elől külföldre menekült. Különös dolog ez. Találkozásunkkor költészete már a merész markolású összefoglalások korszakát élte. Ekkor már készen volt „Mél-

tó" é
és s
lírai
ditő
mozg
ba é
ültür
szélt
árny
nek
ezred
basá
már
ben
gyás
elese
Ir
leg
dött:
szék
versc
fordí
ra sz
réser
tam.
nem
zem,
csak
megt
Nagy
szet
külö
a m
mozz
vészi
költ
teng
bom
legsz
ben
és R
Vé
hogy
ban,
És m
szen
görö
rög
lálk
tésze
péld
az á
lehet

Toma Gyula: Kaleidoszkóp
Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 27.
XXIII. évf. 43. sz. 6. lap.

NOTA BENE

tók. Az emberek kis része főleg abban különbözik a házi sertéstől, hogy neki autója van, a sertésnek pedig nincs. Tud autót vezetni, a sertés pedig nem. Ez a felismerés olyan öntudattal töltött el néhány embert, hogy fölényét nemcsak a házi sertésekkel, hanem az emberiséggel szemben is igyekszik érvényesíteni. Magasabbrendűségük és fontosságuk tudatától ezek az emberek megmámorosodtak, s személyiségük már alig fér bele egy Wartburgba.

A jelenséggel amatőrként foglalkozom, szinte csak belekényszerülök a megfigyelésekbe. Az elemzés majd a tudományos akadémia, vagy a közlekedésrendészet feladata lesz. Megfigyeléseim színhelye az M7-es autópálya. De ne higyjék, hogy amatőrként a könnyed, szórakoztató helyzeteket keresem. Nem kérem, ott vagyok, ahol a nagy csaták dúlnak. Szeptember 23-án is a helyszínen voltam, amikor a országban 140 közlekedési baleset történt, kilenc halálos, 56 súlyos és 75 könnyebb sérüléssel. A 140-ből az M7-esen több mint hatvan baleset történt. A Balaton-parttól Budapestig, a két és félórás út csaknem négy óráig tartott. A szitáló esőben a kocsisor állandóan megtorpant, majd öt-tíz perces álldogálás után lépésben újra előregördült. A két pálya között és a jobb oldali leállósávban törött, harmonikaszerűen összenyomott kocsik vesztegeltek. Körülöttük, a mentőautók fényében félholt emberek hevertek. Akkor nem értettem az egészet. Mit kell ahhoz elhibázni, vagy cselekedni, hogy enynyi autó összetörjön? — Most, október 21-én kora délután kaptam e tárgyból szemléltető oktatást.

Ragyogó októberi vasárnap volt, kék ég, napsütés, aranysárgából rőtvörösbe váltó erdők, moccanatlanul nyugodt víztükör, a parton horgászok, fent a vadludak gágogó csapatai. Ilyenkor nehéz otthagyni a kertet, a Balaton-partot. Korán elindultunk, a feleségem vezetett, így én nyugodtan szemlélődhettem. Az őszi színek, a víz, s az út nyugalma harmónikus boldogságérzést keltett bennem. Szép a táj, az élet, az utazás falu és város között. Fél háromkor már az M7-esen szaladtunk. A forgalom nagyobb volt, mint amilyenre a kora délutáni órában számítani lehetett, de azért nagyon jól haladtunk. A 100 kilométernél lassúbb konvojokat sorra megelőztük, s bennünket is gyakran megelőztek autók, mert a 100 kilométeres sebességkorlátozást valamilyen okból nem kívánták betartani. Ebből semmi bonyodalom nem támadt, mert a kocsik vezetői alkalmazkodtak egymáshoz, és senki nem akarta felülbírálni mások döntéseit vagy döntési lehetőségeit.

Már túl jártunk a Velencei-tavon, ra hajtott és vadul villogtatott. Az ügyhöz tartozik, hogy félszemmel pislogott, mint egy Jumurdzsák, mert csak a bal oldali lámpája működött. Éppen a konvoj első kocsija, egy fehér Lada kombi mellett haladtunk, amikor a villogtató Wartburg a nyakunkra hajtott. Aki közlekedett már autópályán, az tudja, hogy az előző sávból a jobb oldali sávba csak a manőver befejezése után lehet visszatérni. Előbb nem, mert akkor nekimegy az ember a mellette haladó autónak. Feleségem gyorsított, a sebességmérő mutatója száz fölé kúszott. Bekapcsolta a jobb oldali irányjelzőt, hogy a mögöttünk toporzékoló Wartburgnak gyors visszatérési szándékát jelezze, s ezzel megnyugtassa. De hiába, a fél lámpájára vak Wartburg egyetlen másodpercet sem volt hajlandó várni. Hirtelen jobbról kezdett bennünket előzni, s így a szabályosan haladó fehér Lada kombit arra kényszerítette, hogy lemeneküljön a leállósávba. A fehér Wartburg jobbról félig megelőzött bennünket, majd hirtelen elénkvágott, s az összeütközést csak fékezéssel lehetett elhárítani. A Wartburg kormányánál egy harminc év körüli szakállas férfi ült. Miközben elénk vágott, ordított és az öklét rázta. A szakállas élőlény mutatványában a teljes családja részt vett. A hátsó ülésen térdeplő hét-nyolc év körüli gyermekei apjukhoz hasonlóan ocsmány szavakat ordítozva, az öklüket rázták. Gondolom azért, mert október nemcsak közlekedésbiztonsági hónap, de a nemzetközi gyermekév része is.

A szakállas élőlény néhány másodperc alatt a KRESZ egész sor szabályát megsértette. Megszegte a 100 kilométeres sebességkorlátozást (legalább 120-as sebességgel húzott el előttünk), előzésben levő kocsit jobbról előzött, eközben leszorított az útról egy Lada kombit, a jobb oldali sávból indokolatlanul visszatért az előző sávba (a Lada kombi előtt legalább ötven méteres üres útszakasz volt), s eközben leszorítási szándékkal igyekezett nekihajtani a mi autónknak, amit csak fékezéssel lehetett elkerülni. Mindezek után még a szakállas élőlény ordít és rázza az öklét. Vajon miért? Annyira siet, hogy háromnégy autó utasainak az életét veszélyezteti, beleértve a saját gyermekeit is? De hová? Vasárnap kora délután hová lehet ennyire sietni? — Félek, hogy inkább személyiségzavarról van szó. A saját fontosságát, azt a tényt, hogy értelmiségivé vált, megtanult autót vezetni, s neki saját Wartburgja van, nem bírja elviselni. Vagy talán nem

dezte, miért nem ezt írják a könyvbe is?

Nem tudtam válaszolni. Arra se, hogy miért kell ilyen nyakatekert kifejezésekkel, a magyar nyelvben nem létező műszavakkal terhelni egy kilenc-tíz éves gyermek tudatát? Ha a gyerek rájön arra, hogy népi előadó helyett mesemondót és énekest lehet mondani, miért nem jött rá a tankönyv szerzője, jeles pedagógus és az a három még jelesebb pedagógus, akiknek neve a könyv belső címlapján mint „bíráló" szerepel?

Nem műmese ez, gyermek!...

Boldizsár Iván

Rend a lelke mindennek

(Talált-kitalált párbeszédek)

— Képzelj el magadnak egy gyönyörű zöld rétet. Tó partján. Mesterséges tó is lehet.

— Duzzasz-tó.

— Ja. A rétet felosztjuk négyzetekre. A sátraknak.

— Nem jó. Vannak kisebb és nagyobb sátrak.

— De mi csupa egyforma sátort viszünk oda. Mondjuk, négyszázat.

— Bolond vagy. Az emberek nem találnak haza a sátrukba, ha mind egyforma.

— Egyforma, de nem ugyanolyan! Az egyik például fekete, mint a varázsló köpenye, telehintve csillagokkal, itt a nap, ott a holdsarló, körző, lombik, mit tudom én, mi. Mellette állna, tegyük fel, egy sima, narancssárga. Azután egy piros alapon fehér pöttyös, amellett egyszínű kék. Most egy csíkos (lila-zöld-sárga), azután egy hófehér. Egy skót kockás...

— Fehér, az nem jó. Az mindjárt elpiszkolódik.

— Mit piszkálódsz? Nem bánom, legyen szürke. Elegáns galambszürke. Aztán egy labdamintás. Lenne rajta kék NIVEA-labda, mint a nyugatnémeteknél látni a Balatonon és térképes földgömblabda, mint az NDK-soknál. Érted már? Mindegyik sátornak száma van, a sátrakat érkezési sorrendben kisorsoljuk. Még az utolsóelőtti is választhat az utolsó kettő közül. Felvennénk egy kedves kis kultúros lányt, az tartaná a kalapot a

Tettamanti Béla

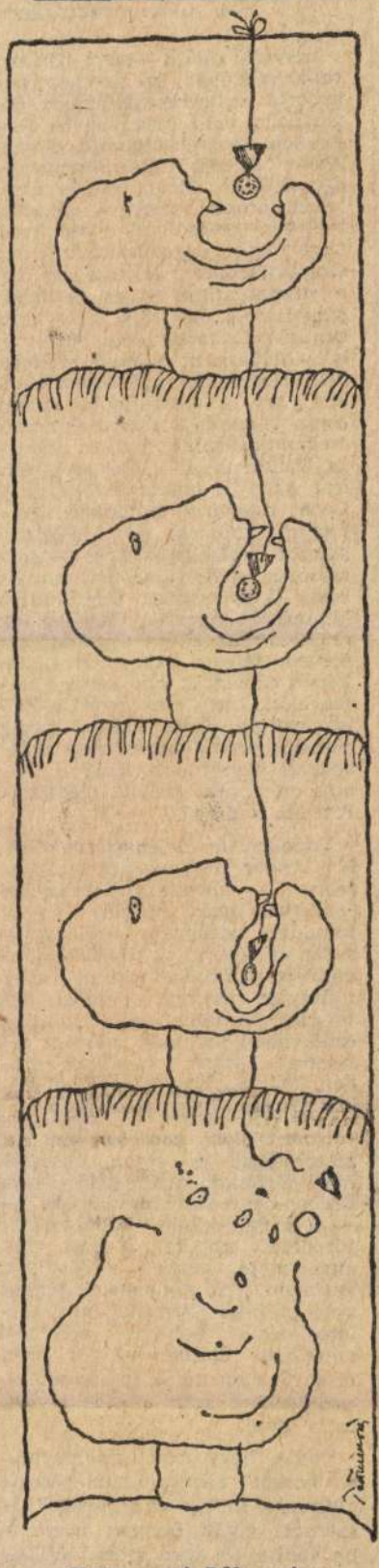

Tettamanti Béla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 29. XXIII. évf. 39. 9. lap.

9. lap.

„...mely marxi törvény szerint vezessem le ezt a tébolyi látomást, amely világos képekkel és lázakkal a téntatartóm s az üres papírom felé tódult?"

G. A. E.: BESZÉLGETÉS

Egy ifjú gigász — mert ifjú maradt halálában, és életében sem ismerte a beérkezettség, az önmagában való megnyugvás fenségesen kiegyensúlyozott, egyenletesen építkező teljesítményét —, egy örökké tétova, művei értékében örökké keserves, alig-alig ironikus mosollyal kételkedő, ugyanakkor egyedülálló művészi személyiségében teljességgel befolyásolhatatlan, vállas és hatalmas fiatalember néz ránk kissé bepárásodó kerek szemüvege mögül, dióbarnán csillogó szemekkel. Újra felébreszti nosztalgiánkat, azt a nosztalgiát, amely olyan vészesen korszerű és amely megkérdezteti: komolyan mondja, Gelléri úr, hát lehet még úgy írni, ahogy a madár dalol a fán? Lehet még írni életünkről, iszonyúan tudatos és küzdelmes skizoid önmegkettőzés és — sokszorozás nélkül is? És mondja csak, Önre tényleg úgy hulltak látomásai, mint a kiválasztott művészre az isteni sugallat; oly eleven, fényes, színes és illatos képek támadtak hát kedves szeme előtt, hogy csak papírra kellett vetnie őket? Mással pedig hiába is próbálkozott, mert máshogyan nem tudott írni? S Önnek ezért nem kellett megfizetni? Mi a titka?

Napokon át belemerülve *Gelléri Andor Endre* eddig legteljesebb novellagyűjteményébe *(Ezüstből gyúrt kenyér)*, amely töredékes regényén, a Nagymosodán és ugyancsak töredékes önéletrajzi írásán kívül életművének gerince, valóban úgy tetszik, mintha egy schilleri értelemben vett naiv művész teremne előttünk csodálatos módon, Móricz, Krúdy és Füst Milán hármas sugármetszésében.

Ismert olyan spórolós, szegény asszonyokat és olyan éhségtől mart férfiakat, olyan gyötrelmes, barbár-kegyetlen indulatokat — — a magán-kívüli erőfeszítésbe töredezett emberek, a friss rozscipó, a jó, zsíros „kalbász", a vastagon szelt szalonna, a lángot vető pálinka élvezetén, s a galeroslányok halvány ajkainak szerelmes igézetén kívül más örömről nem tudók indulatait —, amilyeneket csak Móricz ismert rajta kívül.

Tudta, hogy miről társalognak a holtak rémisztő, magányos éjeken, s miféle vágy terem kiszáradt szívük helyén; tenyerébe szedte az apró szemű csillasem. És ismerte azt a másfajta megcsalatottságot és becsapottságot is, amelynek égett-kormos íze mintha mindig is ott bújkálna a szerelemben: a halálosan rizátos és cserdes, a bölcsesség lázálmaiba illő félreállást a másra vágyakozó útjából.

Most pedig, ahogy szokás és joggal várható, következik a fordulat, amely a „de" szócskával szokott kezdődni. Mert Gelléri olvasása közben, a fentiek ellenére, a döntő élmény mégiscsak a hasonlíthatatlan eredetiség. A A műfaji újdonságon túl, s a szövegnek, a „témának" — helyenként inkább a hagyományos értelemben vett téma hiányának — újszerűségén is túl, ez a hasonlíthatatlan eredetiség Gelléri hasonlíthatatlanul jelentős emberszemléletében gyökerezik.

Túlnyomórészt minden nyomorúságtól vert, közhelyszerűen: „eltorzult személyiségű", „szinte állati sorba süllyedt", tudatlan, szellemtől, esztétikumtól, s az úgynevezett finomabb érzések és érzékek lehetőségétől megfosztott emberekről szól az író. Akik örülnek, ha dolgozhatnak szakadásig, ehetnek, ihatnak, szerethetnek — aztán pedig nincs tovább. A szerelemnek, munkának és pihenésnek azok a ritka, enyhült gyönyörei, amelyek csodálatos, nagy drágakövekként perdülnek a durvára gyötrött tenyerekbe, nem csupán azt mutatják, hogy ezek a szerencsétlen lények megőriztek azért magukban valamit az „emberségből". Ki az, aki ma, az ember emberirtó képességének mélységes tudatosulása után „emberi" és „nem emberi", *még* emberi, *már* nem emberi szinteket merészel kijelölni a megalázottak és megszomorítottak között?

A szerelmes ágyfestő boldogságának meséjében (többek között) Gelléri megtalálja azt a pár szót, amely ezt a boldogságot egyedülvalóan és kétségbevonhatatlanul képes kifejezni: „— Hun a macska? simogassam? — csintalankodik vörösen a festő, s nagyokat nyel izgalmában." Ha görcsbe rándul az arcunk az elkeseredett vigyortól, akkor is el kell ismernünk: ez a vallomás, amely egy pálinkakedvelő mosónőnek szól, ez a szerelmi kettős *nem kevesebb*, mint Hans Castorp vagy Tankréd lovag széptevése. Nem kevesebb, nem valami *kevés* a *semmiben*, hanem *más*.

Kádárt, aki végül ötven filléreseket hamisít, hogy teljen naponta egyszer paprikás krumplira — semmivel se többre —, viszik a rendőrök. „Ment, de a szája még mindig krumplisbarlang volt, s fogai közt keresztbeállt egy jóízű

MAHIR MAGYAR HIRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JÚN 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla grafikusművész

1021

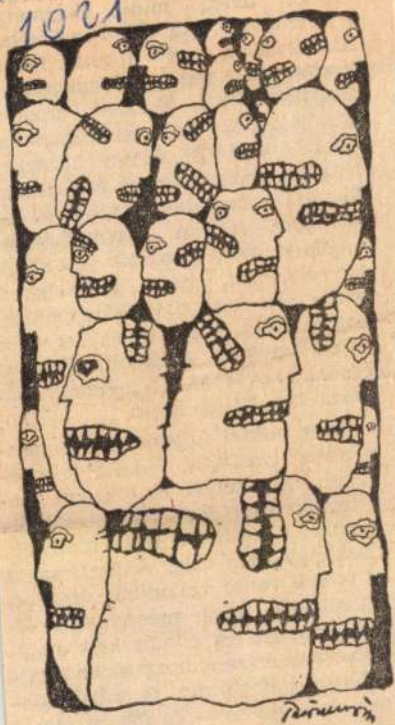

Tettamanti Béla rajza

magatartásokat bírálhat, amelyek gátolják, hogy az igazi értékek fel színre jussanak. Olyan közegekre irhat le, melyekben az értékteremtő munka nem bontakozhat ki teljességgel. Olyan körülményeket, amelyek arra késztetik az alkotó személyiséget, hogy pótcselekvésekbe ölje energiáit. Ellenpéldákkal is élhet, hogy teljes legyen a kép. Hetvenes évekbeli világunk egyéni nézőpontú, de mindenki számára tanulságos képe.

Hogy valaki fölismerjen és beismerjen ilyesfajta, félkész jelenségeket, éles szemre és fokozott morális érzékenységre van szükség. Láttuk: e kettő itt nem hiányzik. Csakhogy nem elég. A fogalmakat el is kell vonni valamiből. Az életművelőnek nagy mennyiségű élménymorzsát és adatot kell emlékezetében őriznie, hogy aztán fölállíthassa kategóriáit. A tapasztalatok mennyisége — és főként minősége — azonban csak részben függ az egyén megfigyelőképességétől, érzékenységétől. A szerencsén is

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla,

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 JUL 5

grafikusművész

1021

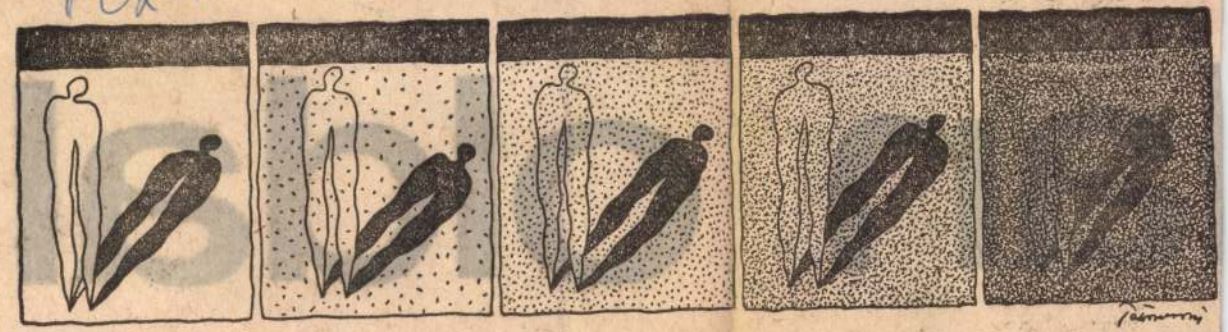

Tettamanti Béla rajza

lan oldal

anyámnak se jelentett még presz-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JUL 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla, grafikusművész

Tettamanti Béla: Lógok a szeremen

gát, a ritkán foglalt pingpongasztalt, az üres kondícionálótermet. Délután, mire ebédelni térnek — belsőségekből készült, friss és olcsó étkeket! —, köröttük már sörre sereglik a helybéli ifjúság. Az, amelynek köszönhetően oly jól érzik magukat ők, a pesti lerándulók. Az, amely passzivitásával egy világcsodát tart fenn városában. Egy nem zsúfolt fedettuszodát.

Tanult barátom fölfedezte? Ez nem pontos. Fölhívták rá a figyelmét. Igen: szóbeszéd tárgya lett Budapest igényesebb fürdőkedvelői körében, hogy megéri Dunaújvárosba leszaladni. Azok ott ugyanis nemigen szeretnek úszni...

Miskolczi Miklós szociográfiája, a *Város lesz, csakazértis*... elsősorban arról szól, hogyan lakták be három évtized során az első magyar várost, amelyet „zöldmezős beruházásként" a szocialista tervgazdálkodás szült.

Könyvéből tudtam meg a néhány éve 120 millióért létrehozott fedettuszoda történetét. (A költség lakosonként 2000 forint.) A lényeg annyi, hogy megunván az addigi kényszeredett és csekély eredmé nyű „társadalmi munkákat", ezút

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tettamanti Béla,

MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK

Gödöllő

1980 MÁJ 1,2

grafikusművész

1021

Tettamanti Béla grafikája

cnek Szolnok megye, s ezt a ked-
eszmecserék tartják magas hő-
tott el hozzánk a megye egész
s pb-titkárral és Bereczki Lajos
s gárda kísérte el őket erre az
udományos kapcsolatban állnak
elési rendszerek tőlünk kapják a
k küldi hozzáértő diplomásait a
kat a részeket látogatták körbe a
gszorosabb kapcsolatban állnak
vel. Így például a Babatpusztán
élután a diákklub hallgatóival

Fotó: Hudetz

ollégium, ollégista

vantgard ruhába öltözött oszlo-
Lippai Károllyal, a Kollégiumi
nt titkárával. A KISZ KB egyik
ely így szól:
löllői Agrártudományi Egyetem
égiuma a KISZ KB Egyetemi és
e értelmében további öt évre
t, amelyhez gratulálunk. További
Elvtársi üdvözlettel: Szandtner
ztály vezetője."

egyik pásztora volt abban a
újra elnyertük a jelzett kitün-
sza legszívesebben munkádból?
15-éket említeném. Hetedhét or-
hírnevünket még a határon túlra
kedves és kellemes epizódot
ost visszatekintve állnak össze

hibáztak a csatárok. A győ
zelmet Szollár biztosította
be a mérkőzés vége előtt
amikor *Pálffy* szögletét a lé
alá fejelte.

Nagytarcsa—GEAC 1:1 (1:0)

GEAC: *Bozsér—Daróczi, Fü-*
löp, Csomós, Szarka—Nagy,
Tóth A., Farkas—Szollár,
Tóth J., Katalin.
Góllövő: *Tóth Jenő.*
Csere: *Daróczi helyett Ko-*
vács, Csomós helyett Lengyel.
Göröngyös, rossz talajú pá-
lya fogadta a kifutó csapato-
kat. Lendületesen kezdett a
GEAC, mégis meglepetésre az
utolsó helyezett Nagytarcsa

A Simon-csil

Ligaújonc kézilabdásain
visszaloptak valamit a ré
hangulatból a katlanban. Iga
hogy a bajnokságban m
nincs túl sok babérjuk, de
Főiskolán pusztán egy lé
csőfok választ el a parad
csomtól, a döntőtől. A nev
fővárosi ellenfél legyőzé
újabb vetélytársat hívott
ellenünk. A Keszthelyi Agrá
tudományi Egyetem, am
éveken keresztül egyik fa
ritja volt a kézilabdás eg

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 341-720

Tettamanti Béla
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 ÁPR 19

1021

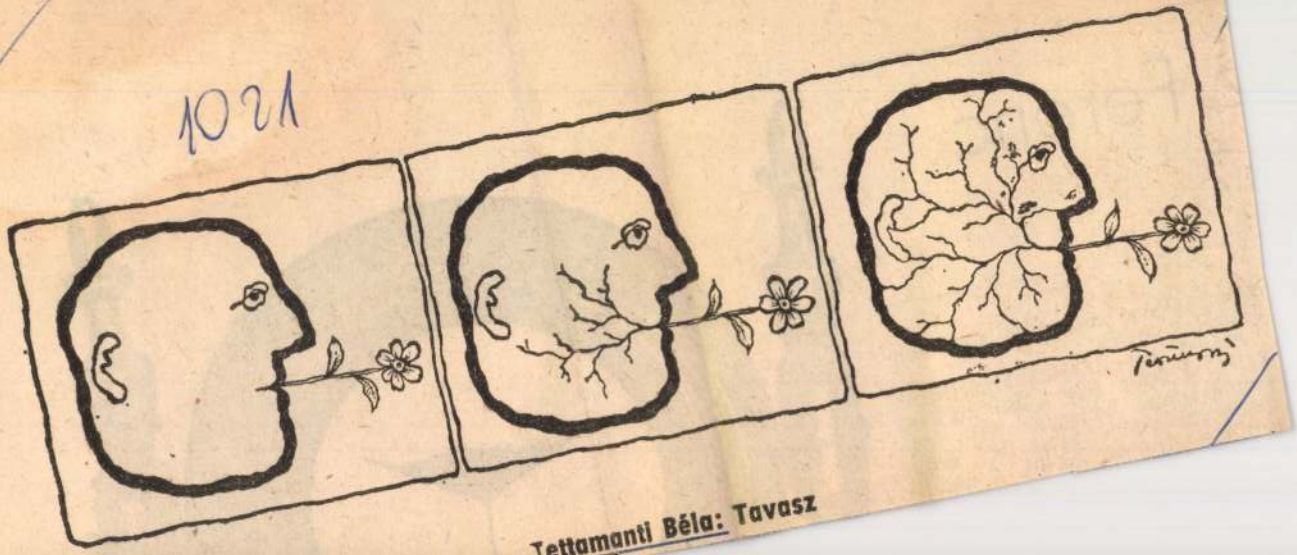

Tettamanti Béla: Tavasz

z Ferenc
-?

tesen dolgozó kollektíva. Neki nem
sztárok kellenek!
Szóval, ezt sikerült kiparírozni.
Felkai Zoltánt egy külső kerületi
gimnáziumba helyezték, ott rövi-
desen igazgatóhelyettes lett, aztán
a minisztériumba került. A kandi-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁJ 31

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla,
grafikusművész

1021

Tettamanti Béla rajza

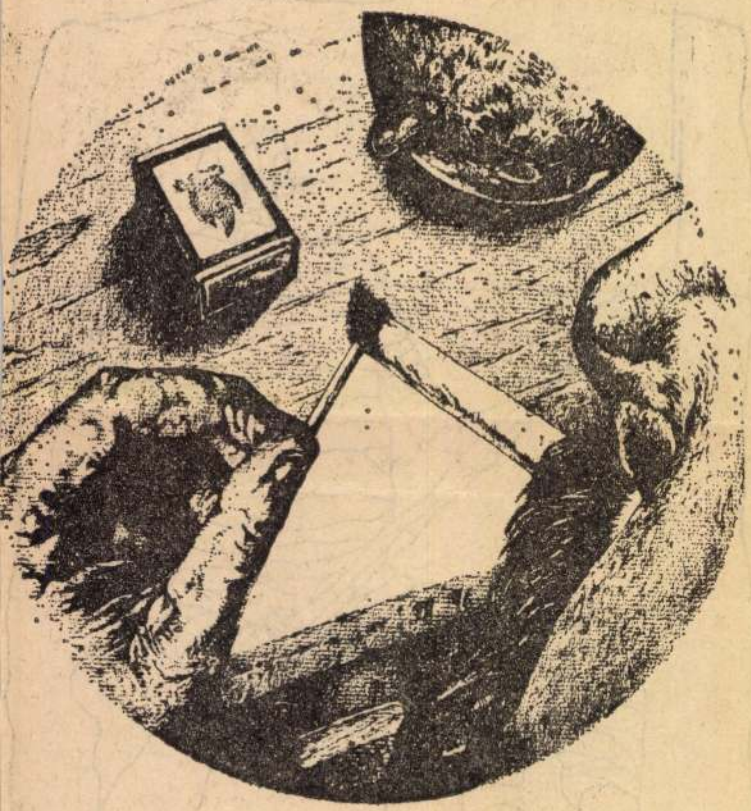

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1691 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla,

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikusművész

1980 JUN 21

1021

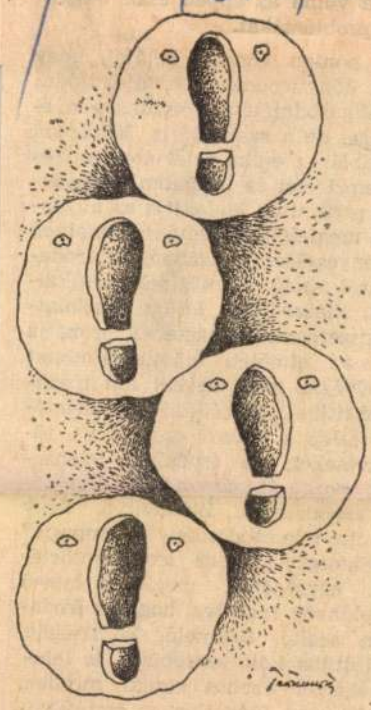

Tettamanti Béla rajza

z a könyv nemcsak a tájékozódni
s eligazodni akaró közönség nye-
esége, de a szakmáé is. Miközben
igyanis az epika felől áttekinti és
ellemzi élet és irodalom neuralgi-
kus pontjait, s kialakítja az anyag-
nak megfelelő látásmódját (aminek
érvényességét a lírában, az iroda-
omról szóló értekezések kritikái-
ban, illetve Füst Milán gondolat-
endszerének elemzésében próbálja
ki), az elméleti előmunkálatokat
is elvégzi, s az egyedi mű iroda-
lomkritikai, esztétikai szemléleté-
ből átlép a művek csoportjait, tö-
rekvéseket, az irodalmi jelensé-
gek mozgását számon tartó történe-
ti szemléletbe. Bizonyítva, hogy
az „irodalomtudomány dilemmája"
irodalomkritika és irodalomtörté-
net egységének megteremtésével
feloldható. Igazolva, hogy az iroda-
lom segítő, fölemelő, közösségbe,
kultúrába kötő szerepével és lehe-
tőségeivel azonos rangú minden,
ami ugyan független az esztétikai-
tól, s amit az esztétikaira alapozott
szemlélet csak közvetve tud meg-
ragadni, de aminek vizsgálata és
feltárása a történeti szempontú kö-
zelítés központi feladata.

Tettemanti Béla

TETTAMANTI BÉLA szatirikus grafikáiból nyílt kiállítás tegnap a Somogy megyei Marcali kulturális központjának kisgalériájában.

Magyar Hirlap 1979/230/9

Tettamanti Béla, grafikus

TETTAMANTI BÉLA szatirikus grafikáiból nyílt meg kiállítás hétfőn a Somogy megyei Marcali kulturális központjában. A tárlat október 25-ig látogatható.

8.

–: Hír

Nincsenhadság. Bn. 1979. okt. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla
grafikusművész

1021

Tettamanti Béla rajza

toppan
skótöredékről
ennek a zergék
korlátnak dől
ni csudajó le-föl-játék
folyosón mezítlen
okos fülébe
pelerinben
millió éve

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 MAR 5

MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK
Gödöllő

Tettamanti Béla
arafikusművész

Tettamanti Béla grafikája

godt állo
a kikötő
tezett bennünket egy kisirt szemű felhő. De aztán újra kisütött a nap. Rájöttünk mi hiányzik — ami egyébként egész Skandináviára jellemző —, csak Trelleborgban, Malmőben túl fáradtak és idegesek voltunk ahhoz, hogy feltűnjék. Éspedig a por, a szemét (nagy városok, vonatok, pályaudvarok megszokott, eltűrt szemete), a gyom. A növényzet üdén, nedvesen csillog. A pázsit, a gyep mindenütt rövidre nyírt, gondozott és nem sárga, elbarnult, feketült, aszálygyötörte, hanem friss zöld! A gyakoribb eső, a hűvösebb, párásabb óceáni éghajlat áldásos hatása. Megbámultuk a lakóházakat, zömmel fából készültek; szolidak, igen hangulatosak és az egyik kiskert dísze volt három, épp címerét hányó szépszál kukorica.

Aas (ejtsd: ósz) hasonlatossága. Gödöllőhöz, igen meglepett bennünket. Aas Norvégia legvirágzóbb mezőgazdasági tájának központjában fekszik. E tájnak valahol az Északi Jeges-tengerbe vesző Golf-áram melengeti délnyugati partvidékén. Ennek köszönhető, hogy egy komplett konyha, hű szekrénnyel, mosogatóval, v lanytűzhellyel, rengeteg sz rénnyel, polccal, ahol az él miszer, konyhafelszerelés rolható. Továbbá egy-egy W zuhanyozó és egy mosókony egészíti ki az együttest, ahc mosógépet, centrifugát, ru szárító fregolikat raknak. E kívül minden szobához kül szolgál egy mosdó, beépít szekrény, mint nálunk.

Dologidőben — mikor be laknak az egyetemisták hangulatlámpák, plakát szőttesek, babák teszik m otthonosabbá, családiasabbá agrártudományok ifjú norv meghódítóinak honát, mely kivétel nélkül mindenütt ig nagy gondot fordítanak. Tak rítószemélyzet természetes nincs, ezt mondanom se kellett volna. Kulturáltságb — legalábbis e téren —, len mit tanulnunk tőlük.

Zimonyi—Vas
(folyt. köv.)

Tettama

1983. III. 14

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 MÁR 10

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla, grafikus művész

feled

remeklésére rá-
este újabb *meg-*
és hallgatói le-
során Hegyiék
k, hogy csodák-
san megtalálják
határt a szemé-
almaskodás kö-
sek legmélyebb
i, hogy nem sér-
", sem hallgatót,
s nem szaggat-
ket. A

etesen

alanya *Szilágyi*
Nagy Imre mi-
etlen munkatár-
ózsefnek leánya,
yolcéves volt.
meg az akkori
ermekként volt
elhurcolásának,
etésének, majd
eltüntetésének.
a a kislány sem,
mutatták meg
us 17-i *Népsza-*
t az ismert (?)
alános ítéletek-
ukról . . .

élni ezzel az
szembesült a
sorssal Szilágyi
t egy eszme-
a munkásmoz-
ai voltak, még
ok), majd meg-
halálát és az
övetkezménye-
e például elő-
" hivatkozva
amikor *Rajk*
Kádár-titkár-
is helyet szo-
kiváló pszi-

lehetett, honnan
gasabb hely szelei,
todó ugyanis egé-
ő év február 26-ig
b alkotmányt okt-
zeretett népeire, a
s immáron „vég-
egét. Az elnyoma-
urjánzó ellenzéki
an kivesézte az
akkokat, nem is
thi emigráció sű-
leveleiről. Kit ér-
kkor *Nyilas* János
ógja, a tudósítás a
épületéről, ahol a
zakszervezete, az
és a triumvirátus
lytattak egyeztető
— s amely *Garas*
sában *nem hang-*
ilveszterén?

Józsa György Gábor

homo

1021

Tettamanti Béla rajzai

Magyar Nemzet

KRÓNIKA

— Erdélyi Baráti Kör alakult hétfőn este Kaposvárott. A Somogy Megyei Múzeumban megtartott alakuló ülés mintegy kétszáz résztvevője — köztük a Hazafias Népfront aktivistái, az MSZMP, az MDF és a Fidesz helyi szervezeteinek tagjai, a különböző vallások és felekezetek képviselői — egyöntetűen elfogadták a kör elvi nyilatkozatát és működési céljait.

(Lehoczki István rajza)

— Széchenyi Kör alakult hétfőn Szolnokon a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Ságvári Endre

Közvetítés az Országgyűlésről

(MTI) Kedden, március 14-én a Magyar Televízió 1-es műsorában 14.55-kor kezdődik a helyszíni közvetítés az országgyűlés rendkívüli, ünnepi üléséről. Mivel a tanácskozás pontos időtartama előre nem ismeretes, a részletes műsorváltozásról a közvetítés során tájékoztatják a nézőket.

— A MÉRTÉK Kulturális és Értékvédő Egyesület, március 14-én, kedden este Esterházy Péter: A kitömött hattyú című esszékötete alapján szerkesztett műsort mutatja be este 19 órai kezdettel a Budavári Palota Királypincéjében. Az összeállítás tolmácsolója: Mélykúti Ilona.

— Széchenyi István emlékmappáját mutatja be Köpeczi Béla akadémikus ma 17 órakor az OSZK VI. emeleti aulájában. A bemutató után a könyvtár kórusa hangversenyt ad.

— A Madách Színház igazgatósága közli, hogy március 16-án, csütörtökön este Az ördög előadása — technikai okok miatt — elmarad. A jegyek május 13-án, szombaton esték érvényesek, vagy a váltás helyén visszaválthatók.

— HALÁLOZÁS: Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk özv. **Bodnár Zoltánné** (sz.: Horváth Margit, Dombóvár) okl. művészettörténész, színművésznő március 3-án váratlanul itthagyott bennünket. Temetése a római katolikus egyház szertartása szerint 1989. március 17-én délelőtt 12 9 órakor a Farkasréti temető alsó ravatalozójából lesz. Engesztelő szentmisét ugyanaznap, délután 17 órakor a Krisztinavárosi Plébániatemplomban mondatunk. Gyászolják: leánya Zsuzsanna és családja, fia Zoltán és családja. Minden külön értesítés helyett.

— Ezúton tudatom mindazokkal, hogy

z, stb.) Ha jól választjuk ki
ket, magatartásukkal, gondolkoásmódjukkal belülről fogják
egformálni szerepüket minden
ülső eszköz nélkül. Itt a Hetg szikár értelmiségi. Angelo
középtermetű, zárkózott, hétközapi ember. Escalus nagydarab,
lkes néger, Pompeius, a kerítő
rabális izomember, Izabella
gészséges, mai fiatal nő, rövidvágott hajjal, a hóhér filigán, elegáns, precíz kistisztviselő,
ki szereti a szakmáját. Tekeriné, a kerítőnő apró, tipegő néer asszony. Szakmájuk mesterei
zek a színészek.

Brook egy jeleneten belül is
átran szembesít egymással küönböző stílusokat. Izabella a
átyja életéért könyörög, nehen indítja jelenetét, hisz olyan
gyben jár el, melytől undorok, ő éppen a világ feslettsége
ől menekült a zárdába. A helyet hihetetlenül feszült, a néző
gul, hogy sikerüljön meglágyínia Angelót. Lucio humoros

K

Húsz sz
a Magyar
1989. ma

Utazás autó
Budapest—Dun
Kakasd—Bony
Bonyhád—Dun
Budapest. Progr
újvárosba, rövid
utazás Bonyhád
város látnivalói
gimnázium, rón
bánia, Völgységi
Múzeum. Grább
műemlék szer

E

(MTI) Az érte
és újabb csopo
a napokban ala
hez, *a magyar*
mű értelmiségi
mi egyesületéh
lőség Társaság
ta az MTI mu
györgyi Zsuzsa
térium főtanác
zet társelnöke.
alapítói várna
és külföldi álla
is —, aki tenn
céljainak meg
Céljuk — n
bály-tervezetbe
elősegíteni a
telmiségi és

(OS) 1989.
Gyülekezete
resztény Köz
Egyházügyi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JÚL 30

1021

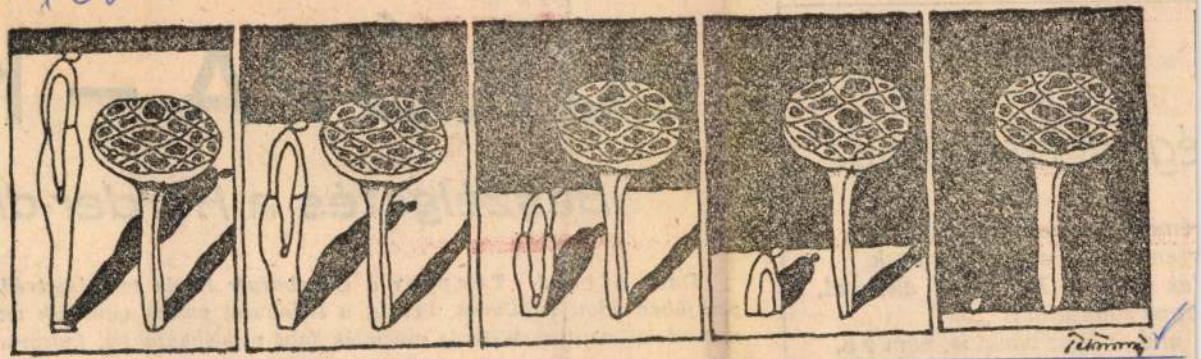

Tettamanti Béla rajza

égi verssorokhoz

émek, zsarnok háborúk!
rténjék, oly egyek vagyunk,
lás sincs — hisz az is, aki csal,
ívná sóhajaival!
m á s? Hisz bárki is, nem é n.

EUR

Beszélgetés a Herder-díj a

Dr. Alfred Toepfer a Lüneburger Heide természetvédelmi parkjában adott találkozót. Persze, a lüneburgi puszta nemcsak természetvédelmi terület; Wilsede műemlék falu vendégházakká, kultúrházzá, múzeummá alakított kétszáz éves parasztportáival a néphagyományok

Tettamanti Béla

Rajzok

Budapest, 1984/1.

Tettamanti Béla

Rajzok

Budapest, 1984/7.

Tettamanti Béla

Kanhatira

Magyar Nemzet 1984. VI. 17.

Tettamanti Béla

Rajz

Mogan Mount 1985. VI. 24.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1985. VI. 10.

Tettamanti Béla

Rajt

Magyar Narancs 1985. VI. 3.

Tettamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. V. 20.

HARC A KIESÉS ELLEN...

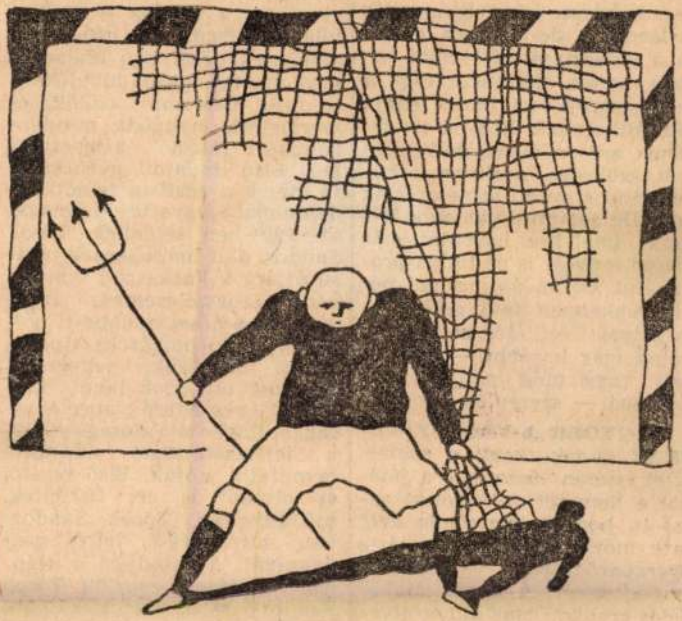

(Tettamanti Béla rajza)

lezett, fahangú antimuzsika. Majd Arlecchino „mennybe-

Voltaképpen a helyszín nem változott: gyermekregények-

AZ EMBERI TEST ARÁNYAI...

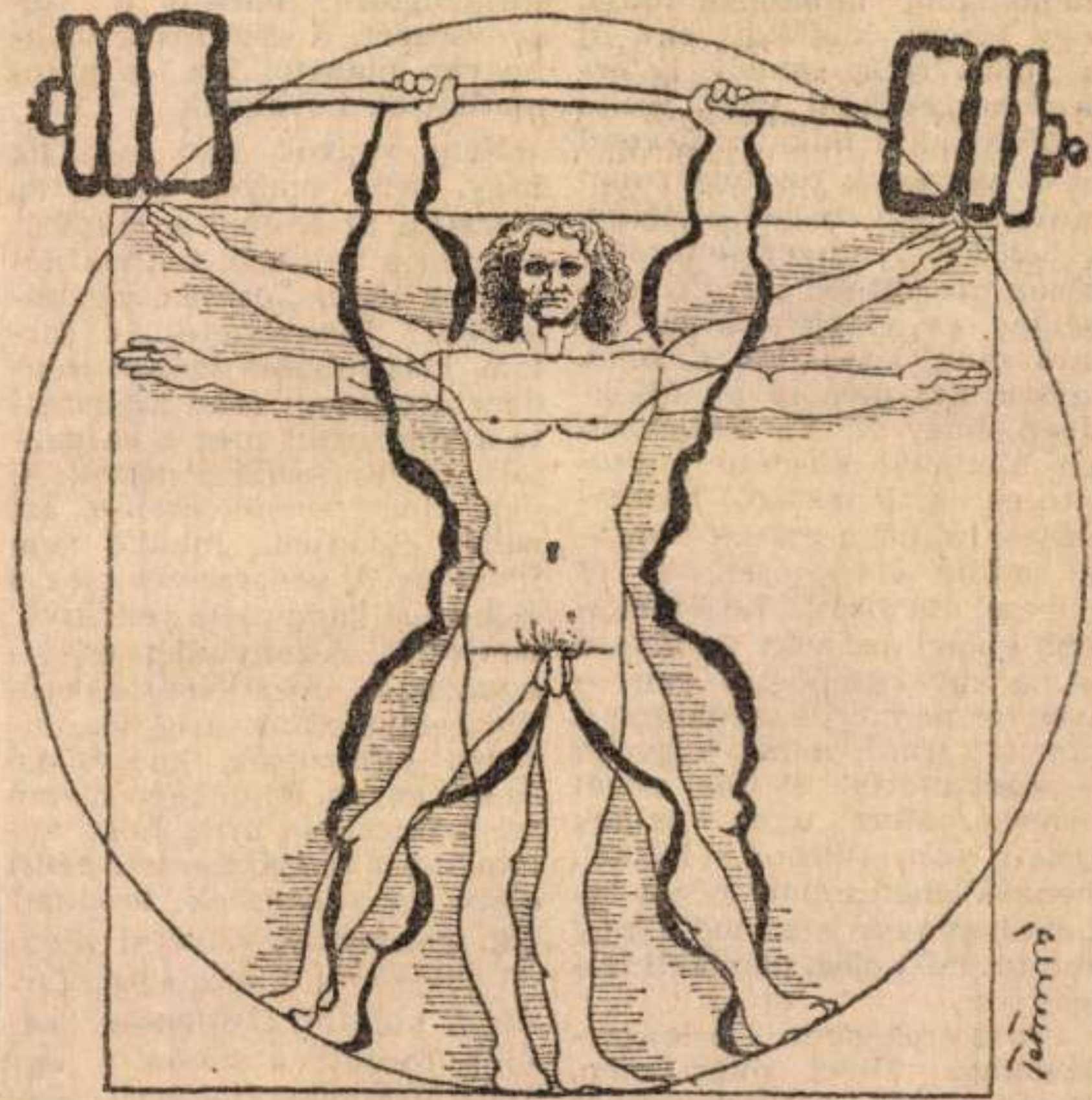

(Tettamanti Béla rajza)

egyedül áll. Ha máshonnét nem, a betörésekről szóló beszámolókból mindenki tudja, hogy bizony kialakult egy új vagyonos réteg, amely Esterházy hercegékkel vagy Weiss Manfrédékkal talán nem veszi föl a versenyt, de túlságosan messzire nem marad el tőlük. A betörők rendszeresen rátalálnak az otthon őrzött kincseikre, és a tájékozatlan olvasó csak kapkodja a fejét, amikor azt olvassa az újságjában, hogy X. Y., többszörösen büntetett előéletű fosztogató az egyik lakásról háromnegyed millió, a másikról másfél millió értékű pénzzel és kinccsel távozott. Legérdekesebb ebben az, hogy az olvasó — ha egy csöpp esze van — ilyenkor nem érez szánalmat a károsult iránt, minél nagyobb összeget csórtak el tőle, annál kevésbé. Mert ugye, akinek ennyi van otthon, kéznél, mennyi lehet annak még a takarékban vagy isten tudja hol? Maradt neki elég, nem kell félteni.

Pedig ezek nem is a leggazdagabbak. Miért, miért nem, de az igazi milliomosokhoz sohasem törnek be.

a pénz pénzt szül. Véres verítékkel nem a gazdagságért kell megdolgozni, hanem a szegénységért. A gazdagság valahogyan magától jön, és automatikusan növekszik.

Nem vagyok sem túlságig irígy, sem nagyon kíváncsi, ezért föl se teszem a kérdést: honnan a csudából tudnak némelyek ilyen ügyesen megtollasodni? Természetesnek tartom, hisz minden időben minden társadalmi rend kitermelte a szegényeit meg a gazdagjait. Ki így szerzi a pénzét, ki úgy. Hogy becsületesen-e, azt nehéz eldönteni, inkább nem firtatom. A pénzszerzés meg a tisztesség kapcsolata rendkívül bonyolult, bizonytalan és viszonylagos, megítélésébe erősen belejátszik az irígység, indulat, elfogultság, korszellem és sok egyéb. Példaképp hívom fel a figyelmet arra, hogy valamikor *a régen szerzett pénzt* eleve becsületesnek tekintették, gazdagnak születni illendő dolog volt, a gazdagság forrását kutatni illetlenség: később fordult a kocka, s egy ideig legalábbis illetlenség volt gazdagnak lenni.

Tetlamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. V.24

Tettamanti Béla

SZÖVEG NÉLKÜL

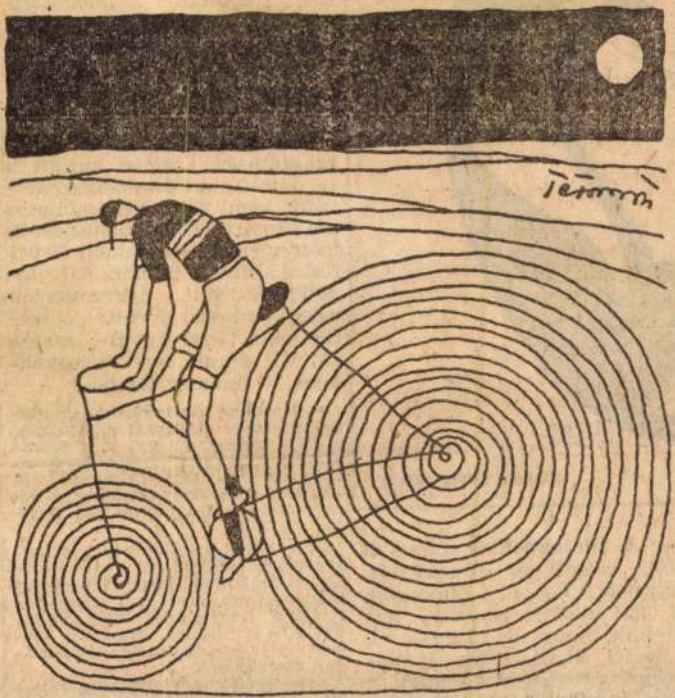

Tettamanti Béla rajza

Magyar

betikus edességek nemcsak a cukorbetegeknek jók. A telefondoktor a 172-111-es telefonszámon hívható naponta

— **Hangverseny délidőben** címmel a Magyar Rádió és Televízió Szimfonkus Zenekára szerepel május 7-én kedden háromnegyed 1-

Tettamanti Béla

Rajt

Magyar Nemzet 1985. V. 13.

Tettamanti Béla, grafikus

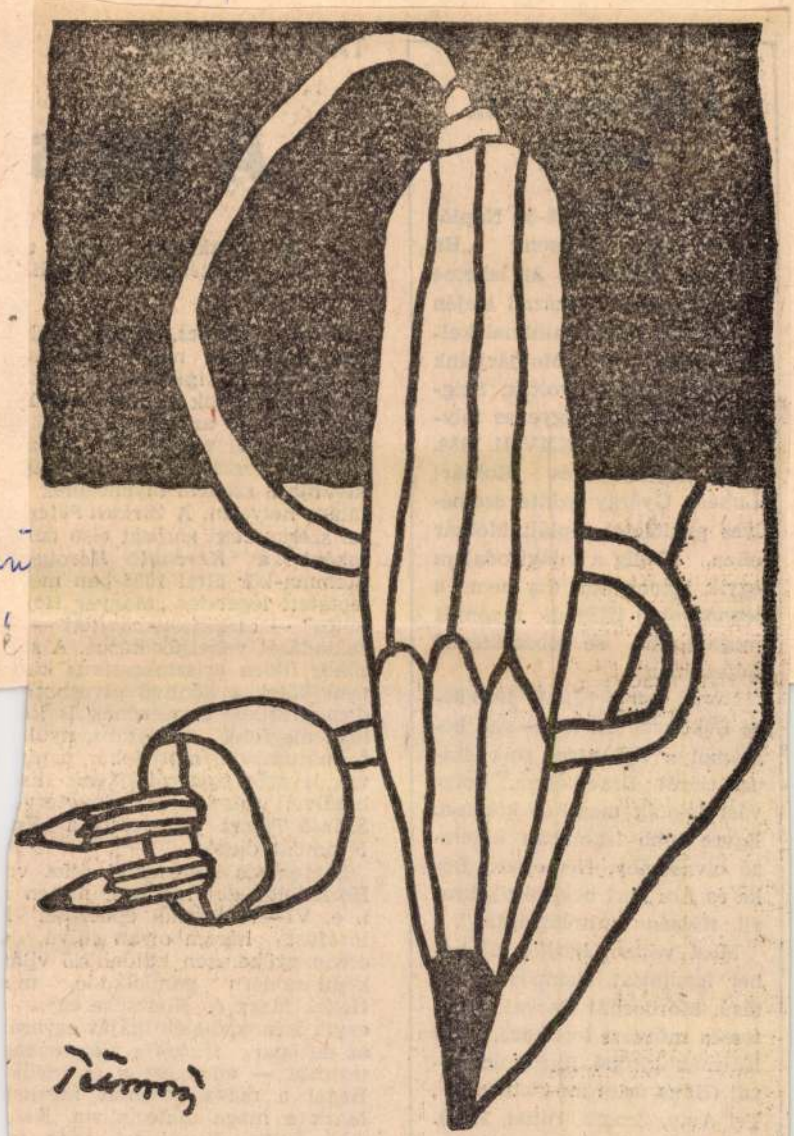

Tettamanti Béla rajza

9.

XXVIII/49

Rónai Pál a MIOK 1983/84-es Évkönyvében (297—300) beszámol a *Pál utcai fiúk* diadalútjáról Brazíliában. Folyvást jelenik meg új kiadása. Egyre több iskolában kötelező olvasmány. Nemecsek, Bóka és Ács Feri bekerült a brazil ifjúság „mitológiájába".

Most vettem kézhez új héber fordítását. Pompás kiállítású. Mordecháj Barkai pontos és művészi fordítása, Dani Kárman kitűnő illusztrációjával (Hane árim mé-r'chov Pál, Tel Aviv, Zmora, Bitan, 1984). Pontozott, hogy az ifjúság könnyebben olvassa. Értesültünk róla, hogy máris nagy

tású kötet a könnyű olvasnató
demokratikus ismérvének is ki
lóan megfelel impozáns, nyúl
formátumával, matt-fehér papí
val, levegős tipográfiájával, tis
betűivel; mindez a könyvterv
Szántó Tibort és persze a Kr
Nyomdát dicséri.

Szerencsés szerkesztői ötlet vo
Hérakleitosszal indítani, hiszen
i. e. VI—V. századi ephezoszi
lozófust három olyan súlyú
olyan gyökeresen különböző vilá
képű modern gondolkodó, mi
Hegel, Marx és Nietzsche egyará
egyik ősének, dialektikáját egyará
az európai filozófia alapkövén
tartotta — noha ezt a dialektik
Hegel a maga abszolút idealist
Marx a maga materialista, Niet
sche pedig dionüzoszi, azaz tr
gikus-esztétikai dialektikája elők
peként értelmezte. Magyarul
szont az a mindössze 130 egy-k

Tettamanti Béla, grafikus

Tettamanti Béla rajza

Tettamanti

Élet

3

XXVIII/31

Miután a Rongyosgárda egyik legdicsőbb" haditettével, a „kárpátaljai felkeléssel" egy dokumentumregény írása kapcsán volt alkalmam megismerkedni, s áttanulmányoztam a gárda újjászervezőjének, vitéz leveldi Kozma Miklósnak, az Országos Levéltár-

vott csetepatékban érte el.

3. Nem volt állandó szervezete, vezető apparátusa, ennélfogva bármikor hivatkozni lehetett arra, hogy jelentékeny erőt képvisel. Holott a Rongyosgárda sohasem állt többől néhány száz, később pe-

Tettamanti Béla, grafikus

2. rajz: repr.

Tettamanti Béla: Rajzai

2,16,
oldalon

Élet és Irodalom Bn. 1984. aug. 31. XXVIII/35

Tettamanti Béla, grafikus

2. rajz: repr.

Tettamanti Béla. Rajzai 15.

Élet és Irodalom Bn. 1984. aug. 10 XXVIII/32

Tettamanti Béla, grafikus

Tettamanti

Élet

3

XXVIII/30

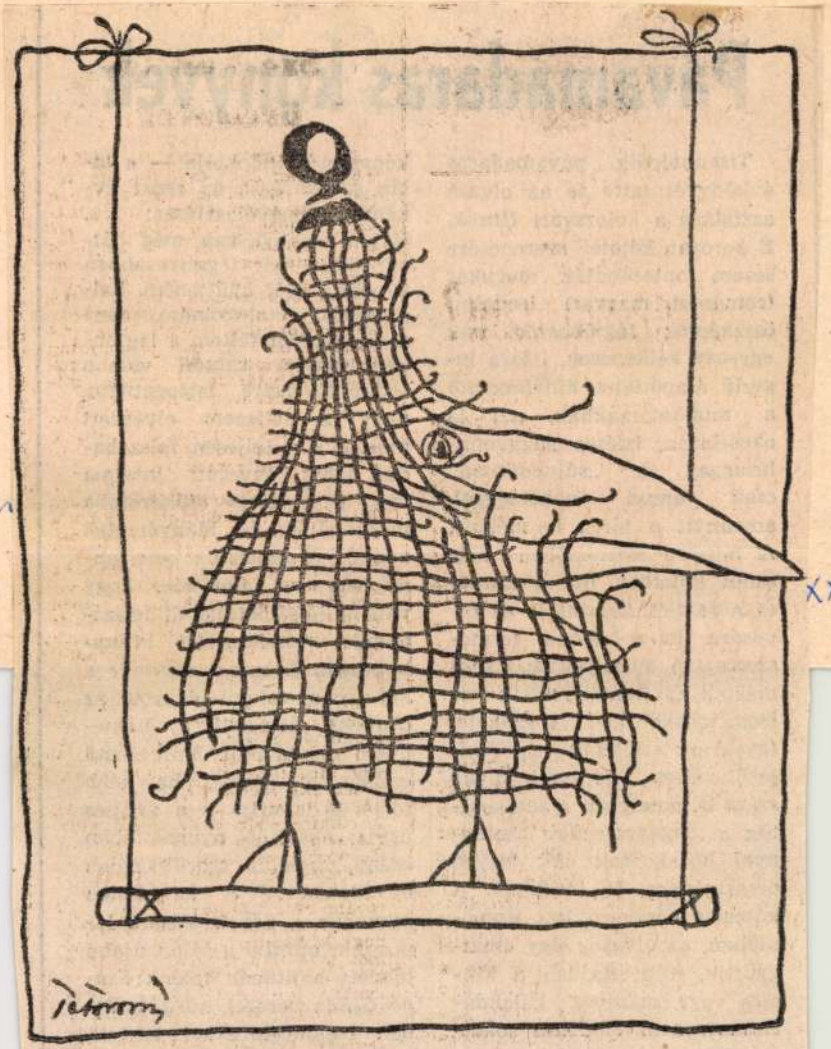

Tettamanti Béla rajza

máztak és komolykodtak az írók, máskor ki-ki a szűkebb (gyakran: szellemi) szülőföldjéről vallott, de volt olyan szám is, amelyben a szerkesztők a „legegyszerűbb" igénnyel hozakodtak elő: legyen olvasmányos, jó irodalom. A kötetsor népszerű lett Romániában, az olvasók úgy őrzik-gyűjtik, mint hajdan a kincses vagy százéves kalendáriumot: nem eldobása sokatmondó.

A friss, ezúttal rókagomba-

bolhátok. Sokszor már-már a közelében voltam, vagyok, az *odabent* összeállt gyűjteményem jóvoltából. Már bármi emlékeztet, sebaj, ha néha torlódik is már — a gyűjtés úgyis: abszolút nyugalomban erény, abszolút szorultságban önvédelem..." S ha innen nyomban a könyv végére lapozunk, mintha a sátán újabb labdáit hajítanák felénk: *Szabó Gyula* veretes, sűrű, múltbéli ízekkel-hírekkel telített, kertjét egész tündérkert-tegnapelőttel kikerekítő prózá-

Tellamanti Béla, grafikus

15 rajz: repr.

Tellamanti Béla: Rajzai 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16 oldalakon

Élet és Irodalom Bp. 1984. júl. 13. XXVIII/28

Tettamanti Béla, grafikus

2 rajz: repr.

Tettamanti Béla: Rajzai

9.

Élet és Irodalom Bp. 1984. máj. 25. XXVIII/21

Tettamanti Béla, grafikus

Tettamanti Béla rajza

Tettamanti Béla: Rajz

2.

Élet és Irodalom Bp. 1984. máj. 4. XXVIII/18

Tellomanti Béla: Hóronkirágon

Ettl és Irodalom Br. 198 4. jel. 24. XXVIII/8

8

Tellomanti B.

... célzatossá-
gát. Ugyanúgy uszító mű a Vidéken voltam primadonna, miként raoul wallenbergi embermenekítő munkája sem csupán jámborság; az Életem kész regény csakúgy szeretetre és megértésre fertőző felnőttmese, mint amilyen bujtogató, újságírói, lapszerkesztői munkássága.

Török Sándor nem teljesítményeire, hanem eredményeire kevély. Nem az olvasószámra, hanem olvasóira tett mély hatására. Változtatni nem pedig szórakoztatni akart egész életében. Luka, a gorkiji vándorpróféta, szívmelegítő hazugságokkal működik embertársai között. Ugyanilyen Török Sándor szép hazugsága is. Azt állítja: csak szeretni kell, csak odahallgatni a bennünk zenélő csöndre — és kész. Szeretni azonban korántsem könnyű. Nem adatott meg mindenkinek a szeretni tudás képessége. És erőlködve

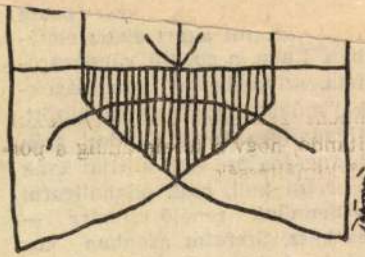

Tettamanti Béla: Háromkirályok

Tellomonti Béla: Rojz

Élet és Irodalom Br. 1984 felt 3 XXVIII/37

4.

Tellomonti Béla

és e következmények rontó ha-
ásaival szembeszállni, ártalmaikat
sökkenteni és új realitásokat te-
emtve éltető nedveiket elapaszta-
i. Andorka Rudolf plasztikusan
ellemezte az okoknak azt a cso-
ortját, mely a társadalmi struktú-
a átrendeződésével függ össze, a
saládi funkciók kerülésével s az
gyéni konfliktuskihordó képesség
neggyengülésével. Buda Béla tár-
adalmunk értékteremtésének fo-
yatékosságaival, kulturális min-
áink anakronizmusával hozta —
elyesen — összefüggésbe az anó-
iás zavarok állandósulását. Meg-
etézném ezt a két okcsoportot egy
armadikkal, melyet az egyéni
utonómia ellehetetlenüléseként, a
elelősségvállalás sajátosan ember
épességének elkorcsosulásakén
ellemezhetnék.

Ez akkor következett be, ami
or világosan kiderülhetett, hog
z egyéni életvitelből adódó szám

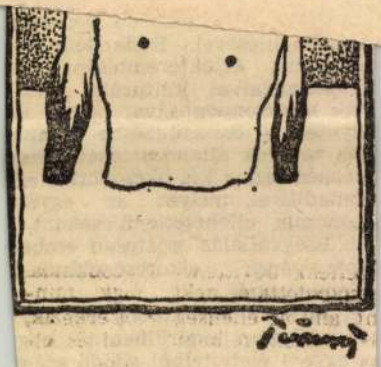

Tettamanti Béla rajza

Tettamanti Béla

Könyvillusztrátor díj

Magyar Nemzet 1985. III. 1.

Tettamanti Béla

Rajt

Magyar Nemzet 1985. IV. 29.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1985. IV. 22.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1985. III. 18.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1985. III. 11.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1985. XI. 4.

Tettamanti Béla

Rq7

Magyar Nemzet 1985. IX 23.

Tettamanti Béla

Rq7

Magyar Nemzet 1985. X. 28.

Tettamanti Béla

Rajt

Magyar Nemzet 1985. IV. 15.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1985. X. 14.

Tettamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. IV. 1.

EDZŐJÁTÉK

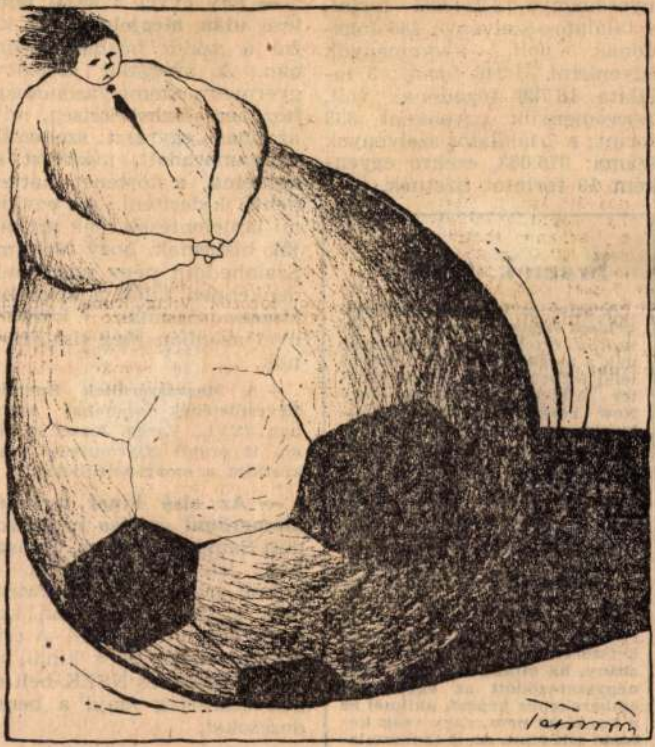

(Tettamanti Béla rajza)

Tettamanti Béla

Rajz

Mogyoród 1985. 11. 25.

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR MAGYAR HIRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 346-726

Tettamanti Béla, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 NOV 26

1021

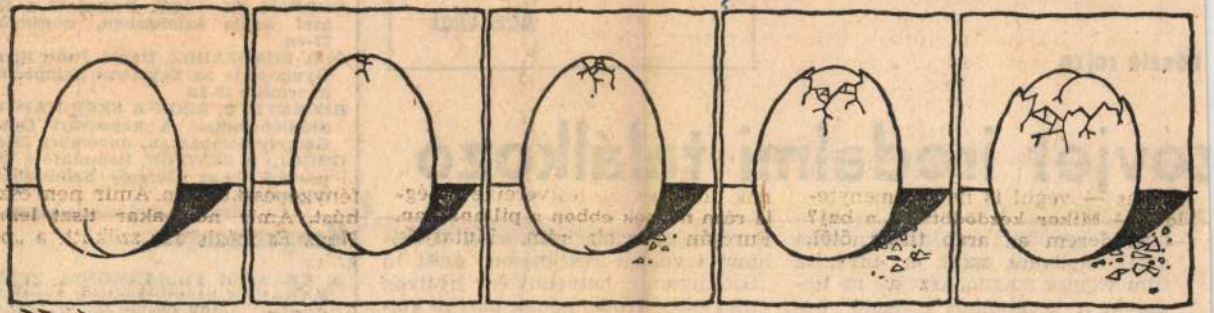

Tettamanti Béla rajza

zett a világ irodalmához.

Ábel Olga

László rajza

zovjet irodalmi találkozó

hogy felgyorsult életünkben, olyan vetélytársakkal, mint a tévé, a film vagy a magnó, képes-e az irodalom a korábbihoz hasonló hatást kifejteni. *Fehér Klára* az író megváltozott helyzetéről szólt. Minthogy anyagát ma akár közvetlen környezetéből is merítheti, az

mélyisége is meghatároz. A felszólaló továbbá részletesen szólt a Szovjetunió hetvennyolc nyelven megjelenő irodalmának pozitív kölcsönhatásáról. Viktor Tyelpugov orosz prózaíró e szavakkal zárta felszólalását: „Az irodalom? Sok minden nélkül meglehet. Például

A KRAKKÓI FILHARMÓNIA ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémián, november 27-én. Vezényel: Jozef Radwan

KAMARAEST MAGYAR ZENESZERZŐK MŰVEIBŐL a Zeneakadémia kistermében, november 27-én

TUSA ERZSÉBET ÉS MENSÁROS

Tettamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. 11. 18.

EGYÉNI CSÚCS

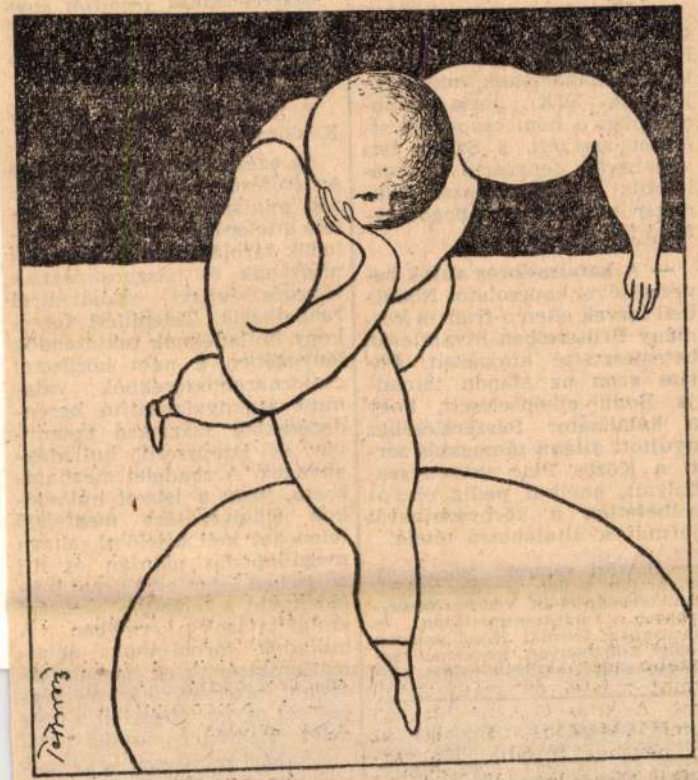

(Tettamanti Béla rajza)

szagos állat- és kirakóvásárt.

— **HALÁLOZÁS:** Fájdalommal értesítjük mindazokat, akik szerették és tisztelték, hogy **Biszteriszky Elemér** aranydiplomás okleveles mezőgazdasági mérnök 1985. febr. 13-án 75 ...

matlanításának és hasznosításának részletes közegészségügyi és egyéb feltételeit a rendelet melléklete szabályozza.

Az ipari miniszter és az építésügyi és városfejlesztési miniszter együttes rendelete mé-

Tettamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. 11. 11.

KI NEVET A VÉGÉN

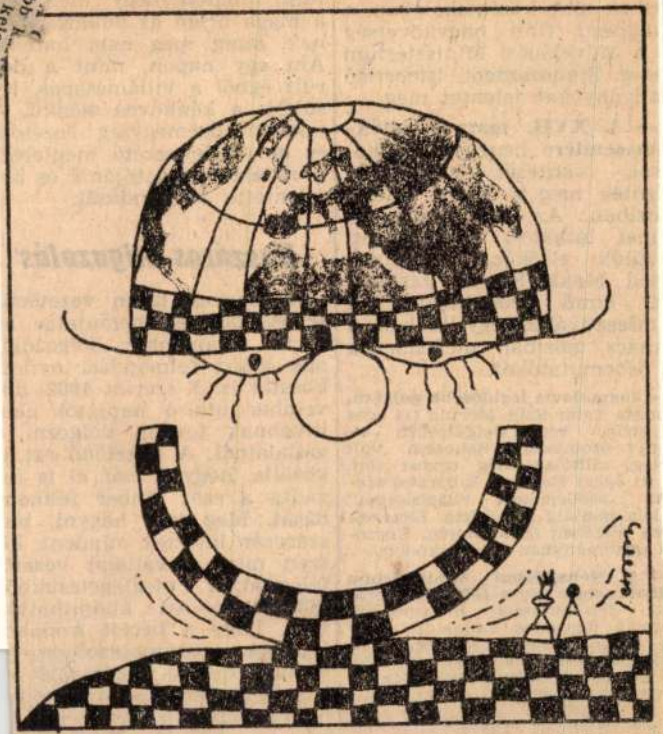

(Tettamanti Béla rajza)

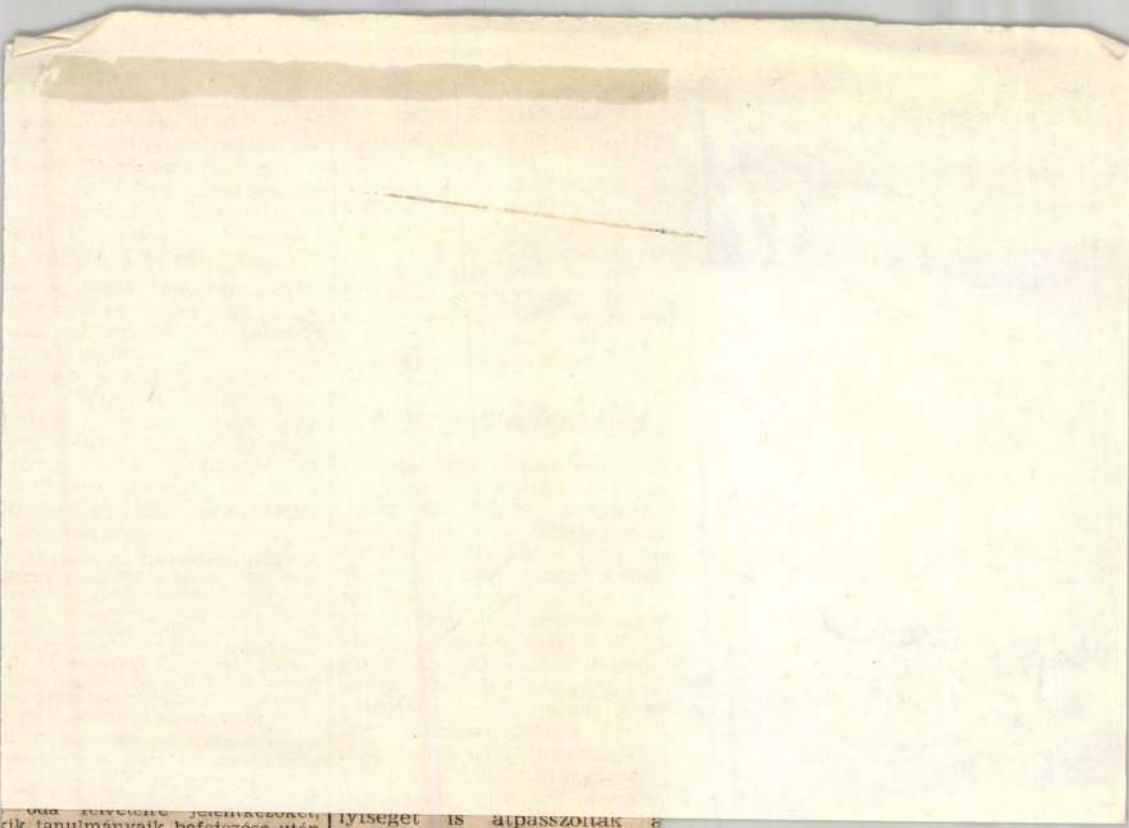

oda felvételre jelentkezőket,
kik tanulmányaik befejezése után
képesítésüknek megfelelően —
Magyar Néphadsereg hivatásos
sztjei kívánnak lenni. A jelent-
ezés feltételei: magyar állampol-
árság, feddhetetlen előélet, erköl-

lyiséget is átpasszolták a
üzemegység új gazdájának e
a száz ember azon mód, más
naptól belépett a szécsényi I
Rákóczi Ferenc Termelőszö

Tettamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. 11. 4.

EGYSZÁMOS ÖTTUSÁZÓ

(Tettamanti Béla rajza)

yakorlórepülést végző vadászgé-
e.

— HÁZI KÉSZÍTÉSŰ POKOL-
ÉP robbant szombaton éjjel
thén egyik külvárosi bárjában.
robbanás következtében csak-
em nyolcvanan megsebesültek

talember pénteken az esti órákban a Szabadság-híd budai hídfőjénél felmászott a hídszerkezeten a Turulhoz. A helyszínre érkező tűzoltók

Tettamanti Béla

Magyar Nemzet
1985. III. 25.

A LEGNAGYOBB GYŐZELEM

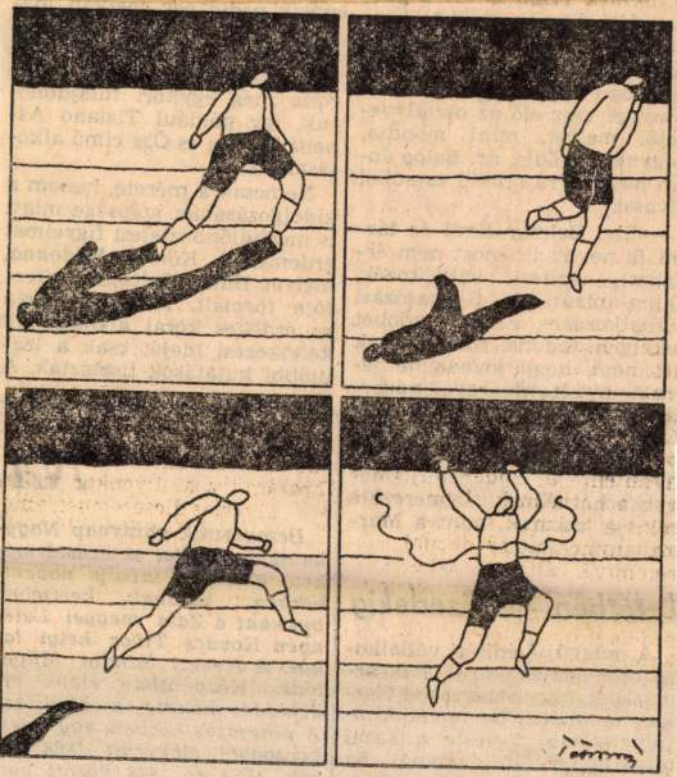

(Tettamanti Béla rajza)

zó 1939-ben hagyta el Magyarországot, hogy soha többé vissza ne térjen, de nevét kitörölhetetlenül bevéste a hazai múzeumügy történetébe. Az itthon maradt gyűjteményt

lődési Központban élénk érdeklődés kísérte a kiállítást. A pinceásás közben, egy tejeskocsógból előkerült 1868 darab, 1754 és 1848 között vert 20 krajcáros, illetve tallér —

Tettamanti Béla

Magyar

VOLT, VAN, LESZ EGYSZER EGY SZAKOSZTÁLY...

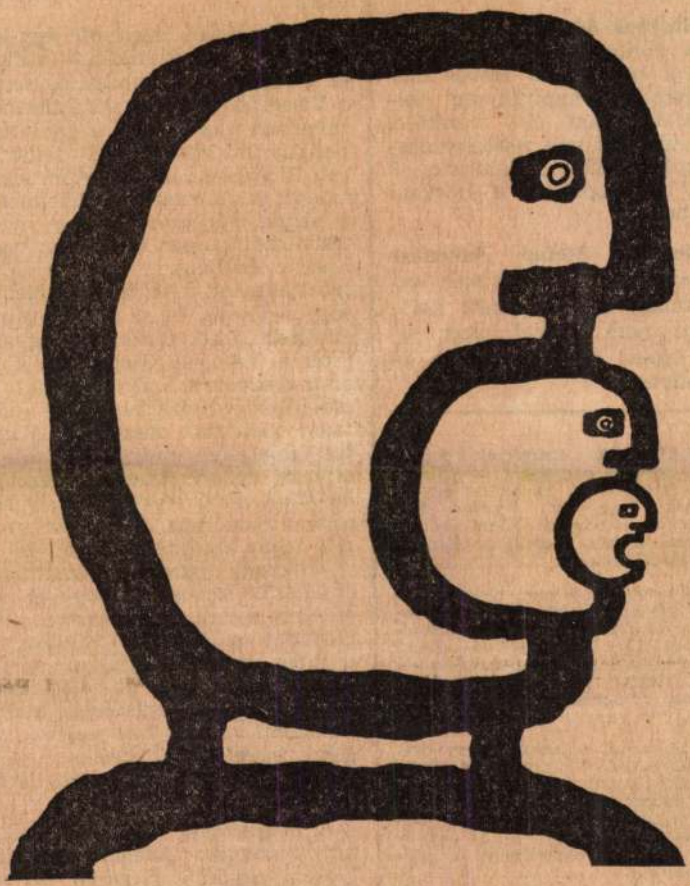

(Tettamanti Béla rajza)

...tuk. Gyászoló család. X

— Fájó szívvel tudatom, hogy drága férjem, KIRÁLY ANTAL, az Athenaeum Nyomda nyugalmazott termelési igazgatója rövid szenvedés után 66 éves korában szeptember 22-én elhunyt. Temetése 1985. október 25-én 12 órakor lesz Vácon az Alsóvárosi temetőben.

— Fájdalommal tudatjuk, hogy özv. **Weiszer Gyuláné**, a nyíregyházi evangélikus gimnázium volt tanára, életének 89. évében szeptember 27-én csendesen elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása október 23-án fél 11 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család. X

— Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk **dr. Albert Gézáné** szül. Thallmayer Karolin életének 82. évében elhunyt. Búcsúztatása 1985. október 23-án fél 12 órakor lesz a ...

— Ahogy elnézem, ezúttal a családból kevesen jöttek el — mondta a tárgyalás kezdete előtt röviddel az ügyésznő, akinek a Richter család tagjaival sűrűn akad dolga. — A családban ugyanis erős az összetartás, a szabadlábon levők rendszeres és élénk figyelemmel kísérik a testvérek ellen folyó büntetőeljárásokat.

A megidézett tanúk nyugtalanul, feszengve üldögélnek a folyosón, egyikük idegesen pislog, másik egyik cigarettát szívja a másik után és a lábával dobol. Pedig Richter Szilárdot két szálas termetű fegyőr kíséri, csuklóján a bilincs mellett erős ...

Tettamanti Béla

Magyar

VÁGY

(Tettamanti Béla rajza)

— **Rózsaverseny:** június elején 27. alkalommal rendezik meg a nagytétényi rózsakiállítást és versenyt. A vállalatoknak, szövetkezeteknek legalább három rózsafajtát kell bemutatniuk, fajtánként legalább húsz szálat, a kistermelőknek pedig [illegible]

és szocialista brigád is felajánlotta a segítségét. A kecskeméti Szék- és Kárpitosipari Vállalat bútorokat, a Ruhaipari és Vegytisztító Szövetkezet a szőnyegek, ruhák és bú-

Tettamanti Béla

Megy

TAKTIKAI VARIÁCIÓK

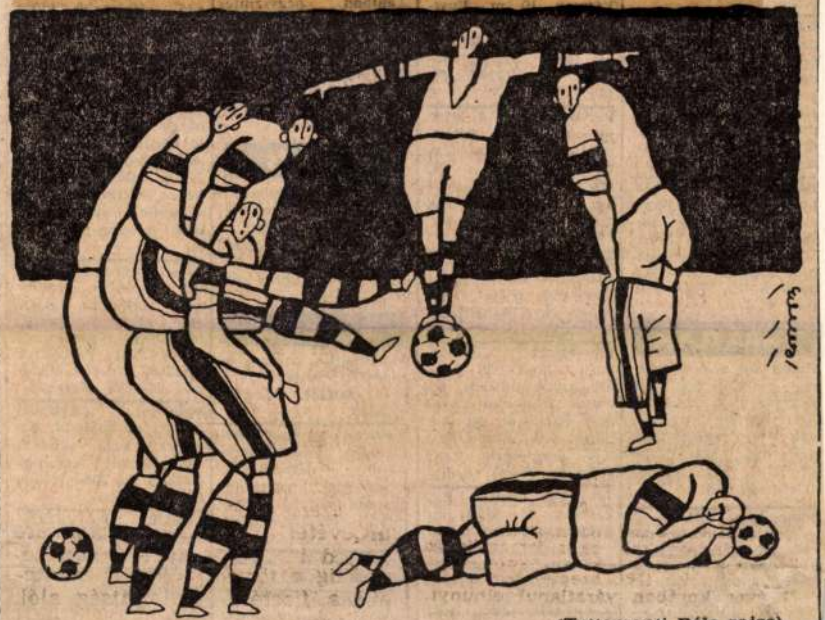

(Tettamanti Béla rajza)

teljes borászati felszereléssel, valamint az idei szőlőtermessel Al-19/A. II/6 Tel.: 86-sőörsön eladó. Tóth

vagy Magyar János, Bp. 1204 Zenta u. 12.

Balaton legszebb helyén, Szigliget védett óralujában 120 éves,

Matematikát, fizikát oktat, tévedésmentes ítéletalkotásra tanít Sziklai. 410-576. Rot-

bútormozgalás — gyorsan, garanciával. 379-428

Parkettrakás, csiszolás,

Tettamanti Béla

MODERN SZÍNHÁZ

(Tettamanti Béla rajza)

tott fájdalmait, szenvedéseit hősiesen tűrve, **életének 89.,** nagyon boldog együttlétünknek 36. évében jóságos szíve május 9-én örökre megszűnt dobogni. Hamvasztás utáni búcsúztatása június 8-án, fél 11-kor lesz a

vállalat tegnapi sajtótájékoztatóján megtudtuk: nemcsak a vendégek keresik egyre jobban az önkiszolgáló éttermeket, de a Belkereskedelmi Minisztérium is

Tettamanti Béla

Magy

SZÖVEG NÉLKÜL

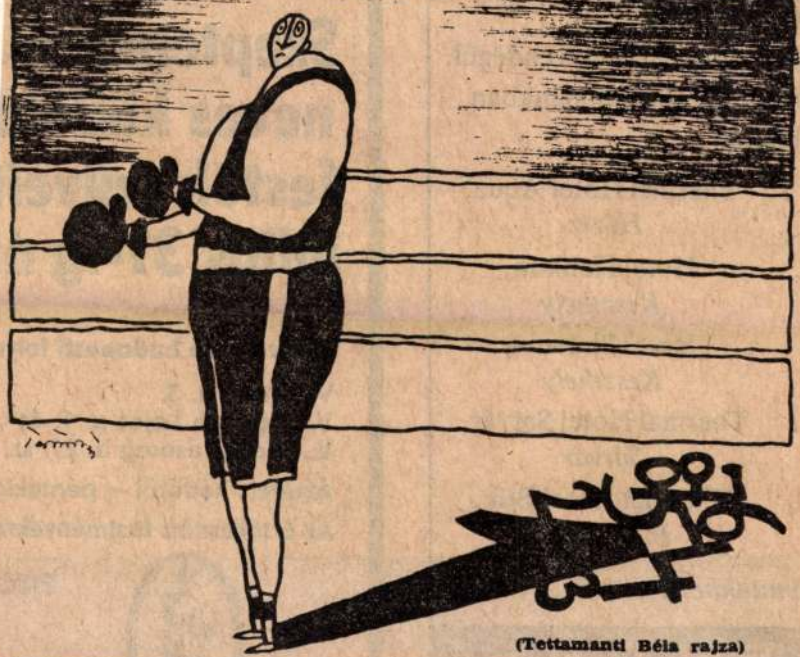

(Tettamanti Béla rajza)

örömünkben osztozik.

US HOTELS

BIZO

Tettamanti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1987. VIII. 31.

TETTAMANTI BÉLA

FRANK JÁNOS

Több mint karikatúra

Tettamanti Béla rajzairól

Portrébán portré

Az Egyetemi Lapokban láttam először a rajzait. Bizonyos negatívumok hiánya — ez nem tautológia, sőt! — fogott meg. Hiányzott munkáiból az a közhelyszótár-nyelvezet, amit egyes karikaturisták kötelezőnek éreznek: manírnak nála nyoma sem volt. Fölényes vonalvezetése magától értetődőnek tűnt.

— Hogyan került a magyar szatirikus rajz élvonalába? — faggatom.

— Művészettörténész szerettem volna lenni. Nem vettek föl az egyetemre. Aztán egyszer csak kezdtem érezni, hogy kezem is van. Beiratkoztam a Dési Huber iskolába. Tamás Ervin tanított rajzolni, a korán elhunyt Laborcz Ferenc mintázni. Hogyan lettem grafikus, ha úgy tetszik karikaturista? Nagyon után hangzik: belső kényszerből. A karikatúra a kezemre jött.

A Magyar Hírlap kezdte közölni rajzait 1971-ben; 1974-ben Nagy László költő, az Élet és Irodalom képszerkesztője szívesen fogadta lapjában. Tettamanti szeret illusztrálni. A Filmvilágban Örkény novelláit kísérte. Két meséskönyve készül a Móra kiadóban. Szorgalmas kiállító. Fontosabb önálló tárlatai: 1972 — Kőszeg, Jurisich vár; 1978 — Eötvös Klub, a varsói és a berlini Magyar Intézet; 1979 — Ferencvárosi pincetárlat, a nyugat-berlini Hammel Galéria, a pécsi IH Galéria; 1981 — Stúdió Galéria.

*

Tettamanti grafikáinak lényege — műfajához illően — az irónia, annak is az a szelíd formája, amikor a szerző naivnak tetteti magát, elhiteti, hogy szó szerint vesz mindent. Akár sorozatot rajzol, akár szóló grafikát, valamennyi „csak" kép, szöveg nélkül. A gyakorlatban azonban kénytelen címtelenségi fogadalmát megszegni, hogy a szemlélő valahogy mégis meg tudja különböztetni műveit egymástól — akár ebben a cikkben is —, de a cím nála nem több, mint a kép személyi igazolványszáma. Műveiben kevés a cselekmény, a belső tartalom szövege is kevés, alig van szüzsé. Ezek a rajzok úgy különböznek a tételes karikatúrától, mint a pantomim a drámától. Tettamanti sohasem kacsint ki választott és fölvett szerepéből. *Buster Keaton*-i amimiás merevséggel, arcjáték nélkül, mosolytalanul játssza végig — pontosabban: rendezi meg — színjátékait, egyfelvonásosait. Nem szégyelli, hogy moralizál, gyakran még csak nem is indirekt módon. Nem riporter ő, kerüli a pillanatnyi aktualitást, a legkisebb vonásában is általánosít. Ezért időszerű minden vonása.

Gesztusai redukáltak. A végsőkig viszi ezt annál a sorozatánál, melyet foltszerű, tónus nélküli előadása miatt a legszívesebben árnyképeknek nevezném. Egyszer a vizuális ötlet dominál, máskor a tartalom javára billen a mérleg. Legtöbbször azonban a látványbeli lelemény együtt jár a gondolati ötlettel. Így a legjobb. A *Portrék* vaskos körvonallal rajzolt profiljának a szájában ugyanaz a portré kisebb méretben és így tovább. A *Portréban portré* dualisztikus: az arcél kerek O vonalának belső falán ugyanaz a portré, csak negatívban, fehérben. A *Kéz* gyerekkori árnyjátékunk továbbfejlesztése (nyilván mindenki csinált már libafej-árnyékot a kezével). Tettamantinál önállósult a lúd. A *Kezek* tenyérformájából önként adódik a zsöllyeforma. Ugyanilyen vizuális találat a *His Master's Voice* embléma jól ismert sima szőrű foxija, amikor jobb ügyhöz méltó buzgalommal kezdi rágni a gramofon tölcsérjét.

Az *Emelvény* szónokai közül W „erősebb kutya . . ." — csak a legfelsőnek jutott mikrofon, azé valamennyi. A dobogó alsóbb lépcsőin hiába tátogatja száját a többi szónok. A *Kitüntetés* című *comics*-sorozat hőse, mint a hal a horogra, kapkod az áhított érem után: vesztére. Tettamanti Béla stúdiumainak ez a része nem más, mint a *Parkinson-törvény* új, rajzba transzponált idiómája.

Vissza-visszatérő témája a környezetvédelem, illetve az urbanisztika. Pontosabban: nyomasztja a panelrengeteg, a sűrűnél is sűrűbb házerdő. *Beépítés* című képregényében a lakónegyed építésének kezdetekor még látjuk a Napot. Ahogy halad a munka, lassanként összeérnek a toronyházak, bár még egy csücsökben kidughatja a fejét a Nap. A végén teljesen eltűnik. Nap sincs, ég sincs, csak a homlokzatok végtelen szalagjának ablaksorokat jelképező szövete. Nagy lélegzetű munka az *Ecce Homo*. Fekvő kereszt — keresztút — az alap. Rajta házak, házsorok, utcák együttese. Lakótelep, melyet emberformára építettek. S sejtjei a házak. Ecce Homo — íme az ember, illetve az ember lakóhelye. Megdöbbentő nyomatékot ad kompozíciójának a rafináltan megválasztott rövidüléssel (a *skurc*-cal) és a szellemesen beállított fölülnézettel.

Tettamanti egymaga felfrissítette a magyar karikatúrát fanyar tartózkodásával, s nem utolsósorban azzal, hogy művei voltaképpen nem karikatúrák. Illetve mégis azok. Azért mondtam, hogy „voltaképpen", hiszen, ha szatirikus rajznak nevezném törekvéseit, csak a karikatúra szinonimáinak számát szaporítanám.

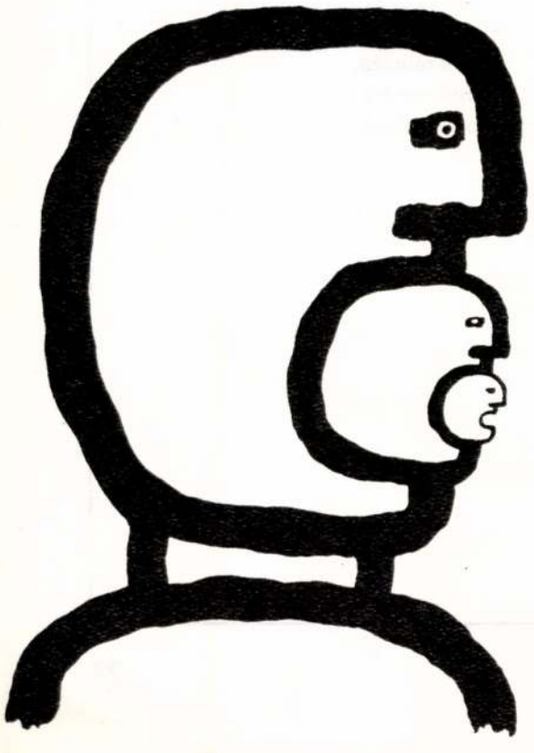

Portrék

Ember

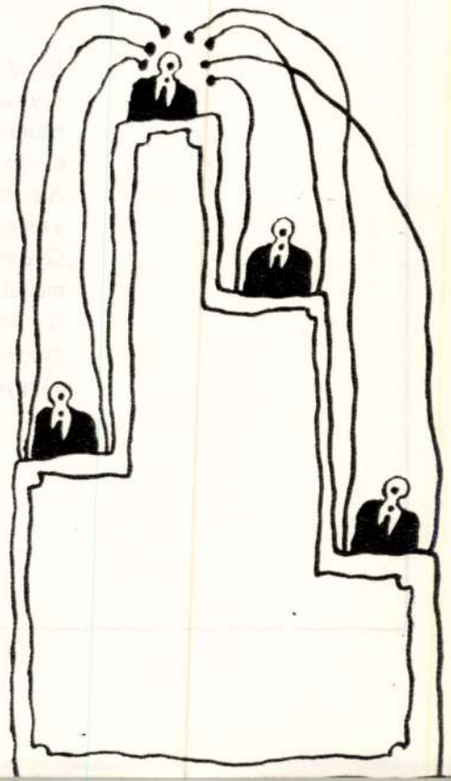

Emelvény

Budapest 1981/9

Szkárosi Endre versei

SÓLYMOK

Ebből a városból akkor sem távozhatsz,
ha a földjére se lépsz többé.
Ez jusson eszedbe, ha az erdőt kerülöd,
és sólymokat röptetsz az égre, melyek
nem ülnek vissza a karodra többé.

HÍR

Egy őz a belvárosban,
egy szelíd, bolond, veszett, őrült őz
bámulja az autókat
és tűri a félénk, nyirkos tenyereket.
A szent állat a bárkából
a tengerre szállt.
Gyermek-szarván hóként
megül a tajték.
A felhők között egy tűvel
gyűjti a gondviselés
a kegyelem villámcsapást.

ALBÉRLET

sanzon

Lakótelepen,
de Óbudán,
őshonos lettem
ma délután.
Ki, vándort
ily „ángolt"
eligazít
— midőn tétovázz —,
melyik a *Híd*,
hol van a Krúdy-ház,
a Városmajorra,
hol tehette volna,
akkor nem eszmélt
szűkebb honaként —
tizenhét éve
volt rá letéve.
Kelenföldön
nincs rá alkalom.
Ezenközön
élt pártatlanon.
De ma meglepte
jószívű tette

Két éve s *még*
egyég itt lakom,
mert nem segét
pénz, nő, hatalom —
de legalább
vigasztalódhatom,
hogy három éveket
— adja is az Ég! —
valahol mindég,
valahol mindég,
valahol mindég
őshonos lehetek.

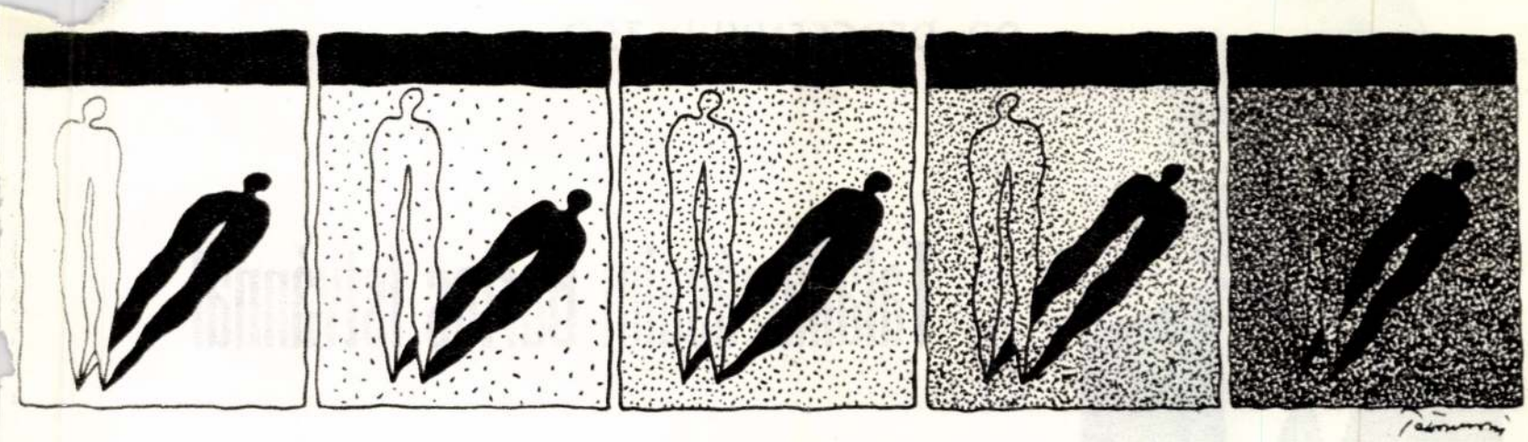

Mi a fontosabb?

Fehér István felvételei

Kéz

His Master's Voice

Beépítés

Ecce Homo

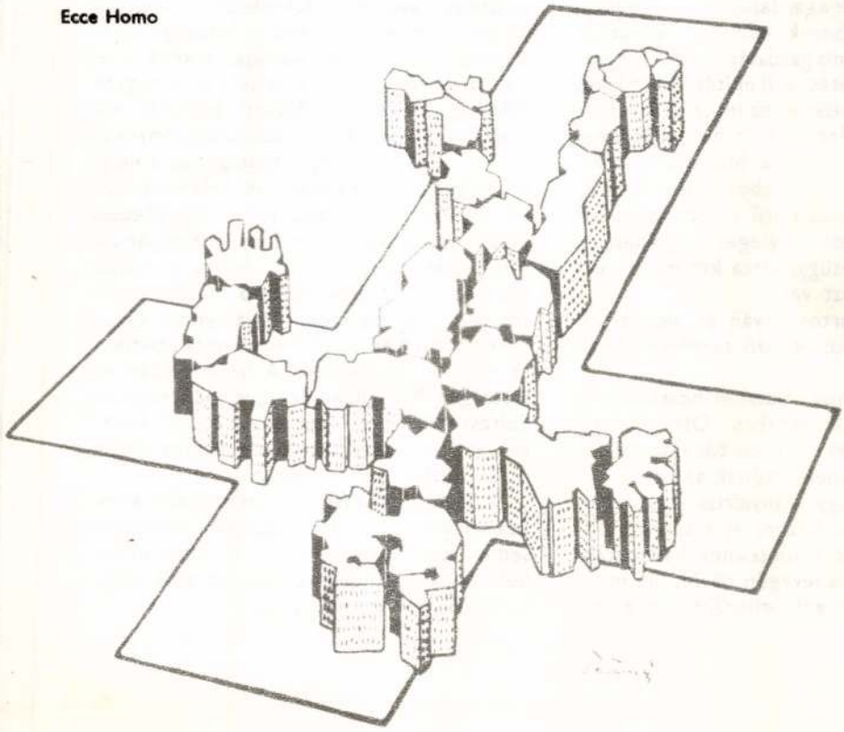

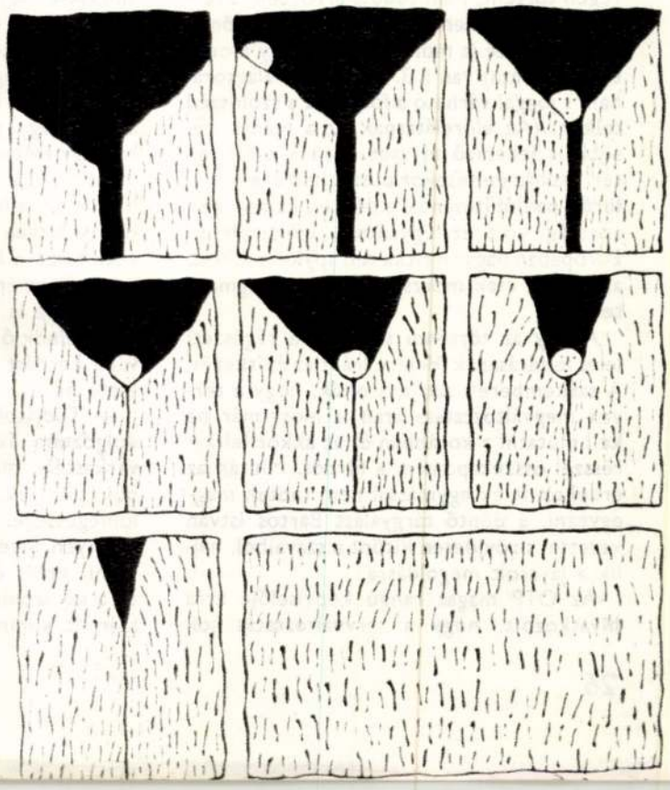

DR. DERCSÉNYI DEZSŐ

Találkozásaim Bartos Istvánnal

A Fővárosi Tanács 1978-ban elhunyt nyugalmazott elnökhelyettese több hatalmas létesítmény megvalósítása kapcsán írta be nevét Budapest építéstörténetébe. Talán elegendő a metróra utalni, amelynek egyik első s a megvalósításig kitartó harcosa volt. Más oldaláról szeretném most bemutatni, elbeszélve három, önmagában jelentéktelennek tűnő esetet, amelyeket átéltem, s amelyekben megmutatkozik a műemlékeket s azok védelmét értő humanizmusa. Hivatali munkakörénél fogva irányította a műemlékvédelmet, és felelős volt a főváros kulturális hagyatékának megőrzéséért. Az alsóbb szinten meg nem oldott ún. „rázósabb" kérdések kerültek eléje.

Az ötvenes évek vége felé az OTP lakóházat épített a Flórián tér 5. számú üres telken, s az alapárkok kiemelésekor az aquincumi katonai fürdő folytatására bukkantak. A fürdőkomplexum egy részét Schönwiesner István tárta fel még 1778-ban, s Mária Terézia — nyilván a magyar kamara valamely jobbérzésű tagjának sugallatára — intézkedett a feltárt emlékek megőrzéséről. A romokat előbb konzerválták, majd védőépületbe foglalták az ott épített ház alagsorában. S mert ez már régen történt, nem tudott arról sem a tervező, sem a beruházó, hogy a fürdőnek csak kis része (a múlt században úgy mondták, fűtőháza) van a 3. számú ház alagsorában, s joggal várható a folytatás a szomszéd telken. (Az előrelátásnak ez a hiánya később is jellemző maradt, hiszen a Flórián téri áruház építésekor pusztultak el a római fürdő padlófűtésének pillérkéi. Ez azonban apróság volt az ugyancsak előkerült és Európában nagyon ritka tetrapylon mellett, amelynek csak morzsáit sikerült megmenteni.)

Ahogy az történni szokott, a régészeti lelet feltárásának idejére leállt az építkezés. A szakemberek azt javasolták, hogy a tervek megváltoztatása árán is most már be kell mutatni a korábban és az akkor feltárt résszel összekapcsolva a fürdőt. Miután az érdekelt felek egymással nem tudtak megegyezni, a döntő tárgyalást Bartos István vezette, s rövidesen kitűnt a szavaiból, hajlik a javasolt megoldásra.

Az OTP magas rangú képviselője arra hivatkozott, hogy a tervváltoztatás sok pénzbe kerül. Újabb födémet kell építeni, elvesztenek hasznos területeket, nem is beszélve a késedelemről. A többletköltséget — akkor — 300 ezer forintban jelölte meg. Ezt a főváros vállalja — hangzott Bartos válasza. Majd hozzátette: — Ti majd meghitelezitek, mi pedig megtérítjük.

— És ha mi ezt a javaslatot nem fogadjuk el? — kérdezte az OTP képviselője, aki szemmel láthatóan a megtérítésben is kételkedett.

— Legfeljebb az OTP nem kap szanálásmentes újabb telket a belső városrészben— hangzott a válasz.

Az egykori katonai fürdőnek ez a része is megmenekült, és ma mint fürdőmúzeumot tekintheti meg a közönség. Mi pedig újra megtanultuk, hogy az építési hatóság milyen döntő módon segítheti a műemlékvédelmet.

*

Az Arany János utca és az Október 6. utca sarkán álló házak történetét ismerheti az olvasó. (Műemlékvédelem, 1963, 106—112. és 1977, 288. oldal.) Hogy miként történt a döntés ügyükben, azt aligha.

Évtizede húzódott a kérdés, hogy helyreállítsák-e vagy lebontsák a klasszicista épületeket. Nem csak a gazdasági és a műemlékvédelmi szakemberek vitáztak. Az utóbbiak szerint ugyanis gazdaságosabb a helyreállítás, mint a bontás és új építés. A ház lakói az építésügyi miniszterhez intézett levelükben egy emberként álltak ki az épület megmentése mellett, igaz a huzavonát látva, néhány év múlva a ház lebontása mellett is. Bartos István széles körű tanácskozást hívott össze a kérdés végleges megoldására, amelyen az építésügyi tárca két miniszterhelyettese is részt vett.

Az elnöklő Bartos István az eldöntésre váró kérdést a következő történettel vezette be:

— Tudjátok, hogy fiatalon hosszú ideig dolgoztam Törökországban. Ott állt egy várkastély, melyet helyben bányászott kőből építettek. Ennek a kőnek az volt a különlegessége, hogy bányafriss állapotban könnyen lehetett faragni és díszekkel cifrázni, ezért ékes épületekhez használták. Ez a kő azonban a levegőn rövidesen megszáradt, s mint az acél, ellenállt még a csákánynak is. A városka polgármestere mégis bontatni kezdte, amit egy arra utazó angol meglátott, s táviratban értesítette Kemal Attatürköt a barbár rombolásról. A polgármestert felakasztották. S most megadom a szót a műemlékvédelem jelenlevő képviselőjének: milyen értéket képviselnek ezek az épületek?

Ilyen bevezető után nem volt nehéz bizonyítani, hogy nemcsak két értékes klaszszicista ház megmentéséről van szó, hanem a reformkori Pest egyetlen épen maradt utcaképéről. Egyhangúlag megszavazták az épületek helyreállítását. Azóta az Arany János utca 15. számú is, s az Október 6. utcai is elkészült.

*

Utoljára talán a nagycenki kastély átadása után láttam. A magyar történelem egyik legnagyobb alakjának kastélya kisebb sérülésekkel vészelte át a háborút, de a gondozatlanság hamarosan senki földjévé tette, ahonnan ingyen lehetett építőanyagot beszerezni. Noha az épület állagbiztosítása még a hatvanas évek elején megtörtént — elkészült fedélszéke, tetőhéjazata, befalazták ajtóit, ablakait — célt és rendeltetést nem sikerült biztosítani számára. Oldalszárnyai, melléképületei romokban álltak. A műemlékvédelem hatósági munkájának egyik remek példája, miként sikerült újra életet vinni a kastélyba, s hogyan lehetett e szép célra áldozni hajlandó minisztériumokat, vállalatokat, intézményeket találni, akik anyagilag is támogatják a helyreállítást. Ma a főépületben Széchenyi István emlékét idéző kiállítás és közlekedési múzeum van. Az istállószárny a magyar lótenyésztés egyik fontos helye, a másik szárnyban a Vízügyi Kutató Intézet egyik részlege fog működni. Valamennyi olyan feladat, amelyért a reformkor nagy politikusa egész életét áldozta. A helyreállítást az Országos Műemléki Felügyelőség soproni építésvezetősége végezte. Az épület ünnepélyes felavatásán megjelent Bartos István is, aki dicsérte a munkát.

— Tudod, én a falsarkokat szoktam elsőnek megnézni. Itt derékszögben elvágnak, semmi hibát nem találtam. Valóban békebeli munka. Már úgy értem, az első világháború előtt dolgoztak így.

Testamenti Deo

Kantatrice

Magyar Nemzet 1937. VII. 6.

Tettamanti Béla

Kam Zoltán

Magyar Nemzet 1987. VI. 29.

TETTAMANTI BÉLA

rajzai + Frank János egy korábbi cikkéből rövid idézet

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.30.sz.26.o.

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf. sz. o.

SZERZŐDÉS

nkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

gyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
szről

ıelye:

:

:

t az alábbi feltételekkel:

dő feladat részletesen: . . . . . .

TETTAMANTI BÉLA

Körös kiáll. Dunai munkával a Stúdió Galériában.

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/ 15. sz. 43o.

Testamenti Dela

Karikatúra

Magyar Nemzet 1987. 11. 23.

Tetlamonti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1986. XII. 22.

Tettamanti Béla

Karikatúrna

Magyar Nemzet 1987. 1. 5.

Tettamanti Béla

Kantáta

Magyar Nemzet 1987. VII. 3.

Tettamanti Béla

Kantáta

Magyar Nemzet 1987. V. 4.

Tettamanti Béla

TETTAMANTI BÉLA *rajzainak kiállítását az Ernst Múzeumban egy héttel, július 20-ig meghosszabbították.*

Magyar Hírlap 1986. VII. 15.

Tettamanti Béla

Kanzletura

Magyar Nemzet 1987. VII. 30.

Tettamanti Béla

Kanzelhire

Magyar Nemzet 1987. IX. 21.

Tettamanti Béla

Vanlehire

Magyar Nemzet 1987 IX. 10.

Tettamanti Béla

Kanzatúra

Magyar Nemzet 1987. IX.7.

Tettamanti Béla

Rajz

Magyar Nemzet 1987. III. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1961 MÁRC. 17

Tettamanti Béla grafikusművész

1021

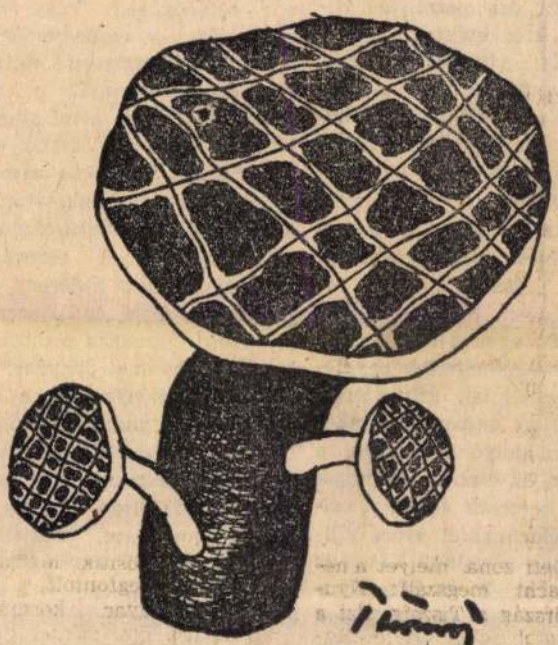

Tettamanti Béla: Tavasz

rágrobbanás, a boldo
életlobbanás új kezdet
vasz. És komisz vag
gyon keserű, ha azt
amit kérdeztem versb
szor: az emberiségnek lesz-e uj tavasza még? Tavasz, a terhes kisanya nyár nemző-szerelme, az ősz nagyanyja, a beteljesülés gyümölcs- és termésasszonya fehér hajakkal, ősz mosollyal? Hiszen annyi erő, erőszak, gyűlölet, butaság, világrésznyi gőg, hódításvágy, fegyver- és pusztulásanyag, annyi civilizációs halál-szenny akarata készül eltörülni az emberiséget e Földgolyóról! Eltörölni nedvesen, mint a lepkeszemet, mint a lepkeszárny színes pikkelymohóját. Hogy csak a halott hártyás receváz maradjon. Nyálkás haláltörmelék. És e kérdéssel már a költészet (de mondhatok egyetemes művészetet is), szívközepén állok. Mert az ember, az emberiség: a Földgolyó látószerve, a Föld szeme az ember. Nemcsak agyvelője, nemcsak *egyetlen* szíve! És ember nélkül nincs költészet! Minek is volna? Kinek is volna? És ebből következik e dolog fordítottja is: költészet nélkül nincs ember. Nem lehet ember. Mert a költészet csak az ember lehetségese. Az emberalatti lét, számunkra bármilyen csodálatos is, nélkülöz minden költészetet, ez a lét csak önmaga. Erkölcs nélküli. A költészet

költészetben. Hiszem, hogy kell legyen, hiszem, hogy van egy *erkölcsi állandó* az egész emberi létezésben, a teljes létezés emberségében. Mondjuk egyszerűen: reménynek? Vagy életreménynek, emberreménynek? Nem a megfogalmazás milyensége most a fontos. De e kijelentés ténye. Hiszen a mi személyes létünket nem fordíthatja visszafele föl két misztikus rózsaszínű ujjbögy, mint a homokórát, hogy a gömbölyű üveghéjazaton az ujjak bőrléceinek receválylúrózsa-lenyomata is átdereng, zsírosan, mint József Attila szerelmes versében! Ottmarad a csigás bőrlécpajzs-lenyomat árnyéka. És ez a remény kényszeríti a költőt arra, hogy akarja megismerni önmagát, de a világot is, az embert, a társadalmit, a világegyetemit is, rászóljon a néma, hallgatag természetre, eszmélkedése atomlámpájával bevilágítson az anyagba, hogy meglássa a dolgok élő szívét. Mert minden azt kérdezi a költőtől: miért élünk, miért lettünk, miért vagyunk? Mi az értelmünk, mi a jelentésünk? Miféle egyetemes összefüggés részei vagyunk mi? És emberként: miért tudatosultunk? És tudnunk kell mondani, hogy a remény a

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 12 6 1

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla, grafikusművész

1021

Tettamanti Béla rajzai

ző költészetünkben, hogy két olyan egymástól távoli — de egyformán egészséges — tulajdonságot egyesítenek a humor közegében, mint az infantilizmus és az erotika. Ez pedig azért érdemel heves fejbólintást mindenütt (kivéve Bulgáriát, ott az tagadást jelent — megtoldhatjuk tehát egy igenlő bolgár fejrázással), mert a politikán kívül nincs még egy területe az életnek, ahol annyi képmutatás, nevetséges felháborodás és felháborítóan nevetséges fontoskodás ismétlődne, mint a férfi—nő kap-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikusművész

1980 FEB 2

1021

kekkel Potocki hatvannat felvonásban tudatosan átgondolt, egységes és pontos, drámaian szerkesztett történetet játszat el az *emberről*.

Vajon valóban olyan romantikus ez az *ember?* Hántsuk le róla a sokféle jelmezt, nézzük meg közelebbről az indítékait. Magatartását. Szerelmi életét. Amelynek leírásában Potocki soha nem lépi át a korabeli jóízlés határait, de amelyből perzsel az erotika. A mindig idejekorán lebocsátott függöny mögül.

Ám ha a rongyok, leplek, szőrcsuhák alatt nemcsak tört és keresztet, hanem meztelen embert, a

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla grafikusművész

1 451123 0341
1021

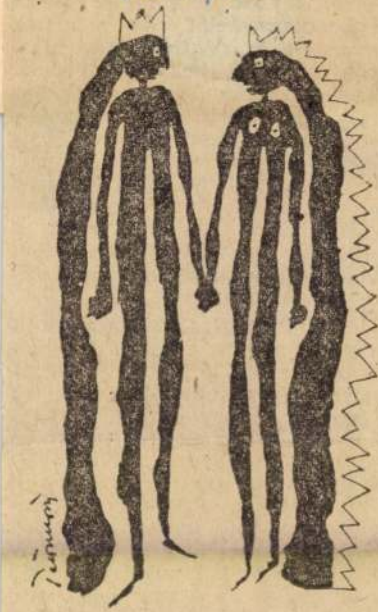

Tettamanti Béla rajzai

maga szavába, mikor — ugyanoo — éppen a terítékre kerített tárgy lényegének kifejtéséhez érkezik. Ezek a megszakítások és késleltetések, persze, sokszor csupán írói fogások. Mert Páskándi végül is — hacsak nem szándékkal, *dafkeségből* céltalankodik — mindig kilyukad valahová.

Jelen esetben az epikus triptichon (ki merem mondani) *zseniális* záródarabjáig jut és juttat el; melyben újra összegződik a költő, a drámaíró s a filozofáló Páskándi minden jó képessége. Az 1977-es keletkezési dátumú *Föl-jelentés visszamenőleg*-ben meghatározott történelmi kort idéz fel: a tizenötödik század utolsó negyedét. Központi hőse mondanivalójának (pontosabban: besúgnivalójának) érvényességét azonban körülbelül századunk közepéig terjeszti ki. A Névtelen Följelentő tudniillik nemcsak egyházdogmatikai és teoló-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla,

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 1.26.

grafikusművész

1021

mű világossággal fogalmazza meg mondanivalóját, ha nem a kevesek, magukat kiválasztottaknak hívők számára ír, hanem egyetemes igénnyel igyekszik válaszolni sorsa kérdéseire. Ezért idézi oly sokszor az irodalomtól és a művészetektől nyíltságot váró Lenin szavait, ezért érzi a kisebbségi irodalmak számára is alapvető útmutatásának Engelsért, aki a költészet irányzatosságának szükségességét hangoztatta. Innen érthető, hogy bizonyos fokú ellenkezéssel figyeli a neo-avantgard térhódítását, s több ízben is nyomatékosan [illegible] elmezteti írótársait a [illegible] letben tart[illegible] Csal[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Tettamanti Béla
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 DEC 1

1021

ugynek egy váratlan szenzációja is ni fegyházra lehetne változtatni. — Nem derült ki világosan. Han- — A többi kliencnek megkegyel mezek.

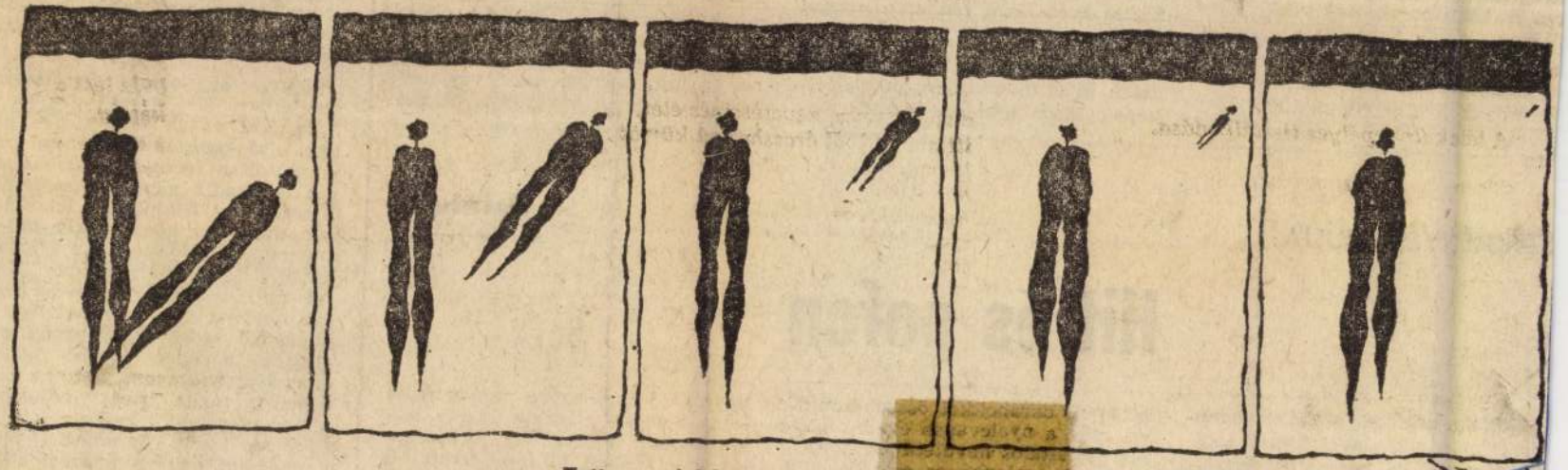

Tettamanti Béla rajza

küje egyenesen ironikus ellenpontként hatott *utólag*, bár akkor véres és tragikus *valóság* volt.

Ami azonban minden eddiginél többet mondott, az a bontást végző munkásokkal készített, néhánymondatos interjú volt. Ők nem nagyon tudták, miért a nagy felhajtás, mit ünnepelnek, mire emlé-

tette ezt, a néző rokonszenve maradéktalanul az övé lett, az író *Zimre Péter* és a rendező *Lengyel György* jóvoltából.

Nem gyakori eset Bokros Bernadetté, mint mondottam, mégis jellemző. Mert kevesen veszik maguknak a bátorságot, hogy megfe-

Mert a tevenező is sz
igazságot, a hazugságot pe
löli. Relativisztikus k
egyre ritkábban találkozu
művekkel, amelyek erkö
rancsot adnak. Pedig sz
van rájuk, és hálásak
értük. A Margit körúttól
utcáig és tovább.

Sz

SZEKRÉNYESY JÚLIA:

Hit és pofon

Kétféle erkölcsi szabályt ismerünk: az egyik kényelmünket szolgálja, a másik komor figyelmeztetésként kísért. Az elsőt polgári

zenéves) darabokkal összehasonlítva, még a nyolcvanas évek küszöbén is fiatalos hevületének mutatkozik. A szalonképes előadás alig

pontra jutna, egyre zavarosabb lesz, a rendezetlenség lázító légköre válik uralkodóvá. A szereplők akár Balassi Bálint szavait is idézhetnék: „Elég hogy megvolt

mot négy, öt oldalt. Ám a könnyű dallam helyett torz és vad operai nyitány született — ormótlan, behemót és szenvedélyes. A huszadik oldal táján még azt elemeztem, hogy Brecht melyik drámáját mikor írta, s kora kérdéseire miért úgy válaszolt, ahogy válaszolt. Pedig igazából csak azt szerettem volna elmondani, hogy nagyon tetszett a fia-

Tettamanti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1987. III. 23.

Tettamanti Béla

Karikatúra

Magyar Nemzet 1987. III. 30.

Tettamanti Bela

Karikatura

Magyar Nemzet 1987. IV 6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 MÁR 28

1021

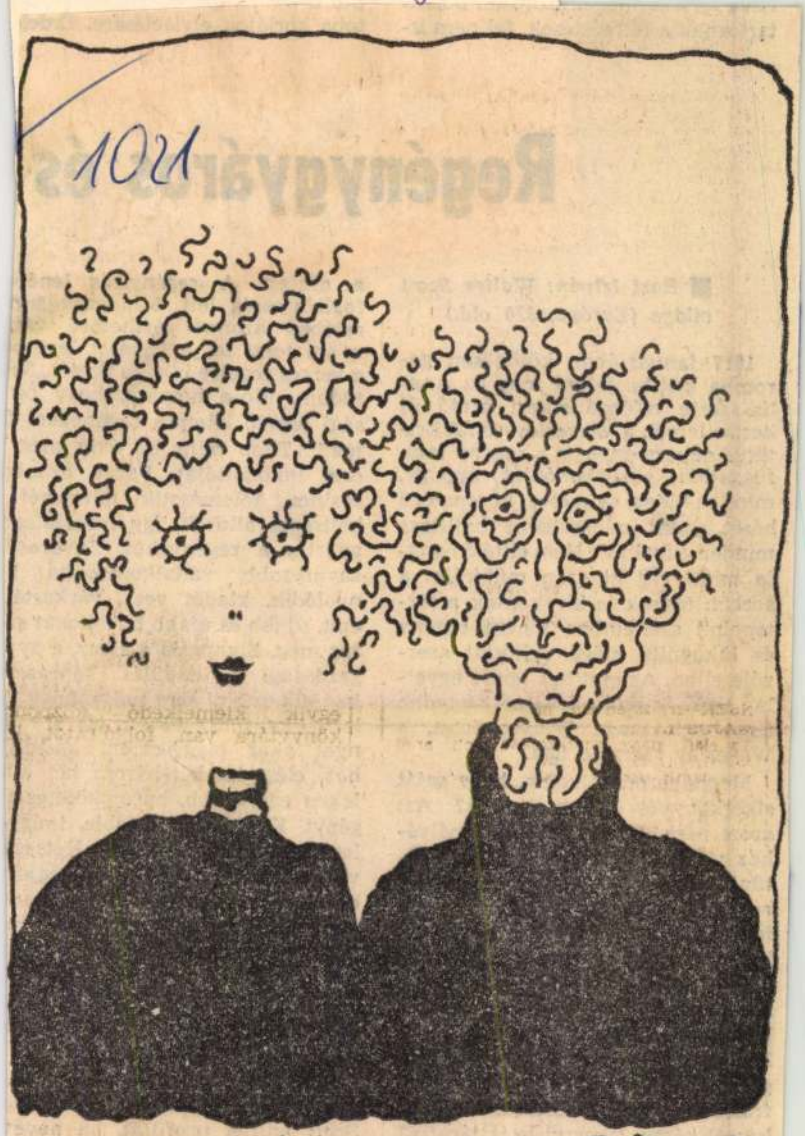

Tettamanti Béla kiállításáról

tartoznak a félreérté

■ *Bart István: Walter Scott világa (Európa, 320 old.)*

1817 januárjában különösen goromba kritika jelent meg az Anglia-szerte elsöprő sikert arató új bestsellerről, a Waverley-ről. A kritikus nehezményezte a regény laza, független előadásmódját éppúgy, mint se hideg, se meleg, középszerű hősét, „akit nádszálként hajlítgat minden fuvallat". Nem elítélő hangja miatt rítt ki ez a műbírálat a sorból. Mások is kirohantak a történelmi szellemben fogant regény és inkognitó mögé rejtőzött szerzője ellen. Az említett opusz egyetlen apróság miatt érdemel nagyobb figyelmet: maga Walter Scott, a Waverley szerzője írta.

Megháborodott volna, hogy saját sikerkönyvét teremtette le? Azt azért nem. Mindössze a személyéhez vezető nyomokat próbálta eltüntetni. Scott felléptekor az angol regény Swift vagy Smollett által fémjelzett első nagy korszaka véglegesen lezárult. Teljes a szélcsend, Jane Austen kivételével — ő egyébként sem aratott zajos tetszést — senki sem próbálta elnyerni az új közönség kegyeit. Rossz ponyvák, gótikus borzalmakban bővelkedő francia regények fordításai jártak kézről kézre, sikerrel le is járatták a műfajt. A [illegible] z[illegible] foglalatosság lett. Mindezek is[illegible] retében azonnal érthetővé vál[illegible] miért teszi fel a kérdést levélb[illegible] a verses regéire büszke Scott: „Ne[illegible] tudom, illő-e hozzám, hogy bír[illegible] sági jegyző létemre regényeket í[illegible] jak?" Több mint tíz évig meg[illegible] őrzi inkognitóját. Pénze azonba[illegible] sosincs, fölemésztik mindenét [illegible] költséges allűrök, így futószalago[illegible] gyártja a regényeket. Zavarosn[illegible] zavarosabb vállalkozásokba b[illegible] nyolódik, kiadót vesz, várkastél[illegible] épít, újabb és újabb birtokokat sz[illegible] rez meg. Elkapatja a siker, a gyo[illegible] gazdasági fellendülés káprázat[illegible] ban elképzelni sem tudja, hogy v[illegible] laha csőd fenyegetheti. Ha új szá[illegible] nyat akar biggyeszteni kastély[illegible] hoz, elég, ha két-három hét ala[illegible] leken egy újabb, háromkötetes r[illegible] gényt. Kiadója, Constable, imígy[illegible] legyezgeti a hiúságát: „Kétségk[illegible] vül a Waverley Szerzője a legjöv[illegible] delmezőbb cikkünk, ne tágítsu[illegible] hát tőle; azt mondom, nincs m[illegible] egy ilyen kincsesbánya, hozzu[illegible] hát fel ércéből, amennyit csak [illegible] het, és meglásd, nem bánjuk me[illegible] A jó bevétel reményében hatalm[illegible] előlegektől sem riad vissza.

Honnan ez a magabiztosság, maga a frenetikus siker, amelyt[illegible] Scott annyit profitált, ha nevé[illegible]

Életmű Berzsenyi árnyékában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Tettamanti Béla, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1981 MÁJ 3

/1021

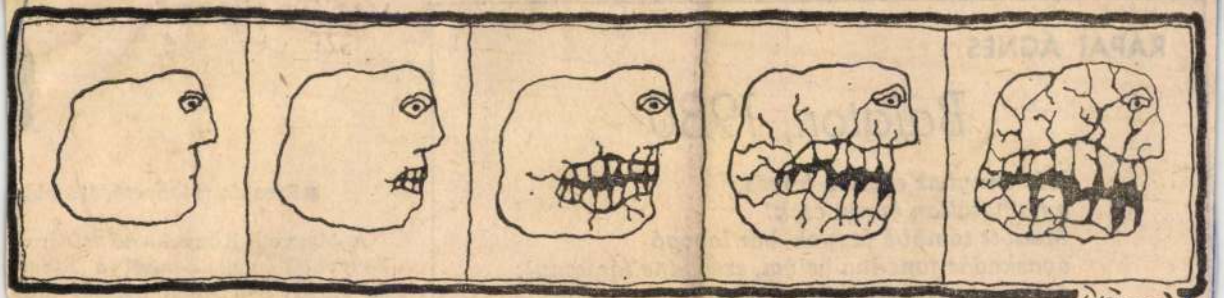

Tettamanti Béla: Ecce homo

RAPAI ÁGNES:

Balaton, 1980

Hát ennyi az eszelős forrás,
a halhatatlan ennyi csak!
Mielőtt tömbbé fagyok, bár lobogó
ágaskodás fonódna belém, szegődne társamul;
csőre-vesztett varjak zuhognak:
képzelt nyújtózásom pelyheké,

VARJAS ENDRE:

■ *Rivalda (Magvető, 695 old.)*

A Magvető Könyvkiadó minden-
könyvheti vállalkozása, a *Rival-*
da ezidén nyolc mai magyar drá-
mát nyújt át az 1979—80-as évad-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1981 JUN 8

MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK
Gödöllő

Tettamanti Béla, grafikus

1021

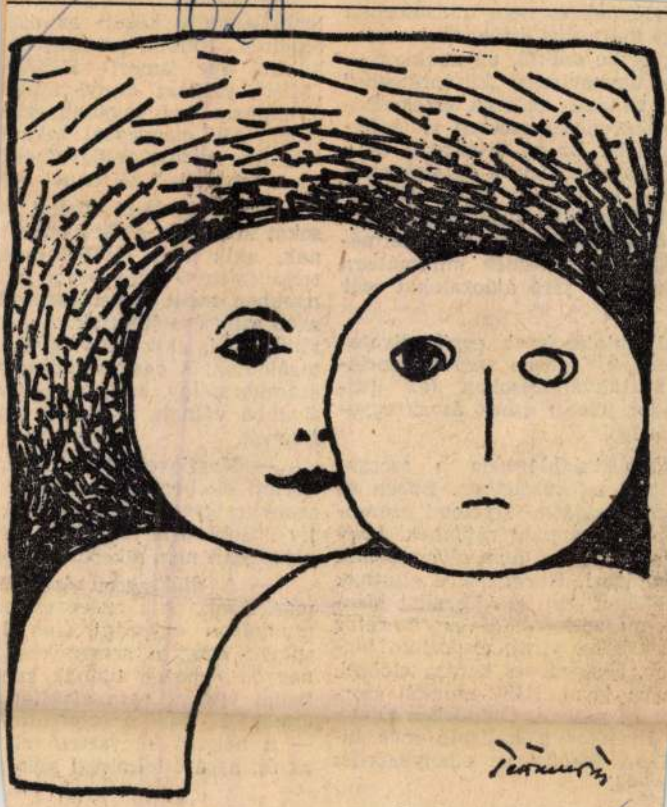

Tettamanti Béla grafikája

i értéknek és
mit kulturális
teg egyre szűki
az úgynevezet
ben vannak, ak
ég szerencsés
ut hely. Ez a
a fiatalok, íg
mára is model
esítményeiktől
ülőktől. Számt
ılást is igyeke
munkával járó

jai kutatásoknak egyik divatos
désének, idegen szóval szocia-
ı attitűdváltozásokon (az atti-
nódot jelent) esnek át az egye-
mán?

nzőbb tulajdonsága a szorga-
ivitás a közéletben. Ebben az
tani a sajátos egyetemi szerep-
:on túl vannak, rájönnek, hogy
jól vizsgázni nem olyan nehéz.
ılni kezd. Harmadévre eljutnak
kli őket. Ezt az időszakot bizo-
A másod-harmadéves szeretne
nekkarba járni, élsportoló len-
ıbb. Negyedéves korára eldönti,
arba járni, KISZ-munkát szer-
ni csapatban. Ötödévben újabb
Ilyenkor a hallgató már ki-
Γ-be, lekötik az elhelyezkedés
ségei.

tézmények közművelődési mun-
ljuk a „passzív többség, aktív

sabb szintjére jutottak. A köz
aktivizálni, akik már egyébk
vizálódtak. A passzív többségt
számukra. Így, amíg az aktív
tívabbá válnak, a passzív töl
lesznek.

— Megfigyelhető viszont,
korlati életben a volt passzív
szonylag gyorsan megtalálják
tív kisebbségbe tartozók né
egyáltalán nem sikerül beilles

— A diákszerep és az
más. Azok, akik az egyeteme
munkában egyaránt élen j
sulnak ezzel a szerepükkel,
nagyon nehezen tudnak szer
tagjai viszont nem alakította
ötödik év végére sztereotípp
— a helyzet kényszere mia
az új, agrárértelmiségi szere

(F

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ULLOI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1980 OKT 11

ÉLET ÉS IRODALOM

Tettamanti Béla grafikus

1021

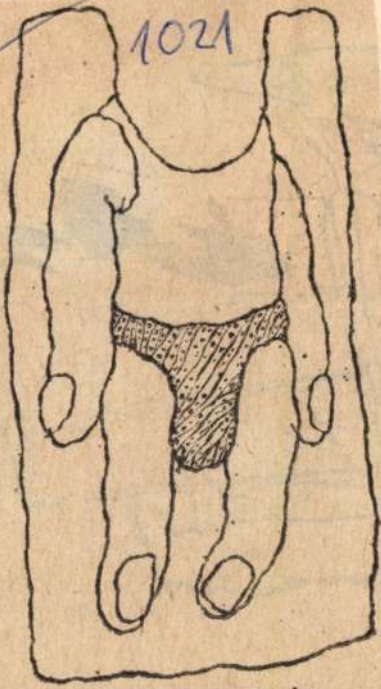

Tettamanti Béla rajza

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tettamanti Béla
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JUL 11

1021

Tettamanti Béla rajza

foltjait, ha nem az illetékes szakemberek? Lehet, hogy Péri Péter (László) nem volt jelentékeny képzőművész. De magyar volt, marxista forradalmár volt, s John Berger, korunk egyik nagy regényírója, alkalmasnak ítélte, hogy regényhősként ábrázolja."

Sajnálatos, hogy a művészettörténészeket tetemre hívó írók nem látogatnak olyan jelentős kiállításokat, mint a Nemzeti Galériában ez év február—áprilisában megrendezett *Nyolcak és Aktivisták* tárlata. Ott ugyanis látható volt Péri László két térkonstrukciója, 138. és 139. számú kiállítási tárgyként. Ha még a katalógust is megnézte volna a vitázók közül valaki, benne találja „Péri László (1889—1967.)" rövid életrajzát, egyebek közt azzal a megjegyzéssel, hogy Lenin halála után mauzóleumot tervezett ugyan számára, de a húszas évek végén, miután Londonba költözött, „felhagy politikai tevékenységével", s ott „csupán" festőként, grafikusként, építészként szerepel haláláig.

Nos, ha ez a — irodalmi-kultúratörténeti szempontból sem közömbös — kiállítás elkerülte a figyelmet, akkor illett volna a magyar műtörténészeket is megkérdezni; nemcsak Londonhoz, Párizshoz fordulni információért. Nem törekszem filológiai pontosságra, csak megemlítem: Passuth Krisztina évekkel ezelőtt írt könyvet, a magyar művészek szerepéről az európai avantgardban, s ebben szól Pé-

Tettamanti Béla, grafikaművész

1982. VII. 28. P 10.45 /Kisgyűjtemény/.

Láttuk, hallottuk

- Most hallgassanak meg két művészeti rövidhirtt Az egyik legismertebb magyar karikaturistának, Tettamanti Bélának látható kiállitása Siófokon, a Kulturális Központban. Eza tárlat vasárnapig tekinthető meg.

/zene/

1021

Tettamanti Béla rajzai

Tettamanti grafikáinak lényege – műfajához illően – az irónia, annak is az a szelíd formája, amikor a szerző naivnak tetteti magát, elhiteti, hogy szó szerint vesz mindent. Akár sorozatot rajzol, akár szóló grafikát, valamennyi „csak" kép, szöveg nélkül. Műveiben kevés a cselekmény, a belső tartalom szövege is kevés, alig van szüzsé. Ezek a rajzok úgy különböznek a tételes karikatúrától, mint a pantomim a drámától. Tettamanti sohasem kacsint ki választott és felvett szerepéből. Buster Keaton-i amimiás merevséggel, arcjáték nélkül, mosolytalanul játssza végig – pontosabban: rendezi meg – színjátékait, egyfelvonásait. Nem szégyelli, hogy moralizál, gyakran még csak nem is indirekt módon. Nem riporter ő, kerüli a pillanatnyi aktualitást, a legkisebb vonásában is általánosít. Ezért időszerű minden vonása.

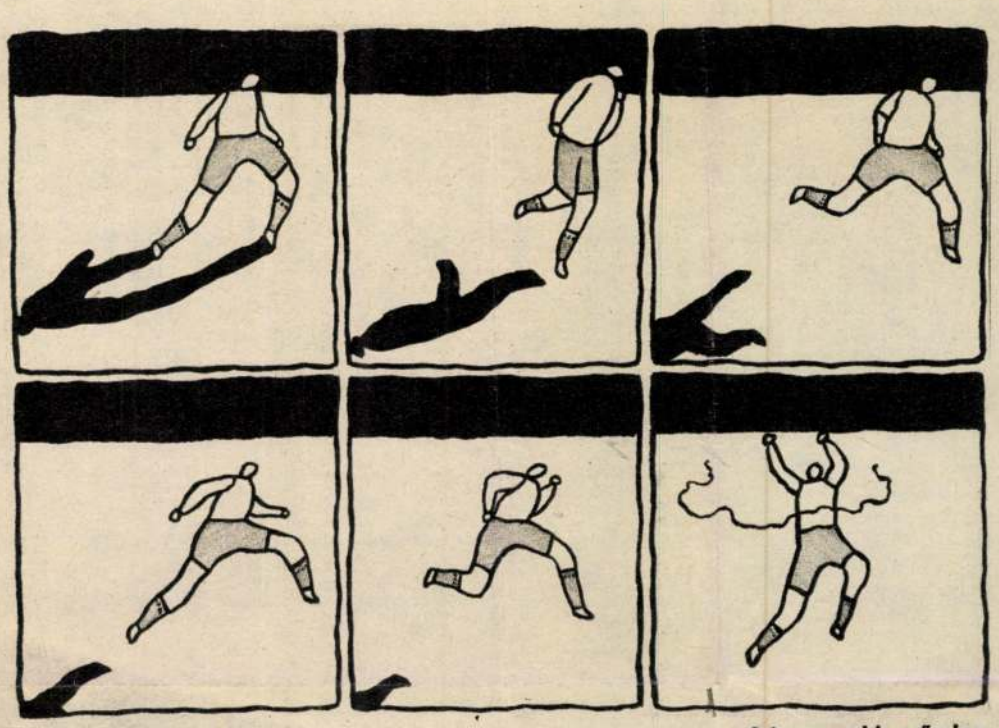

A legnagyobb győzelem

Részlet Frank János: Több mint karikatúra című cikkéből. Budapest 1981/9.)

Szanálás előtt

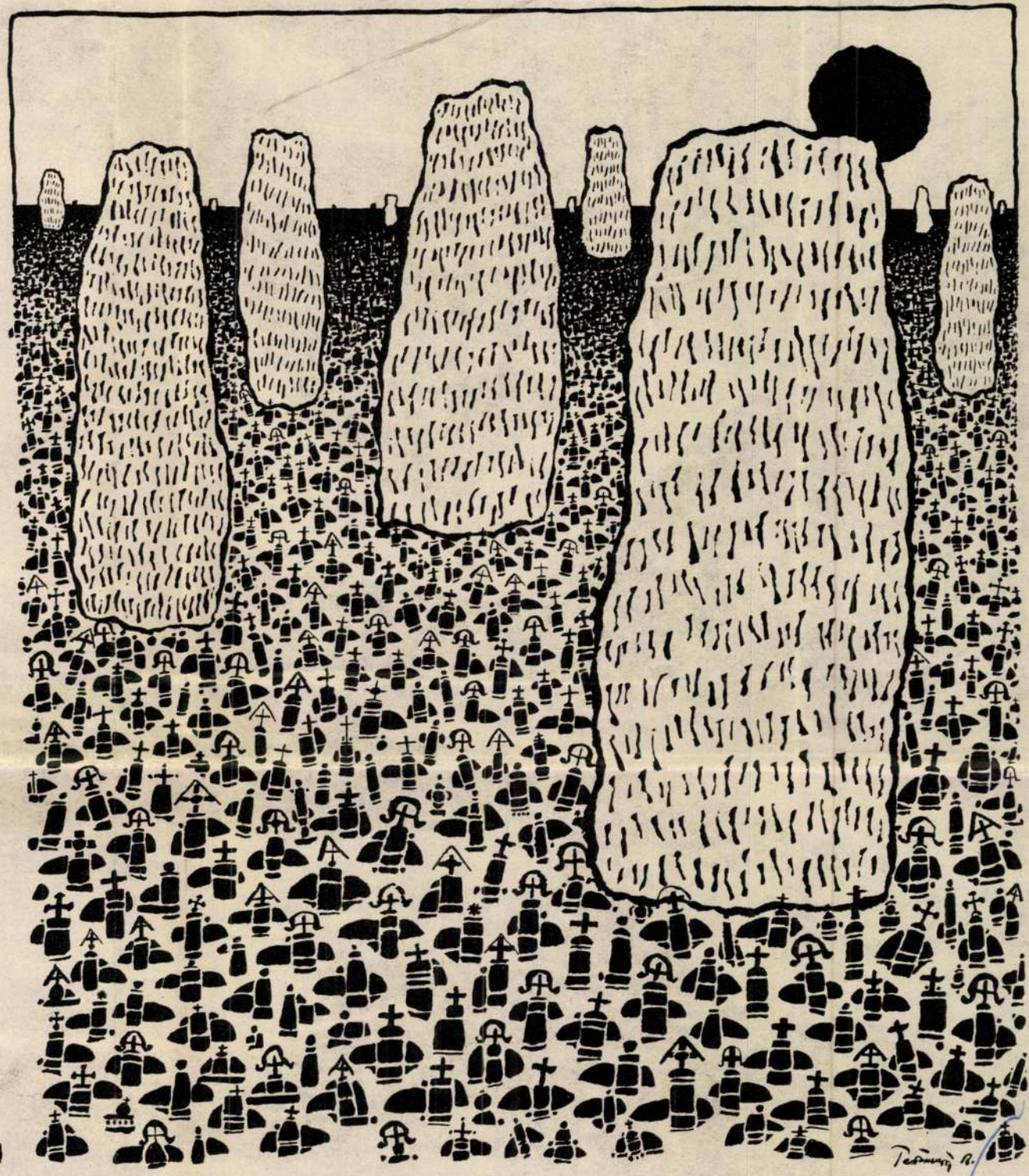

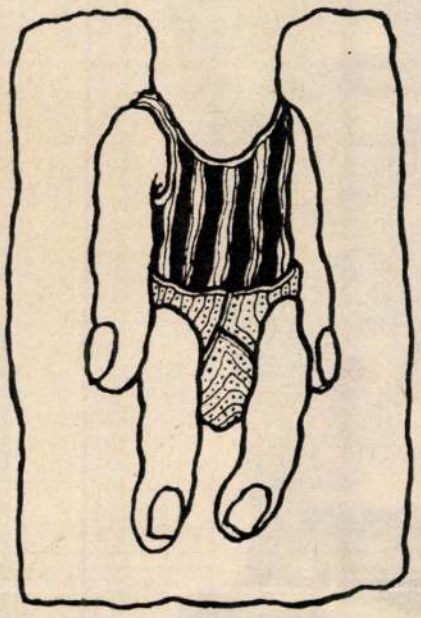

„Focisajtó"

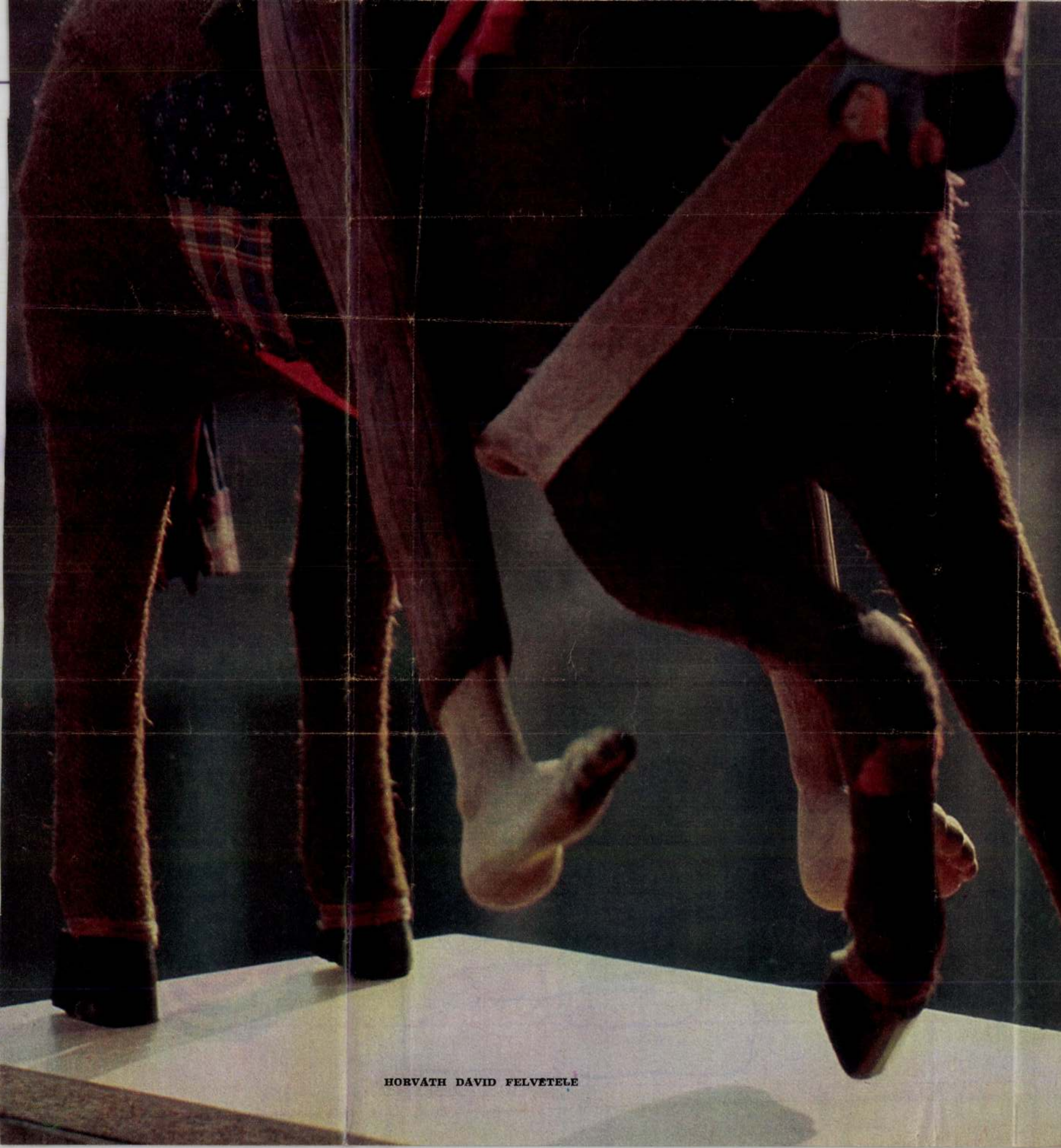

HORVÁTH DÁVID FELVÉTELE

Feleletet minderre majd az orcák két sötét sávja ad. Fegyver és – a látszat szerint – sárkány nélküli sárkányölő: mindenesetre ez az, amit Lóránt Zsuzsa – más, bármily nagyszerű, Szent György-alkotóktól eltérően – tud.

„Hát a másik hol van" fanyalogva kérdi. Senki sem hinné, hogy kedves öccsét érti. A kérdező Toldi György, a „rókaleikű bátya"; aki után kérdez, Miklós maga. Népünk legendás alakja Toldi Miklós; ez a mesteri Sárkányölő is mesebeli. Az egész szobor mintha a nép játékos-komor, ősi képzeletéből, mintegy a népi hagyományt őrző vásári ponyváról ugrott volna elénk: az ábrázolás hitelessége által válik mesebeli hőssé.

György rókaleikű; a sárkány: kígyó. A róka és a kígyó közös vonása a ravaszság. Hol lehetne a sárkány, mely láthatatlan, ha nem magában a Sárkányölőben? A testvérek (fivérek) közt azonosság áll fenn – ez a természet rendje; itt a sárkányölő és a sárkány közt áll fenn azonosság. Egy lélek és egy test ők (mint a kentaurban a ló és az ember).

Miben áll a kígyó ravaszsága? A természet ősi „ravaszsága" ez: elhelyezte az emberben mitikusan, a művészet által megjelenítve a kígyót, azaz az érzelmek viharát, poklát, feneketlenségét, képileg a sárkánykígyót, amelyet magunkban bírunk, és magunkban kell lebírnunk. Félreérthetetlen jele annak a sokszor emberfeletti küzdelemnek az a két komor, kidomborodó sötét sáv, melyet a művésznő a teremtménye – e „vidám", tarkabarka figura – orcájára mintázott.

Lóránt Zsuzsa érdeme, melyet a Sárkányölő megalkotásával magának kivívott: egy népi humorral és tragikummal elitelt, játékos módon megformált alak pattant ki a homlokából; teljes fegyverzetben, illetve teljes „fegyverzetlenségében" is; példátlanul példásan hozott létre egy modern, magyar, tartalmában [illegible] általános érdekű clownt; és nem uta[illegible] gyelmeztet bennünk[illegible] az „ördög" bennün[illegible] Ezzel segíti legyőzni [illegible] nagyerejű „gonosz[illegible] pusztító ösztönöket.

PÉ[illegible]

TETTAMANTI Béla

FRIDECZKY FRIGYES

Budapest, 1983/8.

A Lukácsban

Hol fürödnek a pestiek? A monarchisták a Császárban, a legitimisták a Királyban, a klerikálisok a Gellértben, a balosok a Rudasban és a revizionisták a Lukácsban.

(Régi pesti vicc)

Naponta találkozunk, egymást kerülgetjük a medencében. Köszönünk egymásnak, hiszen ismerősök vagyunk, rokonok Ádámról-Éváról. Különös szekta a Lukács közönsége: a törzstagoknak külön kabin vagy szekrény jár, az újakat nehezen fogadják be, de a régieket örömmel üdvözlik, ha találkoznak — bárhol a városban. Mindennapos barátság-ellenszenv köt össze láthatatlanul — akár ha élettársak lennénk.

A rozmárasszonyka

Vízi szemüveggel s hosszú bajusszal csúfítja magát. Talán így akarja elriasztani az esetleges udvarlókat, akik zavarnák úszásában. Rendkívül elszánt. Arcáról mindenki leolvashatja, hogy ő nem passzióból úszik, keményen megdolgozik az acélos izmokért; kínlódását nem palástolja. Halált megvető bátorsággal veti magát a vízbe, fejét víz alá nyomja, s csak akkor emeli ki, amikor már lilás-szederjes, s testére kiültek a hullafoltok. Meghatározott „saját" sávban úszik, nem lát, nem hall, mindenkit elver maga mellől. Imponáló konok kitartása, sprintelése mintaszerű, vízalatti fordulásait a hivatásosak is megirigyelhetnék. Kemény és könyörtelen, nemcsak másokkal, hanem magával szemben is. Nem enged a 48-ból. Azt mondják: óvónő, s olykor megsimogatja... a kiskutyákat.

A nénikék

Korukat tekintve ifiasszonyok is lehetnének ebben a mai fiatalodó világban. De amint ott csoszogtak csoportosan a derékig érő vízben, zavartalanul trafikálva, mindenki néninek nézi őket.

— Tudod, drágám, csak hármas cserével sikerült eljutnunk a Rózsadombra, s így is háromszázezer forintot fizettünk rá a belvárosi nagy lakásunkra, de tudod, a levegő, megéri...

— Megéri? Én mondom neked, már Bécsben sem lehet olyan jól vásárolni, mint régen. Megállok a Mariahilferstrassén, s kővé meredek, olyan árak vannak! Pedig direkt ezért neveztem be erre a háromnapos IBUSZ-útra! Megéri?...

— Én bizony nem járok a Fény utcai piacra, pedig ott lakom a szomszédban. Inkább elvillanyozom a Lehelre vagy a Tolbuhin-csarnokba, ott minden olcsóbb, s nagy a választék...

— Én is azt mondtam Pirikémnek, amikor Oszkár otthagyta, nagy a választék férfiakban, sohse búsulj az után a léhűtő után! Majd csak felneveljük aranyos kis Zsigmondkánkat...

— Te, legutóbb is azt hallottam!... Így beszélnek párhuzamosan egymás mellett, talán nem is hallják a másik szavát, de nem is fontos, lényeg, hogy olyan jól kibeszélhetik magukat. Sétáló csoportjuk külön testet alkot a vízben, mindenki kerülgeti őket, az úszókat nagyon zavarja maszszív tömbjük, de őket semmi sem zökkenti ki végtelen nyugalmukból.

A nyugdíjas

Túl van három infarktuson, több súlyos műtéten, röntgenleletei szerint nincs egy ép csontja sem. Az ortopédorvos azt mondja: csoda, hogy egyáltalán mozgatni tudja kezét-lábát s főleg a nyakát. Megszállottja az önszuggesztiónak, azt állítja: sohasem beteg, mert egészségesnek tartja magát. Az „ép testben ép lélek" közmondást megfordítja: *ép lélek, ép test!*

Fakír módján edzi törékeny testét: minden reggel húsz percet tornázik, hatvankét percet úszik. Rossz a légzéstechnikája, úszása nem szabályos, sohasem tanult meg tisztességesen úszni. Viszont azt vallja, aki nem tud táncolni, olyan jól táncoljon, ne vegyék észre, hogy nem tud táncolni. Így aztán szabálytalan úszásával nem egyszer megelőz számos „profit". Fejét magasan kiemeli a vízből, harminc hossz után fújtat, mint egy víziló. De konok, mint az öszvér, nem hagyja abba száz hossz előtt. A fekete vonalon szeret úszni, nehogy eltévedjen. Mindenkinek köszön, fél, hogy udvariatlannak tartják. Miközben számolja a hosszakat, az órára

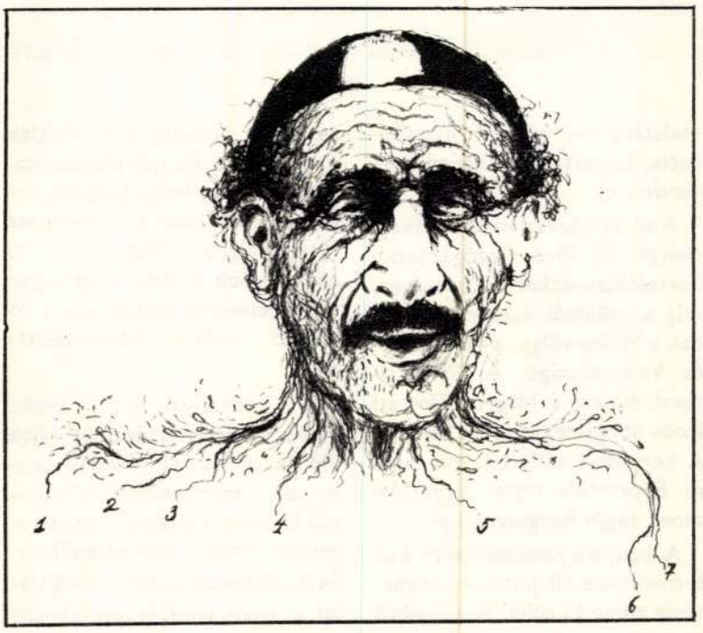

vaslatára — védetté nyilvánította, és partján építési tilalmat rendelt el.

A tó és közvetlen környéke a tinnyei Új Élet Mezőgazdasági Termelőszövetkezet tulajdona, míg a műúttól északra eső oldal, a Meleg-völgy, a Telki Erdő- és Vadgazdaságé. A Garancsi-tavat évekig a Magyar Távirati Iroda horgászegyesülete bérelte. A kerítéssel védett tavon most az Egyetértés Mgtsz egyesületének tagjai horgászhatnak.

A legújabb rendezési terv a tó természetes állapotának megőrzését tűzte ki célul. A vízgyűjtő területet részlegesen fásítják majd. Építkezést (például turistaház, étterem, büfé, parkoló, erdei pihenő) csak a szomszédos Meleg-völgyben engedélyeznek, ahol később fürdési lehetőséget is szeretnének biztosítani a tó elfolyó vizének felhasználásával.

A Garancsi-tó és környéke parkerdő létesítésével és tájba illő turistaház építésével idegenforgalmi szempontból is jelentős lehetne, különösen mint lovastúra célpont vagy pihenőhely. És ha elegendő anyagi ráfordítással a közművesítés problémáit is meg tudják oldani, akkor a jövőben a Meleg-völgy — tömbtelkes megoldással — üdülőterületként is számításba jöhet.

Addig is, amíg a tervek megvalósulnak, érdemes e gyönyörű tengerszemet felkeresni. Piliscsaba vasútállomásától gyalog (45 perc alatt) vagy a Piliscsaba—Tinnye között közlekedő autóbusszal egyaránt elérhető. Megközelítése természetesen gépkocsival a legegyszerűbb és leggyorsabb. Ám a legszebb és legregényesebb a gyalogos út, akár az 550 méter magas Nagy-Szénásról, akár pedig Nagykovácsi községből indulunk. A híres Aynard-túra útvonalán nemcsak gyönyörű tájat, hanem néha legelésző muflonokat is láthatunk. A karikába csavarodó szarvú vadjuhot a közeli Fekete-hegyekbe telepítették be a két világháború között Korzikából. A Fekete-hegyekből került el a Garancsi-tó környékére. Az Aynard-útvonalon haladva, a magas dombokról festői a kilátás: rálátunk a Garancsi-tóra, háttérben a Gerecséhez tartozó Gete jellegzetesen hosszú vonulata s a 757 méter magas Pilis-tető zárja a látóhatárt.

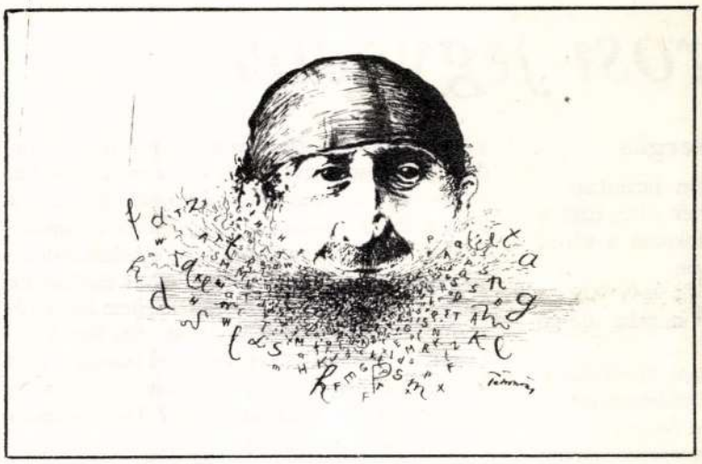

Tettamanti Béla rajzai

sandít, negyedóránként ellenőrzi magát, boldog, ha le tud faragni egy-két percet a hatvankettőből.

— Miért siet ennyire, miért nem pihen közben? — kérdik tőle.

A halál elől menekülök — feleli hamiskásan —, s ez eddig még sikerült.

A csapkodó

Többen ádázan verik a vizet, mintha rajta akarnák kitölteni bosszújukat tehetetlenségükért. Nagy robajjal úsznak, hatalmas hullámokat, örvénylő zuhatagokat korbácsolnak maguk körül. Személyükben képviselik a Gellért hullámfürdőt. Mindenki menekül közelükből, aki nem, azt könyörtelenül legázolják. Érdekes emberek. Meg vannak győződve arról, hogy egyedül ők tudnak úszni, s csupán őértük van az uszoda. Senkire sincsenek tekintettel. Az egyik csapkodó különös jelenség. Fejét víz alá nyomja, három hatalmas csapást mér a vízre, nagyot rúg, majd megáll, körülnéz. Ha mindenki őt nézi, újra a víz alá bukik, csapkod, rugdalózik. Ha nem nézik, akkor is. Az úszásban alig halad. Így viaskodik fél órán keresztül, majd a zuhanyozóba vonul, ahol minden ottlévőt telefröcskölve, elégedetten röffenve dögönyözteti magát a forró vízzel, több órán át.

A szépasszony

Túl az ötvenen, de rafinált kozmetikával ügyesen takarja. Udvartartásával jön, sohasem egyedül. Fején hongkongi paróka, szája rúzsozva, arca és szeme kifestve. Nyakán, karján, ujjain s fülében hatalmas aranyékszerek. Afrikában szeretne élni, mert ott az orrába is fűzhetne aranykarikát. Kísérői előtte, utána s oldalán úsznak, hogy véletlenül se érje víz az arcát. Méltóságteljesen szeli a vizet, s közben leereszkedve vált egy-egy mondatot hódolóival. Mielőtt kilépne a medencéből, papuccsal és melegített fürdőköpennyel várja első számú rabszolgája. Felszegett fejjel, szálegyenes testtel, feltűnő eleganciával vonul el az őt bámuló „plebsz" előtt. De így tesz, ha történetesen egyetlen ember sincs ott rajta kívül. Detronizált királynőnek tartják, a korona láthatatlanul ott sugárzik feje felett.

A tanár úr

Kossuth-díjas, kiváló művész. Kitűnő zongorista volt nem is olyan régen, s világhírű zongoratanár. Messze földről elzarándokoltak hozzá elsajátítani a korszerű technikát; húsz dollárt is fizettek egy-egy órájáért. Szellemes beszélgető partner, ki nem fogy a történetekből. Órákig tud adomázni, s jószívű ember: mindenkit részesíteni kíván az érdekes sztorik élményében. Mondják: egyik tanítványa beleőszült és idegbajos lett, mert órákig toporgott anélkül, hogy egy billentyűt is leüthetett volna, s amikor már századszor hallotta Goethe és Beethoven találkozását a bajor uralkodóval, fejét lekapta, s kézigránátként hajította a mesélőhöz, ám egy szózuhatag azt is elsöpörte. Már nem tanít, és nem is zongorázik. Közönségét a Lukácsban toborozza. Frottírköpenyében üldögél a kispadon, és mesél, mesél. Mindig akad hallgatója — mint mondtam, szellemes elbeszélő —, olykor felváltva hallgatják egész délelőtt.

Egyszer láttam a vízben is. Kétszer végigúszta a húszméteres medencét.

A versenyúszók

Hiányos helyismeretük következtében idetévednek, az alig pár méterrel arrább fekvő Komjádi uszoda helyett. Habozás nélkül vetik magukat a 140 centiméteres vízbe — rá se rántanak arra, hogy már valaki úszik alattuk. Gyors karcsapásokkal szelik végig a húszméteres medencét — ijedten rebbennek szét körülöttük a kényelmesen úszkáló hetven-nyolcvanévesek. Miután megállás nélkül húsz-harminc hosszt teljesítettek, felmennek a tetőteraszra, hogy egyenletes barnára sült testükkel, mintaszerűen kimunkált izmaikkal gyönyörködtessék a fiatal lányokat.

Színészek

is úsznak a Lukácsban. Idősebbek és fiatalabbak. Imre bácsi olyan öreg, már rosszul lát, de rosszul is hall.

— Ugye te vagy a Maros Gyuri? — kérdezte legutóbb. Tagadó válaszomon hosszan eltűnődött.

— Akkor te írtad azt a szép kis monológot, amivel olyan nagy sikerem volt Nagyváradon!

Sajnos, nem tehetek eleget kívánságának, így szomorúan elvonul.

Tamáska kitűnő úszó, s két kisgyermek gondos apukája. Egyenletes gyorsasággal szeli a hosszakat — hozzátartozik ez mindennapos tréningjéhez. A Nemzeti Színház nagy öregje (nem életkora, csupán tehetsége szerint!) is itt úszik minden reggel. Csendesen és észrevétlenül a mélyvízben — ameddig hagyják. Hol ez, hol az szólítja meg — olyankor barátságosan felel —, hol a fürdőmester hívja telefonhoz. Igen jámbor, nyugodt ember, csoda, hogy tud úgy begorombulni a „Döglött aknák"-ban, hogy szinte félteni kell, azonnal megüti a guta.

A dumafranci

Őszülő vagány, szuggesztív erejű beszélőkével. Mélyen az úszómester arcába hajlik, erősen gesztikulál, mintha meg akarná nyerni világmegváltó terveinek. Holott csak azt mondja el, milyen ügyes volt legutóbb is, amikor egy külföldi csoportot fogott el fényképezőgépével. Egyenként fotografálta őket s a POLAROID gép azonnal kidobta a színes felvételeket. „Ötven forintot is megadtak darabjáért, képzelje, percek alatt ezerötszáz forintot kerestem!"

A bejruti ostrom idején habzott a szája: „Nekem akarják bemesélni, hogy öt-hatezer palesztin harcos védi a várost? Megvannak azok hatvanezren is, ha a világ legjobban kiképzett és felszerelt hadserege nem bír velük!"

Végigjárja a kabinokat, ismerősöket keresve, s mindegyikkel hosszan elbeszélget. Az utóbbi kifejezés nem fedi a valóságot, mert

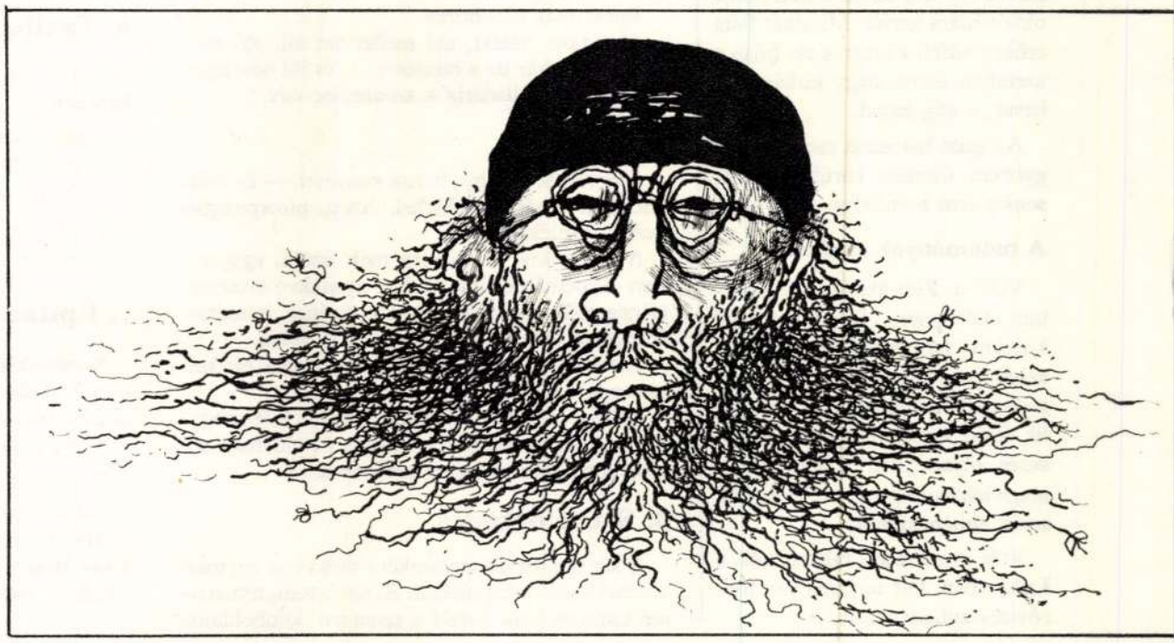

csak ő beszél. Ha már lyukat beszélt hét-nyolc ember hasába, nyugodtan beveti magát a vízbe, gyors sprinttel leúszik tíz-tizenöt hosszt, majd felmegy a napozóba, s ha sikerül elkapni egy médiumot, folytatja a beszélgetést in finitum.

A szakállas

Tökkopasz s derékig érő szakállt visel elöl és hátul. A piros fürdősapkát mégis a fejére húzza. A mikor vízre száll, dús alsórénye szétterül a víztükrön. A kissrácok tavirózsának nézik s lemerülés előtt belékapaszkodnak, olykor a piros golyóra másznak. A szelíd próféták közé tartozik, alig mozdul, szavát se hallani. Lassan, szinte észrevétlenül halad a vízben, mint a feneken lapuló ragadozóhal, „aki" hirtelen csap le áldozatára. Őt azonban 32 dioptriás szemüvege akadályozza a gyors felismerésben és cselekvésben. Egész délelőttöket elüldögél a meleg vízben, s olykor tétován leszólítja a gömbölyded hölgyeket. Annyira rövidlátó, hogy a soványakat meg se látja, s ha elveszti szemüvegét, addig meg sem keresheti, míg meg nem találta.

A hátúszó

Jelszava: hátul nincsen szeme, térjenek ki a szembejövők. Baj csak akkor lesz, ha szemben is hátúszó halad. Ilyenkor összekoccan két kopasz kobak, kölcsönös dühödt kifakadás, majd folytatják a hátúszást, lehetőleg egymástól távol. E szekta is több alszektát számlál: van, aki mindkét kezével egyszerre kaszál széles mezőben, más külön-külön dobja oldalt-hátra karját. Mindkét fajta erősen püföli a vizet, s víz híján a szemben úszót, nagy hullámokat kavar, s alig halad.

Az igazi hátúszók csendben és gyorsan úsznak, körültekintően, senkit sem inzultálva.

A tudományok doktora

Vele a Zeneakadémián szoktam találkozni. Szerelése: egy koszlott farmernadrág, gyanússzínű pulóver, oldalán az elmaradhatatlan tarisznya. Amint leül, fején keresztül lehúzza pulóverét, olyan „illat" felhőt keltve maga körül, hogy a közelben ülők sorra elmenekülnek.

Vele is szívesen találkoznék a Lukácsban. Ott ugyanis van forróvizes zuhanyozó is.

Városi jegyzetek

1. A propos madárcsicsergés

Olvasom, hogy valahol — talán Japánban — a villanyrendőr nemcsak a szemnek jelez, hanem a fülhöz is szól, és (hogy ne fokozza a városi zajártalmat) *madárcsicsergés-hangon.*

Járható — sőt, követendő út.

Mindenképpen kellemesebb, mintha dörgő hangon rád reccsenne:

— Hé! Maga! Igen, igen, maga zöldkalapos! Hát nem lát a szemétől? Már rég zöldre váltottam, és maga még mindig itt büdösíti a levegőt?!

Madárcsicsergéssel tele hangszórókat szeretnék a sofőrök szája elé, azaz madárcsicsergés-tolmácsot: bármit ordítanának egymásra és a járókelőkre, a hangszóró fordítsa le madárhangra! Már látom-hallom is a nagy, behemót gépkocsivezetőt, aki éktelen dolgokat üvölt bele a mikrofonba — de abból csak rigófütty, kanárikoncert, pacsirtaszóló jön ki.

És némely felszólaló elé is ilyen bűvös mikrofont-hangszórót szerelnék.

Igaz: néha csak kelepelés, károgás hallatszana...

Egyébként talán enélkül is vannak elegen, akik madárnyelven beszélnek — nem?

Csipcsirip!

2. Te is látszol a földgömbön

Kisfiú száll föl a buszra, kezében hatalmas, fehér-kék labda, a labdán a földgömb térképe, a rajzon pedig láthatóan és némileg nagyítva a főváros. Ezt a kis várostérképet pedig szemmel jól kivehetően szeli át az a főútvonal, amelyen a busz halad, sőt, a keresztút is, ahol éppen megállunk; ha közelebb hajolnék a labdához, talán meglátnám a buszt is, amelyen utazunk, a buszban a kisfiút, a labdát és magamat — ha nem is szabad szemmel, de talán nagyítóval. És mikroszkóppal megnézhetném a labdán, hogy hány órát mutat órám...

Mi is ott vagyunk a földgömbön letagadhatatlanul: úgy értem: a földgömbről-letagadhatatlanul. És aki jól odafigyel, azt is meglátja, hogy — bizony — most megvakarom a fejem.

Csak az nem látható, hogy miért.

Ehhez ugyanis alkalmatlan műszer a nagyító, a mikroszkóp.

Egész más kell hozzá.

Mondjuk: valaki, aki mellettem áll, aki mellém áll — akár itt a buszban —, és jól odafigyel. Esetleg egy pillanatig a szemembe néz.

3. Csoda

Megvették a nagy, barna kenyeret — és belül tele volt fehér zsemlékkel. Szép, pirospozsgás, puha zsemlékkel.

A vacsoránál senki sem mert szólni egy szót sem — némán és kissé félve, gyanakvó örömmel csipegették a zsemlét. És zsemlyének mondták. S mintha egészen különös íze lett volna.

Évtizedek múltán megesküdtek volna rá: kellemes tömjénillata volt.

Boldog emberek. Nem vették észre, hogy nagyapa, a pék, belesett az ablakon, és vidáman somolygott. Mint minden csodatevő.

4. Szedelőzködés

A két öregúr délutánonként megvárja egymást a temető széles kapujában. Aztán lassan, nyugodtan bandukolnak fölfelé a szomorú domboldalon a sírkövek között. Háztűznézőbe jövünk — mondogatják mosolyogva —, és egyre otthonosabban mozognak a márványhasábok között, mint nyaralók a vidéki kisvárosban; ismerkednek a szomszédokkal, szokásokkal. Készülnek a költözködésre. Virágot tűznek a gomblyukukba, és élcelődnek: hogy végre békés társbérletük lesz; nem lesz szükségük konyhahasználatra; hát fürdőszobára? Ugratják egymást: sikerül-e majd odalent, az új lakásban az első éjszakán megszámolni... az ég négy sarkát. De vajon az égét-e? Tudja a csoda, minek a négy sarkát.

Lassan már úgy járnak ide, mint valami klubba; csak az elején viselkedtek félszegen, akár legénykorukban, amikor először fogadták be őket társaságukba a meglett férfiak. Vagy amikor először ittak pertut atyai jóbaráttal.

Most, újra, az idősebbekkel „tanulják a kapcsolatot": azokkal, akik egy halállal már idősebbek.

Tapasztalt öregurak. Tudják: majd *ahhoz* is hozzászoknak.

5. Lehetséges?

Szeme a legfurcsább: gyönyörű, zöldessárga pók a finom ráncok nyolcszögű hálójában. Fáradt, májfoltos keze — aggastyáné; az egész ember könnyű, mint egy valószínűtlen emlék. Aztán megszólal, s percek múlva a homloka, a szeme mintha a világ tv-ernyője lenne: városokról beszél, szenvedélyesen, mint a szoknyavadász a nőkről, a szurkoló a kedvenc csapatáról. Úgy jellemzi a városokat, egy-két remek vonással, mint nagy esszéírók a költőket. A tömörítés csak látszólag önkényes. Valójában művészi sűrítménye a majdnem mindenható tudásnak.

A városok szerelmese. Negyedik évtizede járja a világot: városok arcképeit írja. Az embereket nem szereti — csak a városokat, amelyekben a jellemüket keresi...

De vajon lehetséges-e ez? Lehet-e vajon Shakespeare-t szeretni és az angolokat nem, Bacoviát szeretni és a románokat nem, Bartókot szeretni és gyűlölni a magyarokat?

6. Taxiban

A fiatal taxisofőr végig bal kézzel vezetett és kapcsolt.

Kamaszkorában szerzett reumája valósággal megbénította a karját.

Noha így is remekül vezetett — félelmetes volt.

De honnan tudhatnám: vajon a hadvezérek, vezérek, istenek használják-e jobb kezüket?

7. Építkezés

Szemcsiklandó jelenet pergett a képernyőn — tegnap pikánsnak mondtam volna —, és az akkor tízéves lányom megkérdezte:

— Ez szerelem — vagy mesterséges légzés?

Tegnap olvastam egy szöveget, és nem tudtam eldönteni, nyersfordítás-e vagy vers.

Ma kőműveseket figyeltem, dolgoztak, de olyan lassan, hogy még mindig nem tudom: építettek — avagy bontottak?

Bodor Pál

Tettamanti Béla, grafikusművész

„Új" post-budai cégérek.

„Pedagógiai Intézet". [repr.]

Tettamanti Béla rajza.

Budapest folyóirat, 1918., 4., 4-old.

Tettamanti Béla, grafikus-művész

Budapest folyóirat, 1988, 6., 4-old.

„Új" pest-budai cégérek

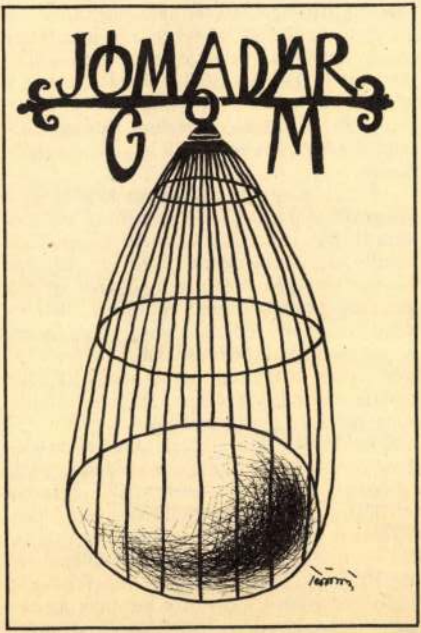

TETTAMANTI BÉLA rajza

tételére a Fővárosi Tanács Egészségügyi Főosztálya ifjúságai orvosi hálózatot alakított ki, mely az elmúlt tanévben 147 intézmény tanulói számára biztosított egészségügyi ellátást, gondozást. Az ifjúsági orvosok végzik a kötelező és egyéb szűrővizsgálatokat is. A Heim Pál Gyermekkórházban ifjúsági osztályt létesítettek a serdülő korosztály gondozására.

Az ijfúsági orvosi szolgálatot 45 gyermekgyógyász szakorvos és ugyanennyi védőnő látja el. Egy ifjúsági orvosra átlagosan 2250 tanuló jut, természetesen ettől az átlagtól vannak lényeges eltérések a főváros területén, ami az új lakótelepek építésével, illetve a belső kerületek „elöregedésével" függ össze. A gyermekkörzeti-orvosokkal, védőnőkkel igen szoros az ifjúsági orvosi szolgálat kapcsolata, mely egyik fontos feltétele a hatékony egészségügyi munkának.

A középfokú intézmények oktatási-nevelési terve magában foglalja a serdülőkorúak egészséges életmódra nevelésének, szexuális felvilágosításának és családi életre való felkészítésének programját is. A nevelési tanácsadók a 14-18 éves korosztály problémáival foglalkoznak, s az ifjúságvédelmi felelősök útján közvetlen kapcsolatot tartanak az oktatási intézményekkel. Számottevő azonban azoknak a fiataloknak a száma, akik 16-18 éves korukban már nem tartoznak semmiféle

Tettamanti Béla

grafikusművén

A Művészeti Alap díját kapta a IV. Omágos Kari Jafúra Biennálén, Nyíregyházán.

Új Tükör
1989.02.15.

TETTAMANTI BÉLA RAJZA

bolcsek a párizsi éjszakai
ei, a revügörlök. Évente két-
er gyönyörködik a századik
ját ünneplő Moulin Rouge,
Gyarmathy vezette fél évszá-
es Bergére és a Lido látvá-
lásaiban, a strasszal, strucc-
itett lányok színpompás és
atlan műsorában.

evü mai csillagai nem kokot-
ivérű és könnyen kapható lá-
é. Szigorú iskolák neveltjei,
ny munkával készültek hiva-
részük nem is francia, mert
k – állítólag – fegyelmezet-
„rossz a fülük". Többségük
olyan angol, amerikai és osztrák
balettiskolák neveltje, akik túl magas
nőttek és ezért kénytelenek beérni
orfeumok színpadával. Józan csal
anyák, akik a hét hat napján kéts
lépnek a közönség elé. Mégis élve
a föllépés borzongató izgalmát, a pe
gősüvegek dugóinak pukkanását.
is tudják azonban, hogy a negyve
betöltve új foglalkozás után kell n
niük. Légikisasszonyok lesznek, ad
nisztrátorok vagy butikot nyitn
Azok, akik nem tudnak megválni a
rizsi éjszaka e csillogó világától, je
szedőként vagy öltöztetőként foly
ják pályájukat.

Tettamanti Béla

grafikusművés

Illusztrációja a Új Tátra „Versek"-hez

– 3a. old. –

Új Tátra

1989

Tál. 2.

Tettamanti Béla

grafikusművész

(Illusztrációja az Új Tükör „Verse 7" – hez

– 39. old.)

Új Tükör

1989 szept. 2.

Tettamanti Béla

grafikusművén

Alexander Barton: „A táncoló darvak" c. meséjének illusztrációja.

Új Tükör
1989 máj. 2

TETTAMANTI BÉLA
RAJZA

Tettamanti Béla

Grafikusművész

Illusztrációja Kányádi Sándor: A három lusta c. meséjéhez

Új Tázis
1989 máj 7.

TETTAMANTI
BÉLA
RAJZA

idején és a
ben az eklekti-
francia iparmű-
ile Gallé mű-
irűvé lett Worth
je, Charpentier
és a Hector
s könyvszekrény

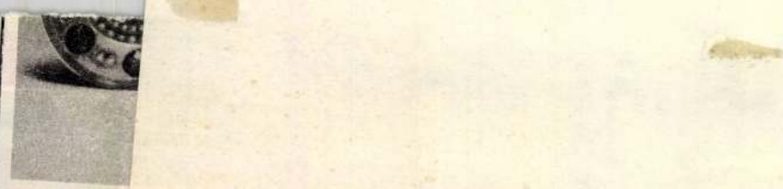

A sèvres-i c
vű, színes za

Tettamanti Béla, grafikusművész
Képző- ipar- foto- és filmművészet.

Tettamanti Béla rajzai 1/4; 2/3; 2/15; 3/3; 4/4;
5/4; 6/4; 7/3; 9/3; 10/4; 11/4. 1 emléklap.

Budapest folyóirat, 1988., 2., 42.-old.

Tettamanti Béla

grafikusmúvén

Illusztrációja Horváth Péter: – Mostanában
ilyenek et álmodok, pediatavan van-e
írásáho.

Új Tűz,
1989 aug. 6.

TETTAMANTI BÉLA RAJZAI

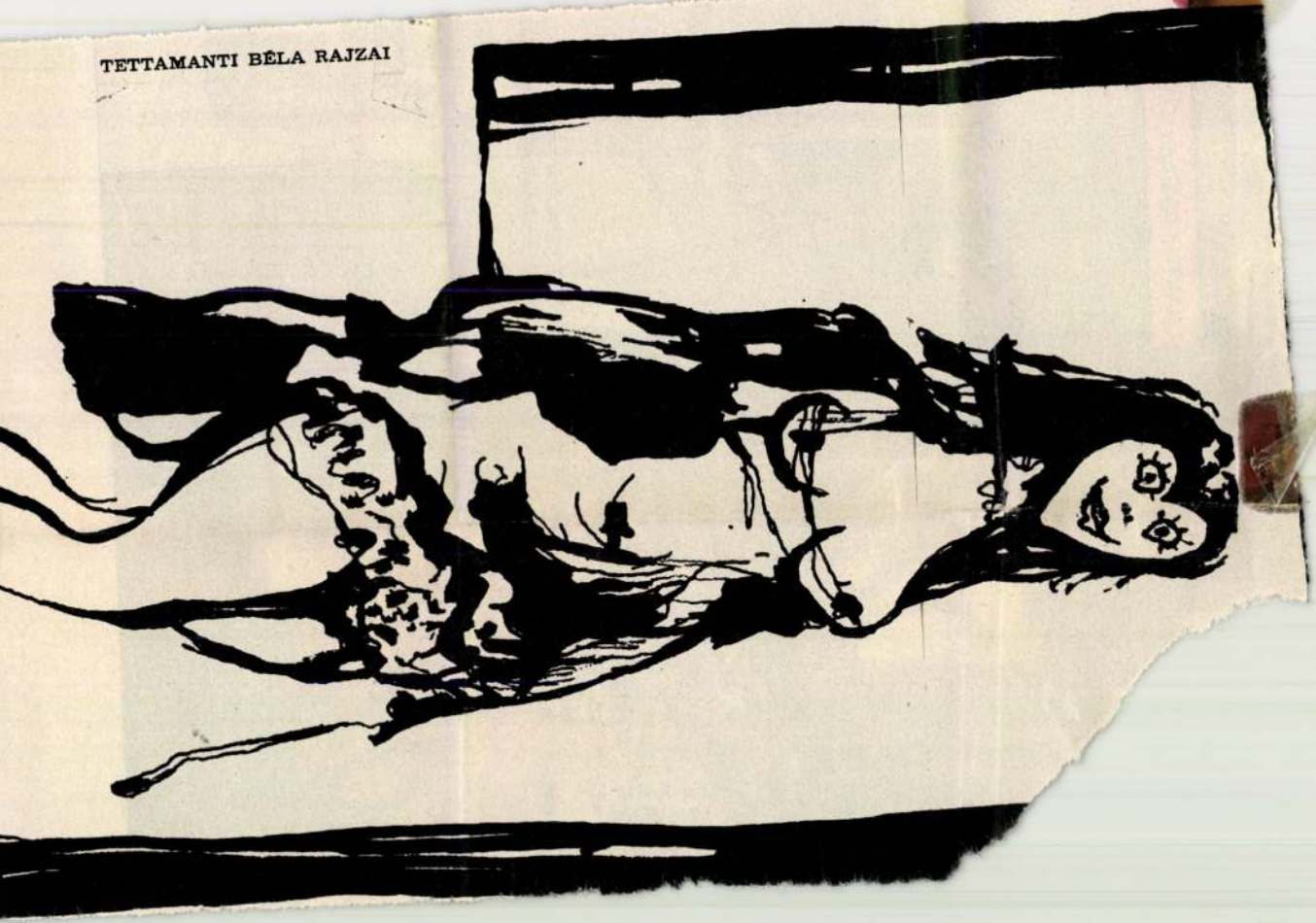

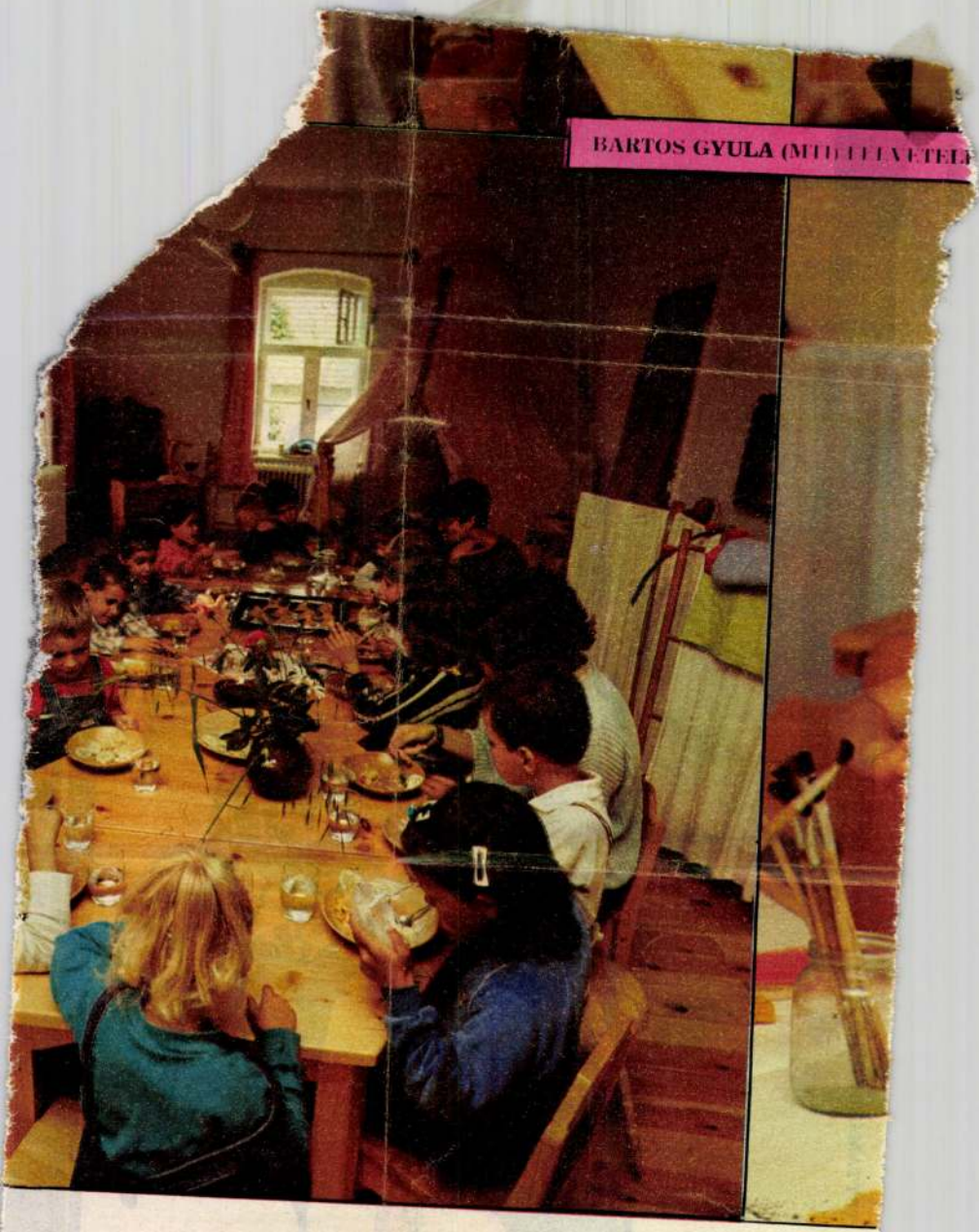
BARTOS GYULA (MTI) FELVÉTEL

Tettamanti Béla, karikaturista

L: Kajan Tibor

– Grimasz 2.

Élet és Irodalom Bp. 1986. júl. 4. XXX/27

Tettamanti Béla, grafikus
karikaturista

L: Konez Béla

Vadas József: Idényvég 13

Élet és Irodalom Bp. 1986 júl. 11 XXX/28

Tettomanti Béla, karikaturista

L: Borsos Miklós

–: Grimasz

2.

Élet és Irodalom Bn. 1986. dec. 12. XXX/50

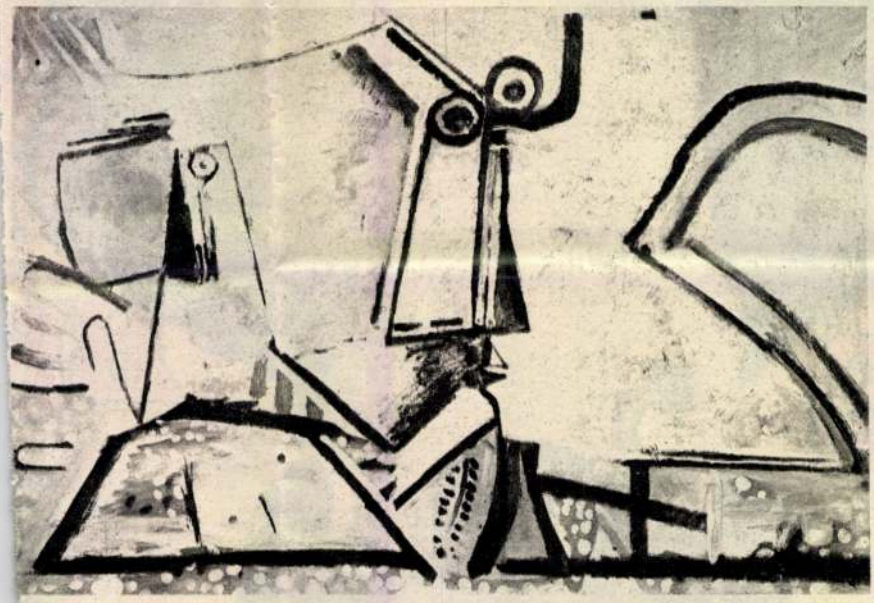

UTOLSÓ ALKOTÁSOK

Picasso: Figurák (1972)

A nagy művészek zsenialitása, lelkük mélysége a legnagyobb erővel gyakran életük alkonyán nyilatkozik meg. Frans Hals halála előtt két esztendővel festette meg legszebb csoportképeit,

Tizian a megrendítően fájdalmas Piétát pedig 100 esztendős korában. A Maeght-alapítvány Utolsó alkotások címmel megnyitott kiállítása azt igazolja, hogy ez a tradíció tovább él napjainkban. Huszonnégy művész százhuszonöt művét gyűjtötték össze e végből az alapítvány Saint Paul-i múzeumában. Itt látható Picasso nagyszerű vászna mellett az 1972-ben befejezett Figurák című, melyen a művész – szokásától eltérően – több éven át dolgozott. Meg a nyolcvanas éveiben járó, beteg és ágyához kötött Matisse papírkivágásai, melyeket ollójával szabott, színezett papírlapokból.

A sok remekmű között az igazi szenzációt mégis Giacometti és Gustave Moreau alkotásai jelentik. Az előbbit rendszerint a háború utáni plasztikai művészet kiemelkedő művészeként tartják számon. Festőművészi talentumát itt fedezheti föl tájképei és portréi alapján a közönség.

Moreaut azért „hívták meg" ez ünnepi szemlére, mert Matisse és Rouault mestere és barátja volt. Így a meglepetés erejével hat Gauguin és Cézanne képei mellett műveinek csodálatos modernsége.

Tettamanti Béla

grafikusművész

Illusztráció Hiszek Teva-ka: Cipő mesejéhez

Új Tükör.
1989 aug. 27.

Teuchert Károly MDK

Olga

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Teuchert Károly

MDK

Női akt
Felhőtanulmány

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

MDK

Teuchert Károly

Féltékenység, sz.rajz.

Kigyó harisnya, sz.rajz.

Szent György, sz.rajz.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.

17.1.

Teuchert Károly

Féltékenység, sz.rajz.

Kigyó harisnya, sz.rajz.

Szent György, sz.rajz.

[illegible]

17.1.

MDK

Teuchert Károly

Fürdő előtt

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 32 l.

Teuchert Károly MDK

Indus nász, felvonulás, szines rajz

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Teuchert Károly MDK

Csemege, szines rajz

Mücsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Teuchert Károly

Salambó Mathonál, szin.rajz

Leánynéző, tusr.

Siesta "

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 27. 1.

MDK

Teuchert Károly

Hazatérés, szin.rajz

Vámpir, " "

Indus táncosnő, szin.rajz

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 27. l.

MDK.

Teuchert Károly festő / 1886-1926/

"Női akt" /olaj/

rverési Közlöny 4.sz.1939. december.
49.1.

MDK

Teuchert Károly, festö
1886-1926

Udvar vége. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
44.l.

MDK

Teuchert Károly

Rózsalánc, rajz

Boldogság, "

Venus bestiális,"

Dachaui udvar, of.

Az én utcám, of.

24. l.

N.Szal. 1913. tav. kiáll.

MDK

Teuchert Károly

Részlet a Tövesből, of.

M.Szal. Őszi tárlat, 1921. szept. 17 l.

MDK

Teuchert Károly, festö

A fövezér. Szines rajz.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 43.1.

MDK

Teuchert Károly, festö

Ajándékok. Olf.

Tavaszi Tárlat.1923.ápr.-máj. OMKT-ülés. Kat. 29.1.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Udvar vége, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.
3o l.

MDK

Teuchert Károly

A szerelem temetése, sz.rajz

Nagyanyától, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 11 l.

MDK

Teuchert Károly

Gellérthegy tavasszal, olaj

Női arckép, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 11 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926

Bajor parasztasszony, cer.

Udvar vége, of.

Démon, turs.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 32 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Udvar vége, of.

Ádám és Éva, vizf.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

34 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Ádám és Éva, vizf.

Udvar vége, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 33 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Udvar vége, of.

Ádám és Éva, vizf.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. auke.

32 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Női akt, of.

Ádám és Éva, vf.

Udvar vége, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

30-31 l.

MDK

Teuchert Károly

Kiváncsiság, tusr.

Mese, "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. ápr. 15 l.

MDK

Teuchert Károly

Hüség, tusr.

Áldozat, "

M.Akv. és Pasut.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. ápr. 15 l.

MDK

Teuchert Károly

Táncosnő, sz.rajz

Az apród, rajz

Tőle, sz.rajz

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 192[illegible]. ápr.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Udvar vége, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

2o l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Ádám és Éva, vf.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 25 l.

MDK

Teuchert Károly

Pihenő, paszt.

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.
18 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Ádám és Éva, vf.

Udvar vége, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
39 l.

MDK

Teuchert Károly, 1886-1926.

Madame Buroff, vf.

Hazugság, vf.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
39 l.

MDK

Teuchert Károly

Régi szeretők, szin.rajz

Genovéva, " "

Az ártatlanság diadala, szin.rajz

Magy. Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.
13 l.

MDK

Teucher Károly

Divald Akad. palotája. 47.1.

MDK

Teuchert Károly

Udvar vége, of.

Árverési Csarnok aukcio kat.1933.okt. /3.sz./
35.l.

MDK

Teuchert Károly, festön

"Salambó"
Az ártatlanság diadala.

A Magy. Akv.- és Paszt.fest. Egy. X.kiáll. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Teuchert Károly, festö

Tatár falu. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat.48.l.

Teuchert Károly MDK

Tatár falu, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Teuchert Károly MDK

Olga, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Teuchert Károly, festöm.
1886-1926

Udvar vége.	Olf. Jelz.
Mada me Buroff.	Vizf. "
Hazugság.	" "
Ádám és Éva.	" "

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 37.l.

MDK

Teuchert Károly

Udvar vége, of.

Árverési Csarnok aukció Ért. 1934. szept. 58.l.

MDK

Teuchert Károly, festöm.
1886-1929

Udvar vége. Olf. Jelz.

Árv . Közl. 1940.1.rk.sz. 36.1.

Teuchert Károly MDK

Csemege, szines rajz

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Teuchert Károly MDK

Indus nász, Felvonulás, szines rajz

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MBK

Teuchert Károly, festöm.
1886-1926

Ádám és Éva,	Vizf.	Jelz.
Udvar vége.	Olf.	"
Madame Buroff.	Vizf.	"
Hazugság.	"	"

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 52.l.

MDK

Teuchert Károly

Udvar vége, of.

Árverési Közlöny 1939.4.rk.sz. 30.l.

MDK

Teuchert Károly

Gellérthegy, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 12.1.

MDK

Teuchert Károly

Arckép, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Micsornok.1921. nov. 12.l.

MDK

Teuchert Károly, festőm.
1886-1926

Ádám és Éva .	Vizf.	Jelz.
Udvar vége.	Olf.	"
Igazság és hazugság.	Vizf.	"
Madame Buroff.	"	"

Árv. Csarn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 39.l.

MDK

Teuchert Károly, festöm.

Nöi akt. Olf. J.l.b.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 69.l.

Teuchert Károly MDK

Pausa, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Teuchert Kérol'y MDK

Pauus, olf.

Mioseuruok 1)14. tavaasi Kääliitää

Teuchert Károly MDK

Salambo, temperavizf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Teuchert Károly

Csodasziget, szines rajz

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Teuchert Károly

MDK

Ajándékok, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Teuchert Károly MDK

Gellért-terasz, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Teuchert Károly

A fővezér, szines rajz

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MCK

Teuchert Károly MDK

Carmen, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Teuchert Károly

Női akt, of.

Árverési Közlöny 1932. 1. rk. sz. 38.1.

MDK

Teuchert Károly festőművész

Teuchert Károly és Rónay Kázmér müteremkiállitást rend.-ek.A kiáll.-on Teuchert Károly kisebb méretü tájképeket és női aktokat állitott ki.

/e.a./: Teuchert Károly és Rónay Kázmér.

Az Ujság, 1925.IV.19.

Teuchert Károly MDK

Tavaszi felhők, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Teuchert Károly, festőm.

960.	Fürdés előtt.	Olf.	J.l.j.
961.	Fürdés után.	Olf.	J.l.j.
962.	Női akt.	Olf.	J.l.b.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. sz. 37.l.

MDK

Teuchert Károly

Felvinczi Takács Z.: Szüle Péter. Bpest. 1923.

Teuchert Károly

MDK

Női akt, olf.

Felhőtanulmány, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Teuchert Károly

Magyar Művészet 1927

176.0.
kiállítások.

Teuchert Károly

Lehő

8 órai hegy

1924 dec. 14. 9. l.

Müteremkiállitás. Teuchert Károly.
1925.

Magyar Müvészet 1925. 52. o.
Müteremkiállitások.

Acél- és rézmetsző, XIX sz. m.f.

Frey Ferenc

Zrinyi Miklós acképe

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Teuchert Károly
festő

lásd
Arv. Csarnok
(1925. febr.) 27. anke.
178 - 181. sz

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fénykép,		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Teuchert Károly

László

Arv. Csarnok
(1926. okt.) 34. anke.

567 - 571 tt

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényképek		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Teuchert Károly festő

Magyar Müvészet 1925.52.o.
Müteremkiállitások.

Réz- és acélmetsző, XIX sz .e.f
"Ehrenreich jun."

Ehrenreich Adám? vagy fia?

Müveik

Századok 1874. 26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

M.D.K.

Teuchert Károly, festő

Kivitelezte Steindl Imre dekorációs terveit a Lipót-utcai Új Városháza dísztermében

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,

Bp.1875. IV.évf. /1.sz.hiányzik/ 9. sz. 66. old.

M.D.K.

Teuchert Károly, iparmüvész festő

hivitelezte a Skalnitzky tervei szerint épült Egyetemi Könyvtár épületén Than Mór által tervezett sgraffittó diszitményeket.

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,

Bp.1874. III.évf. 35. sz. 237. old.

— **Uj csoport a Nemzeti Szalonban.** Az Erzsébettéri palota express-műtárlatai közé most ujabb csoportot illesztettek be. Ennek főértéke: a tavaly elhunyt *Teuchert Károly* művészi hagyatéka. 70 festmény és vázlat, melyek legszebb darabjai a lágy husszinekkel és finom formákkal festett aktok és poétikus tájrészletek (Ilyen az „Akt rózsával", — az „Öltözködés", — a „Vivó nő" — a „Felhők játéka", — a „Ködös idő".) — Nagy anyaggal vonul fel a Deli-házaspár, *Deli Antal* és felesége, dr. *Bacher Rózsi*. Mindkét művész az uj fantasztikus irány hive, Deli luminista, felesége még itt-ott kubista is. Fantáziájuk irigylésre méltóan gazdag és szines. Hegyek és házak amerikai stilusban tornyosulnak egymásra vásznaikon, de viszont sokat meritettek a genovai kikötő vitorlásaiból is, melyek az emelő darukkal vegyesen hadonásznak a viziós impressziókban. Ahol csak fekete-fehérben rajzolnak, ott hivebbek maradtak a természethez. — A csoportban figyelmet kelt még *Lám Ilona* sikerült pastell- és olajképmásaival (köztük Magdolna főhercegnő, Stefániai Vilmos, Vitéz Dietrich Antal portraitja) — és néhány szép intérieurjével. — Szerepel még *Wirker Ferenc*, néhány jobb genre-alakkal és *Zsótér Ákos* kissé szétkuszált városrészletekkel. No és a „Vágy"? Ezt a „szerelmi" impressziót felfujt hólyagok után festette.

(k. k. l.)

P. H.

Feuchert Károly

A szerelem temetése, színes rajz
Nagyanyától, olaj.
Gellérthegy tavasszal, olaj.
Vőfaarckép, olaj.

Nemzeti Szalon
téli tárl. 1922. jan.

Teuchert Károly ifj

Magyarország kiállt-
Nemzeti Szalon

cvód

Ujdag. 1927, marc. 13
(e.a.: A Nemzeti
Szalon csoportkiállitása.)

moly intelmekkel is: Nemzet és egyén egyaránt elmerül a küzdelmes élet sodrában, ha nincsen felkészülve reá... Tudom, hogy az élet bármilyen nehéz harcának megvívásához meg vannak bennetek az érzelmeknek és ideáloknak ereje. Tudom, hogy lelketekben ég a keresztény hit világa és tudom, hogy az áldozatra kész hazaszeretet hevíti ifjú szíveteket... De, kedves ifjú Barátaim, a keresztény hitet, a hazaszeretetet és a legjobb ügyért való legtisztább lelkesedést is a munka teszi az élet aktív tényezőjévé... Ora et labora! — imádkozzál és dolgozzál! — mondja az ige. Ennek a munkának sikeres elvégzéséhez pedig, amely reátok vár, a tudás adja meg az alapokat. Életpályáitok rögös útjain csak akkor bírjátok majd a keresztény hitünk, szeretett hazánk és népünk szent ügyét és ezen kersztül a Ti egyéni életboldogulástokat is eredményesen szolgálni, ha becsületes, szorgalmas odaadással végzitek el a tanulásnak azt a bizony nem könnyű munkáját, amely a mi Intézetünk tantermeiben, laboratóriumaiban, rajztermeiben és gyüjteményeiben vár reátok.

És ezért, kedves ifjú Barátaim, a mai ünnepélyen munkára is hívunk benneteket, munkára, melyhez Isten áldását kérem.

Teuchert

festö

l.

Jbl Lotz

98, 152 l.

Budapest X. 56.

Teuchert Károly

Árverési Csarnok (aukció) kat.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. apr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
35. sz. 1926. dec.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38. sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.

~~Arany gyöngyszem VII. 247~~

Teuhert Károly

354 Pihenő, paszt. 2000

Nemzeti Szalon

1926. máj

MAPE 12. kiáll.

Feuchert

T. 2. *Károly*, festő és grafikus, Teschen 1886 okt. 25, † Budapest 1926 júl. 17. A bpesti képzőművészeti főiskolán Ferenczy Károlynál és Münchenben Angelo Janknál tanult. Vívó c. festményével 1914. tűnt fel Budapesten. Hat évig tartó orosz fogságból 1920. jött haza s ettől kezdve figurális és tájképeivel sűrűn vett részt kiállításokon. 1927. a Nemzeti Szalónban hagyat. kiállítást rendezett műveiből.

LEVELEZŐLAP

E. G. II.

528 l

Feladó:

Viktória-nyomda.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Teuchert Károly

szül. 1886. Teschenben.
Budapesten Ballo Edémél,
Ferenczy Károlynál és Mün-
chenben Angelo Jankuál
~~vag~~ tanult. 1914. Vivó
nő c. Kápével kiszt fel
Bpesten. A vil ághábo-
rusban Przemysl vá-
rában fogságba kerül és 6
évet tölt orosz fogságban,
ahol szintén szorgalmasan
dolgozik, ugy hogy az ame-
rikai vörös kereszt mün-
termet rendezett be neki.
1919 ~~harapott~~ vegen. Meghalt
1926. aug. ben. Hatra-
hagyott minyábol 1927
a Nemzeti Halomban koll
kiáll. volt

796

Nöthnagel J. A. B.

Gyermekét ztető pereszt asszony. Rk.

66 m. 61 sz.

K. 5.—

Teuchert Károly

Magyar Művészek

1925. 52

1927. 176

Állatka { bronzból VI. 129.
~~AA~~ { agyagból VI. 129. —

Teuchert Károly

festő

Lábod

Vas. Gyé. 1871

320 l.

a cikk Szkalnitzky

Antal csomagjában

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

SZEPTEMBER

30 nap 39. hét

24 Vasárnap	
25 Hétfő	
26 Kedd	
27 Szerda	
28 Csütörtök	
29 Péntek	
30 Szombat	

TEUCHERT 1. *Károly*, festő Budapesten az 1870—80-as években. Mint dekoratív festő tűnt fel s T. festette egyebek közt a margitszigeti fürdő és a Hungária-szálló falképeit. T. művei az Erzsébet-téri kioszk falképei is, melyeket sokáig Lotz Károly műveinek tartottak.

E. G. II. 5281

Żernacky, Stefan l. Szárnovszki István.

Teuchert Károly

1920. szept.

kiállo Nemzeti Szalonban

6 graf. muve.

1920. dec. n. o.

3 graf. muve.

1921. szept. n. o.

Részlet a „Töves"-ből,

olapp. 10.000.–

Teuchert Karóly

1922. jan.

kiáll. Nemzeti Szalonban

A szerelem temetése, szines rajz 3.500.–

Nagyanyatól, olaff. 25000.–

Gellértheg tavasszal, olaff. 15000.–

Női arckép, olaff.

1922. ápr.

M. Akv. Pf. Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Tancosnő, szines rajz 2000.–

Az apród, rajz, 5000.–

Tőle, szines rajz 3000.–

1923. nov.

M. Akv. Pf. Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Salambo, 400.000.–

Az ártatlanság diadala, 1.000.000.–

Zambra Alajos dr. V. 310.

Teuchert Károly

1913. ápr.-máj. kiáll. Nemzeti Szalon

3 rajz és Dachau udvar, olajf. 160.-

Az ér utcám, olajf. 160.-

1913. szept. kiáll. u.o.

Tégla gyár, olajf. 250.-

Ködös utca, olajf. 300.-

és 2 graf. és 1 tempera.

1913. MGE és MAPE kiáll. u.o.

11 különf. graf.

1914. máj.-jun. kiáll. u.o.

Hűvös völgy, olajf. 300.-

Siesta, olajf. 500.-

1915. dec. kiáll. u.o.

Fiumei pálya udvar, olajf.

Fiumei kikötő részlet, olajf.

Linzi bérelőzés III. 183.

Teuchert Károly

szül. Teschenben 1886.
okt. 25, rk. Anyanyelve magyar.
1909/10. I. negyed osztályban
rendes művésznövendék a
képz. főiskolán.
Tanára Ferenczy Károly.
1909/10. II. félév. 4. osztály.
Ferenczy Károlynál.

Kolozsvári Márton és György, szobrász.

IV. 371–383.

Teuchert Károly
festő

Fővárosi Lapok.1869.jun.15. /Fővárosi hirek./

Teucher Károly

vízfestő

l.

Divald Akad. palotája

47. l.

Teuchert Károly †

kiáll.

Nemzeti Salon

1927. márc.

Főv. kpl.

Teuchert Károly

		Kikiáltási ár pengőben
640.	UFERBACH JENŐ, (1874—1926), Női akttanulmány. Olajfestmény. 60×40. (Jelzett.)	23.—
641.	UITZ BÉLA, Fürdőzők. Rézkarc. 30×40. . . .	6.—
642.	—, Erdőrészlet. Tusfestés. 55×40. (Jelzett.) . .	35.—
643.	—, Női akt. Olajfestmény. 50×32	40.—
644.	—, Önarckép. Ceruzarajz. (30×23. (Jelzett.) . .	35.—
645.	UJHÁZY FERENC (1827—1921), Csendélet. Olajfestmény. 50×84. (Jelzett.)	100.—
646.	—, Koldus. Olajfestmény. 80×60.	150.—
647.	VADÁSZ MIKLÓS (1881—1927), Gyermekszoba. Színezett rajz. 10×15. (Jelzett.)	20.—
648.	—, Kávéházban. Vízfestmény. 43×38.	60.—
649.	—, Színfalak mögött. Tusrajz. 12×15.	15.—
650.	—, A tátralomnici nagyszállóban. Ceruzarajz. 30×50. (Jelzett.)	50.—
651.	VADON BENJAMIN, Móló Lovranában. Olajfestmény. 30×45. (Jelzett.)	20.—
652.	VAJDA ZSIGMOND (1859—1931), Baromfipiac. Olajfestmény. 18×24. (Jelzett.)	120.—
653.	—, Tanulmány. Ceruzarajz. 28×20. (Jelzett.) . .	12.—
654.	VASS ELEMÉR, Városrészlet. Olajfestmény. 80×60. (Jelzett.)	40.—
655.	—, Virágcsendélet. Olajfestmény. 80×65. (Jelzett.)	60.—
656.	VAJDA ZSIGMOND (1859—1931), Halászó Ámor. Olajfestmény. 80×60. (Jelzett.)	40.—
657.	—, Uzsonnázó család. Olajfestmény. 32×26. (Jelzett.)	30.—
658.	VALENTINY JÁNOS (1842—1902), Cigány gyerek. Olajfestmény. 20×14.	40.—
659.	VASTAGH GÉZA (1866—1919), Téli táj. Pasztell. 52×42. (Jelzett.)	150.—
660.	ID. VASTAGH GYÖRGY (1834—1922), Gát. Olajfestmény. 32×45. (Jelzett.)	100.—
661.	—, Törpe koldús. Olajfestmény. 65×50. (Jelzett.)	90.—
662.	VASZARY JÁNOS, Kompozició. Szénrajz. 32×24. (Jelzett.)	20.—
663.	VÁGÓ PÁL (1854—1928), Libapásztor leányok. Olajfestmény. 50×70. (Jelzett.)	600.—
	(Illusztrálva a II. táblán.)	
664.	VENZO, GAETANO, FRANCESCHINI, MARCANTONIO (1648—1729) UTÁN, Alvó Venus. Színezett pontozó modor. 25×31	13.—
665.	VERNET, CLAUDE JOSEPH (1712—1789), Tájkép alakokkal. Olajfestmény. (Jelzett.) . . .	300.—
666.	VIDOVSZKY BÉLA, Csendélet. Olajfestmény. 55×70. (Jelzett.)	150.—
667.	VÖRÖS GÉZA, Virágcsendélet. Tempera. 45×34. (Jelzett.)	20.—

Kikiáltási ár pengőben

613. TAMM, WERNER (1658—1724) MODORÁBAN, Csendélet. Olajfestmény. 85×85. . . . . 45.—
614. TARDOS-KRENNER VIKTOR (1866—1927), Bachánsnő. Olajfestmény. 45×30. (Jelzett.) . . 50.—
615. TELEPY KÁROLY (1828—1906), Hegyi táj. Olajfestmény. 26×20. (Jelzett.) . . . . . 35.—
616. —, Ülő olasz nő. Olajfestmény. 42×27. (Jelzett.) 80.—
617. TEUCHERT KÁROLY (1886—1926), Ádám és Éva. Vízfestmény. 22×16. (Jelzett.) . . . . 3.—
618. —, Udvar vége. Olajfestmény. 37×45. (Jelzett.) 22.—
619. —, Igazság és hazugság. Vízfestmény. 23×14. (Jelzett.) . . . . . 3.—
620. —, Madame Buroff. Vízfestm. 16×22. (Jelzett.) 3.—
621. THAN MÓR (1828—1899), Női arckép. Olajfestmény. 75×62. (Jelzett.) . . . . . 36.—
622. THOREN, OTTO VAN (1828—1889), Tájkép. Olajfestmény. 22×34. (Jelzett.) . . . . . 90.—
623. TIHANYI J. LAJOS, Konyha interieur. Olajfestmény. 65×50. (Jelzett.) . . . . . 65.—
624. TOLNAY ÁKOS, Leányfej babérkoszorúval. Pasztell. (Jelzett.) . . . . . 30.—
625. —, Tájkép. Olajfestmény. 38×50. (Jelzett.) . . 60.—
626. TORDAI SCHILLING OSZKÁR, Az Óriás. Olajfestmény. 60×80. (Jelzett.) . . . . . 25.—
627. —, Dante. Olajfestmény. 69×55. (Jelzett.) . . . 20.—
628. —, A költő. Olajfestmény. 90×76. (Jelzett.) . . 25.—
629. TORNAI GYULA (1861—1928), Indiai interieur. Olajfestmény. 9×15. (Jelzett.) . . . . . 40.—
630. —, Hindu templombejárat. Olajfestmény. 22×35. (Jelzett.) . . . . . 25.—
631. TORNYAI JÁNOS (1869—1936), Alföld. Olajfestmény. 34×52. (Jelzett.) . . . . . 20.—
632. —, Paraszt asszony. Olajfestmény. 65×55. (Jelzett.) . . . . . 15.—
633. TOROCZKAY OSZVALD, Virágos udvar. Olajfestmény. 45×49. (Jelzett.) . . . . . 20.—
634. TÖLGYESSY ARTUR (1853—1920), Pulykák. Olajfestmény. 26×35. (Jelzett.) . . . . . 300.—
635. TULL ÖDÖN (1870—1911), Menetelő honvédek. Olajfestmény. 160×250. (Jelzett.) . . . . . 350.—
636. TURI-JOBBÁGY MIKLÓS, Falu télen. Vízfestmény. 22×28. (Jelzett.) . . . . . 14.—
637. UDVARY GÉZA (1872—1932), Csók. Olajfestmény. 50×35. (Jelzett.) . . . . . 40.—
638. UDVARY PÁL, Pihenő ökrök. Olajfestmény. 55×70. (Jelzett.) . . . . . 90.—
639. —, Lovak. Olajfestmény. 55×68. (Jelzett.) . . 30.—

Árverési Közlöny. 1937. okt. vk. sz.

MDK

Teuchert Károly festőművész

A Kemenes-u.5.sz.alatt rendezett kiállitáson tájképekkel és aktokkal szerepel.

Cikk: Müteremkiállitás.

Bpesti Hirlap,1925.

MDK

Teuchert Károly

Teuchert Károly és Rónay Kázmér közös kiállítása az I.Kemenes-ut 8.sz.alatt levő müteremben.

Szinházi Élet, 1924. 50.sz. 70.l.

MDK

Teuchert Károly

T.L.: A "Hungaria" szálloda Pesten. Vas. Ujs. 1871. 319-32o.l. Képekkel.

Teuchert Károly

A grafikusművészek kivételes tehetségü tagjait sorolja fel Fóthy János: "A Műcsarnok téli tárlatáról, a Művészet c. rovatban közölt beszámolójában:
Conrád Gyula, Teuchert Károly és Wagner József nevét emliti meg a résztvevők közül.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

Teuchert Károly

Szép vonalu, illusztrativ rajzokkal szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton, melyet Kun Imre ismertet: "Aquarellfestők és Pasztellfestők kiállitása" cimmel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 1o.
XXXII. évf. 1o. sz. 173-174. lap.

Teuchert Károly

Kompozicióí művészi készségről tanuskodnak és elismerést érdemelnek,- mondja kritikájában Kun Imre: "A Studió I. Grafikai Kiállitása" cimmel.
A Művészet c. rovat közli a beszámolót.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Teuchert Károly

Munkamok

1914. tav. kiáll. 722

1915. tav. kiáll. 114

1920–21. téli kiáll. 420, 428

1921. őszi kiáll. 203, 221.

1922 jub. kiáll. 373, 449

1922. őszi kiáll. 281

1923. tav. kiáll. 390, 629, 716

1924. tav. kiáll. 446

+ 1926. őszi kiáll. 567, 568.

1927. magyar táj. 680

~~Anqyal Pál II. 179.~~

MDK

Teuchert Károly festőművész

I.Kemenes-u.8.sz.alatti mütermében Rónay Kázmér festőművésszel gyüjtm.kiáll.-t rend.-ek. Teuchert Károly jelentős felkészültségü figurálista.Elsősorban női aktokat állitott ki.

/e.a./: Teuchert Károly és Rónay Kázmér.

Az Ujság, 1924. dec.7.

néhai Teuchert Károly

Született 1886-ban Teschenben. Tanulmányait Balló Ede, Ferenczy Károly vezetésével Bpesten végezte, majd München-be kerül, ahol 4 évet tölt Anselo Jank mellett. Közben egy két tárlaton feltűnést kelt képeivel és a „Vivó nő" cimű müve (1914. Tavassi Tárlat) érmet is nyer. – A szépen induló munkát a Világháboru szakítja félbe, amely a müvészt is elszólítja a csendes munkamellől. A háboru elején Psemyslnél fogságba kerül és 6 évet tölt orosz fogságban, ahol szintén szorgalmasan dolgozik, ugy, hogy az amerikai vörös kereszt műtermet rendezett be neki. A kommuniznus után hazajön. Életének legszebb szakában, alkotó tebékenysége közepén ragadta el a halál 1926. augusztus hóban.

fordít

Brass.

czember 14-én.

lagunán szemlélhető, a hol
vitorlás és egyéb csolnak
dola indul, a melyek közűl
és a melyek mindenikében
s lapátú evezőt. Szemközt
gy sárga vásznú vitorlás
a gondolában egy hátra-
alapot, bő inget, kék övet
k felett az égbolt felhőzött.
ass«.

— Lelt. sz. 4085. — Vétetett
. engedély szerint 5000 K-án.
(2100–911). — Kifizettetett
- Elszámoltatott 1912.

III

592 (4085).
603 (70).

Teuchert
Koll. kiállítás
a Nemzeti Szalonban
1927 márc.

592

nihai Teuchert Károly
festőművész

A Nemzeti Szalon legujabb csoporkiállítása a fiatalon elhalt művész hagyatékát mutatja be egyik termében: kompozíciói, tájimpressiói, aktjai, tallrajzai, szerepelnek.
(emlitve)

Nemzeti Ujság, 1927. márc. 12.

néhai Teuchert Károly.

festőművész

A Nemzeti Szalon csaportkiállitásán
művészi hagyatéka szerepel.

Magyarság, 1927. márc. 13.

M D.K.

9xxxxx Teuchert Károly,festő

9.kép. A debreceni szinkáz ma büffénak használt termén nek mennyezet festése,magyaros stilusban.1865-ben fest tette. 1960-ban felújitották. Szines xxpt repr. 18o.o. uxxxx után.

Sápi Lajos: A debreceni Csokonai Szinhán 100 éves tör ténete 161.o.

A Debreceni Déri Múz. Evkönyve.1965. Debrecen.1966 Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Teuchert Károly, festő

Az általa festett belső diszité e a debreceni szinházban/1865/ megmaradt.1960-ban felújitották.A páholy mel védek di ze elpusztult.Megmaradt a mennyezet disz és a jelenlegi büffé magyaros disze is. 178.o.

Sápi Lajos: A debreceni Csokonai Szinhás 100 éves tör. ténete 161.o.

A Debreceni Déri Múz.Evkönyve.1965.Debrecen.1966 Alföldi Nyomda.Debrecen

M.D.K

Teuchert Károly,festő

A debreceni szinház nézőtéri mennyezet festése.1865-ben ké zitette.1960-ban felújitották. 8.kép. 179.o. Fekete repr.

Sápi Lajos: A debreceni Csokonai szinház 100 éves története. 18 161.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen.1966 Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Teuchert Károly,festő

Bpesti akadémiai festő.A debreceni szinház belső diszitő festő munkáit készitette,1865-ben.3168Ft.89.kr. kért,de diszesebb kivitelt kivánva a páholymellvédek aranyozásáért 600 Ft,az udvari páholyért 130 Ft.egyéb diszitésekért 200 Ft.túlfizetést ajánlott fel a város. ~~18~~ 178.o. 27.jegyz.

Sápi Lajos: A debreceni Csokonai szinház 100 éves története 161.o.

A Debreceni Déri Múz.Évkönyve.1965.Debrecen.1966
Alföldi Nyomda.Debrecen

Teuchert Károly 22, 36, 77, 79, 106 festő
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Teuchert K. mütterem kiállítása

Pesti Hirlap. 1925. dec. 19.10

<u>József</u> kir. herceg a Teuchert-
mütterem kiállításon

Teuchert Károly fest

koll. kiáll. műtermében
Kemenes u. 8.

U. 4152.

Magyarság

1925. dec. 20.
(T. műterem – kiállitása.)

Nyíló bimbó, felakt
Reggel, női hát.
Itj. Reczey István arck.
Felhős táj.
Felhőjáték c. képei

tiert. Bunter figuraler Dekor

711/b. **Medaill**

béka teknő, gy — MEDAILLON, Schildpatt mit Perlmutter intarsiert.

711/c. **Szelence,**

réz, zongorát át nclapokkal. — DOSE, Messing, in Form eines Klavieres, mit I

711/d. **Szelence,**

vörösréz, vésett Németalföld, XVII. sz. — DOSE, Kupfer mit figuralem Dekor. I II. Jahrh.

711/e. **Öröklámpa,**

ezüst, háromoldalas, volutás és rocaillos testtel. Német, 1753. — EWIGE LAMPE, Silber, dreikantige Körper. Deutsch, 1753.

711/f. **Mellboglár,**

aranyozott vörösréz, domború rozettákkal és ékkövekkel. Erdély. XVIII. sz. — HEFTEL, Kupfer, vergoldet, mit plastischen Rosetten und mit Steine geziert. Siebenbürgisch, XVIII. Jahrh.

711/g. **Gyöngyházkagyló,**

faragott, külsején három sorban fülkék a tizenkét apostollal. — PERLENMUSCHEL mit Schnitzerei: in drei Reihen geordnete Nischen mit den zwölf Aposteln.

712. **Férfi arany zsebóra,**

ütőszerkezettel, hátiapján vésett jelenet, Lepine a Páris. Empire. — HERREN-TASCHENUHR, Gold mit Repetier-Werk.

713. **Férfi arany zsebóra,**

zománc fedésű hátlappal, elő- és hátlapján gyöngysoros kerettel, L'Duchene et Fils, Empire. — HERRENTASCHENUHR, Gold mit Emaildeckel

Teuchert Károly
festő
U. 4208

Neuveti Ujság
1926. jul. 18. (T. meghalt)

München tanult
Részt vett mint katona
Przemysl védelmében,
ahonnan hat évig tartó
orosz fogságba esett. Haza-
térve újra a festéssel fog-
lalkozott. Naturalista volt.
Mint grafikus dekorativ
irányban dolgozott. Több
mintérem kiállítása volt.
+ 1926. jul. 17 (?)

burgteran.

III

768 (3596). 213.

815 (44)

1905.

gónaja

~~[illegible]~~.

fejeri ki, a melynek

ssé ~~oldal~~ dülten, de szembe nézve

balról helyt foglaló Szobrászat

ján a jón-oszlopra támaszkodó

ól a földön paletta, a háttérben

.Ψ.

. és 127:194 cm.

20578 sz. leirattal 200 K-án.

n, a mely két ~~repülő~~ Amorettet

ioltan repülnek lefelé. Körü-

kerében s a másik két si-

lobogtatja.

r-oszlopra

szkart.

276

x 325.

MDK

Teuchert Károly

Koll. kiállitása.

Meghivó. 1925.ápr.12-30-ig.

néhai Teuchert Károly, festőm. MDK

hagyat éka is szerepelt ezen a kiállításon.

Tájfestészete sok finom érzékről tanuskodik.

Rabinovszky Márius: A Nemz.S zalon 55. csop.kiál
sa
Képzőművészeti Figyelő. 6ol.l.

MDK

Teuchert Károly festőművész

Teuchert Károly és Rónay Kázmér festőművészek gyüjtm.kiáll.-t rendeztek a Kemenes-u.8.sz. alatti müteremben.Teuchert főleg női aktokat állitott ki és Oroszországi fogságában készült tájképeit.

Cikk: Müterem-kiállitás.

Bpesti Hirlap 1924 vagy 25.